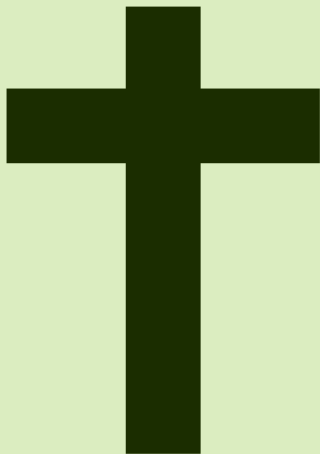

Біблія

The Holy Bible in Ukrainian, Bob Jones University 1996

Біблія**The Holy Bible in Ukrainian, Bob Jones University 1996**

copyright © 1996 Bob Jones University

Language: Українська (Ukrainian)

Translation by: Bob Jones University

The Ukrainian Version of the Bible. Copyright © 1996 Bob Jones University. Use of the work for profit making purposes is expressly forbidden. This work may not be copied or reproduced in any way for the purpose of profitable business ventures. Its publication has been financed on a nonprofit basis for the express purpose of propagating the gospel of the Lord Jesus Christ. Nonprofit uses of the material for the exclusive purpose of propagating the gospel of the Lord Jesus Christ are expressly permitted provided that the work is in no way modified and provided that those who use it hold strongly to the doctrines of the verbal plenary inspiration of the Bible, the deity and humanity of the virgin-born Son of God, the Lord Jesus Christ, the physical bodily resurrection of our Lord, and otherwise hold to the fundamental doctrines of the Christian faith.

2025-01-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 12 Dec 2025
db2d1414-1c39-5590-ac84-c16ebddb82e5

Contents

ЕВАНГЕЛИЯ ВІД СЪВ. МАТТЕЯ	1
ЕВАНГЕЛИЯ ВІД СЪВ. МАРКА	40
ЕВАНГЕЛИЯ ВІД СЪВ. ЛУКИ	65
ЕВАНГЕЛИЯ ВІД СЪВ. ЙОАНА	106
ДІЯННЯ СЪВЯТИХ АПОСТОЛІВ	137
Римлян	175
1 Коринтян	191
2 Коринтян	206
Галат	216
Ефесян	222
Филипян	228
Колосян	232
1 Солунян	236
2 Солунян	240
1 Тимотея	242
2 Тимотея	247
Тита	250
Филимона	252
Жидів	253
Якова	265
1 Петра	269
2 Петра	274
1 Йоана	277
2 Йоана	281
3 Йоана	282
СОБОРНЕ ПОСЛАННЕ СЪВ. АПОСТОЛА ЮДИ	283
ОДКРИТТЕ СЪВ. ЙОАНА БОГОСЛОВА	285
ПСАЛЬМА	303

ЄВАНГЕЛІЯ ВІД СЬВ. МАТТЕЯ.

¹ Книга родоводу Ісуса Христа, сина Давидового, сина Авраамового.

² Авраам породив Ісаака; а Ісаак породив Якова; а Яков породив Юду та братів його;

³ а Юда породив Фареса та Зару від Тамари; а Фарес породив Єсрома; а Єсром породив Арама;

⁴ а Арам породив Аминадава; а Аминадав породив Насона; а Насон породив Салмона;

⁵ а Салмон породив Вооза від Рахави; а Вооз породив Овида від Рути; а Овид породив Єссея;

⁶ а Єссей породив Давида царя; а Давид цар породив Соломона від Урієвої;

⁷ а Соломон породив Ровоама; а Ровоам породив Авію; а Авія породив Асу;

⁸ а Аса породив Йосафата; а Йосафат породив Йорама; а Йорам породив Озію;

⁹ а Озія породив Йоатама; а Йоатам породив Ахаза; а Ахаз породив Єзекію;

¹⁰ а Єзекія породив Манассію; а Манассія породив Амона; а Амон породив Йосію;

¹¹ а Йосія породив Єхонію та братів його, під час переселення у Вавилон;

¹² а після того, як переселено їх у Вавилон, Єхонія породив Салатіїла, а Салатіїл породив Зоровавеля;

¹³ а Зоровавель породив Авіюда; а Авіуд породив Єліякіма; а Єліякім породив Азора;

¹⁴ а Азор породив Садока; а Садок породив Ахима; а Ахим породив Єліюда;

¹⁵ а Єліуд породив Єліазара; а Єліазар породив Маттана; а Маттан породив Якова;

¹⁶ а Яков породив Йосифа, чоловіка Маріїного, що від неї родивсь Ісус, на прізвище Христос.

¹⁷ То всіх родів од Авраама до Давида чотирнайцять родів; а від Давида до переселення у Вавилон чотирнайцять родів; і від переселення у Вавилон до Христа чотирнайцять родів.

¹⁸ Різд во ж Ісуса Христа стало ся так. Скоро Його матір Марію заручено Йосифові, перш ніж вони зійшли ся, постережено, що вона мала в утробі від сьвятого Духа.

¹⁹ Йосиф же, чоловік її, будучи праведний, і не хочачи ославити її, хотів був потай відпустити її.

²⁰ Та як він про се думав, аж ось явивсь йому вві сні ангел Господень, глаголючи: Йосифе, сину Давидів, не бій ся взяти до себе Марію, жінку твою; бо що в ній зачалось, те від сьвятого Духа.

²¹ І вродить вона сина, і даси йому імя Ісус; бо він спасе людей своїх од гріхів їх.

²² Усе ж се стало ся, щоб справдилось, що промовив Господь через пророка, глаголючи:

²³ Ось діва мати ме в утробі, і вродить сина, і дадуть йому імя Емануїл, що перекладом є: З нами Бог.

²⁴ Прокинувшись тоді Йосиф од сна, зробив так, як ангел Господень повелів йому, й узяв до себе жінку свою;

²⁵ і не знав її, аж поки вона вродила сина свого перворідня, і дав йому імя Ісус.

2

¹ Як же народивсь Ісус у Витлеємі Юдейському за царя Ірода, прийшли мудрці зі сходу в Єрусалим,

² говорячи: Де народжений цар Жидівський? бачили бо ми зорю його на сході, й прийшли поклонитись йому.

³ Почувши ж цар Ірод, стрівожив ся, і ввесь Єрусалим із ним.

⁴ І, зібравши всіх архиєреїв і письменників людських, допитував ся в них, де Христу родити ся.

⁵ Вони ж казали йому: В Витлеємі Юдейському, бо ось як написано в пророка:

⁶ І ти, Витлеєме, земле Юдина, нічим не гірша еси між князями Юдиними; бо з тебе прийде гетьман, що старшинувати ме над народом моїм Ізраїлем.

⁷ Закликавши тоді Ірод тайкома мудрців, пильно в них випитував, якого часу показала ся зоря.

⁸ І послав їх у Витлеєм, і каже: Йдїть та розпитайтесь пильно про те хлопятко; а як знайдете, принесїть мені звістку, щоб і мені пійти поклонитись йому.

⁹ Вони ж, вислухавши царя, вийшли; коли се зоря, що бачили на сході, йде поперед них, поки прийшла та й стала зверху, де було хлопятко.

¹⁰ Побачивши ж вони зорю, зрадїли вельми великою радістю.

¹¹ І, ввійшовши в господу, знайшли хлопятко з Мариєю, матірю його, й, припавши, поклонились йому; й, відкривши скарби свої, піднесли йому дари: золото, ладан і миро.

¹² І, бувши остережені вві сні, не вертатись до Ірода, вернулись в свою землю іншим шляхом.

¹³ Як же вони вийшли, ось ангел Господень являєть ся Йосифові вві сні, глаголючи: Встань, візьми хлопятко й матір його, та втікай в Єгипет, і перебудь там, поки сповіщу тебе; бо Ірод шукати ме хлопятка, щоб убити його.

¹⁴ Він же, вставши, взяв хлопятко й матір його в ночі, та й пійшов у Єгипет.

¹⁵ І пробував там аж до смерти Іродової, щоб справдилось, що сказав Господь через пророка, глаголючи: Із Єгипту покликав я сина мого.

¹⁶ Бачивши тоді Ірод, що мудрці насміялись із него, розлютував ся вельми, та й послав повбивати всіх дітей у Витлеємі й у всіх границях його, од двох років і менше, по тому часу, що про него він пильно довідував ся в мудрців.

¹⁷ Тоді справдилось, що промовив Єремія пророк, глаголючи:

¹⁸ Чути в Рамі голосінне і плач і тяжке наріканне: Рахили плаче по дітях своїх, і не дає розважати себе, бо їх нема вже.

¹⁹ Як же вмер Ірод, ось являєть ся ангел Господень уві сні Йосифу в Єгипті,

²⁰ глаголючи: Устань, та візьми хлопятко й матір його, та йди в землю Ізраїлеву: бо ті померли, що шукали душі хлопятка.

²¹ І встав він, і взяв хлопятко й матір його, та й пійшов у землю Ізраїлеву.

²² Та, почувши, що Архелай царює в Юдеї замість батька свого Ірода, побоявсь йти туди; а, бувши остережений уві сні, звернув у сторони Галилейські:

²³ і, прийшовши, жив у городі, що його звали Назарет, щоб справдилось сказане в пророків: Що звати меть ся Назореєм.

3

¹ Того часу прийшов Йоан Хреститель, проповідуючи в пустині Юдейській,

² і глаголючи: Покайтесь: наближилось бо царство небесне.

³ Се ж бо той, про кого казав пророк Ісаїя, глаголючи: Голос покликуючого в пустині: Приготовте дорогу Господню, правими робіть стежки Його.

4 Сам же Йоан мав одержу свою з верблюжого волосу, й шкур'яний пояс на поясищі своїй; а їдоу його була сарана та дикий мед.

5 Тоді виходили до него Єрусалим, і вся Юдея, і вся околиця Йорданська, і хрестились в Йордані від него, сповідаючи гріхи свої.

7 Та, бачивши він, що багато Фарисеїв і Садукеїв приходило до хрещення його, сказав до них: Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утікали від настигаючого гніва?

8 Принесіть же овоч достойний покаяння;

9 і не думайте казати в серці своєму: В нас батько Авраам; бо я вам кажу, що Бог зможе з сього каміння підняти дітей Авраамові.

10 Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить; тим кожне дерево, що не дає доброго овочу, зрубують, та й кидають ув огонь.

11 Я оце хрещу вас водою на покаяння; а Той, що йде за мною, потужніший від мене; недостоєн я Йому й обув'я носити: Він вас хрестити ме Духом св'ятим та огнем.

12 У руці в Него лопата, й перечистить Він тік свій, і збере пшеницю свою в клуню, а полову спалить огнем негасимим.

13 Приходить тоді Ісус із Галилеї на Йордан до Йоана, охреститись від него.

14 Та Йоан не допускав Його, говорячи: Мені самому треба в Тебе хреститись, а Ти прийшов до мене?

15 Відказуючи йому Ісус, рече до него: **Допусти тепер, бо так годить ся нам чинити всяку правду.** Тоді допустив Його.

16 І охрестившись Ісус, вийшов зараз із води; й ось відчинилось Йому небо, і побачив він Духа Божого, що спустивсь як голуб, і злинув на Него.

17 І ось голос із неба, глаголючи: Се мій Син любий, що я вподобав Його.

4

1 Тоді повів Ісуса дух у пустиню на спокусу диявольську.

2 І постив він сорок днів і сорок ночей, потім забавив їсти.

3 І прийшовши спокусник до Него, каже: Коли ти Син Божий, звели сим камінням зробитись хлібом.

4 Він же, озвавшись, сказав: **Писано: Не самим хлібом жити ме чоловік, а кожним словом, що виходить із уст Божих.**

5 Тоді диявол бере Його в св'ятий город, і ставить Його на церковнім криллі,

6 і каже до Него: Коли ти Син Божий, кинь ся вниз, писано бо: Що накаже про Тебе ангелам своїм, і на руках понесуть Тебе, щоб не вдаривсь часом об камінь ногою Твоею.

7 Рече йому Ісус: **Писано знов: Не спокушуй Господа Бога твого.**

8 Знов бере Його диявол на гору височенну, й показує Йому всі царства на світі й славу їх;

9 і каже до Него: Оце все дам тобі, коли, припавши, поклониш ся мені.

10 Рече тоді йому Ісус: **Геть від мене, сатано! писано бо: Господу Богу твоєму кланятися меш ся, і Йому одному служити меш.**

11 Зоставив тоді Його диявол, і ось ангели приступили й служили Йому.

12 Як же почув Ісус, що Йоана видано, то перейшов у Галилею;

13 і, покинувши Назарет, пійшов і пробував у Капернаумі, що при морю, у гриницях Завулону та Нефталіма:

14 щоб справдилось слово Ісаї пророка, глаголючого:

15 Земля Завулон і земля Нефталім, на морському шляху, за Йорданом, Галилея поганська;

16 люде сидячі в темряві побачили світло велике, й тим, що сидять у країні й тіні смертній, засяло світло.

17 З того часу почав Ісус проповідувати й глаголати: **Покайтесь, наближилось бо царство небесне.**

18 І, йдучи Ісус попри море Галилейське, побачив двох братів, Симона, званого Петром, та Андрея, брата його, що закидали невід у море; були бо рибалки.

19 І промовив до них: **Ідїть за мною, то зроблю вас ловцями людськими.**

20 Вони ж зараз, покинувши неводи свої, пійшли слідом за Ним.

21 І, йдучи звідтіля, побачив інших двох братів, Якова Зеведеєвого та Йоана, брата його, у човні з Зеведеєм, батьком їх, як налагоджували неводи свої; і покликав їх.

22 Вони ж зараз, покинувши човен і батька свого, пійшли слідом за Ним.

23 І ходив Ісус по всій Галилеї, навчаючи по школах їх, і проповідуючи євангелію царства, та сціляючи всякий недуг і всякі болесті поміж людьми.

24 І розійшлась чутка про Него по всій Сирщині; й приводжено до Него всіх недужніх, що боліли всякими болями та муками, й біснуватих, і місячників, і розслаблених; і сціляв їх.

25 І йшло за Ним пребагато народу з Галилеї, й з Десятиграду, й з Єрусалиму, й з Юдеї, й за Йордану.

5

1 Побачивши ж народ, зійшов на гору, і, як сів, приступили до Него ученики Його;

2 і відкрив Він уста свої, і навчав їх, глаголючи:

3 **Блаженні вбогі духом, бо їх царство небесне.**

4 **Блаженні сумні, бо такі втішаться.**

5 **Блаженні тихі, бо такі osiąгнуть землю.**

6 **Блаженні голодні й жадні правди, бо такі наситяться.**

7 **Блаженні милостиві, бо такі будуть помилувані.**

8 **Блаженні чисті серцем, бо такі побачять Бога.**

9 **Блаженні миротворці, бо такі синами Божими звати муть ся.**

10 **Блаженні, кого гонять за правду, бо їх царство небесне.**

11 **Блаженні ви, коли вас безчестити муть, та гонити муть, та казати муть на вас усяке лихе слово не по правді, ради мене.**

12 **Радуйтеся і веселіться: бо велика нагорода ваша на небі; так бо гонили й пророків, що бували перше вас.**

13 **Ви сіль землі; коли ж сіль звітріє, то чим солити? Нї-на-що не годить ся тоді вона, тільки щоб викинути геть і щоб топтали її люде.**

14 **Ви світло світу. Не може город сховати ся, стоячи на горі;**

15 **і, засьвітивши свічку, не ставлять під посудину, а на свічнику; то й сьвітить вона всім, хто в хаті,**

16 **так нехай сяє світло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла, й прославляли Отця вашого, що на небі.**

17 **Не думайте, що я прийшов знівечити закон або пророків; не прийшов я знівечити, а сповнити.**

18 **Істино бо глаголю вам: Доки перейде небо й земля, одна йота, або одна титла не перейде з закону, аж поки все станеть ся.**

19 **Тим, хто поламле одну найменшу з сих заповідей і навчить так людей, той звати меть ся найменшим у царстві небесному; а хто сповнить і навчить, той звати меть ся великим у царстві небесному.**

20 **Глаголю бо вам: Що коли ваша правда не переважить письменників та Фарисеїв, то не ввійдете в царство небесне.**

21 Чували ви, що сказано старосьвіцьким: Не вбий, а хто вбє, на того буде суд.

22 Я ж вам глаголю: Хто сердить ся на брата свого без причини, на того буде суд; а хто скаже на брата свого: Рака, * на того буде громадський суд; хто ж скаже: дурню, на того буде огонь пекольний.

23 Тим, коли принесеш дар свій до жертівні, й згадаєш там, що твій брат має що проти тебе;

24 зостав свій дар перед жертівнею, і йди геть, помирись перш із братом твоїм, а тоді прийди й подай дар твій.

25 Мирись із твоїм противником хутко, доки ти ще в дорозі з ним, щоб не віддав тебе противник судді, а суддя не віддав тебе осавулї (слузі), і не вкинуто тебе в темницю.

26 Істино глаголю тобі: Не вийдеш звідтіля, доки не віддаси й останнього шеляга.

27 Чували ви, що сказано старосьвіцьким: Не чини перелюбу.

28 Я ж вам глаголю: Хто спогляне на жінку жадібним оком, той уже вчинив перелюб із нею в серці своїм.

29 Коли ж око твоє праве блазнить тебе, вирви його, й кинь од себе; бо більша користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло вкинуто в пекло.

30 І коли права рука твоя блазнить тебе, відотни її, й кинь од себе; більша бо користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло твоє вкинуто в пекло.

31 Сказано ж: Що хто розводить ся з жінкою своєю, нехай дасть їй розвідний лист.

32 Я ж вам глаголю: Що хто розведеть ся з жінкою своєю, хиба що за перелюб, доводить її до перелюбу; й хто оженить ся з розвідкою, чинить перелюб.

33 Знов чували, що сказано старосьвіцьким: Не кленись криво, а сповняй перед Господом обітниці твої.

34 Я ж вам глаголю: Не клянїть ся зовсім: ні небом, бо воно престол Божий;

35 ні землею, бо вона підніжок ніг Його; ні Єрусалимом, бо се город великого царя;

36 ні головою твоєю не клянись, бо не зможеш зробити ні одного волоса білим або чорним.

37 Слово ж ваше нехай буде: так, так; ні, ні; бо що більш над се, те від лихого.

38 Чували ви, що сказано: Око за око, й зуб за зуб.

39 Я ж вам глаголю: Не противтесь лихому, а хто ударить тебе у праву щоку твою, повернись до него й другою.

40 І хто схоче судитись із тобою і зняти з тебе свиту, віддай йому й жупанок.

41 І хто силувати ме тебе йти милю, йди з ним дві.

42 Дай, хто в тебе просить, і хто хоче в тебе позичити, не одвертайсь од него.

43 Чували ви, що сказано: Люби ближнього твого, й ненавидь ворога твого.

44 Я ж вам глаголю: Любіть ворогів ваших, благословляйте, хто клене вас, робіть добро, хто ненавидить вас, і молїть ся за тих, що обижають вас і гонять вас;

* 5:22 Безчесний.

⁴⁵ щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі; Він бо велить сонцю своєму сходити над лихими й над добрими, й посилає дощ на праведних і неправедних.

⁴⁶ Бо коли ви любите тих, що люблять вас, то за що вам нагорода? хиба й митники не те саме роблять?

⁴⁷ І коли витаєте тільки братів ваших, то що надто робите? хиба й митники не так роблять?

⁴⁸ Оце ж бувайте звершені, як Отець ваш, що на небі, звершений.

6

¹ Остерігайтесь подавати милостиню вашу перед людьми, щоб вони вас бачили; а то не мати мете ніякої нагороди від Отця вашого, що на небі.

² Тим, коли подаєш милостиню, то не труби в трубу перед собою, як роблять лицеміри по школах та по улицах, щоб здобути слави в людей. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі.

³ Ти ж, як подаєш милостиню, то нехай ліва рука твоя не знає, що робить права:

⁴ щоб твоя милостиня була потайна; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно.

⁵ І коли молиш ся, не будь таким, як лицеміри; бо вони люблять молитись, стоячи в школах та по розхідних улицах, щоб їх бачили люди. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі.

⁶ Ти ж, коли молиш ся, увійди в хатину твою та, зачинивши двері, помолись Отцю твоєму потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно.

⁷ Як же молитесь, то не говоріть багато, як погане: бо вони думають, що за довгі молитви будуть вислухані.

⁸ Не приподоблюйте ся ж до них; бо Отець ваш знає, чого вам треба, перш ніж просите в Него.

⁹ Тим же то моліться ось як: Отче наш, що на небі! Нехай святить ся ім'я твоє.

¹⁰ Нехай прийде царство твоє. Нехай буде воля твоя, як на небі, так і на землі.

¹¹ Хліб наш щоденний дай нам сьогодні.

¹² І прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим.

¹³ І не введи нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого. Бо твоє єсть царство й сила, й слава по віки. Амінь.

¹⁴ Бо коли прощати мете людям провини їх, то й Отець ваш небесний прощати ме вам.

¹⁵ Як же не прощати мете людям провин їх, то й Отець ваш небесний не прощати буде провин ваших.

¹⁶ Коли ж постите, нехай не буде в вас, як у лицемірів, сумного виду: змінюють бо лиця свої, щоб здаватись людям постниками. Істинно глаголю вам: Що мають вони нагороду собі.

¹⁷ Ти ж, коли постиш, намасти голову твою, і вмий лице твоє;

¹⁸ щоб не здавав ся людям постником, а Отцеві твоєму, що потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно.

¹⁹ Не збирайте собі скарбів на землі, де міль і ржа їсть, і де злодії підкопують ся і крадуть.

²⁰ Збирайте ж собі скарби на небі, де ні міль, ні ржа не їсть, і де злодії не підкопують ся й не крадуть.

²¹ Бо де скарб ваш, там буде й серце ваше.

²² Сьвітло тілу око; тим, коли око в тебе ясне, то й все тіло твоє буде сьвітле.

²³ Коли ж у тебе око лихе, то й все тіло твоє буде темне. Тим, коли сьвітло, що в тобі, буде темрява, то яка велика се темрява!

²⁴ Ніхто не може служити двом панам, бо, або одного ненавидіти ме, а другого любити ме; або до одного прихилить ся, а другим гордувати ме. Не можете Богу служити й мамоні.

²⁵ Тим глаголю вам: Не журіть ся життєм вашим, що вам їсти або пити; ані тілом вашим, чим зодягти ся. Чи душа ж не більше їжі, а тіло одежі?

²⁶ Спогляньте на птаство небесне, що не сіють і не жнуть, ані збирають у клуню; от же Отець ваш небесний годує їх. А ви хиба не луччі від них?

²⁷ Хто з вас, журячись, може прибавити собі зросту хоч на один локіть?

²⁸ І одежею чого вам журитись? Придивіть ся до польових лилій, як вони ростуть; не працюють, ні прядуть;

²⁹ глаголю ж вам: Що й Соломон у всій славі своїй не одягавсь так, як одна з них.

³⁰ Коли ж Бог так з'одягає польове зілля, що сьогодні воно є, а завтра вкинуть його в піч, то чи не більше ж з'одягати ме вас, маловірні?

³¹ Тим же то не журіть ся, кажучи: Що їсти мем? або: Що пити мем? або: Чим зодягнемось?

³² Про все таке побивають ся погане; бо Отець ваш небесний знає, що вам усього того треба.

³³ А шукайте перш царства Божого та правди Його; се ж усе додасть ся вам.

³⁴ Оце ж не журіть ся про завтра; бо завтра журити меть ся само про своє. Доволі в кожного дня лиха свого.

7

¹ Не судіть, щоб вас не суджено.

² Бо яким судом судите, вас судити муть; і якою мірою міряєте, вам одміряєть ся.

³ Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, у своєму ж оці поліна не чуєш?

⁴ Або, як скажеш ти братові твоєму: Дай я вийму порошину тобі з ока, а он у тебе самого поліно в оці?

⁵ Лицеміре, перш вийми в себе самого з ока ломаку; тоді добре бачити меш, як вийняти братові твоєму з ока порошину.

⁶ Не давайте сьвятого собакам, і не кидайте ваших перел перед свинями, щоб не потоптали їх ногами своїми й, обернувшись, не порвали вас.

⁷ Просіть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й відчинить ся вам:

⁸ кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють.

⁹ Або, чи є між вами така людина, що в неї син попросить хліба, а вона подала б йому каменя?

¹⁰ або коли попросить риби, а вона подала б йому гадюку?

¹¹ Коли ж ви, будши лихими, умієте давати добрі дари дітям вашим, то чи не більше ж давати ме все добре Отець ваш, що на небі, тим, хто просить у Него?

¹² Оце ж, усе, що бажаєте, щоб робили вам люде, так і ви робіть їм; се бо єсть закон і пророки.

¹³ Увійходьте вузкими дверима, бо широкі ті двері й розлога та дорога, що веде до погибелі, й багацько таких, що ними входять:

¹⁴ вузкі бо ті двері, й тісна та дорога, що веде до життя, і мало таких, що їх знаходять.

¹⁵ Остерігайтесь лжепророків, що приходять до вас ув одежі овечій, а в середині вони вовки хижі.

¹⁶ Познаєте їх по овочам їх. Чи збирають виноград із тернини, або фіги з бодяків?

¹⁷ Так усяке добре дерево родить овоч добрий, а пусте дерево родить овоч лихий.

¹⁸ Не може добре дерево родити лихого овочу, ані пусте дерево родити овочу доброго.

¹⁹ Усяке дерево, що не родить доброго овочу, рубають і кидають ув огонь.

²⁰ Оце ж по овочам їх познаєте їх.

²¹ Не кожен, хто говорить до мене: Господи, Господи! увійде в царство небесне, а той, хто чинить волю Отця мого, що на небі.

²² Многі казати муть до мене того дня: Господи, Господи, чи не в твоє ж ім'я ми пророкували? й не твоїм ім'ям біси виганяли? й не твоїм ім'ям великі чудеса робили?

²³ І промовлю тоді до них: Ніколи я вас не знав; ійдіть од мене, ви, що чините беззаконне.

²⁴ Оттим же, всякий, хто слухає сі слова мої й чинить їх, того уподоблю я чоловікові мудрому, що збудував свій будинок на камені;

²⁵ і полили дощі, й надійшла повідь і забуяли вітри, й наперли на той будинок; та й не впав він; бо основано його на камені.

²⁶ А всякий, хто слухає сі слова мої, та й не чинить їх, уподобить ся чоловікові необачному, що збудував свій будинок на піску;

²⁷ і полили дощі, й надійшла повідь, і забуяли вітри, й наперли на той будинок; і впав він, і велика була руїна його.

²⁸ І сталось, як скінчив Ісус оці слова, дивувався народ наукою Його:

²⁹ бо Він їх навчав, яко маючий власть, а не як письменники.

8

¹ Як же зійшов з гори, багато народу йшло слідом за Ним.

² Коли се приступив прокажений і вклонивсь Йому, кажучи: Господи, коли хочеш, то зможеш очистити мене,

³ І простяг Ісус руку, й приторкнувся до него, й рече: **Хочу, очистись.** І зараз очистилась проказа його.

⁴ І рече до него Ісус: **Гледи ж, не кажи нікому, а йди та покажись священикові, й принеси дар, який повелів Мойсей на свідкування ім.**

⁵ А як увійшов Ісус у Капернаум, приступив до Него сотник, благаючи Його,

⁶ й говорячи: Господи, слуга мій лежить дома розслаблений, і тяжко мучить ся.

⁷ І рече до него Ісус: **Я пійду та скілю його.**

⁸ Озвав ся же сотник і сказав: Господи, не заслужив я того, щоб Ти ввійшов під мою стелю; а промов одно слово, то й одужає слуга мій.

⁹ Бо сам я чоловік під властю, і маю воїни під собою; і скажу сьому: Йди, то й іде; а другому: Прийди, то й прийде, а слугі моему: Роби те, то й робить.

¹⁰ Почувши се Ісус, дивувався, і рече до тих, що йшли слідом за Ним: **Істино кажу вам: Навіть в Ізраїлі не знайшов я такої віри.**

¹¹ І кажу вам: **Що многі прийдуть од сходу й заходу, та й сядуть з Авраамом, з Ісааком і з Яковом у царстві небесному,**

¹² **а сини царства будуть повикидані у темряву надвірню: там буде плач і скриготання зубів.**

¹³ І рече Ісус до сотника: **Йди, і, як вірував єси, станеться тобі.** І одужав слуга його тієї самої години.

¹⁴ І прийшов Ісус до Петрової господи, та й побачив, що теща його лежить у пропасниці.

¹⁵ І приторкнувся до руки її, й покинула пропасниця її; й вставши вона, послуговала їм.

¹⁶ Як же настав вечір, приведено до Него багато біснுவатих; і повиганяв Він біси словом, і сцілив усіх недужих;

¹⁷ щоб справдилось, що сказав Ісаія пророк, глаголючи: Узяв Він на себе недуги наші, й поніс болешчі наші.

¹⁸ Як же побачив Ісус великий натовп кругом себе, то звелів плисти на той бік.

¹⁹ І приступивши один письменник, каже до Него: Учителю, пійду слідом за Тобою, куди б Ти ні пійшов.

²⁰ Ісус же рече до него: **Лисиці мають нори, й птаство небесне гнізда; Синові ж чоловічому ніде й голови прихилити.**

²¹ Другий же ученик Його каже до Него: Господи, дозвожь мені перш пійти поховати батька мого.

²² Ісус ж рече до него: **Йди слідом за мною; нехай мертві ховають мерці свої.**

²³ І, як увійшов у човен, поввіходили слідом за Ним ученики Його.

²⁴ Аж ось схопилась велика хуртовина на морі, така що філя заливала човна; Він же спав.

²⁵ І, приступивши ученики Його, розбудили Його, кажучи: Господи, спаси нас: погибаємо.

²⁶ І рече до них: **Чого ви злякались, маловірні?** Тоді встав, і погрозив вітрам та морю; і настала велика тиша.

²⁷ Люде ж дивувались, говорячи: Хто се такий, що й вітри й море слухають Його!

²⁸ І як переплив на той бік у Гергесинську землю, зустріло Його два біснуватих, що вийшли з гробів, вельми злющі, так що ніхто не важив ся ходити дорогою тією.

²⁹ І ось, закричали, говорячи: Що нам і Тобі, Ісусе, Сину Божий? чи на те прийшов єси сюди, щоб нас заздальгідь мучити?

³⁰ Оддаєки ж од них пас ся великий гурт свиней.

³¹ А біси благали Його, кажучи: Коли нас виженеш, то дозвожь нам увійти в гурт свинячий.

³² І рече до них: **Ійдіть.** І, вийшовши вони, увійшли в стадо свиняче: коли се увесь гурт свинячий кинувся із кручі в море, та й потонув у воді.

³³ А пастухи повтікали й, прибігши в город, розказали про все й про біснуватих.

³⁴ І ось увесь город вийшов назустріч Ісусові, а, побачивши Його, благали, щоб вийшов геть із границь їх.

² Коли се принесено до Него розслабленого, лежачого на постелі; і бачивши Ісус віру їх, рече розслабленому: **Бодрись, сину; одпускають ся тобі гріхи твої.**

³ Аж тут деякі письменники кажуть собі: Сей хулить.

⁴ І знаючи Ісус мислі їх, рече: **На що ви думаете лукаве в серцях ваших?**

⁵ **Що ж бо легше: сказати: Одпускають ся тобі гріхи, чи сказати: Устань, та й ходи?**

⁶ **От же, щоб знали ви, що Син чоловічий має власть на землі прощати гріхи, (тоді рече до розслабленого:) Устань, візьми постіль твою, та й іди до дому твого!**

⁷ І, вставши, пійшов до дому свого!

⁸ Народ же, бачивши се, дивувався і прославляв Бога, що дав таку власть людям.

⁹ І проходячи Ісус ізвідтіля, побачив чоловіка, на ймя Маттея, що сидів на митниці: і рече до него: **Йди слідом за мною.** І, вставши, пійшов слідом за Ним.

¹⁰ І сталося, як сидів Він за столом у господі, аж ось поприходило багато митників і грішників, та й посідали з Ним і з учениками Його.

¹¹ І бачивши се Фарисеї, казали ученикам Його: Як се ваш учитель їсть із митниками та грішниками?

¹² Ісус же, почувши, рече до них: **Дужим не треба лікаря, тільки недужим.**

¹³ **От же йдїть та навчіть ся, що воно єсть: Милости хочу, а не жертви. Не прийшов бо я звати праведних а грішних до покаяння.**

¹⁴ Приступили тоді до Него ученики Йоанові, говорячи: Чого ми та Фарисеї постимо часто, а твої ученики не постять.

¹⁵ І рече їм Ісус: **Чи можуть весільні синове сумувати, поки з ними жених? Прийдуть же дні, що візьмуть од них жениха, тоді й постити муть.**

¹⁶ **Ніхто не пришиває шматка нового сукна до старої одежини, бо відодреть ся його латка від одежини, й дїрка буде гірша.**

¹⁷ **І не наливають нового вина у старі міхи, ато міхи прорвуть ся, і вино витече, й міхи пропадуть; а наливають нове вино в міхи нові, то й буде все ціле.**

¹⁸ Говорить Він їм се, аж ось приходить один старшина, і, вклонившись Йому, каже: Дочка моя тільки що скінчилась; та прийди положи на неї руку твою, то й оживе.

¹⁹ І вставши Ісус, пійшов за ним, і ученики Його.

²⁰ І ось жінка, що нездужала кровотіччю дванайцять років, приступила ззаду й приторкнулась до краю одежі Його:

²¹ бо казала сама собі: Як тільки приторкнуся до краю одежі Його, то спасусь.

²² Ісус же, обернувшись і побачивши її, рече: **Дочко, бодрись; віра твоя спасла тебе.** І спаслась жінка з того часу.

²³ І ввійшовши Ісус у господоу до старшини, та побачивши сопільників та голосільників,

²⁴ рече до них: **Уступіть ся: не вмерло бо дівча, а спить.** І насміхались із Него.

²⁵ От же, як випроваджено людей, та ввійшов Він і взяв її за руку, то дівча і встало.

²⁶ І рознеслась про се чутка широко по всій землі тій.

²⁷ І як вийшов Ісус ізвідтіля, йшло слідом за Ним двоє сліпих, і, покликуючи, казали: Сину Давидів, помилуй нас.

28 І, як увійшов у господа, приступили до Него сліпі; й рече їм Ісус: **Чи віруєте ви, що я можу се зробити?** Кажуть Йому: Так, Господи.

29 Тоді приторкнув ся Він до очей їх, і рече: **По вірі вашій нехай станеть ся вам.**

30 І відкрились їм очі. І наказав їм Ісус: **Гледіть, щоб ніхто не довідався.**

31 Вони ж, вийшовши, розпустили про Него чутку по всій землі тій.

32 Як же вони виходили, ось приведено до Него німого чоловіка біснுவатого.

33 І, як вигнав Він біса, почав німий говорити; й дивувались люде, кажучи: Ніколи не явилось такого в Ізраїлі.

34 Фарисеї ж казали: Виганяє Він біси князем бісовським.

35 І ходив Ісус по всіх городах і селах, навчаючи по школах їх, і проповідуючи євангелію царства, й сціляючи всяку болість і всяку неміч між людьми.

36 Поглядаючи ж на людей, жалкував над ними, що були потомлені й розпорошені, як вівці без пастиря.

37 Рече тоді ученикам своїм: **Жнива багато, робітника ж мало.**

38 **Просіть Господа жнива, щоб вислав женців на жниво своє.**

10

1 І, прикликавши дванайцять учеників своїх, дав їм власть над нечистими духами, щоб виганяли їх, і сціляли всяку болість і всяку неміч.

2 На ймя ж дванайцять апостолів були: первий Симон, що прозвано Петром, та Андрій брат його; Яков Заведеїв, та Йоан брат його;

3 Филип, та Вартоломей; Тома, та Маттей митник; Яков Алфеїв, та Леввій, на прізвиське Тадей;

4 Симон Хананець, та Юда Іскаріотський, що й зрадив Його.

5 Сих дванайцятьох послав Ісус, і наказав їм, глаголючи: **Не йдїть шляхом поган, і не ввійдьте в город Самарянський;**

6 **а радніш йдїть до загублених овечок дому Ізраїлевого;**

7 **а ходячи проповідуйте, глаголючи: Царство небесне наближилось.**

8 **Сціляйте недужих, очищайте прокажених, воскрешайте мертвих, виганяйте біси; дармо прийняли, дармо й давайте.**

9 **Не беріть собі ні золота, ні срібла, ні грошей у череси ваші,**

10 **ані торбини на дорогу, ані двох одежин, ні обува, ні палиці: бо робітник достоєн харчі своєї.**

11 **І в який город чи село ввійдете, розпитайте, хто там є достойний; там і пробувайте, аж поки вийдете.**

12 **А як увійдете в яку господа, витайте її, кажучи: Мир сій господї.**

13 **І, коли господа достойна, нехай упокій ваш зійде на неї. Коли ж вона недостойна, то нехай упокій ваш вернеть ся до вас.**

14 **А хто вас не прийме й не слухати ме словес ваших, то, виходячи з такого дому чи города того, отрусіть і порошок із ніг ваших.**

15 **Істинно глаголю вам: Легше буде землі Содомській та Гоморській суднього дня, ніж городові тому.**

16 **Оце я посилаю вас, як овечок між вовки; тим бувайте мудрі, як вужі, та тихі, як голуби.**

17 **Та й стережіть ся людей: бо вони видавати муть вас у судові зборища, й в школах своїх бити вас будуть;**

18 **і водити муть вас перед старших та перед царів за мене, на свідкування їм і поганам.**

19 Як же видавати муть вас, не дбайте про те, як і що вам казати; бо дасть ся вам того часу, що вам казати.

20 Не ви бо промовляти мете, а дух Отця вашого промовляти ме в вас.

21 Видавати ж ме брат брата на смерть, і батько дитину, і вставати муть діти на родителів, і вбивати муть їх.

22 І ненавидіти муть вас усі за ймя моє; хто ж видержить до кінця, той спасеть ся.

23 Коли ж вас гонити муть у тому городі, втікайте в інший: істинно бо глаголю вам: Не перейдете ще городів Ізраїлевих, доки Син чоловічий прийде.

24 Ученик не старший од учителя свого, ані слуга од пана свого.

25 Доволі з ученика, коли буде, як учитель його, а слуга, як пан його. Коли господаря дому названо Вельзевулом, то як більше домашніх його?

26 Тим же то не лякайтесь їх: нема бо нічого закритого, що не відкриеть ся, ані захованого, що не виявить ся.

27 Що я кажу вам потемки, кажіть повидну; й що чуєте на ухо, проповідуйте на домах.

28 І не лякайтесь тих, що вбивають тіло, душі ж не здоліють убити; а лякайтесь більше того, хто зможе погубити і душу й тіло в пеклі.

29 Хиба не два горобці продають ся за шага? а ні один з них не впаде на землю без Отця вашого.

30 У вас же і все волоссе на голові перелічене.

31 Оце же не лякайтесь: ви дорожчі многих горобців.

32 От же всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі.

33 А хто відречеть ся мене перед людьми, того й я відречусь перед Отцем моїм, що на небі.

34 Не думайте, що я прийшов послати впокій на землю; не прийшов я послати впокій, а меч.

35 Бо прийшов я, щоб поставити чоловіка різно проти батька його, й дочку проти матери її, й невістку проти свекрухи її.

36 І будуть ворогами чоловікові домашні його.

37 Хто любить батька або матір більш мене, недостоєн мене; й хто любить сина або дочку більш мене, недостоєн мене.

38 І хто не візьме хреста свого, й не піjde слідом за мною, недостоєн мене.

39 Хто б знайшов душу свою, погубить її; а хто б згубив душу свою задля мене, знайде її.

40 Хто приймає вас, мене приймає; а хто приймає мене, приймає Того, хто послав мене.

41 Хто приймає пророка в імя пророка, одержить нагороду пророчу; й хто приймає праведника в імя праведника, одержить нагороду праведничу.

42 І хто напоїть одного з сих малих тільки чашею холодної води, в імя ученика, істино глаголю вам: Не втрає нагороди своєї.

11

1 І сталось, як скінчив Ісус, наказуючи дванайцятьом ученикам своїм, пійшов звідтіля навчати й проповідувати по городах їх.

2 Почувши ж Йоан у темниці про діла Христові, послав двох учеників своїх,

3 сказати Йому: Чи ти грядущий, чи іншого ждати нам?

4 Одказав Ісус і рече їм: **Ійдіть та сповістіть Йоана про все, що чули й бачили:**

⁵ сліпі бачать, і криві ходять, прокажені очищають ся, і глухі чують, мертві встають, і вбогі проповідують благовісте.

⁶ І щасливий, хто не поблазнить ся мною.

⁷ Як же вони відходили, почав Ісус говорити людям про Йоана: Чого виходили ви в пустиню дивитись? На тростину, що вітер колише?

⁸ Або чого виходили ви дивитись? На чоловіка одягненого в мяку одежу? ось ті, що носять мяку одежу, вони в царських будинках.

⁹ Або чого виходили ви дивитись? На пророка? Так, глаголю вам: І більше пророка.

¹⁰ Се ж бо той, про кого писано: Ось посилаю ангела мого перед лицем твоїм, що приготує дорогу твою перед тобою.

¹¹ Істино глаголю вам: Не явив ся між народженими від жінок більший од Йоана Хрестителя; найменший же у царстві небесному більший од него.

¹² І від часів Йоана Хрестителя та й до сього дня царство небесне здобуваєть ся силою, і хто здобуває, той силоміць бере його.

¹³ Бо всі пророки й закон пророкували до Йоана.

¹⁴ І коли хочете прийняти, він єсть Ілія, що має прийти.

¹⁵ Хто має уші слухати, нехай слухає.

¹⁶ Кому ж я уподоблю рід сей? Подібен він тим дітям, що сидять на торгу, та гукають до своїх товаришів,

¹⁷ та кажуть: Ми вам сурмили, а ви не скакали; ми вам жалібно приговорювали, а ви не плакали.

¹⁸ Бо прийшов Йоан, не їсть і не пє, а вони кажуть: Диявола має.

¹⁹ Прийшов Син чоловічий, їсть і пє, а вони кажуть: Ось чоловік прожора та паниця, друг митникам та грішникам. І оправдилась премудрість од дітей своїх.

²⁰ Тоді почав докоряти городам, де стало ся найбільше чудес Його, що не покалялись:

²¹ Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б чудеса, що стали ся в вас, стались у Тирі та Сидоні, давно були б вони покалялись у веретині та попелі.

²² Тільки ж глаголю вам: Одрадніше буде Тирові та Сидонові суднього дня, ніж вам.

²³ І ти, Капернауме, що піднявсь аж під небо, провалиш ся в саме пекло; бо коли б чудеса, що стали ся в тобі, стали ся в Содомі, зостав ся б він аж і досі.

²⁴ Тим то глаголю вам: Що одрадніше буде землі Содомській суднього дня, ніж тобі.

²⁵ І озвав ся Ісус того часу знов і рече: Хвалю Тебе, Отче, Господи неба й землі, що Ти втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив єси те недоліткам.

²⁶ Так, Отче: бо так воно вподобалось тобі.

²⁷ Все передане мені від Отця мого, й ніхто не знає Сина, тільки Отець; ані Отця ніхто не знає, тільки Син, та кому хоче Син одкрити.

²⁸ Прийдіть до мене, всі знеможені та отягчені, я упокою вас.

²⁹ Візьміть ярмо моє на себе, й навчіть ся від мене: бо я тихий і смирний серцем; то й знайдете відпочинок душам вашим.

³⁰ Бо ярмо моє любе, й тягар мій легкий.

12

¹ Того ж часу йшов Ісус у суботу засівами, ученики ж Його зголодніли, й

почали рвати колоссе та їсти.

² Побачивши се Фарисеї, казали до Него: Ось Твої ученики роблять, чого не годить ся робити в суботу.

³ Він же рече до них: **Хиба ви не читали, що зробив Давид, як зголоднів він і ті, що були з ним:**

⁴ **як він увійшов до Божого дому, та поїв хліби показні, що не годилось йому їсти, ні тим, що були з ним, а тільки одним священикам?**

⁵ **Або, хиба ви не читали в законі, як у суботу священики в церкві ламлють суботу, та й не винуваті?**

⁶ **Я ж вам глаголю: Що тут єсть більший од церкви.**

⁷ **А коли б ви знали, що воно є: Милости хочу, а не жертви, то не осуджували б невинуватих.**

⁸ **Бо Син чоловічий — Він Господь і суботи.**

⁹ І, пійшовши звідтіля, увійшов у школу їх.

¹⁰ І ось був там чоловік із сухою рукою. І питали Його, кажучи: Чи годить ся в суботу сціляти? щоб обвинувати його.

¹¹ Він же рече до них: **Де між вами чоловік, що має одну вівцю, і коли впаде вона субітнього дня в яму, він не візьме, та й не витягне її?**

¹² **Як же більше луччий чоловік од вівці? Тим годить ся чинити добро і в суботу.**

¹³ Рече тоді до чоловіка: **Простягни руку твою.** І простяг, і стала вона здорова, як і друга.

¹⁴ Фарисеї ж, вийшовши, радили раду проти Него, як погубити Його.

¹⁵ Та довідавшись про се Ісус, вийшов ізвідтіля; і пійшло слідом за Ним багато народу, і сцілив він усіх,

¹⁶ та й наказав їм, щоб не виявляли Його:

¹⁷ щоб справдилось, що сказав Ісаїя пророк, глаголючи:

¹⁸ Се слуга мій, що я вибрав; любий мій, що вподобала Його душа моя; положу духа мого на Него, й вістити ме поганам суд;

¹⁹ не змагати меть ся, і не кричати ме, й голосу його ніхто не чути ме по улицах;

²⁰ приломаної тростини не доломить, і льону димуючого не потушити, доки не доведе суду до подуги;

²¹ і на ймя його вповати муть погане.

²² Приведено тоді до Него біснуватого, сліпого й німого; і сцілив його, так що сліпий і німий розмовляв і бачив.

²³ І здивувавсь увесь народ, і казали: Чи сей не син Давидів?

²⁴ Почувши ж се Фарисеї, казали: Не інакше виганяє сей біси, як Вельзевулом, князем бісовським.

²⁵ Знав же Ісус думки їх, і рече до них: **Всяке царство, що поділить ся у собі, спустіє; і всякий город і господа, що поділить ся у собі, не встоїть.**

²⁶ **І коли сатана сатану виганяє, то розділив ся сам у собі; як же стояти ме царство його?**

²⁷ **І коли я виганяю біси Вельзевулом, то ким виганяють їх сини ваші? Тим вони будуть вашими суддями.**

²⁸ **Коли ж я виганяю біси Духом Божим, то вже приспіло до вас царство Боже.**

²⁹ **Або, як може хто увійти в господа сильного, та пожакувати надоби його, хиба що звяже перше сильного, й тоді пожакує господа його?**

³⁰ **Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, той розсипає.**

³¹ Тим глаголю вам: Усякий гріх і хула простить ся людям; а хула на Духа не простить ся людям.

³² І хто скаже слово проти Сина чоловічого, простить ся йому; а хто скаже слово проти Духа сьвятого, не простить ся йому ні в сьому віку, ні в будучому.

³³ Або посадите дерево добре, то й овоч його добрий; або посадите дерево пусте, то й овоч його пустий; бо дерево познаєть ся по овочу.

³⁴ Кодло гадюче, як можете промовляти добрі речі, будши лихими? бо від переповні серця уста промовляють.

³⁵ Добрий чоловік із доброго скарбу серця виносить добре, а лихий чоловік із лихого скарбу виносить лихе.

³⁶ Я ж вам глаголю: Що за всяке пусте слово, яке говорити муть люде, дадуть одвіт суднього дня.

³⁷ Бо по словам твоїм оправдиш ся, й по словам твоїм осудиш ся.

³⁸ Озвались тоді проти сього деякі з письменників та Фарисеїв, кажучи: Учителю, хочемо від тебе ознаку бачити.

³⁹ Він же, озвавшись, рече їм: Лукаве та перелюбне кодло ознаки шукає, та ознака не дасть ся йому, як тільки ознака Йони пророка.

⁴⁰ Бо, як Йона був три дні й три ночі у кита в череві, так буде й Син чоловічий три дні й три ночі в серці землі.

⁴¹ Ниневяне встануть на суд із кодлом сим, та й осудять його, бо покаяться по проповіді Йониній; а ось тут більший од Йони.

⁴² Полуденна цариця встане на суд із кодлом сим та й осудить його: бо прийшла з найдальших країн землі слухати премудрості Соломонової; а ось тут більший од Соломона.

⁴³ Як же нечистий дух вийде з чоловіка, то блукає по безвіддях, шукаючи відпочинку, та й не знаходить.

⁴⁴ Тоді каже: Вернись у домівку мою, звідкіля я вийшов; і, прийшовши, знаходить її порожню, виметену й прибрану.

⁴⁵ Йде тоді, й бере до себе сім інших духів, ще зліших ніж сам, і ввійдять та й живуть там; і буде останнє чоловіка того гірше ніж перше. Так станеть ся й кодлу сьому лукавому.

⁴⁶ Ще ж промовляв Він до людей, аж ось мати й брати Його стояли надворі, бажаючи говорити з Ним.

⁴⁷ Каже ж один до Него: Он мати Твоя й брати Твої стоять надворі, бажаючи говорити з Тобою.

⁴⁸ Він же, озвавшись, рече до говорячого йому: Хто се мати моя? і хто брати мої?

⁴⁹ І, простягнувши руку свою на учеників своїх, рече: Ось мати моя й брати мої!

⁵⁰ Бо хто чинити ме волю Отця мого, що на небі, той брат мені, й сестра, й мати.

13

¹ Тогож дня вийшов Ісус із господи, та й сів край моря.

² І зібралось до Него багато народу, так що Він увійшов у човен, та й сів; а весь народ стояв на березі.

³ І промовляв до него багато приповістями, глаголючи: Ото вийшов сіяч сіяти;

⁴ і як він сіяв, инше впало край шляху, й прилетіло птаство, та й повизбирувало його.

⁵ Інше ж упало на каменистому, де не мало землі багато, й зараз походило, бо не мало глибокої землі;

⁶ як же зійшло сонце, то й повяло воно, а, не мавши кореня, посохло.

⁷ А інше попадало між тернину, й тернина, розвившись, поглинула його.

⁸ Інше ж упало на добру землю, і дало овощ, одно в сотеро, друге в шістьдесятеро, інше ж у трийцятро.

⁹ Хто має уші слухати, нехай слухає.

¹⁰ І, приступивши ученики, казали до Него: На що ти глаголеш до них приповідями?

¹¹ Він же, озвавшись, рече до них: Вам дано знати тайни царства небесного, їм же не дано.

¹² Хто бо має, тому дасть ся, й надто мати ме; а хто не має, в того візьметь ся й те, що має.

¹³ Тим я глаголю до них приповідями: бо, дивлячись, не бачать, і слухаючи, не чують, ані розуміють.

¹⁴ І справджуєть ся на них пророцтво Ісаїї, що глаголе: Слухом слухати мете, та й не зрозумієте, й, дивлячись, бачити мете, та й не постережете.

¹⁵ Затверділо бо серце народу сього, й ушима тяжко чують, й очі свої вони заплушили, щоб инколи не побачити очима, й не почути ушима, й не зрозуміти серцем, і не навернутись, щоб сцілив я їх.

¹⁶ Ваші ж очі блаженні, бо бачать, і уші ваші, бо чують.

¹⁷ Істино бо глаголю вам: Що многі пророки й праведники бажали бачити, що ви бачите, та й не бачили; й чути, що ви чуєте, та й не чули.

¹⁸ Оце ж послушайте приповіді про сіяча.

¹⁹ Коли хто чує слово царства, й не зрозуміє, приходить лукавий, та й хапає, що посіяно у него в серці. Се — засіяний край шляху.

²⁰ А засіяний на каменистому, се той, що чує слово, й зараз приймає його з радістю:

²¹ тільки же не має він кореня в собі, він до часу; як настане горе або гонення за слово, зараз блазнить ся.

²² А засіяний в тернині, се той, що чує слово, та журба віку сього і омана багатства глушить слово, й робить ся без'овочним.

²³ Засіяний же на добрій землі, се той, що чує слово й розуміє, й дає овощ; і родить одно в сотеро, друге в шістьдесятеро, інше ж у трийцятро.

²⁴ Ще иншу приповідь подав їм, глаголючи: Уподобилось царство небесне чоловікові, що сіє добре насіння на ниві своїй;

²⁵ як же люде спали, прийшов ворог його, й насіяв куколю між пшеницю, та й пійшов.

²⁶ Як же зійшов засів, та приніс овощ, показавсь тоді й кукіль.

²⁷ І прийшли слуги господаря того, та й кажуть йому: Пане, хіба ти не добре насіння сіяв на твоїй ниві? Звідкіля ж узав ся кукіль?

²⁸ Він же рече їм: Се зробив чоловік ворог. Слуги ж сказали йому: Чи хочеш, щоб ми пійшли та випололи його?

²⁹ Він же рече: Ні, щоб виполюючи кукіль, разом з ним і пшениці не повиривали.

³⁰ Нехай ростуть обоє до жнив, а в жнива я скажу женцям: Зберіть перш кукіль та повяжіть у снопи, щоб спалити, а пшеницю зложіть у клуні в мене.

³¹ Иншу приповідь подав їм, глаголючи: Царство небесне подібне зерну горчиці, що, взявши чоловік, посіяв на ниві своїй.

32 Найдрібніше воно між усяким насінням; як же виросте, то стане найбуйнішим між яриною, і зробить ся деревом, так що птаство небесне прилітає кублитись між гіллем його.

33 Іншу приповідь сказав їм, глаголючи: Царство небесне подібне квасу, що жінка візьме та й роциннить ним три мірки борошна (муки), поки все вкисне.

34 Все це говорив Ісус людям приповідями, а без приповістей не говорив їм:

35 щоб справдилось, що сказав пророк, глаголючи: Одкрию в приповідях уста мої, промовлю втаєне від настання сьвіта.

36 Тоді одіслав Ісус людей та й пійшов до дому; і приступили до Него ученики Його, говорячи: Виясни нам приповідь про кукіль на ниві.

37 Він же, озвавшись, рече їм: **Сїючий добре насінне, се Син чоловічий;**

38 а нива, се сьвіт; добре ж насінне, се сини царства; а кукіль, се сини лукавого;

39 ворог, що всїяв його, се диявол; жнива, се кінець сьвіта; а женці, се ангели.

40 Оце ж, як той кукіль збираєть ся та палить ся огнем, так буде при кінці сьвіта сього:

41 Пошле Син чоловічий ангели свої, й позбирають вони з царства Його все, що блазнить, і всіх, що роблять беззаконнє,

42 та й повкидають їх ув огняну піч: там буде плач і скреготання зубів.

43 Тоді праведні сияти муть, як сонце в царстві Отця свого. Хто має уші слухати, нехай слухає.

44 Знов, царство небесне подібне скарбу, закопаному на ниві: що, знайшовши його чоловік, приховав, і, радіючи, йде та й продає все, що має, та й купує ту ниву.

45 Знов, царство небесне подібне чоловікові купцеві, що шукає добрих перел;

46 і знайшовши він одну перлу дорогоцінну, пійшов та й продав усе, що мав, та й купив її.

47 Знов, царство небесне подібне неводові, що закинуто в море, й що зайняв усячини;

48 як же став повен, то витягли його на беріг, і посїдавши, вибрали, що добре, у посуд, а що погане, те геть повикидали.

49 Так буде й при кінці сьвіту: вийдуть ангели, та й повідлучають лихих зміж праведних,

50 та й повкидають їх ув огняну піч: там буде плач і скреготання зубів.

51 І рече Ісус до них: **Чи зрозуміли це все?** Кажуть вони Йому: Так, Господи.

52 Він же рече їм: **Тим же то кожен письменник, навчений про царство небесне, подібен чоловікові господареві, що виносить із свого скарбу нове й старе.**

53 І сталося, як скінчив Ісус оці приповіді, пійшов ізвідтіля.

54 І, прийшовши у свою країну, навчав їх у школі їх, так що вони дивувались і казали: Звідкіля в Сього така премудрість і сила?

55 Хиба Він не син теслі? хиба не Його мати зветь ся Марія? а брати Його Яков, та Йосій, та Симон, та Юда?

56 хиба не Його сестри між нами? Звідкіля ж се все в Него?

57 І поблазнились Ним. Ісус же рече до них: **Не є пророк без чести, хиба що в своїй отчині та в своїй домівці.**

58 І не зробив там многих чудес через недовірство їх.

14

¹ Того часу Ірод четверовластник почув чутку про Ісуса,

² і рече до слуг своїх: Се Йоан Хреститель; він устав з мертвих, то й чудеса діють ся від него.

³ Бо Ірод піймав був Йоана, звязав його, і вкинув у темницю за Іродияду, жінку брата свого Филипа.

⁴ Бо казав йому Йоан: Не годить ся тобі мати її.

⁵ І, хотів його стратити, та опасувався народу; бо мали його за пророка.

⁶ У день же родин Іродових, дочка Іродиядина танцювала перед ними й догодила Іродові.

⁷ За се обіцяв він, клянучись, що дасть їй, чого просити ме.

⁸ Вона ж, наперед навчена від матері: Дай мені, каже, тут на блюді голову Йоана Хрестителя.

⁹ І засумів Ірод; однак, задля клятьби й задля тих, що сиділи з ним за столом, звелів дати.

¹⁰ І, пославши, стяв Йоана в темниці.

¹¹ І принесено голову його на блюді, й дано дівчині, вона ж віднесла матері своїй.

¹² І прийшли ученики його, і взяли тіло, й поховали його, й прийшовши, сповістили Ісуса.

¹³ Почувши про се Ісус, поплив звідтіля човном у пустиню сам один; і почувши народ, пійшов слідом за Ним пішки з городів.

¹⁴ І, вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, й сцілив недужих їх.

¹⁵ Як же настав вечір, приступили до Него ученики Його, говорячи: Тут пустиня, і час уже минув; відошли народ, нехай іде в села, та закупить харчі собі.

¹⁶ Ісус же рече їм: **Не треба їм йти; дайте ви їм їсти.**

¹⁷ Вони ж кажуть Йому: Не маємо тут, як тільки пять хлібів та дві риби.

¹⁸ Він же рече: **Принесіть мені їх сюди.**

¹⁹ І звелів народові посідати на траві, і, взявши пять хлібів та дві риби, й поглянувши на небо, поблагословив, і, ламлючи, подавав хліби ученикам, а ученики людям.

²⁰ І їли вони всі, й понаїдались; і назбирали окрушин, що позоставались, дванайцять повних кошів.

²¹ А тих, що їли, було тисяч із пять чоловіка, опріч жінок та дітей.

²² І примусив зараз Ісус учеників своїх увійти в човен, і плисти поперед Него на той бік, поки Він одпустить народ.

²³ А відпустивши народ, зійшов на гору самотою молитись; і як настав вечір, був там один.

²⁴ Човен же був уже серед моря, і било його філями; бо вітер був противний.

²⁵ У четверту ж сторожу ночі, прийшов до них Ісус, ідучи по морю.

²⁶ І побачивши ученики, що Він іде по морю, стрівожились, кажучи, що се мара, й кричали з переляку.

²⁷ Ісус же заговорив зараз до них, глаголючи: **Спокойте ся: се я: не лякайтесь.**

²⁸ Петр же, озвавшись, каже до Него: Господи, коли се Ти, звели мені йти до Тебе по воді.

²⁹ Він же рече: **Іди.** І вийшов Петр із човна, й пійшов по воді, щоб йти до Ісуса.

30 Та, бачивши сильний вітер, злякався, і, почавши тонути, кричав, говорячи: Господи, спаси мене.

31 Ісус же простяг зараз руку, вхопив його, й рече до него: **Маловіре, чого всумнив ся єси?**

32 І як увійшли вони в човен, утих вітер.

33 А ті, що були в човні, приступивши, поклонились Йому, кажучи: Істино Божий Син єси.

34 І, попливши, прибули вони в землю Генисарецьку.

35 І познавши Його тамешні люде, послали по всій тій околиці, і приводили до Него всіх недужих;

36 і благали Його, щоб тільки приторкнутись їм до краю одежі Його; й скільки їх доторкувалось, одужували.

15

1 Тоді прийшли до Ісуса письменники та Фарисеї з Єрусалиму, кажучи:

2 Чого Твої ученики переступають переказ старших? бо не миють рук своїх, як їдять хліб.

3 Він же, озвавшись, рече до них: **Чого ж се й ви переступаєте заповідь Божу ради переказу вашого?**

4 Бог бо заповідав, глаголючи: **Поважай батька твого й матір, і: Хто лає батька або матір, нехай умре смертю.**

5 Ви ж кажете: **Хто скаже батькові або матері: Се дар (Божий), чим би ти з мене мав покористуватись,**

6 той може не поважати батька свого або матери своєї. І знівечили ви заповідь Божу ради переказу вашого.

7 Лицеміри, добре прорік про вас Ісаїя, глаголючи:

8 Народ сей приближуєть ся до мене губами своїми, й устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене.

9 Та марно вони поклоняють ся мені, навчаючи наук заповідей чоловічих.

10 І, прикликавши людей, рече до них: **Слухайте та й розумійте:**

11 **Не те, що входить в уста, сквернить чоловіка, а що виходить із уст, те сквернить чоловіка.**

12 Приступивши тоді ученики, рекли до Него: Чи знаєш, що Фарисеї, чувши слово, поблазнились?

13 Він же, озвавшись, рече: **Усяка рослина, що не насаджував Отець мій небесний, викоренить ся.**

14 **Не вважайте на них: проводирі вони сліпі сліпих. А коли сліпий веде сліпого, обидва впадуть у яму.**

15 Озвав ся ж Петр і каже до Него: Виясни нам сю приповідь.

16 Ісус же рече: **Чи й ви ще без розуму?**

17 **Чи ще не зрозуміли, що те, що входить в уста, йде в живіт, і звергаєть ся в одхідник;**

18 **а те, що виходить із уст, бересть ся з серця, і воно сквернить чоловіка.**

19 **Бо з серця беруть ся ледачі думки, душогубства, перелюбки, блуд, крадіж, криве свідкування, хула.**

20 **Оце, що сквернить чоловіка; а їсти, непомивши рук, се не сквернить чоловіка.**

21 Вийшов тоді Ісус ізвідтіля, і перейшов у Тирські та в Сидонські сторони.

22 Коли се жінка Канаанка прийшла з тих границь, і кричала до Него, кажучи: Помилуй мене, Господи, сину Давидів; дочка моя тяжко біснуєть ся.

²³ Він же не відказав їй ні слова. І, приступивши ученики Його, благали Його, кажучи: Відпусти її, бо кричить за нами.

²⁴ Він же, озвавшись, рече: **Послано мене тільки до загублених овечок дому Ізраїлевого.**

²⁵ Вона ж, приступивши, поклонилась Йому, кажучи: Господи, поможи мені.

²⁶ Він же, озвавшись, рече: **Не годить ся взяти в дітей хліб, і кинути собакам.**

²⁷ А вона каже: Так, Господи; тільки ж і собаки їдять кришки, що падають із стола в господаря їх.

²⁸ Тоді озвався Ісус і рече до неї: **Жінко, велика віра твоя: нехай станеться тобі, як бажаєш.** І одужала дочка її з того часу.

²⁹ І, перейшовши Ісус ізвідтіля, прийшов близько до моря Галилейського, й, зійшовши на гору, сів там.

³⁰ І поприходило до Него пребагато людей, маючи з собою кривих, сліпих, німих, калік і багацько інших, та й клали їх у ногах в Ісуса, й сцілював їх,

³¹ так що люде дивувались, бачивши, що німі говорять, каліки здорові, криві ходять, а сліпі бачать; і прославляли Бога Ізраїлевого.

³² Ісус же, покликавши учеників своїх, рече: **Жаль мені людей, бо вже вони три дні пробувають зо мною, й не мають що їсти; а не хочу відпустити їх голодних, щоб не помліли на дорозі.**

³³ І кажуть Йому ученики Його: Де ж нам узяти стільки хліба в пустині, щоб нагодувати стільки народу?

³⁴ І рече їм Ісус: **Скільки хлібів маєте ви?** Вони ж кажуть: Сім, та кілька рибок.

³⁵ І звелів народові посідати на землі.

³⁶ І, взявши сім хлібів та рибу, оддав хвалу, ламав і давав ученикам своїм, а ученики народові.

³⁷ І їли всі, й понаїдались; і назбирали останків ламаного сім повних кошів.

³⁸ А тих, що їли, було чотири тисячі чоловіка, опріч жінок та дітей.

³⁹ І, відпустивши народ, увійшов у човен, та й прибув у границі Магдалські.

16

¹ Поприходили також Фарисеї та Садукеї й, спокушуючи Його, бажали від Него, щоб показав їм ознаку з неба.

² Він же, озвавшись, рече їм: **Як настане вечір, ви говорите: Погода, бо червоніє небо.**

³ **А вранці: Сьогодні непогідь, бо небо червоніє та хмарить ся. Лицеміри, лице неба вмієте познавати, а ознак часу не можете?**

⁴ **Кодло лукаве та перелюбне ознаки шукає; а ознака не дасть ся йому, хиба тільки ознака Йони пророка.** І, покинувши їх, пійшов.

⁵ Та ученики Його, перепливши на той бік, забули взяти хліба.

⁶ Ісус же рече до них: **Гледіть, остерегайтесь квасу Фарисейського та Садукейського.**

⁷ Вони ж міркували собі, кажучи: Се, що не взяли ми хліба.

⁸ Постерігши ж се Ісус, рече до них: **Що ви міркуєте собі, маловіри, що хліба не взяли?**

⁹ **Хиба ще не зрозуміли, та й не памятаєте пяти хлібів п'ятьом тисячам, і скільки кошів набрали?**

¹⁰ **ані семи хлібів чотир'юм тисячам, і скільки кошів набрали?**

11 Як се не розумієте, що не про хліб я казав вам, остерегатись квасу Фарисейського та Садукейського?

12 Тоді зрозуміли, що не казав остерегатись квасу хлібного, а науки Фарисейської та Садукейської.

13 Як же прийшов Ісус у сторони Кесарії Филипової, то питав учеників своїх, глаголючи: **За кого мають люди мене, Сина чоловічого?**

14 Вони ж сказали: Одні за Йоана Хрестителя, другі за Ілію, інші ж за Єремію або одного з пророків.

15 Рече до них: **Ви ж як кажете? хто я?**

16 Озвавшись Симон Петр, каже: Ти еси Христос, Син Бога живого.

17 І озвавшись Ісус, рече до него: **Блажен еси, Симоне, сину Йонин, бо тіло й кров не відкрила тобі сього, а Отець мій, що на небі.**

18 Скажу ж і я тобі: **Що ти еси Петр, і на сьому камені збудую церкву мою, і ворота пекольні не подужають її.**

19 **І дам я тобі ключі царства небесного; й що звяжеш на землі, буде звязане на небі; а що розвяжеш на землі, буде розвязане на небі.**

20 Тоді наказав ученикам своїм, щоб не казали нікому, що Він Ісус Христос.

21 З того часу почав Ісус виявляти ученикам своїм, що мусить йти в Єрусалим, і багато терпіти од старших, та архиереїв, та письменників, і бути вбитим, і встати третього дня.

22 І взявши Його Петр, почав докоряти Йому, кажучи: **Пожаль ся себе, Господи; нехай се не станеть ся Тобі.**

23 Він же обернувся і рече до Петра: **Геть від мене, сатано! ти блазниш мене, бо не гадаєш про Боже, а про чоловіче.**

24 Рече тоді Ісус ученикам своїм: **Коли хто хоче йти слідом за мною, нехай відречеть ся себе самого, й візьме хрест свій, та й іде слідом за мною.**

25 **Хто бо хоче спасти душу свою, той погубить її; хто ж погубить душу свою ради мене, знайде її.**

26 **Що бо за користь чоловікові, хоч би сьвіт увесь здобув, а душу свою занапастив? або що дасть чоловік у замін за душу свою?**

27 **Прийде бо Син чоловічий у славі Отця свого з ангелами своїми; й тоді віддасть кожному по ділам його.**

28 **Істино глаголю вам: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерти, аж поки побачать Сина чоловічого, грядущого в царстві своїм.**

17

1 А через шість день бере Ісус Петра, Якова, та Йоана брата його, й веде їх на гору високу окреме,

2 й переобразивсь перед ними: й сияло лице Його як сонце, а одежа Його стала біла, як сьвітло.

3 Коли се явивсь їм Мойсей та Ілія, розмовляючи з Ним.

4 Озвав ся ж Петр, і рече до Ісуса: Господи, добре нам тут бути: коли хочеш, зробимо тут три намети: один Тобі, один Мойсейові, а один Ілії.

5 Ще він говорив, аж ось ясна хмара отїнила їх, і ось голос із хмари глаголючий: **Се Син мій любий, що я Його вподобав; Його слухайте.**

6 Зачувши се ученики, припали лицем до землі, й полякались вельми.

7 І прийшовши Ісус, торкнув їх, і рече: **Устаньте й не лякайтесь.**

8 Вони ж, знявши очі свої, не бачили нікого, тільки одного Ісуса.

9 І, як сходили вони з гори, наказав їм Ісус, глаголючи: **Не кажіть нікому про сю із'яву, аж поки Син чоловічий устане з мертвих.**

¹⁰ І питали в Него ученики Його, кажучи: Що ж се кажуть письменники, що Ілія мусить прийти попереду?

¹¹ Ісус же, озвавшись, рече їм: **Ілія прийде попереду, і налагодить усе.**

¹² **Я ж глаголю вам: Що Ілія вже прийшов, та й не poznали його, а зробили на йому, що схотіли. Так і Син чоловічий терпіти ме від них.**

¹³ Тоді зрозуміли ученики, що глаголав їм про Йоана Хрестителя.

¹⁴ І, як прийшли вони до народу, приступив до Него чоловік, припавши йому до ніг і говорячи:

¹⁵ Господи, помилуй мого сина; він бо місячник, і тяжко мучить ся: почасти бо падає в огонь, і почасти в воду.

¹⁶ І привів я його до учеників Твоїх, та й не змогли вони сцілити його.

¹⁷ Озвав ся ж Ісус і рече: **О кодро невірне та розвратне! Доки буду з вами? доки терпіти му вас? Приведіть мені його сюди.**

¹⁸ І погрозив йому Ісус і вийшов з него диявол, і одужав хлопець з того часу.

¹⁹ Приступивши тоді ученики до Ісуса, сказали на самоті: Чом не змогли ми вигнати його?

²⁰ Ісус же рече їм: **Через невіру вашу, істино бо глаголю вам: Коли б ви мали віри з зерно горчиці, то сказали б оцїй горі: Переїди звідсіля туди; то й переїде; й нічого не буде неможливого вам.**

²¹ Се ж кодро не виходить, як тільки молитвою та постом.

²² Як же пробували вони в Галилеї, рече до них Ісус: **Син чоловічий буде виданий у руки людям;**

²³ **і вбють Його, а третього дня Він устане.** І засуміли вони вельми.

²⁴ Як же прийшли в Капернаум, приступили ті, що данину збирали, до Петра, й казали: Чи не дасть ваш учитель данини?

²⁵ Каже: Так. І як увійшов у господа, попередив його Ісус, глаголючи: **Що ти думаєш, Симоне? з кого земні царі збирають данину? з своїх синів, чи з чужих?**

²⁶ Каже до Него Петр: Із чужих. Рече йому Ісус: **То сини вільні.**

²⁷ Тільки ж, щоб не блазнити нам їх, ійди до моря, та закинь удку, й першу рибу, що піймаєть ся, візьми й, роззявивши їй рот, знайдеш статира; взявши його, дай їм за мене й за себе.

18

¹ Того часу приступили ученики до Ісуса, кажучи: Хто більший у царстві небесному?

² І, покликавши Ісус хлопятко до себе, поставив його серед них,

³ і рече: **Істино глаголю вам: Коли не навернетесь, та не станете як діти, то не ввійдете в царство небесне.**

⁴ Оце ж, хто смирить ся, як хлопятко се, той більший у царстві небесному.

⁵ І хто прийме одно таке хлопятко в ім'я моє, мене приймає.

⁶ Хто ж зблзнить одного з сих малих, що вірують у мене, лучче йому, щоб повішено млинове жорно на шию йому, та й утоплено в глибині морській.

⁷ Горе сьвітові від поблазней! треба бо прийти поблазням, тільки ж горе тому чоловікові, що через него поблазнь приходить!

⁸ Коли ж рука твоя або нога твоя блзнить тебе, відотни її, та й кинь од себе: лучче тобі ввійти в життє кривим або калікою, ніж мавши дві руці чи дві нозі, бути вкинутим ув огонь вічний.

⁹ І коли око твоє блазнить тебе, вирви його, та й кинь од себе: лучче тобі увійти в життє однооким, аніж мавши дві очі, бути кинути в огняне пекло.

¹⁰ Гледіть, щоб не погордувати одним із малих сих: глаголю бо вам: Що ангели їх на небі по всяк час бачять лице Отця мого небесного.

¹¹ Син бо чоловічий прийшов спасати загублене.

¹² Як вам здаєть ся? коли буде в якого чоловіка сотня овечок, та заблудить одна з них, чи не покине він дев'ятьдесять і дев'ять, та не піїде в гори, й не шукати ме заблудної?

¹³ І коли доведеть ся знайти її, істино глаголю вам, що веселить ся над нею більше, ніж над дев'ятьдесять і дев'ятьма, що не заблудили.

¹⁴ Так нема волі перед Отцем вашим, що на небі, щоб загинув один із сих малих.

¹⁵ Коли ж погрішить проти тебе брат твій, йди й обличи його між тобою й ним самим. Коли послухає тебе, здобув єси брата твого;

¹⁶ коли ж не послухає, візьми з собою ще одного або двох, щоб при устах двох сьвідків, або трьох, стало кожне слово.

¹⁷ Коли ж не послухає їх, скажи церкві. Коли ж і церкви не послухає, нехай буде тобі, як поганин і митник.

¹⁸ Істино глаголю вам: Що зв'яжете на землі, буде зв'язане на небі; а що розв'яжете на землі, буде розв'язане на небі.

¹⁹ Знов глаголю вам: Що коли двоє з вас згодять ся на землі про всяку річ, якої просити муть, станеть ся їм від Отця мого, що на небі.

²⁰ Де бо двоє або троє зберуть ся в ім'я моє, там я посеред них.

²¹ Приступивши тоді Петр до Него, рече: Господи, скільки раз грішити ме проти мене брат мій, і я прощати му йому? до семи раз?

²² Рече йому Ісус: Не кажу тобі: До семи раз, а: До сїмдесять раз семи.

²³ Тим же то уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що схотїв узяти перелік од слуг своїх.

²⁴ Як же почав брати, приведено йому одного, що завинив йому десять тисяч талантів.

²⁵ Як же не мав він, що віддати, звелїв пан його продати його, й жінку його, й дітей, і все що мав, та й віддати.

²⁶ Упавши тоді слуга, поклонив ся йому, кажучи: Пане, потерпи мені, а все тобі віддам.

²⁷ Змилосердив ся ж пан слуги того, відпустив його, й простив йому довг.

²⁸ Слуга ж той, вийшовши, знайшов одного з товаришів своїх, що завинив йому сотню денаріїв; і, захопивши його, давив, кажучи: Віддай мені, що винен.

²⁹ Упавши тоді товариш його в ноги йому, благав його, кажучи: Потерпи мені, і все віддам тобі.

³⁰ Він же не схотїв, а, відійшовши, укинув його в темницю, поки віддасть довг.

³¹ Бачивши ж товариші його, що сталось, жалкували вельми, й, пійшовши, сказали своєму панові все, що сталось.

³² Тоді, призвавши його пан його, рече йому: Слуго ледачий, увесь довг той простив я тобі, як благав єси мене;

³³ чи не слід було й тобі помилювати товариша твого, як і я тебе помилював?

³⁴ І, розгнівившись пан його; передав його мучителям, аж поки віддасть увесь довг йому.

35 Так і Отець мій небесний робити ме вам, як не прощати мете кожен братові своєму від сердець ваших провин їх.

19

1 І сталось, як скінчив Ісус ці слова, вийшов він з Галилеї, і прийшов у грядищі Іудейські, за Йорданом.

2 І йшло слідом за Ним пребагато народу, й вигоїв їх там.

3 І приступили до Него Фарисеї, спокушуючи Його, й кажучи Йому: Чи годить ся чоловікові розводитись із жінкою своєю за всяку вину?

4 Він же, озвавшись, рече їм: **Хиба ви не читали, що хто втворив у почині, — чоловіком і жінкою втворив їх?**

5 І рече: Тому чоловік покине батька й матір та пригорнеть ся до жінки своєї, й будуть удвох тіло одно;

6 так що вже не двоє, а тіло одно. Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує.

7 Кажуть вони Йому: На що ж звелів Мойсей давати розвідний лист і розводитись із нею?

8 Рече їм: Мойсей задля жорстокости сердець ваших дозволив вам розводитись із жінками вашими; у почині ж не було так.

9 Глаголю ж вам: Хто розведець ся з жінкою своєю — хиба за перелюб — та ожениць ся з іншою, робить перелюб; і хто з розвідкою ожениць ся, робить перелюб.

10 Кажуть Йому ученики Його: Коли така справа чоловіка з жінкою, то не добре женитись.

11 Він же рече їм: **Не всі зміщають слово се, а кому дано.**

12 **Єсть бо скопці, що з утроби матерної родились так; і є скопці, що скопились од людей; і є скопці, що скопили себе задля царства небесного. Хто може змістити, нехай містить.**

13 Тоді поприводили до Него діток, щоб положив руки на них, та помолив ся; ученики ж заказували їм.

14 Ісус же рече: **Пустіть діток, не з'упиняйте їх прийти до мене, бо таких царство небесне.**

15 І, положивши руки на них, пійшов звідтіля.

16 І ось один, приступивши, каже Йому: Учителю благий, що доброго робити мені, щоб мати життє вічне?

17 Він же рече до Него: **Чого ти звеш мене благим? ніхто не благий, тільки один, Бог. Коли ж бажаєш увійти в життє, держи заповіді.**

18 Каже до Него: Которі? Ісус же рече: **Оці: Не вбивай, Не роби перелюбу, Не крадь, Не свідкуй криво;**

19 **Поважай батька твого й матір, і: Люби ближнього твого, як себе самого.**

20 Каже Йому молодець: Все се хоронив я з малку мого; чого ще не достає мені?

21 Рече до него Ісус: **Коли хочеш бути звершений, іди продай, що маєш, і дай убогим, а мати меш скарб на небі; і прихось, та й іди слідом за мною.**

22 Як же почув молодець се слово, одійшов засмутившись; бо мав достатки великі.

23 Ісус же рече до учеників своїх: **Істино глаголю вам: Що тяжко багатому ввійти в царство небесне.**

24 **Знов же глаголю вам: Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти.**

25 Почувши ж ученики Його, дивувались вельми, кажучи: Хто ж зможе спасти ся?

26 Ісус же, глянувши, рече їм: **У людей се не можливе, у Бога ж все можливе.**

27 Озавсь тоді Петр і каже до Него: Ось ми покинули все, та й пійшли слідом за Тобою; що ж буде нам?

28 Ісус же рече до них: **Істино глаголю вам: Що ви, пійшовши слідом за мною, у новонастанню, як сяде Син чоловічий на престолі слави своєї, сядете також на дванайцяти престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих.**

29 І кожен, хто покинув доми, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля, задля імя мого, в сотеро прийме, й життє вічне осягне.

30 Тільки ж многі перві будуть останні, а останні — перві.

20

1 Подібне бо царство небесне чоловіку господареві, що вийшов рано вранці наймати робітників у виноградник свій.

2 І, згодившись із робітниками по денарію на день, післав їх у виноградник свій.

3 І, вийшовши коло третьої години, побачив інших, що стояли на торгу без діла,

4 і рече до них: Ідїть і ви у виноградник, і що буде право, дам вам. Вони й пійшли.

5 Вийшовши знов коло шестої і девятої години, зробив так само.

6 Вийшовши ж коло одинайцятої години, знайшов інших, що стояли без діла, й рече до них: Чого тут стоїте увесь день без діла?

7 Кажуть вони йому: Бо ніхто не найняв нас. Рече він їм: Ійдїть і ви в виноградник, і що буде право, одержите.

8 Як же настав вечір, рече пан виноградника доморядникові своєму: Поклич робітників, та роздай їм нагороду, почавши від останніх аж до первих.

9 І прийшовши ті, що коло одинайцятої години, взяли по денарію.

10 Прийшовши ж перші, думали, що більше візьмуть; та взяли й вони по денарію.

11 І взявши вони, нарекали на господаря,

12 говорячи: Що сі останні одну годину робили, й зрівняв еси їх із нами, що зносили тяготу дня і спеку.

13 Він же, озвавшись, рече одному з них: Друже, не кривджу тебе; хиба не за денарія згодив ся еси зо мною?

14 Візьми своє, та й іди: я ж хочу й сьому останньому дати, що й тобі.

15 Хиба ж не вільно мені робити, що хочу, з добром моїм? Чи того твое око лихе, що я добрий?

16 Так будуть останні перві, а перві останні; багато бо званих, мало ж вибраних.

17 І, йдучи Ісус у Єрусалим, узяв дванайцять учеників на самоту в дорозі, й рече до них:

18 Оце ми йдемо в Єрусалим; і буде виданий Син чоловічий архиєреям, та письменникам, і осудять вони Його на смерть;

19 і видадуть Його поганам, щоб з Него насьміхались, та били, та розпязи, а третього ж дня він воскресне.

20 Тоді приступила до Него мати синів Зеведеєвих із синами своїми, кланяючись та просячи чогось у Него.

²¹ Він же рече до неї: **Чого хочеш?** Каже вона до Него: Скажи, щоб сиділи оці два сини мої, один по правиці Твоїй, а другий по лівіці у царстві Твоєму.

²² Озвав ся ж Ісус і рече: **Не знаєте, чого просите. Чи зможете ви пити чашу, яку я питу му, й хреститись хрещенням, яким я хрещусь?** Кажуть йому: Зможемо.

²³ І рече до них: **Ви-то чашу мою пити мете, й хрещенням, яким я хрещусь, хрестити метесь; тільки ж, щоб вам сидіти по правиці в мене й по лівіці в мене, се не єсть моє дати, а кому приготовлено від Отця мого.**

²⁴ І почувши десять, ремствували на двох братів.

²⁵ Ісус же, покликавши їх, рече: **Ви знаєте, що в поган князі панують над ними, й великі управляють ними.**

²⁶ **Не так же буде в вас: ні, хто хоче бути великим між вами, нехай буде вам слугою;**

²⁷ **і хто хоче між вами бути першим, нехай вам буде рабом,**

²⁸ **як Син чоловічий не прийшов, щоб служено йому, а служити, й дати душу свою яко викуп за многих.**

²⁹ І як виходили вони з Єрихона, йшло слідом за Ним багато народу.

³⁰ І ось двоє сліпих, що сиділи над шляхом, почувши, що Ісус переходить, кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів.

³¹ Народ же сваривсь на них, щоб мовчали; а вони ще більш кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів.

³² І, зупинившись Ісус, покликав їх, і рече: **Що хочете, щоб зробив вам?**

³³ Кажуть йому: Господи, щоб очі наші відкрились.

³⁴ Змилосердив ся ж Ісус, і доторкнувсь очей їх, і зараз прозріли очі їх, і пійшли вони слідом за Ним.

21

¹ А як зближались до Єрусалиму, й прийшли в Витфагию, до гори Оливної, послав тоді Ісус двох учеників,

² глаголючи їм: **Ідїть у село, що перед вами, й зараз знайдете ослицю, привязану й ослия з нею; одв'язавши, приведіть менї.**

³ **І коли хто вам казати ме що, скажіть: Що Господеві треба їх; зараз же відпустить їх.**

⁴ Се ж усе сталось, щоб справдилось, що промовив пророк, глаголючи:

⁵ Скажіть дочці Сионській: Ось цар твій іде до тебе, тихий, сидячи на ослі й на осяті, синові підяремної.

⁶ Пійшовши ж ученики, вчинили, як звелїв їм Ісус,

⁷ і привели ослицю і ослия, й положили на них одежу свою, та й посадили його верх неї.

⁸ Пребагато ж народу простилали одежу свою по дорозі; інші ж різали вітте з дерева і встилали дорогу.

⁹ Народ же, що йшов попереду й позаду, покликував, говорячи: Осанна сину Давидовому: Благословен грядущий в ім'я Господнє; Осанна на вишинах.

¹⁰ А як увійшов Він у Єрусалим, здвигнувсь увесь город, говорячи: Хто се такий?

¹¹ Народ же казав: Се Ісус, пророк із Назарета Галилейського.

¹² І прийшов Ісус у церкву Божу, й повиганяв усіх, що продавали да торгували в церкві, й поперевертав столи в міняльників, і ослони в тих, що продавали голуби;

¹³ і рече до них: **Писано: Дом мій дом молитви звати меть ся; ви ж його зробили вертепом розбійників.**

¹⁴ І приходили до Него в церкві сліпі й криві, і сціляв їх.

15 Бачивши ж архиереї та письменники чудеса, що Він робив, і хлопят, що покликували в церкві, й казали: Осанна сину Давидовому, розлютувались,

16 і казали до Него: Чи чуєш, що оці кажуть? Ісус же рече їм: **Так. Хиба ви ніколи не читали: Що з уст немовляток і ссущих вирядив еси хвалу?**

17 І, покинувши їх, вийшов осторонь із города в Витанию, й пробував там.

18 Уранці ж, вертаючись у город, зголоднів.

19 І, побачивши одну смоківницю на дорозі, прийшов до неї, і нічого не знайшов на ній, тільки саме листе, і рече до неї: **Щоб ніколи з тебе овощу не було до віку.** І зараз усохла смоківниця.

20 І бачивши ученики Його, здивувались, кажучи: Як зараз усохла смоківниця!

21 Ісус же, озвавшись, рече до них: **Істино глаголю вам: Коли б ви мали віру й не сумнились, ви б не тільки се смоківниці зробили, а коли б і сій горі сказали: Двигнись і кинь ся в море; станеть ся;**

22 **і все, чого ви просити мете в молитві, віруючи, одержите.**

23 А як прийшов Він у церкву, поприходили до Него, навчаючого, архиереї та старші людські, кажучи: Якою властю робиш се? й хто дав тобі сю власть?

24 Ісус же, озвавшись, рече їм: **Поспитаю вас і я про одну річ, про котру як скажете мені, то й я скажу вам, якою властю се роблю.**

25 **Хрещенне Йоанове звідкіля було: з неба, чи від людей?** Вони ж міркували собі, говорячи: Коли скажемо: З неба, то скаже нам: Чом же ви не вірували йому?

26 коли ж скажемо: Від людей, то боїмо ся народу; всі бо мають Йоана за пророка.

27 І, озвавшись, сказали Ісусові: Не знаємо. Рече їм і Він: **То й я не скажу вам, якою властю се роблю.**

28 **Ви ж як думаєте? Чоловік мав двоє дітей; і, прийшовши до одного, рече: Дитино, йди сьогодні роби в винограднику моїм.**

29 Він же, озвавшись, сказав: Не хочу; опісля ж, одумавшись, пійшов.

30 І, прийшовши до другого, рече так само. Він же, озвавшись, сказав: **Ййду, Господи; та й не пійшов.**

31 **Которий з двох уволив волю отця?** Кажуть вони до Него: Первий. Рече їм Ісус: **Істино глаголю вам: Що митники та блудниці попередять вас у царство Боже.**

32 **Прийшов бо Йоан до вас дорогою правди, й не вірували йому; митники ж та блудниці вірували йому; ви ж, бачивши, не одумались напоследі, щоб вірувати йому.**

33 **Іншої приповідсті послушайте: Був один чоловік господар, що насадив виноградник, і обгородив його тином, і викопав у йому винотоку, й збудував башту, й віддав його виноградарям, та й відїхав.**

34 **Як же наблизила ся пора овощу, післав він слуги свої до виноградарів узяти овощі його.**

35 І, взявши виноградарі слуг його, одного побили, другого вбили, иншого ж укаменували.

36 **Знов післав він інші слуги, більш ніж перше, й зробили їм так само.**

37 **На останок же післав до них сина свого, кажучи: Посоромлять ся сина мого.**

38 **Виноградарі ж, побачивши сина, казали між собою: Се наслідник: ходімо вбємо його, та й заберемо наслідде його.**

39 **І, взявши його, вивели геть з виноградника, та й убили.**

40 Як же прийде пан виноградника, то що зробить він виноградарям тим?

41 Кажуть вони до Него: Лютих люто погубить їх, а виноградник оддасть иншим виноградарям, що віддавати муть йому овоч пори своєї.

42 Рече до них Ісус: **Хиба ніколи не читали в писаннях: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла. Від Господа стало ся се, й дивне воно в очах наших?**

43 Тим я глаголю вам: **Що відніметь ся од вас царство Боже, й дасть ся народові, що робити ме овочі його.**

44 **І хто упаде на сей камінь, розібеть ся; на кого ж він упаде, роздавить того.**

45 І вислухавши архиереї та Фарисеї приповіді його, догадались, що про них говорять.

46 І, шукаючи вхопити Його, опасували ся народу; бо мав Його за пророка.

22

1 І, озвавшись Ісус, знов промовив до них приповідями, глаголючи:

2 **Уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що нарядив весілле синові своєму;**

3 **і післяв слуги свої кликати запрошених на весілле; і не схотіли прийти.**

4 **Знов післяв инші слуги, говорячи: Скажіть запрошеним: Ось я обід мій наготовив; воли мої й годоване побито, і все налагоджене; ідіть на весілле.**

5 Вони ж, занехавши, пійшли собі, один на хутір, другий до свого торгу;

6 **а останні, взявши слуг його, знущались із них, та й повбивали.**

7 Цар же, почувши, прогнівив ся, й післявши військо своє, вигубив тих розбишак, і запалив город їх.

8 Рече тоді до слуг своїх: **Весілле налагоджене, запрошені ж не були достойні.**

9 **Ійдіть же на розсідні шляхи, й кого знайдете, запрошуйте на весілле.**

10 **І вийшовши слуги ті на шляхи, зібрали всіх, кого знайшли, й лихих і добрих; і було весілле повне гостей.**

11 Цар же, ввійшовши подивитись на гості, побачив там чоловіка, не одягненого у весільню одежу;

12 **і рече до него: Друге, як се увійшов єси сюди, не мавши весільньої одежі? Він же мовчав.**

13 Рече тоді цар до слуг: **Зв'язавши йому ноги й руки, візьміть його й викиньте в темряву надвірню; там буде плач і скреготання зубів.**

14 **Багато бо званих, мало ж вибраних.**

15 **Тоді пійшли Фарисеї, і радили раду, як би піймати Його на слові.**

16 І висилають до Него учеників своїх з Іродиянами, говорячи: Учителю, знаємо, що ти правдивий єси, й на путь Божий правдою наставляєш, і ні про кого не дбаєш; бо не дивиш ся на лице людей.

17 Скажи ж тепер нам: Як тобі здаєть ся? годить ся давати данину кесареви, чи ні?

18 Постеріг же Ісус лукавство їх, і рече: **Що ви мене спокушуєте, лицеміри?**

19 **Покажіть мені гріш податковий.** Вони ж принесли йому денарія.

20 І рече до них: **Чие обличчє се й надпись?**

21 Кажуть йому: Кесареве. Тоді рече до них: **Віддайте ж кесареve кесареви, а Боже Богові.**

22 І, вислухавши, здивувались, і, лишивши Його, пішли.

23 Того ж дня приступили до Него Садукеї, що кажуть: нема воскресення, і питали Його,

24 говорячи: Учителю, Мойсей сказав: Коли хто вмер, не маючи дітей, то нехай брат його оженисться з жінкою його, й воскресить насіння братові своєму.

25 Було ж у нас сім братів; і первий, оженившись, умер, і, не маючи насіння, покинув жінку свою братові своєму;

26 так само й другий брат, і третій, аж до сього.

27 Опісля ж усіх умерла й жінка.

28 Оце ж у воскресенню кому з сімох буде вона жінкою? всі бо мали її.

29 Озвався ж Ісус і рече до них: **Помиляєтесь ви, не знаючи писання, ані сили Божої.**

30 **Бо в воскресенню не женяться, ні віддають ся, а будуть як ангели Божі на небі.**

31 **Про воскресення мертвих хіба не читали, що сказано вам од Бога, глаголючого:**

32 **Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? Не єсть Бог Богом мертвих, а живих.**

33 І, слухаючи народ, дивувався наукою Його.

34 Фарисеї ж, почувши, що Він примусив Садукеїв мовчати, зібрались ради того.

35 І спитав один з них, учитель закону, спокушуючи Його й кажучи:

36 учителю, котора заповідь велика в законі?

37 Ісус же рече йому: **Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всею душею твоєю, і всею думкою твоєю.**

38 **Се перва й велика заповідь.**

39 **Друга ж подібна їй: Люби ближнього твого, як себе самого.**

40 **На сих двох заповідях увесь закон і пророки стоять.**

41 Як же зібрались Фарисеї, питав їх Ісус,

42 глаголючи: **Що ви думаєте про Христа? чий Він син? Кажуть Йому: Давидів.**

43 Рече Він до них: **Як же се Давид зве Його в душі Господом, говорячи:**

44 **Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх?**

45 **Коли ж Давид зве Його Господом, то як же Він син йому?**

46 І ніхто не зумів йому відказати ні слова, й ніхто з того часу не важився питати Його ніколи.

23

1 Рече тоді Ісус до народу, та до учеників своїх,

2 глаголючи: **На Мойсейових сїдалищах посїдали письменники та Фарисеї.**

3 **Тим усе, що скажуть вам держати, держіть і робіть; по ділам же їх не робіть: говорять бо, й не роблять.**

4 **Вяжуть бо тяжкі оберемки, що важко носити, й кладуть людям на плечі; самі ж і пальцем своїм не хочуть двигнути їх.**

5 **Усі ж діла свої роблять, щоб бачили їх люде: ширять филактерії свої, й побільшують поли в одежі своїй,**

6 **і люблять перші місця на бенкетах, і перші сїдання по школах,**

7 **і витання на торгах, і щоб звали їх люде: Учителю, учителю.**

⁸ Ви ж не зовіть ся учителями, один бо ваш учитель — Христос; усі ж ви брати.

⁹ І отця не звіть собі на землі, один бо Отець у вас, що на небі.

¹⁰ І не звіть ся наставниками, один бо в вас наставник — Христос.

¹¹ Більший же між вами нехай буде вам слугою.

¹² Хто ж нести меть ся вгору, принизить ся, а хто принизить ся, піjde вгору.

¹³ Горе ж вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що зачинаєте царство небесне перед людьми; ви бо не входите, й тих, що входять, не пускаєте ввійти.

¹⁴ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що жерете доми вдовиць, й задля виду довго молитесь; тим ще тяжчий приймете осуд.

¹⁵ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що проходите море й землю, щоб зробити одного нововірця, і коли станеть ся, робите його сином пекла, удвоє гіршим вас.

¹⁶ Горе вам, проводирі сліпі, що кажете: Хто клясти меть ся церквою, нічого; хто ж покленеть ся золотом церковним, винуватий!

¹⁷ Дурні й сліпі: що бо більше: золото, чи церква, що освячує золото?

¹⁸ І: Хто клясти меть ся жертівнею, нічого; хто ж покленеть ся даром, що на ній, винуватий.

¹⁹ Дурні й сліпі: що бо більше: дар, чи жертівня, що освячує дар?

²⁰ Оце ж, хто кленеть ся жертівнею, кленеть ся нею і всім, що зверху неї.

²¹ І хто кленеть ся церквою, кленеть ся нею й тим, що живе в ній.

²² І хто кленеть ся небом, кленеть ся престолом Божим і тим, хто сидить на нїм.

²³ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що даєте десятину з мяти, й кропу, й кмину, а залишили важніше в законі: суд, і милость, і віру. Се повинні були робити, да й того не залишати.

²⁴ Проводирі сліпі, що відцїджуєте комара, верблюда ж глитаєте.

²⁵ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що очищаєте зверху чашу й блюдо, у середині ж повні вони зди́рства та неправди.

²⁶ Фарисею сліпий, очисти перш середину чаші й блюда, щоб і верх їх став ся чистий.

²⁷ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що подобитесь гробам побіляним, що зверху являють ся гарними, в середині ж повні кісток мертвих і всякої нечисти.

²⁸ Так і ви зверху являєтесь людям праведні, в середині ж повні лицемірства та беззаконня.

²⁹ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що будете гроби пророків та украшаєте пам'ятники праведників,

³⁰ і мовляєте: Коли б ми були за часів батьків наших, не були б спілниками їх у крові пророків.

³¹ Сим же свідкуєте самі на себе, що ви сини тих, що вбивали пророків.

³² І ви доповнюєте міру батьків ваших.

³³ Змії, ко́дло гадюче, як уті́чете від суду пекольного?

³⁴ Тим же то ось я поси́лаю до вас пророків, і мудрців, і письменників, і одних з них повбиваєте та порозпинаєте, а інших бити мете по школах ваших, та гонити мете від города в город;

³⁵ щоб упала на вас уся кров праведна, пролита на землі від крові Авеля праведного до крові Захарії, сина Варахїїного, що вбили ви між церквою й жертівнею.

³⁶ Істино глаголю вам: Все те прийде на кодро се.

³⁷ Єрусалиме, Єрусалиме, що повбивав еси пророків, і покаменував посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрати дітей твоїх, як курка збирає курчат своїх під крила, й не схотіли!

³⁸ Оце ж оставляється вам дом ваш пустий.

³⁹ Глаголю бо вам: Не побачите мене від нині, аж поки скажете: Благословен грядущий в ім'я Господнє!

24

¹ І, вийшовши Ісус, пішов із церкви; і приступили ученики Його, показати Йому будівлю церковну.

² Ісус же рече їм: Чи бачите се все? Істино глаголю вам: Не зостанеться тут камінь на камені, щоб не зруйновано.

³ Як же сидів на горі Оливній, поприходили до Него ученики самотою, кажучи: Скажи нам, коли се буде? й який знак Твого приходу й кінця світу?

⁴ І озвавшись Ісус, рече їм: Гледіть, щоб хто не звів вас.

⁵ Багато бо приходити ме в ім'я моє, кажучи: Я Христос; і зведуть многих.

⁶ Чути мете ж про війни й чутки воєнні; гледіть же, не тривожтесь; мусить бо все статись, та се ще не кінець.

⁷ Бо встане нарід на нарід і царство на царство, й буде голоднеча, й помір, і трус по місцях.

⁸ Все ж се почин горя.

⁹ Тоді видавати муть вас на муки, й вбивати муть вас; і зненавидять вас усі народи задля імя мого.

¹⁰ І тоді поблазнять ся многі, й видавати муть одно одного, й ненавидіти муть одно одного.

¹¹ І багато лжепророків устане, й зведуть многих.

¹² І задля намноженого беззаконня, прохолоне любов многих.

¹³ Хто ж видержить до останку, той спасеться.

¹⁴ І проповідувати меть ся євангелія царства по всій вселенній на свідкування всім народам; і тоді прийде кінець.

¹⁵ Оце ж, як побачите гідоту спустіння, що сказав Даниїл пророк, стоячи на місці св'ятому (хто читає, нехай розуміє),

¹⁶ тоді, хто в Юдеї, нехай втікає на гори;

¹⁷ хто на криші, нехай не злазить узяти що з хати своєї;

¹⁸ і хто в полі, нехай не вертається назад узяти одягу свого.

¹⁹ Горе ж важким і годуючим під той час!

²⁰ Моліть ся ж, щоб не довелось вам утікати зимою, ані в суботу:

²¹ буде бо тоді мука велика, якої не було від настання світу до сього часу, й не буде.

²² І коли б тих днів не вкорочено, то жодне б тіло не спасло ся; тільки ж задля вибраних укорочені будуть дні тії.

²³ Тоді, коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або онде; не йміть віри.

²⁴ Устануть бо лжехристи й лжепророки, й давати муть ознаки великі й дива, щоб, коли можна, звести й вибраних.

²⁵ Оце ж наперед сказав я вам.

²⁶ Коли ж скажуть вам: Ось він у пустині; не виходьте; Ось він у коморах; не діймайте віри.

27 Бо, як блискавка виходить зі сходу та сяє аж до заходу, так буде й прихід Сина чоловічого.

28 Де бо є труп, там збирати муть ся вірли.

29 І зараз після горя днів тих сонце померкне, й місяць не давати ме світла свого, й зорі попадають із неба, й сили небесні захитають ся.

30 І тоді явить ся ознака Сина чоловічого на небі; й тоді заголосять усі роди землі, і побачять Сина чоловічого, грядущого на хмарах небесних із силою й славою великою.

31 І пішли він ангели свої з голосним гуком трубним, і позбирають вони вибраних його від чотирох вітрів, од кінців неба до кінців його.

32 Від смоківниці ж навчить ся приповісти: Коли вже вітте її стане м'яке й пустить листе, знайте, що близько літо.

33 Так само й ви: як оце все побачите, відайте, що близько під дверима.

34 Істинно глаголю вам: Не перейде рід сей, як усе теє станеть ся.

35 Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть.

36 Про день же той і годину ніхто не знає, ні ангели небесні, тільки сам Отець мій.

37 Як же дні Ноеві, так буде й прихід Сина чоловічого.

38 Бо, як були за днів перед потопом, що їли, й пили, женились, і віддавались, аж до дня, коли увійшов Ной у ковчег,

39 та й не знали, аж прийшла повідь і поносила всіх; так буде й прихід Сина чоловічого.

40 Тоді буде двоє в полі; один візьметь ся, а один зоставить ся.

41 Дві молоти муть на жорнах; одна візьметь ся, а одна зоставить ся.

42 Ото ж пильнуйте, бо не знаєте, котрої години Господь ваш прийде.

43 Се ж відайте, що коли б господар знав, у яку сторожу прийде злодій, то пильнував би, та й не попустив би підкопати хати своєї.

44 Тим же й ви будьте готові; бо тієї години, як і не думаєте, Син чоловічий прийде.

45 Який єсть вірний слуга й розумний, що поставив пан його над челяддю своєю, щоб роздавав їй харч у пору?

46 Щасливий той слуга, котрого, прийшовши пан його, застане, що робить так.

47 Істинно глаголю вам: Що поставить його над усім добром своїм.

48 А котрий лукавий слуга казати ме в серці своїм: Забарить ся мій пан прийти,

49 та й зачне бити своїх товаришів, та їсти й пити з п'янцями;

50 то прийде пан того слуги дня, якого не сподіваєть ся, і години, якої не відає,

51 та й відлучить його, й долю його з лицемірами положить: там буде плач і скреготання зубів.

25

1 Тоді уподобить ся царство небесне десяти дівчатам, що, взявши каганці свої, вийшли назустріч женихові.

2 Пять же були з них розумні, а пять необачні.

3 Котрі необачні, взявши каганці свої, не взяли з собою олії.

4 Розумні ж узали олії в пляшечки свої з каганцями своїми.

5 Як же жених барив ся, задрімали всі, та й поснули.

6 О півночі ж постав крик: Ось жених йде; виходьте назустріч йому!

7 Тоді повставали всі дівчата тиї, та й украсили каганці свої.

⁸ Необачні ж казали до розумних: Дайте нам олії вашої, бо каганці наші гаснуть.

⁹ Відказали ж розумні, говорячи: Щоб не стало нам і вам; а йдїть лучче до тих, що продають, та й купїть собі.

¹⁰ Як же йшли вони купувати, прийшов жених; і що були готові, увійшли з ним на весїлле; і зачинено двері.

¹¹ Опісля ж приходять і другі дївчата, та й кажуть: Господи, Господи, відчини нам.

¹² Він же, озвавшись, рече: Истино глаголю вам: Не знаю вас.

¹³ Отим же то пильнуйте, бо не знаєте дня, нї години, коли Син чоловічий прийде.

¹⁴ Бо, як чоловік, відїжджаючи, прикликав слуги свої, і передав їм достатки свої,

¹⁵ і одному дав п'ять талантів, другому два, иншому ж один, кожному по його сназі, та й відїхав зараз.

¹⁶ Пійшовши ж той, що взяв п'ять талантів, орудував ними, й придбав других п'ять талантів.

¹⁷ Так само й той, що два, придбав і він других два.

¹⁸ Той же, що взяв один, пішовши, закопав у землю, і сховав срібло пана свого.

¹⁹ По довгому ж часу, приходять пан слуг тих, і бере перелїк із них.

²⁰ І, приступивши той, що взяв п'ять талантів, приніс і других п'ять талантів, говорячи: Пане, п'ять талантів мені передав еси; ось других п'ять талантів придбав я ними.

²¹ Рече ж до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був еси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого.

²² Приступивши ж і той, що взяв два таланти, сказав: Пане, два таланти мені передав еси; ось других два таланти придбав я ними.

²³ Рече до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був еси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого.

²⁴ Приступивши ж і той, що взяв один талант, сказав: Пане, знав я тебе, що жорстокий еси чоловік, що жнеш, де не сїяв, і збираєш, де не розсипав;

²⁵ і, злякавшись, пішов та сховав твій талант у землі. Оце ж маєш твоє.

²⁶ Озвав ся ж пан його й рече до него: Лукавий слуго й лїнівий, знав еси, що жну, де не сїяв, і збираю, де не розсипав:

²⁷ так треба було оддати срібло моє міняльникам, і, прийшовши, взяв би я своє з лихвою.

²⁸ Візьміть же від него талант, та дайте тому, що має десять талантів.

²⁹ Кожному бо маючому всюди дасть ся, і надто мати ме; у немаючого ж, і що має, візьметь ся від него.

³⁰ І викиньте слугу нікчемного у темряву надвірню: там буде плач і скреготанне зубів.

³¹ Як же прийде Син чоловічий у славі своїй, і всі сьвяті ангели з ним, тоді сяде він на престолі слави своєї;

³² і зберуть ся перед него всі народи; й відлучить він їх одних од других, як пастух одлучує овець од козлів;

³³ і поставить овець по правиці в себе, а козлів по лївиці.

³⁴ Тоді скаже царь тим, що по правиці в него: Прийдїть, благословенні Отця мого, осягніть царство, приготовлене вам од основання сьвіту.

³⁵ Бо я голодував, а ви дали мені їсти; жаждував, і напоїли мене; був чуженицею, і прийняли мене;

³⁶ нагий, і з'одягли мене; недугував, і одвідали мене; був у темниці, і прийшли до мене.

³⁷ Озвуть ся тоді до него праведні, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, та й накормили? або жадного, та й напоїли?

³⁸ Коли ж бачили тебе чуженицею, та й прийняли? або нагим, та й з'одягли?

³⁹ Коли ж бачили тебе недужим, або в темниці, та й прийшли до тебе?

⁴⁰ І озвавшись цар, промовить до них: Істино глаголю вам: Скільки раз ви чинили се одному з сих братів моїх найменших, мені чинили.

⁴¹ Тоді скаже він і до тих, що по лівійці: Ідїть од мене, прокляті, ув огонь вічний, приготовлений дияволу та ангелам його:

⁴² бо я голодував, і не дали ви мені їсти; жаждував, і не напоїли мене;

⁴³ був чуженицею, і не прийняли мене; нагим, і не з'одягли мене; недужим і в темниці, і не одвідали мене.

⁴⁴ Тоді озвуть ся до него й сї, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, або жадного, або чуженицею, або нагого, або недужого, або в темниці, та й не послужили тобі?

⁴⁵ Озвуть ся тоді до них і промовить, глаголючи: Істино глаголю вам: Скільки раз не чинили ви сього одному з сих найменших, і мені не чинили.

⁴⁶ І пійдуть сї на вічні муки, а праведні на життє вічне.

26

¹ І сталося, як скінчив Ісус, усі ці слова, рече до учеників своїх:

² Ви знаєте, що через два дні буде пасха, й Сина чоловічого видадуть на розп'яттє.

³ Тоді зібрались архиереї, та письменники, та старші людські у двір до архиерея, на прізвище Каяфи,

⁴ і радились, щоб узяти Ісуса підступом і вбити.

⁵ Та казали: Тільки не в свята, щоб не було бучі між народом.

⁶ Як же був Ісус у Витанії в господі в Симона прокаженого,

⁷ приступила до Него жінка, маючи посудинку предорогого мира, та й злила на голову Йому, як сидів за столом.

⁸ Побачивши ж ученики Його, сердились, кажучи: На що така втрата?

⁹ Можна бо було се миро продати дорого та дати вбогим.

¹⁰ Зрозумівши ж Ісус, рече до них: **Що ви смутите жінку? діло бо добре вчинила на менї.**

¹¹ Всякого бо часу маєте вбогих із собою, мене ж не всякого часу маєте.

¹² Зливши бо вона миро се на тіло моє, на погребеннє моє зробила.

¹³ Істино глаголю вам: Де б ні проповідувалась євангелія ся по всьому сьвіту, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її.

¹⁴ Тодї, пійшовши один з дванайцятьох, на ймя Юда Іскаріоцький, до архиерей,

¹⁵ каже: Що хочете дати менї, а я вам видам Його? Вони ж поставили йому трийцять срібняків.

¹⁶ І з того часу шукав нагоди, щоб Його видати.

¹⁷ У первий же день опрісночний приступили ученики до Ісуса, кажучи Йому: Де хочеш, щоб приготовили Тобі їсти пасху?

¹⁸ Він же рече: **Йдїть у город до оттакого, та скажіть йому: Учитель рече: Час мій близько; у тебе зроблю пасху з учениками моїми.**

¹⁹ І зробили ученики, як повелїв їм Ісус; і приготовили пасху.

20 Як же настав вечір, сїв Він за столом із дванайцятьма.

21 І, як вони їли, рече: **Істино глаголю вам, що один з вас зрадить мене.**

22 І, засумівши тяжко, почали говорити до Него кожен з них: Аже ж не я, Господи?

23 Він же, озвавшись, рече: **Хто вмочає зо мною руку в миску, той зрадить мене.**

24 **Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б йому, коли б не родив ся чоловік той.**

25 Озвав ся ж Юда, зрадник Його, й каже: Аже ж не я, учителю? Рече до него: **Ти сказав еси.**

26 Як же вони їли, взявши Ісус хліб і поблагословивши, ламав, і давав ученикам, і рече: **Прийміть, їжте: се єсть тіло моє.**

27 І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, глаголючи: **Пийте з неї всі;**

28 **се бо єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся на оставленне гріхів.**

29 **Глаголю ж вам: Що не пити му від нині з сього плоду винограднього аж до дня того, коли його пити му з вами новим у царстві Отця мого.**

30 І заспивавши вони, вийшли на гору Оливну.

31 Тоді рече до них Ісус: **Всі ви поблазнитесь мною сієї ночі. Писано бо: Поражу пастиря, і розсиплють ся вівці стада.**

32 **По воскресенню ж моїм попереджу вас у Галилею.**

33 Озвав ся ж Петр і каже до Него: Хоч усі поблазнять ся Тобою, я ніколи не зблазнуюсь.

34 Рече до него Ісус: **Істино глаголю тобі: Що сієї ночі, перше ніж півень запіє, тричі відречеш ся мене.**

35 Каже йому Петр: Хоч би мені з Тобою і вмерти, не відречусь Тебе. Так і всі ученики казали.

36 Тоді приходять з ними Ісус на врочище* Гетсиман, і рече до учеників: **Сидіть тут, поки, пійшовши, помолюсь оттам.**

37 І взяв із собою Петра та двох синів Зеведевих, і почав скорбіти та вдаватись у тугу.

38 Тоді рече до них: **Тяжко сумна душа моя аж до смерті. Підождіть тут, і не спіть зо мною.**

39 І пройшовши трохи далій, припав лицем своїм, молячись і глаголючи: **Отче мій, коли можна, нехай мимо йде від мене чаша ся; тільки ж не як я хочу, а як Ти.**

40 І приходять до учеників, і знаходять їх сплячих, і рече до Петра: **Так не змогли ви однієї години попильнувати зо мною?**

41 **Пильнуйте та моліть ся, щоб не ввійшли в спокусу. Дух то охочий, тіло ж немощне.**

42 Знов, удруге відійшовши, молив ся, глаголючи: **Отче мій, як не може ся чаша мимо йти від мене, коли не пити му її, нехай станеть ся воля твоя.**

43 І, прийшовши, знаходять їх знов сплячих, були бо очі в них важкі.

44 І, zostавивши їх, пійшов ізнов, і моливсь утретє, промовляючи те ж саме слово.

45 Тоді приходять до учеників своїх, і рече їм: **Спіть уже й спочивайте, ось настиг час, і Син чоловічий буде виданий у руки грішникам.**

46 **Уставайте, ходімо: ось наближуєть ся зрадник мій.**

47 Ще він говорив, коли се Юда, один з дванайцяти, приходять, а з ним багато народу з мечами й дручем, од архиєреїв та старших людських.

* 26:36 Місце.

48 Зрадник же Його дав знак їм, кажучи: Кого я поцілую, той і єсть він: беріть Його.

49 І, зараз приступивши до Ісуса, каже: Радуй ся, учителю; та й поцілував Його.

50 Ісус же рече йому: **Друже, чого прийшов єси?** Тоді, приступивши, наклали руки на Ісуса, та й узяли Його.

51 І ось один з тих, що з Ісусом, простягнувши руку, вихопив меч свого, й, вдаривши слугу архиерейського, відтяв йому вухо.

52 Тоді рече до него Ісус: **Верни меч твій в місце його: всі бо, що візьмуть ся за меч, од меча погинуть.**

53 **Або думаєш, що не міг би нині вблагати Отця мого, й приставив би мені більш дванадцяти легионів ангелів?**

54 **Як же тоді справились би писання, що так мусить статись?**

55 Тієї ж години рече Ісус до народу: **Чи се як на розбійника вийшли ви з мечами та киями, брати мене? Щодня сидів я в вас, навчаючи в церкві, і не брали мене.**

56 **Се ж усе стало ся, щоб справились писання пророчі.** Тоді всі ученики, покинувши Його, повтікали.

57 Вони ж, узявши Ісуса, повели Його до Каяфи архиерея, де письменники та старші зібрались.

58 Петр же йшов слідом за Ним оддалеки до двору архиерейського, і, увійшовши в двір, сів із слугами, щоб бачити кінцець.

59 Архиереї ж, і старші, і вся рада шукали кривого свідчення на Ісуса, щоб Його вбити,

60 і не знайшли. І коли багато лжесвідків поприходило, не знайшли. Опісля ж, приступивши два лжесвідки,

61 говорили: Сей казав: Я можу зруйнувати церкву Божу, й за три дні збудувати її.

62 І, вставши архиерей, каже до Него: Нічого не відказуєш, що сї проти Тебе свідкують?

63 Ісус же мовчав. І, озвавшись архиерей, каже до Него: Заклинаю Тебе Богом живим, щоб сказав нам, чи Ти єси Христос, Син Божий?

64 Рече йому Ісус: **Ти сказав єси. Тільки ж глаголю вам: Від нині побачите Сина чоловічого, по правиці сили, й грядущого на хмарах небесних.**

65 Тоді архиерей роздер одежу свою, кажучи: Ось сказав хулу; на що нам іще свідків? Ось тепер чули хулу Його;

66 як вам здаєть ся? Вони ж, озвавшись, сказали: Винен єсть смерті.

67 Тоді плювали в лице Йому, й били по щоках Його, і знущались із Него,

68 кажучи: Проречи нам, Христе, хто се вдарив Тебе?

69 Петр же знадвору сидів у дворі. І приступила до него одна дівчина, кажучи: І ти був з Ісусом Галилейським.

70 Він же відрік ся перед усіма, кажучи: Не знаю, що говориш.

71 Як же вийшов він до воріт, побачила його друга, та й каже до тих, що там були: І сей був з Ісусом Назарейським.

72 І знов одрік ся він, кленучись: Що не знаю чоловіка.

73 Трохи ж згодом, приступивши ті, що стояли, кажуть Петрові: Справді й ти єси з них, бо й твоя говірка виявляє тебе.

74 Тоді почав він проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка. І зараз півень запівав.

⁷⁵ І згадав Петр слово Ісуса, промовлене до него: **Що перше ніж півень запіє, тричі відречешся мене.** І, вийшовши геть, плакав гірко.

27

¹ Як же настав ранок, зробили раду всі архиєреї й старші людські на Ісуса, щоб убити Його;

² і, звязавши Його, повели тай передали Його Понтийському Пилату, ігемонові.

³ Тоді, побачивши Юда, зрадник Його, що Його осуджено, розкавав ся, і вернув трийцять срібняків архиєреям та старшині,

⁴ кажучи: Згрішив я, зрадивши кров невинну. Вони ж сказали: Що нам до того? ти побачиш.

⁵ І, покинувши він срібняки в церкві, вийшов і відійшовши, повісив ся.

⁶ Архиєреї ж, взявши срібняки, сказали: Не годить ся класти їх у скарбоню, бо се ціна крові.

⁷ Зробивши ж раду, купили за них ганчарське поле, щоб ховати на йому заможих.

⁸ Через се зветь ся поле се Криваве Поле по сей день.

⁹ Тоді справдилось, що сказав Єремія пророк, глаголючи: І взяли вони трийцять срібняків, ціну цінного, котрого цінено з синів Ізраїля,

¹⁰ і дали їх на ганчарське поле, як повелів мені Господь.

¹¹ Ісус же стояв перед ігемоном; і питав Його ігемон, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Ісус же рече йому: **Ти сказав еси.**

¹² А, як винували Його архиєреї та старші, не відказував нічого.

¹³ Тоді каже до Него Пилат: Хиба не чуєш, скільки свідкують на Тебе?

¹⁴ І не відказав Він йому ні на одно слово, так що ігемон вельми дивувався.

¹⁵ На свято ж звук був ігемон одпускати народові одного в'язника, котрого вони хотіли.

¹⁶ Мали ж тоді знаного в'язника, на прізвище Вараву.

¹⁷ Як же вони зібрались, сказав їм Пилат: Кого хочете, щоб одпустив вам: Вараву, чи Ісуса, на прізвище Христа?

¹⁸ Знав бо, що через зависть видали Його.

¹⁹ Як же сидів він на судищі, прислала до него жінка його кажучи: Нічого тобі й праведнику сьому; багато бо терпіла я сьогодні вві сні через Него.

²⁰ Архиєреї ж і старші напустили народ, щоб випросили Вараву, Ісуса ж убили.

²¹ Озвав ся ж ігемон і рече до них: Кого хочете з двох, щоб випустив вам? Вони ж сказали: Вараву.

²² Каже до них Пилат: Що ж оце робити му з Ісусом, на прізвище Христом? Кажуть йому всі: Нехай буде розпятий.

²³ Ігемон же каже: Що бо злого зробив? Вони ж кричали ще гірш: Нехай буде розпятий.

²⁴ Бачивши ж Пилат, що нічого не врадить, а ще більш росте буча, взявши води, помив руки перед народом, і каже: Невинен я крові праведника сього; ви побачите.

²⁵ І, озвавшись увесь народ, сказав: Кров Його на нас і на діти наші.

²⁶ Тоді відпустив їм Вараву; Ісуса ж, побивши, передав, щоб розпято Його.

²⁷ Тоді воїни ігемонові, взявши Ісуса на судище, зібрали на Него всю роту.

²⁸ І, роздягнувши Його, накинули на Него червоний плащ;

²⁹ і, сплівши вінець із тернини, положили на голову йому, а тростину в правицю Його; і кидаючись на коліна перед Ним, насміхались із Него, кажучи: Радуйся, царю Жидівський!

30 І, плюючи на Него, брали тростину, й били по голові Його.

31 І, як насьміялись із Него, зняли з Него плащ, і наділи на Него одєжу Його, й повели Його на розп'яттє.

32 Виходячи ж, знайшли чоловіка Киринайського, на ймя Симона; сього заставили нести хрест Його,

33 І прийшовши на врочище (місце) Голгота, чи то б сказати Черепове місце,

34 дали Йому пити оцту, змішаного з жовчю; і, покуштувавши, не хотїв пити.

35 Розп'явши ж Його, поділили одєжу Його, кинувши жереб, щоб справдилось, що сказав пророк: Поділили собі шати мої, й на одєжу мою кинули жереб.

36 І, посідавши, стерегли Його там;

37 і прибили над головою Його написану вину Його: Се Ісус, цар Жидівський.

38 Тоді розп'ято з Ним двох розбійників, одного по правиці, а другого по лівиці.

39 Мимойдучі ж хулили Його, киваючи головами своїми,

40 і кажучи: Ти, що руйнуєш церкву, й за три дні будуєш її, спаси ся сам. Коли ти Син Божий, зійди з хреста.

41 Так само ж і архиереї, насьміхаючись із письменниками та старшими, казали:

42 Інших спасав, а себе не може спасти. Коли Він царь Ізраїльський, нехай тепер зійде з хреста, й ввіруємо в Него;

43 Він уповав на Бога; нехай тепер визволить Його, коли хоче Його; казав бо: Я Син Божий.

44 Так само й розбійники, що були розп'яті з Ним, докоряли Йому.

45 Від шестої ж години настала темрява по всій землі до години девятої.

46 Коло девятої ж години покликнув Ісус великим голосом, глаголючи: **Ілі, Ілі лама саватані; те єсть: Боже мій, Боже мій, чом мене покинув еси?**

47 Деякі ж, що там стояли, почувши, казали: Що Ілію кличе сей.

48 І зараз, побігши один із них, і взявши губку, сповнивши оцтом і, настромивши на тростину, поїв Його.

49 Останні ж казали: Нехай; побачимо, чи прийде Ілія спасати Його.

50 Ісус же, знов покликнувши великим голосом, зітхнув духа.

51 І ось завіса церковня роздерлась надвоє од верху до низу, й земля затрусилась, і скелі порозпадались;

52 і гроби порозкривались; і многі тіла сьвятих усопших повставали,

53 і, вийшовши з гробів після воскресення Його, поприходили у сьвятий город, і показались многим.

54 Сотник же да ті, що були з ним і стерегли Ісуса, побачивши трус і те, що сталось, полякались тяжко, кажучи: Справді, Божий Син був сей.

55 Було там багато й жінок, що оддалеки дивились, котрі прийшли слїдом за Ісусом із Галилеї, служачи Йому.

56 Між ними була Марія Магдалина, й Марія, мати Якова та Йосіїна, й мати синів Зеведеєвих.

57 Як же настав вечір, прийшов чоловік заможний з Ариматеї, на ймя Йосиф, що й сам учив ся в Ісуса.

58 Сей, приступивши до Пилата, просив тіла Ісусового. Тоді Пилат і звелїв оддати тіло.

59 І взявши тіло Йосиф, обгорнув його плащеницею чистою,

⁶⁰ положив його у новім своїм гробі, що висік у скелі; й прикотивши великого каменя до дверей гробу, одійшов.

⁶¹ Була ж там Марія Магдалина й друга Марія, і сиділи навпроти гроба.

⁶² Завтрішнього ж дня, що після п'ятниці, зібрались архиереї та Фарисеї до Пилата,

⁶³ кажучи: Пане, згадали ми, що той обманщик казав, ще живий: Через три дні встану.

⁶⁴ Звели ж оце стерегти гроба до третього дня, щоб прийшовши ученики Його в ночі, не вкрали Його, й не сказали народові: Устав із мертвих; і буде остання омана гірша першої.

⁶⁵ Сказав же їм Пилат: Маєте сторожу: йдіть забезпечте, як знаєте.

⁶⁶ Вони ж, пійшовши, забезпечили гріб, запечатавши камінь, із сторожею.

28

¹ Після ж вечора субітнього, як почало свитати в одну із субіт, прийшла Марія Магдалина та друга Марія подивитись на гріб.

² І ось трус великий став ся, ангел бо Господень, зійшовши з неба, прийшов, відкотив камінь від дверей, і сів на нім.

³ Був же вид його як блискавиця, й одежа його біла як сніг.

⁴ Од страху ж його затрусилась ті, що стерегли його, й стали наче мертві.

⁵ Озвав ся ж ангел і рече до жінок: Не лякайтесь, знаю бо, що Ісуса розп'ятого шукаєте.

⁶ Нема Його тут; устав бо, як казав. Ідіть подивить ся на місце, де лежав Господь.

⁷ І хутко вертайтеся і скажіть ученикам Його, що встав із мертвих, і ось попередить вас у Галилею; там Його побачите: Ось я вам сказав.

⁸ І, вийшовши хутко від гробу із страхом і великою радістю, побігли сповістити учеників Його.

⁹ Як же йшли вони сповіщати учеників Його, аж ось Ісус зустрів їх, глаголючи: **Радуйтеся:** Вони ж, приступивши, обняли ноги Його, й поклонились Йому.

¹⁰ Тоді рече до них Ісус: **Не лякайтесь; ййдіть сповістїть братів моїх, щоб ййшли в Галилею; і там мене побачать.**

¹¹ Як же йшли вони, аж ось деякі з сторожі, прийшовши в город, сповістили архиереїв про все, що сталося.

¹² І, зібравшись вони з старшими й зробивши раду, дали доволі срібняків воїнам,

¹³ говорячи: Кажіть, що ученики Його в ночі прийшовши вкрали Його, як ми спали.

¹⁴ І як дочується про се ігемон, ми вговоримо його, й вас безпечними зробимо.

¹⁵ Вони ж, узявши срібняки, зробили, як їх навчено; й рознеслось слово се у Жидів аж до сього дня.

¹⁶ Одинацять же учеників пійшли в Галилею, на гору, куди повелїв їм Ісус.

¹⁷ І, побачивши Його, поклонились Йому; інші ж сумнілись.

¹⁸ І, приступивши Ісус, промовив до них, глаголючи: **Дана менї всяка власть на небі й на землі.**

¹⁹ **Ййдіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, й сьвятого Духа,**

²⁰ **навчаючи їх додержувати всього, що я заповідав вам; і ось я з вами по всі дні, до кінця сьвіта.** Амінь.

ЄВАНГЕЛІЯ ВІД СЬВ. МАРКА.

¹ Почин євангелії Ісуса Христа, Сина Божого,

² як написано в пророків: Ось я посилаю ангела мого перед лицем Твоїм, що приготує дорогу Твою перед Тобою.

³ Голос покликуючого в пустині: Готуйте дорогу Господню, простими робіть стежки Його.

⁴ Появивсь Йоан, хрестячи в пустині, й проповідуючи хрещення покаяння на прощення гріхів.

⁵ І виходила до него вся сторона Юдейська й Єрусалимці, й хрестились від него всі в ріці Йордані, сповідаючи гріхи свої.

⁶ Був же Йоан одягнений у верблюжий волос і в пояс шкур'яний на поясниці своїй; а їв сарану та дикий мед;

⁷ і проповідував, глаголючи: Гряде потужніший над мене слідом за мною; у Него недостоєн я, нахилившись, розв'язати ремінь обува Його.

⁸ Я хрестив вас водою, Він же хрестить ме вас Духом сьвятим.

⁹ І сталось тими днями: Прийшов Ісус із Назарету Галилейського, й охрестивсь у Йоана в Йордані.

¹⁰ І, зараз вийшовши з води, побачив небеса, що відчинились, і Дух, як голуб, злинув на Него.

¹¹ І зійшов голос із небес: Ти єси Син мій любий, що я вподобав.

¹² І зараз Дух випровадив Його в пустиню.

¹³ І був там у пустині днів сорок, спокушуваний од сатани; й пробував з дикими звірми; й ангели служили Йому.

¹⁴ Як же видано Йоана, прийшов Ісус у Галилею, проповідуючи євангелію царства Божого,

¹⁵ і глаголючи: **Що сповнив ся час, і наблизило ся царство Боже. Покайтесь і віруйте в євангелію.**

¹⁶ Ходячи ж понад морем Галилейським, побачив Симона та Андрія, брата його, як вони закидали невід у море; були бо рибалки.

¹⁷ І рече до них Ісус: **Ійдіть слідом за мною, то зроблю, що станетесь ловцями людей.**

¹⁸ І, зараз покинувши неводи свої, пішли слідом за Ним.

¹⁹ І, відійшовши трохи даліше звідтіля, побачив Якова Зеведеєвого та Йоана, брата його, так само в човні, налагоджуючих неводи.

²⁰ І зараз покликав їх; і, покинувши батька свого Зеведею в човні з наймитами, пішли слідом за Ним.

²¹ І приходять у Капернаум; і зараз субітного дня, увійшовши в школу, навчав.

²² І дивувались наукою Його, навчав бо їх яко маючий власть, а не як письменники.

²³ І був у них у школі чоловік з духом нечистим; і закричав,

²⁴ кажучи: Остав! що нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи прийшов єси погубити нас? Знаю Тебе, хто єси: Сьвятий Божий.

²⁵ І погрозив йому Ісус, глаголючи: **Мовчи й вийди з него.**

²⁶ І стрепенувши його дух нечистий, і закричавши голосом великим, вийшов з него.

²⁷ І полякались усі так, що питали один в одного, говорячи: Що се таке? що се за наука така нова? що по власті й духам нечистим повеліває, і слухають Його?

28 І розійшлась чутка про Него зараз по всій околиці Галилейській.

29 І зараз, із школи вийшовши, пішли в госпду Симона та Андрея, з Яковом та Йоаном.

30 Теща ж Симонова лежала в пропасниці, й зараз кажуть Йому про неї.

31 І приступивши Він, підвів її, взявши за руку її; й покинула її пропасниця зараз; і послугувала вона їм.

32 Як же настав вечір, після заходу сонця, поприносили до Него всіх недужих і біснуватих.

33 І увесь город зібрався до дверей.

34 І сцілив многих недужих на всякі болесті, і бісів многих вигнав; і не дозволяв говорити бісам, бо вони знали Його.

35 І вранці, ще геть за ночі, вставши, вийшов, і пішов у пусте місце, й там молився.

36 І пустились за Ним Симон і ті, що з ним.

37 І, знайшовши Його, кажуть Йому: Що всі шукають Тебе.

38 І рече до них: **Ходімо в близькі містечка, щоб і там проповідував; на те бо прийшов я.**

39 І проповідував по школах їх скрізь по всій Галилеї, і виганяв біси.

40 І приходить до Него прокажений, і благаючи Його, впавши на коліна перед Ним, каже до Него: Коли хочеш, зможеш мене очистити.

41 Ісус же, змилосердившись, простяг руку, доторкнувся до него, й рече йому: **Хочу; очистись.**

42 І, як Він сказав, зараз зникла з него проказа, й очистився.

43 І, наказавши йому, зараз відослав його,

44 і рече до него: **Гледи ж, нікому нічого не кажи, а йди, покажись священикові, і принеси за очищення твоє, що повелів Мойсей на свідкування їм.**

45 Він же, вийшовши, почав проповідувати багато, й ширити кругом чутку; так, що Він не міг уже явно ввійти в город, а пробував осторонь у пустих місцях; і приходили до Него звідусюди.

2

1 І знов увійшов у Капернаум через кілька днів; і розголошено, що Він у господі.

2 І зараз назбиралось багато, так що не було місця ані перед дверима. І проповідував Він їм слово.

3 І приходять до Него, несучи розслабленого; несли його четверо.

4 І, не можучи приступити до Него за народом, розкрили стелю, де був; і, проламавши, спустили ліжко, на котрому лежав розслаблений.

5 Бачивши ж Ісус віру їх, рече до розслабленого: **Сину, оставляються тобі гріхи твої.**

6 Були ж деякі з письменників, що там сиділи, і казали в серцях своїх:

7 Що за хулу сей так говорить? хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог?

8 І зараз, постерігши Ісус духом своїм, що так мислять собі, рече до них: **На що се кажете в серцях ваших?**

9 **Що легше? сказати розслабленому: Оставляються тобі гріхи твої, або сказати: Устань, і візьми постіль твою, та й ходи.**

10 **От же, щоб ви знали, що Син чоловічий має власть оставляти на землі гріхи (рече до розслабленого:)**

11 **Тобі глаголю: Устань, і візьми постіль твою, та й іди до дому твого.**

12 І встав зараз, і взявши постіль, вийшов перед усіма; так що здивувались усі, і прославляли Бога, говорячи: Що ніколи такого не бачили.

13 І вийшов знов над море; а весь народ пійшов до Него, й навчав їх.

14 І, йдучи мимо, побачив Левію Алфеевого, сидячого на митниці, і рече йому: **Йди слідом за мною.** І, вставши, пійшов слідом за Ним.

15 І сталося, як сидів Він за столом у господі в него, посідало з Ісусом і учениками Його й багато митників та грішників; було бо їх багато, і йшли слідом за Ним.

16 І бачивши письменники та Фарисеї, що Він їсть із митниками та грішниками, казали до учеників Його: Як се, що Він з митниками та грішниками їсть і пє?

17 І почувши Ісус, рече до них: **Не треба здоровим лікаря, а недужим. Не прийшов я звати праведників, а грішників до покаяння.**

18 А були ученики Йоанові та Фарисейські постниками; й приходять і кажуть Йому: Чого ученики Йоанові та Фарисейські постять, Твої ж ученики не постять?

19 І рече їм Ісус: **Чи можуть синове весільні постити, як жених з ними? Доки мають із собою жениха, не можуть постити.**

20 **Прийдуть же дні, коли візьметься від них жених, і тоді постити муть в ті дні.**

21 І ніхто не пришиває латки з нової тканини до старої одежини, ато нова латка урве старого, й гірша буде дїрка.

22 І ніхто не наливає нового вина в старі бурдюки, ато нове вино порозриває бурдюки, й вино витече й бурдюки пропадуть; нове ж вино в нові бурдюки наливати.

23 І довелось переходити Йому в суботу через засіви; й почали ученики Його дорогу верстати, рвучи колоссе.

24 І казали до Него Фарисеї: Дивись, чого вони роблять у суботу, що не годить ся?

25 А Він рече до них: **Чи ніколи не читали ви, що зробив Давид, як був у нужді і голодував він і ті, що були з ним?**

26 **Як увійшов він у Божий дом за Авиятара архиєрея, та й їв хліби показні, що не годилось їсти, як тільки священикам, і дав і тим, що були з ним?**

27 І рече до них: **Субота ради чоловіка постала, не чоловік задля суботи.**

28 **Тим Син чоловічий — Господь і суботи.**

3

1 І ввійшов ізнов у школу; й був там чоловік, що мав суху руку.

2 І назирали Його, чи сцілить Його в суботу, щоб обвинуватити Його.

3 І рече до сухорукого чоловіка: **Стань посередині.**

4 І рече до них: **Чи годить ся в суботу добро робити, чи зло робити? життя спасати, чи погубляти?** Вони ж мовчали.

5 І, позирнувши на них кругом гнівно, жалкуючи над скаменістю сердець їх, рече чоловікові: **Простягни руку твою.** І простяг, і стала рука Його здорова, як і друга.

6 І вийшовши Фарисеї, зараз з Іродіями зробили раду на Него, як Його погубити.

7 Ісус же відійшов з учениками своїми до моря; а великий натовп із Галилеї йшов за Ним, і з Юдеї,

8 і з Єрусалиму, й з Ідумеї, і зза Йордану; й ті, що кругом Тира та Сидона, натопн великий, прочувши, скільки Він робив, поприходили до Него.

9 І сказав Він ученикам своїм наготовити Йому човна задля народу, щоб не тиснулись до Него.

10 Многих бо сцілив, так що кидались на Него, щоб приторкнутись до Него, хто з них мав недуги.

11 А духи нечисті, як бачили Його, то падали ниць перед Ним, і кричали, говорячи: Ти еси Син Божий.

12 І остро грозив їм, щоб Його не виявляли.

13 І вийшов Він на гору, й покликав, кого схотів сам; і поприходили до Него.

14 І настановив дванайцятьох, щоб були з Ним, і щоб посилати їх проповідувати,

15 і щоб мали силу сціляти недуги, й виганяти біси.

16 І дав Симонові ім'я Петр;

17 та Якова Зеведеєвого, та Йоана, брата Якового, й дав їм імена Воанергес, що єсть: Сини громові;

18 та Андрея, та Филипа, та Вартоломея, та Маттея, та Тому, та Якова Алфеевого, та Тадея, та Симона Хананця,

19 та Юду Іскаріотського, що зрадив Його.

20 Входять вони в господоу, і знов сходить ся народ, так що не могли ані хліба зїсти.

21 І прочувши свояки Його, вийшли взяти Його; казали бо, що Він не при собі.

22 А письменники, поприходивши з Єрусалиму, казали, що Вельзевула має, і що бісовським князем виганяє біси.

23 І, покликавши їх, говорив до них приповідями: **Як може сатана сатану виганяти?**

24 **І коли царство проти себе розділить ся, не може стояти царство те.**

25 **І коли господа проти себе розділить ся, не може стояти господа тая.**

26 **І коли сатана устав проти себе, й розділив ся, не може стояти, а кінець йому.**

27 **Не може ніхто надоби сильного, ввійшовши в господоу його, пожакувати, як перше сильного не звяже; аж тоді господоу його пограбить.**

28 **Істино глаголю вам: Що всі гріхи відпустять ся синам чоловічим, і хули, якими б вони ні хулили;**

29 **хто ж хулити ме на Духа сьвятого, не має прощення во віки, а винен вічного осуду:**

30 бо казали: Духа нечистого має.

31 Приходять тоді брати й мати Його, й стоячи на дворі, послали до Него, кличучи Його.

32 І сидів народ круг Него; кажуть же Йому: Ось мати Твоя і брати Твої на дворі шукають Тебе.

33 І, озвавшись до них, рече: **Хто се мати моя, або брати мої?**

34 І, позирнувши кругом по тих, що сиділи коло Него, рече: **Оце мати моя, і брати мої!**

35 **Хто бо чинити ме волю Божу, той брат мені, й сестра моя, і мати.**

4

1 І почав знов навчати над морем; і назбиралось багато народу, так що Він увійшов у човен, щоб сидіти на морі; а весь народ був на землі при морю.

2 І навчав їх багато приповідями, й глаголав до них у науці своїй:

³ Слухайте: Ось вийшов сіяч сіяти:

⁴ і сталося, як сіяв, одно впало над шляхом, і налетіло птаство небесне, й пожерло його.

⁵ Інше ж упало на каменистому, де не мало доволі землі, і зараз посходило, бо не мало глибокої землі.

⁶ Як же зійшло сонце, повяло, й, не маючи кореня, посохло.

⁷ А інше попадало між тернину, й тернина, розвившись, поглинула його, і овочу не дало.

⁸ А інше впало на землю добру, й дало плід, що сходив і ріс, і вродило одно в трийцятро, а одно в шістьдесятеро а одно в сотеро.

⁹ І рече до них: Хто має уші слухати, нехай слухає.

¹⁰ Як же був на самоті, питались у Него ті, що з Ним, разом з дванайцятьма, про приповідь.

¹¹ І рече до них: Вам дано знати тайну царства Божого; тим же, що осторонь, у приповідях усе стаєть ся,

¹² щоб дивлячись дивились, та й не бачили, й слухаючи слухали, та й не розуміли, щоб инколи не навернулись, і не простились їм гріхи.

¹³ І рече до них: Хиба не знаєте приповіді сієї? як же всі приповіді зрозумієте?

¹⁴ Сіяч слово сіє.

¹⁵ Що ж над шляхом, се ті, де сіється слово, й, як почують, зараз приходить сатана, й забирає слово, посіяне в серцях їх.

¹⁶ Подібно ж і ті, що на каменистому посіяні, котрі, як почують слово, зараз із радістю приймають його,

¹⁷ та не мають кореня в собі, а тільки до часу вони; опісля ж, як настане горе або гонення за слово, зараз блазнять ся.

¹⁸ А ті, що посіяні між терниною, се ті, що слухали слово,

¹⁹ та журба світа сього, й омана багатства, і інші жадоби входять, і глушать слово, й безовочним робить ся воно.

²⁰ А на землю добру посіяні, се ті, що чують слово й приймають, і приносять овоч, одно в трийцятро, друге в шістьдесятеро, а інше в сотеро.

²¹ І рече до них: Чи на те приносять світло, щоб ставити його під посудину, або під ліжку, а не щоб на свічнику ставити?

²² Нема бо нічого схованого, щоб не обявилось; і не втаєно, а щоб на яв вийшло.

²³ Коли хто має уші слухати, нехай слухає.

²⁴ І рече їм: Вважайте, що чуєте: Якою мірою міряєте, відміряєть ся вам, і прибавить ся вам, що слухаєте.

²⁵ Хто бо має, дасть ся йому; а хто не має, і що має, візьметь ся від него.

²⁶ І рече: Так єсть царство Боже, як коли чоловік, що кине зерно у землю,

²⁷ та й спить, і встає в ночі і в день, а зерно сходить і росте, як — він не знає.

²⁸ Від себе бо земля родить: спершу траву, потім колос, а далій повну пшеницю в колосі.

²⁹ Як же доспіє овоч, зараз посилає серпа, бо настали жнива.

³⁰ І рече: Кому уподобимо царство Боже? або до якої приповіді приложимо його?

³¹ Воно мов зерно горчиці, що, як сієш його в землю, то воно дрібніше від усіх зерен, які є на землі;

32 а як посієть ся, сходить, і робить ся більшим над усі зілля, і ширить велике вітте, так що під тінню його кублитись може птаство небесне.

33 І многими такими приповідями глаголав їм слово, скільки могли слухати.

34 Без приповіді ж не говорив їм; на самоті ж ученикам своїм вияснював усе.

35 І рече їм того дня, як настав вечір: **Перевезімося на той бік.**

36 І, відпустивши народ, узяли Його, як був в човні. І інші ж човни були з Ним.

37 І схопилась велика вітряна буря, а філії заливали човен, так що вже тонув.

38 А був Він на кермі, сплючи на подусці. І розбудили Його, й кажуть Йому: Учителю, чи Тобі байдуже, що погибаємо?

39 І вставши, погрозив вітрові, і рече до моря: **Мовчи, перестань!** І втих вітер, і настала тишина велика.

40 І рече їм: **Чого ви такі полохливі? Як се? нема в вас віри?**

41 І полякались страхом великим; і казали один до одного: Хто оце Сей, що й вітер і море слухає Його?

5

1 І перевезлись на той бік моря, у землю Гадаринську.

2 І скоро вийшов Він із човна, зараз зустрів Його чоловік із гробів у дусі нечистому,

3 що домовував між гробами, і навіть залізами ніхто не міг його звязати:

4 часто бо заковувано його в кайдани й заліза, й розривав заліза на собі, й ламав кайдани, й ніхто його не здолів угамувати.

5 І по всяк час у ночі і в день пробував він у горах та гробах, кричавши, та бивши себе каміннем.

6 Побачивши ж Ісуса оддалеки, прибіг та й уклонив ся Йому,

7 і, закричавши голосом великим, каже: Що мені й Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? Заклинаю Тебе Богом, не муч мене.

8 (Рече бо йому: **Вийди, душе нечистий, з чоловіка.**)

9 І спитав його: **Яке ім'я твоє?** І відповів, кажучи: Ім'я моє Легион, бо нас багато.

10 І благав Його вельми, щоб не вислав їх геть із тієї сторони.

11 Пас ся ж там поблизу гір великий гурт свиней.

12 І благали Його всі біси, кажучи: Пішли нас у свині, щоб ми ввійшли в них.

13 І зараз дозволив їм Ісус. І вийшовши нечисті духи, увійшли в свині; і кинув ся гурт із кручі в море, (було ж їх тисяч зо дві,) та й потонули в морі.

14 А ті, що пасли свині, побігли, та й розказали в городі і в селах. І повиходили дивитись, що се сталося.

15 І приходять до Ісуса, й бачять біснுவатого; сидить одягнений і при розумі, того, що мав Легиона, та й полякались.

16 І розказували їм ті, що бачили, що сталося біснуватому, й про свині.

17 І почали вони просити Його вийти з їх гряниць.

18 І як увійшов Він у човен, просив Його той, що був біснуватий, щоб бути з Ним.

19 Ісус же не дозволив йому, а рече до него: **Йди до дому твого до твоїх, і розкажи їм, що тобі Господь зробив, і як помилював тебе.**

20 І пійшов і почав проповідувати в Десятиграді, що зробив йому Ісус; і всі дивувались.

21 А як переплив Ісус човном ізнов на той бік, зібралось багато народу до Него; а був Він над морем.

22 І ось приходить один із школьних старшин, на ймя Яір, і, побачивши Його, упав у ноги Йому,

23 і вельми благав Його, говорячи: Дочка моя кінчить ся, прийди й положи на неї руки, нехай одужає і буде жива.

24 І пійшов із ним, і слідом за Ним пійшло багато народу, й тиснулись до Него.

25 Жінка ж одна, що була в кровотічі років дванайцять,

26 і багато витерпіла від многих лікарів, і витратила все, що мала, й ніякої пільги не дізнала, а ще більш їй погіршало,

27 почувши про Ісуса, приступила між народом іззаду, та й приторкнулась до одежі Його.

28 Казала бо: Що, коли до одежі Його приторкнуся, спасу ся.

29 І зараз висохло жерело крові її, і почула вона в тілі, що сцілилась од недуги.

30 І зараз Ісус, почувши в собі, що сила вийшла з Него, обернувшись між народом, рече: **Хто приторкнувся до одежі моєї?**

31 І казали Йому ученики Його: Ти бачиш, як народ товпить ся до Тебе, та й питаєш: Хто приторкнув ся до мене?

32 І позирнув Він кругом, щоб побачити ту, що се зробила.

33 Жінка ж, злякавшись і затрусившись, знаючи, що сталося із нею, приступила, та й упала перед Ним, та й сказала Йому всю правду.

34 Він же рече їй: **Дочко, віра твоя спасла тебе. Йди з упокоєм, і будь здорова від недуги твоєї.**

35 Ще говорив Він, приходять від школьного старшини, кажучи: Що дочка твоя вмерла; на що ще трудиш учителя?

36 Ісус же, почувши сказане слово, рече зараз школьному старшині: **Не лякайся, тільки віруй.**

37 І не дозволив нікому йти з собою, тільки Петрові, та Якову, та Йоанові, брату Якова.

38 І приходить у господу до школьного старшини, й бачить тривогу, й плачущих, і голосячих вельми.

39 І, ввійшовши, рече їм: **Чого трівожитесь та голосите? Дівча не вмерло, а спить.**

40 І насміхали ся з Него. Він же, виславши всіх, бере батька та матір дівчинки, й тих, що з Ним, і ввходить, де дівча лежало.

41 І, взявши дівча за руку, рече їй: **Талита куми, що єсть перекладом: Дівчинко, тобі глаголю: встань.**

42 І зараз устало дівча, й ходило, бо було дванайцяти років. І дивувались дивом великим.

43 І пильно наказав їм, щоб ніхто не довідав ся про се; й казав дати їй їсти.

6

1 І вийшовши звідтіля, прибув у свою країну; і йшли слідом за Ним ученики Його.

2 І, як настала субота, почав у школі навчати; й многі, слухаючи, дивувались, кажучи: Звідкіля се в Него? і що се за розум даний Йому, що дива такі руками Його роблять ся?

3 Хиба ж сей не тесля, син Марії, брат Яковів, і Йосиїв, і Юдин, і Симонів? і хиба не тут між нами сестри Його? І поблазнилися Ним.

4 Рече ж їм Ісус: **Не єсть пророк без чести, хиба що в країні своїй, та в родині, і в домівці своїй.**

⁵ І не міг там ніякого чуда зробити, тільки на деяких недужих положивши руки, сцілюв їх.

⁶ І дивувався недовірством їх. І ходив кругом по селах, навчаючи.

⁷ І покликав дванайцятьох, та й почав їх посилати по двоє, і дав їм власть над духами нечистими;

⁸ і звелів їм, щоб нічого не брали на дорогу, тільки одну палицю: ні торбини, ні хліба, ні у черес грошей,

⁹ щоб обувались у постоли й не вдягались у дві одежини.

¹⁰ І рече їм: **Де б ви ні зайшли в яку господоу, там пробувайте, аж поки вийдете звідтіля.**

¹¹ **А хто не прийме вас, ані слухати ме вас, то, виходячи звідтіля, обтрусіть і порошок із під ніг ваших, на свідкування їм. Істино глаголю вам: Одрадніше буде Содомові та Гоморі суднього дня, ніж городові тому.**

¹² І вийшовши вони, проповідували, щоб каялись.

¹³ І бісів багато виганяли, й намащували оливою багато недужих, і сціляли.

¹⁴ І дочув ся цар Ірод (явне бо зробилось ім'я Його), і каже: Що Йоан Хреститель із мертвих устав, і того роблять ся чудеса від него.

¹⁵ Інші казали, що се Ілия; інші ж казали, що се пророк або один з пророків.

¹⁶ Почувши ж Ірод, сказав: Що се Йоан, котрого я стяв, він устав з мертвих.

¹⁷ Сей бо Ірод, піславши, взяв Йоана, та й звязав його в темниці за Іродияду, жінку Филипа, брата свого; бо оженився із нею.

¹⁸ Сказав бо Йоан Іродові: Що не годить ся тобі мати жінку брата твого.

¹⁹ Іродияда ж лютувала на него, й хотіла його вбити, та не могла.

²⁰ Ірод бо боявся Йоана, знавши його, яко чоловіка праведного й святаго, то й беріг його й, слухаючи його, багато робив, і залюбки його слухав.

²¹ Як же настав день нагідний, коли Ірод на свої родини бенкет справив дукам своїм, та гетьманам, та значним Галилейським,

²² і як увійшла дочка тієї Іродияди, танцювала, й догодила Іродові, й тим, що сиділи з ним, озвав ся цар до дівичі: Проси в мене, чого бажаєш, а дам тобі.

²³ І поклявся їй: Що, чого б у мене ні попросила, дам тобі, хоч би й половину царства мого.

²⁴ Вона ж, вийшовши, каже матері своїй: Чого просити? Та ж каже: Голови Йоана Хрестителя.

²⁵ І, ввійшовши зараз швидко до царя, просила, кажучи: Хочу, щоб мені дав зараз на блюді голову Йоана Хрестителя.

²⁶ І зажурившись вельми цар, та задля клятьби й задля тих, що з ним сиділи, не хотів їй відмовити.

²⁷ І зараз піславши цар ката, звелів принести голову його; він же пійшовши, стяв його в темниці.

²⁸ І приніс голову його на блюді, і дав її дівичі, а дівича дала її матері своїй.

²⁹ І, довідавшись ученики його, пійшли і взяли тіло його, та й положили його в гробі.

³⁰ І посходились апостоли до Ісуса, й сповістили Його про все, й що робили, й чого навчали.

³¹ І рече до них: **Ійдіть ви самі окреме в пусте місце, та відпочиньте трохи;** було бо багато, що приходили й відходили, й навіть ніколи було їм їсти.

³² І поплили в пусте місце човном, окреме.

³³ І бачив їх народ, як відчалювали, й пізнали Його многі, і збігались туди пішки з усіх городів, та й випередили їх, і посходились до Него.

34 І вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, що були як вівці, не маючі пастиря; і почав навчати їх багато.

35 І як уже багато часу минуло, приступивши до Него ученики Його, кажуть: Що се пусте місце, і вже час пізний, —

36 відпусти їх, щоб, пійшовши по околичніх хуторах та селах, купили собі хліба: не мають бо що їсти.

37 Він же, озвавшись, рече до них: **Дайте ви їм їсти.** І кажуть Йому: Хиба, пійшовши, купимо за двісті денаріїв хліба, й дамо їм їсти?

38 Він же рече до них: **Скільки хлібів маєте? йдїть та подивіть ся.** І, взявши, кажуть: Пять, та дві риби.

39 І звелїв їм садовити всіх купа коло купи на зеленій траві,

40 і посїдали вони ряд коло ряду по сотням і по півсотням.

41 І, взявши пять хлібів та дві риби, й поглянувши на небо, благословив, і ламав хліби, та й давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; й дві риби подїлив усім.

42 І їли всі, й наситились.

43 І набрали окрушин дванайцять повних кошів, та й із риб.

44 А тих, що їли хліби, було з пять тисяч чоловіка.

45 І зараз примусив учеників своїх увійти в човен, та плисти на той бік попереду 'д Витсаїдї, поки сам одпустить народ.

46 І, відпустивши їх, пійшов на гору молитись.

47 І як настав вечір, був човен серед моря, а він один на землі.

48 І бачив, як вони силкувались, веслуючи; був бо вітер противний їм; і коло четвертої сторожи ночі приходить до них, ідучи по морю, і хотїв минути їх.

49 Вони ж, бачивши Його, що ходить по морю, думали, що се мара, та й закричали:

50 всі бо Його бачили, й потрївожились. І зараз заговорив до них, і рече їм: **Бодрїть ся; се я; не лякайтесь.**

51 І ввійшов до них у човен; і втих вітер, і вельми, над міру здумілись у собі, і дивувались.

52 Не зрозуміли бо про хліби: було бо серце їх засліплене.

53 І, перепливши, прибули в землю Генисарецьку, й причалили.

54 І як вийшли вони з човна, зараз, пізнавши Його,

55 кинулись по всїй тїй околицї, та й почали приносити на ношах тих, що нездужали, як почули, що Він там єсть.

56 І куди нї приходив Він, у села, чи городи, чи хутори, на майданах клали недужих, і благали Його, щоб їм хоч до краю одежі Його приторкнутись, і хто тільки доторкнувсь Його, спасав ся.

7

1 І сходять ся до Него Фарисеї та деякі з письменників, прийшовши з Єрусалиму.

2 І, побачивши деяких з учеників Його, що нечистими руками, се єсть немитими, їдять хліб, судили:

3 (бо Фарисеї і всі Жиди, поки по локїть не помиють рук, не їдять, додержуючи переказу старших;

4 і з торгу, поки не обмиють ся, не їдять; і иншого багацько, що прийняли додержувати: обмивання чаш, і глеків, і мідяного посуду, і столїв).

5 Тодї питали Його Фарисеї та письменники: Чом ученики Твої не живуть по переказу старших, а їдять хліб непомитими руками?

⁶ Він же, озвавшись, рече їм: **Що добре пророкував Ісаїя про вас, лицемірів, як писано: Сей народ устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене.**

⁷ **Марно ж поклоняються мені, навчаючи наук, заповідей чоловічих.**

⁸ **Занежаявши бо заповідь Божу, держите ви переказ чоловічий, обмивання глеків та чаш, і іншого подібного такого багато робите.**

⁹ І рече до них: **Добре відкидаєте ви заповідь Божу, щоб переказ ваш хоронити.**

¹⁰ **Мойсей бо сказав: Поважай батька твого й матір твою; і: Хто налає батька або матір, нехай смертю вмере.**

¹¹ **Ви ж кажете: Коли скаже чоловік батькові або матері: Корван (що єсть: Дар), чим би ти з мене покориствував ся;**

¹² **і не даєте йому нічого більше робити батькові своєму, або матері своїй,**

¹³ **обертаючи в ніщо слово Боже переказом вашим, що ви переказали; й подібного такого багато робите.**

¹⁴ І, покликавши ввесь народ, рече до них: **Слухайте мене всі, та й розумійте:**

¹⁵ **Нема нічого остронь чоловіка, що ввійшовши в него, могло б опоганити його; а що виходить від него, се те, що поганить чоловіка.**

¹⁶ **Коли хто має уші слухати, нехай слухає.**

¹⁷ І як увійшов у господа від людей, питали в Него ученики Його про приповідь.

¹⁸ І рече до них: **Так і ви нерозумливі? Не зрозуміли, що все, що остронь і входить у чоловіка, не може його опоганити;**

¹⁹ **бо не входить йому в серце, а в живіт, і виходить в одхідник, очищаючи всяку їжу?**

²⁰ Рече ж: **Що виходить з чоловіка, те поганить чоловіка.**

²¹ **З середини бо, з серця чоловіка, думки лихі виходять, перелюбки, блуд, душогубство,**

²² **злодійства, зажерливість, ледарство, підступ, распутність, лихе око, хула, гордощі, дурощі:**

²³ **все се лихе з середини виходить, і поганить чоловіка.**

²⁴ І, піднявшись ізвдтіля, пійшов на узग्रаниччя Тирські та Сидонські, і ввійшовши в господа, хотів, щоб ніхто не знав; та не міг утаїтись.

²⁵ Почувши бо жінка, в котрої дочка її мала духа нечистого, приступила і впала в ноги Йому.

²⁶ Була ж жінка Грекиня, родом Сирофиникиянка; й благала Його, щоб вигнав біса з дочки її.

²⁷ Ісус же рече їй: **Дай перше наїстись дітям: не добре бо взяти хліб у дітей, і кинути собакам.**

²⁸ Вона ж озвалась, та й каже до Него: Так, Господи; тільки ж і собаки під столом їдять кришки від дітей.

²⁹ І рече їй: **За се слово йди; вийшов біс із дочки твоєї.**

³⁰ І, пійшовши в домівку свою, знайшла, що біс вийшов, і дочка її лежить на постелі.

³¹ І, знов вийшовши з границь Тирських та Сидонських, прийшов до моря Галилейського, у границі Десятиградські.

³² І приводять до Него глухого й тяжкомовного; й просять Його, щоб положив на него руку.

³³ І, взявши його від народу окроме, вложив пучки свої в уші йому, й сплюнувши, приторкнувся до язика йому;

34 І, позирнувши на небо, зітхнув і рече до него: **Єфата, се єсть: Одчинись.**

35 І зараз одчинив ся йому слух, і розімкнулись окови язика його, й заговорив добре.

36 І наказав їм, щоб нікому не говорили. Що ж більше Він наказував, то надто більше вони проповідували;

37 І превельми дивувались, кажучи: Гаразд усе вчинив: і глухим дає чути, й німим говорити.

8

1 Тими днями, як було пребагато народу й не мали що їсти, покликавши Ісус учеників своїх, рече їм:

2 **Жаль мені народу, що вже три дні пробувають зо мною, і не мають що їсти;**

3 **А коли відпущу їх голодних до домівок їх, помліють в дорозі; деякі бо з них здалека поприходили.**

4 І відказали йому ученики його: Звідкіля ж сих зможе хто тут нагодувати хлібом у пустині?

5 І питав їх: **Скільки маєте хлібів?** Вони ж кажуть: Сім.

6 І звелів Він народові сідати на землі; і взявши сім хлібів, оддавши хвалу, ламав і давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; і клали перед народом.

7 І мали рибок кілька; й поблагословивши, казав покласти й те.

8 Їли ж і наситились, і назбирали останків ламаного сім кошів.

9 Було ж тих, що їли, з чотири тисячі; і відпустив їх.

10 І, зараз увійшовши в човен з учениками своїми, прибув у сторони Далманутанські.

11 І вийшли Фарисеї, та й почали перепитуватись із Ним, допевняючись у Него ознаки з неба, спокушуючи його.

12 І зітхнувши Він духом своїм, рече: **Чого кодло се ознаки шукає? Істино глаголю вам: Не дасть ся кодлу сьому ознака.**

13 І, оставивши їх, увійшов знов у човен, і поплив на той бік.

14 І забули взяти хліба, й опріч одного хліба не мали з собою в човні.

15 І наказував їм, глаголючи: **Гледіть, остерегайтесь квасу Фарисейського й квасу Іродового.**

16 І міркували вони між собою, кажучи: Се, що хліба не маємо.

17 І зрозумівши Ісус, рече їм: **Чого міркуєте, що хліба не маєте? Невже ж ви ще не постерегаєте й не розумієте? Чи ще затверділе маєте серце ваше?**

18 **Очі мавши, не бачите? й, уші мавши, не чуєте, й вже не памятаєте?**

19 **Як пять хлібів ламав я на пять тисяч, скільки кошиків повних ламаного назбирали ви?** Кажуть йому: Дванайцять.

20 **Як же сім на чотирі тисячі, скільки кошів повних ламаного назбирали ви?** Вони кажуть: Сім.

21 І рече їм: **Як же ви не розумієте?**

22 І приходить у Витсаїду; й приводять йому сліпого, й просять його, щоб до него приторкнув ся.

23 І взявши за руку сліпого, вивів його осторонь села; й, плюнувши на очі його, положив руки на него, й спитав його, чи що бачить.

24 І, позирнувши вгору, каже: Бачу людей, що мов дерева ходять.

25 Опісля знов положив руки на очі його, й заставив його позирнути вгору; і сцілив ся він, і бачив ясно все.

26 І відслав його до домівки його, глаголючи: **Ані в село не входи, ані розказуй нікому в селі.**

27 І вийшов Ісус і ученики Його у села Кесарії Филипової, і дорогою питав учеників своїх, глаголючи їм: **Хто я, — кажуть люде?**

28 Вони ж одказали: Йоан Хреститель; а інші: Ілія; інші ж: Один з пророків.

29 А він рече їм: **Ви ж, хто я, скажете?** Озвав ся ж Петр і каже Йому: Ти єси Христос.

30 І наказав їм, щоб нікому не казали про Него.

31 І почав навчати їх, що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцурають ся Його старші, та архиереї, та письменники, і вбють, і в третій день воскресне Він.

32 І явно слово глаголав. І взявши Його Петр, почав докоряти Йому.

33 Він же, обернувшись і поглянувши на учеників своїх, докорив Петру, глаголючи: **Іди геть, сатано: бо мислиш не про Боже, а про чоловіче.**

34 І, прикликавши народ укупі з учениками своїми, рече їм: **Хто хоче йти за мною, нехай одречеть ся себе, й візьме хрест свій, та й іде слідом за мною.**

35 **Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене та євангелії, той спасе її.**

36 **Що бо за користь чоловікові, коли здобуде сьвіт увесь, а занапастить душу свою?**

37 **Або що дасть чоловік у замін душі своєї?**

38 **Хто бо соромити меть ся мене й моїх словес між кодом сим перелюбним і грішним, і Син чоловічий соромити меть ся його, як прийде в славі Отця свого з ангелами сьвятими.**

9

1 І рече їм: **Істино глаголю вам: Що є деякі між стоячими тут, котрі не вкусять смерти, поки побачять царство Боже, що прийде в потузі.**

2 А через шість день бере Ісус Петра, та Якова, та Йоана, й веде їх на гору високу окрім самих; і переобразивсь перед ними.

3 І стала одежа Його осяйна, вельми біла мов сніг, якої біляр на землі не може вбілити.

4 І явив ся їм Ілія з Мойсейом, і розмовляли з Ісусом.

5 І озвавшись Петр, каже до Ісуса: Учителю, добре нам тут бути; зробимо три намети, Тобі один, і Мойсейові один, і Ілії один.

6 Не знав бо, що казати: були бо полякані.

7 І постала хмара отїняюча їх, і вийшов голос із хмари, глаголючи: Се Син мій любий; Його слухайте.

8 І зараз озирнувшись, уже нікого не бачили, тільки Ісуса одного з собою.

9 Як же вони сходили з гори, наказав їм, щоб нікому не казали, що бачили, аж поки Син чоловічий з мертвих воскресне.

10 І задержали вони се слово в себе, перепитуючись, що се єсть: із мертвих воскреснути.

11 І питали Його, говорячи: Що се кажуть письменники, що Ілія мусить прийти перше?

12 Він же, озвавшись, рече їм: **Ілія, прийшовши перше, налагодить усе; і як писано про Сина чоловічого, щоб Він багато витерпів і був погорджений.**

13 **Тільки ж глаголю вам: Що Ілія прийшов, і зробили йому, що схотїли, як писано про него.**

14 І, прийшовши до учеників, побачив багато народу кругом них, і письменників, що перепитують ся з ними.

15 І зараз увесь народ, побачивши Його, вельми сполохнув ся, і прибігаючи витали Його.

16 І питав Він письменників: **Про що ви перепитуєте ся з ними?**

17 І озвавшись один з народу, каже: Учителю, привів я сина мого до тебе, що має духа нїмого.

18 І як схопить його, то рве його, й пинить ся він, і скрегоче зубами своїми, та все сохне. І казав я ученикам твоїм, щоб його вигнали, та не здолїли.

19 Він же, озвавшись, рече йому: **О кодло невірне! доки в вас буду? доки терпіти му вас? Приведїть його до мене.**

20 І привели його до Него. І, побачивши Його, зараз дух затряс ним; і впавши той на землю, качав ся запїнившись.

21 І спитав батька його: **З якого се часу, що так сталось йому?** Він же казав: З малку.

22 І почасти в огонь кидав його і в воду, щоб погубити його. Тільки ж, коли що зможеш, поможи нам, змилосердившись над нами.

23 Ісус же рече йому: **Коли можеш у те вірувати, то все можливе віруючому.**

24 І зараз, заголосивши, батько хлопчика, каже кріз сльози: Вірую, Господи; поможи моему недовірству.

25 Бачивши ж Ісус, що збігаєть ся народ, погрозив духові нечистому, глаголючи йому: **Душе нїмий і глухий, я тобі повелїваю, вийди з него й більш не входи в него.**

26 І закричавши, й вельми потрясши ним, вийшов; і став наче мертвий; так що многі казали: Що вмер.

27 Ісус же, взявши його за руку, підвів його; й він устав.

28 І, як увіходив у господа, ученики Його питали Його окремe: Чому ми не змогли вигнати його.

29 І рече їм: **Се кодло нїчим не може вийти, тільки молитвою та постом.**

30 І, вийшовши звідтіля, переходили через Галилею; і не хотїв, щоб хто знав.

31 Навчав бо учеників своїх, і глаголав їм: **Що Син чоловічий буде виданий у руки чоловічі, і вбють Його, і вбитий, Він третього дня воскресне.**

32 Вони ж не розумїли слова, й боялись Його спитати.

33 І прийшов у Капернаум, і, бувши в господї, спитав їх: **Про що ви дорогою між собою міркували?**

34 Вони ж мовчали; перемовлялись бо між собою в дорозі, хто більший.

35 І сївши, призвав дванайцятьох, і рече їм: **Коли хто хоче першим бути, нехай буде з усіх останнім і всім слугою.**

36 І, взявши дитину, поставив її серед них, і обнявши її, рече їм:

37 **Хто одно з таких дітей прийме в ім'я моє, мене приймає; а хто мене приймає, не мене приймає, а пославшого мене.**

38 Озвавсь до Него Йоан, говорячи: Учителю, бачили ми одного, що імям Твоїм виганяв біси, а не ходить слідом за нами, й заборонили йому; бо не ходить слідом за нами.

39 Ісус же рече: **Не боронїть йому, нема бо такого, що зробить чудо в ім'я моє, і зможе скоро злословити мене.**

40 **Хто бо не проти вас, той за вас.**

41 **Хто бо напоїть вас чашею води в ім'я моє, що ви Христові, істино глаголю вам: не втерєє нагороди своєї.**

42 Та хто зблазнить одного з малих віруючих у мене, лучче йому, коли б почеплено жорно млинове на шию йому, та й укинута в море.

43 І коли блазнить тебе рука твоя, відотни її; лучче тобі калікою в життє ввійти, ніж, дві руці мавши, пійти в пекло, в огонь неvwгасаючий,

44 де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає.

45 І коли нога твоя блазнить тебе, відотни її; лучче тобі ввійти в життє кривим, ніж дві нозі мавши, бути вкинутим у пекло, в огонь неvwгасаючий,

46 де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає.

47 І коли око твоє блазнить тебе, вирви його; лучче тобі одноокиим увійти в царство Боже, ніж, дві оці мавши, бути вкинутим ув огняне пекло,

48 де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає.

49 Кожен бо огнем посолить ся, і кожна жертва сіллю посолить ся.

50 Добро сіль; коли ж сіль несолона стане, то чим солити її? Майте в собі сіль, і майте впокій між собою.

10

1 І, вставши звідтіля, приходить у гриниці Юдейські через той бік Йордану; і знов сходять ся люде до Него, й своїм звичаєм знов навчав їх.

2 І приступивши Фарисеї, питали Його: Чи годить ся чоловікові з жінкою розводитись? спокушуючи Його.

3 Він же, озвавшись, рече їм: **Що заповідав вам Мойсей?**

4 Вони ж сказали: Мойсей дозволив написати розвідний лист, та й відпустити.

5 І озвавшись Ісус, рече їм: **Ради жорстокости серця вашого написав вам заповідь сю.**

6 З почину ж творення — чоловіком і жінкою створив їх Бог.

7 Тим покине чоловік батька свого й матір, і пригорнеть ся до жінки своєї,

8 і будуть удвох тіло одно; то вже їх більш не двоє, а одно тіло.

9 Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує.

10 А в господі знов ученики Його про се питали Його.

11 І рече їм: **Хто розведець ся з жінкою своєю, і ожениць ся з иншою, робить перелюб з нею.**

12 І коли жінка розведець ся з чоловіком своїм, та вийде за иншого, робить перелюб.

13 І приношено йому дітей, щоб приторкнувсь до них; ученики ж заказували тим, що приносили.

14 Побачивши ж Ісус, прогнівив ся, і рече їм: **Дайте дітям приходити до мене, й не бороніть їм; таких бо царство Боже.**

15 Істино глаголю вам: **Хто не прийме царства Божого, як мала дитина, не ввійде в него.**

16 І, обнявши їх, положив руки на них, і благословив їх.

17 І, як виходив Він у дорогу, прибіг один, і впавши перед Ним на коліна, питав Його: Учителю благий, що робити мені, щоб життє вічне наслідувати?

18 Ісус же рече йому: **Чого мене звеш благим? Ніхто не благий, тільки один, Бог.**

19 **Заповіді знаєш: Не роби перелюбу, Не вбивай, Не кради, Не свідкуй криво, Не обижай, Поважай батька твого й матір.**

20 Він же, озвавшись, каже йому: Учителю, се все я хоронив з малку мого.

²¹ Ісус же, поглянувши на него, уподобав його, й рече йому: **Одного тобі не достає: ійди, що маєш, продай і дай убогим, і мати меш скарб на небі; і прийди, та й іди слідом за мною, взявши хрест.**

²² Він же, зажурившись од слова сього, пійшов сумуючи: мав бо достатки великі.

²³ І позирнувши Ісус округи, рече ученикам своїм: **Як тяжко багатства маючим у царство Боже увійти!**

²⁴ Ученики ж вжахнулись од словес Його. Ісус же, знов озвавшись, рече їм: **Діти, як тяжко вповаючим на багатства в царство Боже увійти!**

²⁵ Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже увійти.

²⁶ Вони ж, надто здивувались, говорячи між собою: То хто ж може спастись?

²⁷ Споглянувши ж на них Ісус, рече: **У людей неможливе, та не в Бога; все бо можливе в Бога.**

²⁸ І почав Петр говорити йому: Ось ми покинули все, та й пійшли слідом за Тобою.

²⁹ Озвав ся ж Ісус і рече: **Істино глаголю вам: Нема чоловіка, що покинув домівку, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля ради мене і євангелії,**

³⁰ **та й не прийняв у сотеро тепер, часу сього, серед гонення, домівок, і братів, і сестер, і матірок, і дітей, і земель, а в віку будучому життє вічне.**

³¹ **Многі ж перші будуть останні, а останні перші.**

³² Були ж вони в дорозі, ідучи в Єрусалим, і випередив їх Ісус; й вжахнулись ся вони; і, йдучи за ним, лякались. І, взявши знов дванадцятьох, почав їм глаголати, що йому станеть ся:

³³ **Що ось ідемо в Єрусалим, і Син чоловічий буде виданий архиереям та письменникам, і осудять вони його на смерть, і видадуть його поганам;**

³⁴ **і насміхати муть ся з Него, й бити муть його, й плювати муть на Него, і вбють його; й третього дня воскресне.**

³⁵ І приступають до Него Яков та Йоан, сини Зеведеєві, кажучи: Учителю, хочемо, щоб, про що просити мем, зробив нам.

³⁶ Він же рече їм: **Що хочете, щоб зробив вам?**

³⁷ Вони ж кажуть йому: Дай нам, щоб один по правиці в Тебе, а один по лівиці в Тебе сиділи ми в славі Твоїй.

³⁸ Ісус же рече їм: **Не знаєте, чого просите. Чи зможете пити чашу, яку я пю, і хрещенням, яким я хрещу ся, хрестити ся?**

³⁹ Вони ж кажуть йому: Можемо. Ісус же рече їм: **Ви-то чашу, яку я пю, пити мете, й хрещенням, яким я хрещусь, хрестити метесь;**

⁴⁰ **тільки ж, щоб сидіти вам по правиці в мене й по лівиці в мене, се не єсть моє дати, а кому приготовлено.**

⁴¹ І почувши десять, почали ремствувати на Якова та Йоана.

⁴² Ісус же, покликавши їх, рече їм: **Ви знаєте, що котрі, здаєть ся, князюють над поганами, панують над ними, й великі їх управляють ними.**

⁴³ **Не так же буде в вас; ні, хто хоче стати ся великим між вами, нехай буде слугою вам;**

⁴⁴ **і хто хоче між вами стати ся першим, нехай буде усім рабом.**

⁴⁵ **Бо й Син чоловічий не прийшов, щоб служено йому, а служити й дати душу свою викуп за многих.**

⁴⁶ І приходять у Єрихон; і як виходив Він із Єрихону, й ученики Його, й багато народу, син Тимеїв, Вартимей сліпий, сидів над шляхом, просячи.

47 І, почувши, що се Ісус Назарянин, почав кричати й казати: Сину Давидів Ісусе, помилуй мене.

48 І сварили на него многі, щоб мовчав; він же ще більше кричав: Сину Давидів, помилуй мене.

49 І, зупинившись Ісус, звелів його покликати. І покликали сліпого, говорячи йому: Бодристь, устань; кличе тебе.

50 Він же, скинувши одежу свою, встав і приступив до Ісуса.

51 І, озвавшись, рече йому Ісус: **Що хочеш, щоб зробив тобі?** Сліпий же каже йому: Учителю, щоб прозрів.

52 Ісус же рече йому: **Іди, віра твоя спасла тебе.** І зараз прозрів він, й пішов слідом за Ісусом дорогою.

11

1 І як наблизились до Єрусалиму, до Витфагії й Витанії, до гори Оливної, посилає двох учеників своїх,

2 і рече їм: **Ійдіть у село, що перед вами, і зараз, увійшовши в него, знайдете осля привязане, на котре ніхто з людей не сїдав; одв'язавши його, приведіть.**

3 І, коли хто вам скаже: **Що се робите?** скажіть: **Що Господеві його треба; й зараз його відошле сюди.**

4 Пішли ж вони, й знайшли осля привязане коло дверей знадвору, на роздоріжжю, та й одв'язали його.

5 І деякі, що там стояли, казали їм: Що ви робите, одв'язуючи осля?

6 Вони ж сказали їм, як звелів Ісус; і пустили їх.

7 І привели осля до Ісуса, й накинули на него одежу свою, і посадили на него.

8 Многі ж одежу свою розстиляли по дорозі, інші ж гіллі різали з дерев, і встиляли дорogu.

9 Інші, що попереду йшли, і що слідом за Ним йшли, покликували, кажучи: **Осанна! Благословення грядущий в ім'я Господнє;**

10 благословення грядуще в ім'я Господа царство отця нашого Давида. **Осанна на вишинах!**

11 І ввійшов Ісус в Єрусалим і в церкву, й, оглянувши все, як пізня вже була година, вийшов у Витанію з дванайцятьма.

12 І на завтра, як вийшли вони з Витанії, зголоднів,

13 і, загляdivши смоківницю оддалеки, що мала листе, прийшов, чи не знайде чого на ній. І, прийшовши до неї, нічого не знайшов, тільки листе; не була бо ще пора на смокви.

14 І, озвавшись Ісус, рече до неї: **Щоб ніколи з тебе по вік ніхто овочу не їв.** І чули ученики його.

15 І приходять у Єрусалим, і ввійшовши Ісус у церкву, почав виганяти продаючих і купуючих у церкві, і столи міняльників, і ослони продаючих голуби поперевертав,

16 і не давав, щоб хто носив посуд через церкву.

17 І навчав, глаголючи їм: **Хиба не писано: Що дом мій дом молитви звати меть ся у всіх народів? ви ж зробили його вертепом розбійників.**

18 І чули письменники та архиєреї, й шукали, як би його погубити: боялись бо його, бо весь народ дивувався наукою його.

19 І, як вечір настав, вийшов Він осторонь із города.

20 А вранці, мимо йдучи, побачили смоківницю всохлу від коріння.

21 І поглянувши Петр, рече йому: Учителю, дивись, смоківниця, що прокляв еси, всохла.

²² І озвавшись Ісус, рече їм: **Майте віру Божу.**

²³ **Істино глаголю вам: Що хто скаже горі сій: Двигнись і кинь ся в море, та й не сумнити меть ся в серці своїм, а вірувати ме, що, що каже, станеть ся, буде йому, що скаже.**

²⁴ **Тим глаголю вам: Усе, чого молячись просите, віруйте, що одержите, й буде вам.**

²⁵ **І як стоїте молячись, прощайте, коли що маєте проти кого, щоб і Отець ваш, що на небі, відпустив вам провини ваші.**

²⁶ **Коли ж ви не прощаєте, то й Отець ваш, що на небі, не простить вам провин ваших.**

²⁷ І приходять знов у Єрусалим; і, як по церкві ходив Він, приступають до Него архиереї, та письменники, та старші,

²⁸ і кажуть Йому: Якою властю Ти се робиш? і хто Тобі власть таку дав, щоб се робити?

²⁹ Ісус же, озвавшись, рече їм: **Спитаю вас і я про одну річ; відкажіть мені, то й я скажу вам, якою властю се роблю.**

³⁰ **Хрещенне Йоанове чи з неба було, чи від людей? Відкажіть мені.**

³¹ І міркували між собою, говорячи: Коли скажемо: З неба, то скаже: Чом же не поняли віри йому?

³² Коли ж скажемо: Від людей, то боялись людей: всі бо мали Йоана, що він справді пророк був.

³³ І, озвавшись, кажуть Ісусові: Не знаємо. Ісус, озвавшись, рече їм: **То й я не кажу вам, якою властю се роблю.**

12

¹ І почав їм приповідями промовляти: **Виноградник насадив чоловік, і обгородив тином, і викопав винотоку, й збудував башту, й передав його виноградарям, тай відїхав.**

² **І післав до виноградарів у пору слугу, щоб у виноградарів узяв овочу винограднього.**

³ **Вони ж, ухопивши його, били, та й відослали впорожні.**

⁴ І знов післав до них иншого слугу, та й на того кидаючи каміннем, пробили йому голову, й відослали зневаженого.

⁵ І знов иншого післав, та й того вбили, й багато инших, одних побили, а других повбивали.

⁶ **Ще ж одного сина мавши, любого свого, післав і його до них на останок, говорячи: Що посоромляться сина мого.**

⁷ **Виноградарі ж тиї казали між собою: Що се наслідник; ходїмо вбємо його, то й наше буде наслідство.**

⁸ І, взявши його, вбили, та й викинули геть із виноградника.

⁹ **Що ж зробить пан виноградника? Прийде та й вигубить виноградарів, і дасть виноградник иншим.**

¹⁰ **Чи й писання сього не читали: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла?**

¹¹ **Від Господа стало ся се, й дивне в очах наших.**

¹² І шукали Його взяти, та лякались народу; зрозуміли бо, що до них приповідь сказав; і zostавивши Його, пійшли.

¹³ І посилають до Него деяких Фарисеїв та Іродіян, щоб Його піймати словом.

¹⁴ Вони ж, прийшовши, кажуть Йому: Учителю, знаємо, що праведний еси, й не дбаєш ні про кого, бо не дивиш ся на лице людей, а на путь Божий

правдою наставляєш. Годить ся данину кесареві давати, чи ні? Давати нам, чи не давати?

15 Він же, знаючи їх лицемірство, рече їм: **Що мене спокушуєте? Принесіть мені денарія, щоб я бачив.**

16 Вони ж принесли. І рече їм: **Чиє обличчє се й надпис?** Вони ж сказали Йому: Кесареве.

17 І озвавшись Ісус, рече їм: **Оддайте кесареви кесареви, а Боже Богові.** І дивувались Йому.

18 І приходять Садукеї до Него, що кажуть: нема воскресення, та й питали Його, говорячи:

19 Учителю, Мойсей написав нам, що, як у кого брат умре та зоставить жінку, а дітей не зоставить, дак щоб узяв брат його жінку його, й воскресив насіннє братові своєму.

20 Сім оце братів було; й перший узяв жінку, і вмираючи, не зоставив насіння;

21 і другий узяв її, та й він не зоставив насіння; і третій також так.

22 І брали її семеро, та й не зоставили насіння; остання з усіх умерла й жінка.

23 Оце ж у воскресенню, як воскреснуть, которого з них буде жінка? семеро бо мали її за жінку.

24 І озвавшись Ісус, рече їм: **Чи не того ви помиляєтесь, що не знаєте писання, ні сили Божої?**

25 Коли бо з мертвих устануть, то ні женять ся, ні віддають ся, а будуть як ангели на небесах.

26 Про мертвих же, що встають, хиба не читали в книзі Мойсейовій, як коло купини промовив до него Бог, глаголючи: **Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів?**

27 **Не єсть Бог мертвих, а Бог живих. Ви оце вельми помиляєтесь.**

28 І пруступивши один з письменників, почувши їх перепитуванне, і вбачаючи, що добре їм відповів, спитав Його: Котора перша з усіх заповідь?

29 Ісус же відказав йому: **Що перша з усіх заповідей: Слухай, Ізраїлю: Господь Бог ваш, Господь один єсть;**

30 **і: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією думкою твоєю, і всією силою твоєю. Оце перша заповідь.**

31 **А друга подібна, така: Люби ближнього твого як себе самого. Більшої від сих іншої заповіді нема.**

32 І каже Йому письменник: Добре, учителю; правду промовив еси, що один єсть Бог, і нема іншого, тільки Він;

33 і що любити Його всім серцем, і всією думкою, і всією душею, і всією силою, і любити ближнього, як себе самого, се більше ніж усі огняні жертви й посвяяти.

34 І вбачаючи Ісус, що він розумно відказав, рече йому: **Не далеко еси від царства Божого.** І ніхто ніколи не важив ся Його питати.

35 І озвавшись Ісус, глаголав, навчаючи в церкві: **Як се кажуть письменники, що Христос син Давидів?**

36 **Сам бо Давид промовив Духом сьвятим: „Рече Господь Господеві моему: Сиди по правиці в мене, доки положу вороги твої підніжком нг твоїх.“**

37 **Сам оце ж Давид зве його Господем: звідкіля ж він син його?** І багато народу слухало Його любо.

38 І глаголав їм у науці своїй: **Остерігайтесь письменників, що люблять в шатах ходити, та витання на торгах,**

³⁹ та перші сїдалища по школах, та перші місця на бенкетах;
⁴⁰ що жеруть доми удовиць, і задля виду довго молять ся. Сї приймуть ще тяжчий осуд.
⁴¹ І сївши Ісус навпроти скарбони, дививсь, як народ кидає гроші в скарбону. І многі заможні кидали по багато.
⁴² І прийшовши одна вдовиця вбога, вкинула дві лепти, чи то шеляг.
⁴³ І прикликавши учеників своїх, рече їм: **Істино глаголю вам: Що вдовиця ся вбога більш усіх укинула, що кидали в скарбону.**
⁴⁴ Усі бо з достатку свого кидали, ся ж з недостатку свого: все, що мала, вкинула, увесь прожиток свій.

13

¹ І, як виходив з церкви, каже Йому один з учеників Його: Учителю, дивись, яке камінне і яка будівля.

² А Ісус, озвавшись, рече йому: **Чи бачиш сю велику будівлю? не зоставить ся тут камінь на камені, щоб не зруйновано.**

³ А як сидїв на горі Оливній, навпроти церкви, питали Його на самоті Петр, та Яков, та Йоан, та Андрей:

⁴ Скажи нам, коли се буде, й яка ознака, коли має все те скінчитись?

⁵ Ісус же, озвавшись до них, почав глаголати: **Остерігайтесь, щоб хто вас не звів.**

⁶ Багато бо приходити муть в ім'я моє, говорячи, що се я, і многих зведуть.

⁷ Як же чути мете про війни та про слухи воен, не тривожтесь: мусить бо стати ся; та ще не кінець.

⁸ Устане бо нарід на нарід і царство на царство, й буде трус по місцях і буде голоднеча та буча: се почин горя.

⁹ Ви ж самі остерегайтесь: видавати муть бо вас у ради, й по школах будете биті, і перед воїводи та царі ставлені задля мене, на свідкування їм.

¹⁰ І між усіма народами мусить перше проповідатись євангелія.

¹¹ Як же вести муть вас, видаючи, не дбайте заздальгідь, що казати мете, ані надумуйтесь, а, що дасть ся вам тієї години, те й промовляйте: не ви бо промовляєте, а Дух сьвятий.

¹² Видавати ме ж брат брата на смерть, і батько дитину; і вставати муть діти на родителїв, та й убивати муть їх.

¹³ І ненавидіти муть вас усі задля імя мого; хто ж витерпить до останку, той спасеть ся.

¹⁴ Як же побачите гидоту спустіння, що сказав Даниїл пророк, стоячу, де не слід (хто читає, нехай розуміє), тоді хто в Юдеї, нехай втікає на гори;

¹⁵ хто ж на криші, нехай не злазить у хату, ані ввиходить узяти що з хати своєї;

¹⁶ і хто в полі, нехай не вертаєть ся назад узяти одежу свою.

¹⁷ Горе ж важким і годуючим під той час!

¹⁸ Моліть ся ж, щоб не довелоь утікати вам зимою.

¹⁹ Будуть бо дні тиї горе, якого не було від почину творення, як творив Бог, до сього часу, й не буде.

²⁰ І коли б Господь не вкоротив днів, то не спасло ся б жадне тіло; та задля вибраних, що вибрав їх, укоротить дні.

²¹ І, тоді коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або: Дивись, он; не йміть віри.

22 **Постануть бо лжехристи і лжепророки, й давати муть ознаки та дива, щоб звести, коли можна, й вибраних.**

23 **Ви ж гледіть: ось я наперед сказав вам усе.**

24 **Тільки ж у ті дні, після горя того, сонце померкне, й місяць не давати ме світла свого,**

25 **і зорі з неба падати муть, і сили, що на небесах, захитають ся.**

26 **І тоді побачать Сина чоловічого, грядущого на хмарах, з силою великою і славою.**

27 **І тоді пішле ангели свої, і позбирає вибраних своїх од чотирох вітрів, од кінця землі до кінця неба.**

28 **Від смоківниці ж возьміть собі приклад: Коли все вітте її м'яке стане та пустить листе, знайте, що близько літо.**

29 **Так і ви: як побачите, що се стало ся, знайте, що близько, під дверима.**

30 **Істино глаголю вам: Що не перейде рід сей, доки все це станеть ся.**

31 **Небо й земля перейдуть, слова ж мої не перейдуть.**

32 **Про день же той і годину ніхто не знає, ні ангели, що на небі, ні Син, тільки Отець.**

33 **Гледіть, пильнуйте й моліть ся; не знаєте бо, коли пора.**

34 **Як чоловік, що відїжджає, зоставивши господа свою і давши слугам своїм власть, і кожному діло його, а воротареві звелів, щоб пильнував.**

35 **Оце ж пильнуйте: (не знаєте бо, коли пан господи прийде, увечері, чи опівночі, чи в півні, чи вранці;)**

36 **щоб, прийшовши несподівано, не знайшов вас сплячих.**

37 **Що ж я вам глаголю, усім глаголю: Пильнуйте.**

14

1 **Була ж пасха й опрісноки по двох днях; і шукали архиєреї, та письменники, як би Його, підступом узявши, вбити.**

2 **Та казали: Тільки не в св'ято, щоб бучі не було в народі.**

3 **А як був Він у Витанії, в господі Симона прокаженного, та сидів за столом, прийшла жінка, маючи любастровий збаночок мира нардового, правдивого, предорогого, й розбивши посудинку, злила Йому на голову.**

4 **Були ж деякі, що сердились у собі, кажучи: На що ся втрата мира?**

5 **Можна бо було се продати більш ніж за триста денаріїв, та дати вбогим. І дорікали їй.**

6 **Ісус же рече: Оставте її. На що завдаєте їй жалку? добре діло вчинила на мені.**

7 **Всякого бо часу вбогих маєте з собою, і коли схочете, можете їм добро робити; мене ж не всякого часу маєте.**

8 **Що змогла ся, зробила: попередила намастити тіло моє на погребеннє.**

9 **Істино глаголю вам: Де б ні проповідувалась євангелія ся по всьому світу, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її.**

10 **А Юда Іскаріотський, один з дванайцятьох, пійшов до архиєреїв, щоб їм зрадити Його.**

11 **Вони ж почувши, зраділи, й обіцяли йому срібняків дати. І шукав, як би у добру годину Його зрадити.**

12 **І першого дня опрісночного, як пасхове ягня кололи, кажуть Йому ученики Його: Де хочеш, щоб пійшовши, наготовили Тобі їсти пасху?**

13 І посилає двох з учеників своїх, і рече їм: **Ідїть у город, і зустрїне вас чоловік, несучи глек води; йдїть за ним,**

14 і куди ввійде він, скажіть господареві: **Що учитель каже: Де сьвітлиця, щоб пасху з учениками моїми менї їсти?**

15 І він вам покаже гірницю простору, прибрану й готову; там приготуйте нам.

16 І вийшли ученики Його, й прийшли в город, й знайшли, як Він сказав їм, і приготували пасху.

17 І, як настав вечір, приходить з дванайцятьма.

18 І, як сидїли вони за столом та їли, рече Ісус: **Істино глаголю вам: Що один з вас зрадить мене, котрий їсть зо мною.**

19 Вони ж почали смутити ся і казати до Него один по одному: Аже ж не я? і другий: Аже ж не я?

20 Він же, озвавшись, рече їм: **Один з дванайцяти, що вмочає зо мною руку в миску.**

21 Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б йому, коли б не родив ся чоловік той.

22 Як же їли вони, взявши Ісус хлїб і поблагословивши, ламав і давав їм, і рече: **Прийміть їжте: се єсть тіло мое.**

23 І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, і пили з неї всі.

24 І рече їм: **Се єсть кров моя нового завіту, що за многих проливаєть ся.**

25 Істино глаголю вам: **Що більше не пити му від плоду винограднього, аж до дня того, коли його пити му новим у царствї Божому.**

26 І засьпївавши вони, вийшли на гору Оливну.

27 І рече їм Ісус: **Що всі поблазнитесь мною ночі сієї, бо писано: Поражу пастиря і розсиплють ся вівці.**

28 Тільки ж по воскресеннї моїм попереджу вас у Галилею.

29 Петр же рече йому: Хоч і всі поблазнять ся, тільки не я.

30 І рече йому Ісус: **Істино глаголю тобі: Що сьогодні, ночі сієї, перш ніж двічі півень запіє, тричі відречеш ся мене.**

31 Він же ще більш говорив: Хоч би менї і вмерти з Тобою, не відречусь Тебе. Так само ж і всі казали.

32 І приходять на врочище Гетсиман; і рече ученикам своїм: **Сидїть тут, поки молити мусь.**

33 І бере Петра, та Якова, та Йоана з собою, і почав скорбіти та вдаватись у тугу;

34 і рече їм: **Тяжко сумна душа моя аж до смерти. Підождїть тут і пильнуйте.**

35 І, пройшовши трохи далїй, припав до землі, і молив ся, щоб, коли можна, мимо йшла від Него ся година.

36 І рече: **Авва, Отче, все можливе Тобі: мимо неси від мене чашу сю; тільки ж не що я хочу, а що Ти.**

37 І приходить і знаходить їх сплячих, і рече до Петра: **Симоне, ти спиш? не міг ти однієї години попильнувати?**

38 Пильнуйте та молїть ся, щоб не ввійшли у спокусу. **Дух-то охочий, тіло ж немошне.**

39 І знов пійшовши, молив ся, те ж саме слово промовляючи.

40 І вернувшись знайшов їх знов сплячих: були бо їх очі важкі; і не знали вони, що йому відказати.

41 І приходить утретє, і рече їм: **Спїть уже й спочивайте. Годї, пристигла година; ось виданий буде Син чоловічий у руки грїшникам.**

42 Вставайте, ходімо: ось зрадник мій наближується.

43 І зараз, як ще Він промовляв, приходить Юда, один з дванайцяти, й з ним багато народу з мечами й киями, від архиєреїв, та письменників, та старших.

44 Дав же зрадник Його знак їм, говорячи: кого поцілую, той і єсть Він; беріть Його, та й ведіть осторожно.

45 І прийшовши, зараз приступив до Него, й каже: Учителю, учителю, та й поцілував Його.

46 Вони ж наклали на Него руки свої, і взяли Його.

47 Один же хтось із тих, що стояли, вихопивши меч, вдарив слугу архиєрейського, й відтняв йому ухо.

48 І озвавшись Ісус, рече їм: **Чи се як на розбійника вийшли ви з мечами та киями брати мене?**

49 **Що-дня був я з вами в церкві навчаючи, й не брали ви мене; та щоб справдилися писання.**

50 І, покинувши Його, всі повтікали.

51 А один якийся молодець йшов за ним, одягнений полотном по нагому, й хапають його молодці (воїни);

52 він же, залишивши полотно, нагий утік од них.

53 І повели Ісуса до архиєрея; і сходять ся до него всі архиєреї, і старші й письменники.

54 А Петр оддалеки йшов за ними, аж у середину в двір архиєрейський; і сидів із слугами, та й грівсь коло багаття.

55 Архиєреї ж і вся рада шукали на Ісуса свідчення, щоб убити Його, та й не знайшли.

56 Многі бо криво свідкували проти Него, й не сходились свідчення їх.

57 І деякі, вставши, криво свідкували на Него, кажучи:

58 Що ми чули, як він казав: Що я зруйную церкву сю рукотворну, й за три дні іншу нерукотворну збудую.

59 Та й так не сходились свідчення їх.

60 І ставши архиєрей посередині, спитав Ісуса, кажучи: Нічого не відкажеш? Що сі на Тебе свідкують?

61 Він же мовчав, і нічого не відказав. Знов спитав Його архиєрей, і каже Йому: Чи Ти єси Христос, Син Благословенного?

62 Ісус же рече: **Се я; і бачити мете Сина чоловічого, сидячого по правиці сили і йдучого на хмарах небесних.**

63 Архиєрей же, роздерши одежу свою, каже: На що нам іще свідків?

64 Ви чули хулу: як вам здається? Вони ж усі осудили Його, що винен смерті.

65 І почали деякі плювати на Него, й закривати лице Йому, й бити по щоках Його, й казали Йому: Проречи; і слуги знущались над Ним.

66 І як був Петр у дворі внизу, приходить одна з дівчат архиєрейських,

67 і, бачивши Петра, що грієть ся, і позирнувши на него, каже: І ти був з Ісусом Назарянином?

68 Він же одрік ся, кажучи: Не знаю, ані розумію, що ти кажеш. І вийшов геть до придвору; а півень запіяв.

69 І дівчина, побачивши його знов, почала казати тим, що стояли: Що сей з них.

70 Він же знов одрік ся. І трохи згодом ті, що стояли, сказали знов Петрові: Справді з них єси, бо ти й Галилеєць, і говірка твоя подібна.

71 Він же почав проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка сього, про котрого кажете.

⁷² І вдруге півень запіяв. І згадав Петр слово, що промовив йому Ісус: **Що перш ніж півень запіє двічі, одречеш ся мене тричі.** І став плакати.

15

¹ І зараз уранці, порадившись архиереї з старшими та письменниками, і вся рада, звязавши Ісуса, повели та й видали Пилатові.

² І спитав Його Пилат: Чи ти єси цар Жидівський? Він же озвавшись, рече йому: **Ти кажеш.**

³ І винували Його архиереї багато.

⁴ Пилат же знов спитав Його, кажучи: Не відказуєш нічого? Он, скільки на Тебе свідкують;

⁵ Ісус же більш нічого не відказав, так що дивувався Пилат.

⁶ На сьвято ж відпускав він їм одного в'язника, про которого просили.

⁷ Був же названий Варава з своїми затязцями ув'язнений, котрі під бунт убиство зробили.

⁸ І гукаючи народ, почав просити, щоб, як що-разу, зробив їм.

⁹ Пилат же відказав їм, говорячи: Чи хочете, щоб випустив вам царя Жидівського?

¹⁰ Знав бо, що через зазирість видали Його архиереї.

¹¹ Архиереї ж напустили народ, щоб лучче Вараву відпустив їм.

¹² Пилат же, озвавшись ізнов, сказав їм: Що ж оце хочете, щоб зробив із тим, кого зветь царем Жидівським?

¹³ Вони ж знов закричали: Розпни Його.

¹⁴ Пилат же каже їм: Яке ж бо зло зробив? Вони ж ще гірш кричали: Розпни Його.

¹⁵ Пилат же, хотівши народові догодити, відпустив їм Вараву, й передав Ісуса, побивши, щоб розп'ято Його.

¹⁶ Воїни ж повели Його в середину двору, чи то в Претор, і скликали всю роту.

¹⁷ І одягли Його в багрянницю, і положили на Него, сплівши з тернини, вінець,

¹⁸ та й почали витати Його: Радуй ся, царю Жидівський!

¹⁹ І били Його по голові тростиною, і плювали на Него, й, кидаючись на коліна, кланялись Йому.

²⁰ І, як насміялись із Него, роздягнули Його з багрянниць, і одягнули Його в одежу Його, та й виводять Його, щоб розп'яти Його.

²¹ І заставили мимойдучого якогось Симона Киринея, ідучого з поля, батька Александра та Руфа, щоб ніс хрест Його.

²² І приводять Його на Голготу місце, що прозване Черепове місце.

²³ І дали Йому пити вина з смирною; Він же не прийняв.

²⁴ І розпинателі Його поділили одежу Його, кинувши жереб на неї, що кому впаде.

²⁵ Була ж година третя, і розп'яли Його.

²⁶ І була надпись вини Його надписана: Цар Жидівський.

²⁷ І розп'яли з Ним двох розбійників, одного по правиці, а одного по лівиці в Него.

²⁸ І справдилось писання, що глаголе: І з беззаконними полічено Його.

²⁹ І мимоходячі хулили Його, киваючи головами своїми та говорячи: Ова! Ти, що руйнуєш церкву і в три дні будуєш,

³⁰ спаси себе й зійди з хреста.

31 Так само й архиереї, насміхаючись один до одного з письменниками, казали: Інших спасав, себе не може спасти.

32 Христос, цар Жидівський, нехай зійде тепер з хреста, щоб побачили ми, й увіруємо. І розп'яті з Ним зневажали Його.

33 Як же настала година шеста, темрява стала по всій землі аж до години дев'ятої.

34 А години дев'ятої покликнув Ісус голосом великим: **Елої, Елої, лама саватани?** що єсть перекладом: **Боже мій, Боже мій, на що мене покинув еси?**

35 І деякі з тих, що тут стояли, почувши казали: Ось Ілію кличе.

36 Побігши ж один і сповнивши губку оцтом, і настромивши на тростину, поїв Його, кажучи: Стривайте, побачимо, чи прийде Ілія зняти Його.

37 Ісус же, пустивши голос великий, зітхнув.

38 І завіса церковня роздерлась надвое з верху аж до низу.

39 Бачивши ж сотник, що там стояв проти Него, що, так закричавши, зітхнув, каже: Справді чоловік сей Син був Божий.

40 Були ж і жінки, оддалеки дивлячись, між котрими була й Марія Магдалина, й Марія, Якова меншого та Йосії мати, й Саломія,

41 що, й як був у Галилеї, ходили слідом за Ним, і послугували Йому, і інших багато, що поприходили з Ним у Єрусалим.

42 А як уже настав вечір, бо була п'ятниця, чи то перед суботою,

43 прийшов Йосиф з Ариматеї, поважний радник, що також сподівався царства Божого, й зосмілившись, увійшов до Пилата й просив тіла Ісусового.

44 Пилат же дивувався, що вже вмер би; й покликавши сотника, спитав його, чи давно вмер.

45 А довідавшись од сотника, дав тіло Йосифові.

46 І, купивши плащеницю і знявши Його, обгорнув Його плащеницею, та й положив Його у гробі, що був висічений із скелі, та й прикотив каменя до дверей гробу.

47 Марія ж Магдалина й Марія Йосіїна дивились, де Його положено.

16

1 І, як минула субота, Марія Магдалина, та Марія Якова, та Саломія купили пахоців, щоб, прийшовши, намастити Його.

2 І вельми рано першого дня тижня приходять до гробу, як сходило сонце.

3 І казали між собою: Хто відкотить нам каменя від дверей гробу?

4 І поглянувши, побачили, що відкочено каменя; був бо великий дуже.

5 І, ввійшовши в гріб, побачили молодця, сидячого з правого боку, одягненого в шату білу, та й вжахнулись.

6 Він же рече їм: Не жахайтесь. Ісуса шукаєте Назарянина, розп'ятого. Устав; нема Його тут. Ось місце, де положено Його.

7 Тільки ж ійдіть скажіть ученикам Його та Петрові, що попередить вас у Галилею. Там Його побачите, як сказав вам.

8 І вийшовши вони хутко, побігли від гробу; бо обняв їх трепет і страх, та й нікому нічого не сказали: боялись бо.

9 Воскреснувши ж уранці першого дня тижня, явивсь найперше Марії Магдалині, що з неї вигнав сім бісів.

10 Вона пійшовши, сповістила тих, що були з Ним, як сумували та плакали.

11 А ті, почувши, що живий, і вона Його бачила, не поняли віри.

12 Після ж того двоїм із них в дорозі явив ся в іншому виді, як йшли на село.

¹³ І вони, пійшовши, сповістили других, та й тим не поняли віри.

¹⁴ Опісля явивсь одинацятьом їм сидячим за столом, і дорікав їм недовірством їх і жорстокостю серця, що тим, котрі бачили Його воскресшого, не поняли віри.

¹⁵ І рече їм: **Ійдіть по всьому сьвіту й проповідуйте євангелию усякому твориву.**

¹⁶ **Хто вірувати ме та охрестить ся, спасеть ся; а хто не вірувати ме, осудить ся.**

¹⁷ **Ознаки ж віруючим такі будуть: імям моїм бісів виганяти муть; мовами заговорять новими;**

¹⁸ **гадюк брати муть, і, коли смертного чого випють, не шкодити ме їм; на недужих руки класти муть, і одужувати муть.**

¹⁹ Господь же, після того, як промовив до них, возніс ся на небо, й сїв по правиці в Бога.

²⁰ Вони ж вийшовши, проповідували всюди, а Господь допомагав, і слово стверджував услід ознаками. Амінь.

ЕВАНГЕЛИЯ ВІД СЬВ. ЛУКИ.

¹ Яко ж бо многі заходились споряджувати повість про добре знані нам речі,
² як передали нам ті, що з почину були самовидцями й слугами слова;
³ то здалось і мені гаразд, довідавшись од почину про все пильно, порядку тобі написати, високоповажний Теофіле,

⁴ щоб знав певноту того, чого тебе навчено.

⁵ Був за Ірода, царя Юдейського, один сьвященик, на ймя Захарія, з черги Авиїної, а жінка його з дочок Ааронових, а ймя її Єлисавета.

⁶ Були ж праведні обоє перед Богом, ходячи у всіх заповідях та наказах Господніх безпорочні.

⁷ І не було в них дитини: бо Єлисавета була неплідна, й обоє постарілись у днях своїх.

⁸ Стало ся ж, як служив він порядком черги своєї перед Богом,

⁹ то, звичаєм сьвященства, довелось йому кадити, увійшовши в церкву Господню.

¹⁰ А все множество народу молилось ізнадвору під час кадження.

¹¹ Явив ся ж йому ангел Господень, стоячи правобіч жертівні кадильної.

¹² І вжахнув ся Захарія побачивши, і страх обняв його.

¹³ Рече ж до него ангел: Не лякай ся, Захаріє: бо вислухана молитва твоя, і жінка твоя Єлисавета вродить сина тобі, й даси ймя йому Йоан.

¹⁴ І буде радість тобі й веселість; і многі різдвом його радувати муть ся.

¹⁵ Буде бо великий перед Господем, і вина ні міцного напитку не пити ме; й Духом сьвятим сповнить ся ще з утроби матери своєї.

¹⁶ І многих синів Ізраїлевих наверне до Господа Бога їх.

¹⁷ І йти ме він перед Ним духом і силою Ілії, щоб навернути серця батьків до дітей, і неслухняних до мудрости праведних, приготувити Господеві людей готових.

¹⁸ І рече Захарія до ангела: По чім же знати му се? я бо старий, і жінка моя ізстарілась у днях своїх.

¹⁹ І озвавшись ангел, рече йому: Я Гавриїл, що стою перед Господем; і послано мене промовити до тебе та сповістити тебе про се.

²⁰ І ось замовкнеш і не зможеш говорити, аж по день, коли станеть ся се, за те що не поняв віри словам моїм, котрі справдять ся пори своєї.

²¹ І ждав народ Захарії, і дивував ся, що барить ся він у церкві.

²² Вийшовши ж він, не зміг промовити до них; і постерегли вони, що видінне бачив у церкві; бо він кивав до них, і зостав ся німий.

²³ І сталось, як сповнились дні служення його, пійшов до господи своєї.

²⁴ Після ж тих днів зачала Єлисавета, жінка його, й таїлась пять місяців, говорячи:

²⁵ Що так мені дав Господь у ті дні, як зглянув ся, зняти з мене докір між людьми.

²⁶ Місяця ж шестого післав Бог ангела Гавриїла в город Галилейський, званий Назарет,

²⁷ до діви, зарученої чоловікові, на ймя Йосифові, з дому Давидового; а ймя діви Марія.

²⁸ І прийшовши ангел до неї, рече: Радуй ся, благодатная, Господь з тобою; благословенна єси між женами.

²⁹ Вона ж, побачивши його, вжахнулась словами його, та й подумала, що б се було за витанне таке.

30 І рече ангел їй: Не лякай ся, Маріє: знайшла бо еси ласку в Бога.

31 І ось зачнеш ти в утробі твоїй, і вродиш Сина, й наречеш ім'я Йому Ісус.

32 Сей буде великий, і Сином Вишнього звати меть ся, і дасть Йому Господь Бог престол Давида, отця Його:

33 І царювати ме Він над домом Якововим по віки, й царству Його не буде кінця.

34 Рече ж Марія до ангела: Як буде се, коли чоловіка не знаю?

35 І озвавшись ангел, рече їй: Дух святий найде на тебе, й сила Вишнього отїнить тебе; тим і, що вродить ся св'яте, звати меть ся Сином Божим.

36 І ось Єлисавета, родичка твоя, вона також зачала сина в старості своїй, і се шестий місяць їй, званій неплідною.

37 Бо не буде неможливе у Бога всяке слово.

38 Рече ж Марія: Се рабіня Господня: нехай станеть ся мені по слову твоєму. І пійшов від неї ангел.

39 Уставши ж Марія тими днями, пійшла швидко в підгірре, у город Юдин;

40 і ввійшла в господа Захарїїну, і виталась із Єлисаветою.

41 І сталось, як почула Єлисавета витаннє Марїїне, кинулась дитина в утробі її; і сповнилась Єлисавета Духом св'ятим,

42 і промовила голосом великим, і рече: Благословенна еси між женами, й благословенний плід утроби твоєї.

43 І звідкіля мені се, що прийшла мати Господа мого до мене?

44 Ось бо, як дійшов голос витання твого до ушей моїх, кинулась з радости дитина в утробі моїй.

45 І благословенна, що увірувала, бо сповнить ся, що сказано їй від Господа.

46 І рече Марія: Величає душа моя Господа,

47 і зрадував ся дух мій у Бозі Спасі моїм,

48 що споглянув на смиреннє слуги своєї: ось бо від нині блаженною звати муть мене всі роди:

49 бо зробив мені велике Сильний; і св'яте ім'я Його.

50 І милость Його від роду до роду на боячих ся Його.

51 Зробив силу рукою своєю; розсипав гордых у думках сердець їх;

52 поскидав потужних з престолів, і підняв угору смиренних;

53 голодних сповнив добром, а багатих одіслав упорожні;

54 прийняв Ізраїля, слугу свого, на спомин милости,

55 (як промовив до батьків наших) Авраамові й насінню його по віки.

56 Пробувала ж Марія з нею місяців зо три, та й вернулась до домівки своєї.

57 Єлисаветі ж сповнив ся час родити, й вродила вона сина.

58 І чули сусіде її і родина її, що Господь показав велику милость свою до неї, і радувались із нею.

59 І сталось, восьмого дня прийшли обрізати хлопятко, і хотіли назвати його їм'ям батька його, Захарією.

60 І озвавшись мати його, каже: Ні, а нехай назветь ся Йоаном.

61 І казали до неї: Що нікого нема в родині твоїй, щоб звав ся ім'ям сим.

62 Кивали ж батькові його, як схотів би назвати його.

63 І, попросивши таблиці, написав слова: Йоан буде їм'я йому. І дивувались усі.

64 Відкрили ся ж уста його зараз, і язик його, й заговорив, прославляючи Бога.

65 І був на всіх страх, що жили кругом них; і по всьому підгіррю Юдейському пронеслися усі слова ті.

66 І положили всі, хто чув, у серці своїм, кажучи: Що ж то за дитина се буде! І рука Господня була з ним.

67 І Захарія, батько його, сповнив ся Духом святим, і прорік, глаголючи:

68 Благословен Господь Бог Ізраїлів, що одвідав і зробив ізбавлення народові своєму,

69 і підняв ріг спасення нам у дому Давида, слуги свого,

70 (як промовляв устами святих од віку пророків своїх,)

71 спасенне од ворогів наших і з руки всіх ненавидників наших,

72 щоб зробити милость отцям нашим, і спогадати завіт свій святий,

73 клятьбу, що кляв ся перед Авраамом, отцем нашим,

74 та що дасть нам без страху, з рук ворогів наших визволившись,

75 служити Йому в святості та праведності перед Ним, по всі дні життя нашого.

76 А ти, дитино, пророком Вишнього звати меш ся: ходити меш бо перед лицем Господнім, готовити дороги Його;

77 щоб давати знання спасення народові Його в оставленню гріхів їх,

78 по благій милості Бога нашого, в котрій одвідав нас Схід з висоти,

79 щоб засияв сидячим у темряві і тіні смертній, щоб направити ноги наші на дорогу впокою.

80 Хлопятко ж росло та міцніло духом, і пробувало в пустині аж до дня явлення свого перед Ізраїлем.

2

1 Стало ся ж тими днями, вийшло повелінне від кесаря Августа переписати всю вселенну.

2 Ся перепись була перва за правлення Киридея в Сирії.

3 Йшли всі вписуватись, кожен у свій город.

4 Пійшов же й Йосиф із Галилеї, з города Назарета, в Юдею, в город Давидів, що зветь ся Витлеєм: (був бо він з дому й роду Давидового)

5 вписатись із Марією, зарученою йому жінкою, що була тяжка.

6 Стало ж ся, як були вони там, сповнились дні родити їй.

7 І вродила Сина свого перворідня, і сповила Його, й положила Його в ясла, бо не було їм місця в гостинниці.

8 І були пастухи в стороні тій, що ночлігували та стерегли сторожею в ночі отари своєї.

9 І ось ангел Господень став коло них, і слава Господня осияла їх; і полякались страхом великим.

10 І рече їм ангел: Не бійтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям.

11 Бо народивсь вам сьогодні Спас, що єсть Христос Господь, у городі Давидовому.

12 І се вам ознака: Знайдете дитинку сповиту, лежачу в яслах.

13 І зараз явилось із ангелом множество воїнства небесного, хвалячи Бога й глаголючи:

14 Слава на вишинах Богу, а на землі впокій, між людьми благоволення.

15 І сталось, як пішли від них на небо ангели, пастухи казали один до одного: Ходімо ж аж у Витлеєм, та побачимо слово се, що сталось, що Господь обявив нам.

16 І пішли з поспіхом, та й знайшли Марію і Йосифа, й дитинку лежачу в яслах.

17 І побачивши, обявили слово, сказане їм про хлопятко се.

18 І всі, слухаючи, дивувались тим, що розказували пастухи перед ними.

19 Марія ж ховала всі слова сї, роздумуючи в серці своїм.

20 І вернулись пастухи, прославляючи та хвалячи Бога за все, що чули й бачили, як казано до них.

21 І як сповнилось вісім днів, щоб обрізати хлопятко, наречено Йому імя Ісус, наречене від ангела, перш ніж зачавсь Він в утробі.

22 І, як сповнились дні очищення її по закону Мойсейовому, понесли Його в Єрусалим, поставити перед Господом,

23 як написано в законі Господньому: Що всяке мужеське, відчинивши утробу, сьвяте Господеві звати меть ся;

24 і принесли жертву, по сказаному в законі Господньому: Пару горлиць або двоє голубенят.

25 І ось був чоловік у Єрусалимі на ймя Симеон; і чоловік сей праведний та побожний сподівався потїхи Ізраїлеві; й Дух сьвятий був на йому.

26 І було йому сповіщено від Духа сьвятого, що не бачити ме він смерти, перш ніж побачить Христа Господнього.

27 І прийшов він Духом у церкву; й, як принесли батько-мати хлопятко Ісуса, щоб зробити їм, що треба, по звичаю законному для Него,

28 узяв він Його на руки свої, і благословив Бога, і сказав:

29 Нині відпускаєш раба твого, Владико, по глаголу твоєму, з упокоєм:

30 бо виділи очі мої спасенне твоє,

31 що приготував еси перед лицем усіх людей,

32 сьвітло на одкриттє поганам, і славу народа Твого Ізраїля.

33 І дивувався Йосиф і мати Його тим, що сказано про Него.

34 І благословив їх Симеон, і рече до Марії, матери Його: Ось Сей лежить на паданнє і встананнє многих в Ізраїлі і на ознаку, проти котрої говорити муть, 35 (і тобі самій перейде душу меч,) щоб відкрились многих сердець думки.

36 І була Анна пророчиця, дочка Фануїлова, з роду Асирового; ся зістарілась у днях многих, живши з чоловіком сім років од дівування свого;

37 і ся вдова до восьмидесяти й чотирох років, що не відходила від церкви, постом та молитвою служила ніч і день.

38 І вона тієї ж години прийшовши, оддала хвалу Господеві, й говорила про Него всім, що сподівали ся збавлення в Єрусалимі.

39 І, як скінчили все по закону Господньому, вернулись у Галилею, у город свій Назарет.

40 Хлопятко ж росло й міцніло духом, сповняючись премудростю; і благодать Божа була на ньому.

41 І ходили батько-мати Його щороку в Єрусалим у сьвято пасхи.

42 І як було Йому дванайцять років, пійшли вони в Єрусалим сьвятковим звичаєм,

43 і, сповнивши дні, як вертались, зостав ся хлопчик Ісус у Єрусалимі; й не знав Йосиф і мати Його,

44 а думаючи, що Він між товариством, увійшли на день ходи; й шукали Його між родиною та знакомими.

45 І, не знайшовши Його, вернулись у Єрусалим, шукаючи Його.

46 І сталося, через три дні знайшли Його в церкві, сидячого серед учителїв, і слушаючого їх, і питаючого.

47 Дивували ся ж усі, хто слухав Його, розумом і відповідями Його.

48 І, побачивши Його, здивувались вони, й сказала мати Його до Него: Дитино, що се зробив еси з нами? ось батько Твій і я, болїючи, шукали Тебе.

49 І рече Він до них: **Чого ж шукали мене? хіба ж не знали, що в тому, що єсть Отця мого, треба бути мені?**

50 Та й вони не зрозуміли слова, що промовив їм.

51 І пійшов з ними, й прийшов у Назарет, і був слухняний їм; і мати Його ховала всі слова тиї в серці своїм.

52 І виростав Ісус премудростю й станом, у ласці в Бога і в людей.

3

1 У п'ятнайцятий же рік правління Тиверия кесаря, як був ігемоном Понтийський Пилат в Юдеї, а четверовластником у Галилеї Ірод, Филип же, брат його, четверовластником в Ітуреї і Трахонській землі, а Лисаний четверовластником в Авилині,

2 за архиереїв Анни та Каяфи, стало ся слово Боже до Йоана, Захаріїного сина, у пустині.

3 І ходив він по всій околиці Йорданській, проповідуючи хрещенне покаяння на прощення гріхів,

4 як писано в книзі словес Ісаїї пророка, глаголючого: Голос покликующего в пустині: Приготовте дорогу Господню, правими робіть стежки Його.

5 Всяка долина нехай заповнить ся, і всяка гора і горб принизить ся, і крива нехай буде права, й груднисті нехай будуть дорогами рівними;

6 і побачить усяке тіло спасенне Боже.

7 Говорив тоді до людей, що вийшли охреститись від него: Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утікали від настигаючого гніва?

8 Принесіть же овоч достойний покаяння, і не починайте казати самі собі: В нас отець Авраам; глаголю бо вам: Що зможе Бог з каміння сього підняти дітей Авраамові.

9 Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить; тим кожне дерево, що не дає доброго овочу, зрубують та й в огонь кидають.

10 І питав його народ, кажучи: Що ж оце робити мем?

11 Озвав ся ж і каже їм: Хто має дві одежині, нехай наділить немаючого; й хто має харч, нехай так само робить.

12 Прийшли ж і митники хреститись, і промовили до него: Учителю, що нам робити?

13 Він же каже до них: Нічого більш над те, що звелено вам, не вимагайте.

14 Питали ж його й воїни, кажучи: А нам що робити? І рече до них: Нікому не робіть насилля, ані обвинувачуйте криво, і вдовольняйтесь платою вашою.

15 Як же були в непевності люде, і всі говорили в серці своїм про Йоана, чи не Христос він,

16 озвався Йоан до всіх, глаголючи: Я водою хрещу вас; ійде ж потужніший від мене, котрому недостоен я розв'язати рем'я обува Його: Той хрестити ме вас Духом сьвятим і огнем;

17 котрого лопата в руці Його, й перечистить тік свій, і збере пшеницю в клуню свою, а полову спалить огнем невгасаючим.

18 І багато иншого, навчаючи, благовістнував людям.

19 Ірод же четверовластник, докорений від него за Іродияду, жінку Филипа, брата свого, і за все, що коїв лихого Ірод,

20 додав ще й се до всього, й запер Йоана в темниці.

21 Стало ж ся, як хрестились усі люде й Ісус хрестив ся та молив ся, відчинилось небо,

22 і злинув Дух сьвятий, у тілесному виді, як голуб, на Него, й голос із неба роздав ся, глаголючи: Ти еси Син мій любий, тебе вподобав я.

23 А тому Ісусові починав ся мало не трийцятий рік, і був Він, як думали, син Йосифів, Ілійв,

24 Маттатів, Левиїн, Мелхиїн, Янаїв, Йосифів,
25 Мататіїв, Амосів, Наумів, Єслимів, Наггеїв,
26 Маатів, Мататіїв, Семеїв, Йосифів, Юдин,
27 Йоананів, Рисаїв, Зоровавелів, Салатіїлів, Нириїв,
28 Мелхиїв, Адиїв, Косамів, Єлмодамів, Ірив,
29 Йосиїв, Єлиезерів, Йоримів, Маттатів, Левиїн,
30 Симеонів, Юдин, Йосифів, Йонанів, Єлиякимів,
31 Мелеаїв, Маїнанів, Мататаїв, Натанів, Давидів,
32 Єсеїв, Овидів, Боозів, Салмонів, Насонів,
33 Аминадавів, Арамів, Єсромів, Фаресів, Юдин,
34 Яковів, Ісааків, Авраамів, Тарин, Нахорів,
35 Сарухів, Рахавів, Фалеків, Єверів, Салин,
36 Каїнанів, Арфаксадів, Симів, Ноїв, Ламехів,
37 Матусалів, Єнохів, Яредів, Малелейлів, Кайнанів,
38 Єносів, Ситів, Адамів, Божий.

4

¹ Ісус же, Духа сьвятого повний, вернувся од Йордану, і був ведений Духом у пустиню,

² і сорок днів спокушуваний від диявола. І не їв нічого днів тих, а як скінчились вони, опісля зголоднів.

³ І каже Йому диявол: Коли ти Син Божий, скажи каменеві сьому, щоб став ся хлібом.

⁴ І озвався Ісус до него, глаголючи: **Писано, що не хлібом самим жити ме чоловік, а кожним словом Божим.**

⁵ І вивівши Його диявол на гору високу, показав Йому всі царства вселенної в одну хвилину.

⁶ І каже Йому диявол: Тобі дам власть оцю всю і славу їх, бо мені передано, й кому я схочу, дам її.

⁷ Ти ж коли поклониш ся передо мною, буде твоє все.

⁸ І, озвавшись до него, рече Ісус: **Геть від мене, сатано, писано бо: Кланяти меш ся Господеві Богу твоєму, й Йому одному служити меш.**

⁹ І повів він Його в Єрусалим, і поставив Його на крилі церковньому, й каже Йому: Коли ти Син Божий, кинь ся звідсіля вниз:

¹⁰ писано бо: Що ангелам своїм накаже про Тебе, оберегати Тебе,

¹¹ і що на руках підіймуть Тебе, щоб инколи не вдаривсь об камінь ногою Твоєю.

¹² І озвавшись рече йому Ісус: **Що сказано: Не будеш спокушувати Господа Бога твого.**

¹³ І скінчивши всі спокуси, диявол одійшов од Него до часу.

¹⁴ І вернувся Ісус у силі Духа в Галилею; і поголос розійшов ся по всій околиці про Него,

¹⁵ І навчав Він по школах їх, славлений од усіх.

¹⁶ І прийшов у Назарет, де був зрочений, і прийшов звичаєм своїм, субітнього дня в школу, і став читати.

¹⁷ І подано Йому книгу Ісаїї пророка. І, розгорнувши книгу, знайшов місце, де було написано:

¹⁸ **Дух Господень на мені, котрого ради намастив мене; благовістити вбогим півлав мене, сціляти розбитих серцем, проповідувати попонянам визвіл і сліпим прозрінне, випускати замучених на волю,**

¹⁹ **проповідувати рік Господень приятний.**

20 І, згорнувши книгу, віддав слугі, та й сів. І очі всіх у школі були звернені на Него.

21 Почав же глаголати до них: **Що сьогодні справдилось писання се в ушах ваших.**

22 І всі свідкували Йому, й дивувались благодатніми словами, виходячими з уст Його. І казали: Хіба сей не син Йосифів?

23 І рече до них: **Певно скажете мені приповідь оцю: Лікарю, вилічи себе самого; про що ми чули, що сталося у Капернаумі, зроби й тут у своїй країні.**

24 Рече ж: **Істиною глаголю вам: Що ні один пророк не єсть приятен в отчині своїй.**

25 **По правді ж глаголю вам: Багато вдовиць було за днів Ілії в Ізраїлі, як зачинилось небо на три роки й шість місяців, і голоднеча велика стала по всій землі;**

26 **та й до жодної з них не послано Ілії, тільки в Сарепту Сидонську до жінки вдовиці.**

27 **І багато прокажених було за Єлисея пророка в Ізраїлі, та й жоден з них не очистивсь, тільки Неєман Сириянин.**

28 І сповнились усі лютою в школі, почувши се,

29 і вставши вигнали Його геть із города, і випровадили Його аж на верх гори, на котрій город їх збудовано, щоб скинути Його.

30 Він же, пройшовши серед них, пійшов,

31 і прийшов у Капернаум, город Галилейський, і навчав їх по суботам.

32 І дивувались вони наукою Його, бо з властю було слово Його.

33 І був у школі чоловік, маючи духа нечистого, й кричав голосом великим,

34 кажучи: Остав; що нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи прийшов еси вигубити нас? Я знаю Тебе, хто еси: Святий Божий.

35 І погрозив йому Ісус, глаголючи: **Мовчи й вийди з него.** І кинувши ним диявол на середину, вийшов з него, нічого не зашкодивши йому.

36 І обняв страх усіх, і говорили один до одного, кажучи: Що се за слово, що властю і силою повеліває нечистим духам, і виходять?

37 І розійшовся поголос про Него скрізь по всій околиці.

38 Уставши ж Він із школи, ввійшов у господу Симонову. Тещу ж Симонову схопила пропасниця велика, й благали Його за неї.

39 І, ставши над нею, погрозив пропасницю, і покинула її; зараз же уставши, послугувала їм.

40 Як же заходило сонце, всі, в кого були недужі на всякі недуги, приводили їх до Него; Він же, на кожного з них руки складаючи, сіліяв їх.

41 Виходили ж і біси з многих, і кричали, кажучи: Що Ти еси Христос, Син Божий. І грозячи, не давав їм говорити, бо вони знали, що Він Христос.

42 Як же настав день, вийшовши пійшов у пусте місце; й люде шукали Його, й прийшли до Него, й вдержували Його, щоб не йшов від них.

43 Він же рече до них: **Що й иншим городам благовістити мені треба царство Боже; бо на се я посланий.**

44 І проповідував по школах Галилейських.

5

1 І сталося, як народ товпився до Него слухати слово Боже, Він стояв коло озера Генисарецького.

2 І побачив два човни, що стояли край озера, рибалки ж, одійшовши від них, полоскали неводи.

³ Ввійшовши ж ув один з човнів, що був Симонів, просив його від землі відчалити трохи. І сівши, навчав народ із човна.

⁴ Як же перестав глаголати, рече до Симона: **Поступи на глибінь, та закиньте неводи ваші на ловитву.**

⁵ І озвавшись Симон, каже Йому: Наставниче, всю ніч трудившись, нічого не піймали ми; тільки ж, по слову Твоєму, закину невода.

⁶ І, се зробивши, вловили пребагато риби; роздер ся ж невід їх,

⁷ і махнули вони на товаришів своїх, що були в другому човні, щоб прийшли допомогти їм. І прийшли вони, й сповнили обидва човни, так що потопали вони.

⁸ Бачивши ж Симон Петр, припав до колін Ісусових, кажучи: Йди від мене: бо я чоловік грішний, Господи.

⁹ Страх бо обняв його і всіх із ним од улову риби, що вловили.

¹⁰ Так само й Якова і Йоана, синів Зеведеєвих, що були спільниками Симоновими. І рече до Симона Ісус: **Не лякай ся, від нині людей ловити меш.**

¹¹ І пригнавши вони човни свої до берега, та покинувши все, пійшли слідом за Ним.

¹² І сталось, як був Він ув однім городі, аж ось чоловік увесь у проказі. І, побачивши Ісуса, упавши на лице, благав Його, кажучи: Господи, коли хочеш, можеш мене очистити.

¹³ І простягши Він руку, приторкнувсь до него, глаголючи: **Хочу, очистись.** І зараз проказа покинула його.

¹⁴ І наказав Він йому нікому не говорити, **а, пійшовши, покажи себе священикові та принеси за очищення твоє, як звелів Мойсей, на свідкування їм.**

¹⁵ Та слово про Него розійшлося тим більш, і насходилося народу пребагато слухати й сіцятись у Него від недуг своїх.

¹⁶ Він же виходив у пустиню та молив ся.

¹⁷ І сталось одного дня, що Він учив, і сиділи Фарисеї та учителі закону, що поприходили з усіх сіл Галилейських та Юдейських і з Єрусалиму, й сила Господня була на січленнє їх.

¹⁸ І ось мужі принесли на постелі чоловіка, що був розслаблений, і шукали, як би внести його та положити перед Ним.

¹⁹ І, не знайшовши, як би внести його кріз натовп, вилізли на хату, й кріз черепяну стелю спустили його з постіллю в середину перед Ісуса.

²⁰ І, бачивши віру їх, рече йому: **Чоловіче, оставляють ся тобі гріхи твої.**

²¹ І почали міркувати письменники та Фарисеї, кажучи: Хто сей, що говорить хулу? Хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог?

²² Постерігши ж Ісус думки їх і озвавшись, рече до них: **Що ви говорите в серцях ваших?**

²³ **Що легше? сказати: Оставляють ся тобі гріхи твої; або сказати: Встань та й ходи?**

²⁴ От же, щоб знали ви, що власть має Син чоловічий на землі оставляти гріхи, (рече розслабленому:) **Тобі глаголю: Устань, і, взявши постіль твою, йди до дому твого.**

²⁵ І зараз уставши перед ними й узявши на чому лежав, пійшов до дому свого, прославляючи Бога.

²⁶ І острах обняв усіх, і прославляли Бога, й сповнили ся страхом, кажучи: Що бачили предивне сьогодні.

²⁷ А після сього вийшов, і побачив митника на ймя Левію, сидячого на митниці, і рече йому: **Йди слідом за мною.**

²⁸ І, zostавивши все, уставши пійшов слідом за Ним.

29 І справив гостину велику Левій Йому у господі своїй, і було там багато митників і інших, що сиділи з ними.

30 І нарікали письменники їх та Фарисеї на учеників Його, кажучи: На що з митниками та грішниками їсте й пете?

31 І озвавшись Ісус, рече до них: **Не треба здоровому лікаря, а недужому.**

32 **Не прийшов я кликати праведників, а грішників до покаяння.**

33 Вони ж казали до Него: Чого ж ученики Йоанові постять часто й молять ся, так само й Фарисейські, Твої ж їдять і пють?

34 Він же рече до них: **Чи зможете синів весільних, поки жених з ними, заставити постити?**

35 **Прийдуть же дні, що візьмуть жениха від них, тоді постити муть у ті дні.**

36 Сказав же й приповідь до них: **Що ніхто латки з одєжини нової не пришиває до одєжини старої; коли ж ні, то й нову розідре, й старій не личить латка з нового.**

37 **І ніхто не наливає вина нового в бурдюки старі; коли ж ні, порве нове вино бурдюки, й вино витече, й бурдюки пропадуть.**

38 **А вино нове в бурдюки нові наливають, то й буде все ціле.**

39 **Ніхто, пивши старе, не бажає зараз нового; каже бо: Старе лучче.**

6

1 І сталось другої суботи після першої, йшов Він через засіви, й рвали ученики Його колоссе, та й їли, потерши в руках.

2 Деякі ж з Фарисеїв казали їм: На що робите, чого не годить ся робити в суботу?

3 І, озвавшись до них, рече Ісус: **Хиба й того не читали, що зробив Давид, як зголоднів він і ті, що були з ним:**

4 **як, увійшовши він у дом Божий, хліби показні взяв і їв, і дав також тим, що були з ним, котрих не годилось їсти, хиба одним священикам?**

5 І рече їм: **Син чоловічий — Він Господь і суботи.**

6 І сталось також другої суботи: ввійшов Він у школу та й навчав; а був там чоловік, що рука в него права була суха.

7 Назирали ж Його письменники та Фарисеї, чи в суботу сціляти ме, щоб знайти вину на Него.

8 Він же знав думки їх, і рече чоловіку сухорукому: **Устань і стань на середину.** Він же, вставши, стояв.

9 Рече ж Ісус до них: **Спитаю вас: Що годить ся по суботам: добре робити, чи лихе робити? душу спасати, чи погубляти?**

10 І, споглянувши кругом по всіх їх, рече чоловікові: **Простягни руку твою.** Він же зробив так, і стала рука його здорова, як і друга.

11 Вони ж сповнились лютостю і говорили один до одного, що б зробити Ісусові.

12 Стало ж ся тими днями, вийшов Він на гору молитись, і був усю ніч на молитві Богу.

13 А, як настав день, покликав учеників своїх; і, вибравши з них дванайцятьох, котрих і апостолами назвав:

14 Симона, що назвав Петром, та Андрея брата його, Якова та Йоана, Филипа та Вартоломея,

15 Маттея та Тому, Якова Алфеевого та Симона, на прізвище Зилота,

16 Юду Якового та Юду Іскаріоцького, що й став ся зрадником;

17 і зійшовши з ними, став на місці рівному, й товариство учеників Його, і множество велике людей з усієї Юдеї і Єрусалиму, й з побережжя Тирського та Сидонського, що поприходили слухати Його і сціляти ся від недуг своїх,

18 і мучені від духів нечистих; і сціляли ся.

19 І увесь народ шукав приторкнутись до Него: бо сила від Него виходила, й сціляла всіх.

20 І знявши Він очі свої на ученики свої, рече: **Блаженні вбогі, бо ваше царство Боже.**

21 **Блаженні голодні тепер, бо насититесь. Блаженні плачущі тепер, бо сьміяти метесь.**

22 **Блаженні, коли ненавидіти муть вас люде, й коли проженуть вас, і осоромлять, і викинуть імя ваше, як зло, задля Сина чоловічого.**

23 **Радуйтесь того дня і веселітесь, ось бо нагорода ваша велика на небі; так бо чинили пророкам батьки їх.**

24 **Горе ж вам, багатим! бо прийняли ви утіху вашу.**

25 **Горе вам, ситим! бо голодувати мете. Горе вам, що сьмієтесь тепер; бо сумувати мете да плакати мете.**

26 **Горе вам, коли добре говорити муть про вас усі люде; так бо робили лжепророкам батьки їх.**

27 **Тільки ж глаголю вам, слухаючим: Любіть ворогів ваших, добре робіть ненавидникам вашим,**

28 **благословляйте кленучих вас, і моліть ся за обидників ваших.**

29 **Хто бє тебе у щоку, підстав і другу; а хто бере твою свиту, й жупанка не борони.**

30 **Всякому, хто просить у тебе, дай, і хто бере що твоє, не допевняй ся.**

31 **І, як хочете, щоб чинили вам люде, так і ви чиніть їм.**

32 **І коли любите тих, хто любить вас, яка вам дяка? бо й грішники тих, хто їх любить, люблять.**

33 **І коли добро робите тим, хто добро робить вам, яка вам дяка? бо й грішники те саме чинять.**

34 **І коли позичаєте тим, від кого маєте надію одержати, яка вам дяка? бо й грішники грішникам позичають, щоб одержати стільки ж.**

35 **Ні, любіть ворогів ваших, і добро робіть, і позичайте, нічого від них не сподіваючись; а буде нагорода ваша велика, й будете синами Вишнього; бо Він благий до невядячих і лихих.**

36 **Будьте ж оце милосерні, як і Отець ваш милосерден.**

37 **І не судіть, то й не будете суджені; не осуджуйте, то й не будете осуджені; прощайте, то й буде вам прощено.**

38 **Давайте, то й вам буде дано; міру добру, наталовану, й струснуту, й надто пересипану давати муть вам на лоно ваше. Такою бо мірою, якою міряєте, відміряєть ся вам.**

39 **Сказав же приповідь їм: Чи може сліпий сліпого водити? хиба обидва в яму не впадуть?**

40 **Нема ученика над учителя свого; звершений же — буде кожен, як учитель його.**

41 **Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, поліна ж у своєму оці не чуєш?**

42 **І як можеш казати братові твоєму: Брате, дай вийму порошину, що в оці твоїм, сам в оці своїм поліна не бачивши? Лицеміре, викинь перше ломаку з ока твого, а тоді бачити меш вииняти порошину з ока брата твого.**

⁴³ Нема бо дерева доброго, що родить овоч пустий; ані дерева пустого, що родить овоч добрий.

⁴⁴ Кожне бо дерево по своєму овочу пізнаєть ся; не збирають бо з тернини смокви, ані збирають з ожини винограду.

⁴⁵ Добрий чоловік з доброго скарбу серця свого виносить добре; а лихий чоловік з лихого скарбу серця свого виносить лихе: бо з переповні серця промовляють уста його.

⁴⁶ На що ж мене звете Господи, Господи, й не робите, що я глаголю?

⁴⁷ Всякий, хто приходить до мене, й слухає слова мої, та й чинить їх, покажу вам, кому він подобен:

⁴⁸ подобен він чоловікові, будуєчому будинок, що викопав глибоко, й положив підвалину на камені; як же повідь настала, наперла бистрінь на будинок той, та не змогла схитнути його: збудовано бо його на камені.

⁴⁹ Хто ж слухає, та не чинить, подобен чоловікові, будуєчому будинок на землі, без підвалини, на котрий наперла бистрінь, і зараз упав, і була руїна будинка того велика.

7

¹ Як же скінчив усі глаголи свої в слух людям, увійшов у Капернаум.

² В одного ж сотника слуга недугуючи мав умирати, котрий був йому дорогий.

³ Почувши ж про Ісуса, післав до Него старших Жидівських, благаючи Його, щоб, прийшовши, спас слугу його.

⁴ Вони ж, прийшовши до Ісуса, благали Його пильно, говорячи: Що достоен він, щоб йому зробив се:

⁵ любити бо нарід наш, і школу він збудував нам.

⁶ Ісус же пійшов з ними. І як вже він недалеко був од будинка, вислав до Него сотник друзів, говорячи Йому: Господи, не трудись, бо я недостоен, щоб Ти під стелю мою ввійшов;

⁷ тим і себе не вважав достойним до Тебе прийти; тільки промов слово, то й одужає слуга мій.

⁸ Бо й я чоловік під властю поставлений, маючи під собою воїнів; і скажу сьому: Йди, то й іде, а другому: Прийди, то й прийде, а слугі моему: Роби оце, то й зробить.

⁹ Почувши ж се Ісус, дивувався йому, й, обернувшись до йдучого за собою народу, рече: **Глаголю вам: Навіть в Ізраїлі, такої віри не знайшов я.**

¹⁰ І вернувшись послані у будинок, знайшли недужного слугу здоровим.

¹¹ І сталось опісля, ійшов Він у город, званий Наїн, і йшло з Ним доволі учеників Його, й багато народу.

¹² Як же наблизив ся до городських воріт, аж ось винесено мертвого, сина єдиного в матері своєї, вона ж була вдова; й багато народу з городу було з нею.

¹³ І побачивши її Господь, змилосердивсь над нею, і рече їй: **Не плач.**

¹⁴ І приступивши, приторкнув ся до мар; ті ж, що несли, зупинились. І рече: **Молодче, тобі глаголю: встань.**

¹⁵ І сів мерлець, і почав говорити. І оддав його матері його.

¹⁶ Обняв же страх усіх; і прославляли вони Бога, кажучи: Що пророк великий устав між нами, й навідав Бог людей своїх.

¹⁷ І розійшлось слово се по всій Юдеї про Него й по всій околиці.

¹⁸ І сповістили Йоана ученики його про все те.

¹⁹ І покликавши двох учеників своїх Йоан, післав до Ісуса, кажучи: Ти еси грядущий, чи іншого ждати нам?

²⁰ Прийшовши ж до Него чоловіки, казали: Йоан Хреститель прислав нас до Тебе, кажучи: Ти еси грядущий, чи іншого ждати нам?

²¹ Того ж часу сціляв Він многих від недуг і ран, і духів лихих, і многим сліпим давав прозрінне.

²² І озвавшись Ісус, рече їм: **Ідїть сповістїть Йоана, що бачили й чули: як сліпі прозирають, криві ходять, прокаженні очищають ся, глухі чують, мертві встають, і вбогі благовіствують.**

²³ **І блажен, хто не зблазнить ся мною.**

²⁴ Як же пійшли посланцї Йоанові, почав глаголати до народу про Йоана: **Чого виходили ви дивитись у пустиню? На тростину, що вітер колише?**

²⁵ **Або чого ж виходили ви дивитись? На чоловіка, в мягку одежу одягненого? Ось ті, що в одежі пишній та роскоші, панують у царських дворах.**

²⁶ **Або чого виходили ви дивитись: На пророка? Так, глаголю вам, і більш пророка.**

²⁷ Се той, про кого написано: Ось я посилаю ангела мого перед лицем Твоїм, що приготує дорогу Твою перед Тобою.

²⁸ Глаголю бо вам: Більшого між народженими від жінок пророка над Йоана Хрестителя нема; найменший же у царстві Божім більший від него.

²⁹ І ввесь народ слушаючий, і митники, оправдили Бога, хрестившись хрещеннем Йоановим.

³⁰ Фарисеї ж та законники раду Божу про них відкинули, не хрестившись від него.

³¹ Рече ж Господь: **Кому ж оце уподоблю людей роду сього? й кому подобні вони?**

³² **Подобні вони дітям, що сидять на торгу та гукають одно на одного, та й кажуть: Ми сурмили вам, а ви не скакали; ми голосили вам, а ви не плакали.**

³³ **Прийшов бо Йоан Хреститель, що хліба не їсть, анї вина не пє, і каже: Диявола має.**

³⁴ **Прийшов Син чоловічий, що їсть і пє, і каже: Ось чоловік прожора та п'яниця, митникам друг і грішникам.**

³⁵ **І оправдилась премудрість од дітей своїх усіх.**

³⁶ Просив же хтось Його з Фарисеїв, щоб їв з ним. І, ввійшовши в господу Фарисееву, сїв за столом.

³⁷ І ось жінка у городї, що була грішниця, довідавшись, що сидить за столом у господї Фарисеевій, принїсши любастровий збаночок мира,

³⁸ і ставши коло ніг Його ззаду, плачучи, почала обмивати ноги Його слізми, й волосsem голови своєї обтирати; й цілувала ноги Його, й мастила миром.

³⁹ Бачивши ж Фарисей, що запросив Його, казав сам у собі, говорячи: Коли б сей був пророк, знав би, хто й яка се жінка, що приторкуєть ся до Него; бо грішниця вона.

⁴⁰ І озвавшись Ісус, рече до него: **Симоне, маю тобі щось сказати. Він же каже: Учителю, скажи.**

⁴¹ **Два довжники були в одного вірителя: один завинив пятьсот денаріїв, другий же пятьдесят.**

⁴² **Як же не мали чим оддавати, обом простив він. Хто ж оце з них, скажи, більш його любити ме?**

⁴³ Озвав ся ж Симон і каже: Думаю, що той, кому більш простив він. Він же рече йому: **Право судив еси.**

44 І, обернувшись до жінки, рече Симонові: **Чи бачиш ти сю жінку? Увійшов я в твою господу, — води на ноги мої не дав еси; ся ж слізми обмила ноги мої, і волоссям голови своєї обтерла.**

45 Цілування не дав еси мені; ся ж, відколи ввійшов я, не перестала цілувати ноги мої.

46 Оливою голови моєї не намастив еси; ся ж миром намастила ноги мої.

47 Тим глаголю тобі: **Оставляють ся гріхи її многі, бо возлюбила много; кому ж мало оставляєть ся, мало любить.**

48 Рече ж їй: **Оставляють ся гріхи твої.**

49 І почали ті, що вкупі сиділи, казати в собі: **Хто сей, що й гріхи відпускає?**

50 Рече ж до жінки: **Віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм.**

8

1 І сталося опісля, проходив Він городи й села, проповідуючи й благовістуючи царство Боже; а дванайцять з ним,

2 і деякі жінки, що були сцілені од духів лихих і недуг: Марія, на прізвище Магдалина, що з неї сім бісів вийшло,

3 і Йоанна, жінка Хузана, Іродового приставника, й Сусанна, й інших багато, що послуговували Йому з добра свого.

4 Як же зійшлося багато народу та з усяких городів поприходили до Него, промовив приповідю:

5 **Вийшов сіяч сіяти насінне своє; і, як він сіяв, інше впало край шляху; й поприптопувано його, й птаство небесне пожерло його.**

6 **А інше впало на камінь; і посходивши, посохло, бо не мало вогкості.**

7 **А інше впало між тернину; й розвившись тернина з ним, поглушила його.**

8 **А інше впало на землю добру, й, зійшовши, дало овощ у сотеро. Се промовивши, покликнув: Хто має уші слухати, нехай слухає.**

9 Питали ж Його ученики Його, кажучи: **Що се за приповідь оця?**

10 Він же рече: **Вам дано знати тайни царства Божого, другим же в приповідях, щоб дивлячись не бачили, й слухаючи не розуміли.**

11 **Єсть же ся приповідь: Насінне, се слово Боже.**

12 **Ті, що край шляху, се, що слухають; опісля ж приходить диявол, та й забирає слово з серця їх, щоб віруючи не спасли ся.**

13 **Що ж на камені, се, що, вислухавши, з радістю приймають слово, та сї кореня не мають; до часу вірують, а під час спокуси відпадають.**

14 **Що ж між тернину впало, се, ті, що вислухавши, відходять, і журбою, та багатством, та роскошами життя поглушені, не дають овощу.**

15 **Що ж у добрій землі, се ті, що, вислухавши слово, в серці щирому й добромu держать, і дають овощ у терпінню.**

16 **Ніхто ж, засьвітивши свічку, не покрива її посудиною, або під ліжко її ставить; тільки ж на свічнику ставлять, щоб входячі бачили світло.**

17 **Нема бо нічого тайного, що не виявить ся, і нічого втаєного, що не визнаєть ся і на яв не вийде.**

18 **Вважайте оце, як слухаєте: хто бо має, дасть ся тому; а хто не має, і що, здаєть ся, має, візьметь ся від него.**

19 Прийшла ж тоді до Него мати й брати Його, та й не могли зійтись із Ним за народом.

20 І сповістили Його, кажучи: **Мати Твоя та брати Твої стоять надворі: хочуть Тебе бачити.**

21 Він же, озвавшись, рече до них: **Мати моя та брати мої ті, хто слово Боже слухає і чинить його.**

22 Стало ся ж одного дня, увійшов Він у човен, і ученики Його; й рече до них: **Попливемо на той бік озера.** І відчалили.

23 Як же плили, заснув Він; і найшла буря вітряна на озеро, й заливало їх, і були вони в опасності.

24 Приступивши ж розбудили Його, кажучи: Наставниче, наставниче, погибаємо! Він же вставши, погрозив вітрові та буянню води; й з'пинились, і настала тишина.

25 Рече ж їм: **Де ж віра ваша?** Вони ж полякані дивувались, кажучи один до одного: Хто ж оце сей, що й вітрам повеліває, і воді, і слухають Його?

26 І переплили в землю Гадаринську, що по тім боці Галилеї.

27 Як же вийшов Він на землю, зустрів Його один чоловік з города, що мав біса з давнього часу, й одержав, і в хаті не пробував, тільки по гробах.

28 Побачивши ж Ісуса і закричавши, припав до Него, й голосом великим промовив: Що мені і Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? благаю Тебе, щоб мене не мучив.

29 Повелів бо духові нечистому вийти з чоловіка: почасти бо схоплював його; й заковувано його в заліза та пута, й стережено; й, розбиваючи окови, бував гнаний од біса в пустиню.

30 Питав же його Ісус, глаголючи: **Яке тобі ім'я?** Він же каже: Легион; бо бісів багато ввійшло в него.

31 І благали Його, щоб Він не велів їм йти в безодню.

32 Був же там великий гурт свиней, що пас ся на горі; і благали Його, щоб дозволив їм в них увійти. І дозволив їм.

33 Вийшовши ж біси з чоловіка, увійшли в свині; і кинув ся гурт із кручі в озеро, та й потонув.

34 Побачивши ж пастухи, що сталось, повтікали, й, пійшовши, сповістили по городах і по селах.

35 Повиходили ж дивитись, що сталось, і прийшли до Ісуса, й знайшли сидячого чоловіка, що з него біси вийшли, одягненого й при розумі, в ногах у Ісуса, й злякались.

36 Сповістили ж їх і ті, що бачили, як спас ся біснуватий.

37 І благав Його весь народ околиці Гадаринської вийти від них, бо страх великий обняв їх; Він же, ввійшовши в човен, вернув ся.

38 Благав же Його чоловік, з котрого вийшли біси, щоб бути з Ним; відпустив же його Ісус, глаголючи:

39 **Вернись до дому твого та розкажи, скільки зробив тобі Господь.** І пійшов він по всьому городу, проповідуючи, скільки зробив йому Ісус.

40 Стало ся ж, як вернувся Ісус, прийняв Його народ: всі бо дожидали Його.

41 І ось прийшов чоловік, котрому ймя Яір (а сей був старшиною над школою), і, припавши до ніг Ісусові, благав Його, щоб увійшов у господу його.

42 Бо дочка єдина була в него літ дванадцяти, і та вмирала. Як же йшов Він, народ тиснув ся до Него;

43 і одна жінка, будши в кровотічі років дванадцять, котра, на лікарів витративши весь прожиток, не могла ні від кого вигоїтись,

44 і, приступивши ззаду, приторкнулась до краю одержі Його, й зараз перестала кровотіч її.

45 І рече Ісус: **Хто приторкнув ся до мене?** Як же всі відпирались, сказав Петр і ті, що з Ним: Наставниче, народ товпить ся та тиснеть ся до Тебе, а Ти кажеш: **Хто приторкнувсь до мене?**

⁴⁶ Ісус же рече: **Приторкнув ся до мене хтось; я бо чув, що сила вийшла з мене.**

⁴⁷ Бачивши ж жінка, що не втаїть ся, трясучись приступила й, припавши перед Ним, з якої причини приторкнулась до Него, сповістила Його перед усім народом, і як одужала зараз.

⁴⁸ Він же рече їй: **Бодрись, дочко: віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм.**

⁴⁹ Ще Він промовляв, приходить один від шкільного старшини, кажучи Йому: Вмерла дочка твоя; не труди учителя.

⁵⁰ Ісус же, почувши, озвав ся до него, глаголючи: **Не бій ся; тільки віруй, то й спасеть ся.**

⁵¹ І увійшовши ж у господа, не пустив увійти нікого, тільки Петра, та Якова, та Йоана, та батька дитини й матір.

⁵² Плакали ж усі й голосили по ній; Він же рече: **Не плачте; не вмерла, а спить.**

⁵³ І сьміялись вони з Него, знаючи, що вмерла.

⁵⁴ Він же, випровадивши надвір усіх, і взявши за руку її, покликнув, глаголючи: **Дівчинко, встань.**

⁵⁵ І вернув ся дух її, і встала зараз; і звелів їй дати їсти.

⁵⁶ І дивувались родителі її; Він же заповів їм нікому не казати, що сталося.

9

¹ Скликавши ж дванайцятьох учеників своїх, дав їм силу й владу над усіма бісами, й недуги сціляти.

² І післав їх проповідувати царство Боже та оздоровлювати недужих.

³ І рече до них: **Нічого не беріть на дорогу, ні палиці, ні торбини, ні хліба, ні срібла, ані по дві одежини майте.**

⁴ **І в котору господа прийдете, там пробувайте й звідтіля виходьте.**

⁵ **А хто не прийме вас, виходячи з города того, й порошок з ваших ніг обтрусіть на сьвідкування проти них.**

⁶ Вийшовши ж, ходили по селах, благовістувючи та сціляючи всюди.

⁷ Почув то Ірод четверовластник усе, що сталося від Него, та й стуманів: тим що деякі казали, що Йоан устав із мертвих,

⁸ інші ж, що Ілія явив ся, другі ж, що один з пророків старих воскрес.

⁹ І каже Ірод: Йоана я стяв; хто ж се той, про котрого я чую таке? І шукав видіти Його.

¹⁰ І вернувшись апостоли, оповідали Йому, що чинили. І взявши їх, пійшов окроме у місце пусте города, званого Витсаїда.

¹¹ Народ же дознавшись, пійшов слідом за Ним; і, прийнявши їх, глаголав їм про царство Боже й, кому треба було сцілення, оздоровлював.

¹² День же почав нахилятись; приступивши ж дванайцять, сказали Йому: Відошли народ, щоб, пійшовши кругом по селах та хуторах, відпочили й роздобули харчі; бо ми тут у пустому місці.

¹³ Рече ж до них: **Дайте ви їм їсти.** Вони ж сказали: Нема в нас більш, як п'ять хлібів та дві риби; хиба що пійшовши купимо для всього народу сього їжі.

¹⁴ Було бо до пяти тисяч чоловіка. Рече ж до учеників своїх: **Садовіть їх купами по п'ятдесяtero.**

¹⁵ І зробили так, і посадили всіх.

¹⁶ Узнявши ж п'ять хлібів та дві риби й поглянувши на небо, благословив їх, і ламав, і давав ученикам класти перед народом.

¹⁷ І їли, й наситились усі; і назбирано остальних у них окрушин дванайцять кошів.

18 І сталося, як Він молив ся на самоті, були з Ним ученики; й спитав їх, глаголючи: **Хто я, каже народ?**

19 Вони ж озвавшись сказали: Йоан Хреститель; другі: Ілія; інші ж: Що один пророк із старих воскрес.

20 Рече ж їм: **Ви ж, хто я, кажете?** Озвав ся ж Петр і сказав: Христос Божий.

21 Він же, наказавши їм, повелів нікому не казати про се,

22 глаголючи: **Що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцурають ся Його старші, та архиєреї, та письменники, і вбють, і в третій день воскресне Він.**

23 Рече ж до всіх: **Коли хто хоче за мною йти, нехай одречеть ся себе, й бере хрест свій що-дня, та й іде слідом за мною.**

24 **Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене, той спасе її.**

25 **Що бо за користь мати ме чоловік, здобувши сьвіт увесь, себе ж погубивши або занапастивши?**

26 **Хто бо посоромить ся мене й моїх словес, того й Син чоловічий посоромить ся, як прийде в славі своїй, і Отця, і сьвятих ангелів.**

27 **Глаголю ж вам істино: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерті, аж поки побачять царство Боже.**

28 Було ж після словес тих днів з вісім, і взявши Петра, та Йоана, та Якова, зійшов на гору молитись.

29 І, як молив ся Він, вид лица Його став інший, і одежа Його біла, блискуча.

30 І ось два чоловіки розмовляли з Ним, котрі були Мойсей та Ілія;

31 вони, явившись у славі, говорили про смерть Його, яку мав сповнити в Єрусалимі.

32 Петр же й ті, що з Ним, були отягчені сном; пробудивши ся ж, побачили славу Його й двох чоловіків, стоячих з Ним.

33 І сталося, як розлучались від Него, каже Петр до Ісуса: Наставниче, добре нам тут бути: зробимо три намети, один Тобі, й Мойсею один, а один Ілії, не знаючи, що каже.

34 Як же він се говорив, постала хмара, та й отїнила їх, і полякались, як вони увійшли в хмару.

35 І роздав ся голос із хмари, говорячи: Се син мій любий; слухайте Його.

36 А як був голос, знайдено Ісуса одного. І мовчали вони, й нікому не оповідали в ті дні нічого, що бачили.

37 Стало ся ж другого дня, як зійшли вони з гори, зустріло Його багато народу.

38 І ось чоловік з народу покликнув, кажучи: Учителю, благаю Тебе, зглянь ся на сина мого; бо він єдиний у мене.

39 І ось дух хапає його, і він зараз кричить; і рве його з піною, і ледві одходить од него, розбивши його.

40 І благав я учеників Твоїх, щоб вигнали його, й не зділили.

41 І озвавшись Ісус, рече: **О кодло невірне та розвратне! доки буду з вами й терпіти му вас? Приведи сюди сина твого.**

42 Ще ж йшов він, а біс ударив ним, та й затряс. Погрозив же Ісус духові нечистому, і оздоровив хлопця, і оддав його батькові його.

43 З'умляли ся ж усі величчєм Божим. Як же всі дивувались усім, що зробив Ісус, рече Він до учеників своїх:

44 **Повкладуйте в уші ваші слова сі: Син бо чоловічий має бути виданим у руки чоловічі.**

45 Вони ж не зрозуміли слова сього, й було воно закрите від них, щоб не постерегли його; а бояли ся питати Його про слово се.

46 Постала ж думка між ними, хто був би більший з них.

47 Ісус же, знаючи думку серця їх, узявши дитину, поставив її біля себе,

48 і рече їм: **Хто прийме сю дитину в ім'я моє, мене приймає; а хто мене прийме, приймає пославшего мене: хто бо найменший між усіма вами, той буде великий.**

49 І озвавшись Йоан, каже: Наставниче, ми бачили одного, що в ім'я Твое виганяв біси, й заборонили йому; бо не ходить услід з нами.

50 І рече до него Ісус: **Не бороніть, хто бо не проти нас, той з нами.**

51 І сталося, як сповнились дні взяття Його (вгору), утвердив лице своє йти в Єрусалим,

52 і післав посланці перед лицем своїм; і пійшовши вони, увійшли в село Самарянське, щоб приготувити йому.

53 І не прийнято Його, бо лице Його було грядуще в Єрусалим.

54 Бачивши ж ученики Його Яков та Йоан, казали: Господи, хочеш, скажемо, щоб огонь зійшов з неба та й пожер їх, як Ілія зробив?

55 Він же обернувшись докорив їм, і рече: **Не знаєте, якого ви духа.**

56 **Син бо чоловічий не прийшов душі людські погубляти, а спасати.** І пішли в інше село.

57 Сталося ж, як йшли вони, сказав у дорозі хтось до Него: Пійду слідом за Тобою, куди б ні пійшов, Господи.

58 І рече йому Ісус: **Лисиці нори мають, і птиці небесні гнізда; Син же чоловічий не має, де голови прихилити.**

59 Рече ж до другого: **Йди слідом за мною.** Він же каже: Господи, дозволя мені піти перш поховати батька мого.

60 Рече ж йому Ісус: **Остав мертвим ховати своїх мерців, ти ж іди, проповідуй царство Боже.**

61 Рече ж і другий: Пійду слідом за Тобою, Господи; перше ж дай мені попрощатись із тими, що в дому моїм.

62 Рече ж до него Ісус: **Ніхто, положивши руку свою на рало й позираючи назад, не спосібен до царства Божого.**

10

1 Після ж сього настановив Господь і других сімдесять, та й післав їх по двоє перед лицем своїм у кожний город і місце, куди мав сам йти.

2 Рече ж до них: **Жниво велике, робітника ж мало: просіть же Господа жнива, щоб випровадив робітників на жниво своє.**

3 **Ійдіть; ось я посилаю вас, як ягнят між вовки.**

4 **Не носіть калитки, ні торбини, ні обуви, і нікого в дорозі не витайте.**

5 **У котру ж господо ввійдете, перше кажіть: Впокій домові сьому;**

6 **і коли там буде син упокою, спочине на йому впокій ваш; коли ж ні, до вас вернеться.**

7 **У тім же дому зоставайтесь, ївши й пивши, що є в них: достоєн бо робітник нагороди своєї. Не ходіть од хати до хати.**

8 **І в котрий город увійдете, й приймуть вас, їжте що поставлять перед вами,**

9 **і сціляйте в ньому недужих, і кажіть їм: Наближилось до вас царство Боже.**

10 **У котрий же город прийдете й не приймуть вас, вийшовши на улиці його, скажіть:**

11 І порошок, що поприлипав до нас із города вашого, обтрушуємо вам; тільки ж се знайте, що наблизилось до вас царство Боже.

12 Глаголю ж вам, що Содомлянам дня того одрадніщ буде, ніж городові тому.

13 Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б у Тирі та Сидоні стались чудеса, що стали ся в вас, давно б, у веретищі та в попелі сидячи, покаялись.

14 Тільки ж Тирові й Сидонові одрадніщ буде на суді, ніж вам.

15 І ти, Капернауме, що аж до неба підняв ся, аж у пекло провалиш ся.

16 Хто слухає вас, мене слухає; а хто гордує вами, мною гордує; хто ж мною гордує, гордує Пославшим мене.

17 І вернулись сімдесят назад з radoщами, кажучи: Господи, й біси корять ся нам в ім'я Твоє.

18 Рече ж їм: Видів я сатану, як блискавку з неба падаючого.

19 Ось даю вам силу наступати на гадюки й на скорпиони, й на всю силу ворожу, й ніщо вам не шкодити ме.

20 Тільки ж бо сим не втішайтесь, що духи вам корять ся; втішайте ся ж більш, що імена ваші написані на небесах.

21 Того часу зрадів духом Ісус, і рече: Дякую Тобі, Отче, Господи неба й землі, що втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив недоліткам. Так, Отче: бо так воно вподобалось перед Тобою.

22 Усе передане мені від Отця; і ніхто не знає, хто Син, тільки Отець, і хто Отець, тільки Син та кому схоче Син одкрити.

23 І, обернувшись до учеників на самоті, рече: Блаженні очі, котрі бачать, що ви бачите:

24 глаголю бо вам: Що многі пророки й царі хотіли бачити, що ви бачите, та й не бачили, й чути, що ви чуєте, та й не чули.

25 І ось, законник один устав, спокушуючи Його й кажучи: Учителю, що робивши, життє вічне насліджу?

26 Він же рече до него: В законі що написано? як читаєш?

27 Він же, озвавшись, каже: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією силою твоєю, і всією думкою твоєю, та ближнього твого, як себе самого.

28 Рече ж йому: Право відказав єси. Се чини, то й жити меш.

29 Він же, хотівши оправдати себе, каже до Ісуса: Хто ж мій ближній?

30 Підхопивши ж Ісус, рече: Чоловік один йшов з Єрусалиму в Єрихон, і попав ся розбійникам, котрі, обдерши його й рани завдавши, пішли, залишивши півмертвого.

31 Случаєм йшов якийсь священик дорогою тією, і, побачивши його, пройшов мимо.

32 Так само ж і левит, лучившись на те місце, приступивши й подивившись, пройшов мимо.

33 Самарянин же один, ідучи дорогою, прийшов до него й, побачивши його, милосердував ся,

34 і, приступивши, обв'язав рани його, ллючи оливу та вино, й, посадивши його на свою скотину, привів його в гостинницю, і пильнував його;

35 а на завтра, одходячи, вийняв два денарії, дав гостинникові, та й каже йому: Доглядай його, і що над се видаси, я, вернувшись, оддам тобі.

36 Хто ж оце з тих трох здаєть ся тобі ближнім тому, що попавсь між розбійниками?

³⁷ Він же каже: Хто зробив милість йому. Рече тоді йому Ісус: **Іди й ти чини так.**

³⁸ Стало ся ж, як йшли вони, увійшов Він ув одно село; жінка ж одна, на ймя Марта, прийняла Його в господу свою.

³⁹ А була в неї сестра, звана Марія, котра, сівши в ногах у Ісуса, слухала слово Його.

⁴⁰ Марта ж зайнялась великою послугою; ставши ж каже: Господи, чи байдуже Тобі, що сестра моя одну мене залишила послугувати? Скажи ж їй, щоб мені помагала.

⁴¹ Озвавши ся ж рече їй Ісус: **Марто, Марто, журиш ся та побиваєш ся про многе,**

⁴² **одного ж треба.** Марія добру частину вибрала, що не відніметь ся від неї.

11

¹ І сталося, як Він молив ся на одному місці, і як перестав, сказав один з учеників до Него: Господи, навчи нас молитись, як і Йоан навчив учеників своїх.

² Рече ж їм: Коли молитесь, кажіть: **Отче наш, що на небесах! Нехай святить ся імя Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі.**

³ **Хліб наш щоденний дай нам сьогодні.**

⁴ І прости нам довги наші, як і ми прощаємо кожному довжникові нашому; й не введи нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого.

⁵ І рече до них: Хто з вас мати ме приятеля, і прийде до него о півночі, і скаже йому: **Друже, позич мені три хліби,**

⁶ **бо приятель мій прийшов до мене з дороги, й не маю що поставити перед ним;**

⁷ **а той із середини, озвавшись, скаже: Не турбуй мене; вже двері зачинені, і діти мої зо мною в постелі; не можу, вставши, дати тобі:**

⁸ **глаголю вам: Хоч і не дасть йому, вставши, що він йому друг, та задля докучання його, вставши, дасть йому, скільки йому треба.**

⁹ **І я вам глаголю: Просіть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й відчинить ся вам.**

¹⁰ **Кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють.**

¹¹ **У якого ж з вас, батьків, просити ме син хліба, чи каменя подасть йому? а як риби, чи замість риби гадюку подасть йому?**

¹² **Або коли просити ме яйця, чи подасть йому скорпіона?**

¹³ **Коли ж ви, лихими будши, знаєте добрі дари давати дітям вашим, як же більш Отець із неба, не дасть Духа сьвятого тим, що просять у Него?**

¹⁴ **І вигнав біса, а той був німий.** Стало ся ж, як диявол вийшов, промовив німий; і дивувався народ.

¹⁵ Деякі ж з них казали: Вельзевулом, князем бісовським, виганяє біси.

¹⁶ Другі ж, спокушуючи Його, ознаки від Него шукали з неба.

¹⁷ Він же, знаючи думки їх, рече їм: **Кожне царство, проти себе розділившись, пустіє; і господа — проти господи, падає.**

¹⁸ **Коли ж і сатана проти себе розділить ся, як устоїть царство його? Бо кажете, що Вельзевулом виганяю біси.**

¹⁹ **Коли ж я Вельзевулом виганяю біси, то сини ваші ким виганяють їх? Тим суддями вашими вони будуть.**

²⁰ Коли ж пальцем Божим виганяю біси, то конче пристигло до вас царство Боже.

²¹ Коли ж сильний, в'оружившись, стереже свого двору, то в спокою добро його.

²² Коли ж сильніший над него, прийшовши, подужає його, то всю зброю його бере, що на неї вповав, та й роздає здобич його.

²³ Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, розсипає.

²⁴ Як же нечистий дух вийде з чоловіка, то блукає по безвіддях, шукаючи впокою, і, не знайшовши, каже: Вернись до домівки моєї, звідкіль вийшов.

²⁵ І прийшовши знайде її виметену й прибрану.

²⁶ Тоді йде та бере сім інших духів, зліщих над себе; і, ввійшовши, домують там; і буде останнє чоловіка того гірше першого.

²⁷ Стало ся ж, як промовляв Він се, піднявши одна жінка зміж народу голос, каже Йому: Блаженна утроба, що носила Тебе, й соски, що ссав еси.

²⁸ Він же рече: Блаженні ж і ті, що слухають слово Боже, та й хоронять його.

²⁹ Як же народ громадив ся, почав глаголати: Кодло се лукаве; воно ознаки шукає, і не дасть ся ознака йому, тільки ознака Йони пророка.

³⁰ Бо, як Йона був ознакою Нинев'янам, так буде й Син чоловічий кодлу сьому:

³¹ Цариця полуденна встане на суд із чоловіками кодла сього, та й осудить їх: бо прийшла вона з краю землі послухати премудрості Соломонової; а ось більший Соломона тут.

³² Нинев'яне встануть на суд із кодлом сим, та й осудять його; бо покаялись по проповіді Йониній; а ось більший Йони тут.

³³ Ніхто ж, засьвітивши свічку, на потайному не ставить, ні під посудину, а на свічнику, щоб хто входить, світло бачив.

³⁴ Світло тілу око; коли ж оце око твоє ясне буде, то й все тіло твоє світле: коли ж лихе буде, то й тіло твоє темне.

³⁵ Гледи ж оце, щоб світло, що в тобі, не була темрява.

³⁶ Коли ж тіло твоє все світле, не маючи ніякої частини темної, то буде світле все, як би свічка сяєвом просвічувала тебе.

³⁷ Як же Він промовляв, просив Його Фарисей один, щоб обідав у него; ввійшовши ж, сів за столом.

³⁸ Фарисей же, побачивши, здивував ся, що перше не обмив ся перед обідом.

³⁹ Рече ж Господь до него: Тепер ви, Фарисеї, верх чаші і блюда очищаєте; середина ж ваша повна здирства та лукавства.

⁴⁰ Безумні! хиба, хто зробив верх, і середини не зробив.

⁴¹ Тільки давайте милостиню з того, що є, і ось усе чисте вам буде.

⁴² Та горе вам, Фарисеї! бо даєте десятину з м'яти, рути і всякого зілля, а минаєте суд і любов Божу. Се повинні були чинити, да й того не залишати.

⁴³ Горе вам, Фарисеї! бо любите перві сїдалища по школах і витання на торгах.

⁴⁴ Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! бо ви мов гроби, що їх невидко, й люде, ходячи поверх них, не знають.

⁴⁵ Озвав ся ж один з законників, і каже Йому: Учителю, так говорячи, ти й нас обигаєш.

⁴⁶ Він же рече: І вам, законникам, горе! що накладуєте людям тягарі, котрі важко носити, а самі одним пальцем вашим не приторкнетесь до тягарів.

- ⁴⁷ Горе вам! що будете гроби пророкам, батьки ж ваші повбивали їх.
- ⁴⁸ Правдиво ви свідкуєте, і любі вам учинки батьків ваших; бо се вони повбивали їх, ви ж будете їм гроби.
- ⁴⁹ Тим і премудрість Божа глаголе: Пішло до них пророків та апостолів, і інших з них вони вбивати муть та гонити муть,
- ⁵⁰ щоб відомстити за кров усіх пророків, пролиту від основи світа, кодлу сьому,
- ⁵¹ від крові Авеля аж до крові Захарії, що поліг між жертівнею й храмом. Так, глаголю вам, відомститись кодлу сьому.
- ⁵² Горе вам, законники! що ви взяли ключ розуміння: самі не ввійшли, й тим, що входять, заборонили.
- ⁵³ Як же промовляв Він се до них, стали письменники та Фарисеї вельми наступати на Него, й допитуватись у Него про многі речі,
- ⁵⁴ чигаючи на Него й шукаючи вхопити що з уст Його, щоб обвинувати Його.

12

- ¹ Тим часом, як зібралась тьма народу, так що топтало одно одного, почав глаголати ученикам своїм: Перш усього остерегайтесь квасу Фарисейського, чи то лицемірства.
- ² Нічого бо нема закритого, що не відкриється, ані захованого, що не виявить ся.
- ³ Тим, що ви потемки промовили, повидну чути муть; і що на ухо казали ви в коморах, проповідувати меть ся на домах.
- ⁴ Глаголю ж вам, друзам моїм: Не лякайтесь тих, що вбивають тіло, а потім не можуть більш нічого заподїяти.
- ⁵ Я ж покажу вам, кого лякатись: Лякайтесь того, хто, вбивши, власть має кинути в пекло. Так, глаголю вам, того лякайтесь.
- ⁶ Хиба пятеро горобців не продають за два шаги? й один же з них не забутий перед Богом.
- ⁷ Тільки ж і волоссе на голові вашій усе полїчене. Не лякайте ся ж оце: ви многих горобців дорожчі.
- ⁸ Глаголю ж вам: Всякий, хто визнавати мене мене перед людьми, й Син чоловічий визнавати мене його перед ангелами Божими.
- ⁹ Хто ж відречеть ся мене перед людьми, того відречусь перед ангелами Божими.
- ¹⁰ І всякий, хто скаже слово на Сина чоловічого, простить ся йому; хто ж на сьвятого Духа хулив, не простить ся.
- ¹¹ Коли ж приведуть вас у школи, та до урядів, та до властей, не дбайте про те, як або чим боронити метесь, або що казати мете:
- ¹² бо сьвятий Дух учить мене вас тієї години, що треба говорити.
- ¹³ Каже ж Йому один з народу: Учителю, скажи братові моему, щоб подїлив ся зо мною насліддем.
- ¹⁴ Він же рече йому: Чоловіче, хто настановив мене суддею або дїлителем над вами?
- ¹⁵ Рече ж до них: Остерегайтесь і бережітесь зажерливості; бо не в тім комусь життє його, щоб надто мати з достатків своїх.
- ¹⁶ Сказав же приповідь до них, глаголючи: В одного багатого чоловіка вродила добре земля;
- ¹⁷ і думає він сам собі, говорячи: Що мені робити, що не маю куди звести овочі мої?
- ¹⁸ І каже: От що зроблю: Розберу клуні мої та більші побудую, і зведу туди всі плоди мої і добро мое.

19 І скажу душі моїй: Душе, маєш багацько добра, зложеного на літа многі; спочивай, їж, пий, весели ся.

20 Рече ж йому Бог: Безумний, сієї ночі душу твою візьмуть у тебе; що ж надбав еси, кому буде?

21 Оттак, хто скарбує для себе, а не в Бога багатіє.

22 Рече ж до учеників своїх: Тим глаголю вам: Не журіть ся душею вашою, що їсти мете, ані тілом, чим з'одягнетесь.

23 Душа більша їжі, а тіло одежі.

24 Погляньте на круки: що не сіють і не жнуть; у них ні комори, ні клуні, а Бог годує їх; як же більше луччі ви птаства?

25 Хто ж з вас, журившись, може прибавити до зросту свого один локіть?

26 Коли ж ви й найменшого не можете, то чого про инше журитесь?

27 Погляньте на лілії, як вони ростуть: не працюють і не прядуть; глаголю ж вам, що й Соломон у всій славі своїй не з'одягав ся, як одна з сих.

28 Коли ж траву, що сьогодні на полі, а завтра буде в піч укинута, Бог так з'одягає; то як більше вас, маловіри?

29 І ви не шукайте що вам їсти, або що пити, й не несітесь (високо);

30 того бо всього народи світу шукають; Отець же ваш знає, що треба вам сього.

31 Лучче шукайте царства Божого, а се все додасть ся вам.

32 Не лайкай ся, мале стадо: бо вподобалось Отцеві вашому дати вам царство.

33 Продавайте достатки ваші, і подавайте милостину; робіть собі сакви, що не ветшають, скарб, що не вбавляєть ся на небесах, де злодій не приступає, ані міль не їсть.

34 Де бо скарб ваш, там і серце ваше буде.

35 Нехай будуть поясницї ваші підперезані, і світильники позасвічувані,

36 і ви подібні людям, що дожидають пана свого, коли вертати меть ся з весілля, щоб, як прийде та постукає, зараз одчинити йому.

37 Блаженні слуги ті, котрих, прийшовши пан, знайде їх пильнуючих: істино глаголю вам, що підпережуть ся та й посадовить їх за стіл, і, приступивши, послугувати ме їм.

38 І коли прийде о другій сторожі, або о третій сторожі прийде, і знайде так, блаженні слуги ті.

39 Се ж знайте, що, коли б знав господар, о котрій годині злодій прийде, пильнував би, й не дав би підкопати господи своєї.

40 Тим і ви будьте готові; бо, котрої години не думаєте, Син чоловічий прийде.

41 Каже ж йому Петр: Господи, чи до нас приповість сю глаголеш, чи до всіх?

42 Рече ж Господь: Хто єсть вірний і розумний дворецький, що поставить його пан над челяддю своєю, видавати у пору визначену харч?

43 Блажен слуга той, котрого, пан прийшовши, знайде, що робить так.

44 По правді глаголю вам, що над усім достатком своїм поставить його.

45 Коли ж слуга той скаже в серці своїм: Барить ся пан мій прийти, та й зачне бити рабів і рабинь, їсти, та пити, та впиватись,

46 прийде пан того слуги дня, котрого не сподіваєть ся, і години, котрої не знає, та й відлучить його, й долю його з невірними положить.

47 Той же слуга, що знав волю пана свого, та й не приготував ся, ані зробив по волі його, буде битий много.

48 Хто ж, не знаючи, зробив достойне биття, буде битий мало. Від усякого бо, кому дано багато, багато вимагати меть ся від него; а кому прибавлено багато, більш питається від него.

49 Огонь прийшов я кинути на землю; і чого хочу? — тільки щоб запалав уже.

50 Хрещенням же маю хреститись, і як мені важко, доки се скінчить ся!

51 Чи думаєте, що впокій прийшов я дати на землі? Ні, глаголю вам, а розділення:

52 буде бо від нині пятеро в одній хаті розділених, троє проти двох, і двоє проти трох.

53 Стане батько різно проти сина, а син проти батька; мати проти дочки, а дочка проти матери; свекруха проти невістки своєї, і невістка проти свекрухи своєї.

54 Рече ж і до народу: Як побачите хмару, що виступає від заходу, зараз кажете: Ливень буде, й буває так.

55 А як вітер полуденний віє, кажете, що спека буде, й буває.

56 Лицеміри, лице землі і неба вмiсте пізнавати, часу ж сього як не розпізнаєте?

57 Чом же й про себе не судите право?

58 Як бо йдеш із противником твоїм перед князя, то вдорозі дбай, щоб збутись його; щоб не потяг тебе до судді, а суддя не передав тебе слугі, а слуга не кинув тебе в темницю.

59 Глаголю тобі, не вийдеш звідтіля, доки й останнього мідяка не віддаси.

13

1 Нагодили ся ж деякі того часу, оповiдуючи йому про Галилейців, котрих кров Пилат змішав з жертвами їх.

2 І озвавшись Ісус, рече їм: Чи думаєте, що Галилейці сї грішніші від усіх Галилейців були, що так постраждали?

3 Ні, глаголю вам; тільки ж, коли не покаєтесь, усі так само погинете.

4 Або ті вісімнайцять, що впала на них башта в Силоамі та й побила їх, думаєте, що сї були більші довжники, над усіх людей що живуть в Єрусалимі?

5 Ні, глаголю вам; тільки ж, коли не покаєтесь, то всі так само погинете.

6 Сказав же сю приповідь: Смоківницю мав хтось у винограднику своїм посажену; й прийшов овочу шукати на ній, та й не знайшов.

7 Рече ж до винаря: Ось три роки приходжу, шукаючи овочу на смоківниці сїй, та й не знаходжу. Зрубай її: на що й землю займає?

8 Він же, озвавшись, каже йому: Господи, зостав її і на се літо, поки прокопаю круг неї та обложу гноєм;

9 чей зродить овоч; коли ж ні, тоді зрубаєш її.

10 Навчав же в одній школі по суботам.

11 І ось була жінка, маючи духа недуги вісімнайцять років, і була згорблена, й не могла зовсім випростатись.

12 Побачивши ж її Ісус, покликав, і рече їй: Жінко, одзволилась єси від недуги твоєї.

13 І положив на неї руки, й зараз стала права, й прославляла Бога.

¹⁴ Озвав ся ж шкільний старшина, досадуючи, що в суботу сцілив Ісус, і каже народові: Є шість днів, в котрі годить ся робити; оттоді ж приходьте, та й сціляйтесь, а не субітнього дня.

¹⁵ Відказав тоді йому Господь, і рече: Лицеміри, хиба не кожен з вас у суботу одв'язує вола свого або осла від ясел, та веде поїти?

¹⁶ Сю ж дочку Авраамову, що вязав сатана, бач, вісімнайцять років, чи не годилось одзволити од вязила сього в день субітній?

¹⁷ І, як се промовив, засоромились усі противники його, а всі люде радувались усім славним, що сталося від Него?

¹⁸ Рече ж: Кому подобне царство Боже? й кому уподоблю його?

¹⁹ Подобне воно зерну горчиці, що взявши чоловік, кинув у город свій, і виросло воно, й стало дерево велике; й птаство небесне кублилось між гіллям його.

²⁰ І знов рече: Кому уподоблю царство Боже?

²¹ Подобне воно квасу, що взявши жінка, розчинила у трох мірках борошна, поки вкисне все.

²² І проходив через городи й села, навчаючи й верстаючи дорогу до Єрусалиму.

²³ Каже ж один йому: Господи, чи тих мало, що спасають ся? Він же рече до них:

²⁴ Силкуйтесь увійти тісними ворітьми; бо многі, глаголю вам, шукати муть увійти, та й не здоліють.

²⁵ І, як устане господар та зачинить двері, а ви зачнете, стоячи знадвору, стукати в двері, говорячи: Господи, Господи, відчини нам, то озвавшись, скаже вам: Не знаю вас, звідкіля ви;

²⁶ тоді станете казати: Ми їли перед Тобою й пили, й по улицах наших навчав еси.

²⁷ І скаже: Глаголю вам, що не знаю вас, звідкіля ви: уступіть ся від мене, всі, що робите неправду.

²⁸ Там буде плач і скреготання зубів, як побачите Авраама, та Ісаака, та Якова і всіх пророків у царстві Божому, себе ж вигнаних геть.

²⁹ І прийдуть од сходу й заходу, і від півночі й полудня, та й сядуть у царстві Божому:

³⁰ І ось є останні, що будуть перві, й перві, що будуть останні.

³¹ Того дня приступили деякі Фарисеї, кажучи йому: Зійди звідсіля, бо Ірод хоче Тебе вбити.

³² І рече їм: Ідіть та скажіть лисиці тій: Ось виганяю біси, й сцілення роблю сьогодні й завтра, а третього дня скінчаю ся.

³³ Тільки ж мушу сьогодні й завтра й дальшого дня ходити, бо не можна пророкові загинути осторонь Єрусалиму.

³⁴ Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і каменуєш посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрати діти твої, як курка своє гніздо під крила, й не схотіли.

³⁵ Оце ж оставляється вам господа ваша пуста; істино ж глаголю вам: Що не побачите мене, доки прийде час, що скажете: Благословен грядущий в ім'я Господнє.

14

¹ І сталося, як прийшов Він у господа до одного із старших Фарисейських у суботу їсти хліб, були й вони, назираючи його.

² І ось один чоловік у водянці* був перед Ним.

* 14:2 У водяній пухлині.

³ І озвавшись Ісус, рече до законників та Фарисеїв, глаголючи: **Чи годить ся в суботу сціляти?**

⁴ Вони ж мовчали. І взявши сцілив його, та й відпустив.

⁵ І, озвавшись до них, рече: **В кого з вас осел або віл упаде в колодязь, чи зараз не витягне його субітнього дня?**

⁶ І не змогли вони відказати Йому знов проти сього.

⁷ Сказав же до запрошених приповідь, постерігши, як перві місця вибирають, глаголючи до них:

⁸ **Коли запрошений ти від кого на весілля, то не сїдай на першому місці, щоб часом поважніший тебе не був запрошений від него,**

⁹ **і прийшовши той, хто запросив тебе й його, не сказав тобі: Дай сьому місце; а тоді доведеть ся тобі з соромом останнє місце заняти.**

¹⁰ **Нї, коли ти запрошений, прийшовши сїдай на останньому місці, щоб, як прийде, хто запросив тебе, сказав тобі: Друге, сїдай вище. Тоді буде тобі слава перед тими, що сидять з тобою.**

¹¹ **Бо кожен, хто нести меть ся вгору, принизить ся, хто ж принизуєть ся, пійде вгору.**

¹² Рече ж і тому, що запросив його: **Коли справляєш обід або вечерю, не клич приятелів твоїх, нї братів твоїх, нї сусід багатих; щоб часом і вони тебе не запросили, й не було тобі відплати.**

¹³ **Нї, коли справляєш гостину, запрошуй убогих, калік, кривих, сліпих;**

¹⁴ **то будеш блажен, бо не мають чим віддати тобі; віддасть ся бо тобі у воскресенню праведних.**

¹⁵ Почувши ж се один з сидячих з Ним, каже Йому: Блажен, хто їсти ме хліб у царстві Божім.

¹⁶ Він же рече йому: **Один чоловік справив вечерю велику, та й запросив многих;**

¹⁷ **і післяв слугу свого часу вечері сказати запрошеним: Ійдіть, бо вже все готове.**

¹⁸ **І почали рядом відпрошуватись усі. Первий сказав йому: Поле купив я, то мушу пійти та подивитись на него. Прошу тебе, вибач мені.**

¹⁹ **А другий сказав: Пять ярем волів купив я, і йду спробувати їх. Прошу тебе, вибач мені.**

²⁰ **А знов другий сказав: Я одруживсь, тому й не можу прийти.**

²¹ **І прийшовши слуга той, оповів панові своєму. Тоді прогнівившись господар, рече слuzі своєму: Вийди хутко на дороги та на улиці городські, та вбогих, та калік, та кривих, та сліпих поприводь сюди.**

²² **І рече слуга: Пане, сталось, як звелів єси, та й ще є місце.**

²³ **І рече пан до слуги: Вийди на шляхи та на загороди, та й силуй увійти, щоб повна була господа моя.**

²⁴ **Глаголю бо вам, що ніхто з чоловіків тих запрошених не покоштує моєї вечері.**

²⁵ **Ійшло ж із Ним пребагато народу; й обернувшись рече до них:**

²⁶ **Коли хто приходить до мене, й не зненавидить батька свого, й матір, і жінку, й діти, й братів, і сестер, та ще й свою душу, не може учеником моїм бути.**

²⁷ **І хто не носить хреста свого й не ходить слідом за мною, не може бути учеником моїм.**

²⁸ **Хто бо з вас, задумавши башту будувати, перше сївши не полічить видатку, чи має на скінченнє?**

²⁹ щоб часом, як положить він основину, та не спроможеться скінчити, всі, дивлячись, не стали сьміятись із него, кажучи:

³⁰ Що сей чоловік почав будувати, та й не спромігся скінчити.

³¹ Або який цар, ідучи на войну, ударити на другого царя, сівши перше не порадить ся, чи можливо з десятима тисячами устояти проти того, хто з дванадцятьма тисячами йде на него.

³² Коли ж ні, то ще як той далеко, посли піславши, просить примирря.

³³ Так оце всякий з вас, хто не відцураєть ся від усього свого достатку, не може моїм учеником бути.

³⁴ Добро сіль; коли ж сіль звітріє, то чим приправити?

³⁵ Ні в землю, ні в гній не годить ся вона; геть викидають її. Хто має уші слухати, нехай слухає.

15

¹ Приближували ся ж до Него всі митники й грішники, слухати Його.

² І нарекали Фарисеї та письменники, кажучи: Що сей грішників приймає і їсть із ними.

³ Сказав же до них приповідь сю, глаголючи:

⁴ Которий чоловік з вас, мавши сотню овечок, та загубивши одну з них, не зоставить девятьдесять і девять у степу, та не піде за загубленою, доки знайде її?

⁵ А знайшовши, положить на плечі собі, радїючи.

⁶ І, прийшовши до дому, скликає другів та сусід, кажучи їм: Радуйтесь зо мною, бо я знайшов овечку мою загублену.

⁷ Глаголю вам, що оттак радість буде на небі над одним грішником каючим ся, більше ніж над девятьдесять і девятьма праведниками, котрим не треба покаяння.

⁸ Або котора жінка, мавши десять драхм, коли згубить драхму одну, не сьвітить сьвітла, та не вимітає хати, та не шукає пильно, доки знайде?

⁹ А знайшовши кличе подруг та сусідок, кажучи: Радуйтесь зо мною, бо я знайшла драхму, що була згубила.

¹⁰ Так, глаголю вам, радість буде перед ангелами Божими над одним грішником каючим ся.

¹¹ Рече ж: Один чоловік мав два сини,

¹² і сказав молодший з них батькові: Отче, дай мені частину маєтку, що впадає мені. І розділив їм прожиток.

¹³ І не по многих днях, зібравши все молодший син, від'їхав у землю далеку, та й протратив там маєток свій, живучи блудно.

¹⁴ Як же проїв усе, настала голоднеча велика в землі тій; і почав він терпіти недостаток.

¹⁵ І пійшовши пристав до одного з міщан землі тієї; і післав той його на поля свої пасти свині.

¹⁶ І бажав він сповнити живіт свій лушпиннєм, що їли свині, та й ніхто не давав йому.

¹⁷ Опамятавшись же, сказав: Скільки наймитів у батька мого надто мають хліба! я ж голодом погибаю.

¹⁸ Уставши, пійду до батька мого, й скажу йому: Отче, згрішив я на небо й перед тобою,

¹⁹ і вже недостоєн зватись сином твоїм; прийми мене як одного з наймитів твоїх.

²⁰ І вставши пійшов до батька свого. Ще ж він далеко був, побачив його батько його, й змілосердивсь, і побігши упав на шию йому, й поцілував його.

²¹ Каже ж йому син: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, і вже не достоєн зватись сином твоїм.

²² Каже ж батько до слуг своїх: принесіть шату найпершу та й одягніть його; й дайте перстень на руку йому, й чоботи на ноги;

²³ і, привівши теля годоване, заколіть і ївши веселімося:

²⁴ бо сей син мій мертвий був, та й ожив; згинув був, та й знайшов ся. І почали веселитись.

²⁵ Був же син його старший на полі, і, як ідучи зближавсь до господи, почув сьпіви да танці.

²⁶ І покликавши одного з слуг, питає, що б се було таке.

²⁷ Той же каже йому: Що брат твій прийшов, і заколов батько твій теля годоване, що здорового його прийняв.

²⁸ Розсердив ся ж і не схотів увійти. Оце ж батько його вийшовши просив його.

²⁹ Він же, озвавшись, рече батькові: Ось стільки літ служу тобі, й ніколи заповіді твоєї не переступив, та й ніколи мені не дав еси козеняти, щоб з приятелями моїми повеселитись;

³⁰ як же син твій сей, проївши свій прожиток з блудницями, прийшов, заколов еси йому теля годоване.

³¹ Він же рече йому: Дитино, ти все зо мною еси, і все, що моє, твоє;

³² веселити ж ся і радувати ся треба було, що брат твій сей мертвий був, та й ожив, і згинув був, та й знайшов ся.

16

¹ Промовив же і до учеників своїх: Один чоловік був багатий, що мав приставника; і обвинувачено сього йому, що розсипає маєток його.

² І, покликавши його, каже йому: Що се чую про тебе? Дай мені перелік з твого приставництва, бо не можна вже тобі бути приставником.

³ Каже ж у собі приставник: Що мені робити, що пан мій бере приставництво від мене? Копати не вмію, просити соромлюсь.

⁴ Знаю, що зроблю, щоб, як відставлений буду від приставництва, прийняли мене в господи свої.

⁵ І покликавши кожного з довжників пана свого, каже первому: Скільки ти винен панові моєму?

⁶ Він же каже: Сто мір оливи. І каже йому: Візьми твою розписку, та сівши хутко, пиши пятьдесят.

⁷ Потім другому каже: Ти ж скільки винен? Він же каже: Сто мір пшениці. І каже йому: Візьми твою розписку, та напиши вісімдесят.

⁸ І похвалив пан приставника неправедного, що мудро вчинив; сини бо віку сього мудріші над синів сьвітла в роді своїм.

⁹ І я вам глаголю: Робіть собі приятелів від мамони неправди, щоб, як будете в недостатках, прийняли вас у вічні оселі.

¹⁰ Вірний у найменшому, і в великому вірний, а в найменшому неправедний, і в великому неправедний.

¹¹ Коли ж оце у неправедній мамоні вірні не будете, то правдиве хто вам звірить?

¹² І коли у чужому вірні не були, ваше хто вам дасть?

¹³ Жаден слуга не може двом панам служити: або одного ненавидіти ме, а другого любити ме; або до одного прихилить ся, а другим гордувати ме. Не можете Богові служити й мамоні.

¹⁴ Чули ж се все й Фарисеї, що були сріблολюбцями, та й насьміхались із Него.

¹⁵ І рече їм: Ви оправдуєте себе перед людьми, Бог же знає серця ваші, бо що в людей високе, те огида перед Богом.

¹⁶ Закон і пророки до Йоана. З того ж часу царство Боже благовістнується, і кожен силою здобуває його.

¹⁷ Легше ж небу та землі перейти, ніж із закону одній титлі пропасти.

¹⁸ Всякий, хто розводить ся з жінкою своєю, і женить ся з іншою, робить перелюб; і всякий, хто женить ся з розведеною з чоловіком, робить перелюб.

¹⁹ Один же чоловік був заможний, і одягавсь у кармазин та висон, і жив що-дня пишно.

²⁰ Убогий же один був, на ймя Лазар, що лежав перед ворітьми його ввесь у струпі,

²¹ і бажав погодуватись окрушинами, що падали з стола багатиревого; тільки ж і собаки приходячи лизали рани його.

²² Стало ся ж, що вмер убогий, і перенесли його ангели на лоно Авраамове; умер же й багатир і поховали його.

²³ І в пеклі зняв він очі свої, бувши в муках, і побачив оддалеки Авраама, й Лазаря на лоні його.

²⁴ І покликнувши він, каже: Отче Аврааме, помилуй мене та пішли Лазаря, нехай умочить кінець пальця свого в воду та прохолодить язик мій; бо я мучусь у полемі сьому.

²⁵ Рече ж Авраам: Дитино, спогадай, що прийняв єси добре твоє в життю твоїм, а Лазар так само лихе; тепер же він тут утішається, а ти мучиш ся.

²⁶ Та ще й до того, між нами й вами пропасть велика утвердилась, щоботорі схотіли перейти звідсіля до вас, не здоліли; анї звідтіля до нас не перейшли.

²⁷ Каже ж він: Благаю ж тебе, отче, щоб післав його до дому батька мого;

²⁸ маю бо пять братів; нехай сьвідкує їм, щоб і вони не прийшли у се місце муки.

²⁹ Рече йому Авраам: Мають вони Мойсея і пророків; нехай слухають їх.

³⁰ Він же каже: Ні, отче Аврааме; тільки ж, коли б хто з мертвих прийшов до них, покають ся.

³¹ Рече ж йому: Коли Мойсея і пророків не слухають, то, коли б хто й з мертвих воскрес, не піймуть віри.

17

¹ Рече ж до учеників: Не можна не прийти поблазням; горе ж, через кого приходять!

² Лучче б йому було, коли б жорно млинове почеплено на шию йому, та й укинуто в море, ніж щоб зблазнив одного з малих сих.

³ Озирайтесь на себе. Коли погрішить проти тебе брат твій, докори йому, й коли покається, прости йому.

⁴ І коли сім раз на день погрішить проти тебе, й сім раз на день обернеть ся до тебе, кажучи: Каюсь; прости йому.

⁵ І казали апостоли Господеві: Прибав нам віри.

⁶ Рече ж Господь: Коли б ви мали віру з зерно горчиці, то сказали б шовковині оцій: Викоренись і посадиш у морю, то послухала б вас.

⁷ Хто ж з вас, слугу мавши, ратая чи пастуха, як йде з поля, скаже йому зараз: Прийшовши сідай їсти?

⁸ А чи не скаже йому: Наготов мені що вечеряти, та підперезавшись послугуй мені, поки їсти му та пити му, а потім їсти меш і пити меш ти?

⁹ Чи дякує тому слугі, що зробив, що звелено йому?

¹⁰ Так і ви, коли зробите все, що звелено вам, кажіть: Що слуги ми нікчемні; бо, що повинні зробити, зробили.

¹¹ І сталось, як йшов Він у Єрусалим, і проходив серединою Самарії та Галилеї,

¹² і, як увійшов ув одно село, зустріло Його десять прокажених чоловіків, що стояли оддалеки.

¹³ І піднесли вони голос, кажучи: Ісусе, наставниче, помилуй нас.

¹⁴ І побачивши рече їм: **Ідіть покажіть себе священикам.** І сталось, як пішли вони, очистились.

¹⁵ Один же з них, бачивши, що одужав, вернувсь, голосом великим прославляючи Бога,

¹⁶ і, припав лицем до ніг Його, дякуючи Йому; а був він Самарянин.

¹⁷ Озвав ся ж Ісус і рече: **Чи не десять очистились? деять же де?**

¹⁸ **Не знайшлись, щоб вернувшись оддати славу Богу, тільки чужоземець сей?**

¹⁹ І рече йому: Уставши йди; віра твоя спасла тебе.

²⁰ Як же спитали Його Фарисеї, коли прийде царство Боже, відказав їм, і рече: **Не прийде царство Боже з постереганнем,**

²¹ **ані казати муть: Дивись, ось воно; або: Дивись, он, бо царство Боже у вас усередині.**

²² Рече ж до учеників: Прийдуть дні, що бажати мете один з днів Сина чоловічого видіти, та й не побачите.

²³ І казати муть вам: Дивись, ось; або: Дивись, он; не йдїть і не ганяйтесь.

²⁴ Бо, як блискавиця, блиснувши з одного краю під небом, до другого краю під небом сьвітить, так буде й Син чоловічий дня свого.

²⁵ Перше ж мусить Він багато терпіти, й відцураєть ся Його рід сей.

²⁶ І як сталось за днів Ноя, так буде й за днів Сина чоловічого.

²⁷ Їли, пили, женились, оддавались, аж до дня, як увійшов Ной у ковчег, і настав потоп, та й вигубив усіх.

²⁸ Так само, як сталось і за Лота; їли, пили, торгували, продавали, насаджували, будували,

²⁹ **котрого ж дня вийшов Лот із Содома, линуло огнем та сіркою з неба та й вигубило всіх.**

³⁰ Так же буде й в день, котрого Син чоловічий відкриєть ся.

³¹ Того дня, хто буде на криші, а надібе його в хаті, нехай не злазить узяти його; й хто на полі, так само нехай не вертаєть ся назад.

³² Спогадайте Лотову жінку.

³³ Коли хто шукати ме душу свою спасти, погубить її, а хто погубить її, **оживить її.**

³⁴ **Глаголю вам, тієї ночі буде двоє на однім ліжку; один візьметь ся, а другий зоставить ся.**

³⁵ **Дві молоти муть укупі; одна візьметь ся, а друга зоставить ся.**

³⁶ **Двоє будуть у полі; один візьметь ся, а другий зоставить ся.**

³⁷ І озвавшись кажуть до Него: Де, Господи? Він же рече їм: **Де тіло, там збирати муть ся орли.**

18

¹ Сказав же й приповідь їм про те, що треба по всяк час молитись, а не внивати,

² глаголючи: Один суддя був у якомусь городі, й Бога не бояв ся, і чоловіка не соромив ся.

³ Вдовиця ж була одна у городі тім, і прийшла до него, кажучи: Помстись за мене над противником моїм.

⁴ І не хотів довго, потім же каже в собі: Хоч і Бога не боюсь, і чоловіка не соромлюсь,

⁵ то, що докучає мені вдова ся, помшусь за неї, щоб, без перестану ходячи, не докучала мені.

⁶ Рече ж Господь: Слухайте, що суддя неправедний каже!

⁷ Бог же чи не помстив ся б за вибраних своїх, що голосять до Него день і ніч, хоч довго терпить про них?

⁸ Глаголю вам, що помстить ся за них незабаром. Тільки ж Син чоловічий прийшовши, чи знайде віру на землі?

⁹ Сказав же й до інших, що вповали на себе, що вони праведні, та гордували другими, приповідь сю:

¹⁰ Два чоловіки ввійшли в церкву помолитись: один Фарисей, а другий митник.

¹¹ Фарисей, ставши, так у собі молив ся: Боже, дякую Тобі, що я не такий, як інші люде, здиришки, неправедні, перелюбні, або як оцей митник.

¹² Я пощу два рази на тиждень, даю десятину з усього, що придбаю.

¹³ А митник, оддалеки ставши, не хотів і очей до неба звести, а бив у груди себе, кажучи: Боже, милостивий будь мені грішному.

¹⁴ Глаголю вам: пійшов сей до дому свого оправданий більш, ніж той; бо кожен, хто несесть ся вгору, принизить ся; хто ж принижуєть ся, пійде вгору.

¹⁵ Приносили ж Йому й дітей, щоб до них приторкнувсь; бачивши ж ученики, наказували їм.

¹⁶ Ісус же, покликавши їх, рече: Пустіть діток приходити до мене й не бороніть їм; таких бо царство Боже.

¹⁷ Істино глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як дитина, не ввійде в него.

¹⁸ І питав Його один старшина, кажучи: Учителю благий, що робивши життє вічне насліджу.

¹⁹ Рече ж йому Ісус: Чого мене звеш благим? ніхто не благий, тільки один, Бог.

²⁰ Заповіді знаєш: Не чини перелюбу, Не вбивай, Не кради, Не свідкуй криво, Поважай батька твого й матір твою.

²¹ Він же каже: Се все хоронив я з малку мого.

²² Почувши ж се Ісус, рече йому: Ще одного тобі недостає: усе, що маєш, продай та й роздай убогим, і мати меш скарб на небі; та й прихोдь, ійди слідом за мною.

²³ Він же, почувши се, став вельми сумний, був бо дуже багатий.

²⁴ Побачивши ж його Ісус, що вельми сумний став, рече: Як тяжко багатства маючи увійти в царство Боже!

²⁵ Легше бо верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти.

26 Казали ж ті, що чули: То хто ж може спастись?

27 Він же рече: **Неможливе у людей — можливе у Бога.**

28 Каже ж Петр: Ось ми покинули все, та й пійшли слідом за Тобою.

29 Він же рече їм: **Істино, істино глаголю вам: Що нема нікого, хто покинув господа, або родителів, або братів, або жінку, або діти задля царства Божого,**

30 **та й не прийняв багато більше часу сього, а в віку будучому життє вічне.**

31 Узнявши ж дванайцятьох, рече до них: **Оце йдемо в Єрусалим, і станеться все, що написано через пророків, Синові чоловічому.**

32 **Буде бо виданий поганам, і насмьіхати муть ся з Него, й зневажати муть Його, й плювати муть на Него,**

33 **і бивши убють Його; а третього дня воскресне.**

34 А вони нічого того не зрозуміли; й було слово се закрите від них, і не розуміли глаголаного.

35 Стало ся ж, як наближав ся до Єрихона, один сліпий сидів при дорозі просячи;

36 чувши ж, що народ йде мимо, спитав, що б се було.

37 Сказали ж йому, що Ісус Назарянин іде мимо.

38 І покликнув, кажучи: Ісусе, сину Давидів, помилуй мене.

39 А ті, що йшли попереду, сварили на него, щоб мовчав; він же ще більш кричав: Сину Давидів, помилуй мене.

40 Ставши ж Ісус, звелів його привести до себе; як же наближив ся він, спитав його,

41 глаголючи: **Що хочеш, щоб зробив тобі?** Він же каже: Господи, щоб прозрів.

42 А Ісус рече йому: **Прозри: віра твоя спасла тебе.**

43 І зараз прозрів, та й пійшов слідом за Ним, прославляючи Бога; і весь народ, побачивши се, оддав хвалу Богові.

19

1 І вийшовши проходив через Єрихон.

2 І ось чоловік, на ймя званий Закхей, а був він старший між митниками, й був заможний.

3 І бажав бачити Ісуса, хто Він, та не зміг за народом, бо малого був зросту.

4 І, побігши наперед, виліз на шовковицю, щоб подивитись на Него; бо туди мав проходити.

5 І, як прийшов на те місце, споглянувши Ісус, побачив його, й рече до него: **Закхєю, злізь боржій додолу; сьогодні бо в дому твоім треба мені бути.**

6 І зліз він боржій, і прийняв Його радіючи.

7 І бачивши всі, нарікали, кажучи: Що до грішника чоловіка пійшов у гостину.

8 Ставши ж Закхей, каже до Господа: Ось половину достатку мого, Господи, даю вбогим; і коли кого чим обидив, віддаю вчетверо.

9 Рече ж до него Ісус: **Що сьогодні спасеннє домові сьому сталось, бо й він син Авраамів:**

10 **прийшов бо Син чоловічий, щоб шукати й спасати погібше.**

11 Як же слухали вони се, додавши сказав приповідь: бо був Він близько Єрусалиму, й думали вони, що зараз має царство Боже явитись.

12 Рече ж оце: **Один чоловік значного роду йшов у землю далеку прийняти собі царство, та й вернутись.**

13 Покликавши ж десять слуг своїх, дав їм десять мин срібла, та й сказав до них: Орудуйте, поки прийду.

14 Міщане ж його ненавиділи його, й післали послы слідом за ним, кажучи: Не хочемо сього, щоб царював над нами.

15 І сталось, як вернув ся він, прийнявши царство, сказав прикликати собі слуг тих, що дав їм срібло, щоб знати, хто що з'орудував.

16 Прийшов же первий, кажучи: Пане, мина твоя приробила десять мин.

17 І рече йому: Гаразд, добрий слуго; що у найменшому вірен був єси, то май власть над десятьма городами.

18 І приступив другий, кажучи: Пане, мина твоя зробила пять мин.

19 Рече ж і сьому: І ти будь над пятьма городами.

20 Приступив і инший, кажучи: Пане, ось мина твоя, котру я мав сховану в хустці:

21 боявся бо тебе, що ти чоловік жорстокий: береш, чого не клав єси, і жнеш, чого не сїяв.

22 Рече ж йому: З уст твоїх судити му тебе, лукавий слуго. Знав єси, що я чоловік жорстокий: беру, чого не клав, і жну, чого не сїяв;

23 а чом же не дав єси срібла мого у міняльню? і я, прийшовши, з лихвою виміг би його.

24 І рече стоячим коло него: Візьміть від него мину, а дайте маючому десять мин.

25 (І казали йому: Пане, має десять мин.)

26 Глаголю бо вам: Що всякому маючому дасть ся, від немаючого ж і, що має, візьметь ся від него.

27 А ворогів моїх тих, що не хочуть, щоб царював над ними, приведіть сюда, та й повбивайте передо мною.

28 І, промовивши се, пійшов далій, ідучи в Єрусалим.

29 І сталось, як наближавсь до Витфагії та Витанії, до гори, званої Оливної, післав двох з учеників своїх,

30 глаголючи: Ідіть у село, що перед вами, у котре ввійшовши, знайдете ося привязане, що на него ніхто з людей ніколи не сїдав. Одв'язавши його, приведіть.

31 І коли хто вас поспитає: На що одв'язуєте? так скажіть йому: Що Господеві треба його.

32 Пійшовши ж послані, знайшли, як Він сказав їм.

33 Як же одв'язували вони ося, казали господарі його до них: На що одв'язуєте ося?

34 Вони ж сказали: Господеві його треба.

35 І привели його до Ісуса; й, накинувши свою одежу на ося, посадили Ісуса.

36 Як же Він їхав, простилали одежу свою по дорозі.

37 Коли ж вже наближив ся Він до збочу гори Оливної, почало все множество учеників радуючись хвалити Бога голосом великим за всі чудеса, що бачили,

38 говорячи: Благословен грядущий цар в ім'я Господнє; впокій на небі, і слава на вишинах!

39 А деякі з Фарисеїв між народом казали до Него: Учителю, закажи ученикам Твоїм.

40 І озвавшись рече їм: Глаголю вам, що коли сї замовкнуть, камінне кричати ме.

41 І, як наближивсь, то, побачивши город, заплакав над ним,

⁴² глаголючи: **О, коли б зрозумів і ти хоч у день сей твій, що для впокою твого! тепер же воно закрито перед очима твоїми.**

⁴³ **Бо прийдуть дні на тебе, й обкинуть вороги твої валами тебе, та й обляжуть тебе, й стиснуть тебе звідусюди.**

⁴⁴ **І з землею зрівняють тебе й діти твої у тобі; і не залишать у тобі каменя на камені; бо не розумів єси часу одвідин твоїх.**

⁴⁵ І ввійшовши у церкву, почав виганяти продаючих і купуючих,

⁴⁶ глаголючи їм: **Писано: Дом мій — дом молитви; ви ж його зробили вертепом розбійників.**

⁴⁷ І навчав що-дня в церкві. Архиєреї ж та письменники й значні людські шукали Його вбити.

⁴⁸ І не знайшли, що б зробити Йому; народ бо весь горнувся до Него, слухаючи.

20

¹ І сталося одного з тих днів, як навчав Він народ у церкві та благовістував, поприходили архиєреї та письменники з старшими,

² і промовили до Него, кажучи: Скажи нам, якою властю се робиш? або хто дав Тобі власть сю?

³ Відказуючи ж рече до них: **Спитаю вас і я про одну річ, і скажіть мені:**

⁴ **Хрещення Йоанове з неба було, чи від людей?**

⁵ Вони ж міркували в собі говорячи: Коли скажемо: З неба, казати ме: Чом же не поняли ви віри йому?

⁶ Коли ж скажемо: Від людей, то весь народ покаменує нас; певен бо він, що Йоан пророк.

⁷ І відказали, що не знають, звідкіля.

⁸ А Ісус їм рече: **То й я не скажу вам, якою властю я се роблю.**

⁹ Почав же до народу глаголати приповідь сю: **Один чоловік насадив виноградник, та й дав його виноградарям, та й відіхав на довгий час.**

¹⁰ І післав у пору до виноградарів слугу, щоб з овощу виноградного дали йому; виноградарі ж, побивши його, відослали в порожні.

¹¹ І післав ще другого слугу; вони ж і того, побивши та обезчестивши, відослали в порожні.

¹² І післав ще третього; вони ж і сього, поранивши, прогнали.

¹³ Рече ж пан виноградника: **Що робити? пішлю сина мого любого: може, того побачивши, посоромлять ся.**

¹⁴ Побачивши ж його виноградарі, казали між собою, говорячи: **Се наслідник; ходімо вбємо його, щоб наше було наслідде.**

¹⁵ І, викинувши його за виноградник, убили. **Що ж робити ме пан виноградника?**

¹⁶ **Прийде та й вигубить виноградарів сих, і дасть виноградник іншим.** Почувши ж, сказали: **Борони Боже!**

¹⁷ Він же, поглянувши на них, рече: **Що ж се написано? Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла?**

¹⁸ **Всякий, хто впаде на той камінь, розібеть ся, на кого ж він упаде, розітре його.**

¹⁹ І шукали архиєреї та письменники наложити на Него руки тієї години, та боялись народу; зрозуміли бо, що до них приповідь сю сказав.

²⁰ І, назираючи Його, післали підглядників, що видавали себе за праведних, щоб схопити Його на слові та віддати старшині та власті ігемоновій.

21 І питали вони Його, кажучи: Учителю, знаємо, що право говориш, і навчаєш, і не дивишся на лице, а по правді на путь Божий наставляєш.

22 Годить ся нам кесареві данину давати, чи ні?

23 Постерігши ж їх підступ, рече до них: **Що мене спокушуєте?**

24 **Покажіть мені денарія. Чиє має обличчя і надпись?** Озвавши ся ж сказали: Кесарева.

25 Він же рече їм: **Оддайте ж оце кесарева кесареві, а Боже Богові.**

26 І не могли вони схопити Його на слові перед народом; і, дивуючись одповіддю Його, мовчали.

27 Приступивши ж тоді деякі з Садукеїв, котрі перечать, що є воскресення, питали Його,

28 говорячи: Учителю, Мойсей написав нам: Коли чий брат умре, мавши жінку, й сей бездітний умре, щоб узяв брат його жінку й воскресив насіння братові своєму.

29 Сім оце братів було; й первий, взявши жінку, умер бездітний.

30 І взяв другий жінку, та й сей умер бездітний.

31 І третій узяв її, та й не zostавили дітей, і повмирили.

32 Опісля ж усіх умерла й жінка.

33 Оце ж у воскресенню кому з них буде жінкою? сім бо мали її за жінку.

34 І відказуючи рече їм Ісус: **Сини сьвіту сього женять ся й видають заміж:**

35 **котрі ж удостоють ся дождати віку того й воскресення з мертвих, ті ні женять ся ані віддають заміж:**

36 **бо ані вмерти не можуть, рівні бо ангелам і сини вони Божі, воскресення синами будши.**

37 А що встають мертві, то й Мойсей показав коло купини, як зве Господа Богом Авраама, й Богом Ісаака, й Богом Якова.

38 **Бог же не мертвих, а живих, всі бо Йому живуть.**

39 Озвавши ся ж деякі з письменників, казали: Учителю, добре глаголав єси.

40 І більш не сьміли питати Його ні про що.

41 Рече ж до них: **Як се кажуть, що Христос син Давидів?**

42 А сам Давид говорить у книзі псалм: Рече Господь Господеві моему: **Сиди по правиці в мене,**

43 **доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх.**

44 **Давид оце Господом Його зве: як же Він син Його?**

45 Як же слухав увесь народ, рече ученикам своїм:

46 **Остерігайтесь письменників, що бажають ходити в шатах, та люблять витання на торгах, та перві сїдалища по школах, та перві місця на бенкетах;**

47 **що жеруть доми вдовиць, і для виду довго молять ся. Сї приймуть ще тяжчий осуд.**

21

1 Поглянувши ж побачив, як кидали дари свої в скарбону заможні.

2 Побачив же й одну вдовицю вбогу, що кидала туди дві лепти.

3 І рече: **Правдиво глаголю вам, що вдовиця вбога ся більш усіх укинула:**

4 **всі бо ті з достатку свого кидали у дари Божі, ся ж з недостатку свого увесь прожиток свій, що мала, вкинула.**

5 І як деякі говорили про церкву, що каміннем красним та посьвятами украшена, рече:

⁶ Із сього, що бачите, придуть дні, в котрі не зоставить ся камінь на камені, щоб не зруйновано.

⁷ Питали ж Його, кажучи: Учителю, коли ж се буде? й що за ознака, коли се має стати ся?

⁸ Він же рече: Гледіть, щоб не були зведені; многі бо придуть в ім'я моє, кажучи: Що се я. А час приближив ся; не йдіть же за ними.

⁹ Як же почуєте про війни та ворохобні, не полохайтесь; мусить бо перш се статись; тільки ж не зараз кінець.

¹⁰ Тоді рече їм: Устане нарід на нарід і царство на царство,

¹¹ і трус великий по місцях, і голоднеча, й помір буде, й страхи, й ознаки з неба великі будуть.

¹² Та перш того всього наложать на вас руки свої і гонити муть, видаючи в школи й темниці, і водячи перед царі та ігемони задля імя мого.

¹³ І станеть ся воно вам на свідкуванняне.

¹⁴ Постановіть же в серцях ваших наперед, не готовитись відказувати:

¹⁵ я бо дам вам уста й премудрість, котрій не здоліють противитись, ані встояти усі противники ваші.

¹⁶ Будете ж видавані й від родителів, і братів, і родини, й приятелів: і вбивати муть деяких з вас.

¹⁷ І будете ненавиджені від усіх задля імя мого.

¹⁸ Та й волосина з голови вашої не загине.

¹⁹ У терпінню вашому досягніть душі ваші.

²⁰ Як же побачите, що обгорнуто таборами Єрусалим, тоді знайте, що наближило ся спустінне його.

²¹ Тоді, хто в Юдеї, нехай біжать у гори; а хто в середині в йому, нехай виходять; а ті, що по селах, нехай не ввійдуть у него.

²² Бо се дні мести, щоб справдилось усе написане.

²³ Горе ж важким і годуючим у ті дні! буде бо біда велика на землі, і гнів на народі сьому.

²⁴ І поляжуть від гострого меча, й позаймані будуть у полонь до всіх поган; і топтати муть Єрусалим погане, доки сповнять ся часи поган.

²⁵ І будуть ознаки на сонці, й місяці, й зорях, а на землі переполох народів у заколоті; як зареве море та філії.

²⁶ І омертвіють люде від страху та дожидання того, що прийде на вселенну: сили бо небесні захитають ся.

²⁷ І тоді побачать Сина чоловічого, йдучого на хмарі з силою і славою великою.

²⁸ Як же зачне се діятись, випростуйтесь і підіймайте голови ваші; бо наближилось викупленне ваше.

²⁹ І сказав приповідь їм: Бачте смоківницю і всякі дерева:

³⁰ Як розпукують ся вже, бачивши самі розумієте, що вже близько літо.

³¹ Так і ви, коли побачите, як се станеть ся, знайте, що близько царство Боже.

³² Істино глаголю вам: Ще не перейде рід сей, доки все станеть ся.

³³ Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть.

³⁴ Остерігайте ся ж, щоб часом не обтягчили ся ваші серця прожорством, та пянством, та журбою життя сього, й щоб несподівано на вас не настиг день той.

³⁵ Бо, як сітка, впаде на всіх, що живуть на лиці всієї землі.

³⁶ Пильнуйте, по всяк час молячись, щоб удостоїли ся втекти від того всього, що має статись, і стати перед Сином чоловічим.

³⁷ Навчав же днями в церкві, ночами ж виходячи, пробував на горі, званій Оливною.

³⁸ Усі ж люде сходились рано до Него в церкву слухати Його.

22

¹ Наближало ся ж сьвято опрісноків, зване пасха.

² І шукали архиереї та письменники, як би погубити Його; боялись бо народу.

³ Ввійшов же сатана в Юду, на прізвище Іскаріоцького, що був з числа дванайцяти.

⁴ І пійшовши говорив з архиереями та воеводами, як Його зрадити їм.

⁵ І зраділи вони, й вмовились йому срібла дати.

⁶ І обіцяв ся, і шукав нагоди, щоб видати Його їм потай народу.

⁷ Прийшов же день опрісноків, як треба було колоти пасхове ягня.

⁸ І післяв Петра та Йоана, глаголючи: **Йдїть та приготуйте нам пасху їсти.**

⁹ Вони ж сказали йому: Де хочеш, щоб приготувити?

¹⁰ Він же рече їм: **Ось, як увійдете в город, зустріне вас чоловік, глек води несучи. Йдїть слідом за ним у господу, куди ввійде.**

¹¹ І скажіть господареві дому: **Каже тобі учитель: Де сьвітлиця, щоб пасху з учениками моїми їсти?**

¹² І той вам покаже гірницю велику застелену; там приготуйте.

¹³ Пійшовши ж знайшли, як сказав їм, і приготували пасху.

¹⁴ І, як настала година, сїв Він, й дванайцять апостолів з Ним.

¹⁵ І рече до них: **Бажанням забажав я сю пасху їсти з вами, перш ніж прийму муки:**

¹⁶ глаголю бо вам: **Що більш не їсти му її, доки сповнить ся в царствї Божому.**

¹⁷ І, взявши чашу, й оддавши хвалу, рече: **Прийміть се та подїлите собі:**

¹⁸ глаголю бо вам: **Що не пити му вже від плоду винограднього, доки царство Боже прийде.**

¹⁹ І, взявши хлїб, та оддавши хвалу, переломив, і дав їм, глаголючи: **Се єсть тіло моє, що за вас даєть ся. Се чинїть на мій спомин.**

²⁰ Так само й чашу після вечері, глаголючи: **Ся чаша новий завіт у крові моїй, що за вас пролита буде.**

²¹ **Та ось рука зрадника мого зо мною на столї.**

²² **Син то чоловічий іде, як постановлено наперед, тільки ж горе чоловікові тому, що зрадить Його!**

²³ І стали вони перепитуватись між собою, хто б з них був, що се має зробити.

²⁴ Постало ж і змаганне між ними, хто з них здаєть ся бути більшим.

²⁵ Він же рече їм: **Царі в поган панують над ними, й ті, що власть над ними мають, добродїями зуть ся.**

²⁶ **Ви ж не так: тільки ж найбільший між вами нехай буде як найменший, і хто старший — як слуга.**

²⁷ **Хто бо більший: хто за столом, чи хто послугує? хіба не хто за столом? я ж між вами, як слуга.**

²⁸ **Ви ж пробували зо мною в спокусах моїх.**

²⁹ **І я завітую вам, як завітував менї Отець мій, царство,**

³⁰ **щоб їли й пили за столом моїм у царствї моєму, і сидїли на престолах, судячи дванайцять родів Ізраїлевих.**

31 Рече ж Господь: **Симоне, Симоне, ось сатана жадав собі вас, щоб просівати, як пшеницю;**

32 **я ж молив ся за тебе, щоб не поменшала віра твоя, і ти колись, навернувшись, утврди братів твоїх.**

33 Він же каже Йому: Господи, з Тобою готов я і в темницю, і на смерть іти.

34 Він же рече: **Глаголю тобі, Петре, не запіє сьогодні півень, перш ніж тричі відречеш ся, що не знаєш мене.**

35 І рече їм: **Як посилав вас я без сакви, й торбини, й обува, чи чого не доставало вам?** Вони ж казали: Нічого.

36 Рече тоді їм: **А тепер хто має сакву, нехай бере так само й торбину: а хто не має, нехай продасть одежу, та купить меч.**

37 **Глаголю бо вам, що ще й се написане мусить справдитись на мені: І з беззаконними полічено його: бо все про мене сповняєть ся.**

38 Вони ж сказали: Господи, ось мечів тут два. Він же рече їм: **Доволі.**

39 І вийшовши пійшов по звичаю на гору Оливну; ійшли ж слідом за Ним і ученики Його.

40 Прибувши ж на місце, рече їм: **Моліть ся, щоб не ввійти в спокусу.**

41 А сам відступив од них, так як кинути каменем, і, приклонивши коліна, молив ся,

42 глаголючи: **Отче, коли хочеш, мимо неси чашу сю від мене: тільки ж не моя воля, а Твоя нехай буде.**

43 Явив ся ж Йому ангел з неба, підкріпляючи Його.

44 І, бувши в смертній боротьбі, ще пильніше молив ся; був же піт Його як каплі крові, каплючі на землю.

45 І, вставши від молитви, й прийшовши до учеників своїх, знайшов їх сплячих від смутку,

46 і рече їм: **Чого спите? уставши моліть ся, щоб не ввійшли в спокусу.**

47 Ще ж Він промовляв, ось народ і званий Юда, один з дванайцяти, йшов поперед них, і приступив до Ісуса, поцілувати Його.

48 Ісус же рече йому: **Юдо, цілуванням Сина чоловічого зраджуєш?**

49 Бачивши ж ті, що коло Него, до чого доходить, казали Йому: Господи, чи вдарити нам мечем?

50 І вдарив один хтось із них слугу архиерейського, та й відтяв йому ухо праве.

51 І озвавшись Ісус, рече: **Оставьте аж до сього.** І, приторкнувшись до уха його, сцілив його.

52 Рече ж Ісус до прийшовших на Него архиерейів і воевод, і церковних старших: **Як на розбійника ви прийшли з мечами та киями?**

53 **Як що-дня був я з вами в церкві, не простягали рук на мене; та се ваша година й власть темряви.**

54 Узнявши ж Його, повели, й привели Його в двір архиерейський. Петр же йшов слідом оддалеки.

55 Як же запалили огонь серед двора та посідали вкупі, сів і Петр серед них.

56 Побачивши ж Його одна служниця, як сидів коло сьвітла, й, придивляючись на него, сказала: І сей з Ним був.

57 Він же одрік ся Його, кажучи: Жінко, не знаю Його.

58 А згодя другий, побачивши його, сказав: І ти з них еси. Петр же каже: Чоловіче, ні.

59 І мало що не через одну годину, інший хтось ствердив, кажучи: Справді і сей з Ним був, бо й Галилеєць він.

⁶⁰ Каже Петр: Чоловіче, не знаю, що кажеш. І зараз, як ще говорив він, запіяв півень.

⁶¹ І обернувшись Господь, поглянув на Петра. І згадав Петр слово Господнє, як глаголав йому: **Що перш ніж півень запіє, відречешся мене тричі.**

⁶² І вийшовши геть Петр, заплакав гірко.

⁶³ А чоловіки, що держали Ісуса, насміхались із Него, бючи.

⁶⁴ І, закривши Його, били в лице Його, та й питали Його, кажучи: Проречи, хто вдарив Тебе.

⁶⁵ І іншого багато, хуливши, казали на Него.

⁶⁶ А як настав день, зібралась старшина людська, та архиереї і письменники, та й повели Його в раду свою, кажучи:

⁶⁷ Чи Ти єси Христос? скажи нам. Рече ж їм: **Коли вам скажу, не піймете віри;**

⁶⁸ **коли ж і спитаю вас, не відповісте мені й не відпустите.**

⁶⁹ **Від нині сидіти ме Син чоловічий по правиці сили Божої.**

⁷⁰ І сказали всі: То се Ти Син Божий? Він же до них рече: **Ви кажете, що се я.**

⁷¹ Вони ж сказали: На що нам ще свідчення? самі бо чули з уст Його.

23

¹ І вставши все множество їх, повели Його до Пилата.

² І стали винувати Його, кажучи: Сього знайшли ми, що розвертає народ і забороняє кесареві данину давати, та й каже, що Він Христос-цар.

³ Пилат же спитав Його, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Він же, озвавшись до него, рече: **Ти кажеш.**

⁴ Пилат же сказав до архиереїв і до народу: Ніякої не знаходжу вини в чоловікові сьому.

⁵ Вони ж намагали, говорячи: Що бунтує народ, навчаючи по всій Юдеї, почавши від Галилеї аж посі.

⁶ Пилат же, почувши про Галилею, спитав, чи чоловік не Галилеєць,

⁷ і, довідавшись, що Він присуду Іродового, послав Його до Ірода, що також був у Єрусалимі тими днями.

⁸ Ірод же, побачивши Ісуса, зрадів вельми; бажав бо здавна бачити Його; бо чув багато про Него; й сподівав ся яку ознаку бачити, що від Него станеть ся.

⁹ Питав же Його словами многими; Він же нічого не відказав йому.

¹⁰ Стояли ж архиереї та письменники, завзято винуючи Його.

¹¹ Зневаживши ж Його Ірод з воїнами своїми та насміявшись, одягнувши Його в шату ясну, послав Його Пилатові.

¹² Стали ж собі друзями Пилат та Ірод того дня: жили бо перше, ворогуючи між собою.

¹³ Пилат же, скликавши архиереїв та князів і народ,

¹⁴ каже до них: Привели ви мені чоловіка сього, яко розвертаючого народ; і ось я, перед вами питаючи, ніякої не знайшов в чоловікові сьому вини, якими винуете Його;

¹⁵ та й ні Ірод; послав бо Його до него, й ось нічого достойного смерті не знайдено в ньому.

¹⁶ То, покаравши, відпущу Його.

¹⁷ (Треба ж йому було відпускати їм що-сьвята одного.)

¹⁸ Закричали ж вони всі разом, кажучи: Візьми сього, відпусти ж нам Вараву,

¹⁹ котрого, за якусь бучу, що сталась у городі, і за убийство, вкинуто в темницю.

20 Знов же Пилат покликнув, хотівши відпустити Ісуса.

21 Вони ж кричали: Розпни, розпни Його!

22 Він же втретє каже до них: Яке ж бо зло зробив сей? Ніякої вини смерти не знайшов я в Йому. То покаравши, випущу Його.

23 Вони ж намагали голосом великим, просячи, Його розпяти. І перемогли голоси їх та архиерейські.

24 Пилат же присудив, щоб сталося по просьбі їх.

25 Відпустив же їм за бунт і убийство вкинутого в темницю, котрого просили; Ісуса ж видав на їх волю.

26 І як повели Його, то, взявши одного Симона Кириная, ідучого з поля, положили на него хрест нести за Ісусом.

27 Йшло ж слідом за Ним велике множество народу й жінок, що голосили й ридали по Йому.

28 І обернувшись до них Ісус, рече: **Дочки Єрусалимські, не плачте по мені, а по собі плачте і по дітях ваших.**

29 **Бо ось прийдуть дні, коли скажуть: Блаженні неплідні, й утроби, що не родили, й соски, що не годували.**

30 **Тоді стануть говорити горам: Упадіть на нас, і узгіррям: Покрийте нас.**

31 **Бо коли зеленому дереву се роблять, то з сухим що станеть ся?**

32 Ведено ж і інших двох лиходіїв з Ним на смерть.

33 І, як прийшли на врочище Черепове, там розпjali Його й лиходіїв, одного по правиці, а одного по лівici.

34 Ісус же рече: **Отче, відпусти їм; не знають бо, що роблять.**

35 І стояв народ дивлячись. Насьміхали ся ж і старші з ними, кажучи: Інших спасав; нехай спасе й себе, коли се Христос, вибраний Божий.

36 Насьміхали ся ж з Него й воїни, приступаючи й оцет подаючи Йому,

37 і кажучи: Коли Ти єси цар Жидівський, спаси себе.

38 Була ж і надпись над Ним письмом Грецьким та Римським, та Єврейським: Се цар Жидівський.

39 Один же з повішених лиходіїв хулив Його, кажучи: Коли Ти Христос, спаси себе й нас!

40 Озвавши ся ж другий, докорив йому, кажучи: І не боїш ся Бога, коли в такому ж осуді єси?

41 Та ми по правді; по заслuzі бо за те, що коїли, приймаємо; сей же нічого недоброго не зробив.

42 І сказав до Ісуса: Спогадай мене, Господи, як прийдеш у царство Твоє.

43 І рече йому Ісус: **Істино глаголю тобі: Сьогодні зо мною будеш у раю.**

44 Було ж се коло години шестої, і темрява сталась по всій землі до години девятої.

45 І померкло сонце, й роздерлась завіса церковня посередині.

46 І покликнувши голосом великим Ісус, рече: **Отче, у Твої руки передаю духа мого!** й, се промовивши, зітхнув духа.

47 Побачивши ж сотник, що сталося, прославив Бога, кажучи: Справді, чоловік сей праведний був.

48 І ввесь народ, що зійшов ся на сю дивовижу, побачивши, що сталося, бючи себе в груди, вертав ся.

49 Стояли ж усі знакомі Його оддалеки й жінки, що поприходили слідом за Ним із Галилеї, дивлячись на се.

50 І ось чоловік, на ймя Йосиф, що був радник, чоловік добрий і праведний,

51 (сей не пристав до ради й діла їх,) з Ариматеї, города Жидівського, що також сподівався царства Божого;

52 сей, прийшовши до Пилата, просив тіла Ісусового.

53 І, знявши Його, обгорнув Його плащеницею, і положив Його у гробі висіченому, де ніколи ніхто не лежав.

54 І був день п'ятниця, а субота сьвітала.

55 Поприходивши ж слідом жінки, що прийшли з Галилеї, дивились на гріб, і як положене було тіло Його.

56 І вернувшись наготовили пахоців та мира, а в суботу відпочивали по заповіді.

24

1 Первого ж дня тижня, вельми рано, прийшли вони на гріб, несучи, що наготовили, пахоці, і другі з ними.

2 Знайшли ж камінь відкочений від гробу.

3 І ввійшовши не знайшли тіла Господа Ісуса.

4 І сталось, як здумілись вони від сього, ось два чоловіки стояли перед ними в шатах ясных.

5 Як же полякались вони й нахилили лице до землі, рекли до них: Чого шукаєте живого між мертвими?

6 Нема Його тут, а встав. Згадайте, як Він промовляв до вас, ще будши в Галилеї,

7 глаголючи: **Що мусить Син чоловічий бути виданим у руки чоловіків грішників, і бути розп'ятим, і третього дня воскреснути.**

8 І згадали слова Його,

9 і, вернувшись од гробу, сповістили про се все одинайцятьох і всіх інших.

10 Була ж Марія Магдалина, та Йоанна, та Марія Яковава, й інші з ними, що оповідали перед апостолами се.

11 І явились перед ними яко видумка слова їх, і не поняли віри їм.

12 Петр же, вставши, побіг до гробу; й нахилившись побачив тільки полотно, що лежало, й пійшов, сам у собі дивуючись тим, що сталось.

13 І ось двоє з них йшло того ж дня на село, зване Емаус, гоней з шістьдесять од Єрусалиму.

14 І розмовляли вони між собою про все те, що стало ся.

15 І сталось, як розмовляли вони та перепитувались, і сам Ісус наближившись, йшов з ними.

16 Очі ж їх були вдержані, щоб не пізнали Його.

17 Рече ж до них: **Що се за речі, про котрі розмовляєте між собою йдучи, та сумуєте?**

18 Озвав ся ж один, на ймя Клеопа й каже до Него: Хиба Ти один захожий у Єрусалимі, і не знаєш, що стало ся в йому сими днями?

19 І рече їм: **Що ж таке?** Вони ж сказали Йому: Про Ісуса Назарянина, що був муж пророк, сильний ділом і словом перед Богом і всім народом,

20 як видали Його архиереї та князі наші на суд смертний і розп'яли Його.

21 Ми ж уповали, що се Він, що має збавити Ізраїля; а до всього того третій се день іде сьогодні, як се стало ся;

22 тільки ж і жінки деякі з наших налякали нас, будши рано при гробі,

23 і, не знайшовши тіла Його, прийшли оповідуючи, що явлення ангелів бачили, котрі глаголють, що Він живий.

24 І пійшли деякі з наших до гробу, й знайшли так, як і жінки казали; Його ж не бачили.

25 І рече Він до них: **о безумні і лїниві серцем вірувати всьому, що промовили пророки!**

26 **Чи не мусїв се терпіти Христос і ввійти в славу свою?**

27 І, почавши від Мойсея і від усіх пророків, виясняв їм у всіх писаннях про Него.

28 І наблизились до села, куди йшли, й Він зробив, ніби хоче йти далїй.

29 Вони ж удержували Його, кажучи: Зостань ся з нами; бо вже надвечір, і нахилив ся день. І ввійшов, щоб зостатись із ними.

30 І сталось, як сидїв Він за столом з ними, взявши хлїб, благословив, і переломивши, подав їм.

31 Їм же відкрились очі, й пізнали вони Його; й став ся Він невидимий їм.

32 І казали вони один до одного: Хиба ж серце наше не горїло в нас, як промовляв до нас у дорозї, і як розкривав нам писання?

33 І, вставши тієї ж години, вернулись у Єрусалим і знайшли згромаджених одинайцять, і тих, що були з ними,

34 як говорили: Що встав Господь справдї і явив ся Симонові.

35 І розповіли вони, що сталось у дорозї, і як пізнали Його в ламанню хлїба.

36 Як же се вони говорили, сам Ісус став посеред них, і рече їм: **Упокій вам.**

37 Вони ж, полякавшись і перестрашившись, думали, що духа бачять.

38 І рече їм: **Чого стрївожились? і чого думки встають у серцях ваших?**

39 **Дивїть ся на руки мої і ноги мої, що се сам я. Дотикайтесь мене й вбачайте; бо дух тїла й костей не має, як бачите, що я маю.**

40 І, се глаголючи, показав їм руки й ноги.

41 Ще ж як не поняли вони віри з радощів та дивувались, рече їм: **Маєте що їсти тут?**

42 Вони ж Йому подали риби печеної частину та медового стільника (крижку).

43 І взявши, їв перед ними.

44 Рече ж їм: **Оце ж слова, що глаголав я до вас, ще будши з вами, що мусить справдити ся все, писане в законї Мойсейовому, й пророках, і псальмах про мене.**

45 Тодї розкрив їм розум розуміти писання,

46 і рече їм: **Що так написано й так треба було терпіти Христу й воскреснути з мертвих третього дня;**

47 **і проповідуватись в ім'я Його покаянню і відпущенню гріхів між усіма народами, почавши від Єрусалиму.**

48 **Ви ж свідки сього.**

49 **І ось я посилаю обїтування Отця мого на вас; ви ж сидїть у городї Єрусалимі, поки одягнетесь силою звиш.**

50 І вивів їх геть аж до Витанії, і, знявши руки свої, благословив їх.

51 І сталось, як благословляв їх, одступив од них і возніс ся на небо.

52 Вони ж, поклонившись Йому, вернулись у Єрусалим, з радіощами великими;

53 і пробували раз у раз у церкві, хвалячи й благословлячи Бога. Амін.

ЄВАНГЕЛИЯ ВІД СЬВ. ЙОАНА.

1 У почині було Слово, й Слово було в Бога, й Бог було Слово.

2 Воно було в почині у Бога.

3 Все Ним стало ся; і без Него не стало ся ніщо, що стало ся.

4 У Йому життє було: й життє було світлом людям.

5 І світло у темряві світить, і темрява Його не обняла.

6 Був чоловік посланий від Бога, ймя йому Йоан.

7 Сей прийшов на свідкування, щоб свідкувати про світло, щоб усі вірували через него.

8 Не був він світло, а щоб свідкувати про світло.

9 Було світло правдиве, що просвічує кожного чоловіка, що приходить на світ.

10 На світі був, і світ Ним настав, і світ Його не пізнав.

11 У своє прийшов, і свої не прийняли Його.

12 Которі ж прийняли Його, дав їм власть дітьми Божими стати ся, що вірують в імя Його:

13 що не від крові, ні від хотіння тілесного, ні від хотіння мужеського, а від Бога родили ся.

14 І Слово тілом стало ся, і пробувало між нами (й бачили ми славу Його, славу, яко Єдинородного від Отця), повне благодати і правди.

15 Йоан свідкує про Него, й покликуював, глаголючи: Се той, про кого казав я: За мною грядущий поперед мене був; бо перш мене був.

16 І з повноти Його ми всі прийняли й благодать за благодать.

17 Бо закон через Мойсея даний був; благодать і правда через Ісуса Христа стала ся.

18 Бога ніхто не бачив ніколи; єдинородний Син, що в лоні Отця, той вияснив.

19 І се свідчення Йоанове, як післали Жиди з Єрусалиму священників та левитів, щоб спитали Його: Хто ти єси?

20 І визнав, і не відпер ся; а визнав: Що я не Христос.

21 І питали його: Що ж? Ілия єси ти? І рече: Ні. Пророк єси ти? І відказав: Ні.

22 Казали ж йому: Хто ж єси? щоб нам одповідь дати тим, що післали нас. Що кажеш про себе?

23 Рече: Як голос покликуючого в пустині: Випростайте дорогу Господню, як глаголав Ісаїя пророк.

24 А послані були з Фарисеїв.

25 І питали вони його, й казали йому: Чого ж хрестиш, коли ти не Христос, ні Ілия, ні пророк.

26 Відказав їм Йоан, глаголючи: Я хрещу вас водою; серед вас же стоїть, котрого ви не знаєте:

27 се за мною Грядущий, що поперед мене був; котрому я недостоєн розв'язати рем'я обув'я Його.

28 Се в Витаварі стало ся, за Йорданом, де Йоан хрестив.

29 Назавтра бачить Йоан, що Ісус йде до него, й рече: Ось Агнець Божий, що бере на себе гріхи світа.

30 Се Той, про кого я казав: За мною гряде муж, що поперед мене був, бо перше мене був.

31 І я не знав Його, та, щоб явив ся Ізраїлеві, для того прийшов я, хрестячи водою.

32 І свідкував Йоан, глаголючи: Що бачив я Духа, злинувшого як голуб з неба, і став він над Ним.

33 І я не знав Його; та пославший мене хрестити водою, той мені глаголав: На кого побачиш, що Дух злине та стане над Ним, се той, що хрестить Духом св'ятим.

34 І бачив я, і свідкував, що се Син Божий.

35 Назавтра знов стояв Йоан і два з учеників його;

36 і, споглянувши на Ісуса йдучого, рече: ось Агнецъ Божий.

37 І чули його два ученики глаголючого, й пійшли слідом за Ісусом.

38 І обернувшись Ісус та побачивши їх слідом ідучих, рече їм: **Чого шукаєте?** Вони ж сказали йому: Рави (що єсть перекладом: Учителю), де пробуваєш?

39 Рече їм: **Ідїть і подивіть ся.** Пійшли вони, та й бачили, де пробуває, і перебули в Него день той; було ж коло десятої години.

40 Один з двох, що чули від Йоана та й пійшли слідом за ним, був Андрей, брат Симона Петра.

41 Він знаходить первий брата свого Симона, й каже йому: Знайшли ми Месию (що єсть перекладом: Христос).

42 І привів його до Ісуса. Поглянувши ж на него Ісус, рече: **Ти єси Симон, син Йони; ти назвеш ся Кифа** (що єсть перекладом: Петр).

43 Назавтра хотїв Ісус вийти в Галилею, і знаходить Филипа, й рече йому: **Йди слідом за мною.**

44 Був же Филип із Витсаїди, з города Андреевого та Петрового.

45 Знаходить Филип Натанаїла, й каже йому: Про кого писав Мойсей у законї й пророки, знайшли ми, Ісуса, сина Йосифового, що з Назарету.

46 І каже Натанаїл до него: З Назарету хиба може що добре бути? Каже йому Филип: Іди та й подивись!

47 Побачив Ісус Натанаїла, йдучого до Него, й рече про него: **Ось справді Ізраїлитянин, що в йому підступу нема.**

48 Каже йому Натанаїл: Звідкіля мене знаєш? Озвавсь Ісус і рече йому: **Перш ніж Филип покликав тебе, як був єси під смоківницею, бачив я тебе.**

49 Озвавсь Натанаїл і каже йому: Рави, Ти єси Син Божий, Ти єси цар Ізраїлів.

50 Озвавсь Ісус і рече йому: **Що сказав тобі: Я бачив тебе під смоківницею, то й віруєш? Більше сього бачити меш.**

51 І рече йому: **Істино, істино глаголю вам: Від нинї бачити мете небо відкрите, а ангелів Божих, що сходять угору і вниз на Сина чоловічого.**

2

1 А третього дня було весілля в Канї Галилейській; і була мати Ісусова там;

2 запрошено ж і Ісуса, й учеників Його на весілля.

3 І, як не ставало вина, каже мати Ісусова до Него: Вина не мають.

4 Рече їй Ісус: **Що мені й тобі, жено? ще не прийшла година моя.**

5 Каже Його мати слугам: Що вам скаже, робіть.

6 Стояло ж там шість кам'яних водників про очищення Жидівське, що містили відер по два або по три.

7 Рече їм Ісус: **Поналивajte водники водою.** І поналивали їх аж по верх.

8 І рече їм: **Черпайте тепер, та й несіть до старости.** І понесли.

⁹ Як же покоштував староста води, що сталась вином (а не знав, звідкіля, слуги ж знали, що черпали воду), кличе жениха староста,

¹⁰ і каже йому: Кожен чоловік перш добре вино ставить, а як підопють, тоді гірше; ти ж додержав добре вино аж досі.

¹¹ Сей почин ознак зробив Ісус у Кані Галилейській, і показав славу свою; і вірували в Него ученики Його.

¹² Після сього пійшов у Капернаум, Він і мати Його, й брати Його, й ученики Його; і там пробували небагато днів.

¹³ А була близько пасха у Жидів, і пійшов у Єрусалим Ісус,

¹⁴ і знайшов у церкві продаючих воли, й вівці, і голуби, й міняльників сидячих.

¹⁵ І, зробивши джгута* з мотузків, повиганяв усіх із церкви, й вівці й воли, а міняльникам порозсипав гроші, і столи поперевертав;

¹⁶ а тим, що голуби продавали, рече: **Візьміть се звідсіля; не робіть дому Отця мого домом торговим.**

¹⁷ Згадали ж ученики Його, що написано: Ревність дому твого з'їла мене.

¹⁸ Озвались тоді Жиди, й казали Йому: Що за знак покажеш нам, що се робиш?

¹⁹ Озавсь Ісус і рече їм: **Зруйнують сю церкву, й я за три дні підніму вам її.**

²⁰ Казали тоді Жиди: Сорок і шість років будовано церкву сю, а Ти в три дні піднімеш її?

²¹ Він же глаголав про церкву тіла свого.

²² Як же встав з мертвих, згадали ученики Його, що Він се глаголав їм; і вірували писанню і слову, що глаголав Ісус.

²³ Як же був у Єрусалимі у пасху на свята, многі увірували в ім'я Його, побачивши чудеса Його, що робив.

²⁴ Сам же Ісус не звіряв ся їм, тим що знав усіх:

²⁵ бо не треба було Йому, щоб хто свідкував про чоловіка, бо Він знав, що було в чоловіку.

3

¹ Був же чоловік з Фарисеїв, Никодим ім'я йому, князь Жидівський.

² Сей прийшов до Ісуса в ночі, і каже Йому: Рави, знаємо, що від Бога прийшов єси учителем; ніхто бо таких ознак не може робити, як Ти робиш, коли не буде Бог з ним.

³ Озавсь Ісус і рече йому: **Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не народить ся звиш, не може видіти царства Божого.**

⁴ Каже до Него Никодим: Як же може чоловік народитись, старим будши? хіба може в утробу матери своєї знов увійти, і родитись?

⁵ Озавсь Ісус: **Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не родить ся од води й Духа, не може увійти в царство Боже.**

⁶ Роджене від тіла — тіло, а роджене від Духа — дух.

⁷ Не дивуй ся, що глаголав тобі: Мусите ви народити ся звиш.

⁸ Дух, де хоче, дише, й голос його чуєш, та не знаєш, звідкіля виходить, і куди йде; так усякий народжений од Духа.

⁹ Озавсь Никодим і каже Йому: Як може се статись?

¹⁰ Відказав Ісус і рече йому: **Ти єси учитель Ізраїлів, і сього не знаєш?**

¹¹ **Істино, істино глаголю тобі: Що те, що знаємо, говоримо, й що бачили, свідкуємо; а свідкування нашого не приймає.**

* 2:15 Скрутля, плетінку.

12 Коли про земне глаголав вам, і не віруєте, — як же, коли скажу вам про небесне, увіруєте?

13 І ніхто не зійшов на небо, тільки хто з неба зійшов, Син чоловічий, що на небі.

14 І, як Мойсей підняв угору гадюку в пустині, так мусить бути піднятий і Син чоловічий,

15 щоб кожний віруючий в Него не погиб, а мав життя вічне.

16 Так бо полюбив Бог світ, що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Него, не погиб, а мав життя вічне.

17 Бо не післав Бог Сина свого на світ, щоб осудив світ, а щоб спас ся Ним світ.

18 Хто вірує в Него, не осудить ся; хто ж не вірує, уже осуджений; бо не вірував у ймя єдинородного Сина Божого.

19 Сей же єсть суд, що світло прийшло на світ, а полюбили люде темряву більше ніж світло; були бо лихі їх учинки.

20 Кожен бо, хто чинить лихе, ненавидить світло, й не йде до світла, щоб не зганено вчинків його.

21 Хто ж робить правду, йде до світла, щоб виявились його вчинки, бо в Бозі роблені.

22 Після сього пійшов Ісус і ученики Його в Юдейську землю; і там пробував з ними, й хрестив.

23 Хрестив же й Іоан у Єноні поблизу Салима, бо води було там багато; й приходили, й хрестились.

24 Ще бо не вкинуто в темницю Іоана.

25 Постало ж змагання в учеників Іоанових з Жидами про очищення.

26 І прийшли вони до Іоана, й казали йому: Рави, той що був з тобою за Йорданом, котрому свідкував еси, ось сей хрестить і всі йдуть до Него.

27 Озавсь Іоан і рече: Не може чоловік прийняти нічого, коли не буде дано йому з неба.

28 Самі ви мені свідкуєте, що я казав: Я не Христос, а що я посланий перед Ним.

29 Хто має заручену, той жених; а друг жениха, стоячи й слухаючи його, radoщами радуєть ся голосу жениха; ся оце радість моя сповнилась.

30 Той мусить рости, я ж маліти.

31 Хто звиш гряде, той над усіма; хто від землі, той від землі, і від землі говорить; хто з неба гряде, той над усіма.

32 І що бачив і чув, про те й свідкує; і свідкування Його ніхто не приймає.

33 Хто прийняв свідкування Його, той ствердив, що Бог правдивий.

34 Кого бо післав Бог, той слова Божі говорить; бо не мірою дає Бог Духа.

35 Отець любить Сина, і все дав у руки Йому.

36 Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто не вірує Синові, не бачити ме життя, а гнів Божий пробуває на йому.

4

1 Як же взнав Господь, що прочули Фарисеї, що Ісус більш учеників єднає і хрестить, ніж Іоан,

2 (хоч Ісус сам не хрестив, а ученики Його);

3 то покинув Юдею, та й пійшов знов у Галилею.

4 Треба ж було Йому проходити через Самарію.

5 Приходить оце в город Самарянський, названий Сихар, поблизу хутора, що дав Яков Йосифу, синові своєму.

⁶ Була ж там криниця Якова. Оце ж Ісус, утомившись у дорозі, сидів так на криниці; було ж коло шостої години.

⁷ Приходить жінка з Самарії начерпати води. Рече їй Ісус: **Дай мені пити.**

⁸ Ученики бо Його пішли в город, щоб купити їжі.

⁹ Каже ж Йому жінка Самарянка: Як се Ти, Жидовин будши, пити просиш від мене, жінки Самарянки? Бо Жиди не сходять ся з Самарянами.

¹⁰ Озавсь Ісус і рече їй: **Коли б знала дар Божий і хто се говорить тобі: Дай мені пити, ти просила б Його, й дав би тобі води живої.**

¹¹ Каже Йому жінка: Добродію, і черпака не маєш, і колодязь глибокий; звідкля ж маєш воду живу?

¹² Хиба Ти більший еси отця нашого Якова, що дав нам сей колодязь? і він сам з него пив, і сини його, й скот його.

¹³ Озавсь Ісус і рече їй: **Всякий, хто пє воду сю забажає знов;**

¹⁴ **хто ж напєть ся води, що я дам йому, не забажає до віку; а вода, що дам йому, буде в йому жерелом води, що тече в життє вічне.**

¹⁵ Каже до Него жінка: Добродію, дай мені сієї води, щоб не жаждувала, ані ходила сюди черпати.

¹⁶ Рече їй Ісус: **Іди поклич чоловіка твого, та й приходь сюди.**

¹⁷ Озвалась жінка і каже: Не маю чоловіка. Рече їй Ісус: **Добре сказала еси, що чоловіка не маєш;**

¹⁸ **пять бо чоловіків мала, та й тепер которого маєш, не чоловік тобі; у сьому правду сказала еси.**

¹⁹ Каже Йому жінка: Добродію, бачу, що пророк еси Ти.

²⁰ Батьки наші на сій горі поклонялись; а ви кажете, що в Єрусалимі місце, де треба поклоняти ся.

²¹ Рече їй Ісус: **Жінко, вір мені, що прийде час, коли нї на горі сій, ані в Єрусалимі поклоняти метесь ви Отцеві.**

²² **Ви кланяєтесь, а чому — не знаєте; ми кланяємось, і чому — знаємо, бо спасеннє від Жидів.**

²³ **Та прийде час, і вже єсть, що правдиві поклонники поклонять ся Отцеві духом і правдою; Отець бо таких шукає поклоняючих ся Йому.**

²⁴ **Дух — Бог, і хто поклоняєть ся Йому, духом і правдою мусить поклонятись.**

²⁵ Каже Йому жінка: Знаю, що Месия прийде (званий Христос). Як прийде Він, звістить нам усе.

²⁶ Рече їй Ісус: **Се я, що глаголю тобі.**

²⁷ І прийшли на се ученики Його, й дивувались, що Він із жінкою розмовляв; та ніхто не сказав: Чого тобі треба? або: Про що розмовляєш із нею?

²⁸ Покинула тоді відро своє жінка, й пішла в город, і каже людям:

²⁹ **Ійдіть подивіть ся на чоловіка, котрий сказав мені все, що я зробила; чи се не Христос?**

³⁰ Вийшли ж з города, й прийшли до Него.

³¹ Тим часом просили Його ученики: Рави, їж.

³² Він же рече їм: **Я маю їжу їсти, котрої ви не знаєте.**

³³ Казали ж ученики один до одного: Хиба хто приніс Йому їсти?

³⁴ Рече їм Ісус: **Моя їжа, щоб чинити волю Пославшого мене, й скінчити Його діло.**

³⁵ **Хиба ви не кажете: Що ще чотирі місяці, та й жнива прийдуть? Ось глаголю вам: Здійміть очі ваші, та погляньте на ниви, що вже поповоли на жнива.**

36 І приймає жнець плату, й збирає овоч у життє вічне, щоб і хто сїє радував ся, і хто жне.

37 Бо у сьому слово правдиве: що инший, хто сїє, а инший, хто жне.

38 Я післав вас жати, коло чого ви не працювали; инші люде працювали, а ви на працю їх увійшли.

39 З города ж того багато увірувало в Него Самарян через слово жінки, свідкуючої: Що сказав мені все, що зробила.

40 Як же прийшли до Него Самаряне, просили Його зістатись у них; і зіставсь там два дні.

41 І багато більше увірувало за слово Його.

42 А тій жінці казали: Що вже не задля твого оповідання віруємо; самі бо чули, й знаємо, що се справді Спас сьвіту Христос.

43 Через два ж дні вийшов звідтіля та прийшов у Галилею.

44 Сам бо Ісус свідкував, що пророк у своїй отчині чести не має.

45 Як же прийшов у Галилею, прийняли Його Галилеїці, бачивши все, що зробив у Єрусалимі на сьвята: бо й вони ходили на сьвята.

46 Прийшов же Ісус ізнов у Кану Галилейську, де зробив воду вином. І був один царський, котрого син нездужав у Капернаумі.

47 Сей, почувши, що Ісус прибув із Юдеї в Галилею, прийшов до Него, й благав Його, щоб пійшов та оздоровив сина його, бо мав умерти.

48 Рече ж Ісус до него: **Коли ознак та див не побачите, не увіруєте.**

49 Каже до Него царський: Господи, йди перш, ніж умре дитина моя.

50 Рече йому Ісус: **Іди, син твій живий.** І увірував чоловік слову, що промовив йому Ісус, і пійшов.

51 Вже ж він ішов, зустріли його слуги його й звістили, кажучи: Що хлопчик твій живий.

52 Спитав же в них про годину, коли полегшало йому. І кажуть йому: Що вчора сьмоєї години покинула його горячка.

53 Зрозумів же батько, що тієї сьмоєї години, котрої сказав йому Ісус: **Що син твій живий;** і увірував сам і весь дім його.

54 Се знов другу ознаку зробив Ісус, прийшовши з Юдеї в Галилею.

5

1 Після сього було сьвято Жидівське; і прийшов Ісус у Єрусалим.

2 У Єрусалимі ж коло Овечих воріт є купіль, що зветь ся по єврейськи Ветезда, з пятьма ходниками.

3 В них лежало велике множество недужих, сліпих, кривих, сухих, що дожидали движення води.

4 Ангел бо певного часу спускався у купіль і збивав воду: хто ж первий улазив після збивання води, одужував, якою б ні мучив ся болестю.

5 Був же там один чоловік, що трицять і вісім років був у недузі.

6 Сього побачивши Ісус лежачого, й відаючи, що довгий уже час нездужає, рече йому: **Хочеш одужати?**

7 Відповів йому недужий: Господи, чоловіка не маю, щоб, як зібеть ся вода, вкинув мене в купіль; як же прийду я, инший поперед мене влезить.

8 Рече йому Ісус: **Устань, візьми постіль твою, та й ходи!**

9 І зараз одужав чоловік, і взяв постіль свою, та й ходив; була ж субота того дня.

10 І казали Жиди сціленому: Субота; не годить ся тобі брати постелі.

11 Відказав їм: Хто оздоровив мене, той мені сказав: **Візьми постіль твою, та й ходи.**

12 Питали ж його: Що то за чоловік, що сказав тобі: **Візьми постіль твою, та й ходи?**

13 Той же, що одужав, не знав, хто Він; бо Ісус відійшов геть, як народ був на місці тому.

14 Описля знаходить його Ісус у церкві, і рече йому: **Оце одужав єси; не гріши більш, щоб гіршого тобі не стало ся.**

15 Пійшов чоловік, та й сповістив Жидів, що се Ісус, що оздоровив його.

16 За се гонили Ісуса Жиди й шукали Його вбити, що се зробив у суботу.

17 Ісус же відказав їм: **Отець мій і досі робить і я роблю.**

18 За се ж ще більш шукали Його Жиди вбити, що не то ламле суботу, а ще й Отцем своїм зве Бога, рівним себе ставлячи Богу.

19 Озвав ся ж Ісус і рече їм: **Істино, істино глаголю вам: Не може Син нічого робити від себе, коли не бачить, що Отець те робить: що бо Той робить, те й Син так само робить.**

20 Отець бо любить Сина, і все показує Йому, що сам робить; і більші сих покаже Йому діла, щоб ви дивувались.

21 Бо, як Отець воскрешає мертвих і оживлює, так і Син, кого хоче, оживлює.

22 Бо Отець і не судить нікого, а суд увесь дав Синові,

23 щоб усі шанували Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує Отця, що післав Його.

24 Істино, істино глаголю вам: Що, хто слухає слово моє і вірує Пославшому мене, має життє вічне, і на суд не прийде, а перейде від смерти в життє.

25 Істино, істино глаголю вам: Що прийде час, і нині єсть, що мертві почують голос Сина Божого, й почувши оживуть.

26 Бо, як Отець має життє в собі, так дав і Синові життє мати в собі,

27 і власть дав Йому і суд чинити; бо Він Син чоловічий.

28 Не дивуйтесь сьому, бо прийде час, що в гробах почують голос Його,

29 і виходять: котрі добро робили, в воскресеннє життя, а котрі зло робили, в воскресеннє суду.

30 Не можу я робити від себе нічого: як чую, суджу; і суд мій праведний; бо не шукаю волі моєї, а волі пославшого мене Отця.

31 Коли я свідкую про себе, свідченнє моє не правдиве.

32 Інший єсть, хто свідкує про мене; і я знаю, що правдиве свідченнє, котре про мене свідкує.

33 Ви посилали до Іоана, й свідкував правді.

34 Я же не від чоловіка свідченнє приймаю, а глаголю се, щоб ви спаслись.

35 Той був світильник горючий і світлючий; ви ж хотіли повеселитись на часину світлом його.

36 Я ж маю свідченнє більше Іоанового: діла бо, що дав мені Отець, щоб їх скінчити, ті діла, що я роблю, свідкують про мене, що Отець мене післав.

37 І пославший мене Отець сам свідкував про мене. Ані голосу Його не чули ви ніколи, ані виду Його не бачили;

38 і слова Його не маєте пробуваючого в вас; бо кого післав Він, тому ви не віруєте.

39 Прослідіть писання; бо ви думаєте в них життє вічне мати; й ті свідкують про мене.

40 Та не хочете прийти до мене, щоб життє мати.

41 Чести від людей не приймаю.

42 Та я спізнав вас, що любови Божої не маєте в собі.

43 Я прийшов в ім'я Отця мого, і не приймаєте мене. Коли инший прийде в ім'я своє, того приймете.

44 Як ви можете вірувати, славу один од одного приймаючи, а слави, що від одного Бога, не шукаєте?

45 Не думайте, що я обвинувачу вас перед Отцем: є хто винуватить вас: Мойсей, що на него вповаєте.

46 Коли б ви вірували Мойсейові, вірували б мені; бо про мене той писав.

47 Коли ж його писанням не віруєте, як моїм словам вірувати мете?

6

1 Після сього пійшов Ісус на той бік моря Галилейського, Тивериядського.

2 І йшло за Ним багато народу, бо бачили Його ознаки, що робив над недужими.

3 Зійшов же на гору Ісус, і сидів там з учениками своїми.

4 Була ж близько пасха, сьвято Жидівське.

5 Знявши ж Ісус очі і побачивши, що багато народу йде до Него, рече до Филипа: **Звідкіля купимо хліба, щоб вони попоїли?**

6 Се ж сказав, вивідуючи його, бо сам знав, що має робити.

7 Відказав Йому Филип: За двісті денаріїв хліба не стане їм, щоб кожному з них хоч трохи досталось.

8 Каже Йому один з учеників Його, Андрей, брат Симона Петра:

9 Є тут хлопець один, що має пять хлібів ячних* та дві рибки; тільки що сього на стільки?

10 Рече ж Ісус: **Заставте людей сідати.** Була ж трава велика на тому місці. Посідали ж чоловіки, числом тисяч з пять.

11 Приймавши ж хліби Ісус, і оддавши хвалу, подав ученикам, ученики ж сидячим; так само й риби, скільки хотіли.

12 Як же наситились, рече ученикам своїм: **Позбирайте останки окрушин, щоб не пропало ніщо.**

13 Зібрали ж і наповнили дванайцять кошів окрушин із пяти хлібів ячних, що зосталось у тих, що їли.

14 Люде ж, бачивши, яку ознаку зробив Ісус, сказали, що се справді пророк, грядущий на світ.

15 Як же постеріг Ісус, що хочуть прийти та схопити Його, щоб зробити Його царем, то пійшов ізнов на гору сам один.

16 Як же настав вечір, пійшли ученики Його над море,

17 і, ввійшовши в човен, плули на той бік моря у Капернаум. І вже стемніло, й не приходив до них Ісус.

18 А море, од великого вітру, що бурхав, піднялось.

19 Одпливши ж гоней на двайцять і пять або трийцять, бачять, що Ісус ходить по морю, і до човна наближуєть ся, і полякались.

20 Він же рече їм: **Се я; не лякайтесь.**

21 Тоді радо прийняли Його в човен, і зараз човен опинивсь коло землі, куди вони прямували.

22 Назавтра народ, стоячий по тім боці моря, побачивши, що иншого човна не було там, тільки один той, у котрий ввійшли ученики Його, й що не ввійшов з учениками своїми Ісус у човен, а що самі ученики Його відчалили,

* 6:9 Ячмінних.

23 інші ж човни поприходили з Тиверияди поблизу місця, де їли хліб, як хвалу оддав Господь;

24 побачивши ж оце люде, що Ісуса там нема, ані учеників Його, ввійшли і вони в човни, та й прибули в Капернаум, шукаючи Ісуса.

25 І, знайшовши Його на тім боці моря, сказали Йому: Рави, коли прибув еси сюда?

26 Відказав їм Ісус і рече: **Істино, істино глаголю вам: Шукаєте мене не тому, що бачили ознаки, а що їли хліб, та й наситились.**

27 **Трудіть ся не для їжи погибаючої, а для їжи, що зостаєть ся в вічне життє, котру Син чоловічий вам дасть; Сього бо Отець ствердив, Бог.**

28 Казали ж до Него: Що нам робити, щоб чинити діла Божі?

29 Відказав Ісус і рече їм: **Се єсть діло Боже, щоб вірувати в Того, кого післав Він.**

30 Казали ж Йому: Що ж робиш Ти за ознаку, щоб виділи ми, та й вірували Тобі? що чиниш?

31 Батьки наші манну їли в пустині, як писано: Хліб з неба дав їм їсти.

32 Рече ж їм Ісус: **Істино, істино глаголю вам: Не Мойсей дав вам хліб з неба, а Отець мій дає вам хліб з неба правдивий.**

33 **Бо хліб Божий той, що сходить з неба, й життє дає сьвітові.**

34 Казали ж до Него: Господи, всякого часу давай нам хліб сей.

35 Рече ж їм Ісус: **Я хліб життєя, хто приходить до мене, не голодувати ме, і хто вірує в мене, не жаждувати ме ніколи.**

36 **Тільки глаголю вам, що й виділи мене, та й не віруєте.**

37 **Усе, що дає мені Отець, до мене прийде; а хто приходить до мене, не вижену геть.**

38 **Бо зійшов я з неба, не щоб чинити волю мою, а волю Пославшого мене.**

39 **Се ж воля пославшого мене Отця, щоб з усього, що дав мені, не погубив я нічого, а воскресив його останнього дня.**

40 **Се ж воля пославшого мене, щоб кожен, хто видить Сина й вірує в Него, мав життє вічне, і я воскрешу його останнього дня.**

41 Миркали† тоді Жиди про Него, що сказав: **Я хліб, що зійшов з небес;**

42 і казали: Хіба се не Ісус, син Йосифів, котрого знаємо ми батька й матір? Як же Він каже: **Що з неба зійшов я?**

43 Озвав ся ж Ісус і рече їм: **Не миркайте між собою.**

44 **Ніхто не може прийти до мене, коли Отець, пославший мене, не притягне його, й я воскрешу його останнього дня.**

45 **Написано в пророків: І будуть усі навчені від Бога. Тим кожен, хто чув од Отця і навчивсь, приходить до мене.**

46 **Не то, щоб Отця хто видів, тільки Той, хто від Бога, Той видів Отця.**

47 **Істино, істино глаголю вам: Хто вірує в мене, має життє вічне.**

48 **Я хліб життєя.**

49 **Батьки ваші їли манну в пустині, та й повмирали.**

50 **Се хліб, що з неба сходить, щоб, хто їсть Його, не вмер.**

51 **Я хліб живий, що з неба зійшов. Коли хто їсть сей хліб, жити ме по вік; а хліб, що я дам, се тіло моє, що я дам за життє сьвіту.**

52 **Змагались тоді між собою, говорячи: Як може Він дати нам тіло їсти?**

53 Рече ж їм Ісус: **Істино, істино глаголю вам: Як не їсте тіла Сина чоловічого й не пете Його крові, не маєте життєя в собі.**

54 **Хто їсть тіло моє і пє мою кров, має життє вічне, і я воскрешу його останнього дня.**

† 6:41 Відказували.

- 55 Тіло моє справді єсть їжа, а кров моя справді єсть напитек.
56 Хто їсть тіло моє і п'є кров мою, в мені пробуває, а я в йому.
57 Як післяв мене живий Отець, і я живу Отцем, так і хто їсть мене, й той жити ме мною.
58 Се хліб, що з неба зійшов. Не як батьки ваші їли манну та й помирали; хто їсть сей хліб, жити ме по вік.
59 Се Він глаголав у школі, навчаючи в Капернаумі.
60 Многі ж слухавши з учеників Його казали: Жорстоке се слово; хто може його слухати?
61 Знаючи ж Ісус сам у собі, що миркають про Него ученики Його, рече їм: **Се вас блазнить?**
62 Що ж, коли побачите Сина чоловічого, як входить туди, де перше був?
63 Се дух, що оживлює; тіло не годить ся ні на що. Слова, що я глаголю вам, се дух і життя.
64 Тільки ж є такі між вами, що не вірують. Знав бо з почину Ісус, котрі не вірують, і хто зрадить Його.
65 І рече: **Тим глаголав вам, що ніхто не може прийти до мене, коли не буде дано йому від Отця мого.**
66 Після сього багато з учеників Його пійшли назад, і вже більш з Ним не ходили.
67 Рече ж Ісус дванайцятьом: **Чи й ви хочете йти?**
68 Відказав тоді Йому Симон Петр: Господи, до кого йти нам? у Тебе слова життя вічного,
69 і ми увірували й взнали, що Ти єси Христос, Син Бога живого.
70 Відказав їм Ісус: **Хиба не я вас дванайцятьох вибрав? а один з вас диявол.**
71 Говорив же про Юду Симонового Іскаріота: сей бо мав Його зрадити, один з дванайцяти.

7

- 1 І ходив Ісус після сього по Галилеї; не хотів бо по Юдеї ходити, що шукали Його Жиди вбити.
2 Було ж близько Жидівське свята кучок.
3 Казали ж до Него брати Його: Зійди звідсіля, та й іди в Юдею, щоб і ученики Твої виділи діла Твої, що робиш.
4 Ніхто бо тайно нічого не робить, шукаючи сам знаним бути. Коли таке робиш, то покажи себе світові.
5 Бо й брати Його не вірували в Него.
6 Рече тоді їм Ісус: **Пора моя ще не прийшла; ваша ж пора всякого часу готова.**
7 **Не може світ ненавидіти вас, мене ж ненавидить; бо я свідкую про него, що діла його лихі.**
8 **Ви йдіть на се свято; я ще не піду на те свято, бо пора моя ще не сповнилась.**
9 Се сказавши їм, зіставсь у Галилеї.
10 Як же пійшли брати Його, тоді й Він пійшов на свято, не явно, а якби потай.
11 Жиди ж шукали Його в свято, й казали: Де Він?
12 І було багато говірки про Него в народі: інші казали, що Він добрий; інші ж казали: Ні, а зводить народ.
13 Та ніхто явно не говорив про Него задля страху перед Жидами.

14 Як же було в половині сьвята, ввійшов Ісус у церкву, та й навчав.

15 І дивувались Жиди, кажучи: Як Він писання знає, не вчившись?

16 Озвав ся до них Ісус і рече: **Моя наука не єсть моя, а Пославшого мене.**

17 **Коли хто хоче волю Його чинити, знати ме про науку, чи від Бога вона, чи я від себе глаголю.**

18 **Хто від себе говорить, слави своєї шукає; хто ж шукає слави Пославшого Його, Той правдивий, і неправди нема в Йому.**

19 **Хиба не Мойсей дав вам закон? а ніхто з вас не чинить закону. Чого шукаєте мене вбити?**

20 Озвався народ і каже: Біса маєш; хто шукає вбити Тебе?

21 Відказав Ісус і рече їм: **Одно діло зробив я, і всі дивуетесь.**

22 **Мойсей дав вам обрізання (не, що від Мойсея воно, а від батьків); то й у суботу обрізуєте чоловіка.**

23 **Коли обрізання приймає чоловік у суботу, щоб не був зламаний закон Мойсеїв, чого на мене ремствуєте, що всього чоловіка уздоровив у суботу?**

24 **Не судить по виду, а праведний суд судить.**

25 Кажали тоді деякі з Єрусалимців: Чи не се Той, що шукають убити Його?

26 І ось явно говорить, і нічого Йому не кажуть. Чи справді не взнали князі, що Він справді Христос?

27 Тільки ж ми Його знаємо, звідкіля Він; Христос же як прийде, ніхто не знати ме, звідкіля Він.

28 **Покликне тоді в церкві Ісус, навчаючи й глаголючи: І мене знаєте, й знаєте, звідкіля я! а від себе не прийшов я, єсть же правдивий Пославший мене, котрого ви не знаєте.**

29 **Я ж знаю Його, бо я від Него; й Той мене післав.**

30 Шукали тоді, щоб схопити Його, та ніхто не зняв на Него руки, бо ще не прийшла година Його.

31 Многі ж з народу увірували в Него, й казали: Що, як прийде Христос, чи більші сих ознак робити ме, які Сей зробив?

32 Почули Фарисеї, що народ поговорював таке про Него, й післали Фарисеї та архиереї слуги, щоб схопили Його.

33 Рече їм тоді Ісус: **Ще малий час я з вами, й пійду до Пославшого мене.**

34 **Шукати мете мене, та й не знайдете; й де я, ви не зможете прийти.**

35 Кажали тоді Жиди між собою: Куди Він хоче йти, що ми не знайдемо Його? Чи не між розсипаних Геленян хоче йти та навчати Геленян?

36 **Що се за слово, що каже: Шукати мете мене, та й не знайдете? і: Де я, ви не можете прийти?**

37 В останній же великий день сьвята став Ісус, та й покликнув, глаголючи: **Коли хто жаждує, нехай прийде до мене, та й пє.**

38 **Хто вірує в мене, як рече писання, ріки води живої з черева його потечуть.**

39 Се ж глаголав про Духа, що мають прийняти віруючі в Него; ще бо не був (на них) Дух сьвятий, бо Ісус ще не прославив ся.

40 Многі ж з народу, почувши се слово, сказали: Се справді пророк,

41 інші казали: Чи з Галилеї ж Христу приходити?

42 Чи не глаголе ж писання, що з насіння Давидового й з Витлеєма села, де був Давид, Христос прийде?

43 Тоді повстало розділення в народі через Него.

44 Деякі ж з них хотіли схопити Його; тільки ж ніхто не зняв на Него рук.

45 Прийшли тоді слуги до архиєреїв та Фарисеїв, і казали їм вони: Чом не привели Його?

46 Відказали слуги: Ніколи так не говорив чоловік, як Сей чоловік.

47 Відказали тоді їм Фарисеї: Чи й вас не зведено?

48 Хиба хто з князів увірував у Него, або з Фарисеїв?

49 А сей народ, що не знає закону, проклятий.

50 Каже Никодим до них, котрий приходив у ночі до Него, будши один з них:

51 Чи закон наш судить чоловіка, коли не вислухає його перше й не знає, що робить?

52 Озвались вони й казали йому: Чи й ти з Галилеї еси? Пошукай і подивись, що пророк з Галилеї не встає.

53 І пійшов кожен до дому свого.

8

1 Ісус же пійшов на гору Оливну.

2 Вранці ж ізнов прийшов у церкву, і всі люде приходили до Него; й сівши навчав їх.

3 Приводять же письменники та Фарисеї до Него жінку, схоплену в перелюбі, і, поставивши її посередині,

4 кажуть Йому: Учителю, сю жінку схоплено в перелюбі, на самому вчинку.

5 В законі ж Мойсей нам звелів таких каменувати; Ти ж що кажеш?

6 Се ж казали, спокушуючи Його, щоб мали чим винувати Його. Ісус же, схилившись до долу, писав пальцем по землі.

7 Як же не переставали питати Його, піднявшись рече до них: **Хто з вас без гріха, нехай первий кине камінь на неї.**

8 І, знов, схилившись до долу, писав по землі.

9 Вони ж, почувши й докорені совістю, вийшли один за одним, почавши від старших та аж до останніх; і zostавсь один Ісус та жінка, стоячи посередині.

10 Піднявши ся ж Ісус і нікого не бачивши, тільки жінку, рече їй: **Жінко, де ж ті винувателі твої? ніхто тебе не осудив?**

11 Вона ж каже: Ніхто, Господи. Рече ж їй Ісус: **І я тебе не суджу: йди, і більш не гріши.**

12 Знов же промовляв їм Ісус, глаголючи: **Я світло світу. Хто йде слідом за мною, не ходити ме в темряві, а мати ме світло життя.**

13 Казали тоді Йому Фарисеї: Ти про себе свідкуєш; свідчення Твое неправдиве.

14 Озавсь Ісус і рече їм: **Хоч я свідкую про себе, правдиве свідчення мое; бо я знаю, звідкіля я прийшов, і куди йду.**

15 **Ви по тілу судите; я не суджу нікого.**

16 **Коли ж я суджу, суд мій правдивий; бо я не один, а я й пославший мене Отець.**

17 **І в законі ж вашому написано, що двох людей свідчення правдиве.**

18 **Я свідкую про себе, й свідкує про мене пославший мене Отець.**

19 Казали тоді Йому: Де Отець Твій? Відказав Ісус: **Ні мене не знаєте, ні Отця мого. Коли б мене знали, й Отця мого знали б.**

20 Такі слова промовив Ісус у скарбниці, навчаючи в церкві; і ніхто не хапав Його; бо ще не прийшла година Його.

21 Рече їм тоді знов Ісус: **Я йду, й шукати мете мене, і в гріхах ваших помираєте. Куди ж я йду, ви не можете йти.**

22 Сказали тоді Жиди: Чи не вбє Він себе, що каже: Куди я йду, ви не можете йти?

²³ І рече їм: **Ви од нижнього, я од вишнього; ви од світу сього, я не од світу сього.**

²⁴ Тим я сказав вам, що помираєте в гріхах ваших: коли бо не увіруєте, що се я, помираєте в гріхах ваших.

²⁵ Казали тоді Йому: Хто Ти єси? І рече їм Ісус: Той, що з почину, як і глаголю вам.

²⁶ Багато маю про вас глаголати й судити; тільки ж Пославший мене правдивий; і я, що чув від Него, се глаголю в світі.

²⁷ Не розуміли, що про Отця їм глаголе.

²⁸ Рече ж їм Ісус: Як знесете вгору Сина чоловічого, тоді зрозумієте, що се я, і що від себе не роблю нічого; тільки, як навчив мене Отець мій, таке глаголю.

²⁹ І Пославший мене — зо мною; не оставив мене одного Отець; бо я роблю всякого часу, що подобаєть ся Йому.

³⁰ Як се Він промовляв, многі увірували в Него.

³¹ Рече тоді Ісус до Жидів, що увірували Йому: Коли пробувати мете у слові моєму, справді ви ученики мої будете,

³² і зрозумієте правду, й правда визволить вас.

³³ Відказали Йому: Ми насінне Авраамове, й ні в кого не були в неволі ніколи. Як же Ти говориш, що вільні будете?

³⁴ Відказав їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що всякий, хто робить гріх, невільник гріха.

³⁵ Невільник же не пробує в дому до віку, Син пробує до віку.

³⁶ Коли ж Син визволить вас, справді вільними будете.

³⁷ Знаю, що ви насінне Авраамове; та шукаєте вбити мене, бо слово моє не містить ся в вас.

³⁸ Я, що видів у Отця мого, глаголю; а ви, що виділи в Отця вашого, робите.

³⁹ Озвались вони й казали Йому: Отець наш Авраам. Рече їм Ісус: Коли б ви діти Авраамові були, діла Авраамові робили б.

⁴⁰ Тепер же шукаєте вбити мене, чоловіка, що вам правду глаголав, котру чув я від Бога. Сього Авраам не робив.

⁴¹ Ви робите діла Отця вашого. Казали тоді Йому: Ми не з перелюбу родились: одного Отця маємо, Бога.

⁴² Рече ж їм Ісус: Коли б Бог Отець ваш був, любили б ви мене; бо я від Бога вийшов і приходжу, бо не від себе прийшов я, а Він мене післав.

⁴³ Чом бесіди моєї не розумієте? Бо не можете слухати слова мого.

⁴⁴ Ви від Отця диявола, й хотіння Отця вашого диявола хочете робити. Той був душогубцем з почину, й в правді не встояв; бо нема правди в йому. Коли говорить брехню, із свого говорить; бо він брехун і Отець її.

⁴⁵ А що я правду глаголю, не віруєте мені.

⁴⁶ Хто з вас докорить мені за гріх? Коли ж правду глаголю, чому ви не віруєте мені?

⁴⁷ Хто від Бога, слова Божі слухає. Тому ви не слухаєте, що ви не від Бога.

⁴⁸ Озвались тоді Жиди, й казали Йому: Чи не добре ми кажемо, що Самарянин єси Ти, і біса маєш?

⁴⁹ Відказав Ісус: Я біса не маю, а шаную Отця мого; ви ж не шануєте мене.

⁵⁰ Я ж не шукаю моєї слави; єсть, хто шукає й судить.

⁵¹ Істино, істино глаголю вам: Коли хто слово моє хоронити ме, смерти не побачить по вік.

52 Сказали тоді Йому Жиди: Тепер ми знаємо, що Ти біса маєш. Авраам умер і пророки, а Ти кажеш: **Коли хто слово моє хоронити ме, не вкусить смерті по вік.**

53 Хиба Ти більший єси, ніж отець наш Авраам, що вмер? І пророки повмирали. Ким Ти себе робиш?

54 Відказав Ісус: **Коли я прославляю себе, слава моя ніщо. Єсть Отець мій, що прославляє мене, про котрого ви кажете, що Він Бог ваш.**

55 **І не пізнали Його; я ж знаю Його. А коли я скажу, що не знаю Його, буду подобний вам ложник. Ні, знаю Його, й слово Його хороню.**

56 **Авраам, отець ваш, рад був видіти день мій; та він увидів, і зрадів.**

57 Казали тоді Жиди до Него: Не маєш пятидесяти років ще, і Авраама видів єси?

58 Рече їм Ісус: **Істино, істино глаголю вам: Перш ніж Авраамові бути, я був.**

59 Брали тоді камінне, щоб кидати на Него; Ісус же сховав ся, і вийшов з церкви, пройшовши посеред них, і пійшов так мимо.

9

1 І, йдучи мимо, побачив чоловіка, сліпого зроду.

2 І спитали в Него ученики Його, говорячи: Рави, хто згрішив: він, чи родителі його, що сліпим родив ся.

3 Відказав Ісус: **Ні він не згрішив, ні родителі його, тільки щоб явилися діла Божі на йому.**

4 **Мені треба робити діла Пославшого мене, поки дня: прийде ніч; тоді ніхто не зможе робити.**

5 **Доки я в світі, я світло світові.**

6 Се промовивши, плюнув на землю, і зробив грязиво з слини, та й помазав грязивом очі сліпому,

7 і рече йому: **Иди, вмий ся в купелі Силоамській** (що перекладом: Посланий). Пійшов же і вмивсь, та й прийшов видющий.

8 Сусіди ж, що виділи його перше, що був сліпий, казали: Чи се не той, що сидів та просив?

9 Інші казали: Що се той; а другі: Що схожий на него. Він же каже: Що се я.

10 Сказали тоді йому: Як відкрились твої очі?

11 Відказав він, і каже: Чоловік, званий Ісус, зробив грязиво, й помазав мої очі, і рече мені: **Иди до Силоамської купелі та вмий ся.** Пійшовши ж і вмившись, прозрів я.

12 Сказали тоді йому: Де Він? Каже: Не знаю.

13 Приводять його до Фарисеїв, колись сліпого.

14 Була ж субота, як грязиво зробив Ісус, і відкрив його очі.

15 Знов же питали його Фарисеї, як прозрів. Він же казав їм: Грязиво положив на очі мої, а я вмивсь, та й бачу.

16 Казали тоді деякі з Фарисеїв: Сей чоловік не від Бога, бо суботи не хоронить. Інші казали: Як може чоловік грішний такі ознаки робити? І була незгода між ними.

17 Кажуть сліпому знов: Ти що кажеш про Него, що відкрив твої очі? Він же сказав: Що Він пророк.

18 Не увірували ж Жиди про него, що сліпим був і прозрів, аж доки покликали родителів самого прозрівшого.

19 І питали їх, кажучи: Чи се син ваш, про котрого ви кажете, що сліпим родив ся? як же тепер бачить?

²⁰ Відказали їм родителі його, й казали: Знаємо, що син наш, і що сліпим родив ся;

²¹ Як же тепер бачить, не знаємо; або хто відкрив його очі, ми не знаємо. Він зріст має, його спитайте; сам про себе нехай говорить.

²² Се казали родителі його, бо боялись Жидів; уже бо постановили Жиди, щоб, коли хто Його визнає Христом, того вилучити із школи.

²³ Тим родителі його казали: Що зріст має, його питайте.

²⁴ Покликали тоді вдруге чоловіка, що був сліпим, і сказали йому: Дай славу Богу; ми знаємо, що чоловік сей грішний.

²⁵ Озвав ся ж той, і сказав: Чи грішний, не знаю; одно знаю, що, сліпим буди, тепер бачу.

²⁶ Сказали ж йому знов: Що зробив тобі? як одкрив очі твої?

²⁷ Відказав їм: Я сказав вам уже, й ви чули. Чого знов хочете чути? Хиба й ви хочете Його учениками бути?

²⁸ Налажали його тоді, і казали: Ти ученик Його, ми ж Мойсейові ученики.

²⁹ Ми знаємо, що Мойсейові глаголав Бог; Сього ж не знаємо, звідкіля Він.

³⁰ Озвавсь чоловік, і каже їм: Тим воно й дивно, що ви не знаєте, звідкіля Він, а відкрив очі мої.

³¹ Ми ж знаємо, що грішників Бог не слухає; хто ж побожний та волю Його чинить, того слухає.

³² Од віку не чувано, щоб одкрив хто очі зроду сліпому.

³³ Коли б Сей не був від Бога, не міг би робити нічого.

³⁴ Озвались і казали йому: У гріхах ти родивсь увесь, і ти навчаєш нас? Та й вигнали його геть.

³⁵ Почув Ісус, що вигнали його геть, і, знайшовши його, сказав йому: **Ти віруєш у Сина Божого?**

³⁶ Озвав ся той, і сказав: Хто Він, Господи, щоб увірував я в Него?

³⁷ Рече ж йому Ісус: **І видів еси Його, й хто говорить з тобою, се Він.**

³⁸ Він же каже: Вірую, Господи, та й поклонивсь Йому.

³⁹ І рече Ісус: **На суд я в світ сей прийшов, щоб которі не бачать, почали бачити, й щоб которі бачать, сліпими робились.**

⁴⁰ І почули се деякі з Фарисеїв, що були з Ним, і казали Йому: То й ми сліпі?

⁴¹ Рече їм Ісус: **Коли б сліпі були, не мали б гріха; тепер же кажете: Що бачимо; тим гріх ваш остаєть ся.**

10

¹ Істино, істино глаголю вам: Хто не ввійде дверима в кошару, а перелазить де инде, той злодій і розбійник.

² Хто ж увійде дверима, той пастир вівцям.

³ Тому воротар одчиняє, і вівці голосу його слухають, і свої вівці кличе по імени, і виводить їх.

⁴ І як вижене вівці свої, йде поперед них, а вівці йдуть слідом за ним, бо знають голос його.

⁵ За чужим же не пійдуть, а втікати муть од него, бо не знають голосу чужих.

⁶ Сю приповість сказав їм Ісус, вони ж не зрозуміли, що се було, про що глаголав їм.

⁷ Тоді знов рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: **Що я двері вівцям.**

⁸ Всі, скільки прийшло їх перше мене, злодії і розбійники; тільки ж не послушали їх вівці.

⁹ Я — двері: мною коли хто ввійде, спасеть ся, і входить ме, й виходити ме, і знайде пашу.

10 Злодій не приходить, як тільки щоб украсти, і вбити, й погубити. Я прийшов, щоб життє мали, й надто мали.

11 Я пастир добрий: пастир добрий душу свою кладе за вівці.

12 Наймит же й хто не пастир, що не його вівці, бачить вовка йдучого, та й кидає вівці, та й утікає; а вовк хапа їх, і розсипає вівці.

13 Наймит же втікає, бо він наймит, і не журить ся про вівці.

14 Я пастир добрий, і знаю моїх, і знають мене мої.

15 Яко ж знає мене Отець, так і я знаю Отця, і душу мою кладу за вівці.

16 І інші вівці маю, що не сієї кошари; і тих я мушу привести, й голос мій почують, і буде одно стадо, й один пастир.

17 За те Отець мене любить, що я кладу душу мою, щоб знов прийняти її.

18 Ніхто не бере її від мене, а я кладу її від себе. Маю власть положити її, і маю власть знов прийняти її. Сю заповідь прийняв я від Отця мого.

19 Постаła тоді знов незгода між Жидами за слова сї.

20 Кажали ж многі з них: Біса має і божеволіє; чого ви Його слухаєте?

21 Інші казали: Се слова не біснுவатого. Хиба біс може сліпим очі відкривати?

22 Були ж поновини в Єрусалимі, і зима була.

23 І ходив Ісус по церкві у Соломоновім ходнику.

24 Обступили тоді Його Жиди, й казали Йому: Доки нас морочити меш? Коли Ти Христос, скажи нам явно.

25 Відказав їм Ісус: Я казав вам, та й не віруєте. Діла, що я роблю в ім'я Отця мого, сї свідкують про мене.

26 Та ви не віруєте, бо ви не з овець моїх, як я казав вам.

27 Вівці мої голосу мого слухають, і я знаю їх, і вони йдуть слідом за мною.

28 І я життє вічне даю їм; і не погинуть до віку, й не вихопить їх ніхто з рук моїх.

29 Отець мій, що дав мені, більший усіх, і ніхто не здоліє вихопити їх із рук Отця мого.

30 Я і Отець одно.

31 Брали тоді знов камінне Жиди, щоб каменувати Його.

32 Озавсь до них Ісус: Багато добрих діл явив я від Отця мого. За которе з тих діл каменуєте мене?

33 Відказали йому Жиди, говорячи: За добре діло не каменуємо Тебе, а за хулу, і що Ти, чоловіком будши, робиш себе Богом.

34 Озавсь до них Ісус: Хиба не написано в законі вашому: Я сказав, ви боги?

35 Коли тих назвав богами, до кого слово Боже було, та й не може поламатись писаннє, —

36 то як же про Того, кого Отець освятив і післав у світ, ви кажете: Що хулиш, бо сказав: Я Син Божий?

37 Коли я не роблю діл Отця мого, не йміть віри мені.

38 Коли ж роблю, а ви мені не віруєте, то ділам віруйте, щоб ви знали й вірували, що в мені Отець, і я в Йому.

39 Шукали тоді знов Його схопити, та вхилився од рук їх,

40 та й пішов ізнов на той бік у те місце, де Йоан перше хрестив, та й пробував там.

41 І многі приходили до Него, й казали: Що Йоан ніякої ознаки не зробив, усе ж, що Йоан казав про сього чоловіка, правда була.

⁴² І увірували там многі в Него.

11

¹ Був же один, що нездужав, Лазар з села Марії та Марти, сестри її.

² Була ж се Марія, що намастила Господа миром і обтерла ноги Його волосsem своїм, котрої брат Лазар нездужав.

³ Післали тоді сестри до Него, кажучи: Господи, ось той, що Ти любиш, нездужає.

⁴ Почувши Ісус, рече: **Ся болість не на смерть, а про славу Божу, щоб прославивсь Син Божий через неї.**

⁵ Любив же Ісус Марту, й сестру її, і Лазаря.

⁶ Як же почув, що нездужає, тоді zostавсь у тому місці, де був, ще два дні.

⁷ Після того ж рече ученикам: **Ходім знов у Юдею.**

⁸ Кажуть Йому ученики: Рави, тепер шукали Тебе Жиди каменувати, й знов йдеш туди!

⁹ Відказав Ісус: **Хиба не дванайцять годин у дні? Коли хто ходить у день, не спотикаєть ся, бо світло світа сього бачить.**

¹⁰ **Коли ж хто ходить поночі, спотикаєть ся, бо нема світла в йому.**

¹¹ Се промовив, і після того рече їм: **Лазар, друг наш, заснув; та я піжду, щоб розбудити його.**

¹² Казали тоді ученики Його: Господи, коли заснув, то й одужає.

¹³ Говорив же Ісус про смерть його; вони ж думали, що про спочинок сонний каже.

¹⁴ Тоді ж рече їм Ісус явно: **Лазар умер.**

¹⁵ **І я радуюсь задля вас, що не був там, щоб ви увірували. Та ходімо до него.**

¹⁶ Рече тоді Тома, на прізвище близняк, товаришам ученикам: **Ходімо й ми, щоб умерти з Ним.**

¹⁷ Прийшовши тоді Ісус, застав його, що він чотири дні вже у гробі.

¹⁸ Була ж Витання поблизу Єрусалиму, гоней на пятьдесят.

¹⁹ І багато Жидів поприходило до Марти та Марії, щоб розважати їх по братові їх.

²⁰ Марта ж, як почувла, що Ісус прийшов, вибігла назустріч Йому; Марія ж сиділа в хаті.

²¹ Каже тоді Марта до Ісуса: Господи, коли б був еси тут, брат мій не вмер би.

²² Тільки ж і тепер знаю, що, чого попросиш у Бога, дасть Тобі Бог.

²³ Рече їй Ісус: **Воскресне брат твій.**

²⁴ Каже Марта до Него: Я знаю, що воскресне у воскресенню останнього дня.

²⁵ Рече їй Ісус: **Я воскресення і життя. Хто вірує в мене, коли й умре, жити ме.**

²⁶ **І всякий, хто живе й вірує в мене, не вмере по вік. Чи віруєш сьому?**

²⁷ Каже Йому: Так, Господи, я увірувала, що Ти еси Христос, Син Божий, грядущий на світ.

²⁸ І, се промовивши, пійшла та й покликала Марію, сестру свою, нишком, кажучи: Учитель прийшов, і кличе тебе.

²⁹ Вона ж, як почувла, встає хутко, і йде до Него.

³⁰ Ще ж не прийшов у село Ісус, а був на місці, де зустріла Його Марта.

³¹ Тоді Жиди, що були з нею в хаті та розважали її, побачивши Марію, що хутко встала та вийшла, пійшли за нею, кажучи: Що йде до гробу, щоб плакати там.

32 Марія ж, як прийшла, де був Ісус, і побачила Його, то впала в ноги Йому, кажучи до Него: Господи, коли б був еси тут, не вмер би брат мій.

33 Ісус же, як побачив її, що плаче, і прийшовших з нею Жидів, що плачуть, засмутив ся духом, і зворушив ся,

34 і рече: **Де положили його?** Кажуть Йому: Господи, йди та подивись.

35 І заплакав Ісус.

36 Казали тоді Жиди: Ось як Він любив його!

37 Деякі ж з них казали: Чи не міг Сей, що відкрив очі сліпому, зробити, щоб і він не вмер?

38 Тоді Ісус, зітхнувши знов у собі, пішов до гробу. Була ж печера, й камінь лежав на ній.

39 Рече Ісус: **Зніміть каменя.** Каже Йому сестра умершого Марта: Господи, уже смердить; чотири бо дні йому.

40 Рече їй Ісус: **Чи не казав я тобі, що, коли вірувати меш, побачиш славу Божу?**

41 Зняли тоді каменя, де положено мерця. Ісус же звів очі вгору, і рече: **Отче, дякую Тобі, що почув еси мене.**

42 **Я ж знав, що всякого часу мене чуєш, тільки задля народу, що навколо стоїть, сказав, щоб увірували, що Ти мене післав.**

43 І, се промовивши, покликнув голосом великим: **Лазаре, вижди!**

44 І вийшов мрець з завязаними в полотно ногами й руками, й лице його хусткою було завязане. Рече їм Ісус: **Розв'яжіть його й пустіть, нехай іде.**

45 Тоді многі з Жидів, що поприходили до Марії, і виділи, що зробив Ісус, увірували в Него.

46 Деякі ж з них пішли до Фарисеїв, та й сказали їм, що зробив Ісус.

47 Зібрали тоді архиереї та Фарисеї раду, і казали: Що нам чинити? бо сей чоловік багато робить ознак.

48 Коли оставимо Його так, усі увірують в Него; й прийдуть Римляне, та й заберуть у нас і місце і нарід.

49 Один же з них, Каяфа, бувши архиереєм року того, каже їм: Ви не знаєте нічого,

50 і не думаєте, що лучче нам, щоб один чоловік умер за людей, а не весь народ загинув.

51 Се ж не від себе промовив, а, бувши архиереєм того року, пророкував, що має Ісус умерти за людей,

52 і не тільки за людей, а щоб і діти Божі розсипані зібрати в одно.

53 З того ж дня нарадились, щоб убити Його.

54 Ісус же більш не ходив явно по Юдеї, а пішов звідтіля в землю близько пустині, у город званий Ефрем, і там пробував із учениками своїми.

55 Була ж близько пасха Жидівська; і йшло багато в Єрусалим із сіл перед пасхою, щоб очищати себе.

56 Шукали тоді Ісуса, й говорили між собою, стоячи в церкві: Як вам здається? чи не прийде на свято?

57 Дали ж і архиереї і Фарисеї наказ, щоб, як хто знати ме, де Він, то щоб схопити Його.

12

1 Тоді Ісус, шестого дня перед пасхою, прийшов у Витанию, де був Лазар, що був умер, котрого воскресив із мертвих.

2 Зробили тоді Йому вечерю там, і Марта послугувала, Лазар же був один із тих, що сиділи за столом.

3 Марія ж, узявши литру мира нардового, правдивого, предорогого, намастила ноги Ісусу, та й обтерла волосsem своїм ноги Його; господа ж повна була духу від мира.

4 Каже тоді один з учеників Його, Юда Симонів Іскаріотський, що мав Його зрадити.

5 Чому мира сього не продано за триста денаріїв та не роздано вбогим?

6 Сказав же се не того, що про вбогих дбав, а що злодій був, і скриньку мав, і, що вкидано, носив.

7 Рече тоді Ісус: **Остав її; на день похорону мого приховала се.**

8 **Вбогих бо маєте всякого часу з собою, мене ж не всякого часу маєте.**

9 Довідалось же багато народу з Жидів, що Він там, і поприходили не задля Ісуса одного, а щоб і Лазаря побачити, котрого воскресив із мертвих.

10 Нарадили ся ж архиєреї, щоб і Лазаря вбити;

11 бо многі через него приходили від Жидів, та й увірували в Ісуса.

12 Назавтра багато народу, поприходивши на сьвято, почувши, що Ісус іде в Єрусалим,

13 побрали вітте пальмове, та й вийшли назустріч Йому, покликуючи: Осанна! благословен грядущий в ім'я Господне, Цар Ізраїлів!

14 Знайшовши ж Ісус осля, сів на него, як написано:

15 Не лякайся, дочко Сионська! ось твій Цар іде, сидячи на молодому ослі.

16 Сього ж не зрозуміли ученики Його спершу; тільки, як прославивсь Ісус, тоді згадали, що се про Него писано, й що се зробили Йому.

17 Свідкував же народ, що був із Ним, як Лазаря викликав із гробу й воскресив Його з мертвих.

18 Тим і зустрів Його народ, бо чув, що Він зробив сю ознаку.

19 Фарисеї ж казали між собою: Бачите, що не вдієте нічого? ось увесь сьвіт за Ним пійшов!

20 Були ж деякі Геленяне між тими, що поприходили, щоб поклонитись у сьвято.

21 Сї ж приступили до Филипа, що був з Витсаїди Галилейської, кажучи: Добродію, хочемо Ісуса видіти.

22 Приходить Филип і каже Андрееві, а знов Андрей та Филип кажуть Ісусові.

23 Ісус же відказав їм, говорячи: **Прийшла година, щоб прославив ся Син чоловічий.**

24 **Істино, істино глаголю вам: Коли зерно пшеничне, впавши на землю, не вмере, то одно зостаєть ся; коли ж умре, то багато овочу приносить.**

25 **Хто любить душу свою, погубить її; а хто ненавидить душу свою в сьвіті сьому, на вічне життє збереже її.**

26 **Коли мені служить хто, нехай іде слідом за мною; і де я, там і слуга мій буде. І коли хто мені служить, пошанує його Отець.**

27 **Тепер же душа моя стрівожилась, і що мені казати? Отче, спаси мене від години сієї; тільки ж для сього прийшов я на годину сю.**

28 **Отче, прослав ім'я Твоє!** Зійшов тоді голос із неба: І прославив, і знов прославлю.

29 Народ же, що стояв і чув, казав, що грім загремів. Інші казали: Ангел Йому говорив.

30 Озавсь Ісус і рече: **Сей голос роздався не ради мене, а ради вас.**

31 **Тепер суд сьвіту сьому: тепер князь сьвіту сього проженеть ся геть.**

32 **І я, як буду піднятий від землі, всіх притягну до себе.**

33 Се ж глаголав, означуючи, якою смертю має вмерти.

³⁴ Озвась до Него народ: Ми чули з закону, що Христос пробуває по вік; як же Ти кажеш, **що треба угору підняти Синові чоловічому?** Хто се Син чоловічий?

³⁵ Рече ж їм Ісус: **Ще малий час світло з вами. Ходіть, доки світло маєте, щоб темрява вас не захопила; а хто ходить у темряві, не знає, куди йде.**

³⁶ **Доки світло маєте, віруйте в світло, щоб синами світла стали ся.** Се промовив Ісус, і пійшовши, заховавсь од них.

³⁷ Хоч стільки ознак зробив перед ними, не увірували в Него,

³⁸ щоб слово Ісаї пророка справдилось, котрий промовив: Господи, хто вірував тому, що чув од нас? і рамя Господне кому відкрилось?

³⁹ Тим не змогли вірувати, що знов глаголе Ісаї:

⁴⁰ Засліпив очі їх і закаменив серце їх, щоб не бачили очима, ні розуміли серцем, і не обернулись, і я не сцілив їх.

⁴¹ Се промовив Ісаїя, як видів славу Його й глаголав про Него.

⁴² Однак ж з князів многі увірували в Него, та задля Фарисеїв не визнавали, щоб не вилучено їх із школи.

⁴³ Любили бо славу чоловічу більш, ніж славу Божу.

⁴⁴ Ісус же покликнув, і рече: **Хто вірує в мене, не в мене вірує, а в Пославшого мене.**

⁴⁵ **І хто видить мене, видить Пославшого мене.**

⁴⁶ **Я світлом у світ прийшов, щоб усякий, хто вірує в мене, в темряві не пробував.**

⁴⁷ **І коли хто слухає слова мої, та й не вірує, я не суджу його; бо я прийшов, не щоб судити світ, а щоб спасти світ.**

⁴⁸ **Хто цураєть ся мене, й не приймає словес моїх, має собі суддю: слово, що я глаголав, воно судити ме його останнього дня.**

⁴⁹ **Бо я не від себе глаголав, а пославший мене Отець, Він мені заповідь дав, що промовляти і що глаголати.**

⁵⁰ **І я знаю, що Його заповідь життє вічне. Що ж промовляю я, яко ж глаголав мені Отець, так промовляю.**

13

¹ Перед сьвятом же пасхи, знаючи Ісус, що прийшла Його година, щоб зійти з сьвіту сього до Отця, — любивши своїх, що були в сьвітї, до кінця любив їх.

² І по вечері, як диявол уже вкинув у серце Юди Симонового Іскаріотського, щоб Його зрадив,

³ знаючи Ісус, що все дав Йому Отець у руки, й що від Бога вийшов, і до Бога йде,

⁴ устає зза вечері і скидає одєжу; і, взявши рушник, підперезавсь.

⁵ Після того налив води в умивальницю, та й почав обмивати ноги ученикам та обтирати рушником, котрим був підперезаний.

⁶ Приходить же до Симона Петра, й каже Йому той: Господи, Ти обмиваєш ноги мої?

⁷ Відказав Ісус, і рече Йому: **Що я роблю, ти не знаєш тепер, зрозумієш же опісля.**

⁸ Каже Йому Петр: Не мити меш ніг моїх до віку. Відказав йому Ісус: **Як не обмию тебе, не мати меш части зо мною.**

⁹ Каже Йому Симон Петр: Господи, не тільки ноги мої, та й руки й голову.

¹⁰ Рече йому Ісус: **Обмитому не треба, як тільки ноги мити, а чистий увесь. І ви чисті, та не всі.**

¹¹ Знав бо зрадника свого; тим і сказав: **Не всі ви чисті.**

12 Як же пообмивав ноги їх і взяв одежу свою, сівши знов, рече їм: **Чи знаєте, що зробив я вам?**

13 Ви звете мене Учителем і Господом, і добре кажете, се бо я.

14 Коли ж я помив вам ноги, Господь і Учитель, то й ви повинні один одному обмивати ноги.

15 Приклад бо дав вам, і як я зробив вам, і ви робіть.

16 Істино, істино глаголю вам: Не єсть слуга більший пана свого, ані посланець більший пославшого його.

17 Коли се знаєте, то блаженні ви, коли робити мете се.

18 Не про всіх вас глаголю: я знаю кого вибрав; та щоб писання справдилось: Хто їсть зо мною хліб, підняв на мене п'яту свою.

19 Від нині глаголю вам, перше ніж стало ся, щоб, як станеть ся, увірували, що се я.

20 Істино, істино глаголю вам: Хто приймає, коли я кого пішлю, мене приймає; а хто мене приймає, приймає Пославшого мене.

21 Се промовивши Ісус, зворушив ся духом, і свідкував і рече: Істино, істино глаголю вам, що один із вас ізрадить мене.

22 Ззирались тоді між собою ученики, сумніваючись, про кого Він говорить.

23 Був же за столом один із учеників Його на лоні Ісусовім, котрого любив Ісус.

24 Сьому кивнув Симон Петр, щоб спитав, хто б се був, про кого говорить.

25 Пригорнувшись той до грудей Ісусових, каже Йому: Господи, хто се?

26 Відказав Ісус: **Той, кому я, умочивши кусок, подам.** І, вмочивши кусок, дав Юді Симонову Іскаріотському.

27 А за куском увійшов тоді в него сатана. Рече ж йому Ісус: **Що робиш, роби швидко.**

28 Сього не зрозумів ніхто, що сиділи за столом, проти чого сказав йому.

29 Деякі бо думали, — яко ж бо скриньку мав Юда, — що каже йому Ісус: купи, що треба нам про сьвято; або, щоб що дав убогим.

30 Узявши ж він кусок, зараз вийшов; була ж ніч.

31 Як же вийшов, рече Ісус: **Тепер прославив ся Син чоловічий, й Бог прославив ся в Йому.**

32 Коли Бог прославив ся в Йому, то Бог прославить і Його в собі, і скоро прославить Його.

33 Дітки! ще короткий час я з вами. Шукати мете мене, і яко ж казав я Жидам: Що, куди йду я, ви не можете йти, і вам глаголю тепер.

34 Заповідь нову даю вам: щоб любили один одного. Як я любив вас, щоб і ви любили один одного.

35 По сьому знати муть усі, що ви мої ученики, коли любов мати мете один до одного.

36 Рече Йому Симон Петр: Господи, куди йдеш? Відказав йому Ісус: **Куди йду, не можеш тепер за мною йти; опісля ж пійдеш за мною.**

37 Каже Йому Петр: Господи, чому не можу за Тобою йти тепер? Душу мою за Тебе положу.

38 Відказав йому Ісус: **Душу твою за мене положиш? Істино, істино глаголю тобі: не запіє півень, доки мене відречеш ся тричі.**

14

1 Нехай не трівожить ся серце ваше. Віруйте в Бога і в мене віруйте.

2 В дому Отця мого осель багато. Коли б ні, сказав би вам: Ійду наготовити місце вам.

³ І, як пійду та наготовлю вам місце, знов прийду й прийму вас до себе, щоб де я, і ви були.

⁴ А куди я йду, знаєте, й дорогу знаєте.

⁵ Каже Йому Тома: Господи, не знаємо, куди йдеш; і як можемо дорогу знати?

⁶ Рече йому Ісус: Я дорога й правда, й життє: ніхто не приходить до Отця, як тільки мною.

⁷ Коли б знали мене, й Отця мого знали б; і від нині знаєте Його, й виділи Його.

⁸ Каже Йому Филипп: Господи, покажи нам Отця, то й буде з нас.

⁹ Рече йому Ісус: Стілький час я з вами, й не пізнав еси мене, Филипе? Хто видів мене, видів Отця; як же ти кажеш: Покажи нам Отця?

¹⁰ Хиба не ймеш віри, що я в Отці і Отець у мені? Слова, що я промовляю вам, від себе не промовляю; Отець же, що в мені пробуває, Той робить діла.

¹¹ Віруйте мені, що я в Отці і Отець у мені; коли ж ні, задля діл самих віруйте мені.

¹² Істино, істино глаголю вам: Хто вірує в мене, діла, що я роблю, і він робити ме: й більше сього робити ме; бо я до Отця мого йду.

¹³ І чого просити мете в ім'я моє, те зроблю, щоб прославивсь Отець у Сині.

¹⁴ Коли чого просити мете в ім'я моє, я зроблю.

¹⁵ Коли любите мене, хороніть заповіді мої.

¹⁶ І я вблагаю Отця, і дасть вам иншого утішителя, щоб пробував з вами по вік, —

¹⁷ Духа правди, котрого сьвіт не може прийняти; бо не видить Його, ані знає Його; ви ж знаєте Його, бо з вами пробуває і в вас буде.

¹⁸ Не zostавлю вас сиротами: прийду до вас.

¹⁹ Ще трохи, й сьвіт мене більш не видіти ме; ви ж будете видіти мене, бо я живу, й ви жити мете.

²⁰ Того дня знати мете, що я в Отці моїм, і ви в мені, а я в вас.

²¹ Хто має заповіді мої і хоронить їх, той любить мене; хто ж любить мене, буде люблений від Отця мого, і я любити му його, і обявлюсь йому.

²² Каже Йому Юда, не Іскаріоцький: Господи, що воно єсть, що маєш нам обявитись, а не сьвітові?

²³ Відказав Ісус і рече йому: Коли хто любить мене, слово моє хоронити ме, і Отець мій любити ме його, і до него прийдемо, і оселю в него зробимо.

²⁴ Хто не любить мене, словес моїх не хоронить; а слово, що ви чуєте, не моє, а пославшого мене Отця.

²⁵ Се я глаголав вам, у вас пробуваючи.

²⁶ Утішитель же, Дух сьвятий, котрого пішле Отець в ім'я моє, Той научить вас усього, й пригадає вам усе, що я глаголав вам.

²⁷ Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, яко ж сьвіт дає, я даю вам. Нехай не трівожить ся серце ваше, ані лякаєть ся.

²⁸ Ви чули, що я глаголав вам: Йду, й прийду до вас. Коли б любили мене, зраділи б, що я сказав: Йду до Отця; бо Отець мій більший мене.

²⁹ І оце глаголав вам, перш ніж тому стати ся, щоб, як станеть ся, увірували.

³⁰ Вже більш не говорити му багато з вами, йде бо князь сьвіта сього, й у мені не має нічого.

³¹ Та, щоб знав сьвіт, що я люблю Отця, і, яко ж заповідав мені Отець, так чиню. Уставайте, ходімо з відсіля.

15

¹ Я правдива виноградина, а Отець мій виноградар.

² Кожну вітку в мене, що не родить овочу, відтинає її, а кожну, що родить овоч, обчищує її, щоб більш овочу родила.

³ Вже ви чисті через слово, що я глаголав вам.

⁴ Пробуйте в мені, і я в вас. Яко ж вітка не може овочу родити від себе, коли не пробувати ме на виноградині, так ані ви, коли в мені не будете пробувати.

⁵ Я виноградина, ви вітте. Хто пробуває в мені, а я в йому, той приносить багато овочу; бо без мене не можете робити нічого.

⁶ Коли хто не пробуває в мені, буде викинутий геть, як вітка, і всохне, й зберуть їх, та й кинуть в огонь, і згорять.

⁷ Коли пробувати мете в мені, а слова мої пробувати муть в вас, то, чого схочете, просити мете, і станеть ся.

⁸ У сьому прославив ся Отець мій, щоб овочу багато давали ви, й були моїми учениками.

⁹ Яко ж полюбив мене Отець, і я полюбив вас; пробуйте в любові моїй.

¹⁰ Коли заповіді мої хоронити мете, пробувати мете в любові моїй; я хоронив заповіді Отця мого, й пробуваю в любові Його.

¹¹ Се глаголю вам, щоб радощі мої пробували в вас, і щоб радощі ваші сповнились.

¹² Се заповідь моя: Щоб любили один одного, як я полюбив вас.

¹³ Більшої сієї любови ніхто не має, як щоб хто душу свою положив за друзів своїх.

¹⁴ Ви други мої, коли робити все, що я заповідаю вам.

¹⁵ Вже більш вас не зву слугами, бо слуга не знає, що робить пан його; вас же назвав я друзями, бо все, що чув я від Отця мого, об'явив вам.

¹⁶ Не ви мене вибрали, а я вибрав вас, та й настановив вас, щоб ви йшли і овоч приносили, і овоч ваш пробував; щоб чого просити мете в Отця ім'ям моїм, дав вам.

¹⁷ Се заповідую вам, щоб любили один одного.

¹⁸ Коли сьвіт вас ненавидить, знайте, що мене перш вас зненавидів.

¹⁹ Коли б із сьвіта були, сьвіт своє любив би; як же ви не з сьвіта, а я вибрав вас із сьвіта, тим ненавидить вас сьвіт.

²⁰ Згадайте слово, що я сказав вам: Не більший слуга пана свого. Коли мене гонили, і вас гонити муть. Коли моє слово хоронили, і ваше хоронити муть.

²¹ Та се все робити муть вам задля ім'я мого, бо не знають Пославшого мене.

²² Коли б я не прийшов і не глаголав їм, гріха не мали б вони; тепер же вимовки не мають вони за гріх свій.

²³ Хто мене ненавидить, і Отця мого ненавидить.

²⁴ Коли б діл не зробив я в них, яких ніхто інший не робив, гріха не мали б; тепер же виділи й зненавиділи мене і Отця мого.

²⁵ Та щоб справдилось слово, написане в законі їх: Що зненавиділи мене дармо.

²⁶ Як же прийде Утішитель, що я пішлю вам од Отця, Дух правди, що від Отця виходить, Той свідкувати ме про мене.

²⁷ І ви ж свідкувати мете: бо від почину ви зо мною.

16

¹ Се я глаголав вам, щоб ви не поблазнились.

² Вилучати муть вас із шкіл; ба прийде час, що всякий, хто вбиває вас, думати ме, що службу приносить Богу.

³ І се робити муть вам, бо не знали ні Отця, ні мене.

⁴ Та се сказав я вам, щоб, як прийде час, згадали про се, що я глаголав вам; бо з вами був.

⁵ Тепер же йду до Пославшого мене; й ніхто з вас не питає мене: Куди йдеш?

⁶ Та що се сказав я вам, смуток сповнив ваше серце.

⁷ Тільки ж я правду глаголю вам: лучче вам, щоб я пійшов; як бо не пійду, Утішитель не прийде до вас; як же пійду, пришлю Його до вас.

⁸ А Той прийшовши, докорить сьвітові за гріх, і за правду, і за суд:

⁹ за гріх бо не вірують у мене;

¹⁰ за правду ж, бо я до Отця мого йду, й більш не побачите мене;

¹¹ за суд, бо князь сьвіта сього осуджений.

¹² Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нині.

¹³ Як же прийде той Дух правди, то проведе вас до всякої правди; бо глаголати ме не від себе, а все, що чути ме, буде глаголати, й що настане, звістить вам.

¹⁴ Той мене прославить: бо з мого прийме і звістить вам.

¹⁵ Усе, що має Отець, — моє: тим я сказав, що з мого Він прийме, і звістить вам.

¹⁶ Трохи, і не будете видіти мене; а знов трохи, і побачите мене; бо я йду до Отця.

¹⁷ Казали тоді деякі з учеників Його між собою: Що се, що каже нам: Трохи, і не будете видіти мене, а знов трохи, і побачите мене, і: Бо я йду до Отця?

¹⁸ Казали ж: Що се, що каже: Трохи? Не знаємо, що Він каже.

¹⁹ Знав же Ісус, що хотіли Його спитати, й рече їм: Про се розпитуєтесь між собою, що я сказав: Трохи, і не будете видіти мене, а знов: трохи, і побачите мене?

²⁰ Істино глаголю вам: Що плакати й ридати будете ви, сьвіт же веселитись; ви ж смуткувати мете, та смуток ваш на радощі обернеть ся.

²¹ Жінка як роджає, смуток має, бо прийшла година її; скоро ж уродить дитину, вже не памятає муки з радощів, що народив ся чоловік на сьвіт.

²² І ви оце тепер смуток маєте; знов же побачу вас, і звеселить ся серце ваше, і радощів ваших ніхто не візьме од вас.

²³ І того дня в мене не питати мете. Істино, істино глаголю вам: Що чого ні попросите в Отця ім'ям моїм, дасть вам.

²⁴ Досі не просили ви нічого в ім'я моє. Просіть, то й приймете, щоб радість ваша була повна.

²⁵ Оце приповідями глаголав вам; та прийде час, що більше вже приповідями не глаголати му вам, а явно про Отця звіщу вам.

²⁶ Того дня просити мете в ім'я моє, і не глаголю вам, що я просити му Отця за вас.

²⁷ Сам бо Отець любить вас; бо ви мене полюбили, й увірували, що я від Бога вийшов.

²⁸ Я вийшов од Отця, і прийшов на сьвіт. Знов оставляю сьвіт і йду до Отця.

²⁹ Кажуть Йому ученики Його: Оттепер явно глаголеш, і приповіді ніякої не кажеш.

³⁰ Тепер знаємо, що знаєш усе, і не треба, щоб хто питав Тебе. По сьому віруємо, що від Бога вийшов еси.

³¹ Відказав їм Ісус: Тепер віруєте?

³² Ось прийде час, і нині прийшов, щоб ви розсипались кожен у свій бік, а мене самого залишили; та я не сам, бо Отець зо мною.

³³ Се глаголав я вам, щоб у мені впокій мали. У світі горе мати мете, тільки ж бодріть ся: я побідив світ.

17

¹ Се глаголав Ісус, і зняв очі свої на небо, й рече: Отче! прийшла година; прослав Сина Твого, щоб і Син Твій прославив Тебе.

² Яко ж дав єси Йому владу над усяким тілом, щоб усім, що дав єси Йому, дав вічне життя.

³ Се ж життя вічне в тому, щоб знали Тебе, єдиного справдешного Бога, та кого післав єси, Ісуса Христа.

⁴ Я прославив Тебе на землі: діло кінчав я, що дав єси мені робити.

⁵ А тепер прослав мене Ти, Отче, у Тебе самого славою, що мав я в Тебе, перш ніж світ був.

⁶ Обявив я ім'я Твоє людям, що дав єси мені з світа. Твої були вони, а Ти мені їх дав; і слово Твоє хоронили вони.

⁷ Тепер зрозуміли вони, що, скільки дав єси мені, все від Тебе.

⁸ Бо слова, що дав єси мені, дав я їм; і вони прийняли й зрозуміли справді, що від Тебе прийшов я, і увірували, що Ти мене післав.

⁹ Я про них молю, не про світ молю, а про тих, що дав єси мені, бо вони Твої.

¹⁰ І все моє Твоє, і Твоє моє, і я прославив ся в них.

¹¹ І вже більш я не в світі, а сі в світі, і я до Тебе йду. Отче святий, збережи їх в ім'я Твоє, тих, котрих дав єси мені, щоб були одно, яко ж ми.

¹² Як був я з ними на світі, я беріг їх в ім'я Твоє; котрих дав єси мені, стеріг я, і ніхто з них не погіб, тільки Син погібельний, щоб писання справдилось.

¹³ Тепер же до Тебе йду, і се глаголю в світі, щоб мали радість мою повну в собі.

¹⁴ Я дав їм слово Твоє, і світ зненавидів їх, бо вони не з світа, яко ж я не з світа.

¹⁵ Не молю, щоб узав їх із світа, а щоб зберіг їх од зла.

¹⁶ Не з світа вони, яко ж я не з світа.

¹⁷ Освяти їх правдою Твою; слово Твоє правда.

¹⁸ Як мене післав єси в світ, і я післав їх у світ.

¹⁹ І за них я посвещую себе, щоб і вони були освячені правдою.

²⁰ Не про сих же тільки молю, а також і про тих, що задля слова їх увірують у мене,

²¹ щоб усі одно були: яко ж Ти, Отче, в мені і я в Тобі, щоб і вони в нас одно були, щоб світ увірував, що Ти мене післав єси.

²² І славу, що дав єси мені, дав я їм, щоб були одно, яко ж ми одно.

²³ Я в них і Ти в мені, щоб були звершені в одно, і щоб зрозумів світ, що Ти мене післав єси і полюбив їх, яко ж мене полюбив єси.

²⁴ Отче, котрих дав єси мені, хочу, щоб, де я, і вони були зо мною, щоб виділи славу мою, що дав єси мені; бо полюбив єси мене перш основання світа.

²⁵ Отче праведний, і світ Тебе не пізнав, я ж пізнав Тебе, і сі пізнали, що Ти мене післав.

²⁶ І я обявив їм ім'я Твоє, і обявляти му, щоб любов, якою любив єси мене, в них була, а я в них.

18

¹ Се промовивши Ісус, вийшов з учениками своїми за потік Кедрон, де був сад, у котрий ввійшов Він і ученики Його.

² Знав же й Юда, що зрадив Його, се місце, бо почасти збирались там Ісус і ученики Його.

³ Тоді Юда, взявши роту та архиерейських і Фарисейських слуг, приходить туди з лихтарнями, та факлями, * та з зброєю.

⁴ Знаючи ж Ісус усе, що настає на Него, вийшов і рече їм: **Кого шукаєте?**

⁵ Відказали Йому: Ісуса Назорея. Рече їм Ісус: **Се я.** Стояв же й Юда зрадник Його, з ними.

⁶ Як же сказав їм: **Що се я,** відступили вони назад, та й попадали на землю.

⁷ Знов же спитав їх: **Кого шукаєте?** Вони ж сказали: Ісуса Назорея.

⁸ Відказав Ісус: **Сказав вам, що се я. Коли ж мене шукаєте, дайте сим відійти.**

⁹ Щоб справдилось слово, що промовив: **Що которих дав єси мені, не згубив я з них нікого.**

¹⁰ Тоді Симон Петр, маючи меч, вийняв його, і вдарив слугу архиерейського, та й відтяв йому ухо праве. Було ж ім'я слугі Малх.

¹¹ Рече тоді Ісус Петрові: **Вкинь меч твій у похву. Чашу, що дав мені Отець, хиба не пити її?**

¹² Тоді рота, й тисячник, і слуги Жидівські схопили Ісуса, та й звязали Його,

¹³ і повели Його перш до Анни, був бо тестем Каяфі, що був архиереєм того року.

¹⁴ Був же Каяфа той, що порадив Жидам, що лучче нехай один чоловік умре за людей.

¹⁵ Пійшов же слідом за Ісусом Симон Петр та ще другий ученик. Той же ученик був знаний архиереві, і прийшов з Ісусом у двір архиерейський.

¹⁶ Петр же стояв перед дверми знадвору. Вийшов тоді другий ученик, що був знаний архиереві, і сказав дверниці, і звела Петра.

¹⁷ Каже тоді слуга дверниці Петрові: Чи й ти єси з учеників чоловіка сього? Каже той: Ні.

¹⁸ Стояли ж раби й слуги, що розложили огонь; холодно бо було, та й грілись. Стояв з ними й Петр, і грів ся.

¹⁹ Тоді архиерей спитав Ісуса про учеників Його й про науку Його.

²⁰ Відказав йому Ісус: **Я глаголав ясно світові; я завсїди учив у школі і в церкві, куди Жида завсїди сходять ся, і потай не глаголав нічого.**

²¹ **Чого мене питаєш? Спитай тих, що слухали, що я глаголав їм; ось вони знають, що я казав.**

²² Як же Він се промовив, один із слуг, стоячи тут, ударив у лице Ісуса, кажучи: Так відказуєш архиереві?

²³ Відказав йому Ісус: **Коли недобре сказав я, свідкуй про недобре; коли добре, за що мене беш?**

²⁴ Післав Його Анна звязаного до Каяфи архиерея.

²⁵ Симон же Петр стояв та грів ся. Кажуть тоді йому: Чи й ти з Його учеників? Він же відрік ся і сказав: Ні.

²⁶ Каже один із слуг архиерейських, свояк того, котрому відтяв Петр ухо: Чи ж не бачив я тебе в саду з Ним?

²⁷ Знов тоді відрік ся Петр, і зараз півень запіяв.

²⁸ Ведуть тоді Ісуса від Каяфи у претор; був же ранок; і не ввійшли вони в претор, щоб не опоганитись та щоб їсти їм пасху.

* 18:3 Смолоскипами.

²⁹ Вийшов тоді Пилат до них, і каже: Яку вину приносите на чоловіка сього?

³⁰ Озвались і казали йому: Коли б Він не був лиходій, не віддавали б ми Його тобі.

³¹ Каже тоді їм Пилат: Візьміть ви Його й по закону вашому осудіть Його. Сказали тоді йому Жиди: Нам не годить ся вбивати нікого.

³² Щоб Ісусове слово справдилось, що промовив, означуючи, якою смертю має вмерти.

³³ Увійшов тоді знов Пилат у претор, і покликав Ісуса, і каже йому: Ти єси цар Жидівський?

³⁴ Відказав йому Ісус: **Від себе ти се говориш, чи інші тобі сказали про мене?**

³⁵ Озвавсь Пилат: Хиба я Жид? Нарід Твій і архиереї видали мені Тебе. Що зробив єси?

³⁶ Відказав Ісус: **Царство моє не од сьвіта сього. Коли б од сьвіта сього було царство моє, слуги мої воювали б, щоб не видано мене Жидам; тільки ж царство моє не звідсіля.**

³⁷ Рече тоді йому Пилат: Так Ти цар? Відказав Ісус: **Ти кажеш, що цар я. Я на се родивсь і на се прийшов у сьвіт, щоб свідкувати правді. Кожен, хто від правди, слухає мого голосу.**

³⁸ Каже йому Пилат: Що таке правда? І, се сказавши, знов вийшов до Жидів, і каже їм: Ніякої вини не знаходжу я в йому.

³⁹ Єсть же звичай у вас, щоб одного вам відпускав я на пасху. Хочете ж, щоб випустив вам царя Жидівського.

⁴⁰ Закричали тоді вони всі знов, кажучи: Не Сього, а Вараву. Був же Варава розбійник.

19

¹ Тоді узяв Пилат Ісуса, та й бив Його.

² А воїни сплівши вінець із тернини, наділи на голову йому, і в одержу червону одягли Його,

³ і казали: Радуй ся, царю Жидівський! і били Його в лице.

⁴ Вийшов тоді знов Пилат, і каже їм: Ось я виводжу вам Його, щоб знали, що в йому ніякої вини не знаходжу.

⁵ Вийшов тоді Ісус у терновім вінці і в червоній одержі. І каже їм Пилат: Ось, чоловік!

⁶ Як же побачили Його архиереї та слуги, то закричали, кажучи: Розпни, розпни Його! Каже їм Пилат: Візьміть ви Його, та й розпніть; я бо не знаходжу в йому вини.

⁷ Відказали йому Жиди: Ми закон маємо, і по закону нашому повинен умерти, бо Він себе Сином Божим зробив.

⁸ Як же почув Пилат се слово, то ще більше злякав ся,

⁹ і ввійшов у претор знов, і каже Ісусові: Звідкіля єси Ти? Ісус же одповіди не дав йому.

¹⁰ Каже тоді йому Пилат: До мене не говориш? Не знаєш, що власть маю розпяти Тебе, і власть маю відпустити Тебе?

¹¹ Відказав Ісус: **Не мав би єси власти ніякої надо мною, коли б не було тобі дано звиш. Тим, хто видав мене тобі, більший гріх має.**

¹² З того часу шукав Пилат одпустити Його; Жиди ж кричали, кажучи: Коли Сього відпустиш, не єси друг Кесареві. Всякий, хто царем себе робить, противить ся Кесареві.

13 Пилат же, почувши таке слово, вивів Ісуса, та й сів на судищі, що зване Литостротос, а по єврейськи: Гавата.

14 Була ж п'ятниця перед пасхою, коло години ж шостої. І каже Жидам: Ось, Цар ваш!

15 Вони ж закричали: Візьми, візьми розпни Його! Каже їм Пилат: Царя вашого розпну? Відказали архиереї: Не маємо царя, тільки Кесаря.

16 Тоді ж видав їм Його, щоб розп'яли. Узяли ж Ісуса, та й повели.

17 І, несучи хрест свій, вийшов Він на врочище (місце) Черепове, що зветься по єврейськи Голгота.

18 Там розп'яли Його, а з Ним інших двох, по сей і по той бік, посередині ж Ісуса.

19 Написав же і надпись Пилат, та й виставив на хресті; було ж написано: Ісус Назорей, Цар Жидівський.

20 Сю ж надпись багато читали з Жидів; бо поблизу города було місце, де розп'ято Ісуса; а було написано по єврейськи, по грецьки і по римськи.

21 Казали тоді Пилатові архиереї Жидівські: Не пиши: Цар Жидівський, а що Він казав: Я цар Жидівський.

22 Відказав Пилат: Що написав, написав.

23 Тоді воїни, розп'явши Ісуса, взяли одержу Його, й зробили з неї чотири часті, кожному воїнові часть, і хитон;* був же хитон не сшиваний, а весь од верху тканий.

24 Сказали тоді між собою: Не дерімо його, а киньмо жереб на него, чий буде. Щоб справдилось писання, що глаголе: Поділили одержу мою собі, і на моє плаття кидали жереб. То воїни се й зробили.

25 Стояла ж коло хреста Ісусового мати Його та сестра матери Його, Марія Клеопова, та Марія Магдалина.

26 Ісус же, побачивши матір і ученика стоячого коло неї, котрого любив, рече до матери своєї: **Жено, ось син твій.**

27 Опісля рече ученику: **От, мати твоя.** І з тієї години узяв її ученик до себе.

28 Після сього, знаючи Ісус, що все вже звершилось, щоб справдилось писання, рече: **Жажду.**

29 Стояла ж посудина повна оцту; вони ж, напоївши губку оцтом і на тростину настромивши, піднесли Йому до уст.

30 Скушавши ж оцту Ісус, рече: **Звершилось;** і, схиливши голову, віддав духа.

31 Жиди ж, щоб не зоставались на хрестах тіла в суботу (був бо великий день тієї суботи), благали Пилата, щоб поперебивали їм гомілки, та й поздіймали.

32 Прийшли тоді воїни, й першому поломивши ноги, й другому розп'ятому з Ним.

33 До Ісуса ж прийшовши, як побачили Його вже мертвого, не перебили Йому ніг;

34 а один з воїнів проколов Йому списом бік, і зараз вийшла кров і вода.

35 І той, що бачив се, засвідкував, і правдиве свідчення його; і знає він, що говорить правду, щоб ви вірували.

36 Сталось бо се, щоб писання справдилось: Кість Його не буде переломлена.

37 І знов інше писання рече: Дивити муть ся на Того, кого прокололи.

38 Після ж сього благав Пилата Йосиф з Ариматеї (бувши учеником Ісусовим, потайним же задля страху Жидівського), щоб зняти тіло Ісусове; й дозволив Пилат. Прийшов тоді і взяв тіло Ісусове.

* 19:23 Намітку.

39 Прийшов же й Никодим, що приходив перше до Ісуса в ночі, принісши змішаної смирни й алое фунтів із сотню.

40 Взяли тоді тіло Ісусове, і обгорнули полотном з пахощами, як се звичай у Жидів ховати.

41 Був же на місці, де розп'ято Його, сад, а в саду новий гріб, в котрому ніколи нікого не положено.

42 Там оце положили Ісуса задля п'ятниці Жидівської; бо поблизу був гріб.

20

1 Первого ж дня тижня приходять Марія Магдалина вранці, як ще було темно, до гробу, і бачить, що каменя одвалено від гробу.

2 Біжить тоді, і приходять до Симона Петра та другого ученика, котрого любив Ісус, і каже їм: Узято Господа з гробу, і не знаємо, де положено Його.

3 Вийшов тоді Петр і другий ученик, і прийшли до гробу.

4 Бігли ж обидва разом, та другий ученик побіг скоріш Петра, і прийшов перший до гробу.

5 І нахилившись, бачить, що лежить полотно, та не увійшов.

6 Приходить тоді Симон Петр слідом за ним, і увійшов у гріб, і видить, що лежить полотно,

7 а хустка, що була на голові Його, не з полотном лежала, а осторонь звита, на одному місці.

8 Тоді ж увійшов і другий ученик, що прийшов перший до гробу, і видів, і вірував.

9 Ще бо не знали писання, що має Він з мертвих воскреснути.

10 Пійшли ж тоді ученики знов до себе.

11 Марія ж стояла перед гробом, плачучи, знадвору; як же плакала, нахилилась у гріб,

12 і видить двох ангелів у білому сидячих, один у головах, а один у ногах, де лежало тіло Ісусове.

13 І кажуть вони їй: Жено, чого плачеш? Каже їм: Бо взято Господа мого, й не знаю, де положено Його.

14 І, промовивши се, обернулась назад, і видить Ісуса стоячого, та й не знала, що се Ісус.

15 Рече їй Ісус: **Жено, чого плачеш? кого шукаєш?** Вона, думаючи, що се садівник, каже Йому: Добродію, коли ти виніс Його, скажи мені, де Його положив, і я Його візьму.

16 Рече їй Ісус: **Маріє.** Обернувшись вона, каже Йому: Равуні, чи то б сказати: Учителю.

17 Рече їй Ісус: **Не приторкайся до мене; ще бо не зійшов до Отця мого, а йди до братів моїх, та скажи їм: Я схожу до Отця мого й Отця вашого, й Бога мого й Бога вашого.**

18 Приходить Марія Магдалина, звіщаючи ученикам, що бачила Господа, й що Він се промовив їй.

19 Як же був вечір дня того, першого на тижні, як двері були замкнені, де зібрались ученики задля страху перед Жидами, прийшов Ісус та й став посередині, і рече їм: **Упокій вам.**

20 І, се промовивши, показав їм свої руки, і бік свій. Зраділи тоді ученики, побачивши Господа.

21 Рече ж їм Ісус ізнов: **Упокій вам. Якщо ж післав мене Отець, і я посилаю вас.**

22 І, се промовивши, дихнув, і рече їм: **Прийміть Духа сьвятого.**

23 **Кому відпустите гріхи, відпустять ся їм; кому задержите, задержать ся.**

²⁴ Тома ж, один з дванайцяти, на прізвище Близняк, не був з ними, як прийшов Ісус.

²⁵ Сказали йому другі ученики: Ми виділи Господа. Він же сказав їм: Коли не побачу на руках Його рани од гвіздя, і не вложу руки моєї в бік Його, не пійму віри.

²⁶ А по восьми днях знов були в середині ученики Його, й Тома з ними. Приходить Ісус, як двері були замкнені, і став посередині, і рече: **Впокій вам.**

²⁷ Опісля рече до Томи: **Подай палець твій сюди, й подивись на руки мої, і подай руку твою, і вложи в бік мій, та й не будь невірний, а вірний.**

²⁸ І озвавшись Тома, каже Йому: Господь мій і Бог мій.

²⁹ Рече йому Ісус: **Що видів єси мене, Томо, увірував єси; блаженні, що не виділи, та й вірували.**

³⁰ Багато ж інших ознак робив Ісус перед учениками своїми, що не написані в книзі сій.

³¹ Се ж написано, щоб ви вірували, що Ісус єсть Христос, Син Божий, і щоб, віруючи, життє мали в ім'я Його.

21

¹ Після сього явив ся знов Ісус ученикам на морі Тивериядському; явив ся ж так.

² Були в купі Симон Петр та Тома, на прізвище Близняк, та Натанаїл із Кани Галилейської, та сини Зеведеєві, та інших учеників Його двоє.

³ Каже їм Симон Петр: Пійду риби ловити. Кажуть вони йому: Пійдемо й ми з тобою. Вийшли та й улізли зараз у човен; та не піймали тієї ночі нічого.

⁴ Як же настав уже ранок, стояв Ісус на березі; та не знали ученики, що се був Ісус.

⁵ Рече тоді їм Ісус: **Діти, чи маєте що їсти?** Відказали Йому: Ні.

⁶ Він же рече їм: **Закиньте невода з правого боку човна, то й знайдете.** Закинули ж, і вже не здоліли його витягти задля множества риби.

⁷ Каже тоді ученик той, котрого любив Ісус, Петрові: Се Господь. Симон же Петр, почувши, що се Господь, підперезавсь (був бо нагий), та й кинувсь у море.

⁸ Інші ж ученики човником приплили (бо недалеко були від землі, а локот на двісті), тягнувши невода з рибою.

⁹ Скоро вийшли на землю, бачять розложений жар, а на йому рибу і хліб.

¹⁰ Рече їм Ісус: **Принесіть риби, що вловили тепер.**

¹¹ Уліз же Симон Петр, та й витяг невід на землю повен риби великої, сто й п'ятьдесять і три; і хоч стільки її було, не порвав ся невід.

¹² Рече їм Ісус: **Ідіть обідайте.** Ніхто ж не важив ся з учеників спитати Його: Хто Ти єси? знаючи, що се Господь.

¹³ Приходить тоді Ісус і бере хліб, та й дає їм, і риби так само.

¹⁴ Се вже втретє явивсь Ісус ученикам своїм, уставши з мертвих.

¹⁵ Як же обідали, рече Ісус Симонові Петру: **Симоне Йонин, чи любиш мене більш, ніж сі?** Каже йому: Так, Господи; Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: **Паси ягнята мої.**

¹⁶ Рече йому знов удруге: **Симоне Йонин, чи любиш мене?** Каже йому: Так, Господи, Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече йому: **Паси вівці мої.**

¹⁷ Рече йому втретє: **Симоне Йонин, чи любиш мене?** Засмутив ся Петр, що сказав йому втретє: **Чи любиш мене?** й каже йому: Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що люблю Тебе. Рече йому Ісус: **Паси вівці мої.**

18 Істино, істино глаголю тобі: Як був єси молодий, то підперізував ся сам, і ходив єси куди хотів; як же зістарієш ся, то простягнеш руки твої, і инший тебе підпереже, й поведе, куди не схочеш.

19 Се ж промовив, означуючи, якою смертю прославить Бога. І, сказавши се, рече йому: **Йди слідом за мною.**

20 І обернувшись Петр, бачить ученика, котрого любив Ісус, слідом ідучого, що й на вечері пригорнувся до грудей Його, і питає: Господи, хто се, що зрадить Тебе?

21 Сього побачивши Петр, каже Ісусові: Господи, сей же що?

22 Рече йому Ісус: **Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що тобі до того? ти йди за мною.**

23 І пійшло слово се між братів, що ученик той не вмере, та не сказав йому Ісус, що не вмере; а: **Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що тобі до того?**

24 Се той ученик, що свідкує про се, і писав се; і знаємо, що правдиве свідкування його.

25 Єсть же й иншого багато, що зробив Ісус, що, коли б писати з'осібна, то думаю, що й сам світ не помістив би писаних книг. Амінь.

ДІЯННЯ СЪВЯТИХ АПОСТОЛІВ.

- ¹ Перве оповідання написав я, Теофіле, про все, що Ісус робив і навчав,
² аж до дня, котрого возніс ся, заповідавши через Духа сьвятого апостолам, котрих вибрав;
³ перед котрими являв ся Він живий після муки своєї у многих ознаках; і бачили Його сорок днів, і глаголав про царство Боже;
⁴ і, зібравши їх, заповів їм, з Єрусалиму не виходити, а дождитись обітування Отця, що про Него чули від мене.
⁵ **Бо Йоан хрестив водою: ви ж хрестити метесь Духом сьвятим по неможлих сїх днях.**
⁶ Вони ж зійшовшись питали Його, кажучи: Господи, чи не під сей час поставиш Ти знов царство Ізраїльське?
⁷ Рече ж до них: **Не вам єсть розуміти час і пору, що Отець положив у своїй властї.**
⁸ **А приймете силу, як зійде сьвятий Дух на вас; і будете менї сьвідками в Єрусалимі й у всїй Юдеї і Самарії, і до краю землі.**
⁹ І, се промовивши, як дивились вони, знявсь угору, і хмара взяла Його від очей їх.
¹⁰ І, як вони пильно дивились на небо, як Він відходив, аж ось два мужі стали перед ними в білій одежі,
¹¹ котрі й сказали: Мужі Галилейські, чого стоїте, дивлячись на небо? Сей Ісус, узятий од вас на небо, так прийде, як виділи ви Його, сходячого на небо.
¹² Тодї вернулись вони в Єрусалим із гори, званої Оливною, що поблизу Єрусалиму на субітній день ходи.
¹³ І ввійшовши, зійшли на гірницю, де пробували Петр та Яков, та Йоан, та Андрей, Филип та Тома, Вартоломей і Матей, Яков Алхеїв та Симон Зилот, та Юда Яковів.
¹⁴ Усі вони пробували однодушно в молитві і благанню — з жінками й Марією, матіррю Ісусовою, і з братами Його.
¹⁵ І ставши тими днями Петр посеред учеників, рече (було ж число імен укупі до ста двацяти):
¹⁶ Мужі брати! треба було справдитись писанню сьому, що прорік Дух сьвятий устами Давидовими про Юду, що став ся проводирем тих, котрі схопили Ісуса.
¹⁷ Полічено ж його до нас, і прийняв був долю служення сього.
¹⁸ Сей чоловік придбав поле за нагороду неправедну, і, впавши сторч, тріснув надвое, і вийшло усе нутро його.
¹⁹ І відомо стало всім домуючим у Єрусалимі, так що прозвано поле тее власною говіркою їх Акельдама, чи то б сказати: поле крові.
²⁰ Написано ж в книзі Псалмь: Нехай оселя його спустїє, і нехай ніхто не домує в нїй, а догляд її нехай прийме инший.
²¹ Треба ж, щоб з мужів, що сходились із нами по всяк час, як входив і виходив між нами Господь Ісус,
²² почавши від хрещення Йоанового до дня, як Його взято від нас, був один із сїх укупі з нами сьвідком воскресення Його.
²³ І поставили двох: Йосифа, званого Варсавою, котрого звали також Юстом, та Маттія.
²⁴ І молячись, казали: Ти, Господи, що знаєш серця всіх, покажи одного з сих двох, котрого вибрав еси,

²⁵ прийняти долю служення сього й апостольства, від котрого відступив Юда, щоб йти в своє місце.

²⁶ І кинули жереб про них; і впав жереб на Маттія; і прилучено його до дванадцяти апостолів.

2

¹ А як скінчив ся день пятидесятниці, були всі однодушно вкупі.

² І роздав ся зразу гук* із неба, мов би од віючого буйного вітру, й сповнив увесь дім, де вони сиділи.

³ І явились їм поділені язики, ніби огняні, і сїв на кожному з них.

⁴ І сповнились усі Духом святим, і почали розмовляти іншими мовами, як Дух давав їм промовляти.

⁵ Домували ж у Єрусалимі Жиди, люде побожні, з усякого народу під небом.

⁶ Як же роздав ся сей голос, зійшлося множество, і стрівожились, бо чув кожен, що вони говіркою їх розмовляють.

⁷ Здуміли ся ж усі і дивувались, говорячи один до одного: Чи не всі оце сі, що розмовляють, Галилейці?

⁸ Як же се чуємо кожний власну говірку свою, в якій родились,

⁹ Парфяне, й Мидяне, й Єсамити, й що домуємо в Мезопотамії, і в Юдеї, і Каппадокиї, і Понті, і Азії,

¹⁰ і Фригії, і Памфілії, й Єгипті, і в сторонах Ливійських, що коло Киринеї, і захожі Римляне, й Жиди, і нововірці,

¹¹ Критяне й Араби, чуємо, що вони розмовляють нашими мовами про величчє Боже?

¹² Здуміли ся ж усі, і в сумніві казали один до одного: Що се має бути?

¹³ Інші ж, сьміючись, казали, що молодим вином повпивались.

¹⁴ Ставши ж Петро з одинайцятьма, зняв голос свій і промовив до них: Люде Юдейські, і всі жителі Єрусалимські, нехай се відомо вам буде, і вислухайте слово моє.

¹⁵ Сі бо не п'яні, як думаєте, бо третя година дня.

¹⁶ А єсть се, що промовив пророк Йоїл:

¹⁷ І буде останнього дня, глаголе Бог, виллю я Духа мого на всяке тіло; й пророкувати муть сини ваші і дочки ваші, і молодці ваші видіння бачити муть, і старшим вашим сни снити муть ся;

¹⁸ і на слуг моїх і на служниць моїх виллю в ті дні Духа мого, й пророкувати муть.

¹⁹ І дам чудеса вгорі на небі, і ознаки внизу на землі: кров і огонь і димову куряву.

²⁰ Сонце обернеть ся в темряву, і місяць у кров, перш ніж прийде день Господень великий і славний.

²¹ І буде, що всякий, хто призивати ме ймя Господне, то спасеть ся.

²² Мужі Ізраїльські, вислухайте сі слова: Ісуса Назорея, чоловіка, від Бога прославленого між вами силою, і чудесами, і ознаками, які робив через Него Бог серед вас, як і самі знаєте,

²³ Сього, призначеного радою і провидіннем Божим виданого, ви, взявши руками беззаконних, і пригвоздивши, вбили.

²⁴ Котрого Бог воскресив, розв'язавши болесті смерті; яко ж бо не було можливе вдержаним Йому бути від неї.

²⁵ Давид бо глаголе про Него: Мав я Господа перед очима завсїди, бо Він по правici в мене, щоб я не захитав ся.

* 2:2 Шум.

26 Тим звеселилось серце моє, і зрадїв язык мій; ще ж і тіло моє оселить ся в надії.

27 Бо не залишиш душі моєї в пеклі, ані даси съвятому Твоєму видіти зотління.

28 Оъявив еси мені дороги життя; сповниш мене радіщами перед лицем Твоїм.

29 Мужі брати, дайте говорити явно до вас про праотця Давида, що вмер і поховано його, і гріб його у нас до сього дня.

30 Бувши ж пророком і знавши, що клятьбою клявсь йому Бог, що з плоду поясниці його по тілу підійме Христа сидіти на престолі його,

31 предвидівши, глаголав про воскресенне Христове, що душа його не залишена в пеклі, а тіло не виділо зотління.

32 Сього Ісуса воскресив Бог; йому всі ми свідки.

33 Правицею ж Божою вознісшись і обітуваннямъ святого Духа прийнявши від Отця, злив се, що ви тепер бачите і чуєте.

34 Бо Давид не зійшов на небеса; глаголе ж сам: Рече Господь Господеві моему: Сиди по правиці в мене,

35 доки положу ворогів твоїх підніжком ніг твоїх.

36 Твердо ж нехай знає весь дім Ізраїлів, що Господом і Христом зробив його Бог, сього Ісуса, котрого ви розп'яли.

37 Почувши ж се, помякли серцем, і казали до Петра та до інших апостолів: Що ж робити нам, мужі брати?

38 Петр же рече до них: Покайтесь, і нехай охрестить ся кожен з вас в ім'я Ісуса Христа на оставленне гріхів, і приймете дар святого Духа.

39 Для вас бо обітниця, і для дітей ваших, і для всіх далеких, скільки їх покличе Господь Бог ваш.

40 І іншими многими словами свідкував і наминав, глаголючи: Спасайте себе з сього розворотного кодла.

41 Хто ж залюбки прийняв слово його, охрестились; і пристало того дня душ тисяч зо три.

42 Пробували ж у науці апостолській, і в общині, і в ламанню хліба, і в молитвах.

43 Був же на кожній душі страх, і багато чудес і ознак робилось через апостолів.

44 І всі віруючі були вкупі, і все було в них спільне;

45 і продавали маєтки та достатки, і ділили їх на всіх, як кому було треба.

46 І що-дня пробували одностайно в церкві, і ламлючи по домах хліб, приймали харч в радості і простоті серця,

47 хвалячи Бога й маючи ласку у всього народу. Господь же прибавляв спасеників у церкву що-дня.

3

1 Петр та Йоан йшли вкупі до церкви на молитву о дев'ятій годині.

2 І несено одного чоловіка, що був кривий від утроби матери своєї, котрого кладено що дня перед церковними дверима, званими Гарними, просити милостині в тих, що входили в церкву.

3 Побачивши він Петра та Йоана, що хотіли ввійти в церкву, просив милостині.

4 Споглянувши ж Петр на него з Йоаном, рече: Подивись на нас.

5 Він же дивив ся пильно на них, сподіваючись що від них прийняти.

6 Рече ж Петр: Срібла та золота нема в мене; що ж маю, се тобі даю. В ім'я Ісуса Христа Назорея встань і ходи.

7 І, взявши його за праву руку, звів угору, і зараз його ноги й коліна окрепились,

⁸ і підскачовиши, став та ходив, і ввійшов із ними в церкву, походжаючи, та скачучи, та хвалячи Бога.

⁹ І видів його весь народ ходячого й хвалячого Бога.

¹⁰ А знали його, що се той, що для милостині сидів коло Гарних дверей церковних, і сповнили ся страхом і дивом над тим, що сталось йому.

¹¹ Як же держав ся сцілений кривий коло Петра та Йоана, збіг ся до них увесь народ у ходник званий Соломонів, дивуючись.

¹² І вбачаючи се Петр, озвав ся до народу: Мужі Ізраїльські, чого ви чудуете ся сим? або чого так пильно до нас дивитись, мов би своєю силою або побожністю зробили ми, щоб ходив він?

¹³ Бог Авраамів, та Ісааків, та Яковів, Бог отців наших, прославив Сина свого Ісуса, що ви видали та відреклись Його перед Пилатом, як судив він відпустити Його.

¹⁴ Ви ж Съвятого й Праведного відреклись, і просили дарувати вам чоловіка душогубця,

¹⁵ а Князя життя убили, котрого Бог воскресив з мертвих; Йому ми свідки.

¹⁶ І через віру в ім'я Його, сього, що бачите й знаєте, окрепило ім'я Його, і віра, що через Него, дала йому се сцілення перед усіма вами.

¹⁷ І тепер, брати, знаю, що через незнання зробили ви, як і князі ваші.

¹⁸ Бог же, що наперед звістив устами всіх пророків своїх про муки Христові, сповнив так.

¹⁹ Покайте ся ж і наvernіть ся, щоб очистились од гріхів ваших, як прийде час покріплення від лиця Господнього,

²⁰ і пішле наперед проповіданого вам Ісуса Христа,

²¹ котрого мусіло небо прийняти аж до часу новонастання всього, що глаголав Бог устами всіх съвятих своїх пророків од віку.

²² Мойсей бо до отців промовив: Що пророка підійме вам Господь Бог ваш із братів ваших, як мене. Сього слухайте у всьому, що глаголати ме вам.

²³ Буде ж, що всяка душа, котра не слухати ме пророка того, погубить ся з народу.

²⁴ І всі пророки від Самуїла й після сих, скільки їх промовляло, також наперед сповіщали про дні сесі.

²⁵ Ви ж сини пророків і завіту, що положив Бог з отцями нашими, глаголючи Авраамові: І в насінні твоїм благословенні будуть усі народи землі.

²⁶ Вам найперше, піднявши Бог Сина свого Ісуса, післяв Його благословити вас, щоб кожен одвернувся од лукавства свого.

4

¹ Як же вони промовляли до народу, приступили до них священики та старшина церковна та Садукеї,

² сердячись, що вони навчають народ і проповідують в Ісусі воскресенне з мертвих.

³ І наложили на них руки, і оддали їх під сторожу до ранку, бо вже був вечір.

⁴ Многі ж з них, що слухали слово, увірували; було ж число людей вірних тисяч з п'ять.

⁵ І сталось, зібрались уранці князі їх та старші, та письменники в Єрусалимі,

⁶ та Анна архиерей, та Каяфа, та Йоан, та Александр і скільки було з родини архиерейської,

⁷ і, поставивши їх посередині, питали: Якою силою, або яким імям, зробили ви се?

⁸ Тоді Петр, сповнившись Духом съвятим, рече до них: Князі людські та старші Ізраїлеві!

9 коли в нас оце допитують ся про добре діло (зроблене) недужому чоловікові, чим сей спас ся,

10 то нехай знане буде всім вам і всьому народові Ізраїлевому, що в ім'я Ісуса Христа Назорея, котрого ви розп'яли, котрого Бог воскресив з мертвих; Ним сей стоїть перед вами здоровий.

11 Се камінь, зневажений од вас будівничих, що став ся головою угла;

12 і нема ні в кому другому спасення, бо й нема иншого імя під небом, даного людям, щоб ним спасатись нам.

13 Як же побачили вони сьміливість Петра та Йоана, і постерегли, що се люде невчені і прості, то дивувались; і пізнали їх, що вони були з Ісусом,

14 і, бачивши чоловіка з ними стоячого сціленого, не мали нічого сказати проти.

15 Звелівши ж їм вийти з ради, радились між собою,

16 говорячи: Що нам робити з сими людьми? бо велика ознака сталась через них усім явна, що домують у Єрусалимі, і не можемо відректи.

17 Тільки ж, щоб більш не ширилось між народом, то наказом закажімо їм, щоб більш не говорили в ім'я сєє нікому з людей.

18 І, покликавши їх, заповіли їм зовсім не говорити ані навчати в ім'я Ісусове.

19 Петр же та Йоан, озвавшись до них, рекли: Чи праведно перед Богом слухати вас більш ніж Бога, — судіть.

20 Не можна бо нам того, що виділи й що чули, не говорити.

21 Вони ж наказавши, відпустили їх, не знайшовши нічого, за що б їх покарати, задля народу; бо всі прославляли Бога за те, що стало ся.

22 Було бо більш сорока років чоловікові тому, на котрому стала ся ознака сцілення.

23 Відпущені ж прийшли до своїх і сповістили, що казали до них архиєреї та старші.

24 Вони ж, вислухавши те, однодушно підняли голос до Бога й промовили: Владико, Ти єси Бог, що сотворив небо, і землю, і море, і все, що в них;

25 котрий устами Давида, слуги Твого, промовив: Чого збунтувались погане, і люде задумують марні речі?

26 Повставали царі земні, і князі зібрались докупи на Господа й на Христа Його.

27 Бо зібрали ся справді на сьвятого Сина Твого Ісуса, що Його помазав єси, і Ірод, і Понтийський Пилат з поганями й людьми Ізраїльськими,

28 зробити, що Твоя рука і рада Твоя наперед призначили статись.

29 І нині, Господи, споглянь на заклази їх, і дай слугам Твоїм з усякою одвагою промовляти слово Твое,

30 і простягай руку Твою на сцілення, і нехай ознаки й чудеса стають ся через ім'я сьвятого Сина Твого Ісуса.

31 А як помолились вони, захитало ся місце, де зібрались, і сповнились усі Духом сьвятим, і промовляли слово Боже з одвагою.

32 Множество ж вірних мали одно серце й одну душу; й ні один, що мав, не казав, що се його, а було в них усе спільне.

33 І з великою силою давали апостоли сьвідчення воскресення Господа Ісуса, й ласка велика була на всіх їх.

34 Та й в недостатку ніхто між ними не був; хто бо був властительом земель або домів, ті, продавши, приносили гроші за продане,

35 та й клали у ногах у апостолів, і роздавали кожному, як кому треба було.

36 Так Йосія, названий від апостолів Варнава (що єсть перекладом: Син одради), левит, родом Кипрянин,

37 мавши поле, продав, та й приніс гроші, та й положив у ногах у апостолів.

5

1 Один же чоловік, на ймя Ананія, з Сафірою, жінкою своєю, продав маєток, 2 та й приховав з ціни, за довідом жінки своєї, та, принісши якусь частину, положив у ногах у апостолів.

3 Петр же рече: Ананіє, чого сповнив сатана серце твоє, щоб обманити святаго Духа та приховати з ціни за землю?

4 Хиба, що ти мав, не твоє воно було? й продане, не в твоїй власті було? На що положив еси в твоєму серці діло таке? Ти обманив не людей, а Бога.

5 Почувши ж Ананія слова сї, упав без духу; й обняв страх великий усіх, що чули се.

6 Уставши молодці, взяли його і винісши поховали.

7 І сталось, годин через три після сього ввійшла й жінка його, не знаючи, що стало ся.

8 Озвав ся ж до неї Петр: Скажи мені, чи за стільки віддали землю? Вона ж каже: Так, за стільки.

9 Петр же рече до неї: Як се, що змовились ви спокусити Духа Господнього? Ось коло дверей ноги тих, що поховали чоловіка твого; то й тебе винесуть.

10 Упала ж зараз у ноги йому, та й зітхнула духа. І ввійшовши молодці, знайшли її мертво, й винісши, поховали коло чоловіка її.

11 І обняв страх великий усю церкву і всіх, що чули про се.

12 Руками ж апостолськими діялись ознаки й чудеса в народі многі (і були однодушні всі в ходнику Соломоновім.

13 З інших же ніхто не важив ся приставати до них, тільки величав їх народ.

14 І прибувало все більш віруючих у Господа, — множество чоловіків і жінок.)

15 Так що виносили на улиці недужих, і клали на постелях та ліжках, щоб як йти ме Петр, хоч тінь отїнила кого з них.

16 Сходилося же множество з околичних городів у Єрусалим, приносячи недужих та мучених від нечистих духів, і всі сцілялись.

17 Уставши ж архиерей і всі, що з ним (тодішня ересь Садукейська), сповнились завистю,

18 і наложили руки свої на апостолів, та й посадили їх у громадську темницю.

19 Ангел же Господень одчинив уночі двері темничні, і вивівши рече:

20 Йдіть, і ставши промовляйте в церкві до народу всі слова життя сього.

21 Вислухавши ж ввійшли вранці в церкву, та й навчали. Прийшовши ж архиерей і ті, що з ним, скликали раду і всю старшину синів Ізраїлевих, і післали в вязницю привести їх.

22 Слуги ж прийшовши, не знайшли їх у темниці, і вернувшись, оповіли,

23 говорячи: Що темницю знайшли ми замкнену з усякою осторожністю і сторожів знадвору стоячих перед дверима, та відчинивши, нікого в середині не знайшли.

24 Почувши ж слова сї священник і старшина церковний та архиереї, сумнівались, що б воно таке було.

25 Прийшовши ж один, сповістив їх, кажучи: Що ось чоловіки, що ви повкидали в темницю, стоять у церкві і навчають народ.

26 Тоді прийшовши старшина з слугами, привели їх без примусу; боялись бо народу, щоб не покаменував їх.

27 І привівши їх, поставили перед радою; і спитав їх архиерей,

28 кажучи: Чи не заказом же заказувано вам навчати в ім'я се? І ось сповнили ви Єрусалим наукою вашою, і хочете навести на нас кров Чоловіка того.

29 Озвав ся ж Петр і апостоли, і рекли: Більше треба коритись Богу, ніж людям.

30 Бог отців наших підняв Ісуса, що Його ви вбили, повісивши на дереві.

31 Сього підняв Бог правцею своєю в Князя і Спаса, щоб дати покайненнє Ізраїлеві і оставленнє гріхів.

32 І свідки Його в словах сих ми й Дух святий, котрого дав Бог тим, хто корить ся Йому.

33 Вони ж почувши запалали гнівом, і радились, щоб побивати їх.

34 Уставши ж у раді один Фарисей, на ймя Гамалиїл, учитель закону, поважаний від усього народу, звелів на часину вивести апостолів,

35 і каже своїм: Мужі Ізраїльські, вважайте на людей сих, що маєте робити.

36 Бо перед сими днями встав був Тевда, кажучи, що він хтось такий; до него пристало число людей з чотириста; його вбито, і всі, хто слухав його, розійшлись і обернулись у ніщо.

37 Після сього встав був Юда Галилейський під час переписі, і потяг за собою доволі народу. І сей загинув, і всі, хто слухав його, розсипались.

38 А тепер кажу вам: Відступіть ся від людей сих і оставте їх; бо коли від людей рада ся або діло се, то обернеть ся в ніщо;

39 коли ж від Бога, то не здолієте його знівечити, та щоб іще й противниками Божими не зробитись вам.

40 Послухали ж його, і, покликавши апостолів та побивши, наказали їм говорити в ім'я Ісусове, та й відпустили їх.

41 Вони ж пішли веселі з перед ради, що за ім'я Його удостоїлись бути зневаженими.

42 І по всяк день не переставали вони і в церкві і по домах навчати й благовіщувати Ісуса Христа.

6

1 У тій ж дні, як намножилось учеників, було наріканнє Єленян на Євреїв, що у щоденному служенні не дбають про вдовиць їх.

2 Прикликавши ж дванайцять (апостоли) громаду учеників, рекли: Не личить нам, покинувши слово Боже, служити при столах.

3 Вигледіть же, брати, сїм мужів із вас доброї слави, повних Духа святаго та мудрости, котрих поставимо на сю потріб.

4 Ми ж у молитві і в служенні слова пробувати мєм.

5 І вподобалось слово всій громаді; і вибрали Стефана, чоловіка, повного віри і Духа святаго, та Филипа, та Прохора, та Никанора, та Тимона, та Пармена, та Миколая, нововірця з Антиохії,

6 котрих поставили перед апостолами, і помолившись положили вони руки на них.

7 Іросло слово Боже, і намножувалось число учеників у Єрусалимі вельми, й велике множество священників покорилось вірі.

8 Стефан же, повний віри й сили, робив чудеса і ознаки великі між народом.

9 Устали ж деякі з школи, званої Либертинців, та Киринейців, та Александрийців і тих, що з Киликії та Азії, перепитуючись із Стефаном.

10 І не здоліли встояти проти премудрости й духа, яким глаголав.

11 Тоді під'устили вони людей, щоб казали, що чули ми його, як він промовляв слова хульні на Мойсея і Бога.

12 І підбурили народ, і старшину, й письменників, і напавши схопили його, і привели в раду,

¹³ і поставили кривих свідків, що казали: Сей чоловік не перестає слова хульні говорити проти місця сього святаго і проти закону:

¹⁴ чули бо ми, як він казав, що Ісус Назорей зруйнує місце се й перемінить, звичай, котрі Мойсей передав нам.

¹⁵ І дивлячись пильно на него всі, що сиділи в раді, виділи лице його як-би лице ангела.

7

¹ Каже тоді архиерей: Чи справді се так?

² Він же рече: Мужі брати й батьки, слухайте: Бог слави явивсь отцеві нашому Авраамові, як був у Мезопотамії, перш ніж оселив ся він у Харані,

³ і рече до него: вийди з землі твоєї, і з родини твоєї, та йди в землю, що я тобі покажу.

⁴ Тоді вийшовши з землі Халдейської, оселив ся він у Харані, а звідтіля, як умер батько його, переселив його (Бог) у сю землю, де ви тепер живете.

⁵ І не дав йому насліддя в ній ні на ступінь ноги, а обіцяв дати йому її в державу і насінню його після него, як не було в него дитини.

⁶ Глаголав же Бог так, що буде насінне його захожим у землі чужій, і підневолять його, і мучити муть чотириста років.

⁷ А народ, котрому служити муть, буду я судити, рече Бог; і після того вийдуть вони, та служити муть мені у місці сьому.

⁸ І дав йому завіт обрізання; і так породив Ісаака, та й обрізав його восьмого дня; а Ісаак породив Якова, а Яков дванайцять патріархів.

⁹ А патріархи через зависть продали Йосифа в Єгипет; і був з ним Бог,

¹⁰ і визволив його з усякого горя його, і дав йому ласку та премудрість перед Фараоном, царем Єгипецьким; і настановив його той правителем над Єгиптом і над усією господою своєю.

¹¹ Прийшла ж голоднеча на всю землю Єгипецьку та Канаанську, та горе велике; і не знайшли поживи отці наші.

¹² Почувши ж Яков, що є пшениця в Єгипті, послав отців наших найперш.

¹³ А другого разу був пізнаний Йосиф од братів своїх; і став ся знаним Фараонові рід Йосифів.

¹⁴ Пославши ж Йосиф, прикликав батька свого Якова і всю родину свою, сімдесять і п'ять душ.

¹⁵ Прийшов же Яков у Єгипет, і вмер, він і отці наші,

¹⁶ і перенесено їх у Сихем, і положено в гробі, що купив Авраам ціною срібла в синів Ємора Сихемевого.

¹⁷ Як же наближував ся час обітування, котрим кляв ся Бог Авраамові, ріс народ і намножувався у Єгипті,

¹⁸ аж поки настав інший цар, що не знав уже Йосифа.

¹⁹ Сей, хитрий проти роду нашого, мучив отців наших, щоб викидали діток своїх, щоб не бути їм живими.

²⁰ Того часу родивсь Мойсей, і був угоден Богу; годовано його три місяці в хаті батька його.

²¹ Як же викинуто його, взяла його дочка Фараонова, й вигодувала його собі за сина.

²² І навчивсь Мойсей усієї Єгипецької мудрости, був же потужний у словах і в ділах.

²³ Як же сповнивсь йому сороколітний час, забажало серце його одвідати братів своїх, синів Ізраїлевих.

²⁴ І, побачивши одного обиженного, уступив ся за него, тай помстив ся за обиженного, вбивши Єгиптянина.

25 Думав же, що зрозуміють брати його, що Бог його рукою дає їм спасенне; вони ж не зрозуміли.

26 Другого ж дня явив ся їм, як бились, і приводив їх до поєднання, говорячи: Мужі, ви брати; за що ви обижаєте один одного?

27 Той же, що обижав ближнього, відопхнув його, кажучи: Хто тебе настановив князем і суддею над нами?

28 Чи й мене хочеш убити, як убив еси вчора Єгиптянина?

29 Утік же Мойсей за словом сим, і зайшов у землю Мадиямську, де зродив двох синів.

30 А як уплило сорок років, явивсь йому в пустині під горою Синаєм ангел Господень у полоні огняного куща.

31 Мойсей же побачивши дивувався видінням; як же приступив він, щоб придивитись, роздав ся голос Господень до него:

32 Я Бог отців твоїх, і Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів. Затрусившись же Мойсей, не одважив ся придивлятись.

33 Рече ж йому Господь: Роззуй обуве ніг твоїх, бо місце, на котрому стоїш, — земля сьвята.

34 Дивившись видів я муку народу мого в Єгипті, і стогнання його чув я, і зійшов визволити його. І тепер іди, пішли тебе в Єгипет.

35 Сього Мойсея, котрого відцурались вони, кажучи: хто тебе настановив князем та суддею над нами? сього Бог князем і збавителем післав рукою ангела, що явивсь йому в куці (корчі).

36 Сей вивів їх, робивши чудеса та ознаки в Єгипті, й на Червоному морі, і в пустині сорок років.

37 Се той Мойсей, що сказав синам Ізраїлевим: Поставить вам Господь Бог ваш пророка з братів ваших, як мене; його слухайте.

38 Се той, що був у зборі в пустині з ангелом, котрий промовляв до него на горі Синаї, та з отцями нашими, що прийняв живі слова, щоб дати нам.

39 Котрому не хотіли слухняними бути отці наші, а відопхнули його, і обернулись серцем у Єгипет,

40 говорячи Ааронові: Зроби нам богів, котрі б йшли перед нами; бо Мойсей той, що вивів нас із Єгипту, не знаємо, що стало ся з ним.

41 І зробили телця в дні ті, і приносили посьвяти ідолу, і втішались ділами рук своїх.

42 Одвернув ся ж Бог і попустив їх кланятись війнству небесному, як написано в книзі пророків: Хиба заколене та посьвяти приносили ви мені сорок років у пустині, доме Ізраїлів?

43 Ні, ви підняли намет Молохів і зорю бога вашого Ремфана, боввани, що поробили на поклоненне їм; і переселю я вас дальш Вавилону.

44 Навет сьвідчення був у отців наших у пустині, як звелів Той, хто глаголав Мойсейові зробити його по взорцеві, який бачив.

45 Котрий також узявши отці наші винесли з Ісусом у державу поган, що прогнав Бог од лица отців наших, аж до днів Давидових.

46 Котрий знайшов ласку перед Богом, і просив, щоб знайти намет для Бога Якового.

47 Соломон же збудував йому храм.

48 Тільки ж Вишній не в рукотворних церквах домує, як глаголе пророк:

49 Небо мені престол, а земля підніжок ніг моїх; який храм збудуєте мені? рече Господь, або яке місце відпочинку мого?

50 Хиба не моя рука зробила се все?

51 Люде тугоші і необрізані серцем і ушима, ви завсіди Духові сьвятому противитесь; як батьки ваші, так і ви.

⁵² Кого з пророків не гонили батьки ваші? і повбивали тих, що наперед звіщали про прихід Праведного, котрого ви тепер зрадниками й убийцями стались.

⁵³ Ви прийняли закон через розпорядки ангелів, та й не хоронили його.

⁵⁴ Почувши ж се, запалали серцем своїм, і скреготали зубами на него.

⁵⁵ Він же, будучи повний сьвятого Духа, споглянувши на небо, побачив славу Божу, й Ісуса, стоячого по правиці у Бога,

⁵⁶ і рече: Ось, виджу небеса відчинені, і Сина чоловічого, стоячого по правиці в Бога.

⁵⁷ Вони ж закричали голосом великим, позатуляли уші свої, та й кинулись однодушно на него,

⁵⁸ і, випровадивши за город, укаменували його; а сьвідки поклали одежу свою у ногах у молодця, званого Савлом,

⁵⁹ і каменували Стефана, молячогось і глаголючого: Господи Ісусе, прийми дух мій.

⁶⁰ Приклонивши ж коліна, покликнув голосом великим: Господи, не постав їм сього за гріх. І, се промовивши, уснув.

8

¹ Савло ж похваляв убийство його. Стало ся ж того дня велике гоненне на церкву Єрусалимську і всі порозсипались по землях Юдейських та Самарийських, окрім апостолів.

² Поховали ж Стефана побожні люде, і счинили великий плач по нему.

³ Савло ж руйнував церкву, входячи в доми та хапаючи і виволікаючи чоловіків і жінок, і передавав у темницю.

⁴ Которі ж порозсипались, ходили, благовісткуючи слово.

⁵ І так, Филип, прийшовши в город Самарийський, проповідував їм Христа.

⁶ І вважав народ на слова Филипові однодушно, слухавши і бачивши ознаки, що він робив.

⁷ З многих бо, що мали духів нечистих, виходили вони, ревучи великим голосом; і многі розслаблені і криві сцілялись.

⁸ І стались радощі великі в городі тому.

⁹ Один же чоловік, на ймя Симон, пробував перше у городі, і чарував та дивував народ Самарийський, кажучи, що він хтось великий.

¹⁰ На него вважали всі від малого до старого, кажучи: Сей єсть велика сила Божя.

¹¹ Вважали ж на него через те, що доволі часу чарами дивував їх.

¹² Як же увірували Филипу, що благовісткував про царство Боже й імя Ісуса Христа, то хрестились і чоловіки й жінки.

¹³ Увірував же і сам Симон, і, охрестившись, пробував у Филипа; а, видівши ознаки й чудеса великі, дивував ся.

¹⁴ Почувши ж апостоли в Єрусалимі, що прийняла Самария слово Боже, послали до них Петра та Йоана,

¹⁵ котрі прийшовши, молили ся про них, щоб прийняли Духа сьвятого.

¹⁶ (Ще бо ні на кого з них не зійшов, а тільки охрещені були в імя Господа Ісуса.)

¹⁷ Тоді клали руки на них, і прийняли вони сьвятого Духа.

¹⁸ Видівши ж Симон, що положенням рук апостолських даєть ся Дух сьвятий, приніс їм грошей,

¹⁹ говорячи: Дайте й мені власть таку, щоб, на кого я положу руки, прийняв Духа сьвятого.

20 Петр же рече до него: Нехай срібло твоє з тобою буде на погибель, бо дар Божий думав еси за гроші здобути.

21 Нема для тебе частини, ані долі в речі сій, серце бо твоє не праве перед Богом.

22 Покай ся ж у ледарстві сьому твоїм, та благай Бога: може відпустить ся тобі думка серця твого.

23 Бо в жовчі гіркости і в увязі неправди виджу тебе.

24 Озвав ся ж Симон та й каже: Моліть ся ви за мене Господу, щоб ніщо не найшло на мене, що ви сказали.

25 Ті ж, що свідкували, глаголавши слово Господнє, вернулись у Єрусалим, і в многих селах Самарійських благовістували.

26 Ангел же Господень промовив Филипові, глаголючи: Устань, та йди на полудне дорогою, що йде з Єрусалиму в Газу; вона пуста.

27 І вставши пійшов; і ось чоловік із Єтіопії, євнух, вельможа Кандакії, цариці Єтіопської, що був над усім скарбом її; він приходив поклонитись у Єрусалим;

28 і вертав ся, а сидячи на возі своїм, читав пророка Ісаїю.

29 Рече ж Дух Филипові: Приступи та пристань до воза сього.

30 Приступивши ж Филип, почув його, як читав пророка Ісаїю, і рече: Чи розумієш, що читаєш?

31 Він же каже: Як бо можу, коли ніхто не наведе мене? І просив Филипа, щоб, вилізши, сів з ним.

32 Місце ж писання, що читав, було се: Як овечку на зарізь ведено Його; й як ягня перед тим, хто стриже його, безголосе, так не відкриває уст своїх.

33 У приниженню Його суд Його взятю; рід же Його хто з'ясує? бо береть ся з землі життє Його.

34 Озвав ся ж євнух, і каже до Филипа: прошу тебе, про кого пророк глаголе се? про себе, чи про иншого кого?

35 Відкривши ж Филип уста свої, і почавши від писання сього, благовістнував йому Ісуса.

36 Верстаючи ж дорогу, прибули до води; й каже євнух: Ось вода; що боронить мені охреститись?

37 Рече ж Филип: Коли віруєш усім серцем, то можна. Озвавши ся ж, каже: Вірую, що Син Божий Ісус Христос.

38 І звелів зупинити воза; й увійшли обидва в воду, Филип і євнух; і охрестив його.

39 Як же вийшли з води, Дух Господень ухопив Филипа, і не бачив його більш євнух; і пійшов дорогою своєю, радуючись.

40 Филип же опинивсь ув Азоті, і проходячи проповідував по всіх городах, аж доки прийшов у Кесарию.

9

1 Савло ж, ще дишучи грозьбою та вбийством на учеників Господніх, приступив до архиєрея,

2 і просив від него листів у Дамаск до шкіл, щоб, коли кого знайде, що путя того будуть, чоловіків і жінок, звязавши, поприводив у Єрусалим.

3 Ідучи ж був близько Дамаску, аж ось осіяло його світло з неба,

4 і, впавши на землю, чув голос, глаголючий йому: **Савле, Савле, чого мене гониш?**

5 Каже ж: Хто еси, Господи? Господь же рече: **Я Ісус, котрого ти гониш. Трудно тобі проти рожна прати (упиратись).**

⁶ І затрусившись та стуманівши, каже: Господи, що хочеш, щоб робив я? А Господь до него: **Устань, та йди в город; і скажуть ся тобі, що маєш робити.**

⁷ Люде ж, що йшли з ним, стояли з'умівшись, чуючи голос, нікого ж не бачивши.

⁸ Устав же Савло в землі; як же відтворив очі, нікого не бачив. І вели його за руку, та й привели в Дамаск.

⁹ І був він три дні невидющим, і не їв і не пив.

¹⁰ Був же один ученик у Дамаску, на ймя Ананія; і рече йому Господь у видінні: **Ананіє!** Він же каже: Ось я, Господи.

¹¹ Господь же до него: **Уставши, йди на улицу, що зветь ся Простою, та й пошукай у Юдиній хаті Тарсянина, на ймя Савла; ось бо він молить ся,**

¹² **І видів (Савло) у видінні чоловіка, на ймя Ананію, що (ніби) ввійшов і положив руку на него, щоб прозрів.**

¹³ Відказав же Ананія: Господи, я чув од многих про чоловіка сього, скільки він зла заподіяв съвятим твоїм у Єрусалимі;

¹⁴ і тут має власть од архиєреїв вязати всіх, хто призиває імя Твое.

¹⁵ Рече ж до него Господь: **Иди, бо сей у мене вибрана посудина, щоб нести ймя моє перед поган, і царів і синів Ізраїлевих:**

¹⁶ **я бо покажу йому, скільки мусить він за ймя моє терпіти.**

¹⁷ Пійшовши Ананія, ввійшов у господа та, положивши на него руки, рече: Савле брате! Господь Ісус, що явивсь тобі в дорозі, котрою йшов еси, післав мене, щоб ти прозрів і сповнив ся Духом съвятим.

¹⁸ І зараз із очей йому, мов би луска, спало, і прозрів того часу, та й вставши, охрестив ся.

¹⁹ І прийнявши їжу, покрепив ся. Був же Савло з учениками, що в Дамаску, днів кілька.

²⁰ І зараз проповідував по школах Христа, що се Син Божий.

²¹ Дивувались же усі, хто чув, і казали: Чи се не той, що погубляв у Єрусалимі призиваючих се імя, та й сюди на те прийшов, щоб, звязавши їх, вести до архиєреїв?

²² А Савло вбивавсь у силу та в силу, й перемагав Жидів, що жили в Дамаску, доводячи, що се Христос.

²³ Як же сповнилось доволі днів, змовили ся Жиди, вбити його.

²⁴ Довідав ся ж Савло про змову їх. А вони стерегли воріт день і ніч, щоб його вбити.

²⁵ Взявши ж його ученики в ночі, спустили через мур у коші.

²⁶ Прийшовши ж Савло в Єрусалим, пробував пристати в ученики; та всі боялись його, не діймаючи віри, що він ученик.

²⁷ Варнава ж, прийнявши його, повів до апостолів, і розповів їм, як він дорогою видів Господа, і як він глаголав йому, та як у Дамаску одважно проповідував імя Ісусове.

²⁸ І ввійходив і виходив з ними в Єрусалимі.

²⁹ І одважно проповідував імя Господа Ісуса й розмовляв і змагав ся з Єлєнянами; вони ж лагодились убити його.

³⁰ Довідавшись же брати, привели його в Кесарию, та й вислали його в Тарс.

³¹ Церкви ж по всій Юдеї і Галилеї і Самарії мали впокій, будуючись і ходячи в страсі Господнім, а потіхою съвятого Духа намножувались.

³² Стало ся ж, як переходив Петр усі, прийшов і до съвятих, що проживали в Лидді.

³³ Знайшов же там одного чоловіка, на ймя Єнея, що на ліжку лежав вісім років, будучи розслабленим.

34 І рече йому Петр: Єнею, оздоровлює тебе Ісус Христос; устань, та й постели собі. І зараз устав.

35 І бачили його всі, що жили в Лидді та в Сароні, котрі навернулись до Господа.

36 Була ж в Йоппії одна учениця, на ймя Тавита, що перекладом зветь ся: Сарна. Ся була повна добрих учинків і милостині, що робила.

37 Стало ся ж, що тими днями занедужавши, вмерла вона. Обмивши ж її, положили в гірниці.

38 Як же близько була Лидда від Йоппії, то ученики, почувши, що Петр там, післали двох чоловіків до него, просячи, щоб не загаявсь прийти до них.

39 Устав же Петр, та й пійшов з ними. Як же прийшов, повели його в гірницю; і обступили його всі вдовиці, плачучи й показуючи одежу й шматте, що їм посправляла, бувши з ними, Сарна.

40 Випровадивши ж Петр усіх і приклонивши коліна, молив ся, і, обернувшись до тіла, рече: Тавито, встань. Вона ж відкрила очі свої і, побачивши Петра, сіла.

41 Подавши їй руку, підвів її; покликавши ж святых та вдовиць, поставив її перед ними живу.

42 І знане се стало по всій Йоппії, і многі увірували в Господа.

43 Стало ся ж, що доволі днів пробував він у Йоппії у одного Симона кожомяки (гарбаря).

10

1 Був же один чоловік у Кесарії, на ймя Корнелий, сотник із роти, званої Італійською,

2 побожний і богобоязливий з усім домом своїм; подавав він багато милостині народові, і молив ся всякого часу Богу.

3 Видів же він у видінні ясно коло девятої години, як ангел Божий ввійшов до него й промовив йому: Корнелию!

4 Він же, глянувши на него, злякав ся, і каже: Чого, Господи? Рече ж йому: Молитви твої і милостині твої спогадались перед Богом.

5 Пішли ж тепер у Йоппию людей та приклич Симона, що прозиваєть ся Петром.

6 Він гостює в одного Симона кожомяки, що хата його над морем. Сей скаже тобі, що маєш робити.

7 Як же пійшов ангел, що глаголав до Корнелия, покликавши він двох слуг своїх, та побожного воїна з тих, що стерегли його,

8 і розказавши їм усе, післав їх у Йоппию.

9 Назавтра ж, як були в дорозі і наближались до города, зійшов Петр на кришу помолитись коло шестої години.

10 Став же голодний і забажав їсти; як же готовили, найшло на него захоплення,

11 і видить небо відчинене, і що сходить до него посудина якась, наче обрус великий, по чотиром кінцям звязаний і спускаючий ся на землю,

12 в котрому були всякі чотириногі землі, і зьвірі, і повзючі, і птиці небесні.

13 І роздав ся голос до него: **Устань, Петре, заколи, та й їж.**

14 Петр же каже: Ні, Господи, ніколи бо не їв я нічого поганого та нечистого.

15 А голос знов вдруге до него: **Що Бог очистив, ти не погань.**

16 Стало ся ж се тричі; і взято знов посудину на небо.

17 Як же сумнівав ся в собі Петр, що се за видінне було, що видів, аж ось два чоловіки, послані від Корнелия, розпитавши про Симонову госпду, стали коло воріт,

18 і покликнувши спитали: Чи тут гостює Симон, на прізвище Петр?

19 Коли ж думав Петр про видінне, рече йому Дух: Ось три чоловіки шукають тебе.

20 Уставши ж, зійди та йди з ними, не розбираючи; бо я післав їх.

21 Зійшовши ж Петр до чоловіків, посланих до него від Корнелия, рече: Ось я, кого шукаєте? Що за причина, для котрої прийшли?

22 Вони ж кажуть: Корнелий сотник, чоловік праведний, і богобоязливий, і доброї слави між усім народом Жидівським, був наставлений від ангела святого покликати тебе в господу свою і послухати словес від тебе.

23 Закликавши ж їх, угостив. Назавтра ж вийшов Петр із ними, і деякі з братів з Йоппії пішли з ним.

24 А другого дня увійшли в Кесарию. Корнелий же дожидав їх, скликавши родину свою і близьких приятелів.

25 Як же стало ся, що ввійшов Петр, зустрівши його Корнелий, упав у ноги та й уклонив ся.

26 Петр же підвів його, говорячи: Встань; я таки же чоловік.

27 І, розмовляючи з ним, увійшов, і знаходить многих, що посходились.

28 І рече до них: Ви знаєте, що не годить ся чоловікові Жидовинові приставати або приходити до чужоземців; та мені Бог показав, щоб нікого поганином або нечистим чоловіком не звав.

29 Тим я, не відмовляючись, прийшов покликаний. Питаю ж оце, для чого покликали мене?

30 І каже Корнелий: Четвертий день тому, як постив я аж до сієї години, а в дев'ятій годині молив ся в дому моїм; і ось чоловік став передо мною в ясній одежі,

31 і рече: Корнелию, вислухана твоя молитва, і милостині твої згадано перед Богом.

32 Пішли ж в Йоппию та поклич Симона, що зветь ся Петром. Він гостює в господі в Симона кожом'яки, над морем. Він, прийшовши, глаголати ме тобі.

33 Зараз оце післав я до тебе, і добре зробив еси, прийшовши. Нині ж усі ми перед Богом стоїмо, щоб слухати все, що звелено тобі від Бога.

34 Відкривши ж Петр уста, рече: Поправді постерегаю, що не на лице дивить ся Бог,

35 а в кожному народі, хто боїть ся Його, і робить правду, приятен Йому.

36 Слово, що післав синам Ізраїлевим, благовісткуючи впокій через Ісуса Христа (се Господь усіх);

37 ви знаєте слово, що було по всій Юдеї, почавши від Галилеї після хрещення, що проповідував Йоан,

38 Про Ісуса з Назарета, як помазав Його Бог Духом сьвятим і силою, а котрий ходив, роблячи добро та сціляючи всіх підневолених дияволом, бо Бог був з Ним.

39 І ми сьвідки всього, що Він робив і в землі Жидівській, і в Єрусалимі; котрого убили й повісили на дереві.

40 Сього воскресив Бог третього дня, і дав Йому статись явним

41 не всьому народові, а сьвідкам наперед вибраним від Бога, — нам, що їли й пили з Ним по воскресенню Його з мертвих.

42 І повелів нам проповідувати народові і сьвідкувати, що Він призначений від Бога суддею живим і мертвим.

43 Про Сього всі пророки сьвідкують, що всякий, хто вірує в Него, відпущенне гріхів прийме через ім'я Його.

44 Ще, як промовляв Петр слова сї, найшов Дух святий на всіх, хто слухав його.

45 І здивувались ті, що були від обрізання, котрі прийшли з Петром, що й на поган дар святого Духа вилив ся.

46 Чули бо їх, що розмовляли мовами і величали Бога. Тоді озвав ся Петр:

47 Чи може хто боронити води, щоб оцім охреститись, котрі Духа святого прийняли, як і ми?

48 І звелів їм охреститись в імя Господнє. Тоді просили його, щоб пробув у них кілька днів.

11

1 Почули ж апостоли та брати, котрі були в Юдеї, що й погане прийняли слово Боже.

2 І як прийшов Петр у Єрусалим, змагались із ним ті, що від обрізання,

3 кажучи: Що до людей, обрізання немаючих, ходив еси і їв з ними.

4 Почавши ж Петр, виложив їм рядом, говорячи:

5 Був я в городі, Йоппії, і молячись бачив у захопленню видінне: посудину якусь, що сходила, наче обрус великий, по чотирох кінцях спусканий з неба; і прийшов аж до мене.

6 Зазирнувши в него і розглянувши, бачив чотириногих землі, і звівів, і повзючих, і птиць небесних.

7 І чув я голос, що глаголав до мене: **Встань, Петре, заколи та й їж.**

8 Я ж сказав: Ні, Господи, бо ніщо погане або нечисте ніколи не входило в уста мої.

9 Відказав же мені голос удруге з неба: **Що Бог очистив, ти не погань,**

10 Се сталося тричі, і знов потягнуто було все на небо.

11 І ось зараз три чоловіки прийшли в господоу, де я був, послані з Кесарії до мене.

12 Сказав же мені Дух йти з ними, нічого не розбираючи. Пішли ж зо мною і шість братів, і ввійшли ми в господоу до чоловіка;

13 і звістив нам, як видів ангела в господі своїй, що став і глаголав йому: Пішли в Йоппию людей, та поклич Симона, званого Петром.

14 Він глаголати ме слова до тебе, котрими спасеш ся ти й увесь дім твій.

15 Як же став я говорити, найшов Дух святий на них, як і на нас у почині.

16 Згадав я тоді слово Господнє, як глаголав він: **Йоан хрестив водою, а ви будете хреститись Духом святим.**

17 Коли ж рівний дар дав їм Бог, як і нам, що увірували в Господа Ісуса Христа, то хто ж я такий, щоб міг заборонити Богові?

18 Вислухавши се, замовкли, і славили Бога, говорячи: То й поганам дав Бог покаянне в життє!

19 Ті ж, що порозсипались від гонення, що сталося на Стефана, пійшли аж у Финикию, Кипр і Антиохию, нікому не проповідуючи слова, тільки одним Жидам.

20 Були ж деякі з них люде з Кипру і Кириної, котрі, прийшовши в Антиохию, говорили до Єленян, благовіствуючи Господа Ісуса.

21 І була рука Господня з ними; і велике число увірувавши, на вернулись до Господа.

22 Дійшло ж про них слово до ушей церкви, що в Єрусалимі, і післали Варнаву, щоб пійшов аж до Антиохії;

23 котрий прийшовши і видівши ласку Божу, зрадів, і молив усіх, щоб у постановленню серця пробували в Господі.

24 Бо був чоловік добрий, повний Духа святого й віри; і прихилилось доволі народу до Господа.

25 Вийшов же Варнава в Тарс шукати Павла,

26 і, знайшовши його, привів його в Антиохію. Стало ся ж, що вони цілий рік збирались у церкві, і навчали багато народу, і ученики в Антиохії стали найперш звати ся Християнами.

27 Тих же днів прийшли з Єрусалиму пророки в Антиохію.

28 Ставши ж один з них, на ймя Агав, віщував духом, що велика голоднеча має бути по всій вселенній, яка й постала за Клавдія кесаря.

29 З учеників же, скільки хто міг, постановив кожен з них післати на запомогу братам, що жили в Юдеї.

30 Що й зробили, піславши до старших через руки Варнави та Савла.

12

1 Під той же час здвигнув цар Ірод руки, щоб мучити деяких із церкви.

2 Вбив же Якова, брата Йоанового, мечем,

3 а видівши, що се подобаєть ся Жидам, постановив схопити й Петра. (Були ж дні опрісноків.)

4 І схопивши його, посадив у темницю, передавши чотиром четверицям воїнів стерегти його, задумавши після пасхи вивести його перед народ.

5 Стережено ж Петра в темниці; церква ж без перестану молилась Богу за него.

6 Як же мав його вивести Ірод, спав тієї ночі Петр між двома воїнами, скований двома залізами; а сторожі перед дверима стерегли темниці.

7 І ось ангел Господень став перед ним, і світло засіяло в будинку; торкнувши ж у бік Петра, підвів його, говорячи: Уставай боржій. І поспадали кайдани з рук його.

8 І рече ангел до него: Підпережись та підвяхи постолы твої. Зробив же так. І рече йому: Надінь одежу твою, та йди за мною.

9 І, вийшовши, пійшов слідом за ним, і не знав, що се правда, що сталось через ангела; думав же, що видінне бачить.

10 Минувши ж перву сторожу й другу, прийшли до залізних воріт, що вели в город, котрі самі собою відчинились їм; і вийшовши пройшли одну улицу, і зараз відступив ангел від него.

11 І, прийшовши Петр до себе, рече: Тепер знаю справді, що післав Господь ангела свого, і вирвав мене з руки Іродової і від усього дождидання народу Жидівського.

12 І зміркувавши, прийшов до хати Марії, матери Йоана, званого Марком, де многі зібрались і молились.

13 Як же постукав Петр у сінешні двері, вийшла послухати дівчина, на ймя Рода;

14 і, пізнавши голос Петра, з радощів не відчинила дверей, а вбігши, сповістила, що Петр стоїть під дверима.

15 Вони ж сказали до неї: Збожеволіла єси. Вона ж таки говорила, що се так. Вони ж казали: Се ангел його.

16 Петр же не перестав стукати; відчинивши ж, увиділи його, та й здивувались.

17 Махнувши ж їм рукою, щоб мовчали, оповів їм, як Господь вивів його з темниці. Рече ж: Сповістїть Якова та братів про се. І, вийшовши, пійшов у друге місце.

18 Скоро ж настав день, зробивсь немалий переполох між воїнами, що стало ся з Петром.

19 Ірод же, пошукавши його, й не знайшовши, судив сторожів, та й звелів покарати їх. І перейшовши з Юдеї в Кисарию, жив (там).

20 Лютував же Ірод на Тирян та на Сидонян. Прийшовши ж однодушно до него, й приєднавши Бласта, царського постельника, просили примирря; бо земля їх живилась од царської.

21 Призначеного ж дня Ірод, одігшись у царські шати і сівши на престолі, промовляв до них:

22 Народ же покликавав: Голос Бога, а не чоловіка!

23 Зараз же поразив його ангел Господень за те, що не віддав слави Богу; і з'їли його черви, і вмер.

24 Слово ж Боже росло і множилось.

25 Варнава ж та Савло вернулись із Єрусалиму, сповнивши службу, і взявши з собою Йоана, званого Марком.

13

1 Були ж у церкві, що була в Антіохії, деякі пророки та вчителі: Варнава та Симеон, званий Нигером, та Лукий Киринейський, та Манаїл, зрощений з Іродом четверовластником, та Савло.

2 Як же служили Господеві та постили, рече Дух святий: Відлучіть мені Варнаву та Савла на діло, до котрого покликав я їх.

3 Тоді вони, попостивши та помолившись і положивши руки на них, відпустили їх.

4 Вони ж, послані від Духа святого, прийшли у Селевкію, а звідтіля відплили в Кипр.

5 І, будши в Саламіні, проповідували слово Боже по школах Жидівських; мали ж і Йоана за слугу.

6 Пройшовши ж остров аж до Пафи, знайшли одного чарівника, Жидівського лжепророка, на ймя Вар-Ісуса,

7 котрий був у старости Сергія Павла, чоловіка розумного. Сей, покликавши Варнаву та Савла, бажав слухати слово Боже.

8 Противив ся ж їм Єлима чарівник (так бо перекладаєть ся імя його), шукаючи одвернути старосту од віри.

9 Савло ж, — (він же) й Павел, сповнившись святим Духом, і подивившись на него,

10 сказав: Ой ти, повний усякого підступу і всякого зла, сину дияволів, вороже всякої правди! чи (ніколи) не перестанеш розвертати праві дороги Господні?

11 Оце ж рука Господня на тебе, й будеш сліпий, і не бачити меш сонця до часу. І зараз обняв його туман і темрява й слоняючись (мацяючи) шукав, хто б його провів за руку.

12 Тоді видівши староста, що сталося, увірував, дивуючись наукою Господньою.

13 Пустивши ся ж із Пафи ті, що круг Павла, прийшли в Пергію Панфилську; Йоан же, відлучившись від них, вернувсь у Єрусалим.

14 Вони ж, перейшовши з Пергії, прибули в Антіохію Писидийську, і ввійшовши в школу субітнього дня, посідали.

15 Як же прочитано з закону та пророків, післала старшина шкільна до них, говорячи: Мужі брати, коли маєте слово утішення до людей, то промовте.

16 Вставши ж Павел і повівши рукою, рече: Мужі Ізраїльські і богобоязливі, слухайте:

17 Бог народу Ізраїльського вибрав отців наших, і підняв угору народ, як був він захожим у землі Єгипетській, і рамям високим вивів їх з неї.

18 І до сорока літ годував їх у пустині.

19 А зруйнувавши сім народів у землі Канаанській, попаював їм землю їх.

20 А після сього літ з чотириста й п'ятдесят давав (їм) суддів до Самуїла пророка.

21 А потім забажали вони царя, і дав їм Бог Саула, сина Кисового, чоловіка з роду Беняминового, на сорок літ.

22 А відсунувши його, підняв їм Давида за царя, котрому свідкуючи, рече: Знайшов я Давида сина Есеевого, чоловіка по серцю моему, котрий вчинить усю волю мою.

23 Із його ж насіння підняв Бог по обітуванню Ізраїлеві Спасителя Ісуса,

24 перед котрого приходом проповідував Йоан хрещення покаяння всьому народові Ізраїлевому.

25 Сповнивши ж Йоан путь свій, рече: Хто я, думаєте ви? Се не я. А ось іде за мною, котрому я недостоєн обути ніг розв'язати.

26 Мужі брати, синове роду Авраамового, і всі богобоязливі між вами, вам слово спасення сього послано.

27 Ті бо, що жили в Єрусалимі, і князі їх, не зрозумівши сього і голосів пророчих, читаних що-суботи, сповнили їх, осудивши Його,

28 і, не знайшовши ніякої вини смерті, просили Пилата убити Його.

29 Як же скінчилось усе, що про Него писано, знявши з дерева, положили у гробі;

30 Бог же воскресив Його з мертвих.

31 Многі дні являв ся Він тим, що поприходили з Ним з Галилеї в Єрусалим; вони свідки Його перед людьми.

32 А ми вам благовістуємо обітування, дане отцям,

33 що його Бог сповнив нам, дітям їх, піднявши Ісуса, як і в другій псалмі написано: Син мій еси Ти; я сьогодні родив Тебе.

34 А що воскресив Його з мертвих, так, що більш не вернеть ся на зотління, то так глаголав: дам вам святий Давидів завіт.

35 Тим і в іншій (псалмі) глаголе: Не даси Св'ятому твоєму видіти зотління.

36 Давид бо, послуживши своєму родові, Божою волею уснув, і положено його до батьків його, і ввидів зотління;

37 Той же, що Його Бог підняв, не видів зотління.

38 Відоме ж нехай буде вам, мужі брати, що через Него вам прощення гріхів проповідуєть ся;

39 і від чого не могли ви у законі Мойсейовім оправдати ся, у Тому всякий віруючий оправдуєть ся.

40 Гледіть же, щоб не прийшло на вас те, що сказано в пророків:

41 Дивіть ся, гордівники, та дивуйтесь, та й пощезайте, бо діло роблю я в дні ваші, діло, котрому не увірили б, коли б хто розказував вам.

42 Як же виходили вони з школи, просили їх погане, щоб і другої суботи говорили слова сі.

43 Як же розійшлась школа, тоді многі з Жидів і побожних нововірців ішли слідом за Павлом та Варнавою, котрі, розмовляючи з ними, нагадували їх, щоб пробували в благодаті Божій.

44 А другої суботи мало не весь город зібрав ся слухати слово Боже.

45 Видівши ж Жида народ, сповнились завистю, і перечили речам Павла та хулили.

46 Озвавшись Павел та Варнава, сказали сьмислово: До вас треба було перше промовити слово Боже; коли ж відкинули ви його і вважаєте себе за недостойних життя вічного, то ось обертаємось до поган.

47 Так бо заповів нам Господь: Я поставив тебе св'ітлом поганам, щоб був ти на спасення до краю землі.

48 Слухаючи ж погане, зраділи, і прославляли слово Господнє, і увірували, скільки було їх призначено до вічного життя.

49 Розносило ся ж слово Боже по всій тій стороні.

50 Жиди ж наустили побожних та поважних жінок і перших у городі, і підняли гоненне на Павла та Варнаву, та й вигнали їх із границь своїх.

51 Вони ж обтрусивши порошок од ніг своїх на них, пійшли в Іконию.

52 Ученики ж сповнились радощами та съвятим Духом.

14

1 Стало ся ж в Іконії, увійшли вони вкупі в Жидівську школу, і промовляли так, що увірувало велике множество і Жидів і Єленян.

2 Невірні ж Жиди підіймали й озлобляли душі поган на братів.

3 Доволі ж часу пробували вони, одважно промовляючи про Господа, що свідкував словом благодати своєї, і давав, щоб ознаки та чудеса робились руками їх.

4 Та розділилась громада городська, і одні були з Жидами, а другі з апостолами.

5 Як же підняв ся заколот поган та Жидів з князями їх, щоб зневажати і покаменувати їх,

6 вони довідавшись, повтікали в городи Ликаонські, Листру та Дервию, і в околицю,

7 і там благовістували.

8 А один чоловік у Листрі сидів нездужавши ногами, кривий бувши від утроби матери своєї, котрий ніколи не ходив.

9 Сей слухав, як Павел говорив; а той подививсь на него і, постерігши, що має віру, щоб одужати,

10 рече голосом великим: Стань просто на ноги твої. І підскачив і ходив.

11 Народ же, видівши, що зробив Павел, підняв голос свій, говорячи по ликаонськи: Боги, уподобившись людям, зійшли до нас.

12 Назвали ж Варнаву Зевесом, а Павла Гермесом; бо він був проводирем слова.

13 Жерець же (ідола) Зевеса, що був перед городом їх, привівши воли з вінками до воріт, хотів зробити посвят разом з народом.

14 Почувши ж апостоли Варнава та Павел, роздерли одежу свою, і вбігли, покликуючи, між народ,

15 і глаголали: Мужі, на що се робите? Ми такі ж люде, як ви; благовістуємо вам, щоб від сих дурниць навернулись до Бога живого, що створив небо, і землю, і море, і все, що є в них.

16 Він у минувші часи попустив усім поганам ходити дорогами їх.

17 Тільки ж не оставляв себе без свідчення, роблячи добро: даючи дощі з неба й пори врожайні, та сповняючи їжею й радощами серця наші.

18 І, се говорячи, ледве впинили народ, щоб не приносили їм посвяту.

19 Прийшли ж з Антиохії та Іконії Жиди, і наустивши народ, і вкаменувавши Павла, виволікли геть з города, думаючи, що він умер.

20 Як же обступили його ученики, уставши ввійшов у город, а назавтра вийшов з Варнавою в Дервию.

21 І благовістувавши городу сьому, і навчивши многих, вернулись вони в Листру, і Іконию, і Антиохию,

22 укріпляючи душі учеників, благаючи пробувати у вірі, і що многими муками треба нам увійти в царство Боже.

23 Рукоположивши ж їм пресвитерів по церквах і помолившись з постом, передали їх Господеві, в котрого увірували.

²⁴ І, перейшовши Писидию, прийшли в Памфілию.

²⁵ А глаголавши в Пергії слово, прийшли в Аталию,

²⁶ а з відсіля поплили в Антиохию, звідкіля були передані благодаті Божій на діло, котре сповнили.

²⁷ Прибувши ж та зібравши церкву, оповідали все, що зробив Бог з ними, і як Він відчинив поганам двері віри.

²⁸ Пробували ж там час немалий з учениками.

15

¹ І, поприходивши деякі з Юдеї, навчали братів: що коли не обріжетеся по звичаю Мойсейовому, не можете спасти ся.

² Як же почав ся спір і немале змаганне Павла та Варнави з ними, то постановили, щоб Павел та Варнава і деякі інші з них пійшли до апостолів та старших у Єрусалим ради сього питання.

³ Вони ж, послані від церкви, проходили Финикию та Самарию, оповідуючи про навернення поган; і зробили великі радощі всім братам.

⁴ Прийшовши ж у Єрусалим, прийняті були від церкви і апостолів і старших, і сповістили про все, що Бог з ними зробив.

⁵ Устали ж деякі з ересі Фарисейської, що увірували, кажучи, що треба обрізати їх та наказати, щоб хоронили закон Мойсеїв.

⁶ І зібрались апостоли та старші вглянути в сю річ.

⁷ Як же постало велике змаганне, вставши Петр, рече до них: Мужі брати, ви знаєте, що з давніх днів Бог між нами вибрав мене, щоб через мої уста погане чули слово благовістя, та й увірували.

⁸ І Бог, що знає серця, свідкував їм, давши їм Духа сьвятого, як нам,

⁹ і не розріжнив нічого між нами й ними, вірою очистивши серця їх.

¹⁰ Тепер же чого спокушуєте Бога, щоб наложив ярмо на шию ученикам, котрого ні батьки наші, ні ми не здоліли носити.

¹¹ Нї віруємо, що благодаттю Господа Ісуса Христа спасемось, яко ж і вони.

¹² Умовкла ж уся громада, й слухала, як Варнава та Павел оповідували про ознаки та чудеса, що зробив Бог через них між поганами.

¹³ Як же вмовкли вони, озвав ся Яков, говорячи: Мужі брати, вислухайте мене.

¹⁴ Симон оповів, як Бог перше зглянув ся, щоб з поган прийняти людей в ім'я своє.

¹⁵ З сим сходять ся слова пророчі, яко ж писано:

¹⁶ Після сього знов верну ся, і збудую намет Давидів, що впав, і руїни його збудую знов і поставлю його,

¹⁷ щоб остальні з людей шукали Господа, і всі народи, на котрих призвано ім'я моє, глаголе Господь, що робить оце все.

¹⁸ Звісні од віку Богові всі діла його.

¹⁹ То ж суджу, що не треба тим докучати, котрі від поган обернулись до Бога;

²⁰ а написати їм, нехай удержують ся від ідолських гидот, та блуду, та давленого, та крові.

²¹ Мойсей бо від стародавніх родів має проповідуючих його по городах, і читаний по школах що-суботи.

²² Зволили тоді апостоли і старші і вся церква вибраних мужів з між себе післати в Антиохию з Павлом та Варнавою: Юду, названого Варсавою, та Силу, мужів-проводирів між братами,

²³ написавши через руки їх так: Апостоли та старші і брати — братам з поган, що в Антиохії, і Сирії і Киликії, радуйте ся.

24 Яко ж чули ми, що деякі з між нас вийшовши, потривожили вас словами і захитали душі ваші, говорячи, щоб обрізувались та хоронили закон, чого ми їм не наказували;

25 то зволилось нам, зібравшим ся однодушно вибраних мужів післати до вас з любими нашими Варнавою та Павлом,

26 людьми, що віддавали душі свої за імя Господа нашого Ісуса Христа.

27 Післали ми оце Юду та Силу, котрі й самі розкажуть про те словом.

28 Зволилось бо съвятому Духу та й нам, ніякої тяготи більш не накладувати вам, опріч сього конечного:

29 щоб удержувались від жертів ідолам, та крові, та давленого, та блуду. Від чого оберегаючи себе, добре робити мете. Бувайте здорові.

30 Послані ж прийшли в Антиохию і, зібравши громаду, подали послання.

31 Прочитавши ж (ті), зраділи від сього потішення.

32 Юда ж та Сила, будучи самі пророками, многими словами втішали братів і утверджували.

33 Пробувши ж (там якийсь) час, відпущені були з упокоєм од братів до апостолів.

34 Зволив же Сила zostатись там.

35 Павел же та Варнава пробували в Антиохії, навчаючи та благовісткуючи слово Господнє з многими иншими.

36 По кількох же днях рече Павел до Варнави: Вернувшись одвідаємо братів наших по всіх городах, де проповідували ми слово Господнє, як вони мають ся.

37 Варнава ж раяв узяти з собою Йоана, званого Марком.

38 Павло ж не удостоїв брати з собою того, хто одлучивсь од них з Памфілії, і не пійшов з ними на діло.

39 Постала ж ріжниця, так, що вони розлучились між собою; і Варнава, взявши Марка, поплив у Кипр,

40 Павел же, вибравши Силу, пійшов, переданий благодаті Божій від братів,

41 і проходив Сирию і Киликию, утверджаючи церкви.

16

1 Прийшов же у Дервию та в Листру; і ось був там один ученик, на ймя Тимотей, син однієї жінки, вірної Жидівки, батька ж Грека,

2 що мав добру славу між братами у Листрі та Іконії.

3 Сього схотів Павел узяти з собою; і взявши обрізав його задля Жидів, що були в тих місцях; знали бо всі батька його, що був Грек.

4 Як же проходили города, передавали їм хоронити устави, постановлені від апостолів та старших, що в Єрусалимі.

5 Церкви ж утверджувались у вірі, і прибували числом що-дня.

6 Як же пройшли Фригию та Галацьку сторону, заборонив їм съвятий Дух промовляти слово в Азії.

7 Прийшовши ж в Мисию, поривались йти в Витинию, і не пустив їх Дух.

8 Перейшовши ж Мисию, прийшли в Трояду.

9 І явилось уночі видінне Павлу: стояв один чоловік Македонець, благаючи його й говорячи: Прийшовши в Македонию, поможи нам.

10 Як же видінне увидів, забажали ми зараз іти в Македонию, зрозумівши, що Господь покликав нас благовісткувати їм.

11 Пустившись тоді з Трояди, приспіли ми в Самотракию, другого ж дня в Неаполь,

12 а звідтіля в Филипи, котрий єсть первий город тієї части Македонії, — осада. Пробували ж ми в сьому городі кілька днів.

13 А субітнього дня вийшли геть з города над річку, де бувало звичайно моленне, і посідавши говорили до жінок, що посходилились.

14 І слухала нас одна жінка, на ймя Лидия, купчиха кармазином, із города Тиятирського, що шанувала Бога; їй же Господь відчинив серце уважати на глаголане від Павла.

15 Як же охрестилась вона і дім її, благала, говорячи: Коли ви судили мене, що я вірна Господеві, то, ввійшовши в господа мою, пробувайте. І присилувала нас.

16 Стало ся ж, як ми йшли на молитву, зустріла нас одна дівчина, що мала духа віщого, і котра заробіток великий давала панам своїм, ворожачи.

17 Ся, йдучи слідом за Павлом та за нами, покликувала, кажучи: Сі люде — слуги Вишнього Бога, що звіщають нам дорогу спасення.

18 Робила ж се многі дні. Далій Павел, розсердившись і обернувшись, рече духові: Повеліваю тобі ім'ям Ісуса Христа, вийди з неї. І вийшов тієї ж години.

19 Видівши ж пани її, що пропала надія заробітку їх, схопивши Павла та Силу, потягли їх на майдан до князів.

20 І привівши їх до воївод, казали: Сі люде вельми трівають город наш, бувши Жидами,

21 і навчають звичаїв, котрих не годить ся нам приймати, ані робити, бувши Римлянами.

22 І встав народ проти них, а воїводи, роздерши одежу їх, звеліли бити їх.

23 І завдавши їм багато ран, повкидали в темницю, звелівши темничнику пильно стеретти їх

24 Котрий прийнявши такий наказ, повкидав їх у саму середню темницю і позабивав ноги їх у колоду.

25 О півночі Павел та Сила молившись славили Бога піснею, і чули їх вязники.

26 Нараз став ся великий трус, так що аж підвалини в вязниці захитались; і повідчинялись зараз усі двері, і поспадали кайдани з усіх.

27 Прокинувши ся ж темничник од сну, та побачивши відчинені двері темниці, вийнявши меч, хотів себе вбити, думаючи, що повтікали вязники.

28 Покликнув же голосом великим Павел, говорячи: Не роби собі нічого лихого, всі бо ми тут.

29 Попросивши ж сьвітла, вбіг трусячись, і припав до Павла та Сили,

30 а, вивівши їх геть, каже: Добродії, що мені робити, щоб спастись?

31 Вони ж рекли: Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасеш ся ти і дім твій.

32 І глаголали йому слово Господнє, і всім, що в дому його.

33 І, взявши їх тієї ж нічної години, пообмивав рани, та й охрестив ся сам і всі його зараз.

34 І, повівши їх у господа свою, заставив перед ними стіл, і веселив ся з усім домою, вірувавши в Бога.

35 Як же настав день, прислали воїводи паличників, кажучи: Відпусти людей сих.

36 Звістив же темничник про сі слова Павла, що прислали воїводи, щоб відпустити вас;

37 Павел же рече: Бивши нас прилюдно неосуджених людей римських, повкидали в темницю, а тепер потай нас виганяють? Ні бо, а нехай самі, прийшовши, виведуть нас.

38 Звістили ж воїводам паличники слова сі; і перелякались, почувши, що вони Римляне.

39 І прийшовши благали їх, і вивівши просили, щоб вийшли з города.

40 І, вийшовши вони з темниці, прийшли до Лидії, і, побачивши братів, утішили їх, та й пійшли.

17

1 Перейшовши ж Амфіполь та Аполонію, прийшли в Солунь, де була школа Жидівська.

2 По звичаю ж своєму, ввійшовши до них Павел, три суботи розмовляв з ними з писання,

3 виказуючи і доводячи, що треба було Христу постраждати і воскреснути з мертвих, і що се Христос Ісус, котрого я звіщаю вам.

4 І деякі з них увірували, та й пристали до Павла та Сили, і побожних Єленян велике множество і жінок значних немало.

5 Завидуючи невірні Жиди, і назбиравши гультяїв, якихсь поганих людей, і зібравши купу, збунтували народ, і напавши на хату Ясонову, шукали їх, щоб вивести перед народ.

6 Не знайшовши ж їх, поволокли Ясона та кілька братів до городської старшини, гукаючи: Ті, що заколотили вселенну, і сюди поприходили;

7 Ясон прийняв їх; і всі вони йдуть проти уставів кесаревих, говорячи, що єсть інший цар, Ісус.

8 Стрівожили ж вони народ і городську старшину, що чули се.

9 І взявши поруку у Ясона і в інших, відпустили їх.

10 Брати ж зараз уночі вислали Павла та Силу у Верию. Прибувши вони (туди), прийшли в Жидівську школу.

11 Сі ж були благородніщі від тих, що в Солуні; вони прийняли слово з великою охотою, що-дня розбираючи писання, чи так воно є.

12 Многі ж з них увірували, і з Єленських жінок поважних і з чоловіків не мало.

13 Як же довідались ті, що з Солуня Жиди, що і в Верії проповідуєть ся від Павла слово Боже, то прийшли й сюди, бунтуючи народ.

14 Зараз же післали тоді брати Павла, щоб йшов ніби над море, а Сила та Тимотей zostались.

15 Ті, що провозжали Павла, провели його аж до Атин, і, прийнявши наказ до Сили та Тимотея, щоб як найборжій прийшли до него, пійшли.

16 Як же дожидав їх Павел в Атинах, кипів дух його в йому, бачивши город, одданий ідолству.

17 Розмовляв же в школі з Жидами та з побожними, та й на торгу що-дня з тими, з ким довело ся.

18 Деякі ж з філософів Епикуреїв та Стоіків змагали ся з ним; і одні казали: Що хоче сей балакайло сказати? інші ж: Здаєть ся, буде проповідником чужих богів, — бо благовістнував їм Ісуса та воскресення.

19 І, схопивши його, повели в Ареопаг, говорячи: Чи можемо знати, що се ти за нову таку науку проповідуєш?

20 Чуже бо щось вносиш в уші наші; то хочемо знати, що воно має бути.

21 Усі бо Атиняне і захожі чужоземці ні про що інше не дбали, як говорити або слухати що нове.

22 Ставши ж Павел посередині Ареопага, рече: Мужі Атиняне, по всьому виджу, що ви вельми побожні.

23 Бо, ходячи та дивлячись на божниці ваші, знайшов я жертівню, на котрій написано: Невідомому Богу. Кому ж ви, не відаючи, поклоняєтесь, того я проповідую вам.

24 Бог, що сотворив світ і все в йому, сей неба і землі Господь, не в рукотворних храмах домує,

²⁵ нї від рук чоловічих служенне приймає, дознаючи нужду в чому; сам бо дає всім життє, і диханнє, і все;

²⁶ і зробив з однієї крові ввесь рід чоловічий, щоб жили на всему лиці землі, відграничивши наперед призначені часи і границі домування їх,

²⁷ щоб шукали Господа, чей намацяють Його та знайдуть, хоч недалеко (Він) від кожного з нас.

²⁸ Ним бо живемо й двигаємось, і єсьмо, як і деякі з ваших поетів мовляли: Його бо й рід ми.

²⁹ Бувши ж оце Божим родом, не мусимо думати, що Божество похоже на золото, або на камінь, різьбу, іскуства і видумки чоловічої.

³⁰ От же не вважаючи на часи незнання, Бог тепер повеліває всім людям усюди каятись;

³¹ бо призначив день, в котрий судити ме вселенну правдою через Чоловіка, котрого наперед постановив, подаючи певноту всім, воскресивши Його з мертвих.

³² Чуючи про воскресеннє мертвих, деякі сьміялись, інші ж казали: Послухаємо тебе знов про се.

³³ І так Павел пійшов з посеред них.

³⁴ Деякі ж люде, приставши до него, увірували, між котрими і Дионисий Ареопагит, і жінка на ймя Дамара, і інші з ними.

18

¹ Після сього, покинувши Павел Атини, прийшов у Коринт,

² І, знайшовши одного Жидовина, на ймя Авкилу, родом Понтянина, тільки що прибувшого з Італії, і Прискилу, жінку його (бо Клавдий повелїв, щоб усі Жиди вийшли з Риму), прийшов до них.

³ А, бувши одного з ними ремесла, пробував у них і робив; були бо наметники по ремеслу.

⁴ І розмовляв що-суботи в школі, і пересьвідчував Жидів і Єленя.

⁵ Як же прийшов з Македонії Сила та Тимотей, був Павел спонукуваний духом, сьвідкуючи Жидам про Христа Ісуса.

⁶ Як же противились вони і хулили, струснувши він одежу, рече до них: кров ваша на голови ваші; я чистий; від нині між погане йду.

⁷ І, пійшовши звідтіля, прийшов у господа одного, на ймя Юста, що поклоняв ся Богу, котрого господа була обіч школи.

⁸ Крисп же, шкільний старшина, увірував у Господа з усім домом своїм, і многі з Коринтян, почувши, увірували, та й охрестились.

⁹ Рече ж Господь у нічному видінню Павлу: **Не бійся, тільки говори й не мовчи:**

¹⁰ **бо я з тобою, і ніхто не одважить ся тобі нічого лихого заподіяти; бо в мене багато людей у сьому городі.**

¹¹ І пробував там рік і шість місяців, навчаючи між ними слова Божого.

¹² Як же старостував Галион в Ахаї, напали однодушно Жиди на Павла, та й повели його перед суд,

¹³ говорячи, що він намовляє людей проти закону шанувати Бога.

¹⁴ Як же хотів Павел одкрити уста, каже Галион до Жидів: Жидове, коли б (тут була) кривда яка, або лихе діло, вислухав би я вас (до слова).

¹⁵ Коли ж (тут) питаннє про слово, та імена, та про закон ваш, то гледіть самі; суддею бо сього не хочу бути.

¹⁶ Та й повиганяв їх із судища.

¹⁷ Тоді всі Єленяне, взявши Состена, шкільного старшину, били його перед судищем; та Галионові було про те байдуже.

18 Павел же, пробувши там ще доволі днів, попрощавшись із братами, поплив у Сирию (а з ним Прискила й Авкила), остригши голову в Кинхреях; бо зробив був обітницю.

19 Прибувши ж у Єфес, залишив тих там, сам же, увійшовши в школу, розмовляв з Жидами.

20 Як же просили його, щоб довший час побув у них, не зволив,

21 а попрощався з ними, говорячи: Притомом мушу съвято, що надходить, съвяткувати в Єрусалимі; та вернусь знов до вас, коли буде воля Бога. І поплив з Єфесу.

22 А прибувши в Кесарию, вступив (до Єрусалиму), і привитавши церкву, пішов ув Антиохию.

23 І, пробувши тут час якийсь, вийшов, проходячи рядом Галацьку сторону та Фригию, і утверджуючи всіх учеників.

24 Один же Жидовин, на ймя Аполос, родом Александриєць, чоловік вимовний і сильний у писаннях, прийшов у Єфес.

25 Сей був наставлений на путь Господень, і палаючи духом, промовляв і навчав пильно про Господа, знаючи тільки про хрещення Йоанове.

26 І почав одважно говорити в школі. Слухаючи ж його Авкила та Прискила, прийняли його, і вложили йому доладніщ путь Господень.

27 Як же захотів він перейти в Ахаю, писали брати ученикам, напоминаючи прийняти його; а він прибувши, много помагав тим, що увірували благодаттю;

28 сильно бо обличав Жидів прилюдно, доводячи писаннями, що Ісус єсть Христос.

19

1 Сталося ж, як був Аполос у Коринті, пройшовши Павел верхні сторони, прибув у Єфес, і, знайшовши деяких учеників,

2 рече до них: Чи прийняли ви Духа съвятого, увірувавши? Вони ж сказали йому: Ба й не чували, чи є Дух съвятий.

3 І рече до них: У що ж ви хрестились? Вони ж казали: В Йоанове хрещення.

4 Рече ж Павел: Йоан хрестив хрещенням покаяння, глаголючи людям, щоб у Грядущого за ним вірували, се єсть в Христа Ісуса.

5 Почувши ж се, хрестились в ім'я Господа Ісуса.

6 І, як положив на них Павел руки, зішлов Дух съвятий на них, і заговорили мовами, і пророкували.

7 Було ж усіх до дванадцяти чоловік.

8 Увійшовши ж у школу, промовляв одважно три місяці, розмовляючи і доводячи про царство Боже.

9 Як же деякі закам'їли, й не слухали, злословлячи путь (Господень) перед народом, відступив од них і відлучив учеників, та й що-дня розмовляв в школі одного Тирана.

10 Се діялось два роки, так що всі, що проживали в Азії, слухали слово Господа Ісуса, — Жиди й Єлєняне.

11 І не малі чудеса робив Бог руками Павловими,

12 так що на недужих вкладали з тіла його хустки або рушники, й покидали їх недуги, й злі духи виходили з них.

13 Почали ж деякі з тиняючихся Жидів-заклинателів іменувати над маючими духів лукавих ім'я Господа Ісуса, говорячи: Заклинаємо вас Ісусом, котрого Павел проповідує.

14 Було ж якихсь сім синів Skeви Жидовина архиєрея, що се робили.

15 Та дух лукавий озвавшись, казав: Ісуса знаю, і Павла знаю; ви ж хто такі?

16 І кинувсь на них чоловік, що в йому був дух лукавий, і, опанувавши їх, подужав їх так, що нагі й зранені повтікали з того дому.

17 Стало ся ж се відоме всім Жидам і Єлєнянам, що жили в Єфесї; і попав страх на всіх їх, і величано ім'я Господа Ісуса.

18 І многі з вірних приходили, і визнавали, і виявляли учинки свої.

19 Доволї ж багато з тих, що робили чари, позносивши книги свої, попалили перед усіма; і злічено ціну їх, і налічено пятьдесять тисяч срібняків.

20 Так потужно росло слово Господне і укріплялось.

21 Як же се сповнилось, постановив Павел у дусї, пройшовши через Македонію та Ахаю, йти в Єрусалим, говорячи, що, побувши там, мушу й Рим побачити.

22 Піславши ж у Македонію двох послугуючих йому, Тимотея та Єраста, сам пробув (який ся) час ув Азії.

23 Стала ся ж часу того немала тривога про Господень путь.

24 Один бо, на ймя Димитрий, золотар, що робив срібні храми Артеміди, давав ремесникам немалий заробіток.

25 Зібравши їх і інших сього діла робітників, каже: Люде, ви знаєте, що з сього заробітку прожиток наш;

26 та бачите й чуєте, що не то в Єфесї, а мало не по всїй Азії сей Павел, пересвідчивши, одвернув багато народу, говорячи, що нема богів рукотворних.

27 І не тільки се ремеслу нашому грозить, прийти в упадок, та щоб і храм великої богинї Артеміди не обернувся у ніщо, і не пропало величче тієї, котрій вся Азия і вселенна поклоняєть ся.

28 Вислухавши се і сповнившись гнівом, закричали, говорячи: Велика Артемида Єфеська!

29 І ввесь город був повен заколоту; і кинулись однодушно до театру, схопивши Гайя та Аристарха, Македонян, подорожніх товаришів Павлових.

30 Як же хотїв Павел увійти між народ, не пустили його ученики.

31 І деякі з Азийської старшини, будши йому приятелями, піславши до него, благали, щоб не йшов до театру.

32 Інші ж що инше гукали; була бо громада заколочена, і більша з них (часть) не знала, чого походились.

33 З народу ж вивели Александра, і Жиди попихали його наперед. Александр же, махнувши рукою, хотїв був оправдуватись перед народом.

34 Як же довідались, що він Жидовин, то всі гукали в один голос годин зо дві: Велика Артемида Єфеська!

35 Утихомиривши ж писар народ, каже: Мужі Єфеські, що б то був за чоловік, котрий не знав би, що город Єфес шануватель великої богинї Артеміди і Диопета!

36 А коли нічого проти сього не можна сказати, то треба вам угамуватись і нічого нерозважно не робити.

37 Привели бо ви чоловіків сих, що ні сьвятого не крали, ні богинї вашої не хулили.

38 Коли ж Димитрий та ремісники що з ним, мають з ким справу, то (на се) судді судять і є старости; нехай позивають один одного.

39 А коли чого иншого допевняєтесь, то у законному зборі розсудить ся.

40 Бо ще опасуємось, щоб не обвинувачено нас за сегоднішню бучу, не маючи жадної причини, котрою могли б оправдити се збіговище.

41 І, се промовивши, розпустив громаду.

20

¹ А, як утихомирилась буча, покликав Павел учеників і попросившись, вийшов у дорогу до Македонії.

² Пройшовши ж ті сторони і напімнувши їх многими словами, прийшов у Грецію.

³ Поживши ж (там) три місяці, як засіли на него Жиди, коли хотів був плисти в Сирию, надумавсь вернутись через Македонію.

⁴ Товаришували йому до Азії Сосипатр Верієць і Солуняне Аристарх та Секунд, та Гай Дервянин, та Тимотей, і Азияне Тихик та Трофим.

⁵ Сі, пійшовши попереду, підождали нас у Трояді.

⁶ Ми ж поплили після опрісночних днів із Филип, та й прибули до них за п'ять днів у Трояду, де пробули сім день.

⁷ Первого ж дня в тижні, як зібрались ученики на ломання хліба, проповідував їм Павел, хочаби вийти назавтра, і продовжив слово до півночі.

⁸ Було ж світла много в гірниці, де ми зібрали ся.

⁹ Сидів же один молодець, на ймя Євтих, на вікні, та й обняв його твердий сон; і, як Павел промовляв много, похилившись зі сну, упав з третього поверху до долу, і підняли його мертвого.

¹⁰ Зійшовши ж Павел у низ, припав до него, й обнявши рече: Не тривожтесь, душа бо його в йому.

¹¹ Зійшовши ж угору, переломив хліб, і попоївши, бесідував багато аж до зорі, та й пійшов.

¹² Привели ж хлопця живого і втішились немало.

¹³ Ми ж, прийшовши до корабля, поплили в Асон, хотівши звідтіля взяти Павла, так бо звелів, хотівши сам йти пішки.

¹⁴ Як же зійшов ся з нами в Асоні, узявши його, прибули ми в Митилену.

¹⁵ А відпливши звідтіля, причалили ми другого дня проти Хиоса, на другий же день поплили в Самос, та, побувши в Трогилиї, другого дня прийшли в Милет.

¹⁶ Надумавсь бо Павел плисти мимо Єфеса, щоб не гаятись в Азії, а поспішав, коли можна, щоб йому бути в день пятидесятниці в Єрусалимі.

¹⁷ З Милета ж, піславши в Єфес, прикликав старших церковних.

¹⁸ Як же прийшли до него, рече їм: Ви знаєте з первого дня, як прийшов я в Азию, яким робом пробував я з вами всякого часу,

¹⁹ служачи Господеві з усякою покорою і многими слізмами і спокусами, які прилучали ся мені од Жидівського чигання,

²⁰ і що я ні від чого корисного не вхилив ся, щоб не звістити вам і не навчати вас прилюдно і по домам,

²¹ свідкуючи й Жидам і Єлєнянам покаянне перед Богом і віру в Господа нашого Ісуса Христа.

²² І ось я, звязаний духом, йду в Єрусалим, не знаючи, що в йому приключить ся мені.

²³ Тільки що Дух съвятий по городам свідкує слово, що кайдани мене та муки ждуть.

²⁴ Та ні про що я не дбаю, й не дорога мені душа моя, аби з радістю скінчити путь мій і ту службу, що прийняв я од Господа Ісуса, щоб свідкувати євангелию благодати Божої.

²⁵ І тепер ось я знаю, що більш не бачити мете лица мого ви всі, між котрими ходив я, проповідуючи царство Боже.

²⁶ Тим я свідкую вам сьогодні, що чистий я від крові всіх.

²⁷ Бо я не вхиливсь обявляти вам усяку волю Божу.

28 Тим достерегайте себе і все стадо, в котрому вас Дух святий настановив єпископами, щоб пасти церкву Божу, котру придбав кровю своєю.

29 Я бо знаю се, що після виходу мого прийдуть вовки хижі між вас, що не пощадять стада.

30 І з вас самих устануть люде, говорячи розворотне, щоб потягти учеників за собою.

31 Тим пильнуйте, памятаючи, що три роки ніч і день не переставав я із слізми напоминати кожного.

32 А тепер передаю вас, брати, Богові і слову благодати Його, котрим може збудувати вас і дати вам насліддя між усіма освяченими.

33 Срібла або золота або одежі, — нічого не жадав я.

34 Сами ж знаєте, що потребиам моїм і тим, хто бував зо мною, служили оці руки мої.

35 У всьому показав я вам, що, так працюючи, треба помагати малосильним і памятати слова Господа Ісуса, що Він глаголав: **Більше щастє давати, ніж приймати.**

36 І се промовивши, упав на коліна свої, і моливсь із усіма ними.

37 Доволі ж було плачу у всіх, і, впавши на шию Павлові, цілували його,

38 смуткуючи найбільш про те слово, що промовив, що більш не мають лица його видіти. І провели його до корабля.

21

1 Як же сталось, що ми поплили, попрощавшись із ними, то просто верстаючи дорогу, прибули ми в Кон, другого ж дня в Родос, а з відтіля в Патару.

2 І, знайшовши корабель, що плив у Финикию, сівши, поплили ми.

3 Зуздрівши Кипр і минувши його ліворуч, поплили ми в Сирию, та й пристали в Тирі; там бо треба було кораблю скинути тягар.

4 І, знайшовши учеників, пробули ми там сім день. Вони Павлові казали Духом не йти в Єрусалим.

5 А як ми скінчили дні, вийшовши пійшли ми; а всі провозжали нас із жінками й дітьми аж за город; і, приклонивши коліна на березі, помолились;

6 і, попрощавшись один з одним, увійшли в корабель, вони ж вернулись до дому.

7 Ми ж, скінчивши плавання від Тира, пристали в Птоломаїді, і, привитавши братів, пробули в них один день.

8 Назавтра ж, вийшовши ті що з Павлом, прибули в Кесарию; і, ввійшовши в госпуду Филипа благовістника, одного з семи, пробували в него.

9 Було ж у него четверо дочок дівчат, що пророкували.

10 Як же пробували там много днів, прийшов з Юдеї один пророк, на ймя Агав.

11 І, прийшовши до нас, і взявши пояс Павла, звязавши руки свої і ноги, рече: Так глаголе Дух святий: Чоловіка, чий се пояс, оттак звяжуть у Єрусалимі Жиди, і видадуть у руки поганам.

12 Як же почули ми се, благали ми й тамешні, щоб не йшов він у Єрусалим.

13 Озвав ся ж Павел: Що робите, плачучи та рвучи мені серце? я бо не то звязаним бути готов, а й умерти в Єрусалимі за ймя Господа Ісуса.

14 Як же він не дав себе вговорити, замовкли ми, кажучи: Нехай буде воля Господня.

15 По тих же днях, налагодившись, пустились у Єрусалим.

16 Ішли ж з нами й деякі в учеників із Кесарії, і вели одного Мнасона Кипрянина, старого ученика, в котрого б нам оселитись.

17 Як же прибули в Єрусалим, радо прийняли нас брати.

18 Назавтра прийшов Павел до Якова, прийшли ж і всі старші.

19 І, привитавши їх, розказував про все, що зробив Бог між поганями через служення його.

20 Вони ж, вислухавши, прославляли Господа, і рекли йому: Бачиш, брате, скільки тут тисяч Жидів, що увірували, а всі вони ревнителі закону.

21 Про тебе ж дознались, що ти навчаєш відступлення від закону Мойсейового усіх Жидів між поганями, говорячи, щоб не обрізували дітей своїх, ані додержували звичаїв.

22 Що ж тепер (робити)? Конче зійдець ся купа; прочують бо, що прийшов еси.

23 Зроби ж оце, що тобі скажемо: Є в нас чотири чоловіки таких, що мають на собі обітницю.

24 Узнявши їх, очистись із ними, та й втраť ся на них, щоб обстригли голови; то й знати муть усі, що чого дознались про тебе, се ніщо, та що й ти ходиш у законі, хоронячи його.

25 Що ж до увірувавших поган, ми писали, присудивши, щоб такого нічого вони не додержували, а тільки щоб хоронились ідолської жертви, та крові, та давленого, та блуду.

26 Тоді Павел, узнявши тих чоловіків, і очистившись із ними, увійшов назавтра в сьвятилище, звіщаючи сповнення днів очищення, доки принесець ся за кожного з них принос.

27 Як же вже мало сїм день скінчитись, Азійські Жиди, побачивши його в сьвятилищі, збунтували весь народ, і наклали руки на него,

28 гукаючи: Мужі Ізраїлеві, помагайте! Се чоловік, що проти народу й закону й місця сього всіх усюди навчає, та що й Єленян увів у сьвятилище, й опоганив сьвяте місце се.

29 (Виділи бо Трофима Ефесця у городі з ним, про котрого думали, що його увів у сьвятилище Павел.)

30 І здвигнувся увесь город, і постало збіговище народу; і взявши Павла, виволікли з церкви, і зараз зачинили двері.

31 Та, як хотіли вбити його, дійшла вістка до тисячника роти, що весь Єрусалим збунтував ся.

32 Узнявши він зараз воїнів і сотників побіг на них; вони ж, побачивши тисячника та воїнів, перестали бити Павла.

33 Приступивши ж тисячник узняв його і звелів закувати в два ланцюги, і питав, хто він такий, і що зробив.

34 І деякі кричали одно, а інші друге між народом; і, не здолівши довідатись нічого певного за гуком, звелів вести його в замок.

35 Як же дійшов до сходів, то прилучилось, що мало не несли його воїни задля натовпу народу.

36 Ішло бо за ним множество народу з криком: Страť його!

37 А, як мали вводити Павла в замок, рече він тисячнику: Чи дозволиш сказати що тобі? Він же каже: Чи вмієш по грецьки?

38 Чи не ти еси Єгиптянин, що перед сими днями зробив бунт та вивів у пустиню чотири тисячі народу розбишацького?

39 Рече ж Павел: Я чоловік Жидовин Тарсийський, славного города Киликиї житель; прошу тебе, дозволь мені промовити до народу.

40 Як же дозволив, тоді Павел, ставши на сходах, махнув рукою до народу, й як настало велике мовчання, промовив Жидівською мовою, говорячи:

22

¹ Мужі брати й батьки, вислухайте тепер моє оправдання перед вами.

² Почувши ж, що Жидівською мовою говорив до них, ще більш утихомирились.)

³ І рече: Я справді чоловік Жидовин, роджений у Тарсі Киликийському, зрощений же у сьому городі при ногах Гамалиїла, навчений добре отцівського закону, бувши ревнителем Бога, якож ви всі тепер.

⁴ Я сей путь гонив до смерти, вязучи та віддаючи в темниці чоловіків і жінок;

⁵ Яко ж і архиерей засвідкує мені, і вся старшина, від котрих і листи взявши до братів, ішов я в Дамаск, щоб звязавши привести у Єрусалим тих, що там були, щоб скарано їх.

⁶ Стало ся ж мені, як ішов я і наближавсь до Дамаску, о полудні зразу осіяло мене велике світло з неба.

⁷ І впав я на землю, і почув голос, глаголючий мені: **Савле, Савле, чого мене гониш?**

⁸ Я ж озвався: Хто єси, Господи? І рече до мене: **Я Ісус Назорей, котрого ти гониш.**

⁹ Ті ж, що були зо мною, виділи світло і полякались; голосу ж не чули, що глаголав мені.

¹⁰ Сказав же я: Що робити мені, Господи? Господь же рече до мене: **Уставши йди в Дамаск; а там скажуть ся тобі про все, що постановлено тобі робити.**

¹¹ Як же не бачив я від сяєва того світла, то ведений за руку від тих, що були зо мною, увійшов я в Дамаск.

¹² Ананія ж, чоловік один побожний по закону, доброї слави у всіх тамешніх Жидів,

¹³ прийшовши до мене і ставши, рече мені: Савле брате, прозри. І я тієї ж години побачив його.

¹⁴ Він же рече: Бог отців наших вибрав тебе розуміти волю Його, й видіти Праведника, й чути голос із уст Його.

¹⁵ Бо будеш свідком Йому перед усіма людьми у тому, що ти бачив і чув єси.

¹⁶ А тепер чого гаєш ся? уставши охрестись, та обмий гріхи твої, призвавши ім'я Господнє.

¹⁷ І сталося, як вернувсь я в Єрусалим та моливсь у церкві, то був у захопленню,

¹⁸ і видів Його, глаголючого мені: **Поспіши та вийди боржій з Єрусалиму, бо не приймуть свідчення твого про мене.**

¹⁹ А я сказав: Господи, вони знають, що я вкидав у темниці та бив по школах тих, що вірували в Тебе.

²⁰ І як пролилась кров Стефана, свідка Твого, я сам стояв і похвалював убиство його, стережучи одежі убийців його.

²¹ І рече до мене: **Іди: бо я до поган далеко пішлю тебе.**

²² Слухали ж його аж до сього слова, а тепер зняли голос свій, кажучи: Геть із землі такого! не жити йому.

²³ Як же кричали вони та кидали одежу, та підкидали порохом на воздух,

²⁴ звелів тисячник вести його в замок, і казав бійкою допитуватись у него, щоб дознатись, чого так гукають на него.

²⁵ Як же розтягнуто (в'язано) його реміннем, рече Павел до сотника стоячого: Хіба годить ся вам чоловіка Римлянина, та й несутуженого, бити?

26 Почувши ж сотник, приступивши до тисячника, сповістив, говорячи: Дивись, що хочеш робити; чоловік бо сей Римлянин.

27 Прийшовши тисячник промовив до него: Скажи мені, чи Римлянин еси ти? Він же рече: Так.

28 І відказав тисячник: За велику суму здобув я се горожанство. Павел же рече: Я ж і родивсь (у йому).

29 Зараз тоді відступили від него ті, що мали в него допитуватись; і тисячник злякав ся, довідавшись, що се Римлянин, і що він його закував.

30 Назавтра ж, хотівши довідатись певно, за що винуватять його, зняв з него кайдани, і звелів прийти архиереям і всій раді їх і, вивівши Павла, поставив перед ними.

23

1 Поглянувши ж Павел пильно на раду рече: Мужі брати, я жив у всій добрій совісті перед Богом до сього дня.

2 Архиерей же Ананія звелів тим, що стояли перед ним, бити його в лице.

3 Тоді рече Павел до него: Бити ме тебе Бог, стіно побіляна; і ти сидиш, щоб судити мене по закону, а проти закону велиш мене бити?

4 Ті ж, що стояли, сказали: Ти архиерея Божого злорічиш?

5 Рече ж Павел: Не знав я, брати, що се архиерей: писано бо: Не казати меш лихого на князя народу твого.

6 Постерігши ж Павел, що одна часть (людей) Садукейська, а друга Фарисейська, покликнув у раді: Мужі брати! я Фарисей, син Фарисеїв; за надію воскресення мертвих мене судять.

7 Як ж се промовив, постала незгода між Фарисеями та Садукеями; і розділилась громада.

8 Садукеї бо кажуть, що нема воскресення, ні ангела, ні духа, а Фарисеї визнають обох.

9 Постав же крик великий; і, вставши письменники части Фарисейської, змагались, говорячи: Нічого лихого не знаходимо в чоловікові сему; коли ж дух промовив до него або ангел, то не воюймо з Богом.

10 І, як постала буча велика, тисячник, опасуючись, щоб вони не розірвали Павла, звелів воїнам зійти, та, вхопивши його з посеред них, привести в замок.

11 Другої ж ночі став перед ним Господь і рече: **Бодриь, Павле; як бо ти свідкував про мене в Єрусалимі, так ти маєш і в Римі свідкувати.**

12 Як же настав день, зложивши змову деякі з Жидів, заклились, говорячи, що ні їсти муть, ні пити муть, доки не вбють Павла.

13 Було ж більш сорока, що сю клятьбу зробили.

14 Приступивши вони до архиерейів та старших, казали: клятьбою поклялись ми нічого не їсти, доки не вбємо Павла.

15 Тепер же ви дайте знати тисячникові й раді, щоб завтра вивів його до вас, ніби хочете розвідатись пильніше про справу його; ми ж, поки ще він наближить ся, готові будемо вбити його.

16 Почувши ж син сестри Павлової про їх задум на него, прийшовши і ввійшовши в замок, сказав Павлові.

17 Покликавши ж Павел одного з сотників, рече: Одведи хлопця сього до тисячника; має бо щось сказати йому.

18 Він же, взявши його, повів до тисячника, й каже: Вязник Павел, покликавши мене, просив привести до тебе сього хлопця; має бо щось сказати тобі.

19 Узявши ж його за руку тисячник, і відійшовши на самоту, питав його: Про що ти маєш звістити мені?

²⁰ Він же каже, що Жиди змовились просити тебе, щоб завтра привів Павла до них у раду, наче б хотіли лучче розпитатись про него.

²¹ Ти ж не слухай їх: засідаєть ся бо їх на него більш сорока чоловік, що закликали ся не їсти й не пити, доки не вб'ють його; і тепер готові вони, дожидаючи від тебе обіцянки.

²² Тисячник же відпустив хлопця, звелівши нікому не казати, що се виявив єси передо мною.

²³ І, покликавши двох із сотників, каже: Наготовте дві сотні воїнів, щоб ішли в Кесарию, та сімдесять комонників, та дві сотні стрельців на третю годину ночі;

²⁴ і скотину наготовити, щоб, посадивши Павла, одвели цілого до старости Феликса.

²⁵ Написав же й лист такого змісту:

²⁶ Клавдий Лизия вельможному старості Феликсові: радуй ся.

²⁷ Чоловіка сего Жиди схопили і мали вбити; я ж, пристигши з військом, одняв його, довідавшись, що він Римлянин.

²⁸ Хотівши ж довідатись про причину, за що обвинували його, увів його в раду їх,

²⁹ і знайшов, що обвинували його про питання закону їх, та ніякої вини, достойної смерти або кайданів, нема в йому.

³⁰ Як же сказано мені про зраду, що мала бути од Жидів на чоловіка сього, зараз післав я його до тебе, звелівши і винувателям його говорити перед тобою, що мають на него. Бувай здоров.

³¹ Воїни ж, як звелено їм, узявши Павла, повели в ночі в Антипатриду.

³² А назавтра, zostавивши комонників йти з ним, вернулись у замок.

³³ Вони ж, ввійшовши в Кесарию і оддавши лист старості, поставили перед ним і Павла.

³⁴ Прочитавши ж староста і спитавши, з якої він країни, та довідавшись, що з Киликії,

³⁵ слухати му тебе, каже, як прийдуть винувателі твої. І звелів стерегти його в преторії Іродовій.

24

¹ По пяти ж днях прийшов архиерей Ананія з старшими і з речником, Тертилом якимся, і озвались вони перед старостою проти Павла.

² Як же покликано його, почав винувати Тертил, говорячи: Дознаючи через тебе великого впокою і всякого добра, що стало ся народові сьому за твоїм дбаннем,

³ завсіди і всюди приймаємо (се), вельможний Феликсе, з усякою дякою.

⁴ Та, щоб довго тобі не докучати, благаю вислухати нас у коротці, твоєю ласкою.

⁵ Знайшли бо ми, що чоловік сей зараза, й зачинщик бучи між усіма Жидами по вселенній, і ватажок Назорейської ересі,

⁶ що й церкву зважив ся опоганити; ми його й узяли, й хотіли по нашому закону судити.

⁷ Пристигши ж Лизия тисячник, з великим насильством узяв його з наших рук,

⁸ звелівши винувателям його йти до тебе. Від него можеш сам, як схочеш, про все дознатись, за що ми винуємо його.

⁹ Пристали ж (на се) й Жиди, говорячи, що се так єсть.

¹⁰ Озвав ся Павел, як кинув йому староста говорити: Знаючи від многих літ тебе суддею народові сьому, тим радніш про себе відповідаю.

11 Ти можеш розвідатись, що не більш, як дванадцять днів, відколи я прийшов поклонитись у Єрусалим.

12 Та й ні в церкві не знайшли мене, щоб я до кого промовляв, або робив уособицю в народі, ні по школах, ні в горді;

13 ані довести мені не можуть, у чому тепер винують мене.

14 Визнаю ж тобі се, що в сьому путю, котрий вони звуть ерессю, служу так отцю Богу, віруючи всьому, що по закону і що в пророках написане,

15 маючи надію в Бозі, чого й самі оці сподіваються, що має бути воскресення мертвих праведних і неправедних.

16 На те я й подвизаюсь, щоб мати по всяк час чисту совість перед Богом і людьми.

17 По многих же літах прийшов я зробити милостиню народові моему та принеси.

18 у сьому знайшли мене очищеного в церкві, — ані з натовпом, ані з бучею, — деякі Жиди з Азії,

19 котрим би треба перед тебе прийти й винувати, коли б що мали проти мене.

20 Або самі оці нехай скажуть, чи знайшли в мені яку неправду, як стояв я перед радою,

21 окрім одного голосу сього, котрим покликнув, стоячи між ними, що за воскресення мертвих я суд приймаю сьогодні од вас.

22 Вислухавши ж се Феликс, відслав їх, докладніщ довідавшись про путь сей, говорячи: Як Лизия тисячник прийде, розберу вашу справу.

23 І звелів сотникові стерегти Павла, й давати волю, і нікому з його знайомих не забороняти послугувати або приходити до него.

24 По кількох же днях, прибувши Феликс із жінкою своєю Друзилою, Жидівкою, покликав Павла, і слухав його про віру в Христа.

25 Як же говорив він про правду і здержання, і про суд, що має бути, злякавшись Феликс, озвав ся: Тепер годі, іди; мавши час, покличу тебе.

26 До того ж сподівався, що й грошей здобуде від Павла, щоб випустив його, тим же й часто прикликаючи його, бесідував з ним.

27 Як же скінчилось два роки, перемінив Феликса Порцій Фест, а Феликс хотючи угодити Жидам, оставив Павла закованого.

25

1 Прибувши ж Фест у ту країну, по трох днях пійшов у Єрусалим з Кесарії.

2 І явились перед ним архиєреї та значні з Жидів проти Павла, й благали його,

3 просячи ласку в него, щоб післав його в Єрусалим, — змовившись, щоб його вбити на дорозі.

4 Фест же відказав, що Павла стережуть у Кесарії, і що він сам незабаром має пійти (туди).

5 Которі ж з між вас, каже, згідні в сьому, нехай ідуть зо мною, і коли що є в сьому чоловікові, нехай винують його.

6 І, пробувши у них більш десяти днів, прибув у Кесарию; назавтра ж сівши на судищі, звелів привести Павла.

7 Як же прийшов він, обступили (його) Жиди, що прийшли з Єрусалиму, приносячи на Павла многи і тяжкі вини, котрих не змогли довести.

8 А він відказав, що ні проти закону Жидівського, ні проти церкви, ні проти кесаря нічого не провинив.

9 Фест же, хотівши Жидам угодити, озвавшись, каже Павлові: Хочеш іти в Єрусалим, і там судитись передо мною в сьому?

¹⁰ Рече ж Павел: Я стою перед судищем кесаревим; там маю суд приймати. Жидів нічим не скривдив я, як і ти добре знаєш.

¹¹ Коли я не прав і зробив що достойне смерті, не відмовляюся і вмерти; коли ж нема в мені нічого, чим мене сі винують, ніхто не може мене їм видати. Покликаюся до кесаря.

¹² Тоді Фест, поговоривши з радою, відказав: Ти покликуєшся до кесаря, до кесаря й пійдеш.

¹³ Як же минуло днів кілька, Агриппа цар та Верникая прибули в Кесарию витати Феста.

¹⁴ А як пробули тут многі дні, предложив Фест цареві Павлову справу, говорячи: Є (тут) один чоловік, оставлений в'язнем од Феликса;

¹⁵ про него, як прибув я в Єрусалим, обявили архиєреї та старші Жидівські, допевняючись суду на него.

¹⁶ Відказав я їм, що се не Римський звичай, видавати кого на смерть перш, ніж обвинувачений мати ме винувателів перед лицем, і дасться йому місце оборони від вини.

¹⁷ Як же зійшлись вони сюди, я, не роблячи жадної проволоки, сівши другого дня на судищі, звелів привести чоловіка.

¹⁸ Обступивши його винувателі, ніякої вини не принесли, про які я думав,

¹⁹ були ж між ними деякі змагання про марновірство їх та про якогось Ісуса, що вмер, про котрого казав Павел, що Він живий.

²⁰ Я ж, сумніваючись про се змагання, сказав: коли хоче, нехай іде в Єрусалим і там судить ся про се.

²¹ Як же Павел покликнув ся, щоб його задержано до розсуду Августа, звелів я держати його, доки одішлю до кесаря.

²² Агриппа ж каже до Феста: Хотів би й я чоловіка сього послухати. Він же: Завтра, каже, чути меш його.

²³ Назавтра ж, як прийшов Агриппа та Верникая з великою пихою та ввійшли в судову палату з тисячниками та городськими передніми мужами, звелів Фест привести Павла.

²⁴ І каже Фест: Агриппо царю і всі мужі, що сидите з нами, гляньте на сього, про котрого все множество Жидів озвалось до мене в Єрусалимі, гукаючи, що не треба йому жити більш.

²⁵ Я ж, зрозумівши, що нічого достойного смерті він не зробив, а як і (сам) він покликнув ся до Августа, то й присудив я післати його.

²⁶ Про него ж нічого докладного писати панові не маю. Тим привів його перед вас, а особливо перед тебе, царю Агриппо, щоб зробивши розпит, мав що написати.

²⁷ Нерозсудливо бо мені здається післати в'язника, а яка вина на нему, не означити.

26

¹ Агриппа ж каже до Павла: Дозволяєть ся тобі за себе говорити. Тоді Павел відповів, простягнувши руку:

² Про все, в чому винують мене Жиди, царю Агриппо, вважаю себе за щасливого, маючи відповідати сьогодні перед тобою,

³ а й надто, що ти свідомий всіх звичаїв Жидівських і перепитів. Тим благаю тебе вислухати мене терпиливо.

⁴ Яке ж було життя моє з малку від почину між народом моїм у Єрусалимі, знають усі Жиди,

⁵ знаючи мене здавна (коли схочуть свідкувати), що жив я Фарисеем по найдокональшій ересі нашої віри.

6 А тепер за надію обітування, зробленого отцям нашим од Бога, стою на судї,

7 котрого дванайцять родів наших, без перестану день і ніч служачи, надіють ся дойти. За сю надію, царю Агриппо, винуватять мене Жиди.

8 Що? невірним здаєть ся вам (се), що Бог воскрешає мертвих?

9 Менї справді й самому здавалось, що проти імени Ісуса Назорея треба багато робити.

10 Що й робив я в Єрусалимі, і многих съвятих замикав у темниці, прийнявши власть од архиерейв, а як убивали їх, давав мій голос.

11 І по всіх школах часто караючи їх, примушував хулити; і превельми лютуючи на них, гонив їх навіть і в чужих городах.

12 І, в сих (мислях) ідучи в Дамаск з властю і наказом од архиерейв,

13 ополудні, царю, в дорозі видїв я з неба съвітло над сяєво сонця, осиявше мене й тих, що йшли зо мною.

14 Як же всі ми попадали на землю, почув я голос, що глаголав до мене і промовив Єврейською мовою: **Савле, Савле, чого гониш мене? тяжко тобі проти рожна прати (перти).**

15 Я ж сказав: Хто еси, Господи? Він же рече: **Я, Ісус, котрого ти гониш.**

16 **Та встань і стань на ноги твої; на се бо явивсь я тобі, щоб зробити тебе слугою і сьвідком того, що бачив еси, і що обявлю тобі,**

17 **вириваючи тебе від людей і від поган, до котрих тепер тебе посилаю,**

18 **відкрити очі їм, щоб обернулись від темряви до сьвітла і від власти сатаниної до Бога, щоб прийняли вони оставленне гріхів і наслідде між съвятими вірою в мене.**

19 Тим, царю Агриппо, не протививсь я небесному видінню,

20 а найперш у Дамаску і в Єрусалимі і по всій землі Юдейській та й поганам проповідував, щоб покаялись та обернулись до Бога, роблячи діла, достойні покаяння.

21 За се Жиди, вхопивши мене в церкві, хотїли вбити.

22 Дізнавши ж помочи від Бога, аж до сего дня стою, сьвідкуючи малому й великому, нічого иншого не говорячи, як що пророки глаголали, що має бути, і Мойсей:

23 **що мусить пострадати Христос, а будучи первий з воскресення мертвих, має сьвітло проповідувати народові і поганам.**

24 Як же він так відповів, сказав Фест голосом великим: Дурієш, Павле; великі науки до дурощів тебе приводять.

25 Він же рече: Не дурію, вельможний Фесте, а слова правди й розуму глаголю.

26 Знає бо про се цар, до котрого і промовляю вільно; певен бо я, що ніщо з сего перед ним не втаїлось; бо не в закутку се діялось.

27 Віруєш, царю Агриппо, пророкам? Знаю, що віруєш.

28 Агриппа ж каже до Павла: О мало не вговорив еси мене бути Християнином.

29 Павел же рече: Бажав би я від Бога, щоб чи за малий чи за довгий (час) не тільки ти, та й усі, хто чує мене сьогодні, стались такими, як я, окрім оціх кайданів.

30 І, як промовив се, устав цар і ігемон і Вереникия і ті, що сидїли з ними,

31 і, одійшовши на бік, розмовляли між собою, говорячи, що нічого смерти достойного не робить чоловік сей.

32 Агриппа ж каже Фестові: Можна було б випустити сего чоловіка, коли б не покликав ся до кесаря.

27

¹ Як же присуджено, щоб плисти нам в Італію, то передано Павла і деяких інших в'язників сотникові, на ймя Юлію, Августової роти.

² І, ввійшовши в корабель Адрамицький, маючи плисти попри місця Азийські, пустились ми з Аристархом Македонцем із Солуня, що був з нами.

³ А другого дня пристали в Сидоні. І обходив ся Юлій ласкаво з Павлом, і дозволив ходити до друзів, щоб дізнати їх піклування.

⁴ А відчаливши звідтіля, поплили до Кипра; бо вітри були противні.

⁵ І, перепливши море, що проти Киликії та Памфілії, прибули в Мири Ликийські.

⁶ А там знайшовши сотник корабель Александрийський, що плів в Італію, посадив нас на него.

⁷ Многі ж дні помалу пливучи і ледві бувши проти Книда, тим що не допускав нас вітер, приплили ми під Крит проти Салмона,

⁸ і, ледві минувши його, прибули на врочище Гарна пристань, від котрого був близько город Ласей.

⁹ Як же доволі часу минуло й було вже непевне плавання, тим що вже й піст минув, то رایв Павел,

¹⁰ кажучи їм: Люде, я бачу, що з утратою і з великою шкодою, не тільки для тягару і для статку, та й для душ наших буде плавання.

¹¹ Сотник же керманичові і властителяві корабля довіряв більш, ніж тому, що сказав Павел.

¹² Як же пристань не була вигідна на зимування, то більше їх давали раду пуститись ізвідтіля, чи не можна б як, добравшись до Финикий, перезимувати в пристані Крицькій, що лежить між вітром полуденнім і західнім.

¹³ Як же пов'яв полуденній вітер, то, думаючи, що досягли свого заміру, знявшись поплили мимо Крита.

¹⁴ Та незабаром опісля настиг на них бурний вітер, званий Евроклидон.

¹⁵ Як же підхопило корабля і не можна було противитись вітрові, то віддалились ми (хвилям) і носило нас.

¹⁶ На остров же якийсь набігши, званий Клавда, на силу здоліли удержати човна,

¹⁷ котрий стягнувши, усякого способу добирали, підв'язуючи корабля; а боючись упасти в сирть (мілке місце), спустили парус, і так нас носило.

¹⁸ А що вельми буря нами кидала, то назавтра повикидали тягар.

¹⁹ А третього дня своїми руками надібе корабельне викидали.

²⁰ Як же ні сонце, ні зорі не являлись многі дні, і налягала немала буря, то на останок і вся надія віднялась, щоб спасти ся нам.

²¹ Як же довго не їли ми, то ставши Павел серед них, рече: Люде, треба було, послухавши мене, не відчалювати від Криту, (то) і не здобулись би такої втрати і шкоди.

²² А тепер благаю вас, бодріть ся; не буде бо погибелі ні одній душі з вас, окрім корабля.

²³ Явив ся бо мені сієї ночі ангел Бога, до котрого я належу й котрому служу,

²⁴ глаголючи: Не бійсь, Павле: ти мусиш стояти перед кесарем, і ось дарував тобі Бог усіх тих, що плинуть з тобою.

²⁵ Тим бодріть ся, люде (добрі); вірую бо Богу, що так буде, як сказано мені.

²⁶ Мусимо бо до острова якогось пристати.

²⁷ Як же настала чотирнайцята ніч, що носило нас по Адриатицькому морю, коло півночі постерегли корабельники, що близько від них якась земля;

28 і, змірявши глибиню, знайшли двайцять сяжнів; трохи ж відпливши і знов змірявши, знайшли сяжнів п'ятнайцять.

29 І, опасуючись, щоб не набігти на гостре місце, кинули з демена (керми) чотири якори і дожидали дня.

30 Як же корабельники шукали втікти з корабля, спускаючи човна на море, роблячи вид, ніби хочуть кинути якоря з носу,

31 сказав Павел сотникові й воїнам: Коли сі не зістануть ся на кораблі, то ви не можете спасти ся.

32 Тоді воїни пообтинали верівки в човна, та й дали йому впасти.

33 Як же почало днїти, благав Павел усіх прийняти їжи, говорячи: Сьогодні чотирнадцятий день ви, ждучи, постите, нічого не ївши.

34 Тим же благаю вас, прийміть їжи; воно бо для вашого спасення; ні в кого бо з вас і волос не впаде з голови.

35 Сказавши ж се і взявши хліб, оддав Богу хвалу перед усіма, і переломивши почав їсти.

36 Тоді повеселїшали всі, і вони прийняли їжу.

37 Було ж нас у кораблі всіх двісті сімдесять і шість душ.

38 А наситившись їжею, об'легчили корабель, викидаючи пшеницю в море.

39 Як же настав день, не пізнали землі, загледїли ж затоку якусь, що мала беріг, до котрого нарадились, коли можна, причалити кораблем.

40 І, витягши якорі, пустились морем, порозв'язувавши зав'язі деменові і піднявши парусок по вітру, прямували до берега.

41 Попавши ж на місце двоєморське, загрузили корабля; і перед, застрявши, був нерухомий, а зад розбивало силою филь.

42 Між воїнами ж стала рада, щоб в'язників повбивати, щоб которий впливши, не втік.

43 Сотник же, хотївши спасти Павла, заборонив їм що загадали, і звелїв, щоб ті, хто вмїє плавати, перші скочили, і вийшли на землю,

44 а остальні, — хто на дошках, а хто на чому з корабля. І сталось так, що всі спаслись на землю.

28

1 Спасши ся ж довідались, що острів зветь ся Мелит.

2 Чужоземці ж показали нам не мале милосерде: розложивши бо багатте, прийняли всіх нас задля дощу, що йшов, і задля холоду.

3 Як же набрав Павел оберемок хворосту і положив на огнище, вибігши від жару гадина, почепилась на руці в него.

4 Побачивши ж чужоземці, що звїрюка висїла з руки його, говорили між собою: Певно сей чоловік убийця, що спас ся з моря, та суд (богів) не дав йому жити.

5 Він же, струснувши гадюку в огонь, не дізнав ніякого лиха.

6 Вони ж дожидали, що він має опухнути або зараз упаде мертвий; як же довго дожидались і бачили, що ніякого лиха йому не сталось, перемінивши думки, казали, що се Бог.

7 Навкруги ж сього місця були землі першого на острові, на ймя Публія. Він, прийнявши нас, три дні поприятельськи гостив.

8 І сталось, що батько Публіїв лежав, болїючи на пропасницю та на живїт. Приступивши до него Павел, помоливсь і, положивши руки на него, сцілив його.

9 Як се стало ся, то й інші на острові, що мали недуги, приходили та й сцілялись.

10 Вони і великою чєстю пошанували нас, а як ми відпливали, надавали, чого нам треба (було).

11 По трох же місяцях одвезлись ми кораблем Александрийським, надписаним Диоскур, що зимував на острові,

12 і припливши в Сиракузу, пробули (там) три дні.

13 А звідтіля відпливши, прибули в Регию, і за один день, як настав полуденний вітер, прийшли другого дня в Путеолі,

14 де знайшовши братів, ублагані були від них перебути у них сім день; і так прийшли в Рим.

15 Звідтіля, почувши брати про нас, повиходили назустріч нам аж до Апиєвого торгу та Трох Гостинниць. Побачивши їх Павел і подякувавши Богу, набрався смілости.

16 Як же прийшли ми в Рим, сотник передав в'язників воїводі; Павлу ж дозволено жити окремо з воїном, що стеріг його.

17 Сталося ж по трох днях, скликав Павел перших із Жидів, і, як посходились вони, рече до них: Мужі брати, нічого не зробивши противного народові або звичаям отцівським, передан я, яко в'язник, у руки Римлянам.

18 Розпитавши вони мене, хотіли випустити, бо ніякої вини смерті не було в мені.

19 Як же противились Жиди, був я змушений покликатись до кесаря, не яко би мав чим обвинувати нарід мій.

20 Тим же скликав я вас, щоб побачити вас та поговорити, бо за надію Ізраїлеву залізом сим оковано мене.

21 Вони ж промовили до него: Ми ані письма про тебе не одержували з Юдеї, ані прийшовши хто з братів, звістив або сказав про тебе що лихе.

22 Та бажаємо від тебе чути, що ти думаєш; бо про сю ересь відоме нам, що всюди противлять ся їй.

23 Призначивши ж йому день, поприходили до него в оселю многі, і викладавав він їм, свідкуючи про царство Боже, і впевняючи їх про Ісуса й з закону Мойсеєвого й з пророків, од ранку до вечера.

24 І деякі увірували в слова його, а інші не увірували.

25 І, будучи в незгоді між собою, розійшлись, як промовив Павел одно слово: що добре промовив святий Дух через Ісаїю пророка до батьків ваших,

26 глаголючи: Йди до людей сих та скажи: Слухом будете слухати, та й не зрозумієте, і дивлячись будете дивитись, та й не побачите:

27 бо серце сього народу затверділо, й ушима тяжко чують, і очі свої позаплющували, щоб не виділи очима, і ушима не чули, і серцем не розуміли, і не навернулись, щоб я сцілив їх.

28 Відоме ж нехай вам буде, що послане поганам спасення Боже вони чути муть.

29 І, як промовив сі слова, пійшли Жиди, маючи велике змагання між собою.

30 Провував же Павел цілих два роки в найнятій хаті своїй, і приймав усіх, хто приходив до него,

31 проповідуючи царство Боже і навчаючи про Господа Ісуса Христа з усією сміливістю, без заборони.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО РИМЛЯН.

¹ Павел, слуга Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний на благовістування Боже,

² (котре наперед обіцяв [Бог] через пророків своїх у святих писаннях,)

³ про Сина свого (народженого з насіння Давидового по тілу,

⁴ об'явленого Сина Божого в силі, по Духу свѣтості, через воскресеннє з мертвих), Ісуса Христа, Господа нашого,

⁵ (котрим прийняли ми благодать і апостольство на впокореннє вірі між усіма народами ради імени Його,

⁶ між котрими й ви покликані, Ісус-Христові;)

⁷ Усім вам, що есте в Римі, любленим від Бога, покликаним свѣтим: благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.

⁸ Перш усього дякую Богові моему через Ісуса Христа за всіх вас, що віра ваша проповідуєть ся по всему свѣту.

⁹ Свѣдок мені Бог, котрому служу духом моїм у благовістуванню Сина Його, що без перестану спомни про вас роблю,

¹⁰ усе в молитвах моїх молячись, щоб колись довелось мені по волі Божій, прийти до вас.

¹¹ Бажаю бо бачити вас, щоб передати вам дарування духовне для утвердження вашого;

¹² се ж єсть утішитись укупі з вами спільною вірою вашою і моєю.

¹³ Не хочу ж таїти од вас, браттє, що часто заміряв я прийти до вас (та й досі спіяло мене), щоб який овоч мати й між вами, яко ж і між іншими поганами.

¹⁴ Єлєнням і чужоземцям, мудрим і нерозумним довжен я.

¹⁵ От же, що до мене, готов я й вам, що в Римі, благовістувати.

¹⁶ Бо не соромлюсь благовістування Христового, сила бо Божа на спасеннє всякому віруючому, Жидовині перше, а потім і Грекові.

¹⁷ Правда бо Божа в йому відкриваєть ся до віри в віру, яко ж написано: Праведний вірою жив буде.

¹⁸ Одкриваєть ся бо гнів Божий з неба на всяке нечестє і неправду людей, що держать істину в неправді.

¹⁹ Тим, що розумне про Бога, явно в них; Бог бо явив їм.

²⁰ Невидиме бо Його від створення свѣту думаннєм про твори робить ся видиме, і вічна Його сила і божество, щоб бути їм без оправдання.

²¹ Тим, що знаючи Бога, не яко Бога прославляли або дякували, а осуєтились думками своїми і оморочилось нерозумне серце їх.

²² Славлячи себе мудрими, потуманіли,

²³ і обернули славу нетлінного Бога на подобину образу тлінного чоловіка, і птиць і четвероногих і гаду.

²⁴ Тим же й передав їх Бог нечистоті в похотях сердець їх, щоб сквернили тіла свої між самими собою.

²⁵ Вони перемінили істину Божу на лжу і поклонялись і служили тварі більш Творця, котрий благословен на віки. Амінь.

²⁶ За се передав їх Бог карі безчестя, бо й жінки їх обернули природню подобу на протиприродню;

27 так само й чоловіки, оставивши природне вживання женського полу, розгорілись похоттю своєю один на одного, чоловіки на чоловіках сором роблячи, і заплату, яка подобала заблудові їх, у собі приймаючи.

28 І, яко ж не вподобалось їм мати Бога в розумі, передав їх Бог ледачому уму, робити неподобне, —

29 сповнених усякої неправди, перелюбу, лукавства, зажерливости, злоби, сповнених зависти, убийства, сварні, підступу, лихих звичаїв,

30 осудників, покліпників, богоненавидників, гордунників, хвастунів, пишних, видумщиків лихого, родителям непокірних,

31 нерозумних, ламателів умови, нелюбовних, неблагальних, немилостивих.

32 Котрі, хоч Божий присуд розуміють, що хто таке робить, достоїн смерти, не тільки самі се роблять, та й похваляють роблячих.

2

1 Тим без оправдання єси, всякий чоловіче, що судиш; у чому бо судиш другого, себе осуджуєш; те ж бо саме робиш, судячи (другого).

2 Знаємо ж, що суд Божий по істині на тих, що роблять таке.

3 Чи думаєш же, чоловіче, судячи того, хто таке робить, і роблячи те ж саме, що ти втечеш од суду Божого?

4 Або багатством благоді Його та вдержливости та довготерпіння погорджуєш? не знаєш, що благоді Божа до покаяння тебе веде?

5 По жорстокости ж твоїй і непокаянному сердцю збираєш собі гнів на день гніву і відкриття праведного суду Бога,

6 котрий віддасть кожному по ділам його:

7 тим, що терпівистістю в доброму ділі шукають слави, та чести, та нетління — життє вічне;

8 а которі сварливі і противлять ся істині, корять ся ж неправді, (тим) ярость та гнів.

9 Горе їй тіснота на всяку душу чоловіка, що робить лихе, Жидовина перше, та й Грека;

10 слава ж, честь і впокій усякому, хто робить добре, Жидовинові перше, та й Грекові.

11 Нема бо в Бога вважання на лиця.

12 Скільки бо без закону згрішило, (стільки їх) без закону й погине; а скільки в законі згрішило, (стільки їх) законом суд прийме

13 (Не слухателі бо закону праведні перед Богом, а чинителі закону оправдять ся.

14 Коли бо погане, не маючи закону, по природі законне чинять, то вони, закону не маючи, самі собі закон:

15 вони показують діло законне, написане в серцях їх, як свідкує совість їх, і між тим думки їх одна другу осуджують, або оправдують);

16 в день, коли судити ме Бог тайни людські, по благовістю моему, через Ісуса Христа.

17 Ось ти Жидовин звеш ся, і почиваєш на законі, і хвалиш ся Богом,

18 і розумієш волю (Його), і розпізнаєш (що єсть) лучче, навчаючись із закону;

19 і вповаєш на себе, що ти проводиш сліпим, світло тим, що в темряві,

20 наставник незмислям, учитель малоліткам, мавши образ розуму і істини в законі.

21 Навчаючи ж иншого, себе не навчаєш? проповідуючи не красти, сам крадеш?

22 говорячи, щоб не робили перелюбу, робиш перелюб? гидуючи ідолами, крадеш съвяте?

23 ти, що хвалиш ся законом, переступом закону Бога зневажаєш?

24 Імя бо Боже через вас хулить ся між поганамися, яко ж писано.

25 З обрізання бо є користь, коли чиниш закон; коли ж ти переступник закону, обрізання твоє сталося необрізанням.

26 Коли ж необрізаний хоронить установи закону, чи необрізання його за обрізання не полічить ся?

27 І осудить необрізання по природі, котре сповняє закон, тебе, котрий з писанням і обрізанням переступник еси закону.

28 Не той бо, хто явно (такий) єсть Жидовин, і не те, що явно по тілу, обрізання,

29 а котрий потай, (той) Жидовин, і обрізання (єсть обрізання) серця в душі, (а) не в писанню; йому ж похвала не від людей, а від Бога.

3

1 Чим же переважає Жидовин? або яка користь з обрізання?

2 Велика на всякий спосіб: найперше бо, що їм були звірені слова Божі.

3 Що бо, що не увірували деякі? Хиба невірство їх віру Божу оберне в ніщо?

4 Нехай не буде (так). Ні, (нехай буде) Бог правдивий, усякий же чоловік омана, яко ж писано: Щоб оправдив ся Ти в словах Твоїх, і побідив, як судити меш ся.

5 Коли ж неправда наша Божу правду викликає, що скажемо? Хиба неправеден Бог, що посилає кару? (яко чоловік глаголю.)

6 Нехай не буде (так). Як же бо мав би Бог судити світ?

7 Коли бо істина Божа через мою оману ще побагатшала на славу Його, чого ж іще й мені, яко грішникові, осудженням бути?

8 А не (так тому бути), як нас хулять, і як говорять деякі, ніби ми кажемо, що нумо робити лихе, щоб прийшло добре? Праведний суд на таких.

9 Що ж? ми луччі? Ніяк (не луччі); попереду бо укорили ми й Жидів і Греків, що вони всі під гріхом,

10 яко ж писано: що нема праведного нікого,

11 нема, хто розумів би, нема, хто шукав би Бога,

12 всі відхилились, вкупі нікчемні стали; нема, хто робив би добро, нема аж до одного.

13 Гріб відчинений горло їх, язиками своїми підводили; отрута гадюча під губами їх;

14 котрих уста клятьби і гіркости повні;

15 скорі ноги їх проливати кров;

16 руїна та злидні на дорогах їх,

17 а дороги мирної не пізнали.

18 Нема страху Божого перед очима їх.

19 Знаємо ж, що скільки закон говорить, тим, що під законом, говорить, щоб усякі уста загородились, і винен був увесь світ Богові;

20 тим що ділами закону не оправдить ся всяке тіло перед Ним; через закон бо познання гріха.

21 Тепер же окроме закону правда Божа явилась, свідкована від закону й пророків;

22 правда ж Бога через віру Ісус-Христову усїм і на всїх віруючих; нема бо різниці:

23 всі бо згрішили, і лишені слави Божої,

²⁴ оправдають ся (ж) дармо благодаттю Його, викупленням, що в Христї Ісусї,

²⁵ котрого предложив Бог на вблагальну жертву через віру в кров Його, щоб з'ясувати правду свою одпущенням прежніх гріхів у довготерпінню Божому,

²⁶ щоб з'ясувати (кажу) правду свою нинішнього часу, щоб був Він праведний і оправдуючий, хто з віри Ісусової.

²⁷ Де ж величання? Виключене. Которим законом? учинків? Нї, а законом віри.

²⁸ Думаємо оце, що чоловік оправдуєть ся вірою, без учинків по закону.

²⁹ Або Жидам Бог тільки, а й не поганам? Так, і поганам;

³⁰ яко ж бо один Бог, що оправдує обрізанне з віри і необрізанне вірою.

³¹ То ми оце руйнуємо закон вірою? Нехай не буде (так). Нї, ми утверджуємо закон.

4

¹ Що ж, скажемо, Авраам, отець наш, знайшов по тілу?

² Коли бо Авраам з учинків оправдив ся, має похвалу, та не перед Богом.

³ Що бо писання глаголе? Увірував же Авраам Богові, і полічено се йому за праведність.

⁴ Оце ж хто робить, нагорода не полічуєть ся по благодатї, а по довгу.

⁵ Хто ж не робить, а вірує в Оправдуючого нечестивого, віра його полічуєть ся за праведність.

⁶ Яко ж і Давид глаголе про блаженство чоловіка, котрому полічує Бог праведність без учинків:

⁷ Блаженні, кому відпущено беззаконня, і кому прикрито гріхи.

⁸ Блажен чоловік, котрому не полічить Господь гріха.

⁹ Чи блаженство ж се на обрізанне, чи й на необрізанне? глаголемо бо, що полічено Авраамові віру за праведність.

¹⁰ Як же полічено йому? чи як він в обрізанню був, чи в необрізанню? Не в обрізанню, а в необрізанню.

¹¹ І знак обрізання прийняв, яко печать праведности (тієї) віри, що в необрізанню, щоб бути йому отцем усіх віруючих через необрізанне, щоб полічено й тим за праведність,

¹² і отцем обрізання не тільки тим, що з обрізання, а й тим, хто ходить по слїдам віри, яку (мав) у необрізанню отець наш Авраам.

¹³ Не по закону бо (було) обітування Авраамові або насінню його, що буде він наслідником сьвіту, а по праведностї віри.

¹⁴ Коли бо ті, що з закону, наслідники, то зникне віра, й обітування обернеть ся в ніщо.

¹⁵ Закон бо робить гнів; де бо нема закону, нема й переступу.

¹⁶ Тим з віри, що по благодатї, щоб було певне обітування всьому насінню, не тільки тому, що з закону, та й тому, що з віри Авраама, котрий отець усім нам,

¹⁷ (яко ж писано: що отцем многим народам настановив я тебе,) перед Богом, котрий, оживляє мертвих і зове те чого нема, так як те, що є, котрому увірував.

¹⁸ Котрий, окрім надії, в надії увірував, що бути йому отцем многим народам, по реченому: Так буде насінне твоє.

¹⁹ І не знемігши вірою, не вважав тіла свого вже омертвілим, будши мало не столітнім, і Сариної утроби замершою.

²⁰ В обітуванні ж Божім не сумнів ся невіруванням, а покріпшав вірою, давши славу Богові,

- 21 і впевнившись, що Обіцявший здоліє й зробити.
22 Тим же й полічено йому за праведність.
23 Не про того ж одного тільки писано було, що полічено йому,
24 а й про нас, котрим має полічитись, віруючим в Того, хто воскресив Ісуса, Господа нашого, з мертвих,
25 котрий був переданий за погрішення наші, і воскрес на оправданнє наше.

5

- 1 Оправдивши ся ж вірою, маємо мир з Богом через Господа нашого Ісуса Христа,
2 через котрого й приступ одержали вірою в благодать сю, в котрій стоїмо і хвалимось упованням слави Божої.
3 Не тільки ж (се), а хвалимось і горем, знаючи, що горе робить терпіннє,
4 терпіннє ж досвід, досвід же надію,
5 надія ж не осоромлює, бо любов Божа вилилась у серця наші Духом св'ятим, даним нам.
6 Ще бо Христос, як були ми недужими, в свою пору за нечестивих умер.
7 Ледви бо за праведника хто вмере; хиба за благого може ще хто й одважитись умерти.
8 Являє ж свою любов до нас Бог (у тому), що як ще були ми грішниками, Христос за нас умер.
9 Многo ж більше тепер, будши оправдані кров'ю Його, спасемось Ним од гніва.
10 Коли бо, ворогами будши, примірились ми з Богом смертю Сина Його, то много більше, приміривши ся, спасемось у житті Його.
11 Не тільки ж (се), а й хвалимось у Бозі Господем нашим Ісусом Христом, через котрого тепер примиреннє прийняли.
12 Тим же то, як через одного чоловіка гріх у світ увійшов, а через гріх смерть, так і смерть у всіх людей увійшла (через того), в кому всі згрішили.
13 Бо (й) до закону гріх був у світї, та гріх не полічується, коли нема закону.
14 Тільки ж царювала смерть од Адама аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив по подоби́ні переступу Адамового, котрий єсть образ будучого.
15 Та не так і дар, як погрішення. Коли бо через погрішення одного мно́гі померли, то много більше благодать Божа і дар благодаттю одного чоловіка Ісуса Христа у многих наддостаткували.
16 І не таке дарування, як (те що сталося) через одного согрішившого; суд бо з однієї (провини був) на осуд, дар же на оправданнє з многих провин.
17 Бо, коли через провину одного смерть царювала через одного, много більше ті, хто прийняв наддостаток благодати і дар правди, царювати муть в життї одним Ісусом Христом.
18 Тим же оце, як через провину одного на всіх людей осуд, так і через праведність одного на всіх людей оправданнє життїя.
19 Яко бо через непокору одного чоловіка грішними зробились мно́гі, так і покорою одного праведниками зроблять ся мно́гі.
20 Закон же ввійшов, і намножилось гріха; де ж намножилось гріха, там ще більший наддостаток благодати,
21 щоб, як гріх царював у смерть, так і благодать царювала через правду у життє вічне Ісусом Христом, Господом нашим.

6

- 1 Що ж скажемо? чи зостанемось у грісі, щоб благодать помножилась? Нехай не буде (так).

2 Ми, що померли гріхом, як ще жити мем в йому?

3 Хиба не знаєте, що скільки нас у Христа Ісуса охрестилось, у смерть Його охрестились?

4 Бо погреблись ми з Ним через хрещення у смерть, щоб, як Христос устав із мертвих славою Отця, так і ми в оновленню життя ходили.

5 Коли бо ми з'єднані (з Ним) подобиєм смерти Його, то й (подобиєм) воскресення будемо,

6 знаючи, що давнього нашого чоловіка з Ним розп'ято, щоб зникло тіло гріховне, щоб не служити нам більш гріху.

7 Хто бо вмер, той визволивсь од гріха.

8 Коли ж ми вмерли з Христом, віруємо, що й жити мем з Ним,

9 знаючи, що Христос, уставши з мертвих, уже більш не вмере: смерть над Ним більш не панує.

10 Бо що вмер, за гріх вмер Він раз; а що живе, Богові живе.

11 Так само й ви думайте, що ви мертві вже гріху, живі ж Богові, у Христі Ісусі, Господі нашім.

12 Нехай же не царює гріх у смертному вашому тілі, так щоб коритись йому в похотях його;

13 ані оддавайте членів ваших гріху, (яко) знаряддє неправді, а оддавайте себе Богові, яко з мертвих оживших, і члени ваші, (яко) знаряддє правди, Богові.

14 Гріх бо над вами нехай не панує; не під законом бо ви, а під благодаттю.

15 Що ж? чи будемо грішити, що ми не під законом, а під благодаттю? Нехай не буде.

16 Хиба не знаєте, що кому оддаєте себе в слуги на послух, того ви й слуги, кого слухаєте: чи то гріха на смерть, чи слухання на праведність?

17 Дяка ж Богові, що ви були слугами гріха, та послухали від серця тої науки, якій і піддались.

18 Визволивши ся ж од гріха, зробились ви слугами правди.

19 Почоловічи глаголю ради немочи тіла вашого: як ви оддавали члени ваші в слуги нечистоті і беззаконню на беззаконне, так тепер оддайте члени ваші в слуги правді на сьвятість.

20 Коли бо ви були слугами гріха, вільні (нагі) були від праведності.

21 Якій же тоді мали ви овоч з того, чого тепер соромитесь? кінець бо того — смерть.

22 Тепер же визволившись од гріха і ставшись слугами Богу, маєте овоч ваш на осьвячення, кінець же — життя вічне.

23 Плата бо за гріх смерть, дарування ж Боже — життя вічне в Христі Ісусі, Господі нашім.

7

1 Хиба не знаєте, браттє (знаючим бо закон глаголю), що закон панує над чоловіком, доки він жив?

2 Бо мужня жона з живим мужем зв'язана законом; як же вмер муж її, тоді вона відволена від мужа.

3 Тим же оце, як жив муж, перелюбницею звати меть ся, коли буде (жінкою) іншому чоловікові; коли ж умре муж її, вільна вона від закону, щоб не бути їй перелюбницею, хоч би була (жінкою) іншому чоловікові.

4 Оце ж, браттє моє, і ви вмерли закону тілом Христовим, щоб бути вам Іншому, що встав із мертвих, щоб принесли ми овоч Богові.

5 Як були бо ми в тілі, страсти гріховні, що були через закон, орудували в членах наших, щоб приносити овоч смерті.

6 Тепер же ми відзволілись од закону умершого, котрим були держані, щоб служити нам (Богові) в обновленню духа, а не у ветхости писання.

7 Що ж скажемо? закон гріх? Нехай не буде так. Ні, я й не знав гріха, як тільки через закон, і жадоби не відав би, коли б закон не сказав: Не жадай.

8 Гріх же, взявшись через заповідь, підняв у мені всяку жадобу. Без закону бо гріх мертвий.

9 Я ж колись жив окрім закону; як же настала заповідь, гріх ожив, а я вмер.

10 І знайшов я, що заповідь, котра на життя, ся на смерть.

11 Гріх бо, узявшись через заповідь, обманив мене, і нею вбив мене.

12 Тим же оце закон сьвят, і заповідь сьвята, і праведна і добра.

13 Хиба ж добро принесло мені смерть? Нехай не буде так. Ні, гріх, щоб явився гріхом, добрим завдав мені смерть, щоб гріх був без міри грішен через заповідь.

14 Знаємо бо, що закон духовний, а ж тілесний, проданий під гріх.

15 Що бо роблю, не розумію; не що бо хочу, роблю, а що ненавижду, те роблю.

16 Коли ж, чого не хочу, те роблю, то хвалю закон, що добрий.

17 Тепер же вже не я роблю се, а гріх, що домує в мені.

18 Знаю бо, що не живе в мені (се єсть в тілі моїм), добре; бо хотінне є в мене, зробити ж що добре, не знаходжу (способу).

19 Бо доброго, що хочу, не роблю, а чого не хочу, лихого, те роблю.

20 Коли ж, чого не хочу, те роблю, то вже не я те роблю, а гріх, що домує в мені.

21 Оце ж знаходжу закон, що, коли хочу робити добре, передо мною лежить лихе.

22 Бо я кохаюсь у законі Божому по нутряному чоловікові,

23 бачу ж інший закон у членах моїх, що воює проти закону ума мого і підневолює мене законові гріха, що в членах моїх.

24 Окаянний я чоловік! хто мене збавить од тіла смерті цієї?

25 Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Оце ж умом сам я служу закону Божому, тілом же закону гріховному.

8

1 Тим же то тепер нема ніякого осуду тим, що в Христі Ісусі не по тілу ходять, а по духу.

2 Закон бо духа життя в Христі Ісусі визволив мене від закону гріха і від смерті.

3 Позаяк закон, ослаблений тілом, був безсилен, то Бог, піславши Сина свого в подобі тіла гріховного і ради гріха, осудив гріх у тілі,

4 щоб оправдання закону сповнилось в нас, которі не по тілу ходимо, а по духу.

5 Которі бо по тілу, ті думають про тілесне, которі ж по духу, — про духовне.

6 Думання бо тілесне — смерть, а думання духовне — життя і впокій.

7 Тим що думання тілесне — ворогування проти Бога; законові бо Божому не корить ся, та й не може.

8 Хто бо по тілу, ті Богу вгодити не можуть.

9 Ви ж не по тілу, а в душі, коли тільки Дух Божий домує в вас. Коли ж хто Духа Христового не має, то сей не Його.

10 Коли ж Христос в вас, тоді тіло мертве для гріха, дух же живий ради праведности.

11 Коли ж Дух Того, хто воскресив Ісуса з мертвих домоє в вас, то Воскресивший Христа із мертвих оживить і смертні тіла ваші Духом своїм, що домоє в вас.

12 Тим же то, браттє, ми довжники не тілу, щоб по тілу жити.

13 Коли бо живете по тілу, то помрете; коли ж духом діла тілесні мертвите, будете живі.

14 Котрі бо Духом Божим водять ся, ті сини Божі.

15 Бо не прийняли ви духа неволї, знов на боязнь, а прийняли духа всиновлення, нимже покликуємо: Авва, Отче!

16 Сей самий Дух свідкує нашому духові, що ми діти Божі,

17 коли ж діти, то й наслідники, наслідники Божі, а спільні наслідники Христові, коли тільки з Ним страждемо, щоб з Ним і прославитись.

18 Думаю бо, що муки теперішнього часу недостойні слави, що має явитись в нас.

19 Бо дожидання творива дожидає одкриття синів Божих.

20 Суєті бо твориво підневолилось не по волї, а через підневолившого, в надії,

21 що й саме твориво визволить ся з неволї зотління на волю слави дітей Божих.

22 Знаємо бо, що все твориво вкупі стогне і мучить ся аж досі.

23 Не тільки ж (воно), та й ми самі, первоплід духа маючи, й ми самі в собі стогнемо, ждучи всиновлення, избавлення тіла нашого.

24 Надїєю бо спаслись ми; надія ж видима не єсть надія; що бо хто бачить, чого й надїятись?

25 Коли ж надїємось, чого не бачимо, терпіннем ждемо.

26 Так же само й Дух помагає нам в немощах наших; про що бо молитись нам так, як треба, не знаємо, та сам Дух заступаєть ся за нас стогнанням невимовним.

27 Той же, хто вивідує серця, знає, яка думка в Духа; бо по Богу промовляє за святих.

28 Знаємо ж, що люблячим Бога, усе допомагає до доброго, котрі по постанові (Його) покликані;

29 бо котрих наперед узнав, тих наперед і призначив бути подобним образу Сина Його, щоб Він був первородним між многими братами.

30 А кого наперед признав, тих і покликав; а кого прикликав, тих і оправдив, а кого оправдив, тих і прославив.

31 Що ж скажемо на се? Коли Бог за нас, хто на нас?

32 Він, що свого Сина не пощадив, а за всіх нас видав Його, хиба ж з Ним і всього нам не подарує?

33 Хто буде винуватити вибраних Божих? Бог же, той, що оправдує!

34 Хто ж се, що осуджує? (Та ж) Христос умер, ба й воскрес; Він і по правиці в Отця, Він і заступаєть ся за нас!

35 Хто нас розлучить од любови Христової? чи горе, чи тіснота, чи гонення, чи голод, чи нагота, чи біда, чи меч?

36 Яко ж писано: задля тебе вбивають нас увесь день, полїчено нас як овечок на заріз.

37 Та у всьому тому ми побіждаємо через Возлюбившого нас.

38 Упевнив ся бо я, що ні смерть, ні життя, ні ангели, ні князівства, ні сили, ні теперішнє, ні будуче,

39 ні висота, ні глибина, ні инше яке твориво не зможе нас розлучити від любови Божої, що в Христі Ісусі, Господі нашім.

9

¹Правду кажу в Христї, не обманюю, як свїдкує менї (й) совість моя Духом свьятим,

²що великий менї смуток, і безустання болєсть серцю моєму.

³Бо я сам бажав би бути відлученим від Христа за братів моїх, рідних менї по тілу;

⁴вони ж Ізраїльтяне, їх усиновлення, і слава, й завіти, й давання закону, й судження, і обітування;

⁵їх і отці, з них і Христос по тілу, що над усім Бог, благословенний по віки. Амінь.

⁶Не те ж воно, наче б слово Боже не сповнилось; бо не всі ті, що від Ізраїля, сї Ізраїльтяне,

⁷анї всі діти, тим що вони насїнне Авраамове; нї, в Ісаакові (рече) назветь ся тобі насїнне.

⁸Се єсть: не діти тілесні, се діти Божї, а діти обітування полїчені в насїнне.

⁹Слово бо обітування таке: Пори сїєї прийду, і буде Сарї син.

¹⁰Не тільки ж (се); а й Ревека, що почала за одним разом од Ісаака, отця нашого;

¹¹ще бо не родились, анї зробили нічого доброго або лихого (щоб постанова Божя у вибранню пробувала, не по ділам, а від Того, хто кличе),

¹²сказано їй, що більший служити ме меншому,

¹³яко ж писано: Якова злюбив я, а Ісава зненавидїв.

¹⁴Що ж скажемо? чи вже ж несправедливість у Бога? Нехай не буде.

¹⁵Глаголе бо Мойсейові: Помилую, кого помилую, і змилюсь, над ким змилюсь.

¹⁶Тим же воно нї від того, хто хоче, нї від того, хто біжить, а від милуючого Бога.

¹⁷Глаголе бо писання й Фараонові: Що на се іменно підняв я тебе, щоб показати на тобі силу мою, і щоб звістилось імя моє по всїй землї.

¹⁸Тим же то, кого хоче, милує, а кого хоче, ожорсточує (окаменює).

¹⁹Скажеш же мені: Чого ж іще й винуватить? хто встояв проти волї Його?

²⁰Хто ж се ти, чоловіче, що змагаєш ся з Богом? Хиба скаже зроблене тому, хто зробив його: Нащо зробив єси мене так?

²¹Або не має власти ганчар над глиною, щоб з того самого місива зробити одну посудину на честь, а другу на нечесть?

²²Коли ж, хочачи Бог показати гнів свій, і явити силу свою, щадив у великому довготерпінню посуду гніва, наготовлені на погибель,

²³і щоб явити богацтво слави своєї на посудах милости, котрих наперед наготовив на славу,

²⁴як і над нами, котрих покликав не тільки з Жидів, та й з поган?

²⁵Як і в Осїї глаголе: Назву немоїх людей людьми моїми, і неполюблену полюбленою.

²⁶І буде на місці, де сказано їм: Не мій ви народ, там назвуть ся синами Бога живого.

²⁷Ісаїя ж покликує про Ізраїля: Хоч би було число синів Ізраїлевих як пісок морський, останок (тільки) спасеть ся:

²⁸скінчивши бо слово, поскорить ся в правді; бо скоро слово зробить Господь на землї.

²⁹І яко ж прорік Ісаїя: Коли б Господь Саваот не зоставив нам насїння, були б ми, як Содом, а й уподобились би Гоморі.

³⁰Що ж скажемо? Що погане, котрі не вганяли за праведністю, настigli праведність, праведність, що од віри;

³¹Ізраїль же, вганяючи за праведністю, не настиг закону праведности.

32 Чому? Тому, що (шукали праведности) не од віри, а якби од учинків закону; спіткнулись бо на камінь спотикання.

33 Яко ж писано: Ось кладу в Сіоні камінь спотикання і камінь поблазні, а всякий, хто вірує в Него, не осоромить ся.

10

1 Браттє, бажаннє мого серця і молитва (йде) до Бога за Ізраїля про спасеннє.

2 Сьвідкую бо їм, що ревність Божу мають, та не по розуму.

3 Не розуміючи бо праведності Божої, і шукаючи свою праведність поставити, праведності Божій не кори́ли ся.

4 Кінець бо закону — Христос, на праведність кожному віруючому.

5 Мойсей пише про праведність, що від закону: що которий чоловік робити ме се, жити ме ним.

6 А та, що од віри, праведність, так говорить: Не кажи в серці твоїм: Хто зійде на небо? (се єсть: Христа звести додолу;)

7 або: Хто зійде в безодню? (се єсть: Христа з мертвих угору звести.)

8 А що ж глаголе (писаннє)? Близько тебе слово в устах твоїх і в серці твоїм, се єсть слово віри, що ми проповідуємо;

9 щоб, коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся.

10 Серцем бо віруєть ся на праведність, устами ж визнаєть ся на спасеннє.

11 Глаголе бо писаннє: Всяк, хто вірує в Него, не осоромить ся.

12 Бо нема ріжниць між Жидовином і Греком; Він бо Господь усіх, багатий для всіх, хто призиває Його.

13 Всяк бо, хто призове ім'я Господнє, спасєть ся.

14 Як же призивати муть Того, в кого не увірували? як же вірувати муть, про кого не чули, як же чути муть без проповідуючого?

15 А як же проповідати муть, коли не будуть послані? яко ж писано: Що за красні ноги благовістующих впокій, благовістующих про добре?

16 Та не всі послушали благовістя. Ісаїя бо глаголе: Господи, хто увірував голосу нашому?

17 Тим же то віра (приходить) через слуханнє, слуханнє ж через слово Боже.

18 Тільки ж глаголю: Хиба вони не чули? Ні, по всій землі бо розійшов ся гомін їх і до кінців вселенної глаголи їх.

19 І ще питаю: Хиба не розумів Ізраїль? Первий Мойсей глаголе: Завдам вам зависти через (тих, що) не (єсть мій) нарід, народом безумним завдам жалю вам.

20 Ісаїя ж зосьміливсь і глаголе: Знайшли мене ті, що не шукали, обявивсь я тим, що не питали про мене.

21 До Ізраїля ж глаголе: Увесь день простягав я руки мої до людей непокірних і суперечних.

11

1 Глаголю ж оце: Чи вже ж відопхнув Бог людей своїх? Нехай не буде! Бо й Ізраїльтянин, із насіння Авраамового, із роду Беняминового.

2 Не відопхнув Бог людей своїх, котрих перше знав. Хиба не відаєте, що про Ілію глаголе писаннє? як він обертаєть ся до Бога проти Ізраїля, глаголючи:

3 Господи, пророки Твої повбивали, і жертівні Твої порозкидали; я zostавсь один, і шукають души моєї.

4 Що ж глаголе йому Божа відповідь? Зоставив я собі сім тисяч мужів, що не приклонили коліна перед Ваалом.

⁵ Оттак же і в теперішнім часі єсть останок по вибору благодаті.

⁶ Коли ж по благодаті, то не по ділам; ато благодать не була б уже більш благодаттю. Коли ж по ділам, то більш нема благодаті; ато діло не було б уже більш ділом.

⁷ Що ж? чого шукав Ізраїль, того не осяг, а вибір осяг, інші ж осліпли,

⁸ (яко ж писано: Дав їм Бог духа дрімоти; очі, щоб не бачили, й уші, щоб не чули) до днешнього дня.

⁹ І Давид глаголе: Нехай буде трапеза їх на сїть і на ловитву, і на поблазнь, і на відплату їм.

¹⁰ Нехай оморочать ся очі їх, щоб не бачили, і хребет їх завсїди зігнутий.

¹¹ Глаголю й питаю тепер: Чи вони спіткнулись, щоб (на завсїди) упали? Нехай не буде! їх-то упадком і спасенне поганам, щоб завдати їм зависти.

¹² Коли ж упадок їх багацтво сьвіту, і відпаденне їх багацтво поган, скільки ж більше повнота їх?

¹³ Вам бо, поганам, глаголю, на скільки я апостол поганам: Службу мою прославляю,

¹⁴ чи не завдам як зависти тілу моему, і не спасу которих із них.

¹⁵ Коли бо відкинутте їх примиренне сьвітові, що ж (буде) прийняття, коли не життє з мертвих?

¹⁶ Коли ж росчина сьвята, то й заміс; і коли корінь сьвят, то й віттє.

¹⁷ Коли ж деякі з віття відломилась, а ти, бувши дикою оливиною, прищепивсь еси замість них, і спільником коріння і туку оливного зробивсь еси,

¹⁸ то не величай ся перед віттем. Коли ж величаєш ся, то (знай) не ти кореня носиш, а корінь тебе.

¹⁹ Ти ж кажеш: Відломилось віттє, щоб я прищепив ся.

²⁰ Добре: невірою відломилась вони, ти ж вірою стоїш. Не носись високо, а бій ся.

²¹ Коли бо Бог природнього віття не пощадив, (гледі) що й тебе не пощадить.

²² Вбачай же благодать і непощадинне Боже: на тих, що відпали, непощадинне; на тебе ж благодать, коли пробувати меш у благодати; коли ж ні, то й ти будеш відтятий.

²³ І вони ж, як не зостануть ся в невірстві, прищеплять ся; здоліє бо Бог знов прищепити їх.

²⁴ Коли бо ти відтятий від оливини, дикої по природі, і проти природи прищеплений до доброї оливини, то як більш сї, що по природі прищеплять ся до своєї оливини.

²⁵ Не хочу бо, щоб ви не відали тайни сієї, брати (щоб не були самі в собі мудрими), що осліпленне від часті Ізраїлеві стало ся, доки сповненне поган увійде.

²⁶ І так увесь Ізраїль спасеть ся, яко ж писано: Прийде з Сіону Збавитель, і одверне безбожжє від Якова;

²⁷ і се їм од мене завіт, коли зниму гріхи їх.

²⁸ По благовістю (вони) вороги задля вас; по вибранню ж полюблені задля отців.

²⁹ Бо в даруваннях і покликанню Бог не каєть ся.

³⁰ Бо, як і ви колись противились Богові, тепер же помилювані через непокору сих,

³¹ так і сї тепер противились, щоб через ваше помилюванне і їх помилювано.

³² Зачинив бо Бог усіх у непокору, щоб усіх помилювати.

33 О, глибино багатства і премудрости і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і не досліджені дороги Його!

34 Хто бо зрозумів ум Господень? або хто порадником Йому був?

35 або хто наперед дав Йому, щоб Він віддав йому?

36 Бо з Него, і Ним, і в Него все. Єму слава на віки. Амінь.

12

1 То ж благаю вас, браттє, щедротами Божими, представляйте тіла ваші (яко) жертву живу, св'яту, угодну Богові; (се) розумне служення ваше.

2 І не приладжуйтесь до віку сього, а переображуйтеся обновленням ума вашого, щоб довідуватись, що воля Божа добра й угодна і звершена.

3 Глаголю бо благодаттю, даною мені, кожному між вами, щоб не думав більш про себе, ніж треба думати, а думав тверезо, як Бог кожному уділив міру віри.

4 Бо якщо ж в одному тілі маємо многі члени, усі ж члени мають не одно діло,

5 так многі ми — одно тіло в Христі, по одному ж, один другому члени.

6 Маючи ж дарування по даній нам благодаті неоднакі: чи то пророцтво (то й пророкуймо) по мірі віри;

7 чи то служення (пильнуймо) в служенню; чи то навчає хто — в ученню;

8 чи то напоминає хто — в напаминанню; хто дає, (давай) у простоті; хто старшинує, (старшинуй) з пильністю; хто милосердує, (милосердуй) з радістю.

9 Любов (нехай буде) нелицемірна. Ненавидячи лихе, прихилийтесь до доброго.

10 Братньою любовю (бувайте) один до одного ніжні; честю один одного більшим робіть;

11 у роботі не лїниві; духом горючі, Господеві служачі;

12 в надії веселі; в горю терпеливі; в молитві непереставаючі,

13 у потребинах св'ятих — подільчиві; до гостинності охочі.

14 Благословляйте тих, хто гонить вас; благословляйте, а не кленіть.

15 Радуйтеся з тими, хто радуєть ся, і плаче з тими, хто плаче.

16 Однаково один з одним думайте. Високо про себе не думайте, а до смиренних нахиляйтесь. Не бувайте мудрі самі в себе.

17 Нікому злом за зло не оддавайте. Дбайте про добре перед усіма людьми.

18 Коли можна, скільки (се) од вас, з усіма людьми майте мир.

19 Не відомщайте за себе, любі, а давайте місце гніву (Божому), писано бо: Мені відомщенне, я віддам, глаголе Господь.

20 Оце ж, коли голодує ворог твій, нагодуй його; коли жаждує, напій його; се бо роблячи, уголє огняне згребеш на голову його.

21 Не давайся подужати злу, а подужуй зло добром.

13

1 Усяка душа властям висшим нехай корить ся; нема бо власті, коли не від Бога. Які ж є власті, від Бога вони настановлені.

2 Тим же, хто противить ся власті, Божому повелінню противить ся; хто ж противить ся, ті собі осуд набувають.

3 Князї бо не добрим ділам страх, а лихим. Хочеш же не боятись власті? Добре роби, то й мати меш похвалу від неї.

4 Божий бо слуга він, тобі на добро. Коли ж лихе робиш, бій ся, бо не дармо меч носить; Божий бо слуга він, відомстител ь гніва тому, хто робить лихе.

5 Тим же треба коритись не тільки ради гніва (кари), та й ради совісти.

⁶ Того ж то й данину даєте; слуги бо Божі вони, що раз-у-раз того пильнують.

⁷ Оддавайте ж усім, що треба: кому данину, данину; кому мито, мито; кому страх, страх; кому честь, честь.

⁸ Нікому ж нічим не задовжуйтесь, тільки любовю один одному; хто бо любить другого, закон сповнив.

⁹ Бо се: Не роби перелюбу, Не вбий, Не вкрадь, Не свідкуй криво, Не похотствуй, і коли (є) яка инша заповідь, у сему слові містить ся: Люби ближнього твого, як сам себе.

¹⁰ Любов ближньому зла не робить; тим любов — сповнення закону.

¹¹ Так (чиніть), знаючи пору, що вже час нам від сна встати; тепер бо ближче нас спасення, ніж як ми увірували.

¹² Ніч минула, а день наближив ся; відложімо ж діла темряви, а одягнімось у зброю світла.

¹³ Яко в день нумо чесно ходити, не в прожорстві та п'янстві, не в любодіянні та розпусті, не в сварні та зазисті.

¹⁴ Ні, одягніть ся Господом нашим Ісусом Христом, і не догоджуйте тілу в похоті.

14

¹ Знемагаючого ж у вірі приймайте не на розбірання думок.

² Один вірує, (що можна) їсти все, а знемагаючий зіллє (нехай) їсть.

³ Хто їсть, нехай тому, хто не їсть, не докоряє, а хто не їсть, нехай того, хто їсть, не осуджує; Бог бо його прийняв.

⁴ Ти хто еси, що судиш чужого слугу? своєму панові стоїть він, або падає. Устоїть же, бо здоліє Бог поставити його.

⁵ Инший шанує (один) день над (другий) день; инший же судить про всякий день (однаково). Кожен у своїй мислі нехай буде певен.

⁶ Хто вважає на день, Господеві вважає; і хто не вважає на день, Господеві не вважає. Хто їсть, Господеві їсть, бо дякує Богу; і хто не їсть, Господеві не їсть, та й дякує Богу.

⁷ Ніхто бо з нас собі не живе, і ніхто собі не вмирає.

⁸ Бо коли живемо, Господеві живемо; й коли вмираємо, Господеві вмираємо; то, чи живемо, чи вмираємо, ми Господні.

⁹ На се бо Христос і вмер, і воскрес, і ожив, щоб і над мертвими, й над живими панувати.

¹⁰ Ти ж чого судиш брата твого? або й ти, чого докоряєш брата твого? Усі бо станемо перед судом Христовим.

¹¹ Писано бо: Як живу, глаголе Господь, що передо мною поклонить ся всяке коліно, і всякий язик визнавати ме Бога.

¹² Тим же кожен з нас за себе перелік дасть Богу.

¹³ Оце ж більш один одного не осуджуймо, а лучче розсуджуйте, як би не класти спотикання брату, або поблазні.

¹⁴ Знаю я і впевнився у Христі Ісусі, що ніщо нескверне само собою; тільки, хто думає, що воно скверне, тому й скверне.

¹⁵ Коли ж через їжу брат твій сумує, то вже не по любови ходиш. Не погубляй їжею твоєю того, за кого Христос умер.

¹⁶ Нехай же не ганить ся ваше добре.

¹⁷ Бо царство Боже не їжа і пиття, а правда, і впокій, і радість в Дусі св'ятім.

¹⁸ Хто бо в сьому служить Христу, той любий Богові і шануваний між людьми.

¹⁹ Тому ж отсе побиваймося за тим, що для впокою і для збудовання спільного.

²⁰ Ради їжи не руйнуй діла Божого. Все чисте, тільки лихо чоловікові, що їсть із спотиканням.

²¹ Добре не їсти м'ясива, ані пити вина, ні (такого), від чого брат твоїй спотикається або блазнить ся, або знемогає.

²² Ти маєш віру? май (її) собі перед Богом. Блажен, хто не осуджує себе в тому, що похваляє.

²³ Хто ж сумнить ся, чи їсти, осудить ся, бо (їсть) не по вірі; все ж, що не по вірі, гріх.

15

¹ Мусимо ми, сильні, немочі безсильних носити, а не собі догоджати.

² Кожен бо з нас ближньому нехай догоджає, на добре, до збудовання.

³ Бо і Христос не собі годив, а яко ж писано: Зневага зневажаючих Тебе упала на мене.

⁴ Скільки бо перше написано, нам на науку написано, щоб через терпіння та утішення (з) писання мали надію.

⁵ Бог же терпіння та утішення нехай дасть вам однаково думати між собою по Христу Ісусові,

⁶ щоб однодушно, одними устами славили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа.

⁷ Тим же приймайте один одного, яко ж і Христос прийняв вас у славу Божу.

⁸ Глаголю ж, що Ісус Христос став ся слугою обрізання ради істини Божої, щоб ствердити обітовання отців,

⁹ а для поган — з милості, щоб прославляли Бога, яко ж писано: За се визнавати му Тебе між поганями й імени Твоєму співати му.

¹⁰ І знов глаголе: Звеселіть ся, погане, з людьми Його.

¹¹ І знов: Хваліть Господа, всі погане, і вихваляйте Його всі люде.

¹² І знов Ісаїя глаголе: Буде корінь Єссеїв, Той, що встане, владикувати над поганями; на Него погане вповати муть.

¹³ Бог же вповання нехай сповнить вас усякими радіщами й упокоєм у вірі, щоб ви збагатились упованням, силою Духа св'ятого.

¹⁴ Впевнив ся ж і я сам про вас, браттє моє, що й самі ви повні доброти, повні всякого знання, і зможете один одного навчати.

¹⁵ Сьміліще ж написав я вам, браттє моє, трохи, яко нагадуючи вам по благодаті, даній мені від Бога,

¹⁶ щоб бути мені служителем Ісус-Христовим між поганями, св'ято проповідуючи благовісте Боже, щоб приношення від поган було приємне і освящене Духом св'ятим.

¹⁷ Маю оце похвалу через Христа Ісуса в Божих речах.

¹⁸ Не сьмію бо глаголати про таке, чого не вдіяв Христос через мене на послух поган, словом і ділом,

¹⁹ силою ознак і чудес, силою Духа Божого; так що я від Єрусалиму і кругом аж до Ілїрика сповнив благовісте Христове.

²⁰ Так силкувавсь я благовістити, не де іменував ся Христос, щоб на чужій основині не будувати,

²¹ а яко ж писано: Кому не звіщено про Него, побачать, і котрі не чули, зрозуміють.

²² Тим же й був я з'упинений не раз, прийти до вас.

²³ Тепер же, більш не маючи місця в сих країнах, бажання ж маючи прийти до вас од многих літ,

24 як пійду в Іспанію, прийду до вас; сподіваюсь бо, проходячи, бачити вас, і що ви мене проведете туди, як перш вами трохи навтішаюсь.

25 Тепер же йду в Єрусалим, служити сьвятим.

26 Зволили бо Македонці та Ахайці уділити дещо вбогим сьвятим, що в Єрусалимі.

27 Зволили, та й винні їм. Коли бо в духовному їх спільниками стали погане, то повинні в тілесному послужити їм.

28 Се ж скінчивши й запечатавши (оддавши) їм овоц сей, пійду через вас в Іспанію.

29 Знаю ж, що прийшовши до вас, в повні благословення благовістя Христового прийду.

30 Благаю ж вас, браттє, Господом нашим Ісусом Христом і любовю Духа, помагайте мені молитвами за мене до Бога,

31 щоб збавитись мені від непокірних в Юдеї, і щоб служба моя в Єрусалимі приятна була сьвятим,

32 щоб з радістю прийшов до вас волею Божою, та й покрепив ся з вами.

33 Бог же впокою з усіма вами. Амінь.

16

1 Поручаю ж вам Фиву, сестру нашу, служительку церкви, що в Кенхреях,
2 щоб прийняли її в Господі, як личить сьвятим, і помагали їй, в якому ділі вас потребувати ме; бо вона була заступницею многим, і самому мені.

3 Витайте Прискилу та Аквилу, помічників моїх у Христі Ісусі,

4 (котрі за мою душу шию свою клали, й котрим не тільки я дякую, та і всі церкви поган,) і домашню їх церкву.

5 Витайте Епенета, любого мого, котрий єсть первоплід Ахаї для Христа.

6 Витайте Марию, що трудилась багато для нас.

7 Витайте Андроника та Юнія, родину мою і товаришів неволі моєї; вони значні між апостолами, і перше мене увірували в Христа.

8 Витайте Амплія, любого мого в Господі.

9 Витайте Урбана, помічника нашого в Христі, і Стахія, любого мені.

10 Витайте Апелеса, вірного в Христі. Витайте Аристовулових.

11 Витайте Іродіона, родину мою. Витайте з Наркисових, которі в Господі.

12 Витайте Трифену й Трифосу, що трудять ся в Господі, витайте Персиду любу, що багато трудилась в Господі.

13 Витайте Руфа, вибраного в Господі, і матір його й мою.

14 Витайте Асинкрита, Флегонта, Єрма, Патрова, Єрмия і інших з ними братів.

15 Витайте Филолога й Юлию, Нерєя і сестру його, і Олимпана, і всіх сьвятих з ними.

16 Витайте один одного цілуванням сьвятим. Витають вас церкви Христові.

17 Благаю ж вас, браттє, остерегайтесь тих, що роблять незгоду та поблазні проти науки, котрої ви навчились, і вхилийтесь од них.

18 Бо такі Господеві нашому Ісусу Христу не служать, а своєму череву; і ласкавими словами та благословеннем обманюють серця нелукавих.

19 Бо слухняність ваша до всіх дійшла; тим я радуюсь вами, хочу ж, щоб були мудрі на добре, а неприступні на лихе.

20 Бог же впокою розітре сатану під ногами вашими незабаром. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь.

21 Витає вас Тимотей, помічник мій, та Лукий, та Ясон, та Сосипатр, родина моя.

22 Витаю вас у Господі я Третий, що написав посланне се.

²³ Витає вас Гай, гостинник мій і всієї церкви. Витає вас Єраст, доморядник городський, і Кварт брат.

²⁴ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

²⁵ Тому ж, що може вас утвердити по благовістю моєму і проповіданню Ісус-Христовому, по відкриттю тайни від часів вічних умовчаної,

²⁶ тепер же об'явленої, і через писання пророчеські, по повелінню вічного Бога, на послухання віри, усім народам звіщеної, —

²⁷ єдиному премудрому Богові, через Ісуса Христа, котрому слава на віки. Амінь.

Писане до Римлян з Коринту через Фиву, служительку церкви в Кенхреях.

ПЕРВЕ ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОРИНТЯН.

¹ Павел, покликаний апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Состен брат,
² церкві Божій в Коринті, освяченим в Ісусі Христі, покликаним съвятим, з усіма, котрі призивають імя Господа нашого Ісуса Христа, на всякому місці, у них і в нас:

³ благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.

⁴ Дякую Богу моему всякого часу за вас про благодать Божу, дану вам в Христі Ісусі,

⁵ тим, що у всьому ви збагатились ним у всякім слові і всякім знанню,

⁶ яко ж свідчення Христове утверджено в вас,

⁷ так що ви не маєте недостатку ні в однім даруванню, дожидаючись одкриття Господа нашого Ісуса Христа,

⁸ котрий і утвердить вас до кінця, щоб ви були невинуваті в день Господа нашого Ісуса Христа.

⁹ Вірен бо Бог, через котрого покликані ви в общенне Сина Його, Ісуса Христа, Господа нашого.

¹⁰ Благаю ж вас, браттє, імям Господа нашого Ісуса Христа, щоб те саме говорили ви всі, і щоб не було між вами розділення, а щоб були з'єднані в одному розумінню і в одній мислі.

¹¹ Звіщено бо мені про вас, браттє моє, від Хлоїних, що між вами єсть незгоди.

¹² Кажу ж про те, що кожен з вас говорить: Я Павлів; а я Аполосів; а я Кифин; а я Христів.

¹³ Хиба поділивсь Христос? хиба Павла розпято за вас? або в імя Павлове хрестились ви?

¹⁴ Дякую Богові, що я нікого з вас не охрестив, тільки Криспа та Гая,

¹⁵ щоб хто не сказав, що в імя моє я охрестив.

¹⁶ Хрестив же я й Стефанів дім; більш не знаю, чи кого другого хрестив.

¹⁷ Не послав бо мене Христос хрестити, а благовістити, не в премудрости слова, щоб не опустів хрест Христів.

¹⁸ Слово бо про хрест погибаючим дурощі, нам же, що спасаємось, сила Божя.

¹⁹ Писано бо: Погублю премудрість премудрих, і розум розумних відкину.

²⁰ Де мудрець? де письменник? де досліджуватель віку сього? Чи не обернув Бог премудрість съвіта сього в дурощі?

²¹ Коли бо у премудрості Божій не пізнав съвіт Бога премудростю, то зволив Бог дурощами проповіді спасти віруючих.

²² Коли і Жиди ознак допевняють ся, і Греки премудрості шукають,

²³ ми проповідуємо Христа розпятого, Жидам поблазнь, Грекам же дурощі,

²⁴ самим же покликаним, і Жидам і Грекам, Божу силу й Божу премудрість:

²⁵ тим що немудре Боже мудріще від людей, а неміцне Боже кріпше людей.

²⁶ Спогляньте бо на покликання ваше, браттє, що небагато (між вами) премудрих по тілу, небагато сильних, небагато благородних;

²⁷ ні, немудре съвіта вибрав Бог, щоб осоромити премудрих, і безсильне съвіта вибрав Бог, щоб осоромити потужне,

²⁸ і незначне съвіту і погорджене вибрав Бог, і те чого нема, щоб те, що є, в ніщо обернути,

²⁹ щоб не величалось ніяке тіло перед Ним.

³⁰ З Него ж і ви в Христї Ісусї, що став ся нам премудростю від Бога, і праведностю, і освяченням, і викупленням,

³¹ щоб, яко ж писано: Хто хвалить ся, в Господї хвалив ся.

2

¹ І я, прийшовши до вас, браттє, прийшов не з високим словом або премудростю, звіщаючи вам свідчення Боже.

² Бо я надумавсь, не знати нічого між вами, тільки Ісуса Христа, та й Його розп'ятого.

³ І був я в вас у слабосиллі, в страсі і в великій тривозі.

⁴ І слово моє, і проповідь моя не в переважливих словах людської премудрості, а в явленню духа і сили,

⁵ щоб віра ваша була не в мудрості людській, а в силі Божій.

⁶ Премудрість же промовляємо між звершеними, та премудрість не віка сього, ані князів віка сього, що зникають,

⁷ а промовляємо премудрість Божу тайну, закриту, котру Бог призначив перш віків на славу нашу,

⁸ котрої ніхто з князів віка сього не пізнав; бо коли б пізнали, то Господа слави не розп'яли б.

⁹ Ні, яко ж писано: Чого око не виділо, ні ухо не чуло і що на серце чоловікові не зійшло, те наготовив Бог тим, хто любить Його.

¹⁰ Нам же Бог відкрив Духом своїм; бо Дух усього досліджує, навіть і глибокостей Божих.

¹¹ Хто бо з людей знає, що в чоловіку, окрім духа чоловічого, що в ньому? Так і що в Бозі, ніхто не знає, тільки Дух Божий.

¹² Ми ж не духа світа прийняли, а Духа, що від Бога, щоб знали, що нам дароване від Бога.

¹³ Се промовляємо не ученими словами людської премудрости, а навченими Духом сьвятим, духовні (речі) духовним (словом) подаючи.

¹⁴ Душевний же чоловік не приймає, що єсть Духа Божого; дурощі бо воно йому, і не може зрозуміти, бо се духовно треба розбірати.

¹⁵ Духовний же розбірає все, він же від нікого не розбираєть ся.

¹⁶ Хто бо зрозумів ум Господень, щоб ясувати його? Ми ж ум Христів маємо.

3

¹ І я, браттє, не міг промовляти до вас, яко до духовних, а яко до тілесних, яко до малолітків у Христї.

² Молоком поїв вас, а не стравою; ще бо не змогли (знести того), та ще й тепер не можете, ще бо ви тілесні.

³ Коли бо між вами зависть та сварня, та незгода, то хиба ж не тілесні ви й хиба не чоловічим робом ходите?

⁴ Коли бо каже хто: Я Павлів; другий же: Я Аполосів; то хиба ж не тілесні ви?

⁵ Хто ж Павел і хто Аполос? Та же ж вони тільки слуги, через котрих ви увірували, і як кому дав Господь.

⁶ Я посадив, Аполос поливав, Бог же зростив.

⁷ Тим то ніщо й той, хто садить, і хто поливає, а хто зрощує — Бог.

⁸ Хто ж садить і хто поливає, сі одно, кожний же прийме нагороду свою по своїм труді.

⁹ Бо ми Божі помічники, ви Боже поле, Божа будівля.

¹⁰ По благодаті Божій, даній мені, яко мудрий будівничий, положив я основу, інший же буде. Нехай же кожен дивить ся, як він буде.

11 Іншої бо підвалини ніхто не може положити окрім тієї, що положена, котра єсть Ісус Христос.

12 Коли ж хто буде на сій підваulinі з золота, срібла, дорогого каменя, дерева, сіна, очерету, —

13 кожного діло буде явне; день бо (Господень) покаже, тим що в огні відкриєть ся, і яка в кожного робота, огонь випробує.

14 Коли робота встоїть, хто вибудував — прийме нагороду.

15 Коли робота згорить, понесе шкоду, сам же спасеть ся, тільки так, як через огонь.

16 Хиба не знаєте, що ви храм Божий, і Дух Божий живе в вас?

17 Коли хто зруйнує Божий храм, зруйнує його Бог: бо храм Божий свят, котрий есте ви.

18 Нехай ніхто себе не обманює. Коли хто між вами здаєть ся мудрим у віку сьому, нехай буде дурним, щоб бути премудрим.

19 Бо премудрість сьвіта сього — дурощі у Бога, писано бо: Спіймає премудрих в хитрощах їх.

20 І знов: Господь знає думки мудрих, що вони марні.

21 Тим же ніхто нехай не хвалить ся в людях; все бо ваше:

22 Чи то Павел, чи Аполос, чи Кифа, чи сьвіт, чи житте, чи смерть, чи теперішнє, чи будуче, — все ваше,

23 ви ж Христові, а Христос Божий.

4

1 Так нас нехай вважає чоловік, яко слуг Христових, і доморядників тайн Божих.

2 Ще ж до того від доморядників вимагають, щоб кожного знайдено вірним.

3 Та се в мене найменша річ, щоб мене судили ви або людський суд; ні, я й сам себе не суджу.

4 Бо нічого на себе не знаю, та сим я не оправдуюсь; суддя ж мій Бог.

5 Тим же ні про що перше часу не судить, доки прийде Господь, котрий висьвітить сховане в темряві і виявить думки сердець; а тоді похвала буде кожному від Бога.

6 Се ж, браттє, приложив я до себе та Аполоса задля вас, щоб ви з нас навчились не думати більш того, що написано, щоб один перед одним не неслись гордо проти другого.

7 Хто бо тебе одрізняє? що ж маєш, чого не прийняв (од Бога)? а коли прийняв, то чого величаєш ся, мов би не прийнявши?

8 Ви вже ситі, вже забагатіли, без нас зацарювали. О, щоб ви зацарювали, щоб і ми з вами царювали!

9 Та я думаю, що Бог нас, апостолів, яко останніх поставив, мов на смерть призначених; бо видовищем зробились ми сьвітові, і ангелам, і людям.

10 Ми дурні задля Христа, ви ж мудрі в Христї; ми немічні, ви ж кріпкі; ви славні, ми ж безчесні.

11 Ще ж і до сієї години й голодуємо й жаждуємо, й наготїєм і биті в лице, і тиняємось,

12 і трудимось, працюючи своїми руками; нас лають, а ми благословляємо; нас гонять, ми терпимо;

13 нас хулять, ми молимося; мов сьмітте сьвіту стали ся ми, ометиця всім аж досї.

14 Не на сором вам се пишу, а яко дїтей моїх любих остерегаю.

15 Бо, коли б ви мали й тисячі наставників у Христї, та батьків небагато; бо в Христї Ісусі благовістем я вас появи́в (зродив).

¹⁶ Благаю ж оце вас, будьте послідувателями моїми.

¹⁷ Про се післав я до вас Тимотея, мою любу дитину і вірного в Господі, котрий вам нагадає про дороги мої в Христі, яко ж усуди у всякій церкві я навчаю.

¹⁸ Мов би не мав я до вас прийти, так розгорділи деякі.

¹⁹ Я ж прийду скоро до вас, коли Господь схоче, і розвідаю не слово розгордівших, а силу.

²⁰ Не в слові бо царство Боже, а в силі.

²¹ Чого хочете? чи з лозиною прийти мені до вас, чи з любовю і духом лагідности?

5

¹ Звідусюди чути, що між вами перелюб, та такий перелюб, про який і між поганами не чувати, щоб хто жінку батька свого мав.

² І ви розгорділи, а не лучче б сумувати вам, щоб вилучено з між вас такого, що діло се робить?

³ Я ж бо, небувши між вами тілом, а бувши духом, уже присудив, яко бувший (між вами), щоб того, хто так робить,

⁴ в ім'я Господа нашого Ісуса Христа, як зберетесь ви і дух мій силою Господа нашого Ісуса Христа,

⁵ видали такого сатані на погибель тіла, щоб дух спас ся в день Господа Ісуса.

⁶ Не добре величання ваше. Хиба не знаєте, що трохи квасу все місиво заквашує.

⁷ Очистьте ж старий квас, щоб ви були нове місиво, яко ж ви й є безквасні, бо пасха наша, Христос, заколена за нас.

⁸ Тим же съвяткуймо не в старому квасі, ані в квасі злоби та лукавства, а в опрісноках чистоти і правди.

⁹ Писав я до вас ув одному листі, щоб ви не мішались із перелюбниками,

¹⁰ та не в загалі з перелюбниками сьвіта сього, або з зажерливими, або хижаками, або ідолослужителями; бо мусіли б хиба з сьвіта сього зійти.

¹¹ Тепер же я писав вам, щоб не мішались, коли хто, звавшись братом, буде або перелюбник, або зажерливий, або ідолослужитель, або злоріка, або п'яниця, або хижак; з таким і не їсти.

¹² Чого бо мені й тих судити, що осторонь (вас)? Хиба не тих, що в середині, ви судите?

¹³ Тих же, що осторонь, Бог судить. То ж вилучте лукавого з між себе.

6

¹ Не вже ж із вас хто сьміє, мавши діло з другим, судитись перед неправедними, а не перед сьвятими?

² Хиба не знаєте, що сьвяті сьвіт судити муть? а коли сьвіт судити меть ся од вас, то хиба ви не достойні найменших річей судити?

³ Хиба не знаєте, що ми ангелів судити мем, а не тільки житейські речі?

⁴ Коли ж маєте судитись про житейські речі, то хоч би упосліджених у церкві беріть за суддів.

⁵ На сором вам глаголю: Хиба нема між вами й одного мудрого, котрий зміг би розсудити між братами своїми?

⁶ Ні, брат з братом судить ся, та ще й перед невірними!

⁷ І се вже зовсім сором вам, що ви судитесь між собою. Чом би вам радніш кривди не терпіти? чом лучче не терпіти шкоди?

⁸ Ні, ви самі кривдите, та обдираєте, та ще й братів.

9 Або хіба не знаєте, що неправедні царства Божого не наслідять? Не обманюйте себе: ні блудники, ні ідолослужителі, ні перелюбники, ні пешені, ні мужоложники,

10 ні злодії, ні зажерливі, ні п'яниці, ні злоріки, ні хижаки царства Божого не наслідять.

11 А такими з вас деякі були; та ви обмились, та освятились, та оправдились іменем Господа Ісуса і Духом Бога нашого.

12 Все мені можна, та не все користне; все мені можна, та нічому не дам орудувати мною.

13 Їжа про черево, й черево про їжу; Бог же те й те зруйнує. Тіло ж не про перелюб, а про Господа, а Господь про тіло.

14 Бог же Господа підняв, то й нас підійме силою своєю.

15 Хіба не знаєте, що тіла ваші члени Христові? Узявши ж члени Христові, невже зроблю (їх) членами перелюбниці? Нехай не буде!

16 Хіба не знаєте, що, хто пригорнеться до перелюбниці, той одно (з нею) тіло? Будуть бо, рече, вдвох одно тіло.

17 Хто ж пригорнеться до Господа, той один (з Ним) дух.

18 Утікайте від перелюбу. Усякий гріх, що робить чоловік, осторонь тіла; хто ж робить перелюб, проти свого тіла грішить.

19 Хіба не знаєте, що тіло ваше храм Духа св'ятого, що (живе) в вас, котрого маєте від Бога, і ви не свої?

20 Ви бо куплені ціною; тим прославляйте Бога в тілі вашому і в душі вашому; вони Божі.

7

1 Про що ж ви писали до мене, то добре б чоловікові до жінки не приставати.

2 Та задля (ухилення) перелюбу, кожен свою жінку нехай має, і кожного чоловіка нехай має.

3 Нехай чоловік оддає жінці, яку треба, любов; так само й жінка чоловікові.

4 Жінка над своїм тілом не має влади, а чоловік; так же само й чоловік над своїм тілом не має влади, а жінка.

5 Не вхилийтесь одно від одного, хіба що по згоді на (який ся) час, щоб пробували в пості та молитві, та й знов докупі сходяйтесь, щоб сатана не спокушував вас недержаннем вашим.

6 Се ж глаголю по дозволу, а не по наказу.

7 Бажаю бо, щоб усі люди були, як я сам. Тільки ж свій дар має кожен від Бога: один так, другий так.

8 Глаголю ж нежонатим та вдовицям: Добре їм, коли зістануться, як і я.

9 Коли ж не вдержать ся, нехай женять ся; лучче бо женитись, ніж розпалюватись.

10 Жонатим же завітую не я, а Господь: Жінка нехай не розлучається з чоловіком.

11 Коли ж і розлучить ся, то нехай буде без чоловіка, або нехай з чоловіком помирить ся; та й чоловік щоб з жінкою не розлучав ся.

12 Іншим же я глаголю, не Господь: Коли котрий брат має жінку, що не вірує, а любо їй жити з ним, нехай не відпуска її.

13 І котора жінка має чоловіка, що не вірує, а йому любо жити з нею, нехай не відпуска його.

14 Освячується бо чоловік невіруючий в жінці, і освячується ся жінка невіруюча в чоловікові; ато діти ваші були б нечисті; тепер же св'яті.

15 Коли ж невіруючий розлучається, нехай розлучається; не приневолюється бо брат або сестра у такому; у спокою ж бо покликав нас Бог.

16 Як бо ти знаєш, жінко, що може спасеш чоловіка? Або як ти знаєш, чоловіче, що може жінку спасеш?

17 Тільки, як кожному уділив Бог, і як кожного покликав Господь, так нехай й ходить. І се всім церквам наказую.

18 Чи хто в обрізанню покликаний, нехай не притворюєть ся. Чи в необрізанню хто покликаний, нехай не обрізуєть ся.

19 Обрізанне ніщо, і необрізанне ніщо, а хороненне заповідей Божих.

20 Кожний, у якому покликанню покликаний, у тому нехай і зостаєть ся.

21 Невільником ти покликаний? не журись; а коли можна й вільним стати ся, радніше (тим) користуй ся.

22 Покликаний бо у Господі невільник, той визволений у Господа. Так само й хто вільним покликаний, той невільник Христів.

23 Ціною ви куплені; не робіть ся невільниками людськими.

24 У чому кожен покликаний, братє, в тому нехай і пробує перед Богом.

25 Про дів же наказу Господнього не маю, а даю раду, яко помилуваний від Господа, щоб вірним бути.

26 Думаю, що се добре задля теперішньої нужди, щоб чоловіку так бути.

27 Одруживсь еси з жінкою? не шукай розводу. Розвів ся еси з жінкою, не шукай жінки.

28 Як же й ожениш ся, (ще) не згрішив еси; як і віддасть ся дів, не згрішила; та горе по тілу мати муть такі; я ж вас щаджу.

29 Се ж глаголю, братє, що час короткий, і щоб ті, хто має жінку, були наче не мають;

30 і хто плаче, наче не плачуть; хто радуєть ся, наче не радують ся; хто купує, наче не осягають;

31 і хто користуєть ся сим світом, наче не користують ся; переходить бо образ світа сього.

32 Я ж хочу, щоб ви не журились. Нежонатий журить ся про Господнє, як угодити Господеві;

33 жонатий же журить ся про світове, як угодити жінці.

34 Єсть (також) різниця між жінкою і дівцею: Незамужня журить ся про Господнє, щоб бути сьвятою тілом і духом; а замужня журить ся про світове, як угодити мужові.

35 Се ж вам на користь вашу глаголю, не щоб вам накинати сіло, а ради чемности і приступу вашого до Господа без озирання.

36 Коли ж хто думає, що соромно для дівиці його, коли перецьвіте і так мусить бути, той, що хоче, нехай робить, не згрішить; нехай ідуть заміж.

37 Которий стоїть твердо в серці, не маючи примусу, та має власть над своєю волею, і розсудив так у серці своїм, щоб держати дівицю свою, добре робить.

38 Тим же хто віддає заміж, добре робить; а хто не віддає, лучче робить.

39 Жінка звязана законом, доки жив чоловік її; як же вмере чоловік її, вільна вона йти, за кого схоче, тільки в Господі.

40 Щасливіша ж, коли так пробувати ме по моїй радї; думаю ж, що й я маю Духа Божого.

8

¹ Що ж до ідолських посьвятів, знаємо, що всі знання маємо. Знання ж надимає, а любов збудовує.

² Коли ж хто думає, що він знає що, то ніколи ще нічого не знав, як треба знати.

³ Коли ж хто любить Бога, то сей пізнаний від Него.

⁴ Що ж до їди посьвятів ідолських, знаємо, що ідоли ніщо в світі, і що нема іншого Бога, тільки один.

⁵ Бо хоч і є так звані боги, чи то на небі, чи то на землі (як многі боги і многі пани);

⁶ та наш один Бог Отець, від котрого все і ми для Него; і один Господь Ісус Христос, через котрого усе (стало ся), і ми через Него.

⁷ Ні, не у всіх знання; деякі з совістю ідолською аж досі, яко посьвят ідолський їдять; і совість їх, бувши недужою, сквернить ся.

⁸ Їжа ж нас не поставляє перед Богом; бо ані луччі ми, коли їмо, ані гірші, коли не їмо.

⁹ Гледіть же, щоб ніколи ся ваша власть не була спотиканням (людям) недужим.

¹⁰ Бо коли хто побачить тебе, що маючи знання, (за столом) сидиш у ідолському храмі, то чи совість його, яко недужого, не збудуєть ся, щоб їсти посьвати ідолські?

¹¹ І погине через твоє знання недужий брат, за котрого Христос умер.

¹² Грішачи ж так проти братів та вражаючи їх недужу совість, ви грішите проти Христа.

¹³ Тим же, коли їжа блазнить брата мого, не їсти му м'ясива до віку, щоб не блазнити брата мого.

9

¹ Хиба ж я не апостол? хиба ж я не вільний? хиба ж я Ісуса Христа, Господа нашого, не бачив? хиба не моє ви діло в Господі?

² Коли іншим я не апостол, то все ж вам; ви бо печать апостолування мого в Господі.

³ Оце моя відповідь тим, хто судить мене.

⁴ Хиба ми не маємо власти їсти і пити?

⁵ Хиба не маємо власти сестру-жінку водити, як інші апостоли, й брати Господні, і Кифа?

⁶ Або один я та Варнава не маємо власти, щоб не робити?

⁷ Хто воїнствує коли своїми доходами? хто садить виноградник, та й овочу його не їсть? або хто пасе стадо, та й молока з стада не їсть?

⁸ Хиба се я глаголю яко чоловік? чи не говорить сього й закон?

⁹ Бо в Мойсейовім законі писано: Не завязуй рота волів, як молотить. Хиба про волів дбає Бог?

¹⁰ чи задля нас як раз глаголе? Задля нас бо написано, що в надії мусить ратай орати, і хто молотить, (робить се) з надією, бути спільником свого вповання.

¹¹ Коли ми духовне сіяли вам, то чи велика річ, коли ми тілесне ваше жати мєм?

¹² коли інші бувають спільниками (сієї) власти над вами, то чи не більше ми? Та не користувались ми властю сією, а все терпимо, щоб не зупинити як небудь благовістя Христового.

¹³ Чи то ж не знаєте, що хто коло сьвятого служить, ті з сьвятого їдять? і хто коло жертівні пильнує, ті від жертівні частину приймають.

¹⁴ Так і Господь повелів тим, хто проповідує благовісте, з благовістя жити.

¹⁵ Я ж нічим з сього не користувався, і не (для того) се написав, щоб так роблено для мене; бо лучче мені вмерти, ніж щоб хто славу мою знівечив.

¹⁶ Коли бо благовіствую, нема мені слави, примус бо на мені лежить, і горе мені, коли не благовіствую!

¹⁷ Коли бо роблю се охотою, маю нагороду; коли ж проти волі, то роблю службу, звірену мені.

¹⁸ За що ж мені нагорода? (За те,) що благовіствуючи без користі, подаю благовісте Христове, так щоб не надуживати моєї власті в благовістю.

¹⁹ Бувши бо вільний від усіх (непідневолений нікому), зробив я себе усім слугою, щоб більш придбати:

²⁰ Я стався Жидам, як Жидовин, щоб Жидів придбати; тим, що під законом, був я як під законом, щоб тих, що під законом, придбати;

²¹ беззаконним — як беззаконний (не бувши беззаконним Богу, а законним Христу), щоб придбати беззаконних;

²² недужим я був недужий, щоб недужих придбати. Усім був я все, щоб конче деяких спасти.

²³ Се ж роблю задля благовістя, щоб бути спільником у йому.

²⁴ Хиба не знаєте, що ті, що на гонах біжать, усі біжать, а один приймає нагороду? Так біжіть і ви, щоб осягли.

²⁵ Кожен же, хто бореться, від усього вдержується. Ті ж, щоб тлінний вінець прийняти, а ми нетлінний.

²⁶ Оце ж я так біжу, не якби на непевне; подвигаюсь так, не якби повітре (вітер) бючи.

²⁷ А морю тіло моє і підневолюю, щоб, иншим проповідуючи, самому иноді не бути нікчемним.

10

¹ Не хочу ж, браттє, щоб ви не знали, що отці наші всі під хмарою були, і всі через море переходили;

² і всі в Мойсея хрестили ся в хмарі і в морі;

³ і всі ту саму їжу духовну їли;

⁴ і всі той самий напиток духовний пили; бо пили з духовної скелі, що йшла за ними, скеля ж була Христос.

⁵ Та многих з них не влодобав Бог, бо поражені були в пустині.

⁶ Се ж стало ся нам прикладом, щоб не бажали лихого, яко ж і вони бажали.

⁷ Ані ідолослужителями не робіть ся, яко ж деякі з них, яко ж писано: Посідали люде їсти й пити і встали грати.

⁸ Ані робім перелюбу, як деякі з них робили, та й полягло їх за один день дваццять три тисячі.

⁹ Ані спокушуймо Христа, яко ж деякі з тих спокушували, та й погинули від гадюк.

¹⁰ Ані нарекаймо, яко ж деякі з них нарекали, та й погинули від губителя.

¹¹ Усе ж се прикладами стало ся їм, прописано ж на науку нашу, на котрих кінець віку прийшов.

¹² Тим же, хто думає стояти, нехай глядить, щоб не впав.

¹³ Не яка спокуса настигла на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, котрий не допустить, щоб ви були спокушені більш, ніж що здолієте (знести); а зробить із спокусою й вихід, щоб ви здоліли знести.

¹⁴ Тим, любі мої, втікайте від ідолського служення.

¹⁵ Яко мудрим глаголю; судіть, що я глаголю:

¹⁶ Чаша благословення, котру благословляємо, хиба не єсть общенне крові Христової? хліб, що переломлюємо, хиба не єсть общенне тіла Христового?

¹⁷ Бо один хліб, одно тіло ми многі; всі бо від одного хліба причащаємось.

¹⁸ Погляньте на Ізраїля по тілу; хиба ті, що їдять посьвати, не спільники жертівні?

¹⁹ що ж я кажу? що ідол що-небудь єсть? або посьвят ідолський що-небудь єсть?

20 Нї, а що посв'ячують погане, бісам посв'ячують, а не Богові. Не хочу ж, щоб ви були спільниками бісів.

21 Не можете чашу Господню пити і чашу бісовську, не можете трапезі Господній причащати ся і трапезі бісовській.

22 Чи нам же роздражати Господа? хіба ми дужчі Його?

23 Все мені можна, та не все на користь; все мені можна, та не все збудовує.

24 Ніхто свого нехай не шукає, а кожен (того) що другого.

25 Все, що на торгу продаєть ся, їжте, нічого не сумнячись задля совісті.

26 Бо Господня земля і повня її.

27 Коли ж хто з невірних запрошує вас і схочете пійти, то все поставлене перед вами їжте, нічого не сумнячись задля совісті.

28 Коли ж хто вам скаже: Се ідолський посв'ят, тоді не їжте задля того, хто вам сказав, і задля совісті; бо Господня земля і повня її.

29 Про совість же я кажу, не про свою, а про другого; чого бо вільність моя судити маєть ся від совісті другого?

30 Коли ж я благодаттю причащаю ся, на що мені хулу приймати (за те), за що дякую?

31 Оце ж, чи то їсте, чи пете, чи що инше робите, все на славу Божу робіть.

32 Не будьте спотиканням нї Жидам, нї Грекам, нї церкві Божій,

33 яко ж і я у всьому всім годжу, не своєї шукаючи користи, а користи многих, щоб спасли ся.

11

1 Будьте послідувачами моїми, яко ж і я Христів.

2 Хвалю ж вас, братте, що все моє памятаєте і, яко ж я передав вам, перекази держите.

3 Хочу ж, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова Христос, голова жінці чоловік, голова ж Христу — Бог.

4 Усякий чоловік, що молить ся або пророкує, покривши голову, осоромлює голову свою.

5 Усяка ж жінка, що молить ся або пророкує, не покривши голови, осоромлює голову свою; одно ж бо воно й те саме, якби була й обголена.

6 Коли бо не покриваєть ся жінка, нехай і стрижеть ся; коли ж сором жінці стригти ся чи голити ся, нехай покриваєть ся.

7 Чоловік бо не має покривати голови, образом і славою Божою будши, жінка ж славою чоловічою.

8 Бо не чоловік од жінки, а жінка від чоловіка.

9 І не сотворено чоловіка ради жінки, а жінку ради чоловіка.

10 Тим і мусить жінка знак власті мати на голові ради ангелів.

11 Однак ж нї чоловік без жінки, нї жінка без чоловіка, в Господі.

12 Бо як жінка від чоловіка, так і чоловік через жінку, все ж від Бога.

13 Самі між собою судіть: чи личить жінці непокритій молитись Богу?

14 Або чи не сама ж природа навчає вас, що коли чоловік має довге волоссе, то сором йому?

15 Жінка ж, коли має довге волоссе, се слава їй; бо волоссе замість покриття їй дано.

16 Коли ж хто єсть сварливим, то ми такого звичаю не маємо, нї церкви Божі.

17 Се ж завіщаючи, не хвалю, що не на лучче, а на гірше збираєтесь.

18 Бо найперш, як сходитесь ви в церкву, чую, що буває розділення між вами, й почасті вірю.

19 Треба бо й ересям між вами бути, щоб вірні між вами явились.

²⁰ Як же сходитесь до купи, то не на те, щоб Господню вечерю їсти.

²¹ Кожен бо свою вечерю попереду поїсть, і один голодує, другий же впивається.

²² Хиба бо домів не маєте, щоб їсти й пити? чи церквою Божою гордуєте і осоромлюєте неимущих? Що ж вам сказати? чи похвалити вас у сьому? Не похвалю.

²³ Я бо прийняв од Господа, що й передав вам, що Господь Ісус тієї ночі, котрої був виданий, прийняв хліб,

²⁴ і, хвалу віддавши, переломив, і рече: **Прийміть, їжте, се єсть тіло моє, що за вас ламлене; се робіть на мій спомин.**

²⁵ Так само й чашу по вечері глаголючи: **Ся чаша єсть новий завіт у крові моїй; се робіть, скільки раз пете, на мій спомин.**

²⁶ Скільки бо раз їсте хліб сей і чашу сю пете, смерть Господню звіщаєте, доки (Він) прийде.

²⁷ Тим же, хто їсти ме хліб сей і пити ме чашу Господню недостойно, винен буде тіла і крові Господньої.

²⁸ Нехай же розгледить чоловік себе і так нехай хліб їсть і чашу пє.

²⁹ Хто бо їсть і пє недостойно, суд собі їсть і пє, нерозсуджуючи про тіло Господнє.

³⁰ Того-то многі між вами недужі та слабі, й заснуло доволі.

³¹ Бо коли б ми самі себе розсуджували, то не були б осуджені.

³² Бувши ж осудженими, від Бога караємось, щоб з сьвітом не осудились.

³³ Тим же, браттє моє, зійшовшись їсти, один одного дожидайте.

³⁴ Коли ж хто голодний, дома нехай їсть, щоб на суд не сходились. Про остальне ж, як прийду, дам порядок.

12

¹ Про духовне ж, браттє, не хочу, щоб ви не знали.

² Ви знаєте, що як були ви поганями, то до ідолів безголосих воджено вас, мов ведених.

³ Тим кажу вам, що ніхто, Духом Божим глаголючи, не проклинає Ісуса, і ніхто не може назвати Господа Ісуса, як тільки Духом сьвятим.

⁴ Між даруваннями є ріжниця, Дух же той самий.

⁵ І ріжниця між служеннями, а той самий Господь.

⁶ І ріжниця між роботами, один же Бог, що робить усе у всіх.

⁷ Кожному ж дається явлення Духа на користь.

⁸ Тому бо Духом дається слово премудрости, другому слово знання тим же Духом;

⁹ иншому ж віра тим же Духом; иншому ж дарування сцілення тим же Духом;

¹⁰ иншому ж робленне чудес; иншому ж пророкуванне; иншому розпізнаванне духів; иншому ж усякі мови; иншому виклади мов (язиків).

¹¹ Все ж се дійствує один і той же Дух, уділяючи кожному, яко ж хоче.

¹² Як бо тіло одно, а членів має багато, всі ж члени одного тіла, хоч багато їх, а одно тіло, так і Христос.

¹³ Бо одним Духом усі ми в одно тіло хрестились, чи то Жиди, чи Греки, чи невільники, чи вільні, і всі одним Духом напоєні.

¹⁴ Бо тіло не єсть один член, а многі.

¹⁵ Коли скаже нога: я не рука, от же я не від тіла, то хиба через се не єсть від тіла?

¹⁶ І коли скаже ухо: я не око, то ж я не від тіла, то хиба через те не єсть від тіла?

- 17 Коли б усе тіло (було) око, де ж (був би) слух? Коли б усе слух, де понюх?
18 Та Бог розложив члени кожного по одному з них в тілі, яко ж схотів.
19 Коли ж би все (було) один член, то де (було б) тіло?
20 Тепер же багато членів, а тіло одно.
21 Не може ж око сказати руці: Не треба мені тебе; або знов голова ногам: Не треба мені вас.
22 Ні, котрі члени тіла здають ся слабшими, ті тим більше потрібні;
23 і котрі здають ся нам неповажнішими в тілі, тим більше чести додаємо, і менше чесні наші (члени) більшу окрасу приймають.
24 Звичайним бо нашим того не треба. Та Бог зложив тіло, давши більшу честь посліднійшому,
25 щоб не було розділення в тілі, а щоб члени однаково один про одного дбали.
26 І коли терпить один член, терплять з ним усі члени; а коли славить ся один член, радують ся з ним усі члени.
27 Ви ж тіло Христове і члени від части (з особна).
28 І інших поставив Бог у церкві найперш апостолів, вдруге пророків, втретє учителів, потім сили, а там даровання, сцілення, помагання, порядкування, всякі мови.
29 Хиба всі апостоли? хиба всі пророки? хиба всі учителі? хиба всі сили?
30 хиба всі мають дарованне сцілення? хиба вони всі глаголють мовами? хиба всі викладають?
31 Жадайте ж дарувань луччих, і я покажу вам ще кращу дорогу.

13

- 1 Коли мовами людськими глаголю й ангелськими, любови ж не маю, то став ся я як мідь дзвіняча і бубен гудячий.
2 Коли маю пророцтво і знаю всі тайни і все знання, і коли маю всю віру, так щоб і гори переставляти, любови ж не маю, то я ніщо.
3 І коли роздам увесь маєток мій, і коли тіло моє передам, щоб його спалено, любови ж не маю, то ніякої користи мені (з того).
4 Любов довго терпить, милосердує; любов не завидує; любов не величаєть ся, не надимаєть ся,
5 не осоромлює, не шукає свого, не пориваєть ся до гніву, не думає лихого;
6 не веселить ся неправдою, а веселить ся правдою;
7 все покриває, всьому йме віри, на все вповає, все терпить.
8 Любов ніколи не впадає (гине); чи то ж пророцтва, вони впадуть; чи то мови, вони замовкнуть; чи то знання, воно зникне.
9 Бо від части знаємо і від части пророкуємо.
10 Як же прийде звершене, тоді те, що від части, зникне.
11 Як був я малоліток, то яко малоліток говорив, яко малоліток розумів, яко малоліток думав; як же став чоловіком, то покинув дитяче.
12 Бачимо бо тепер через дзеркало, в загадці, тоді ж лицем до лица; тепер пізнаю від части, тоді ж пізнаю, яко ж і я познаний.
13 Тепер же пробувають віра, надія, любов, сі трое; більша ж із сих любов.

14

- 1 Дбайте про любов і жадайте духовного, найбільше ж, щоб пророкувати.
2 Бо, хто говорить (чужою) мовою, не людям говорить, а Богу; бо ніхто не чує (слухає) його; а духом він говорить тайне.
3 Хто ж пророкує, людям говорить на збудованне, і напominання і утішення.

⁴ Хто говорить (чужою) мовою, себе збудовує; а хто пророкує, церкву збудовує.

⁵ Хочу ж, щоб усі ви говорили мовами, та радніш, щоб пророкували; більший бо хто пророкує, ніж хто говорить мовами, хиба що й вияснює, щоб церква збудованне прийняла.

⁶ Тепер же, браттє, коли прийду до вас, мовами говорячи, то що вам за користь, коли вам не говорити му або одкриттем, або знанням, або пророцтвом, або наукою?

⁷ Ба й бездушне, що дає голос, чи сопілка, чи гуслі, коли різноти голосу не дає, як розуміти, що виграєть ся в сопілку або в гуслі.

⁸ Бо коли й сурма невиразний голос дає, то хто готувати меть ся до бою?

⁹ Так само й ви, коли подасте мовою незрозуміле слово, як зрозумієть ся говорене? на вітер бо говорити мете.

¹⁰ Стільки, як от буває, родів слів на сьвітї, і нї одно з них без голосу.

¹¹ Коли ж не зрозумію значіння слів, буду тому, хто говорить, чужоземець, і хто говорить, чужоземець менї.

¹² Так і ви, коли дбаєте про дари духовні, то гледїть, щоб збагатїли ними на збудованне церкви.

¹³ Так, хто говорить (чужою) мовою, нехай молить ся, щоб міг вияснювати.

¹⁴ Коли бо молюсь (чужою) мовою, дух мій молить ся, розумінне ж мое без'овочне.

¹⁵ Що ж (робити)? Молити мусь духом, молити мусь же й розуміннем; співати му духом, співати му й розуміннем.

¹⁶ Бо коли благословити меш духом, то як той, хто займе місце невченого, скаже „амїнь“ на твоє дякуванне, коли він не знає, що говориш.

¹⁷ Ти бо добре дякуєш, тільки ж другий не збудовуєть ся.

¹⁸ Дякую Богу моему, що я більш усіх вас говорю мовами.

¹⁹ Тільки ж у церкві лучче менї пять слів промовити розуміннем моїм, щоб і інших навчити, ніж десять тисяч слів (чужою) мовою.

²⁰ Браттє, не бувайте діти розуміннем; нї, в лихому бувайте малолїтниками, у розумінню ж звершеними.

²¹ В законї писано: Чужими язиками й чужими устами говорити му людям сим, та й так не послухають мене, глаголе Господь.

²² Тим же язики на ознаку не тим, хто вірує, а невірним; пророцтво ж не невірним, а віруючим.

²³ Коли оце зїйдець ся вся церква до купи, і всі чужими мовами заговорять, увїдуть же і невчені або невірні, то чи не скажуть, що ви дурїєте?

²⁴ Коли ж усі пророкують і ввійде хто невірний або невчений, то від усіх буде докорений і від усіх суджений.

²⁵ І так тайни серця його виявлять ся, і так припавши лицем, поклонить ся Богови, звїщаючи, що справді з вами Бог.

²⁶ Що ж (треба робити), браттє? Коли сходитесь, і кожен псальму має, науку має, мову має, одкритте має, вияснення має, — усе на збудованне нехай буде.

²⁷ Коли хто (чужою) мовою говорить, (говорїть) по двоє, а найбільш по троє, і чергами, а один нехай вияснює.

²⁸ Коли ж нема вияснювателя, то нехай мовчить у церкві; собі ж нехай говорить та Богови.

²⁹ Пророки ж нехай по двоє і по троє говорять, а інші нехай міркують.

³⁰ Коли ж другому, що сидить, відкриєть ся (що), перший нехай мовчить.

³¹ Можете бо всі один за одним пророкувати, щоб усі навчались і всі утішались.

- 32 І духи пророцькі пророкам корять ся.
33 Не єсть бо Бог безладу, а впокою, як по всіх церквах у сьвятих.
34 Жінки ваші в церквах нехай мовчать; бо не дозволено їм говорити, а щоб корили ся, яко ж закон глаголе.
35 Коли ж хочуть чого навчитись, нехай дома в своїх чоловіків питають; сором бо жінкам у церкві говорити.
36 Хиба од вас слово Боже вийшло? або до вас одних досягло?
37 Коли хто думає пророком бути або духовним, нехай розуміє, що те що пишу вам, се заповіді Господні.
38 Коли ж хто не розуміє, нехай не розуміє.
39 Тим же, браттє, бажайте пророкувати, та й говорити мовами не боронїть.
40 Усе нехай поважно та до ладу робить ся.

15

- 1 Звіщаю ж вам, браттє, благовісте, що я благовістнував вам, котре й прийняли ви, і в котрому встояли,
2 котрим і спасаетесь, коли памятаєте, яким словом я благовістнував вам, хиба що марно увірували.
3 Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по писанням,
4 і що поховано Його, і що встав третього дня по писанням,
5 і що явив ся Кифі а опісля дванайцятьом.
6 Після того явив ся більш пяти сотень братам разом, з котрих більше живуть і досі, інші ж і впокоїлись.
7 Після того явив ся Якову, а потім усім апостолам.
8 На останок же всіх, мов якому недорідку, явивсь і мені.
9 Я бо останній з апостолів, котрий недостоєн зватись апостолом, бо гонив церкву Божу.
10 Благодаттю ж Божою я те, що є; і благодать Його до мене була не марна, а більш усіх їх працював я; не я ж, а благодать Божа, що зо мною.
11 Чи то ж я, чи то вони, так проповідуємо, і так ви увірували.
12 Коли ж про Христа проповідуєть ся, що Він з мертвих устав, то як се деякі між вами кажуть, що нема воскресення мертвих?
13 Коли ж воскресення мертвих нема, то й Христос не воскрес;
14 коли ж Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна ж і віра ваша.
15 І ми являємось кривими сьвідками Божими, бо сьвідкували про Бога, що воскресив Христа, котрого не воскресив, коли мертві не встають.
16 Бо коли мертві не встають, то й Христос не встав.
17 А коли Христос не встав, то марна віра ваша: ви ще в гріхах ваших.
18 Тоді й померші в Христі погибли.
19 Коли тільки в сьому житті вповаємо на Христа, то окаянніщі (нешасливійші) ми всіх людей.
20 Тепер же Христос устав з мертвих; первістком між мертвими став ся.
21 Яко ж бо через чоловіка (прийшла) смерть, так через чоловіка й воскресенне з мертвих.
22 Як бо в Адамі всі вмирають, так і в Христі всі оживають.
23 Кожен своїм порядком: Первісток Христос, а потім Христові у приході Його.
24 Тоді (прийде) кінець, як передасть царство Богу й Отцеві, як зруйнує всяке старшинуванне і всяку власть і силу.
25 Мусить бо Він царювати, доки положить усіх ворогів під ноги Його.

26 Останній ворог зруйнуєть ся — смерть.

27 Усе бо впокорив під ноги Його. Коли ж рече, що все впокорено, то явно, що окрім Того, хто покорив Йому все.

28 Коли ж упокорить ся Йому все, тоді і сам Син упокорить ся Тому, хто впокорив Йому все, щоб Бог був усе у всьому.

29 Ато що робити муть ті, хто хрестить ся ради мертвих, коли зовсім мертві не встають? чого ж і хрестять ся ради мертвих?

30 Чого ж і ми небезпечимось всякого часу?

31 Що-дня вмираю; так (по правді нехай буде) мені ваша похвала, що маю в Христі Ісусі, Господі нашому.

32 Коли б я чоловічим робом боров ся з звів'ями в Єфесі, то яка мені користь, коли мертві не встають? Нумо їсти й пити, бо завтра помремо.

33 Не обманюйте себе: ледачі бесіди псують добрі звичаї.

34 Протверезіть ся праведно та не грішіть; бо деякі не знають Бога. На сором вам глаголю.

35 Та хто-небудь скаже: Як устануть мертві? і в якому тілі прийдуть?

36 Безумний! що ти сієш, не оживе, коли не вмере.

37 І що сієш, не тіло будуче сієш, а голе зерно, як лучить ся, пшеничне, або яке инше.

38 Бог же дає йому тіло, яке схоче, і кожному насінню своє тіло.

39 Не кожне тіло таке саме тіло; тільки инше тіло в людей, инше тіло в скотини, инше у риб, инше ж у птаства.

40 (Єсть) і тіла небесні й тіла земні, та инша слава небесних, а инша земних.

41 Инша слава сонця, а инша слава місяця, і инша слава зір; зоря бо від зори відрізняєть ся славою.

42 Так і воскресенне мертвих. Сієть ся у зотлінне, устає у нетлінню.

43 Сієть ся в безчестю, устає в славі; сієть ся в немочі, устає в силі.

44 Сієть ся тіло душевне, устає тіло духовне; єсть тіло душевне і єсть тіло духовне.

45 Так і написано: Став ся первий чоловік Адам душею живою, а останній Адам духом животворящим.

46 Тільки перш не духовне (було), а душевне, духовне ж потім.

47 Первий чоловік із землі земний; другий чоловік Господь з неба.

48 Який земний, такі й земні; і який небесний, такі й небесні.

49 І яко ж носили ми образ земного, так носити мем і образ небесного.

50 Се ж глаголю, братте, що тіло і кров царства Божого наслідити не може; і зотлінне незотління не наслідить.

51 Ось тайну вам глаголю: Всі не впокоїмось, всі ж перемінімось.

52 У хвилину, у миг ока, за останньою трубою — бо затрубить, і мертві повстають нетлінними, і ми попереміняємось.

53 Треба бо тлінному сьому одягнутись у нетлінне, і смертному сьому одягнутись у безсмерте.

54 Як же тлінне се одягнеть ся в нетлінне і смертне се одягнеть ся в безсмерте, тоді станеть ся написане слово: Пожерта смерть побідою.

55 Де в тебе, смерте, жоло? де в тебе, пекло, побіда?

56 Жоло ж смерти — гріх, а сила гріха — закон.

57 Богу ж дяка, що дав нам побіду через Господа нашого Ісуса Христа.

58 Тим же, братте моє любе, бувайте тверді, стійкі, надто збогачуючись у ділі Господньому завсіди, знаючи, що праця ваша не марна перед Господем.

16

¹ Про милостиню ж для святих, як я розпорядив у церквах Галатийських, так і ви робіть.

² Первого дня в тиждні нехай кожен з вас у себе складає, скарбуючи, як йому вестись, щоб не тоді, як прийду, складку робити.

³ Як же прийду, то котрих ви ухвалите, тих пішлю з листами віднести дар ваш у Єрусалим.

⁴ Коли ж буде достойно, щоб і мені йти, зо мною пійдуть.

⁵ Прийду ж до вас, як Македонію перейду (Македонію бо проходжу).

⁶ У вас же може загаюсь, або й зазімую, щоб ви провели мене, куди я пійду.

⁷ Не хочу бо вас тепер переходом бачити; маю ж надію, якийсь час пробути в вас, коли Господь дозволить.

⁸ Пробуду ж у Єфесі до пятидесятниці.

⁹ Двері бо великі й широкі відчинились мені, і багато (в мене) противників.

¹⁰ Як же прийде Тимотей, глядіть, щоб без страху був у вас; діло бо Господнє робить, яко ж і я.

¹¹ То нехай ніхто ним не гордує, а випроводіть його з упокоєм, щоб прийшов до мене; жду бо його з браттем.

¹² Що ж до Аполоса брата, то вельми просив я його, щоб прийшов до вас з браттем; та зовсім не було волі в него, щоб прийти тепер, прийде ж, як мати ме догідний час.

¹³ Пильнуйте, стійте в вірі, мужайтесь і утверджуйтесь.

¹⁴ Все вам нехай в любові дієть ся.

¹⁵ Благаю ж вас, братте (ви знаєте семью Стефанову, що вона первоплід Ахайський, і що на служенне святим оддали себе),

¹⁶ щоб і ви корились таким і кожному, хто помагає нам і працює.

¹⁷ Зрадів же я приходом Стефановим і Фортунатовим і Ахайковим; бо недостачу вашу вони сповнили.

¹⁸ Заспокоїли бо мій дух й ваш; пізнавайте ж оце таких.

¹⁹ Витають вас церкви Азийські. Витають вас у Господі много Аквила і Прискила з домашньою їх церквою.

²⁰ Витають вас усі брати. Витайте один одного цілуванням святим.

²¹ Витанне моєю рукою Павловою.

²² Коли хто не любить Господа Ісуса Христа, нехай буде проклят, маран ата!

²³ Благодать Господа Ісуса Христа з вами.

²⁴ Любов моя з усіма вами у Христі Ісусі. Амінь.

Перве до Коринтян нисане з Филип через Стефана, та Фортуната, та Ахайка, та Тимотея.

ДРУГЕ ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОРИНТЯН.

¹ Павел апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Тимотей брат, церквам Божим у Коринті з усіма съвятими у всій Ахайї:

² Благодать вам і впокій од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа.

³ Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець милосердя і Бог всякої утіхи,

⁴ що втішає нас у всякому горю нашому, щоб змогли ми утішати тих, що у всякому горю, утішеннем, яким утішаємось самі від Бога.

⁵ Бо яко ж намножують ся страдання Христові в нас, так Христом намножуєть ся і утішення наше.

⁶ Чи то ж ми скорбимо, то для вашого втішення і спасення, котре звершуєть ся терпіннем тих мук, що й ми терпимо; чи то ми втішаємось, то для вашого утішення і спасення.

⁷ І впованне наше тверде про вас, знаючи, що як спільники ви страдання нашого, так і утішення.

⁸ Бо не хочемо, браттє, щоб ви не відали про горе наше, що було нам в Азії, що над міру і над силу тяжко було нам, так що не мали вже надії й жити.

⁹ Та сами в собі присуд смерти мали, щоб не надіяти ся нам на себе, а на Бога, що підіймає мертвих,

¹⁰ котрий з такої смерти збавив нас і збавляє, і на котрого вповаємо, що й ще збавляти ме,

¹¹ за підмогою і вашої за нас молитви, щоб за те, що нам даровано стараннем многих, многі за нас і дякували.

¹² Се бо хвала наша, свідчення совісти нашої, що ми в простоті і чистоті Божій, не в мудрости тілесній, а в благодаті Божій жили на світі, більше ж у вас.

¹³ Не инше бо пишем вам, як або що читаєте, або розумієте; маю ж надію, що й до кінця зрозумієте,

¹⁴ як і зрозуміли нас від части, що ми хвала вам, яко ж і ви нам у день Господа нашого Ісуса Христа.

¹⁵ І в сій певноті хотів був я прийти до вас перше, щоб і другу благодать мали,

¹⁶ а через вас пройти в Македонию, і знов з Македонії прийти до вас, а ви щоб провели мене в Юдею.

¹⁷ Сього бажаючи, хиба я легким розумом що робив? або що задумую, чи по тілу задумую, щоб було в мене то так — так, то, ні — ні.

¹⁸ Вірен же Бог, що слово наше до вас не було „так“ і „ні“.

¹⁹ Бо Син Божий Ісус Христос, вам нами проповідуваний, мною та Сильваном, та Тимотеєм, не був „так“ і „ні“, а було у Йому „так“.

²⁰ Бо скільки обітниць Божих, то (все) в Йому „так“ і в Йому „амін“, на славу Божу через нас.

²¹ Той же, що утверджує нас із вами у Христа й намастив нас — Бог,

²² Він і запечатав нас, і дав задаток Духа в серцях наших.

²³ Я ж свідком Бога призиваю на свою душу, що, щадивши вас, ще не прийшов в Коринт.

²⁴ Не тому, що ми пануємо над вірою вашою; ні, ми помічники вашої радості, бо ви стоїте вірою.

2

¹ Розсудив же я сам із собою се, щоб знов у смутку до вас не прийти.

² Бо коли я завдаю смутку вам, то хто мене розвеселить, як не той, хто засмучений через мене.

³ І написав вам се, щоб, прийшовши не мав смутку від тих, котрими годилось би мені веселитись, певен будучи про всіх вас, що моя радість для всіх вас.

⁴ Бо з великого горя, і туги серця написав я вам з многими сльїзми, не щоб ви смуткували, а щоб пізнали любов, котрої в мене пребагато до вас.

⁵ Коли ж хто засмутив, не мене засмутив, а від части (щоб не отягчив я) і всіх вас.

⁶ Доволї такому сієї кари від многих.

⁷ Так що напротив лучче простїть і утїште, щоб надто великий сум не пожер такого.

⁸ Тим же благаю вас, обявіть любов до него.

⁹ На те бо й писав я, щоб мати доказ од вас, чи у всьому ви слухняні.

¹⁰ Кому ж ви прощаєте, тому й я; бо й я, коли що кому простив, то ради вас перед лицем Христа,

¹¹ щоб не подужав нас сатана; бо нам відомі задуми його.

¹² Прийшовши ж у Трояду на благовісте Христове, як відчинено менї двері в Господї,

¹³ не мав я впокою в дусї моїм, не знайшовши Тита, брата мого; а, попрощавшись із ними, вийшов у Македонію.

¹⁴ Богу ж дяка, що завсїгди дає нам побїду в Христї, і пахощі знання свого обявляє через нас у всякому місці.

¹⁵ Бо ми пахощі Христові Богу в тих, що спасають ся, і в тих, що погибають:

¹⁶ одним ми пахощі смерти на смерть, а другим пахощі життя на життє; та кого на се вистачить?

¹⁷ Не такі бо ми, як многі, що крामують словом Божим, а щиро, як од Бога, перед Богом, у Христї глаголемо.

3

¹ Чи нам же починати знов самих себе поручати? або треба нам, як иншим, поручальних листів до вас, чи од вас поручальних (листів?).

² Ви наше посланнє, написане в серцях наших, котре знають і читають усі люде.

³ (А й надто) ви явлені, що ви посланнє Христове через служеннє наше, написане не чернилом, а Духом Бога живого, не на камяних скрижалях, а на тілесних скрижалях серця.

⁴ Надїю ж таку маємо через Христа до Бога,

⁵ бо ми не в силї самі від себе що думати, яко із себе; а сила наша від Бога,

⁶ котрий і дав нам силу бути слугами нового завіту, не букви, а духа; буква бо вбиває, а дух животворить.

⁷ Коли ж служеннє смерти, письмом вирізане на каміннях, було в славі, так що сини Ізраїлеві не могли дивитись на лице Мойсейове задля слави лиця його минущої,

⁸ як же не більше служеннє духа буде в славі?

⁹ Бо коли служеннє осуду — слава, то геть більше служеннє правді багатше славою.

¹⁰ Бо й не прославилось прославлене в тїй мірі, задля переважуючої слави.

¹¹ Коли бо те, що минає, в славі, то багато більше в славі те, що пробуває.

¹² Маючи оце таке впованнє, уживаємо велику волю,

¹³ а не яко ж Мойсей, що клав покривало на лице своє, щоб сини Ізраїлеві не дивились на конець минушого.

¹⁴ Та осьліпились думки їх: бо аж до сього дня те ж покривало в читанню старого завіту зостаєть ся невідкрите, котре в Христі зникає.

¹⁵ Нї, аж до сього дня, коли читаєть ся Мойсея, покривало на серці їх лежить.

¹⁶ Як же обернуть ся до Господа, здіймаєть ся покривало.

¹⁷ Господь же Дух; де ж Господень Дух, там воля.

¹⁸ Ми ж усі відкритим лицем, поглядаючи як у дзеркало, на славу Господню, преобразуємось у той же образ від слави в славу, яко ж від Господнього Духа.

4

¹ Тим же то, маючи се служення, яко ж помилувані, не слабнемо,

² а відреклись тайного в безчестю, не ходячи в лукавстві, ані хитруючи словом Божим, а явленням правди поручаючи себе всякій совісті чоловічій перед Богом.

³ Коли ж і закриті благовісте наше, то у погибаючих єсть закриті,

⁴ в котрих бог віку сього осьліпив думки їх, невірних, щоб не засияло їм світло благовістя слави Христа, котрий єсть образ Бога.

⁵ Бо ми не себе самих проповідуємо, а Христа Ісуса Господа, себе ж самих слугами вашими Ісуса ради.

⁶ Бо Бог, що звелів з темряви засияти, той засвітив у серцях наших на просвіченнє розуміння слави Божої в лиці Ісус-Христовім.

⁷ Маємо ж скарб сей у глиняних посудах, щоб премножество сили було від Бога, а не від нас.

⁸ У всьому горюємо, та не нарікаємо; тривожимось, та не теряємо надії;

⁹ гонять нас, та ми не покинуті; повалені ми, та не погублені;

¹⁰ всякого часу мертвість Господа Ісуса на тілі носимо, щоб і життє Ісусове в тілі нашому являло ся.

¹¹ Завсїди бо нас живих на смерть видають задля Ісуса, щоб і життє Ісусове являлось у смертному тілі нашому.

¹² Тим же оце смерть в нас орудує, а життє в вас.

¹³ Мавши той же дух віри, по писаному: Я вірував, тим і глаголав, і ми віруємо, тим і глаголемо,

¹⁴ знаючи, що хто підняв Господа Ісуса, і нас через Ісуса підійме і поставить з вами.

¹⁵ Все бо задля вас, щоб богата благодать через благодареннє многих намножувалась на славу Божу.

¹⁶ Тим то не слабнемо; нї, хоч зовнішній наш чоловік мліє, та нутряний обновляєть ся день у день.

¹⁷ Бо теперішня легкота горя нашого надто над міру приготовлює нам вічну вагу слави,

¹⁸ нам, що не дивимось на видоме, а на невидоме; що бо видоме, дочасне, що ж невидоме, вічне.

5

¹ Знаємо бо, як земний будинок тіла нашого розпадеть ся, ми будівлю від Бога маємо, будинок нерукотворний, вічний на небесах.

² Бо в сьому ми стогнемо, бажаючи одягтись домівкою нашою, що з неба,

³ коли б тільки нам, і одягнувшись, нагими не явитись.

⁴ Бо, стогнемо отягчені, будучи в тілі сьому, з котрого не хочемо роздягтись, а одягнутись, щоб смертне було пожертє життєм.

⁵ На се сотворив нас Бог, і дав нам задаток Духа.

⁶ Оце ж маймо духа всякого часу, знаймо, що, домуючи в тілі, ми далеко від Господа:

⁷ (бо ходимо вірою, а не видіннем.)

⁸ Маймо ж духа й воліймо лучче бути далеко від тіла, а домовати у Господа.

⁹ Тим і силкуємось, чи то будучи дома, чи далеко від дому, бути Йому любими.

¹⁰ Всім бо нам треба явитись перед судищем Христовим, щоб прийняв кожен по тому, що заробив тілом, чи то добре, чи лихе.

¹¹ Знаючи оце страх Господень, пересьвідчуємо людей; Богові ж явні ми, і вповаю, що й вашим совістям об'явилися.

¹² Не знов бо похваляємо себе перед вами, а даємо вам причину хвалитись нами, щоб мали що (відказувати) тим, що хвалять ся лицем, а не серцем.

¹³ Бо як ми не при собі, то (се) Богові; а як ми тверезимось (здержуємось), (се) вам.

¹⁴ Бо любов Христова вимагає від нас, судячих так, що, коли один за всіх умер, тоді всі вмерли;

¹⁵ і (що) Він умер за всіх, щоб живі ніколи більш собі не жили, а Тому, хто за них умер і воскрес.

¹⁶ Тим же ми від нині нікого не знаємо по тілу; коли ж і знали по тілу Христа, то тепер більш не знаємо.

¹⁷ Тим же, коли хто в Христі, той нове сотворінне; старе минуло; ось стало все нове.

¹⁸ Усе ж від Бога, що примирив нас із собою через Ісуса Христа, і дав нам служення примирення,

¹⁹ яко ж бо Бог був у Христі, примиряючи світ із собою, не полічуючи їм провин їх, і положив у нас слово примирення.

²⁰ Замість Христа оце ми посли, і наче Бог благає (вас) через нас; ми просимо вас замість Христа: примиріть ся з Богом.

²¹ Бо Він Того, хто не знав гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведністю Божою в Йому.

6

¹ Помагаючи ж (Йому), благаємо вас, щоб ви марно благодать Божу не приймали.

² (Бо глаголе: Приятного часу вислухав я тебе, і в день спасення поміг тобі. Ось тепер пора приятна, ось тепер день спасення.)

³ Ніякого ні в чому не даємо спотикання, щоб не було ганене служення,

⁴ а у всьому показуючи себе яко слуг Божих: у великому терпінню, в горю, в нуждах, в тіснотах,

⁵ в ранах, в темницях, в бучах, у працях, у недосипаннях, у постах,

⁶ в чистоті, в знанню, в довготерпінню, в добрості, в св'ятому Дусі, в любові нелицемірній,

⁷ в словах правди, в силі Божій, із зброєю праведности в правій і лівій,

⁸ славою і безчестем, ганьбою і хвалою; яко дуросьвіти, та правдиві;

⁹ яко незнані, та познані; яко вміраючі, і ось ми живі; яко карані, та не повбивані;

¹⁰ яко сумні, а завсіди веселі; яко вбогі, многих же збогачуючі; яко нічого немаючі, а все держучи.

¹¹ Уста наші відкрились до вас, Коринтяне; серця наші розпросторились.

¹² Не стіснені ви в нас, а тіснитесь в утробах ваших.

¹³ Такою ж нагородою (кажу вам, як дітям) розпросторітесь і ви.

¹⁴ Не ходіть у жадному ярмі з невірними; яке бо товаришування праведности і беззаконня, і яка спільність світла з темрявою?

¹⁵ Яка ж згода в Христа з Велиялом? або яка част вірному з невірним?

¹⁶ І яка згода церкви Божої з ідолською? бо ви церква Бога живого, яко ж рече Бог: вселю ся в них, і ходити му; і буду їм Бог, а вони будуть мені люде.

¹⁷ Тим же вийдіть із між них, і відлучіть ся, глаголе Господь, і до нечистого не приторкайтесь; і я прийму вас,

¹⁸ і буду вам за отця, а ви будете мені за синів і дочок, глаголе Господь Вседержитель.

7

¹ Мавши оце сі обітування, любі (мої), очищуймо себе від усякої нечисті тіла і духа, звершуючи святисть у страхі Божому.

² Зрозумійте нас: ми нікого не скривдили, нікого не зопсували, ні з кого не здирали.

³ Не на осуд глаголю; бо попередю сказав я, що в серцях наших ви (такі), щоб умирати з вами і жити.

⁴ Велика сьмілость моя до вас, велика похвала мені за вас; сповнив ся я утіхою; надто багатий я радощами у всякому горю нашому.

⁵ Бо, й як прийшли ми в Македонию, ніякого впокою не мало тіло наше, у всьому бідуючи: остеронь боротьби, в середині страху.

⁶ Та Бог, що втішає смиренних, утішив нас приходом Титовим,

⁷ не тільки ж приходом його, та й утішенням, котрим утішив ся про вас, оповідуючи ваше бажання, ваше ридання, вашу прихильність до мене, так що я вельми зрадував ся.

⁸ Бо хоч я й засмутив вас посланням, не каюсь, хоч і каю ся; бачу бо, що те послання, хоч і на час, засмутило вас.

⁹ Тепер я радуюсь, не тому, що ви засмутились були, а тому, що смуткували на покаяння; засмутились бо ви по Бозі, щоб ні в чому не було вам шкоди від нас.

¹⁰ Бо смуток по Бозі нерозкаєне покаяння на спасення робить; смуток же світла сього смерть робить.

¹¹ Ось бо се саме, що по Бозі смуткували, яке велике зробило в вас дбанне, а (яке) оправданне, а жаль, а страх, а бажання, а ревність, яке (відомщення)! У всьому показали ви, що чисті в сьому ділі.

¹² А хоч і писав я вам, то не задля того, хто скривдив, і не задля того, хто скривджений, а щоб явилось у вас дбанне наше про вас, перед Богом.

¹³ Того ж то втішились ми втішенням вашим; а й надто більш зраділи радістю Титовою, що заспокоїв ся дух його від усіх вас.

¹⁴ Бо коли я хваливсь йому чим про вас, то не осоромив ся; а, як усе по правді говорили ми вам, так і хвала наша перед Титом правдивою була.

¹⁵ Серце ж його ще більш до вас (прихиляєть ся), згадуючи послух усіх вас, з яким страхом і трепетом прийняли його.

¹⁶ Радуюсь оце, що у всьому можу звіритись вам.

8

¹ Даємо ж вам знати, браттє, про благодать Божу, дану церквам Македонським,

² що у великому допусті горя наддостаток радощів їх, і до глибини убожество їх достаткувало багатством щирости їх.

³ Бо вони по силі — се я свідкую — і над силу доброхотні.

⁴ З великим благаннем благали нас прийняти дар і товаришування (спільність) в служенню сьвятим.

⁵ І не, яко ж ми надіялись, а оддали себе перш Господеві, та й нам, волею Божою;

⁶ тим то ми вблагали Тита, щоб, яко ж перше почав, так і скінчив у вас благодать сю.

⁷ А ви, яко ж у всьому достаткуєте вірою, і словом, і знанням, і всяким дбаннем, і любовю вашою до нас, щоб і в сій благодаті достаткували.

⁸ Не повеліваючи глаголю, а через дбанне інших хочу допевнитись в щирості вашої любови.

⁹ Знаєте бо благодать Господа нашого Ісуса Христа, що задля вас з'убожів, будвши багатим, щоб ви убожеством Його збагатились.

¹⁰ І в сьому даю раду: се бо вам на користь, котрі не тільки робити, та й хотіти перш почали від торішнього літа.

¹¹ Тепер же і кінчіть роботу, щоб яко ж була охота хотіти, так щоб і скінчили по спроможі.

¹² Бо коли в кого є охота, то вона приємна по тому, як хто має, а не по тому, як хто не має.

¹³ (Нехай) бо не (буде) іншим одрада, а вам горе, а по рівноті:

¹⁴ в теперешній час ваш достаток про їх недостаток, щоб і їх достаток був про ваш недостаток, щоб була рівнота,

¹⁵ яко ж писано: хто (назбирав) багато, не надто мав, і хто мало, не мав недостатку.

¹⁶ Дякуємо ж Богові, що дав таке щире дбанне про вас у серце Титу.

¹⁷ Бо благання таки прийняв, та й, будвши прихильнішим своєю охотою, вийшов до вас.

¹⁸ Послали ж ми з ним і брата, котрого похвала в євангелию по всіх церквах.

¹⁹ Не тільки ж се; а він і вибраний від церков товариш наш з сією благодаттю, що нею служимо на славу самого Господа й на одраду вашу,

²⁰ остерегаючись того, щоб хто не дорікав нам достатком сїм, котрим ми служимо,

²¹ промишляючи про добре не тільки перед Богом, та й перед людьми.

²² Послали ж з ними брата нашого, про котрого ми допевнились, що він у многому дуже пильний, тепер же він ще пильніший, у великій надії на вас.

²³ Що до Тита, то він мій товариш і помічник про вас; що до братів наших, вони посланники церков, слава Христова.

²⁴ Покажіть же доказ любови вашої і хвалення нашого вами перед ними й перед лицем церков.

9

¹ Про служенне ж сьвятим злишне мені писати вам:

² бо я знаю охоту вашу, котрою про вас хвалюсь Македонянам, що Ахая приготувилась від торішнього літа, і ваша ревність заохотила многих.

³ Пислав же я братів, щоб похвала наша, що єсть про вас, не зробилась марна в сьому случаї, щоб, яко ж казав я, ви були готові,

⁴ щоб, як прийдуть зо мною Македоняне та знайдуть вас неготових, ми (щоб не сказати ви) не осоромились, сією сьмілостью хвальби.

⁵ Оце ж надумавсь я, що треба вблагати братте, нехай поперед пійдуть до вас, і заздалегідь наготовлять сей дар ваш, про котрий наперед звіщено, що він готовий, так як дар, а не як здирство.

⁶ Оце ж: хто сіє скупо, скупо й жати ме; а хто сіє в дарах, в дарах і жати ме.

⁷ Кожен (давай), яко ж постановляє в серці, не з жалю або з примусу; веселого бо дателя любить Бог.

⁸ Силен же Бог всякою благодаттю збагатити вас, щоб у всьому всякого часу всякий достаток маючи, збагачувались ви всяким добрим ділом,

⁹ (яко ж писано: Розсипав, дав убогим; праведність його пробуває по вік.

¹⁰ Хто ж дає насінне сїючому, подасть і хліб на їжу, і намножить насінне ваше і зростить засїви праведности вашої),

¹¹ щоб у всьому збагатились на всяку щирість, котра через нас робить подяку Богу.

¹² Бо порядкуваннє служення сього не тільки сповняє недостатки сьвятих, а також достаткує многими подяками Богові.

¹³ Дознавши служення сього, прославляють вони Бога за покірне визнаваннє ваше благовістя Христового, і за щирість общення з ними і з усіма,

¹⁴ і молять ся за вас, прихилиючись до вас задля превеликої благодати Божої в вас.

¹⁵ Дяка ж Богові за невимовний дар Його.

10

¹ Сам же я Павел благаю вас лагідністю і тихою Христовою, а що в вічі смиренний між вами, а, не будучи між вами, сьміливий проти вас;

² благаю ж, щоб, будши між вами, не бути сьміливим з тією певнотою, якою думаю осьмілитись проти деяких, що думають про нас, ніби ми ходимо по тілу.

³ Бо ходячи в тілі, не по тілу воюємо:

⁴ (бо зброя воювання нашого не тілесна, а сильна Богом на зруйнованнє твердинь,)

⁵ руйнуючи видумки і всяку висоту, що встає проти знання Божого, і займаючи в полонь усякий розум на послух Христу,

⁶ і будучи на поготові помститись над усяким непослухом, як сповнить ся ваш послух.

⁷ Хиба ви на лице дивитесь? Коли хто певен у собі, що він Христів, нехай знов по собі думає так, що, як він Христів, так і ми Христові.

⁸ Бо коли б я ще більш хвалив ся властю нашою, що дав нам Господь на збудуваннє, а не на зруйнуваннє ваше, то не осоромив ся б.

⁹ (Та) щоб не здаватись, наче б лякав вас посланнями, —

¹⁰ бо послання (його) скажуть, важкі і кріпкі, а присутність тіла немочна і слово мизерне, —

¹¹ такий нехай се знає, що які ми словом у посланнях, не будши (між вами), такі ми й ділом, будши (між вами).

¹² Бо не сьміємо прилічувати або рівняти себе до деяких, що самі себе хвалять; ті, що самі в собі себе міряють і порівнюють самих себе, не розуміють.

¹³ Ми ж не без міри хвалити мемось, а по мірі мірила, що відмірив нам Бог, (яко) міру, щоб досягти і до вас.

¹⁴ Ми бо не так, як би не досягнувши вас, над міру простираємось; бо аж і до вас досягли благовістям Христовим.

¹⁵ Не без міри хвалимось чужою працею, маючи надію, що, як виросте віра ваша, то звеличимось і ми по мірилу нашому надто,

¹⁶ щоб і дальше вас благовіщувати, і не хвалитись над тим, що чужим мірилом приготовлене.

¹⁷ Хто ж хвалить ся, нехай у Господі хвалить ся.

¹⁸ Бо не той певний, хто сам себе хвалить, а кого Господь похваляє.

11

¹ Ой коли б ви трохи потерпіли моє безумство! а таки потерпите мене.

² Бо я ревную про вас ревністю Божою; я бо заручив вас одному чолові, щоб чистою дівою привести перед Христа.

³ Бою ся ж, щоб, як зміїв Єву обманив лукавством своїм, так не попусувались думки ваші, (одвернувши) від простоти в Христі.

⁴ Бо коли ж хто, прийшовши, іншого Христа проповідує, котрого ми не проповідували, або духа іншого ви приймаєте, котрого не прийняли, або інше благовісте, котрого не одержали; то ви були б дуже терпеливі.

⁵ Думаю бо, що я нічим не zostавсь позаду передніх апостолів.

⁶ Хоч бо я й неук словом, та не розумом; ні, ми знані у всьому між вами.

⁷ Або гріх я зробив, себе смиряючи, щоб ви пійшли вгору, бо даром благовісте Боже проповідував вам?

⁸ Од інших церков брав я, приймаючи плату, на служення вам;

⁹ і, прийшовши до вас, та й буди в недостатку, не був я нікому важким; бо недостаток мій сповнили брати мої, що прийшли з Македонії; та й у всьому я хоронив себе, щоб не бути вам важким, і хоронити му.

¹⁰ (Як) істина Христова є в мені (так вірно), що похвала ся не загородить ся від мене в сторонах Ахайських.

¹¹ Чого ж? хиба, що не люблю вас? Бог знає (те).

¹² Що ж роблю, те й робити му, щоб відтяти причину тим, що хочуть причини, щоб чим хвалять ся, (у тому) показали ся як і ми.

¹³ Бо такі лжеапостоли, робітники лукаві, прикидають ся апостолами Христовими.

¹⁴ І не диво: сам бо сатана прикидаєть ся ангелом сьвітлим.

¹⁵ Не велика ж річ, коли й слуги його прикидають ся слугами правди. Конець їх буде по ділам їх.

¹⁶ Знов глаголю: щоб ніхто не вважав мене за безумного; коли ж ні, хоч яко безумного мене прийміть, щоб хоч трохи мені похвалитись.

¹⁷ А що глаголю, не глаголю по Господі, а мов би в безумстві, у сій певності похвали.

¹⁸ Яко ж бо многі хвалять ся по тілу, то й я хвалити мусь.

¹⁹ Радо бо терпите безумних, розумними буди.

²⁰ Терпите бо, як хто підневолює вас, як хто жере (вас), як хто обдирає (вас), як хто величаєть ся, як хто бе вас у лице.

²¹ Робом досади глаголю, так ніби ми знемоглись. Коли ж у чому хто осьмілюєть ся (у безумстві глаголю), то й я осьмілююсь.

²² Вони Євреї? І я. Вони Ізраїльтяне? І я. Вони насінне Авраамове? І я.

²³ Христові слуги? (безумствуючи глаголю) я більше: В працях премного, в ранах без міри, у темницях пребагато, при смерті почаству.

²⁴ Од Жидів пять раз по сорок без одного прийняв я.

²⁵ Тричі киями бито мене, а один раз каменовано; тричі розбивав ся корабель, ніч і день пробув я в глибині;

²⁶ у дорогах почаству, у бідах (на) воді, у бідах (од) розбійників, у бідах од земляків, у бідах од поган, у бідах у городі, у бідах у пустині, у бідах на морі, у бідах між лукавими братами;

²⁷ у праці і в журбі, почаству в недосипанню, в голоді і жажді, в постах часто, в холоді й наготі.

²⁸ Опріч того, що остеронь, налягає на мене щоденна журба про всі церкви.

²⁹ Хто знемогає, щоб і я не знемогав? Хто блазнить ся, щоб і я не горів?

³⁰ Коли хвалитись треба, то хвалити мусь тим, що від немочі моєї.

31 Бог, Отець Господа нашого Ісуса Христа, будучи благословен на віки, знає, що я не обманюю.

32 У Дамаску царський намістник Арета, стеріг город Дамашан, хотівши піймати мене;

33 і віконцем у коші спущено мене по стіні, і втік я з рук його.

12

1 Не користь же мені хвалитись, та перейду до видіння і одкриття Господнього.

2 Я знаю чоловіка в Христі перед чотирнайцятьма літами (чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю; Бог знає), підхопленого аж до третього неба.

3 І знаю такого чоловіка (чи в тілі, чи без тіла, не знаю; Бог знає),

4 що був підхоплений у рай, і чув він слова невимовні, що не можна чоловікові промовити.

5 Таким хвалити мусь; собою ж не хвалити мусь, а тільки немощами моїми.

6 Коли бо я схочу хвалитись, не буду безумний, бо говорити му правду; та вдержуюсь, щоб хто мене не вважав над те, чим бачить мене або чує що від мене;

7 І, щоб превеликими відкриттями надто не величатись мені, дано мені колючку в тіло, ангела сатану, нехай бє мене в лице, щоб не величав ся.

8 Про него тричі Господа благав я, щоб відступив від мене.

9 Та Він сказав мені: **Доволі з тебе благодати моєї, сила бо моя в немощі звершується.** Найлюбіше ж оце лучче хвалитись мені немощами моїми, щоб вселилась у мене сила Христова.

10 Тим люблю мені в немочах, докорах, нуждах, гоненнях, тіснотах за Христа; коли бо я немочний, тоді я сильний.

11 Я зробивсь безумним хвалячись; ви мене примусили; бо треба, щоб я був хвалений од вас; нічим бо я негірший од найперших апостолів, хоч я й ніщо.

12 Справді ознаки апостола стались між вами у всякому терпінню, в ознаках, чудесах і силах.

13 Що бо єсть, чим вас упосліджено перед іншими церквами? хиба тим, що я сам не був вам важким? Простіть мені сю кривду.

14 Ось утрете готов я прийти до вас, і не буду важким вам, бо не шукаю вашого, а вас; бо не дітям треба для родителів скарбувати, а родителям для дітей.

15 Мені ж найлюбіш буде втрачуватись і втрачувати себе за душі ваші; хочь вельми вас люблячи, я менше люблений вами.

16 Нехай же буде так, що я не отягчив вас; та може, будши хитрим, підступом обдирав вас?

17 Хиба кого посилав я до вас і через него покористувавсь од вас?

18 Ублагав я Тита, й разом з ним послав брата. Хиба покористувавсь чим од вас Тит? Чи не тим же духом ходили ми? не тими ж слідами?

19 Хиба думаєте знов, що оправдуємось перед вами? Перед Богом у Христі глаголемо; усе ж, любі, на ваше збудування.

20 Боюсь бо, щоб іноді прийшовши, не знайшов вас не такими, як хочу, і щоб ви не знайшли мене таким, якого не хочете: щоб іноді (не було) змагання, зависти, досад, сварок, пересудів, нашептів, пихи, безладу;

21 щоб, як прийду знов, не принизив мене Бог мій між вами, і щоб не оплакував многих, що перше згрішили, та й не покаялись у нечистоті, й блуді, й розпусті, що коїли.

13

¹ Се вже втретє йду до вас. При устах двох свідків або трох стане кожне слово.

² Наперед казав я вам і наперед кажу, мов би був перед вами вдруге, і тепер, не будши між вами, пишу до тих, що перше згрішили, і до всіх інших, що, як прийду знов, то не пощаджу:

³ бо ви шукаєте в мені доказу глаголючого в мені Христа, котрий до вас не немочний, а потужний в вас.

⁴ Бо хоч і розп'ято Його від немощі, та живий Він од сили Божої. Бо хоч і ми немочні в Йому, та жити мемо з Ним од сили Божої в вас.

⁵ Самих себе розбирайте, чи ви в вірі; самих себе вивідайте. Чи то ж не знаєте себе самих, що Ісус Христос у вас єсть? Хиба тільки, що ви недостойні.

⁶ Сподіваю ся ж, що зрозумієте, що ми не недостойні.

⁷ Молю ся ж Богу, щоб ви не зробили ніякого зла, не щоб ми хвальними явили ся, а щоб ви добре зробили, а ми яко нехвальні були.

⁸ Нічого бо не можемо проти правди, а за правду.

⁹ Радуюсь бо, коли ми немочні, ви ж сильні; про се ж і молимо ся на звершенне ваше.

¹⁰ Тим то й не будши між вами, пишу, щоб будши між вами не зробив без'ощадно по властї, котру дав мені Господь на збудованне, а не на руйнування.

¹¹ На останок, браттє, радуйте ся, звершуйтесь, утішайтесь, те ж саме думайте, мирно живіть, то й Бог любови й миру буде з вами.

¹² Витають один одного цілуванням святим. Витають вас, усі святі.

¹³ Благодать Господа Ісуса Христа і любов Божа, і причастє святого Духа з усіма вами. Амінь.

Друге до Коринтян писано з Филип Македонських через Тита та Луку.

ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ГАЛАТ.

¹ Павел апостол (не від людей і не через чоловіка, а через Ісуса Христа й Бога Отця, що воскресив Його з мертвих),

² і все браттє, що зо мною, церквам Галацьким:

³ Благодать вам і мир од Бога Отця і від Господа нашого Ісуса Христа,

⁴ що віддав себе за гріхи наші, щоб збавити нас від сього віку лукавого, по волі Бога й Отця нашого,

⁵ котрому слава на віки вічні. Амінь.

⁶ Дивуюсь, що так скоро одвернулись від покликавшего вас благодаттю Христовою на друге благовістє.

⁷ Воно то не друге, та є такі, що вами колотять, і хочуть перевернути благовістє Христове.

⁸ Та, коли б і ми або ангел з неба проповідував вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема.

⁹ Як перше рекли ми, так і тепер глаголю: коли хто благовіствує вам більш того, що ви прийняли, нехай буде анатема.

¹⁰ Бо чи людей я тепер впевняю (шукаю), чи Бога? чи людям шукаю вгодити? Бо коли б я ще людям угождав, то не був би слугою Христовим.

¹¹ Звіщаю ж вам, браттє, що благовістє, благовіщенє від мене, не єсть по чоловіку.

¹² Ані бо від чоловіка не прийняв я його, ані не навчивсь, а через одкрите Ісуса Христа.

¹³ Чували бо про життє моє колись у Жидівстві, що без міри гонив я церкву Божу, та руйнував її,

¹⁴ і передував я в Жидівстві перед многими ровесниками народу мого, будучи аж надто ревнителем отцівських моїх переказів.

¹⁵ Як же зволив Бог, що вибрав мене від утроби матери моєї, і покликав мене благодаттю своєю,

¹⁶ відкрити в мені Сина свого, щоб я благовістнував Його між поганами, то зараз не радивсь я з тілом і кровю,

¹⁷ ані не вийшов у Єрусалим до тих, що були апостолами перш мене, а пійшов у Аравию, та й знов вернувся у Дамаск.

¹⁸ Потім через три роки пійшов я в Єрусалим, щоб побачитись із Петром, і пробув у нього п'ятнадцять день.

¹⁹ Інших же апостолів я не видів, тільки Якова, брата Господнього.

²⁰ Що ж пишу до вас, ось вам перед Богом, що не обманюю.

²¹ Потім ходив я в сторони Сирські і Киликийські,

²² був же незнаний лицем церквам Жидівським у Христі,

²³ а тільки чували, що гонивший нас колись тепер благовіствує віру, що колись руйнував,

²⁴ і прославляли у мені Бога.

2

¹ Потім, по чотирнайцяти літах, пійшов я знов у Єрусалим із Варнавою, взявши з собою й Тита.

² А пійшов я по відкритті, і предложив їм благовістє, котре проповідую між поганами, тільки на самоті, значнішим, чи не марно я ходжу або ходив.

³ Та й Тит, що був зо мною, не був, яко Грек, примушений обрізатись.

4 А лжебратам, що крадькома ввійшли, щоб підгледіти волю нашу, що маємо в Христі Ісусі, щоб нас підневолити,

5 ми ані на годину не поступились, корючись, щоб істина благовістя пробувала в вас.

6 Від тих же, що здають ся чим бути (які вони колись були, мені байдуже: Бог не дивить ся на лице чоловіка); ті (кажу), що здають ся (чим бути), на мене нічого не наложили.

7 Нї, противно, зрозумівши, що звїрено мені благовісте необрізання, яко ж Петрові обрізання:

8 (хто бо допоміг Петрові до апостольства обрізання, допоміг і мені між поганами;)

9 і, пізнавши благодать, дану мені, Яков, та Кифа, та Йоан, що здавали ся стовпами, дали правиці мені та Варнаві на товаришування, щоб ми (були) для поган, а вони для обрізання;

10 тільки щоб ми вбогих памятали, про що й я дбав, щоб се чинити.

11 Як же прийшов Петр в Антиохию, устав я проти него в вічі, бо заслужив докору.

12 Перше бо нїм прийшли деякі від Якова, він їв з поганами; як же прийшли, таївсь і відлучавсь, боячись тих, що були з обрізання.

13 Лицємірили з ним також і інші Жиди, так що й Варнава зведений був лицємірством їх.

14 Та, як побачив я, що вони неправо ходять по євангелській істині, то я сказав Петрові перед усіма: коли ти, бувши Жидовином, живеш попоганськи, а не пожидівськи, то на що примушуєш поган жити пожидівськи?

15 Ми по природі Жиди, а не грішники з поган;

16 та знаючи, що не оправдуєть ся чоловік ділами закону, а тільки вірою в Христа Ісуса, і ми увірували в Ісуса Христа, щоб оправдитись вірою в Христа, а не ділами закону; бо не оправдить ся ділами закону ніяке тіло.

17 Коли ж, шукаючи оправдитись у Христі, і самі явились грішниками, то чи Христос не служитель гріху? Нехай не буде!

18 Бо коли я знов буду, що зруйнував, то переступником себе представляю.

19 Я бо через закон законів умер, щоб жити Богові.

20 Я розпятий з Христом; живу ж уже не я, а живе Христос у мені; а що живу тепер у тілі, то живу вірою в Сина Божого, що полюбив мене і видав себе за мене.

21 Не відкидаю благодати Божої; коли бо через закон праведність, то Христос марно вмер.

3

1 Ой ви безумні Галати! хто вас очарував, щоб ви не корились правді, (ви) котрим перед очима наперед був прописаний Христос, розпятий між вами?

2 Про одно се хочу довідатись од вас: Чи ділами закону прийняли ви Духа, чи, слухаючи, проповіддю віри?

3 Чи такі ви незмислі, що почавши духом, звершуєте тепер тілом?

4 Марно стільки ви терпіли? Коли б тільки марно!

5 Хто подає вам Духа і робить чудеса між вами, чи ділами закону, чи проповіддю віри?

6 Яко ж Авраам вірував у Бога, і полічено йому за праведність.

7 Знайте ж, що хто од віри, ті сини Авраамові.

8 І писання знаючи наперед, що Бог вірою оправдує поган, благовістило Авраамові: що в тобі благословлять ся всі народи.

9 Тим же хто од віри, ті благословенні із вірним Авраамом.

10 Которі ж од діл закону, ті під клятьбою; писано бо: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книзі закону, щоб робити те.

11 А що ніхто законом не оправдуєть ся перед Богом, се явно, бо праведний вірою жив буде.

12 Закон же не од віри, та которий чоловік робити ме те, жити ме в тому.

13 Христос викупив нас од клятьби закону, ставшись за нас клятьбою, (писано бо: Проклят всяк, хто висить на дереві,)

14 щоб на поган благословенне Авраамове прийшло в Христї Ісусї, щоб обітування Духа прийняли ми через віру.

15 Братте, по чоловічі глаголю; одначе чоловічого закону ствердженого ніхто не відкидає, ані додає до него.

16 Авраамові ж виречені обітування і насінню його. Не сказано: І насінням, яко про многі, а яко про одно: І насінню твоєму, що єсть Христос.

17 Оце ж глаголю, що звіту перше ствердженого від Бога про Христа, закон, що постав чотириста й трийцять літ потім, не нехтує, так щоб обернути в ніщо обітування.

18 Бо коли від закону наслідде, то вже не від обітування; Аврааму ж обітуванням дарував Бог.

19 Що ж тоді закон? Задля переступів додано його, доки прийде насінне, котрому обітувано; (і був він) уряджений через ангелів рукою посередника.

20 Посередник же не єсть (посередник) одного, а Бог один.

21 То хіба закон проти обітувань Божих? Нехай не буде! Бо коли б дано закон, що міг би оживляти, то справді від закону була б праведність.

22 Ні, зачинило писання усе під гріхом, щоб обітування од віри Ісус-Христової дане було віруючим.

23 Перше ж приходу віри, під законом стережено нас зачинених на віру, що мала відкритись.

24 Тим же закон був нам учителем, (щоб привести нас) до Христа, щоб вірою нам оправдитись.

25 Як же прийшла віра, то вже ми не під учителем.

26 Усі бо ви сини Божі вірою в Ісуса Христа.

27 Скільки бо вас у Христа хрестилось, у Христа одягли ся.

28 Нема Жидовина, ні Грека; нема невольника, ні вільного; нема мужеського полу, ні женського: усі бо ви одно, в Христї Ісусї.

29 Коли ж ви Христові, то ви насінне Авраамове, і по обітованню наслідники.

4

1 Глаголю ж: Доки наслідник малоліток, доти не відрізняєть ся від слуги, хоч він і пан усього,

2 а єсть під опікунами та доморядниками аж до нароку отця.

3 Так же й ми, як були малолітками, були підневолені первотинами світа.

4 Як же прийшла повня часу, послав Бог Сина свого, що родивсь від жени і був під законом,

5 щоб викупив тих, що під законом, щоб ми прийняли всиновлення.

6 А що ви сини, то послав Бог Духа Сина свого в серця ваші, що покликує: Авва, Отче!

7 Тим же вже більш не невольник еси, а син; коли ж син, то й наслідник Божий через Христа.

8 Тільки ж тоді, не знаючи Бога, служили ви тим, що не по природі були богами.

9 Тепер же, знаючи Бога, більше ж будучи познані від Бога, як вертаєтесь до немочних та мізерних первотин, котрим знов наново служити хочете?

10 Ви вважаєте на дні, місяці, пори й літа.

11 Боюсь за вас, що може марно працював коло вас.

12 Будьте, браттє, благаю вас, як і я: бо й я (такий), як ви. Нічим ви мене не скривдили.

13 Ви ж знаєте, що я у немощі тіла благовістив вам перше.

14 І не погордували ви спокусою, що була в тілі моїм, ані відопхнули, а як ангела Божого прийняли мене, як Христа Ісуса.

15 Аже ж то було блаженство ваше! Свідкую бо вам, що коли б можна, ви б тоді, вирвавши очі свої, оддали мені.

16 То чи вже став я ворогом вам, говорячи вам правду?

17 Ревнують про вас не добре, а хочуть відлучити вас, щоб ви про них ревнували.

18 Добре ж ревнувати всякого часу в доброму, тай не тільки, як я приходжу до вас.

19 Діточки мої, (ви,) котрими знов мучусь (перед родинами), доки Христос в'образить ся у вас,

20 хотів би я бути у вас сьогодні і змінити голос мій: бо я в непевності про вас.

21 Скажіть мені, ви, що хочете бути під законом: хіба ви закону не слухаєте?

22 Писано бо, що Авраам мав два сини, одного від невольниці, а одного од вільної.

23 Та що був од невольниці, родивсь по тілу, а що од вільної, по обітницї.

24 Се ж иносказання; се бо два завіти: один з гори Синає, що родить у неволю, котра єсть Агара.

25 Бо Агара, се Синай, гора в Аравії, прикладаєть ся ж до теперішнього Єрусалиму, і служить з дітьми своїми.

26 А вишній Єрусалим вільний; він мати всім нам.

27 Писано бо: Звеселись, що не роджаєш; гукай та покликуй, ти, що не мучилась; бо в одинокої багато дітей, більш ніж у тієї, що має чоловіка.

28 Ми ж, браттє, по Ісааку діти обітвання.

29 Та, як тоді, хто родивсь по тілу, гонив того, хто по духу, так і тепер.

30 Тільки ж бо що глаголе писання? Вижени невольницю й сина її, не має бо наслідувати син невольниці з сином вільної.

31 Оце ж, браттє, ми не діти невольниці, а вільної.

5

1 У волі ж оце, котрою Христос визволив нас, стійте, і під ярмо неволі знов не піддавайтесь.

2 Ось я Павел глаголю вам, що коли ви обрізуєтесь, Христос вам нічого не допоможе.

3 Свідкую ж знов кожному чоловіку обрізаному, що винен увесь закон чинити.

4 Обернулись ви в ніщо (одійшовши) від Христа; (ви,) що оправдуєтесь законом, од благодати відпали.

5 Ми бо духом од віри надії праведности ждемо.

6 Бо в Христі Ісусі ні обрізанне нічого не може, ні необрізанне, а віра, любовю сильна.

7 Ви бігли добре. Хто заборонив вам коритись правді?

8 Сей перекір не від того (приходить), хто покликав вас.

⁹ Трошки квасу все місиво квасить.

¹⁰ Покладаюсь на вас у Господі, що не думати мете нічого іншого, а хто колотить вами, понесе свій осуд, хто б він ні був.

¹¹ Я ж, браттє, коли ще проповідую обрізання, то чого ще гонять мене? Тоді обернеться в ніщо поблазнь хреста.

¹² Ой коли б відсічено тих, що колотять вами!

¹³ Ви бо, браттє, покликані на волю; тільки щоб воля ваша не була причиною (до гріха) тілу; а любовю служіть один одному.

¹⁴ Увесь бо закон в одному слові сповняється: Люби ближнього твого, як себе самого.

¹⁵ Коли ж ви гризете й заїдаєте один одного, то гледіть, щоб не були пожерті один від одного.

¹⁶ Глаголю ж: Духом ходіть, і хотіння тілесного не звершуйте.

¹⁷ Бо тіло бажає (того що) проти духа, а дух, (що) проти тіла; се ж одно другому противить ся, щоб не, що хочете, те робили.

¹⁸ Коли ж водитесь духом, то ви не під законом.

¹⁹ Явні ж діла тілесні; оце вони: перелюб, блуд, нечистота, розпуст,

²⁰ ідолослуження, чарування, ворогування, сваря, ненависть, гнів, суперечки, незгода, ересі,

²¹ зазисть, убийство, п'янство, бенкети й таке інше. Се наперед глаголю вам, яко ж і наперед глаголав, що хто таке робить, ті царства Божого не наслідять.

²² А овоч духа: любов, радість, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра,

²³ тихість, вдержливість. На таких нема закону.

²⁴ А которі Христові, ті розп'яли тіло з страстьми і хотінням.

²⁵ Коли духом живемо, духом і ходімо.

²⁶ Не буваймо марнославні, один одного роздражнюючи і один одному зазидуючи.

6

¹ Браттє, хоч і впаде чоловік у яке прогрішення, ви, духовні, направляйте такого духом тихости, доглядаючи себе, щоб і тобі не бути спокушеним.

² Один одного тягарі носіть, і так сповняйте закон Христів.

³ Коли бо хто думає, що він що єсть, бувши нічим, сам себе обманює.

⁴ Діло ж своє нехай випробовує кожен, тоді хвалу в собі мати ме, а не в іншому.

⁵ Кожен бо свій тягар нести ме.

⁶ Нехай же ділить ся той, хто учить ся слова, з тим, хто навчає всього доброго.

⁷ Не обманюйте себе: З Бога насъміятись не можна; що бо чоловік сіє, те й жати ме.

⁸ Бо хто сіє тілу своєму, од тіла жати ме зотлінне; а хто сіє духу, од духа пожне життє вічне.

⁹ Добре ж роблячи, не вниваймо, свого бо часу своє жати мем, не ослабіваячи.

¹⁰ Тим же оце, доки час маємо, робімо добро всім, а найбільш товаришам по вірі.

¹¹ Бачите, який великий лист написав я вам своєю рукою.

¹² Которі хочуть хвалитись по тілу, ті примушують вас обрізуватись, тільки щоб за хрест Христів гонимим їм не бути.

¹³ Бо і ті, що обрізались, і самі закону не додержують, а хочуть, щоб ви обрізувались, аби в вашому тілі хвалитись.

¹⁴ Мене ж не доведи (Боже) хвалитись (чим небудь) тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, котрим мені світ розп'ято, а я світові.

¹⁵ У Христі бо Ісусі ні обрізанне нічого не може, ні необрізанне, а нове створіння.

¹⁶ І котрі по правилу сьому живуть, мир на них і милість і на Ізраїлі Божому.

¹⁷ На останок, нехай ніхто не завдає мені журби; бо я рани Господа Ісуса на тілі моїм ношу.

¹⁸ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим, браттє. Амінь.

До Галат писано з Риму.

ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ЄФЕСЯН.

¹ Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, до съвятих у Єфесі і до вірних у Христї Ісусї:

² Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа.

³ Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що благословив нас усяким благословеннєм духовним на небесах у Христї,

⁴ яко ж вибрав нас у Йому перед оснуваннєм сьвіта, щоб бути нам сьвятим і непорочним перед Ним у любови,

⁵ наперед призначивши нас на всиновленне собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотїння свого,

⁶ на похвалу славної благодати своєї, котрою обдарував нас в своїм Улюбленім,

⁷ в котрому маємо збавленне кровю Його й оставленне гріхів по багатству благодати Його,

⁸ котру намножив нам у всякій премудростї і розумі,

⁹ об'явивши нам тайну волі своєї по благоволенню своєму, котру перше постановив у собі,

¹⁰ щоб у порядкуванню сповнення времен зібрати все в Христї, те, що на небесах, і те, що на землі,

¹¹ у тому, в котрому й ми наслідниками зробили ся, будши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по радї волі своєї,

¹² щоб ми, котрі перше вповали на Христа, були на хваленне слави Його;

¹³ і в котрому й ви (впевнились), почувши слово правди, благовісте спасення вашого, і в котрого увірувавши, ви запечатані Духом обітування сьвятим,

¹⁴ котрий єсть задаток насліддя нашого на викуп придбаного, в похвалу слави Його.

¹⁵ Того й я, чувши про вашу віру в Господа Ісуса і любов до всіх сьвятих,

¹⁶ не перестаю дякувати за вас, роблячи спомин про вас у молитвах моїх,

¹⁷ щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам духа премудрости й відкриття на познання Його,

¹⁸ просвічені очі серця вашого, щоб зрозуміли ви, що за впованне поклику Його, і що за багатство славного насліддя Його в сьвятих,

¹⁹ і що за безмірне величчє сили Його в нас, котрі віруємо, по дійству превеликої потуги Його,

²⁰ котру вдїяв у Христї, воскресивши Його з мертвих і посадивши по правицї в себе на небесах,

²¹ вище всякого начальства, і власти, і сили, і панування, і всякого імени, названого не тільки в сьому віку, та й у будучому,

²² і все покоровив під ноги Його, й дав Його яко голову над усім у церкві,

²³ котра єсть тіло Його, повня Того, хто сповняє все у всьому.

2

¹ І вас (оживив), що були мертві провинами й гріхами вашими,

² в котрих колись ходили по віку сьвіта сього, робом князя власти воздушної, духа, що тепер орудує в синах перекору,

³ між котрими й ми всі жили колись у хотїнню тіла нашого, чинивши волю тіла й думок, і були по природі дітьми гніва, як і інші.

⁴ Бог же, багатий на милість, по превеликій любові своїй, котрою полюбив нас,

⁵ і нас, мертвих провинами, оживив укупі з Христом (благодаттю ви спасені),

⁶ і воскресив з Ним, і дав нам сидіти вкупі на небесних (місцях) у Христі Ісусі,

⁷ щоб показав у віках грядущих безмірне багатство благодати своєї благостю до нас через Ісуса Христа.

⁸ Благодаттю бо ви спасені через віру; і се не од вас: се Божий дар;

⁹ не від діл, щоб ніхто не хвалив ся.

¹⁰ Його бо ми твориво, сотворені в Христі Ісусі на добрі діла, котрі наперед призначив Бог, щоб ми в них ходили.

¹¹ Тим же споминайте, що ви (були) колись погане в тілі, звані необрізаннем від рекомого обрізання у плоті, рукотвореного;

¹² що були ви того часу без Христа, відчужені від громади Ізраїлевої і чужі завітові обітування, не маючи надії і безбожні в сьвітї.

¹³ Тепер же в Христі Ісусі ви, що були колись далеко, стали близькі кровю Христовою.

¹⁴ Він бо мир наш, що зробив з обох одно, і розвалив середню перегородню стїну;

¹⁵ вражду тілом своїм, закон заповідей наукою обернув у ніщо, щоб з двох зробити собою одного нового чоловіка, роблячи мир,

¹⁶ і примирити з Богом обох ув одному тілі хрестом, убивши ворогування на ньому;

¹⁷ і прийшовши благовістив мир вам, далеким і близьким,

¹⁸ тим що через Його маємо приступ обоє в одному Дусі до Отця.

¹⁹ Тим же оце вже ви більш не чужі і захожі, а товариші сьвятим і домашні Божі;

²⁰ збудовані на підвалині апостолів і пророків, а угловий (камінь) сам Ісус Христос;

²¹ на котрому вся будівля, докупи споена, росте в церкву сьвяту в Господї.

²² На Ньому й ви збудовуєтесь на оселю Божу Духом.

3

¹ Того ради й я, Павел, вязник Ісус-Христів за вас поган.

² Коли ви чували про служення благодати Божої, даної мені між вами,

³ що одкриттем обявилась мені тайна (яко ж перше я написав коротко,

⁴ з того можете, читаючи, зрозуміти розум мій у тайні Христовій),

⁵ котра в інших родах не обявилась синам чоловічим, яко ж тепер одкрилась сьвятим Його апостолам і пророкам Духом,

⁶ що погане також наслідники, однотїлесники і спільники обітування Його в Христі через благовісте,

⁷ котрому став я служителем по дару благодати Божої, даної мені по дійству сили Його.

⁸ Мені, меньшому всіх сьятих, дана ся благодать, благовістити між поганами про недосліджене багатство Христове,

⁹ і з'ясувати всім, що се за спільність тайни, закритої од віків у Бозї, що створив усе Ісусом Христом,

¹⁰ щоб обявилась тепер князівствам і силам на небесах через церкву усяка премудрість Божа,

¹¹ по вічному постановленню, котре зробив у Христі Ісусі, Господі нашому,

¹² в котрому маємо сьміливість і приступ у надії через віру Його.

¹³ Тим же благаю вас не смутитись горем моїм про вас, котре єсть слава ваша.

¹⁴ Того ж то приклоняю коліна мої перед Отцем Господа нашого Ісуса Христа,

¹⁵ від котрого всяке отцівство на небесах і на землі зветь ся,

¹⁶ щоб дав вам по багатству слави своєї утвердитись силою через Духа Його у нутряному чоловіку,

¹⁷ щоб Христос вселив ся вірою в серця ваші, щоб ви, закоренившись і оснувавшись у любови,

¹⁸ могли зрозуміти з усіма сьвятими, що таке ширина, й довжина, й глибина, й висота,

¹⁹ і зрозуміти любов Христову, що перевисшує (всякий) розум, щоб сповнились усякою повнею Божою.

²⁰ Тому ж, хто може зробити геть більш над усе, чого просимо або думаємо, по силі, що дійствує в вас.

²¹ Тому слава в церкві в Христі Ісусі по всі роди на віки вічні. Амінь.

4

¹ Благаю ж оце вас я, вязник у Господі, ходити достойно поклику, яким вас покликано,

² з усякою смирнотою й тихостою, з довготерпеливістю, терплячи один одного в любови,

³ стараючись держати єдиненне духа в мирному союзі.

⁴ Одно тіло й один дух, яко ж і покликані в одній надії вашого покликання;

⁵ один Господь, одна віра, одно хрещенне,

⁶ один Бог і Отець усіх, що над усіма й через усіх і в усіх вас.

⁷ Кожному ж з нас дана благодать по мірі даровання Христового.

⁸ Тим же глаголе: Зійшовши на висоту, полонив еси полонь, і дав дари людям.

⁹ (А те [слово] зійшов, що ж воно [значить], коли не те, що перш зійшов у найнищі сторони землі?

¹⁰ Хто зійшов додолу, се Той, що й зійшов вище всіх небес, щоб сповнити все.)

¹¹ І Він настановив інших апостолами, а інших пророками, а інших благовістниками, а інших пастирями та учителями,

¹² на звершенне сьвятих, на діло служення, на збудуванне тіла Христового,

¹³ доки дійдемо всі до з'єдинення віри і познання Сина Божого, до чоловіка звершеного, до міри зросту сповнення Христового,

¹⁴ щоб більш не бути малолітками, хвилюючись і кидаючись від усякого вітру науки, в омані людській, у лукавстві до підступного заблуду,

¹⁵ а ходячи поправді в любови помножаймо все в Того, котрий єсть голова, Христос,

¹⁶ котрого все тіло зложено і звязано всякою увяззю спромоги по дійству, (яке є) в мірі кожної часті, робить зрост тіла на збудуванне самого себе в любові.

¹⁷ Се ж оце глаголю і сьвідкую в Господі, щоб вам більш не ходити, яко ж і інші погане ходять у суєті ума свого,

¹⁸ оморочені мислями, відчужені від життя Божого через невіжество, що єсть в них, через окаменінне сердець їх.

¹⁹ Вони, зробившись безчуттєвними, оддали себе розпусту, щоб робити всяку нечистоту в зажерливості.

²⁰ Ви ж не так познали Христа:

²¹ коли ж бо чули Його і в Йому навчились, що істина в Ісусі,

22 щоб відложити вам по першому життю давнього чоловіка, що тліє в похотях лукавих,

23 а обновлятись духом ума вашого,

24 та й одягнутись у нового чоловіка, створеного по Богу в праведности і святости правди.

25 Тим же, відкинувши лож, говоріть правду кожен до ближнього свого; бо ми один одному члени.

26 Гнівайтесь та й не грішіть: нехай сонце не зайде у гніві вашому.

27 Ані давайте місця дияволу.

28 Хто крав, більш не крадь, а лучче працєю, роблячи руками своїми добре, щоб мав що подати тому, хто в нужді.

29 Всяке гниле слово нехай не виходить з уст ваших, а тільки таке, що годить ся на збудування віри, щоб подало благодать тим, хто чує.

30 І не засмучуйте Духа святаго Божого, котрим ви запечатані в день викупу.

31 Усяка гіркість, і гнів, і ярость, і крик, і лайка нехай зникне од вас із усім лихим.

32 Бувайте ж один до одного добрі, милосерні, прощаючи один одному, яко ж і Бог у Христі простив вам.

5

1 Оце ж будьте послідувачами Божими, як любі діти,

2 і ходіть у любові, яко ж і Христос улюбив нас і оддав себе за нас на жертву і на посвят Богу, у солодкі пахощі.

3 Блуд же і всяка нечистота або зажерливість нехай і не згадуєть ся між вами, як подобає святим,

4 ні безсором і дурні слова, або жарти і неподобіє; а лучче дякування.

5 Се бо знайте, що ні один блудник, або нечистий, або зажерливий, котрий єсть ідолослужитель, не має насліддя в царстві Христа і Бога.

6 Нехай ніхто не зводить вас марними словами, бо за се приходять гнів Божий на синів непокірних.

7 Не бувайте ж спільниками їх.

8 Ви бо були колись тьмою, тепер же (ви) світло в Господі; ходіть же яко діти світла:

9 (бо овоч духа — у всякій добрості і праведності і правді.)

10 допевняючись, що єсть угодне Богові.

11 І не приставайте до неплідних діл тьми, а лучше ж винуйте їх.

12 Що бо дієть ся потай у них, соромно й казати.

13 Усе ж обвинувачене від світла виявляєть ся; все бо виявлене єсть світло.

14 Того ж то глаголе: Устань, сонний, і воскресни з мертвих, то й освітіть тебе Христос.

15 Гледіть же, як би вам оглядно ходити, не яко немудрі, а яко мудрі,

16 викуплюючи час, бо дні лихі.

17 Тим-то не бувайте нерозумними, а розумійте, що єсть Божа воля.

18 І не впивайтесь вином, бо в йому розпуст, а сповняйте себе Духом,

19 бесідуючи між собою псальмами, та гимнами, та піснями духовними, співуючи та виграючи в серцях ваших Господеві,

20 дякуючи всякого часу за все в ім'я Господа нашого Ісуса Христа Богові і Отцеві,

21 корючись один одному в страху Божім.

22 Жінки, коріть ся своїм чоловікам, як Господеві,

²³ тим що чоловік голова жінки, як і Христос голова церкви, і Він спаситель тіла.

²⁴ А як церква корить ся Христу, так і жінки своїм чоловікам у всьому.

²⁵ Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив церкву, і себе видав за неї,

²⁶ щоб освятити її, очистивши купіллю води у слові,

²⁷ щоб поставити її перед собою славною церквою, що не має казки або пороку або чого такого, а щоб була свята і непорочна.

²⁸ Так мусять чоловіки любити своїх жінок, як свої тіла; хто бо любить свою жінку, себе самого любить.

²⁹ Ніхто бо ще ніколи тіла свого не зненавидів, а годує і гріє його, яко ж і Господь церкву;

³⁰ тим що ми члени тіла Його, від тіла Його і від костей Його.

³¹ Того-то покине чоловік батька свого й матір, і пригорнеть ся до жінки своєї, і будуть удвох одно тіло.

³² Тайна се велика, я ж глаголю що до Христа і до церкви.

³³ Тим то і ви по одному кожен свою жінку так нехай любить, як і себе, а жінка нехай боїть ся свого чоловіка.

6

¹ Діти, слухайте своїх родителів у Господі, се бо по правді.

² Поважай батька твого і матір: се перва заповідь із обітуванням:

³ щоб добре тобі було і був ти довголітєн на землі.

⁴ І ви, батьки, не роздрознюйте дітей своїх, а зрощуйте їх у науці і напаминанню Господньому.

⁵ Слуги, слухайте панів по тілу з страхом і трепетом, у простоті серця вашого, яко ж і Христа,

⁶ не перед очима тільки служачи, яко чоловікоугодники, а яко слуги Христові, чинячи волю Божу од душі,

⁷ з охотою служачи, як Господу, а не як людям,

⁸ знаючи, що кожен, хто зробить що добре, прийме те від Господа, чи то невільник, чи вільний.

⁹ І ви, пани, робіть те ж саме їм, попускаючи їм грізбу, знаючи, що й вам самим і їм єсть Пан на небесах, і вважання на лице нема в Него.

¹⁰ На останок, братте моє, кріпіть ся в Господі і в потузі сили Його.

¹¹ Одягніть ся у всю зброю Божу, щоб змогли ви стояти проти хитрощів дияволських.

¹² Бо наша боротьба не з тілом і кровю, а з князівствами, і з властями і з миродержителями тьми віка сього, з піднебесними духами злови.

¹³ Того-то прийміть усю зброю Божу, щоб змогли встояти в день лютий і, все зробивши, стояти.

¹⁴ Стійте ж оце, підперезавши поясницї ваші правдою і одягнувшись у броню (панцир) праведности,

¹⁵ і обувши ноги в готовість благовіствування миру,

¹⁶ над усе ж узявши щит віри, котрим здолієте всі розпалені стріли лукавого вгасити;

¹⁷ і шолом спасення візьміть і меч духовний, котрий єсть слово Боже.

¹⁸ Всякою молитвою і благанням молячись всякого часу духом і в сьому пильнуйте в усякому терпінню і благанню за всіх святих,

¹⁹ і за мене, щоб мені дано слово на відкривання уст моїх, щоб сміливо обявляти тайну благовістя;

²⁰ Його ж я й послав у кайданах, щоб у ньому був сьміливий, яко же подобає мені глаголати.

²¹ А щоб і ви знали про мене, що я роблю, усе скаже вам Тихик, любий брат і вірний слуга в Господі,

²² котрого я й послав до вас, щоб ви знали про наші справи, і щоб він утішив серця ваші.

²³ Мир браттю і любов з вірою від Бога Отця і Господа Ісуса Христа.

²⁴ Благодать з усіма, хто любить Господа нашого Ісуса Христа в незотлінню. Амінь.

До Єфесян писано з Риму через Тихика.

ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИПЯН.

¹ Павел та Тимотей, слуги Ісуса Христа, до всіх съвятих у Христї Ісусї, що в Филипах, з єпископами і дияконами:

² Благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.

³ Дякую Богу моему при всякому споминї про вас,

⁴ (завсїди в кожній молитві моїй за всіх вас з radoщами молячись,)

⁵ за товаришування ваше в благовістї від першого дня й досї,

⁶ впевнившись про те, що хто розпочав у вас добре діло, звершувати ме аж до дня Ісуса Христа.

⁷ Яко ж праведно єсть менї се думати про всіх вас, тим що маю вас у серці і у в'язниці моїй і в оборонї і в утвердженнї благовістя, вас усіх, спільників моїх благодати.

⁸ Бог бо менї свідок, як я люблю усіх вас по милости Ісус-Христовій.

⁹ І про се молюсь, щоб любов ваша ще більш та й більш достаткувала у розумї і у всякому чутті,

¹⁰ щоб допевнитись вам, що лучче, і щоб були чисті і непорушені в день Христа,

¹¹ сповнені овочами праведности через Ісуса Христа на славу й хвалу Божу.

¹² Хочу ж, щоб ви, браттє, зрозуміли, що те, що сталося менї, більш на користь благовістя вийшло,

¹³ так що кайдани мої в Христї обявилися у всьому судищі і по всіх інших (місцях),

¹⁴ і більше братів у Господї, упевнившись кайданами моїми, ще більш осмілились без страху глаголати слово.

¹⁵ Деякі з зависти та перекору, а інші з доброї волї проповідують Христа.

¹⁶ Інші з перекору проповідують Христа, не щиро, думаючи завдати горя кайданам моїм,

¹⁷ а другі з любови, знаючи, що я за оборону благовістя (в кайданах) лежу.

¹⁸ Що ж бо? тільки все таки, чи для виду, чи по правді, Христос проповідуєть ся; і я сим радуюсь і радувати мусь.

¹⁹ Знаю бо, що се обернеть ся на моє спасеннє вашою молитвою і поміччю Духа Ісус-Христового,

²⁰ по дождиданню і надії моїй, що нї в чому не осоромлюсь, а з усією сьміливістю, як завсїди, так і тепер звеличить ся Христос у тілі моїм, чи то життєм, чи то смертю.

²¹ Бо життє менї Христос, а смерть надбаннє.

²² Коли ж жити менї тілом, се менї овоч діла, то що й вибрати, не знаю.

²³ Тїсно бо менї від обох, маючи бажаннє розв'язатись (із тілом), та з Христом бути; багато бо воно лучче.

²⁴ А щоб пробувати в тілі, се нужніщ ради вас.

²⁵ І певно знаю, що зістанусь (у тілі) і пробувати му з усіма вами на вашу користь і радість віри,

²⁶ щоб ваша похвала много достаткувала в Христї Ісусї, як прийду знов до вас.

²⁷ Тільки достойно благовістя Христового живіть, щоб, чи я прийду та побачу вас, чи то й не буду між вами, почув про вас, що стоїте в одному дусї, і однією душею боретесь за віру євангелську,

28 і не жахаючись ні в чому від противників; се їм явний знак погибелі, а вам спасення, і воно від Бога.

29 Бо вам дано, що до Христа, не тільки в Него вірувати, та задля Него й страждати,

30 маючи ту ж боротьбу, яку в мені виділи, і тепер чуєте про мене.

2

1 Коли ж оце (є) утішення в Христі, або яка одрада любови, коли (є) яка спільність духа, коли (є) яка милість і милосерде,

2 то сповніть мою радість, щоб однаково думали, одну любов маючи, один дух і один розум.

3 Нічого (не роблячи) перебором або з марної слави; а смирним розумом один одного вважаючи більшим себе.

4 Не про своє кожен, а також про другого (справи) кожен дбайте.

5 Так бо нехай думаєть ся у вас, як і в Христі Ісусі,

6 котрий, бувши в образі Божому, не вважав хижацтвом бути рівним Богу;

7 тільки ж умалив себе, прийнявши вид слуги, бувши в подобії чоловічому,

8 і здававшись видом, яко чоловік, принизив себе, бувши слухняним аж до смерти, смерти ж хрестної.

9 Тим же і Бог Його високо возніс, і дав Йому імя, більше всякого імени,

10 щоб в імя Ісусове приклонилось усяке коліно, що на небі, і на землі, і під землею,

11 і щоб усякий язик визнавав, що Господь Ісус Христос у славу Бога Отця.

12 Тим же, любі мої, яко ж завсіди слухали ви мене, не тільки як се за мого побиту між вами, а й тепер ще більш за моїм непобитом, із страхом і трепетом про своє спасенне дбайте.

13 Бог бо се робить у вас, щоб і хотіти (вам) і робити по (Його) вподобі.

14 Усе робить без нарекання і розбирання,

15 щоб ви були безвинними і чистими, дітьми Божими непорочними серед лукавого і розворотного роду, що між ними ви сияєте як світила в світі,

16 держачи (перед ними) слово життя, на похвалу мені в день Христів, що не дурно ходив я, ані дурно працював.

17 Та хоч і приносять мене в жертву і служенне віри вашої, я (тим) радуюсь і веселюсь із усіма вами.

18 Тим же самим і ви радуйтеся і веселіть ся зо мною.

19 Уповаю ж в Господі Ісусі незабаром послати до вас Тимотея, щоб і мені радіти душею, довідавшись про вас.

20 Нікого бо не маю рівного (йому) душею, щоб (так) щиро дбав про вас.

21 Усі бо свого шукають, а не Ісус-Христового.

22 Ви ж досвід його знаєте; тим, що як батькові дитина, так він служив зо мною в благовісті.

23 Сього ж оце надіюсь послати зараз, скоро тільки довідаюсь, як воно буде зо мною.

24 Маю ж надію в Господі, що й сам скоро прийду.

25 Вважав же я потрібним послати до вас Єпафродита, брата й товариша мого в праці і боротьбі, а вашого посла й слугу в потребі моїй.

26 Яко ж бо жадав (бачити) всіх вас і тужив тим, що ви чули, що він нездужав.

27 Бо й нездужав мало що не до смерти, та Бог помилював його; не його ж тільки, та й мене, щоб не було мені смутку на смуток.

28 Оце ж скоріш посла я його, щоб ви, побачивши його знов, зраділи, та й я менше мав смутку.

²⁹ Прийміть же оце його в Господі з усякими radoщами, і таких держіть у повазі,

³⁰ тим що він за діло Христове був близько смерті, не дбаючи про своє життя, аби сповнити недостаток служення вашого мені.

3

¹ На останок, браттє моє, радуйтеся у Господі. Те ж саме писати вам мені не противно, для вас же певно.

² Остерігайтесь собак, остерігайтесь лихих робітників, остерігайтесь відрізаня.

³ Ми бо обрізанне, котрі духом Богу служимо, і хвалимось в Ісусі Христі, а не в тілі надіємось,

⁴ хоч і я маю також надію в тілі. Коли хто инший думає надіятись у тілі, то я тим більш, —

⁵ обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїлевого, з коліна Беняминового, Євреїн з Євреїв, по закону Фарисей,

⁶ по ревности гонив я церкву, по праведности законній непорочен.

⁷ Та що було мені надбаннем, те вважав я за втрату ради Христа.

⁸ Так оце я все вважаю за втрату ради вищого розуміння Христа Ісуса, Господа мого, ради котрого я все втеряв, і вважаю все за сьмітте, аби придбати Христа,

⁹ та й явитись у Ньому, не маючи моєї праведности, що від закону, а (маючи) ту, що вірою Христовою (здобувається), праведність від Бога у вірі,

¹⁰ щоб розуміти Його, і силу воскресення Його, і спільність мук Його, приподоблюючись смерті Його,

¹¹ аби тільки досягнути до воскресення мертвих.

¹² Не тим, щоб уже я достиг, або вже був звершений; гоню ж, чи не достигну того, за що і Христос Ісус достиг мене.

¹³ Браттє, я про себе не думаю, що я вже достиг; одно ж (роблю), забуваючи вже те що позаду, і сягаючи по те, що спереду,

¹⁴ біжу до мети по нагороду вишнього поклику Божого в Христі Ісусі.

¹⁵ Скільки оце (нас) звершених, се думаймо, і коли що инакше думаєте, то й се Бог вам одкриє.

¹⁶ Тільки ж (те), до чого ми достигли, (єсть) одним правилом жити і те саме думати.

¹⁷ Приподоблюйтесь до мене, браттє, і вважайте, хто так ходить, яко ж маєте за взір нас.

¹⁸ (Многі бо ходять, про котрих не раз говорив я вам, тепер же й плачучи говорю, про ворогів хреста Христового,

¹⁹ котрим кінець — погибель, котрим Бог черево, а слава в соромі їх, котрі про земне думають.)

²⁰ Наше бо життя єсть на небесах, звідкіля ждемо і Спасителя, Господа нашого Ісуса Христа, котрий переобразить тіло смирення нашого, щоб було подобне тілу слави Його, по дійству, котрим зможе і покорити собі все.

4

¹ Тим же, браттє моє любе й жадане, радосте і вінче мій, стійте так у Господі, любі.

² Благаю Єводию, благаю і Синтихию, щоб однаково думали в Господі.

³ Благаю й тебе, щирий товаришу, помагай їм, що працювали в благовістнуванню зо мною, і з Климентом, і з иншими помічниками моїми, котрих імення в книзі життя.

⁴Радуйтеся завсїди в Господї, і знов кажу: радуйтеся.

⁵Тихість вашу нехай зрозуміють усі люди. Господь близько.

⁶Не журіть ся нічим, а у всьому молитвою і благаннем з подякою нехай об'являють ся прошення ваші перед Богом.

⁷І мир Божий, що вище всякого розуму, нехай хоронить серця ваші і мислі ваші в Христї Ісусї.

⁸На останок, браттє, що правдиве, що чесне, що праведне, що чисте, що liebe, що хвалебне, коли (є в чому) яка чеснота й коли (є) яка похвала, про се помишляйте.

⁹Чого ви і навчилися, і прийняли, й чували, й видали в менї, те чиніть, то Бог миру буде з вами.

¹⁰Зрадїв же я в Господї вельми, що вже раз згадали дбати про мене; ви ж бо й дбали, та не мали догідного часу.

¹¹Не задля недостатку глаголю; я бо навчивсь, що маю, тим і вдовольнятись.

¹²Умію і смирити ся, умію й достаткувати; усюди й у всьому навчивсь і насичати ся, й голодувати, й достаткувати й недостаток терпіти.

¹³Все здолію в Христї, що мене покрєпляє.

¹⁴Одначе добре ви зробили, що приймаєте участь у моєму горю.

¹⁵Знаєте ж і ви, Филипяне, що в починї благовіствування, як вийшов я з Македонії, ні одна церква не пристала до мене що до давання й приймання, тільки ви одні.

¹⁶Бо й в Солунь раз і вдруге прислали ви на мою потріб.

¹⁷Не то щоб я шукав дару, а шукаю овочу, що намножуєть ся на користь вашу.

¹⁸Прийняв же я все і достаткую. Сповнив ся, прийнявши від Єпафродита послане од вас, солодкі пахощі, жертву приятну, угодну Богу.

¹⁹Бог же мій нехай сповнить усяку потріб вашу, по багатству своєму в славі, в Христї Ісусї.

²⁰Богу ж і Отцеві нашому слава на віки вічні. Амінь.

²¹Витайте всякого сьвятого в Христї Ісусї. Витають вас брати, що зо мною.

²²Витають вас усі сьвяті, а найбільш которі з кесаревого дому.

²³Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

До Филипян писано з Риму через Єпафродита.

ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО КОЛОСЯН.

¹ Павел, апостол Ісус-Христа волею Божою, та Тимотей брат,

² до съвятих і вірних братів у Христї, що в Колосах: Благодать вам і мир од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.

³ Дякуємо Богу й Отцеві Господа нашого Ісуса Христа, молячись всякого часу за вас,

⁴ почувши про віру вашу в Христї Ісусї і любов, що маєте до всіх съвятих,

⁵ задля надїї, що зложена для вас на небесах, про яку ви чували перше в словї правди благовісткування,

⁶ що прийшло до вас, яко ж і до всього сьвіта, і дає овощ, яко ж і в вас, від того дня, як ви почули і зрозуміли благодать Божу в правдї,

⁷ яко ж і навчилися од Єпафра, любого нашого товариша слуги, котрий єсть вірний служитель Христів, за вас,

⁸ котрий і явив нам вашу любов у душі.

⁹ Того-то й ми, від того дня, як почули, не перестаємо за вас молитись і просити, щоб ви сповнилися розуміннем волї Його у всякій премудрости і розумі духовному,

¹⁰ щоб ходити вам достойно перед Господом у всякому догоджуванню, і у всякому доброму ділі приносячи овощ і ростучи в розумінню Бога,

¹¹ кріпшаючи усякою силою по потузі слави Його на всяке видержуванне і довготерпінне з радіщами,

¹² дякуючи Отцеві, котрий зробив нас достойними спільности в насліддю съвятих у сьвітлі,

¹³ котрий збавив нас од власти тьми і перенїс у царство Сина любови своєї,

¹⁴ в котрому маємо викуп кровю Його і прощення гріхів.

¹⁵ Котрий єсть образ невидомого Бога, перворідень усякого творива.

¹⁶ Бо Ним сотворене все, що на небесах і що на землі, видиме й невидиме, чи престולי, чи панства, чи князівства, чи власті, — все Ним і для Него сотворене.

¹⁷ Він єсть перш усього, і все в Ньому стоїть.

¹⁸ І Він голова тілу і церкві, Він початок, перворідень з мертвих, щоб у всьому Йому передувати.

¹⁹ Бо зволив (Отець), щоб у Ньому вселилась уся повня,

²⁰ і щоб через Него поєднати все з собою, примиривши кровю хреста Його, через Него, чи то земне, чи то небесне.

²¹ І вас, що були колись відчуженими і ворогували думкою у лукавих ділах, тепер же примирив

²² у тілі плоти Його смертю, щоб поставити вас съвятими й непорочними й неповинними перед собою,

²³ коли оце пробуваєте в вірі основанї і тверді, і неподвижимі в упованні благовістя, котре чули проповідуване усьому твориву піднебесному, котрому став я Павел служителем.

²⁴ Тепер радуюсь у страданнях моїх за вас, і доповняю недостаток горювання Христового у тілі моїм (смертному) за тіло Його, котре єсть церква,

²⁵ котрої став я слугою по доморядництву Божому, даному менї про вас, щоб сповнити слово Боже,

²⁶ тайну закриту од віків і од родів, тепер же явлену съвятим Його,

27 котрим Бог зволив обявити, яке багатство слави тайни сієї між поганями, котре єсть Христос в вас, надія слави,

28 которого ми проповідуємо, наставляючи кожного чоловіка всякої премудрости, щоб нам представити кожного чоловіка звершеного в Христї Ісусї.

29 У чому й працюю, воюючи силою Його, що орудує в менї потужно.

2

1 Хочу оце, щоб ви знали, яку велику боротьбу маю за вас і за Лаодичан і за тих, що не бачили обличчя мого в тілі,

2 щоб утішились серця їх, з'єднавшись у любові і на всяке багатство повної певности розуму на познання тайни Бога і Отця і Христа,

3 в котрому всі скарби премудрости і розуму заховані.

4 Се ж глаголю, щоб хто не обманив вас у суперечках;

5 бо хоч я тілом і оддалеки, та духом з вами, радуючись і дивлячись на ваш порядок і утвердження віри вашої в Христа.

6 Оце ж, як прийняли ви Христа Ісуса Господа, так і ходїть у Ньому,

7 вкоренившись і збудувавшись у Ньому і впевнившись вірою, так як навчилися, достаткуючи в нїй з дякуванням.

8 Гледїть, щоб хто не пожакував вас філософією і марним підступом, по переказу людському, по первотинам сьвіта, а не по Христу.

9 Бо в Ньому живе вся повня Божества тілесно.

10 І ви сповнені в Ньому: бо Він голова всякому князівству і властї.

11 В котрому ви й обрізані обрізанням нерукотворним, скинувши тіло гріхів тілесних в обрізаннї Христовому,

12 погрібшиє із Ним хрещенням, і в котрому і встали вірою в силу Бога, котрий воскресив Його з мертвих.

13 І вас, що були мертві в провинах і в необрізанню тіла вашого, оживив з Ним, простивши вам усі провини,

14 знищивши рукописанне наукою, що була проти нас, і взяв Його з середини, прибивши на хрестї,

15 (і) роздягши князівства і власти, вивів на дивовижу сьміливо, побідивши їх на йому.

16 Нехай же оце ніхто не судить вас за їжу або за напитек, або поглядом сьвят, або нового місяця, або суботи.

17 Се тїнь того, що настане, тіло ж — Христове.

18 Ніхто ж нехай не обманює вас, будучи самовільним у покорі і службі ангелській і вдаючись у те, чого не бачив, марно надимаючись умом тіла свого,

19 а не держачись Голови, від корого все тіло, сугавами і пов'язами запоможене і зв'язане, росте зростом Божим.

20 Коли ж оце ви вмерли з Христом для первотин сьвіта, то чого мов би ще живі в сьвітї, про закон суперечитесь

21 (не займай, ані вкуси, ані доторкуй ся),

22 що все на погибель через надужиток по заповідям і наукам людським?

23 Воно має вид премудрости в самовольній службі і покорі і непощадї тіла, (а) не у шанобі до ситости тіла.

3

1 Коли ж оце воскресли ви з Христом, то гірнього шукайте, де Христос сидить по правицї в Бога.

2 Про гірне думайте, (а) не про земне.

3 Умерли бо ви, і життє ваше поховане з Христом у Бозі.

4 Коли ж Христос, життє ваше, явить ся, тоді і ви з Ним явитесь у славі.

5 Оце ж умертвіть члени ваші, що на землі: блуд, нечистоту, страсть, похоть лиху, зажерливість, котра єсть ідолослуженне,

6 за се йде гнів Божий на синів неслухняности,

7 між котрими і ви колись ходили, як жили між ними.

8 Тепер же покиньте й ви те все: гнів, ярость, злобу, лайку, соромні слова од уст ваших.

9 Не кривіть словом один проти одного, скинувши з себе давнього чоловіка з ділами його,

10 і одягнувшись у нового, що обновляєть ся в розумі по образу Того, хто сотворив його,

11 де нема Грека, ні Жидовина, обрізання і необрізання, чужоземця і Скита, невільника й вільного, а все й у всьому Христос.

12 Одягніть ся ж оце, яко вибрані Божі, свьяті і любі, в милость милосердя, добрість, смирність, тихість і довготерпінне,

13 терплячи один одного й прощаючи собі, коли хто на кого має жаль; яко ж і Христос простив вам, так і ви.

14 Над усім же сим любов, котра єсть союз звершення,

15 і мир Божий нехай править в серцях ваших, до котрого вас і покликано в одному тілі, та й будьте вдячні.

16 Слово Христове нехай вселяєть ся в вас, багате на всяку премудрість, навчаючи і наставляючи самих себе псальмами та гимнами, та піснями духовними, у благодаті співуючи в серцю вашому Господеві.

17 І все, що ні робите словом або ділом, усе в ім'я Господа Ісуса, дякуючи Богу й Отцеві через Него.

18 Жінки, коріть ся своїм чоловікам, яко ж подобає в Господі.

19 Чоловіки, любіть жінок і не бувайте гіркими до них.

20 Діти, слухайте родителів у всьому, се бо угодно Господеві.

21 Батьки, не роздражнюйте дітей ваших, щоб не внивали.

22 Слуги, слухайте у всьому панів по тілу, не перед очима тільки служачи, яко чоловіковгодники, а в простоті серця, боячись Бога;

23 і все, що робите, від душі робіть, яко ж Господу, а не людям,

24 знаючи, що від Бога приймете нагороду насліддя; Господу бо Христу служите.

25 А хто кривдить, прийме у чому скривдив, і нема вважання на лице (в Бога).

4

1 Панове, оддавайте слугам правду і рівноту, знаючи, що й ви маєте Господа на небесах.

2 В молитві кріпіть ся, пильнуючи в ній з подякою,

3 молячись разом і за нас, щоб Бог відчинив нам двері слова, проглаголати тайну Христову, за котру я і в кайданах,

4 щоб явив я її, як подобає мені глаголати.

5 У премудрості ходіть перед тими, що остеронь, викупляючи час.

6 Слово ваше нехай буде завсїди ласкаве, приправлене сіллю, щоб знали ви, як кожному відказувати.

7 Що дієть ся зо мною, про все скаже вам Тихик, любий брат і вірний служитель і слуга-товариш у Господі,

8 котрого ісправив до вас на те, щоб довідався, що з вами дієть ся, і утішив серця ваші,

⁹ з Онисимом, вірним і любим братом нашим, котрий з між вас: все вони скажуть вам, що тут (діється).

¹⁰ Витає вас Аристарх, товариш мій у неволі, та Марко, сестриниць Варнави (про нього маєте наказ: як прийде до вас, прийміть його),

¹¹ та Ісус, на прізвище Юст, котрі з обрізання. Сі одні помічники мої в царство Боже, котрі були мені втіхою.

¹² Витає вас Єпафрас, що з вас, слуга Христа; всякого часу подвизається за вас у молитвах, щоб ви стояли звершені і сповнені у всякій волі Божій.

¹³ Свідкую бо за нього, що має велику ревність про вас і про Лаодичан і Єрополян.

¹⁴ Витає вас Лука, любий лікар, та Дамас.

¹⁵ Витайте братів, що в Лаодикиї, і Нимфана, і домашню церкву його.

¹⁶ І як прочитається се послання між вами, постарайтесь, щоб і в Лаодикийській церкві прочитане було, а написане з Лаодикиї щоб і ви прочитали.

¹⁷ Та скажіть Архипові: Гледи служення, що прийняв еси в Господі, щоб довершив його.

¹⁸ Витання моєю рукою, Павловою. Згадуйте про мої кайдани. Благодать з усіма вами. Амінь.

До Колосян писано з Риму через Тихика та Онисима.

ПЕРВЕ ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУННЯН.

¹ Павел, та Сильван, та Тимотей до церков Солунських у Бозї Отці і Господї Ісусї Христї: Благодать вам і мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа.

² Дякуємо Богові всякого часу за всіх вас, роблячи спомин про вас у молитвах наших,

³ без перестану згадуючи ваше діло віри, і працю любови, і терпінне уповання на Господа нашого Ісуса Христа перед Богом і Отцем нашим,

⁴ знаючи, браттє Богові любе, вибране ваше.

⁵ Бо благовісте наше не було до вас у слові тільки, а і в силі, і в Дусї сьвятому, і в великій певнотї, яко ж і знаєте, які ми були між вами задля вас.

⁶ І ви стали послїдувателями нашими і Господніми, прийнявши слово в великому горю з радощами Духа сьвятого,

⁷ так що ви стали ся взором усім віруючим у Македонії і Ахаї.

⁸ Од вас бо промчало ся слово Господнє не тільки в Македонії і Ахаї, та й у всяке місце віра ваша в Бога пройшла, так що не треба нам що й казати.

⁹ Вони бо самі про нас звіщають, який вхід мали ми до вас і як ви обернулись до Бога од ідолів, служити Богу живому і правдивому,

¹⁰ і ждати Сина Його з небес, котрого воскресив з мертвих, Ісуса, збавляючого нас від наступаючого гніва.

2

¹ Самі бо знаєте, браттє, про вхід наш між вас, що не марно він став ся;

² нї, пострадавши перед тим і дознавши зневаги, як знаєте, в Филипах, зосьмілились ми в Бозї нашому глаголати до вас благовісте Боже з великою боротьбою.

³ Утішенне бо наше (було) не від лукавства, ані від нечистоти, ані в підступі,

⁴ а яко ж ми вибрані від Бога, щоб повірити нам благовісте, так ми й глаголемо, не як ті, що людям догоджують, а Богу, що розвідує серця наші.

⁵ Ніколи бо не було в нас лестивого слова до вас, яко ж знаєте, ані думки зажерливої: Бог свідок.

⁶ Не шукали ми нї від людей слави, нї од вас, нї од інших, можучи в повазі бути, яко Христові апостоли.

⁷ Нї, ми були тихі серед вас. Як мамка гріє діток своїх,

⁸ оттак, бажаючи вас, мали ми щирю волю, передати вам не тільки благовісте Боже, та ще й свої душі, тим що ви були нам любі.

⁹ Згадайте бо, браттє, труд наш і працю: ніч бо і день роблячи, щоб нікого з вас не отяготити, проповідували ми вам благовісте Боже.

¹⁰ Ви свідки і Бог, як преподобно, і праведно, і непорочно ми обертались між вами віруючими,

¹¹ яко ж знаєте, що ми кожного з вас, як батько діток своїх, утішали і розважали, і свідкували;

¹² щоб ви ходили достойно перед Богом, що покликав вас у своє царство і славу.

¹³ Того ж то й дякуємо Богові без перестану, що ви, прийнявши слово проповіді Божої від нас, прийняли не яко слово чоловіче, а (яко ж справді є,) слово Боже, котре й орудує в вас віруючих.

¹⁴ Ви бо, браттє, стали послїдувателями церквам Божим, що в Юдеї в Христї Ісусї, тим що й ви пострадали від своїх земляків, як і вони від Жидів,

15 що вбили й Господа Ісуса і своїх пророків, і нас вигнали, й Богу не вгодили, і всім людям противні,

16 що забороняють нам глаголати поганам, щоб спасли ся, щоб сповнились гріхи їх всякого часу; настиг же їх на кінець гнів (Божий).

17 Ми ж, браттє, осиротівши без вас на час-годину, лицем, а не серцем, ще більш старались з великим бажанням бачити лице ваше.

18 Тим же хотіли ми йти до вас, я таки Павел раз і вдруге, та й заборонив нам сатана.

19 Яка бо нам надія, або радість, або вінець похвали? чи й не ви ж перед Господом нашим Ісусом Христом у приході Його?

20 Ви бо слава наша і радість.

3

1 Тим же вже, не стерпівши, зволили ми зостати ся самим в Атинах,

2 і послали ми Тимотея, брата нашого, й слугу Божого, й помічника нашого в благовістю Христовому, утвердити вас і втішити вас у вірі вашій,

3 щоб ні один не хитавсь у горю сьому; самі бо знаєте, що нас на се поставлено.

4 Бо коли і в вас були ми, наперед казали вам, що маємо горювати, яко ж і сталося, і знаєте.

5 Того ж то й я, більш не стерпівши, послав довідатись про віру вашу, щоб не спокусив вас спокусник, і не марний буде труд наш.

6 Тепер же, як прийшов Тимотей до нас од вас, та благовістив нам про віру вашу і любов, і що маєте спомин про нас добрий завсіди, бажаючи нас видіти, яко ж і ми вас,

7 тим то втішились ми, браттє, вами у всякому горю, і нужді нашій, вашою вірою:

8 бо ми тепер живі, коли ви стоїте в Господі.

9 Яку ж бо дяку Богу можемо оддати за вас, за всю радість, якою радуємось задля вас перед Богом нашим,

10 ніч і день ревню молячись, щоб видіти лице ваше і доповнити недостаток віри вашої?

11 Сам же Бог і Отець наш і Господь наш Ісус Христос нехай направить путь наш до вас.

12 Вас же нехай Господь намножить і збагатить любовю один до одного й до всіх, яко ж і ми до вас,

13 щоб утвердити серця ваші непорочні в сьвятості перед Богом, Отцем нашим у прихід Господа нашого Ісуса Христа з усіма сьвятими Його.

4

1 Дальше ж благаємо вас, браттє, і напам'яємо в Господі Ісусі, яко ж прийняли від нас, як подобає вам ходити й угождати Богові, так щоб більш (у тому) достаткували.

2 Бо знаєте, які заповіді дали ми вам Господом Ісусом.

3 Така бо воля Божа, освячення ваше, щоб ви вдержувались од блуду,

4 щоб кожен з вас знав, як держати посудину свою у сьвятості і честі,

5 не в страсті похотній, яко ж і погане, що не знають Бога;

6 щоб ніхто не переступав ні в якому ділі і не обманював брата свого: тим що Господь відомстителє за все те, яко ж ми й перше казали вам і сьвідкували.

7 Не покликав бо нас Бог на нечистоту, а на сьвятость.

8 Тим же, хто відкидає, відкидає не чоловіка, а Бога, що дав нам і Духа свого сьвятого.

⁹ Що ж до братньої любови, то не треба писати вам, самі бо ви навчені від Бога любити один одного.

¹⁰ І справді ви так чините всім братам по всій Македонії. Благаємо ж вас, браттє, достаткувати ще більш,

¹¹ і щоб пильно дбали (про те, щоб) бути тихими, та чинити своє, та робити своїми руками, яко ж ми заповідали вам,

¹² щоб ви чесно ходили проти тих, що осторонь (вас), і не знали нужди ні в чому.

¹³ Не хочу ж, браттє, щоб ви не відали про тих, що впокоїлись, щоб не скорбіли ви, як інші, що не мають надії.

¹⁴ Бо коли віруємо, що Христос умер і воскрес, так Бог і тих, що послули в Ісусі, приведе з Ним.

¹⁵ Се бо вам глаголемо словом Господнім, що ми, которі зостанемось живими до приходу Господнього, не попередимо тих, що впокоїлись.

¹⁶ Сам бо Господь з повеліннем, з голосом архангелським і з трубою Божою зійде з неба, і мертві в Христі воскреснуть найперше;

¹⁷ потім ми, которі зостанемось живі, вкупі з ними будемо підхоплені в хмарах назустріч Господеві на воздух, і так завсіди з Господем будемо.

¹⁸ Тим же втішайте один одного словами сими.

5

¹ Про часи ж і пори, браттє, не треба вам писати.

² Бо самі ви добре знаєте, що день Господень, як злодій у ночі, так прийде.

³ Бо, як говорити муть: „Упокій і безпечність“, тоді несподівано настигне на них погибель, як муки на маючу в утробі, і не втічуть вони.

⁴ Ви ж, браттє, не в темряві, щоб той день як злодій, захопив вас.

⁵ Усі ви сини світла і сини дня; ми не (сини) ночі або тьми.

⁶ Тим же оце не спімо, як інші, а пильнуймо і будьмо тверезі.

⁷ Ті бо, що сплять, у ночі сплять, і що впивають ся, у ночі впивають ся.

⁸ Ми ж, (сини) дня, тверезімо ся, одягнувшись у броню віри та любови і (надівши) шолом надії на спасенне.

⁹ Бо не призначив нас Бог на гнів, а на одержанне спасення, через Господа нашого Ісуса Христа,

¹⁰ що вмер за нас, щоб, чи то пильнуємо, чи то спимо, укупі з Ним жили.

¹¹ Того ж то втішайте один одного і збудовуйте один одного, яко ж і робите.

¹² Благаємо ж вас, браттє, знайте тих, которі працюють між вами, і старшинують над вами в Господі, і навчають вас,

¹³ і поважайте їх вельми високо в любові за діло їх. Живіть мирно між собою.

¹⁴ Благаємо ж вас, браттє, урозумлюйте непорядних, утішайте малодушних, піддержуйте немочних, довго терпіть усім.

¹⁵ Гледіть, щоб ніхто не оддавав злом за зло, а завсіди про добре дбайте і один для одного і для всіх.

¹⁶ Всякого часу радуйтеся.

¹⁷ Без перестану моліться.

¹⁸ За все дякуйте: така бо воля Божа в Христі Ісусі про вас.

¹⁹ Духа не вгашуйте.

²⁰ Пророцтвами не гордуйте.

²¹ Всього досліджуйте; доброго держіться.

²² Од усякого виду лихого вдержуйтесь.

²³ Сам же Бог упокою нехай освятить вас зовсім, і ввесь ваш дух, і душа, і тіло нехай збережеть ся непорочно у прихід Господа нашого Ісуса Христа.

24 Вірен, Хто покликав вас, Він і зробить (се).

25 Браттє, молїте ся за нас.

26 Витайте все браттє цілуваннем съвятим.

27 Заклинаю вас Господом, прочитати посланнє се перед усім браттєм.

28 Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь.

Перве до Солунян писано з Атин.

ДРУГЕ ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО СОЛУНЯН.

¹ Павел, та Силуан, та Тимотей церкві Солунській у Бозі, Отці нашому, і Господі Ісусі Христі:

² Благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа.

³ Дякувати мусимо Богу завсіди за вас, браттє, яко ж воно й достойно, бо вельми росте віра ваша, і множить ся любов кожного з усіх вас один до одного;

⁴ так що ми самі хвалимось вами по церквах Божих за терпінне ваше і віру у всіх гоненнях ваших і в горю, що приймаєте,

⁵ в доказ праведного суду Божого, щоб удостоїтись вам царства Божого, ради котрого й страждаєте.

⁶ Бо ж праведно в Бога, віддати горе тим, що завдають вам горя,

⁷ а вам горючим, одраду з нами в одкритті Господа Ісуса з неба з ангелами сили,

⁸ в огні поломяному даючи відомщення тим, що не знають Бога і не корять ся благовістю Господа нашого Ісуса Христа.

⁹ Вони приймуть муку, погибель вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його,

¹⁰ як прийде прославити ся у святих своїх і дивним бути у всіх віруючих (бо ввірувано свідкуванню нашому між вами) в той день.

¹¹ Того й молимо ся всякого часу за вас, щоб сподобив вас поклику Бог наш, і сповнив усяке благоволення благости і діло віри в силі,

¹² щоб прославилось ім'я Господа нашого Ісуса Христа в вас, а ви в Ньому, по благодаті Бога нашого і Господа Ісуса Христа.

2

¹ Благаємо ж вас, браттє, ради приходу Господа нашого Ісуса Христа і ради нашого збору до Него,

² не скоро хитайтесь умом, і не тривожтесь ні духом, ні словом, ні посланнем нашим, що ніби настає день Христов.

³ Нехай ніхто вас не зводить ніяким робом; бо коли не прийде відступлення перше, і не відкриєть ся чоловік беззаконня, син погибелі,

⁴ що противить ся і несеть ся вище всякого званого Бога або шановища, так що засяде як Бог у храмі Божому, показуючи себе, що він єсть Бог.

⁵ Хиба не памятаєте, що живучи ще в вас, я се вам казав?

⁶ І тепер знаєте, що не дає йому відкритись часу свого.

⁷ Бо тайна беззаконня вже орудує, тільки той, хто вдержує тепер, (удержувати ме) доки візьметь ся з середини.

⁸ І тоді відкриєть ся беззаконник, котрого Господь убіє духом уст своїх, і знищить явленням приходу свого.

⁹ Котрого (беззаконника) прихід, сатаниною силою, буде з усякою потугою і ознаками й чудесами омани,

¹⁰ і з усяким підступом неправди в тих, що погибають, бо любови правди не прийняли, щоб спасти ся їм.

¹¹ І за се пішло їм Бог орудування підступу, щоб вони вірували брехні,

¹² щоб прийняли суд усі, хто не вірував правді, а кохавсь у неправді.

13 Нам же треба дякувати Богові завсїди за вас, браттє полюблене від Господа, що вибрав вас Бог від початку на спасенне освяченням духа й у вірі правди,

14 до чого покликав вас благовістем нашим, щоб здобути ся слави Господа нашого Ісуса Христа.

15 Тим же, браттє, стійте і держіть перекази, яких навчились чи словом, чи посланням нашим.

16 Сам же Господь наш Ісус Христос, і Бог і Отець наш, що полюбив нас і дає нам утіху вічною і добру надію в благодаті,

17 нехай утішить серця ваші, і утвердить вас у всякому слові і ділі доброму.

3

1 На останок, молітесь, браттє, за нас, щоб слово Господнє ширилось та славилось, яко ж і в вас,

2 і щоб нам визволитись од безпутних і лукавих людей; бо не у всіх віра.

3 Вірен же Господь, котрий утвердить вас і обереже від лукавого.

4 Уповаємо ж у Господі про вас, що що ми вам повеліваємо, ви робите і робити мете.

5 Господь же нехай направить серця ваші у любов Божу і в терпінне Христове.

6 Повеліваємо ж вам, браттє, імям Господа нашого Ісуса Христа, відлучатись від усякого брата, що ходить непорядно і не по переказу, який прийняв од нас.

7 Самі бо знаєте, як вам треба подобити ся нам; бо не робили ми безладдя між вами,

8 ані їли дармо хліб у кого; а в труді і журбі, ніч і день роблячи діло, щоб не отягчити нікого з вас:

9 не тим що не маємо власти, а щоб себе за взір дати вам, щоб уподобити ся нам.

10 Бо, як були ми в вас, то так завітували вам, що хто не хоче робити діла, нехай і не їсть.

11 Чуємо бо, що деякі непорядно ходять між вами, нічого не роблять, а метушать ся.

12 Таким-то повеліваємо і напоминаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб мовчки роблячи, свій хліб їли.

13 Ви ж, браттє, не втомлюйтесь, роблячи добре.

14 Коли ж хто не послухає слова нашого посланням, такого назначіть і не мішайтесь із ним, щоб йому був сором.

15 Та не за ворога вважайте його, а навчайте, яко брата.

16 Сам же Господь миру нехай дасть вам мир завсїди всіма способами. Господь із усіма вами.

17 Витанне моєю рукою Павловою, котре єсть знак у всякому посланню; так пишу:

18 Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.

Друге до Солунян, писане з Атин.

ПЕРВЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ТИМОТЕЯ.

¹ Павел, апостол Ісуса Христа, по по велінню Бога, Спаса нашого, і Господа Ісуса Христа, надії нашої,

² Тимотею, правдивому сину в вірі: Благодать, милость, мир од Бога, Отця нашого, і Христа Ісуса, Господа нашого.

³ Яко ж ублагав я тебе пробувати в Єфесї, ідучи в Македонію, щоб завітував деяким не інше вчити,

⁴ ані вважати на видумки та не скінчені родоводи, котрі більш роблять змагання, ніж Божого будування в вірі.

⁵ Конець же завітування єсть любов з щирого серця та совісти благої і віри не лицемірної,

⁶ у котрих деякі погрішивши, вдались у пусті слова,

⁷ хочачи бути законоучителями, не розуміючи, ні що говорять, ні об чому впевняють.

⁸ Знаємо ж, що закон добрий, коли хто його законно творить,

⁹ знаючи се, що не про праведника закон положений, а про беззаконних та непокірних, нечестивих та грішних, неправедних та скверних, про убийць батька й матери, про душогубців,

¹⁰ про блудників, мужоложників, про людокрадів, брехунів, про тих, що криво присягають, і коли що иншого здоровій науці противить ся,

¹¹ по славному благовістю блаженного Бога, котре мені звірено.

¹² І дякую Тому, хто окріплює мене, Христу Ісусу, Господу нашому, що за вірного мене вважав, поставивши мене на службу,

¹³ мене, що був колись хулителем і гонителем і знущателем, та помилено мене; бо, невідаючи, робив я в невірстві.

¹⁴ Намножила ся ж благодать Господа нашого вірою і любовю, що в Христї Ісусї.

¹⁵ Вірне се слово і всякого прийняття достойне, що Христос Ісус прийшов у мир грішників спасти, між котрими я первий.

¹⁶ Та ради сього й помилено мене, щоб на менї першому показав Ісус Христос усе довготерпінне, на приклад тим, що мають вірувати в Него на життє вічне.

¹⁷ Цареві ж вічному нетлінному, невидимому, єдиному премудрому Богу честь і слава на віки вічні. Амінь.

¹⁸ Се ж завітування передаю тобі, сину Тимотею, по пророцтвах, що були перше про тебе, щоб воював ти в них доброю війною,

¹⁹ маючи віру і добру совість, котру деякі відкинувши, од віри відпали.

²⁰ Між ними ж Іменей та Александр, котрих я передав сатанї, щоб навчились не хулити.

2

¹ Тим я молю перш усього творити благання, молитви, дякування за всіх людей,

² за царів і за всіх, що мають власть, щоб тихим і спокійним життєм нам жити у всякому благочестї і чистотї.

³ Се бо добре і приятно перед Спасителем нашим Богом,

⁴ котрий хоче, щоб усі люде спасли ся і до розуміння правди прийшли.

⁵ Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос,

⁶ що дав себе на викуп за всіх: свідкування временами своїми.

⁷ На се ж поставлено мене проповідником і апостолом (глаголю правду в Христї, а не неправду) учителем поган у вірі і правді.

⁸ Оце ж хочу, щоб молились чоловіки на всякому місці, здіймаючи вгору преподобні руки, без гніва і змагання.

⁹ Так само й жінки, чисто вбираючись, із соромом та з чистотою, щоб украшували себе, не заплітанням, не золотом або перлами, або шатами предорогими,

¹⁰ а (як подобає жінкам, що пристали на благочестє) ділами добрими.

¹¹ Жінка мовчки нехай вчить ся усякої покори.

¹² Жінці ж учити не велю, ані орудувати чоловіком, а бути в мовчанню.

¹³ Адама бо перше створено, опісля ж Еву;

¹⁴ і Адама не зведено; жінка ж, як зведено її, була в переступі.

¹⁵ Спасеть ся ж ради родження дітей, коли пробувати ме в вірі та любові і в святості з чистотою.

3

¹ Вірне слово: коли хто єпископства хоче, доброго діла бажає.

² Треба ж єпископу бути непорочним, однієї жінки чоловіком, тверезим, ціломудрим, чесним, гостинним, навчаючим,

³ не пияницею, не до бійки, не до здирства, а тихим, несварливим, не срібллюбцем,

⁴ своїм домом щоб добре правив, дітей держав у слухняності з усякою повагою;

⁵ (Коли бо хто своїм домом не вміє правити, то як йому про церкву Божу дбати?)

⁶ не новохрищеним, щоб розгордившись не впав у суд диявольський.

⁷ Треба ж йому і свідкуваннє добре мати від осторонніх, щоб не впав у ганьбу та в тенета диявольські.

⁸ Дияконам так само (треба бути) чесним, не двоязичним, щоб не вживали багато вина, не здирствовали,

⁹ мали тайну віри в чистій совісті.

¹⁰ І про таких же (треба) перше впевнитись, а потім нехай служать, будиши непорочними.

¹¹ Жінкам (їх) так само (треба бути) чесним, не до осуди, тверезим, вірним у всьому.

¹² Диякони щоб бували однієї жінки чоловіками, дітьми добре правлячи і своїми домами.

¹³ Бо хто добре дияконував, степень собі добрий здобуває і велику одвагу у вірі, що в Христї Ісусї.

¹⁴ Се пишу тобі, уповаючи прийти до тебе скоро;

¹⁵ коли ж загаюєш, щоб ти знав, як треба в дому Божому жити, котрий єсть церква Бога живого, стовп і утвердженнє правди.

¹⁶ І справді велика се тайна благочестя: Бог явив ся в тілі, оправдивсь у Дусї, показав ся ангелам, проповідано Його між поганам, увірували в Його по сьвіту, возніс ся в славі.

4

¹ Дух же явно глаголе, що в останні часи відступлять декотрі од віри, слухаючи духів лестивих і наук бісових,

² в лицемірстві брехливих, запеклих у совісті своїй,

³ що боронять женитись (і велять вдержуватись) од їжи, що Бог створив на їду з подякою вірним і познавшим правду.

- ⁴ Бо всяке створінне Боже добре і ніщо не гидке, коли з подякою приймаємо;
⁵ освячуєть ся бо словом Божиим і молитвою.
⁶ Се все нагадуючи браттю, будеш добрий служитель Ісуса Христа, годований словами віри і доброю наукою, котрій послідував єси.
⁷ Скверних же і бабських байок цурай ся, а привчай себе до благочестя.
⁸ Тілесна бо вправа мало корисна, а благочестє корисне на все, маючи обітницю життя нинішнього і будучого.
⁹ Вірне слово і всякого прийняття достойне.
¹⁰ На се бо і трудимось і ганять нас, що вповали на Бога живого, котрий єсть Спаситель усіх людей, а найбільш вірних.
¹¹ Звіщай се і навчай.
¹² Ніхто ж нехай молодостю твоєю не гордує; а будь взором для вірних, у слові, у життю, у любові, у дусі, у чистоті.
¹³ Доки прийду, пильнуй читання, утішення, науки.
¹⁴ Не занедбай твого дарування, котре дано тобі пророцтвом, з положенням рук священства.
¹⁵ Про се дбай, в сьому пробувай, щоб успіх твій явен був у всіх.
¹⁶ Пильнуй себе і науки; пробувай у сьому; се бо роблячи, і сам спасеш ся і ті, що слухають тебе.

5

- ¹ Старого не докоряй, а умоляй, як батька, молодших, як братів,
² старих жінок, як матірок, молодших, як сестер, з усякою чистотою.
³ Удовиць шануй, тих що справді удовиці.
⁴ Коли ж котора вдовиця діти або внучата має, нехай вчать ся перше свій дім благочестиво спорядити і віддачувати родителям; се бо добре і любо перед Богом.
⁵ Тая ж справді вдовиця, котора одинока, (та) вповає на Бога і пробуває в молитвах і благаннях день і ніч.
⁶ Котора ж розкошує, та жива — вмерла.
⁷ І се наказуй, щоб непорочні були.
⁸ Коли ж хто про своїх, а найбільш про домашніх не промишляє, той відцуравсь віри, і гірший од невірного.
⁹ Удовицю ж вибирати не менше літ шестидесяти, таку щоб була одному мужу жінкою,
¹⁰ в ділах добрих свідчена, чи дітей згодувала, чи людей сторонніх приймала, чи сьвятим ноги вмивала, чи бідолашним помагала, чи до всякого діла доброго щира була.
¹¹ Молодих же вдовиць не приймай; бо, розбуявшись проти Христа, схочуть заміж;
¹² маючи осуд, що першої віри відцурались.
¹³ Ще ж без діла звикають ходити по домах; не тільки ж без діла, та й довгоязики і пронозливі, говорять, чого не годить ся.
¹⁴ Тим хочу, щоб молоді вдовиці йшли заміж, дітей рожали, домом правили і ніякої причини не давали противному до поговору.
¹⁵ Вже бо деякі звернули слідом за сатаною.
¹⁶ Коли який вірний або вірна має вдовиці, нехай їм помагає, і нехай не буде тягару для церкви, щоб правдивим удовицям помагати.
¹⁷ Которі ж пресвитери пильнують добре, нехай удостоять ся двійної чести, найбільше ж ті, що трудять ся в слові і науці.

18 Глаголе бо писанне: Вола молотячого не заоброчує; і: Достойн робітник нагороди своєї.

19 На пресвитера обвинувачення не приймай, хиба при двох або трьох свідках.

20 Которі ж згрішать, обличай перед усіма, щоб і інші страх мали.

21 Заклинаю перед Богом, і Господом Ісус-Христом, і вибраними ангелами, щоб се хоронив без пересуду, нічого не роблячи по привычці (пристрасті).

22 Рук скоро не клади ні на кого, ані приставай до чужих гріхів; себе чистим держи.

23 Вже не пий води, а потроху вина приймай, ради жолудка твого і частих твоїх недугів.

24 В інших людей гріхи явні, попереджують на суд, а за іншими йдуть слідом.

25 Так само й добрі діла наперед явні, тай що інше, утайтись не може.

6

1 Которі слуги під ярмом, нехай уважають панів своїх достойними всякої чести, щоб ім'я Боже не хулилось і наука.

2 Хто ж має вірних панів, ті нехай не гордують ними, бо вони брати; а ще більш нехай служать, що вони вірні і любі, приймаючи благодать. Сього навчай і наказуй.

3 Коли ж хто інше вчить і не приступає до здорових словес Господа нашого Ісуса Христа і до науки побожної,

4 той розгордив ся, нічого не знаючи, а нездужаючи змаганнями та суперечкою, від чого буває зависть, сварка, поговори, лукаві думки,

5 пусті розмови людей попсованого розуму, що втерляли правду і думають, що благочесте — надбанне. Відступай від таких.

6 Велике ж (таки) надбанне благочесте з самодовольством.

7 Нічого бо не внесли ми у світ, то й ясно, що нічого не можемо винести.

8 Маючи ж їжу й одєжу, сим довольні будемо.

9 Котрі ж хочуть забагатіти, впадають у напасть й тенета і в хотіння многі нерозумні і шкодливі, що топлять людей у безодню і погибель.

10 Корень бо всього лихого сріблoloубство; котрого інші бажаючи, заблудили од віри, і себе прибили многими муками.

11 Ти ж, чоловіче Божий, від сього втікай; побивай ся за правдою, благочестем, вірою, любовю, терпінням, тихостою.

12 Борись доброю боротьбою віри, держись вічного життя, до котрого й покликано тебе, й визнає еси добре визнання перед многими свідками.

13 Заповідаю тобі перед Богом, що оживлює все, і Христом Ісусом, що свідкував при Понтийському Пилаті добре визнання:

14 додержати сю заповідь чистою, без докору, до явлення Господа нашого Ісуса Христа,

15 котре свого часу явить блаженний і єдиний сильний Цар над царями і Пан над панами;

16 один, що має безсмерте, і живе в світлі неприступному, котрого не бачив ніхто з людей, ані бачити не може; Йому ж честь і держава вічна. Амінь.

17 Багатим у нинішнім віці заказуй не високомудровати, ані вповати на багатство непевне, а на Бога живого, що дає нам усе щедро на втіху;

18 добре робити, багатитись ділами добрими, охочими на подавання бути і подільчивими,

19 скарбуючи собі добру основу в будущині, щоб прийняти життє вічне.

²⁰ О Тимотею! хорони переказ, одвертаючись од скверного марнословя і перекорів неправдивого розуму,

²¹ котрим деякі хвалячись, у вірі погрішили. Благодать з тобою. Амінь.

Перве до Тимотея писане з Лаодикеї, що єсть столиця Фригії Пакатиянської.

ДРУГЕ ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ТИМОТЕЯ.

¹ Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, по обітницї життя, що в Христї Ісусї,

² Тимотею, любому синові: Благодать, милость, мир од Бога Отця, і Христа Ісуса, Господа нашого.

³ Дякую Богу, котрому служу від прародителїв чистою совістю, що без перестанку згадую тебе в молитвах моїх ніч і день,

⁴ бажаючи видіти тебе, памятаючи сльози твої, щоб сповнитись радіщами,

⁵ згадуючи нелицемірну віру твою, яка вселилась перше в бабу твою Лоїду і в матір твою Євникию; певен же я, що і в тебе.

⁶ З сієї ж причини нагадую тобі, щоб ти під'огрівав дар Божий, що маєш у собі через положенне рук моїх.

⁷ Бо дав нам Бог не духа страху, а (духа) сили і любови і здорового розуму.

⁸ Оце ж не сором ся свідчення Господа нашого, анї мене, в'язника Його, а страждай з благовістем Христовим по силі Бога,

⁹ що спас нас і покликав покликом св'ятим, не по ділам нашим, а по своїй постанові і благодаті, даній нам у Христї Ісусї перше часів вічних,

¹⁰ тепер же обявлений через явлення Спасителя нашого Ісуса Христа, що зруйнував смерть і осияв життє і нетлінне благовістем,

¹¹ для котрого поставлений я проповідником і апостолом і учителем поган.

¹² З сієї ж причини я й се терплю; тільки ж не соромлюсь, знаю бо, в кого увірував, і певен, що силен Він переказ мій схоронити до того дня.

¹³ Май приклад здорових словес, котрі від мене чув єси, у вірі і любові, що в Христї Ісусї.

¹⁴ Добре завіщанне схорони Духом св'ятим, що живе в нас.

¹⁵ Ти знаєш се, що одвернулись од мене всі, що в Азії; а між ними Фигел і Гермоген.

¹⁶ Нехай же дасть милость Господь Онисифоровому дому, бо він часто мене упокоював, і кайданів моїх не соромив ся;

¹⁷ а бувши в Римі, дуже пильно шукав мене, та й знайшов.

¹⁸ Нехай дасть йому Господь знайти милость Господню в той день. А скільки usługував мені в Єфесї, ти лучче знаєш.

2

¹ Ти ж, сину мій, кріпшай у благодаті, що в Христї Ісусї,

² і, що чув єси від мене перед многими свідками, те передай вірним людям, котрі способні будуть і інших навчати.

³ Ти ж терпи лихо, яко добрий воїн Ісуса Христа.

⁴ Ніхто ж, воїном бувши, не мішаєть ся в справи життя (сього), щоб угодити тому, хто вибрав його воїном.

⁵ Хоч же хто й борєть ся, не заслужить вінця, коли не законно бороти меть ся.

⁶ Трудящому ратаєві перш подобає овощу скоштувати.

⁷ Зрозумій, що глаголю; а Господь нехай дасть тобі розум у всьому.

⁸ Поминай Господа Ісуса Христа, що встав із мертвих, з насіння Давидового, по благовістю моему,

⁹ в Йому ж терплю лихо аж до кайдан, як лиходій, та слова Божого не скувати.

¹⁰ Тим усе терплю ради вибраних, щоб і вони осягли спасенне, що в Христі Ісусі з вічною славою.

¹¹ Вірне слово: коли бо ми з Ним умерли, то з Ним і жити мем.

¹² Коли терпимо, з Ним і царювати мем; коли відцураємось, і Він відцураєть ся нас.

¹³ Коли не віруємо, Він вірним пробуває, відректись бо себе не може.

¹⁴ Про се нагадуй, свідкуючи перед Господом не перечитись; ні на що воно не потрібне, (тільки) на руїну тих, що слухають.

¹⁵ Старай ся поставити себе вірним перед Богом, робітником без докору, право правлючим слово правди.

¹⁶ Від скверного марнословия оддаляй ся; більше бо та більш (такі) розводять безбожність,

¹⁷ і слово їх, як гангрена (рак), мати ме жир. З таких Гименей і Филит,

¹⁸ котрі проти правди согрішили, говорячи, що воскресенне вже було, і перевертають деяких віру.

¹⁹ Твердо ж основина Божа стоїть, маючи печать таку: Познав Господь своїх, і: Нехай відступить од неправди всяк, хто іменує ім'я Христове.

²⁰ У великому ж домі не тільки посуд золотий та срібний, а й дерев'яний і глиняний; і інші на честь, а інші на нечесть.

²¹ Оце ж, коли хто очистить себе від сього, буде посудиною на честь, освяченою і потрібною владиці, на всяке діло добре наготовленою.

²² Від похотей молодечих утїкай; побивай ся за правдою, вірою, любовю, миром з тими, що призивають Господа чистим серцем.

²³ Від дурного ж і невченого змагання вхилий ся, знаючи, що воно родить сварки.

²⁴ Слуга ж Господень не повинен сваритись, а бути тихим до всіх, навчаючим, незлобним,

²⁵ щоб нагідно навчав противних, чи не дасть їм Бог покаяння на зрозумінне правди,

²⁶ і виплутають ся з дияволських тенет, що живими вловлені від нього у його волю.

3

¹ Се ж відай, що в послідні дні настануть времена люті.

² Будуть бо люде самолюбці, сріблюбці, пишні, горді, хулителі, родителям непокірні, невдячні, безбожні,

³ нелюбовні, непримирливі, осудливі, невдержливі, люті, вороги добра,

⁴ зрадники, нападники, гордувники, що більш люблять розкоші, ніж Бога,

⁵ мають образ благочестя, сили ж його відцурались. І ти від таких одвертай ся.

⁶ Бо з таких ті, що влазять у доми і полоняють женщин, отягчених гріхами, що водять ся всякими похотьми,

⁷ що завсіди вчать ся, та й ніколи до зрозуміння правди прийти не можуть.

⁸ Як Янній та Ямврій противились Мойсейові, так само й сі противлять ся правді, люде попсованого розуму, нетямущі в вірі.

⁹ Та не поступлять вони далій; безумство бо їх явлене буде всім, як і тих було.

¹⁰ Ти ж послідував еси моїй науці, життю, постанові, вірі, довготерпінню, любові, терпінню,

¹¹ гоненню, стражданням, які лучились мені в Антиохії, в Іконії, в Листрі; котрі гонення я переніс, і від усіх ізбавив мене Господь.

¹² І всі ж, хто хоче благочестиво жити в Христі Ісусі, гонені будуть.

13 Лукаві ж люде та чарівники дійдуть до гіршого, зводячи та даючи себе зводити.

14 Ти ж пробувай у тому, чого навчено тебе, і що звірено тобі, відаючи, від кого навчивсь єси,

15 і що з малку съяте писанне знаєш, котре може тебе вмудрити на спасенне вірою в Христа Ісуса.

16 Всяке писанне богодухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правді,

17 щоб звершений був Божий чоловік, до всякого доброго діла готовий.

4

1 Оце ж свідкую перед Богом і Господом нашим Ісусом Христом, що має судити живих і мертвих в явленні Його і царстві Його:

2 проповідуй слово, настоюй в час і не в час, докоряй, погрожуй, благай з усяким довготерпінням і наукою.

3 Буде бо час, що здорової науки не послухають, а по своїх похотях виберуть собі учителів, ласкані (од них) слухом,

4 і від правди слух одвернуть, а до байок прихилять ся.

5 Ти ж тверезись у всьому, терпи лихо, роби діло благовісника, службу твою знаною вчини.

6 Мене бо вже на жертву наготовлено, і час мого відходу настав.

7 Боротьбою доброю я боров ся, дорогу скінчив, віри додержав.

8 На останок готовить ся мені вінець правди, котрий оддасть мені Господь того дня, праведний суддя, і не тільки мені, та і всім, хто полюбив явлення Його.

9 Старай ся скоро прийти до мене.

10 Димас бо мене покинув, полюбивши нинішній вік, та й пійшов у Солунь; Крискент в Галатию, Тит в Далматію;

11 Лука один зо мною. Марка взявши приведи з собою, він бо мені потрібен на служенне.

12 Тихика ж послав я в Єфес.

13 Плащ, що залишив я в Трояді в Карпа, ідучи, принеси, і книги, особливо ж кожани.

14 Александер котляр наробив мені багато лиха; нехай оддасть йому Господь по ділам його,

15 котрого й ти остерегайся, вельми бо противить ся словам нашим.

16 У перше моє одвітування нікого не було зо мною, а всі мене покинули; нехай не полічить ся їм.

17 Господь же став передо мною і окрепив мене, щоб проповідане від мене знане було, і щоб почувли всі погане; і збавивсь я з пащі левиної.

18 І визволить мене Господь від усякого діла лукавого, і спасе про царство своє небесне; Йому ж слава по віки вічні. Амінь.

19 Витаю Прискилу і Аквили і Онисифорів дім.

20 Єраст залишавсь у Коринті, а Трофима залишав я в Милеті недужного.

21 Старайсь до зими прийти. Витають тебе Єввул, і Пуд, і Лин, і Клавдия, і все браттє.

22 Господь Ісус Христос із духом твоїм. Благодать з вами. Амінь.

Друге до Тимотея, Єфесийської церкви першого рукоположеного єпископа, писане з Риму, як ставив ся Павел удруге перед кесаря Нерона.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ТИТА.

¹ Павел, слуга Божий, апостол же Ісуса Христа, по вірі вибраних Божих і зрозумінню правди, що по благочестю,

² в надії вічного життя, котре обітував Бог, що не обманює, перед вічними часами,

³ явив же часу свого слово своє проповіданням, котре мені поручено по повелінню Спасителя нашого, Бога:

⁴ Титу, правдивому синові по спільній вірі: Благодать, милость, мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа, Спаса нашого.

⁵ На те zostавив я тебе в Криті, щоб остальне довів до ладу і настановив по всіх городах пресвитерів, як я тобі повелів.

⁶ Коли хто непорочен, однієї жінки муж, має вірних дітей, недокорених за розврат, або непокірних.

⁷ Треба бо єпископу без пороку бути, яко Божому доморядникові, щоб не собі годив, не був гнівливий, не пияниця, не сварливий, не жадний поганого надбання,

⁸ а був гостинний, любив добре, (у всьому) мірний, праведний, преподобний, вдержливий,

⁹ щоб державсь вірного слова по науці, щоб умів і напаминати здоровою наукою і докоряти противних.

¹⁰ Багато бо непокірних, марномовців і обманщиків, найбільше ж которі з обрізання,

¹¹ їм треба роти позатуляти; вони всі дома розвертають, навчаючи чого не треба, ради скверного надбання.

¹² Сказав же один о них, власний їх пророк: Критяне завсіди брехуни, люті звірі, черева ліниві.

¹³ Вірне се свідчення. З сієї ж то причини докоряй їх нещадно, щоб здорові були в вірі,

¹⁴ не вважаючи на жидівські байки, ні на заповіді людей, що одвертають ся од правди.

¹⁵ Все чисте чистим; опоганим же та невірним ніщо не чисте, а опоганим ся і розум їх і совість.

¹⁶ Визнають, що знають Бога, а ділами одрікають ся від Него, будши гидкими і непокірними і до всякого діла доброго неспосібними.

2

¹ Ти ж говори, що личить здоровій науці:

² старики щоб були тверезі, чесні, мірні, здорові вірою, любовю, терпінням;

³ старі жінки так само щоб убирались як годить ся святим, (були) не осудливі, не підневолені великому пянству і навчали добра,

⁴ щоб доводили до розуму молодших, любити чоловіків, жалувати дітей,

⁵ щоб були мірними, чистими, господарними, добрими, корились своїм чоловікам, щоб слово Боже не зневажалось.

⁶ Молодіж так само напаминай знати міру.

⁷ У всьому ж сам себе подаючи за взір добрих діл, у науці цілость, поважність,

⁸ слово здорове, недокорене, щоб осоромив ся противник, не маючи нічого казати про нас докірно.

⁹ Слуги своїм панам щоб корились, у всьому догоджали, не відказуючи,

¹⁰ не крали, а показували всяку добру віру, щоб науку Спасителя нашого, Бога, украшували у всьому.

¹¹ Явилась бо благодать Божя спасительна всім людям,

¹² навчаючи нас, щоб відцуравшись нечестя і мирських похотей, розумно і праведно і благочестно жили ми в нинішньому віці,

¹³ ждучи блаженного вповання і явлення слави великого Бога і Спаси нашого Ісуса Христа,

¹⁴ котрий оддав себе самого за нас, щоб ізбавити нас од усякого беззаконня і очистити собі людей вибраних, ревнителів добрих діл.

¹⁵ Се говори, напоминай, і докоряй з усяким повелінням. Нехай ніхто тобою не гордує.

3

¹ Нагадуй їм, щоб начальства і власти слухали і корились, і до всякого доброго діла були готові,

² щоб нікого не хулили, не були сварливі, а тихі, показуючи всяку лагідність до всіх людей.

³ Були бо колись і ми нерозумні, непокірні, і зведені слуги похотям та всяким розкошам, живучи в злобі та зазисті, гидкими бувши та ненавидячи один одного.

⁴ Як же явилась благодать і чоловіколюб'є Спаси нашого Бога,

⁵ не з діл праведних, що ми робили, а по своїй милости спас нас купеллю новорождення і оновлення Духа святаго,

⁶ котрого вилив на нас щедро через Ісуса Христа, Спасителя нашого,

⁷ щоб оправдившись благодаттю Його, зробились ми наслідниками по надії життя вічного.

⁸ Вірне слово, і хочу, щоб про се ти впевняв, щоб которі увірували в Бога, старались пильнувати добрих діл. Добре воно і користне людям.

⁹ Дурного ж змагання, та родоводів, та спорів, та сварок про закон цурай ся, бо вони не на користь і марні.

¹⁰ Єретика чоловіка після першого і другого напому, покинь,

¹¹ знаючи, що такий розвертається і грішить, осудивши сам себе.

¹² Як пришлю Артема до тебе або Тихика, постарайся прийти до мене в Никополь: там бо надумався я зазимувати.

¹³ Зину законника та Аполоса старанно випровадь, щоб ні в чому не мали недостатку.

¹⁴ Нехай і наші вчать ся пильнувати добрих діл для кінцевих потреб, щоб не були без овочу.

¹⁵ Витають тебе усі, що зо мною. Витай тих, хто любить нас у вірі. Благодать з усіма вами. Амінь.

До Тита, критянської церкви першого рукоположеного єпископа, писано з Никополя Македонського.

ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИМОНА.

¹ Павел, вязник Ісуса Христа, та Тимотей брат, Филимонові, нашому любому і помічникові,

² та любій Апфії, та Архипові, товаришові воїну нашому і домашній твоїй церкві:

³ Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа.

⁴ Дякую Богу моему всякого часу, згадуючи тебе в молитвах моїх,

⁵ чуючи про любов твою та віру, що маєш до Господа Ісуса і до всіх святих,

⁶ щоб спільність віри твоєї була дійсвенна в розумінню всякого добра, яке в вас є через Христа Ісуса.

⁷ Велику бо маємо радість і утіху з любови твоєї, бо серця святих дізнали одради через тебе, брате.

⁸ Тим, хоч велику сміливість маю в Христї, наказувати тобі, що треба,

⁹ та ради любови лучче благаю, бувши таким, як Павел, старець, тепер же і вязник Ісуса Христа;

¹⁰ благаю тебе про мого сина, котрого я породив у кайданах моїх, Онисима,

¹¹ колись тобі непотрібного, тепер же тобі й мені вельми потрібного, котрого я послав,

¹² ти ж його, чи то серце моє, прийми.

¹³ Хотїв був я при собі держати його, щоб замість тебе служив мені в кайданах благовістя;

¹⁴ та без твоєї волі не хотїв я нічого зробити, щоб не мов по неволі добро твое було, а по волі.

¹⁵ Бо може тому розлучивсь на час, щоб на віки прийняв еси його,

¹⁶ вже не яко слугу, а вище слуги, яко брата любого, найбільше мені, скільки ж більше тобі, і по тілу, і в Господї.

¹⁷ Коли ж маєш мене за спільника, прийми його, як мене.

¹⁸ Коли ж чим обидив тебе, або (чим) винуватий, на мені те полїчи.

¹⁹ Я, Павел, написав рукою моєю: я оддам, щоб не казати тобі, що і сам себе мені завинуватив.

²⁰ Так, брате, нехай маю потїху з тебе в Господї; звесели серце моє в Господї.

²¹ Надїявшись на слухняність твою, написав я тобі, знаючи, що і більш, ніж говорю, зробиш.

²² Разом же наготов мені і господу; надїюсь бо, що молитвами вашими буду дарований вам.

²³ Витають тебе Єпафрас, товариш, неволі моєї в Христї Ісусї, Марко, Аристарх, Димас, Лука, помічники мої.

²⁴ Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим. Амінь.

До Филимона писано з Риму через Онисима, слугу.

ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ЖИДІВ.

- ¹ Почасту і всяково промовляючи здавна Бог до батьків через пророків,
² в останні сї дні глаголав до нас через Сина, котрого настановив наслідником усього, котрим і віки створив.
³ Сей, будучи сяєвом слави і образом особи Його, і двигаючи все словом сили своєї, зробивши собою очищення гріхів наших, осївсь по правиці величчя на вишинах,
⁴ Стільки луччий будучи від ангелів, скільки славніше над їх наслідував імя.
⁵ Кому бо рече коли з ангелів: Син мій еси Ти, я сьогодні родив Тебе? і знов: Я буду Йому Отцем, а Він буде мені Сином?
⁶ Коли ж знов уводить Перворідня у вселенну, глаголе: І нехай поклонять ся Йому всі ангели Божі.
⁷ І до ангелів же глаголе: Що творить духи ангелами своїми, а поломє огня слугами своїми.
⁸ Про Сина ж: Престол Твій, Боже, по вік вічний, палиця правоти — палиця царювання Твого.
⁹ Полюбив еси правду, і зненавидїв беззаконне; за се помазав тебе, Боже, Бог твій елеєм радости більш спільників Твоїх.
¹⁰ І (знов): У починї Ти, Господи, землю оснував еси, і небеса — діло рук Твоїх.
¹¹ Вони зникнуть, Ти ж пробуваєш, і всі, як шати зветшають,
¹² і як одежину згорнеш їх, і переменять ся; Ти ж той же самий еси, і літа Твої не скінчать ся.
¹³ Кому ж із ангелів сказав коли: Сиди по правиці в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг Твоїх?
¹⁴ Чи не всі ж вони служебні духи, посилаємі на служенне про тих, що хочуть наслідувати спасенне?

2

- ¹ Тим подобає нам більше вважати на те, що чували, щоб иноді не відпасти.
² Бо коли промовлене ангелам слово було певне, і всякий переступ і непослух прийняв праведну відплату,
³ то як нам утекти, що недбали про таке велике спасенне? котре, почавши проповідувати ся через Господа, від тих що чули, нам стверджене,
⁴ як сьвідкував Бог ознаками і чудесами, і всякими силами, і роздаваннем Духа сьвятого, по своїй волі.
⁵ Не ангелам бо покорив вселенну грядущу, про котру глаголемо;
⁶ засьвідкував же хтось десь, глаголючи: Що таке чоловік, що памятаєш його, або син чоловічий, що одвідуєш його?
⁷ Умалив еси його малим чим од ангелів; славою і честю вінчав еси його, і поставив еси його над ділами рук Твоїх;
⁸ все покорив еси під ноги його. А впокоривши йому все, нічого не оставив неупокореним йому. Тепер же ще не бачимо, щоб усе було йому впокорене,
⁹ а бачимо Ісуса, малим чим умаленого від ангелів, за муку смерти увінчаного славою й честю, щоб благодаттю Божою за всіх пожив смерти.
¹⁰ Подобало бо Тому, про кого все і ким усе, що привів многих синів у славу, починателя спасення їх страданнями звершити.
¹¹ Бо й хто осьвячує і хто осьвячуєть ся, від Одного всі; з сієї то причини не соромить ся братами звати їх,

¹² глаголючи: Звіщу імя Твоє браттю моєму, посеред церкви співати му хвалу Тобі.

¹³ І знов: Надїяти мусь на Него. І знов: Ось я і діти, що дав мені Бог.

¹⁴ Коли ж діти стали ся спільниками тіла і крови, і Він так само спільником їх, щоб смертю знищити того, що має державу смерти, се єсть диявола,

¹⁵ і визволити тих, що з страху смерти через усе життє підневолені були рабству.

¹⁶ Справді бо не ангелів приймає, а насінне Авраамове приймає.

¹⁷ Звідсіля мусів у всьому подобитись братам, щоб бути милосердним і вірним архиєреем у Божому, щоб очистити гріхи людські.

¹⁸ У чому бо сам пострадав, спокушуваний бувши, може і тим, що спокушують ся, допомогти.

3

¹ Тим же, браттє съвяте, поклику небесного спільники, вважайте на Посланика і Сьвятителя визнання нашого, на Христа Ісуса.

² Вірен Він Тому, хто настановив Його, як і Мойсей у всьому домі Його:

³ більшої бо слави Сей над Мойсея сподобив ся, скільки більшу честь має, ніж будинок, той, хто збудував його.

⁴ Всякий бо будинок будує хтось, а хто все збудував, се Бог.

⁵ І Мойсей же вірен у всьому домі Його, яко слуга, на сьвідчення тому, що мало глаголатись;

⁶ Христос же, яко Син, в домі Його, котрого дім ми, коли свободу і похвалу надії аж до кінця твердо держати мем.

⁷ Тим же (яко ж глаголе Дух сьвятий): Сьогодні, як голос мій почуєте,

⁸ не закаменяйте сердець ваших, як в прогнівнанню, в день спокуси в пустинї,

⁹ де спокушували мене батьки ваші, досьвідчались про мене, й виділи діла мої сорок років.

¹⁰ За се прогнівивсь я на рід той і сказав: Завсїди заблуджують серцем, і не пізнали вони доріг моїх;

¹¹ так що поклявся я в гніві моїм: Чи (коли) ввійдуть вони в відпочинок мій.

¹² Остерігайтесь, браттє, щоб не було в кого з вас серце лукаве і невірне, та не відступило від Бога живого.

¹³ А вговорюйте один одного щодня, доки сьогодні зоветь ся, щоб не став которий з вас запеклим через підступ гріха.

¹⁴ Бо ми стали ся спільниками Христовими, коли тільки початок істнування до кінця твердо додержимо.

¹⁵ Коли (нам) глаголеть ся: „Сьогодні, коли почуєте голос Його, не закаменяйте сердець ваших, як у прогнівнанню.“

¹⁶ Деякі бо, чувши, прогнівали (Бога), тільки ж не всі, що вийшли з Єгипту з Мойсейом.

¹⁷ На кого ж Він гнівив ся сорок років? Чи не на тих, що грішили, котрих кості полягли в пустинї?

¹⁸ Кому ж Він кляв ся, що не ввійдуть у упокій Його, коли не неслухняним?

¹⁹ І бачимо, що не змогли ввійти за невірство.

4

¹ Біймо ся ж оце, щоб, коли застаєть ся обітниця ввійти в покій Його, не явив ся хто з вас опізнившись.

² Бо й нам благовістовано, як і тим, тільки не було користне їм слово проповіді, не зєднавшись з вірою тих, що слухали Його.

3 Вхидимо бо в відпочинок ми, що увірували, яко ж рече: „Так що покляв ся я в гніві моім, що не ввійдуть в відпочинок мій,” хоч діла від настання світу скінчені.

4 Рече бо десь про семий день так: „І відпочив Бог дня сегого від усіх діл своїх.”

5 І в сьому (місці) знов: „Чи коли ввійдуть у відпочинок мій.”

6 Коли ж оставляєть ся, щоб деякі ввійшли в него, а котрим перше благовістовано, не ввійшли за непослух;

7 то знов означає якийсь день, „сьогодні” глаголючи в Давиді, по стільких літах, яко ж було сказано: „Сьогодні, як почуєте голос Його, не закамняйте серцець ваших.”

8 Бо коли б Ісус тих упокоїв, не говорив би про инший день після того.

9 Оце ж оставлено ще суботованне людям божим.

10 Хто бо ввійшов у відпочинок Його, той відпочив от діл своїх, яко ж од своїх Бог.

11 Стараймо ся ж увійти в той відпочинок, щоб хто не впав тим же робом у недовірство.

12 Живе бо слово Боже і дійственне, і гостріще всякого обоюдного меча, і проходить аж до розділення душі і духа, членів і мозків, і розсуджує помишлення і думки серця.

13 І нема творива невідомого перед Ним; усе ж наге і явне перед очима Його, про кого наше слово.

14 Маючи ж Архиерея великого, що пройшов небеса, Ісуса Сина Божого, держимось визнання.

15 Не маємо бо архиерея, що не міг би боліти серцем у немощах наших, а такого, що дізнав усякої спокуси по подобию, окрім гріха.

16 Приступаймо ж з одвагою до престола благодати, щоб прийняти милость і знайти благодать на поміч зачасу.

5

1 Всякий бо архиерей, із людей узятий, для людей поставляєть ся на служенне у тому, що Боже, щоб приносив дари і жертви за гріхи,

2 котрий би міг боліти серцем за нетямущих і заблуджених, бо й сам обложений немощю;

3 і ради того мусить, як за людей, так за себе приносити за гріхи.

4 І ніхто сам по собі не приймає чести, а хто покликаний од Бога, яко ж і Аарон.

5 Так і Христос не сам себе прославив бути архиєреєм, а Той, хто глаголав до Нього: „Син мій єси Ти, я сьогодні породив Тебе.”

6 Яко ж і инде глаголе: „Ти єси священник по вік по чину Мелхиседековому.”

7 Котрий за днів тіла свого приносив молитви і благання до Того, хто міг спасти Його від смерті, з великим голосіннем і слізмами, і почуто Його за страх (Його перед Богом).

8 Хоч і Син Він був, тільки ж навчивсь послуху через те, що терпів,

9 і, звершившись, ставсь усім, що слухають Його, причиною спасення вічного,

10 і названий від Бога архиєреєм по чину Мелхиседековому.

11 Про котрого маємо велике слово, та важко його висловити; тому що ви немочні стали слухом:

12 Бо коли вам годилось би бути учителями задля (часу), знов треба, щоб вас учено первих початків словес Божих, і стались такими, котрим треба молока, а не кріпкої пищі.

¹³ Усякий бо, що вживає (саме) молоко, (ще) несвідомий у слові правди, бо він малоліток.

¹⁴ Звершеним же тверда пища, маючим чувства вправлені довгою наукою до розсуджування добра і зла.

6

¹ Тим же, zostавивши початки Христового слова, ідімо до звершення, не кладучи знов основин покаяння од мертвих діл і віри в Бога,

² науки хрещення, і положення рук, і воскресення мертвих, і суду вічного.

³ І се зробимо, коли Бог дозволить.

⁴ Неможливе бо тих, що раз уже просвітілись, і вкусили дара небесного, і стали причастниками Духа сьвятого,

⁵ і вкусили доброго слова Божого і сили грядущого віка,

⁶ та й відпали, знов обновляти покаянням, удруге розпинаючих у собі Сина Божого та зневажаючих Його.

⁷ Земля бо, що не падаючий часто на неї дощ, і родить билину, потрібну тим, хто її садить, приймає благословення від Бога;

⁸ а котра приносить терни та бодяки, непотрібна і близька прокляття, котрої кінець на спалення.

⁹ Ми ж надіємось по вас, любі, луччого і ближчого до спасення, хоч і говоримо так.

¹⁰ Не єсть бо Бог несправеден, щоб забути діло ваше і труд любови, що показали ви в ім'я Його, послугувавши і послугуючи сьвятим.

¹¹ Бажаємо ж, щоб кожен з вас являв таке саме старання про тверду надію аж до кінця,

¹² щоб не були ви ліниві, а послідователі тих, що наслідують обітниці вірою і довготерпінням.

¹³ Обітуючи бо Аврааму Бог, яко ж бо нікого не мав більшого, щоб клястись, кляв ся собою,

¹⁴ глаголючи: „Істинно благословляючи благословлю тебе, і множуючи множу тебе.”

¹⁵ І так, бувши довготерпилив, одержав обітницю.

¹⁶ Люде бо більшим кленуть ся, і всякої суперечки між ними кінець на ствердження, — клятьба.

¹⁷ У тому ж, хотівши Бог більше показати наслідникам обітниці незмінність ради своєї, посередникував клятьбою,

¹⁸ щоб двома речами незмінними (в котрих не можна обманити Богу) мали кріпке втішення ми, що прибігаємо (до Нього) прийняти надію, що лежить перед нами,

¹⁹ котру маємо, яко якор душі, тверду і певну, і входить вона у саму середину за завісою,

²⁰ куди предтеча про нас увійшов Ісус, по чину Мелхиседековому, ставшиши Архиреем по вік.

7

¹ Сей бо Мелхиседек, цар Салимський, священник Бога вишнього, що зустрів Авраама, як вертався він з побою царів, і благословив його;

² котрому й десятину з усього відділив Авраам (перше ж оце перекладом зветь ся цар правди, а потім і цар Салимський, чи то цар упокою),

³ без батька, без матери, без родоводу, ні почину днів, ні кінця життя не маючи, уподоблений же Сину Божому, пробуває священником вічно.

⁴ Дивіте ся ж, який великий той, кому і десятину дав Авраам патріярх із вибраного.

⁵ Тай ті із синів Левіїних, що приймають съвященство, мають заповідь брати десятину з народу по закону, се єсть із браття свого, хоч і з чересел Авраамових вийшло воно.

⁶ Той же, хто не виводить роду свого від них, узяв десятину з Авраама, і маючого обітницю благословив.

⁷ Без усякого ж перечення менше від більшого благословляєть ся.

⁸ І тут беруть десятини люде, що мруть, а там — той, про кого свідчить ся, що він живе.

⁹ І, щоб так сказати, через Авраама взята десятина і з Левія, що бере десятини.

¹⁰ Ще бо в череслах отецьких був, як зустрів його Мелхиседек.

¹¹ Коли ж звершенне було через Левійське съвященство (бо під ним люде озаконені стались), то яка ж іще потреба іншому встати съвщеникові по чину Мелхиседековому, а не по чину Аароновому звати ся?

¹² Коли бо переменяєть ся съвященство, мусить конче і переміна закону бути.

¹³ Про Кого бо се говорить ся, з іншого коліна був, з котрого ніхто не приступав до жертівні.

¹⁴ Явно бо, що з коліна Юдового вийшов Господь наш, а про се коліно Мойсей об съвщєнстві нічого не сказав.

¹⁵ І більше ще явно, що по подобию Мелхиседековому встає інший съвщєник,

¹⁶ котрий не по закону заповіді тілесної постав, а по силі життя незотлінного.

¹⁷ Свідкує бо: „Що Ти єси съвщєник по вік по чину Мелхиседековому.“

¹⁸ Стало ся ж знищенне попередньої заповіді за її неміць і невжиточність.

¹⁹ Нічого бо не звершив закон, а приведенє лучче впованне, котрим наближуємось до Бога.

²⁰ І на скілько воно не без клятьби,

²¹ (ті бо съвщєники без клятьби ставали, а Сей з клятьбою через Того, хто глаголав до Него: „Кляв ся Господь, і не розкаєв ся: Ти єси съвщєник по вік, по чину Мелхиседековому“)

²² на стілько луччого завітє став ся порукою Ісус.

²³ І більш їх було съвщєниками, бо смерть боронила їм пробувати;

²⁴ сей же, через те, що пробуває по вік, непереходяче має съвщєнство.

²⁵ Тим же і спасти може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них.

²⁶ Такого бо нам подобало (мати) Архиєрея, преподобного, безвинного, непорочного, відлученого від грішників і вищого небес,

²⁷ котрий не має по всі дні нужди, як архиєреї, перше за свої гріхи жертви приносити, а потім за людські: се бо зробив zarazом, себе принісши.

²⁸ Закон бо людей поставляє архиєреями, маючих немочі, слово ж клятьби, що послі закону, Сина на віки звершеного.

8

¹ Голова ж сказаного: Такого маємо Архиєрея, що сів по правиці престола величчя на небесах,

² служителя съвщєині і скині істинної, котру поставив Господь, а не чоловік.

³ Всякий бо архиєрей поставляєть ся, щоб приносити дари і жертви; тим треба й Сьому що мати, щоб принести.

⁴ Бо коли б Він був на землі, не був би священиком, (де) є священики, що приносять по закону дари,

⁵ котрі служать образу і тіні небесного, яко ж глаголано Мойсейові, як хотів зробити скиню. „Гледи бо“, рече, „зроби все по взору, показаному тобі на горі.“

⁶ Тепер же (Христос) лучче знярядив служення, на скільки Він посередник луччого завіту, котрий на луччих обітницях узаконив ся.

⁷ Бо коли б первий той був без пороку, не шукалось би місця другому.

⁸ Докоряючи бо їх глаголе: „Ось ідуть дні, глаголе Господь, і зроблю з домом Ізраїлевим і з домом Юдовим завіт новий,

⁹ не по завіту, що зробив я з отцями вашими, того дня, як узяв я їх за руку, щоб вивести їх із землі Єгипецької: бо вони не пробували в завіті моїм, і я занедбав їх, глаголе Господь.

¹⁰ Тим се завіт, котрий зроблю дому Ізраїлевому по тих днях, глаголе Господь: Давши закони мої в думку їх, і на серцях їх напишу їх, і буду їм Бог, а вони будуть мені народ.

¹¹ І не вчити ме кожен ближнього свого, і кожен брата свого, говорячи: Познай Господа; бо всі знати муть мене від малого та й до великого між ними.

¹² Тим що милостив буду на неправди їх, і гріхів їх і беззаконий їх не згадувати му більше.“

¹³ А що глаголе: „новий“, то обветшив першого; що ж обветшало і зстарілось, те близьке зотління.

9

¹ Мала ж і перва скиня установи служби, і сьвятиню людську.

² Споруджено бо перву скиню, а в ній сьвітільник і стіл і предложення хлібів, котра зветь ся: Сьвята.

³ За другою ж завісою скиня, що звана: Сьвятая Сьвятих;

⁴ мала вона золоту кадильницю і ковчег завіта, окований усяди золотом, а в ньому посудина золота з манною, і жезло Ааронове зацввівше, і скрижалі завіта,

⁵ а над ним херувими слави, отїнюючі ублагальню. Про се не слід нині говорити порізно.

⁶ Як же се так устроєно, то в перву скиню завсїди входили сьвященики, правлячи служби;

⁷ у другу ж раз у рік сам архиерей, не без крові, котру приносить за себе і за людські провини.

⁸ Сим ясує Дух сьвятий, що дорога у сьвятиню ще не явилась, доки перва скиня стоїть.

⁹ Котра єсть образ часу настоящего, в котрому приносять ся і дари і жертви, що не можуть звершити по совісті того, хто служить,

¹⁰ а були тільки в їжах і напитках, та у всяких обливаннях і установах тіла, накинуті аж до часу направи.

¹¹ Христос же, прийшовши яко Архиерей грядущих благ, із більшою і звершенішою скинею, нерукотвореною, се єсть не такого будування,

¹² ані з кровю козлиною, ні телячою, а своєю кровю, увійшов раз у сьвятиню, знайшовши вічне відкуплення.

¹³ Бо коли кров волова та козина і попіл з яловиці, окроплюючи осквернених, осьвятьє на тілесну чистоту;

¹⁴ то скільки більше кров Христа, що Духом вічним приніс себе непорочного Богу, очистить совість вашу від мертвих діл, щоб служити Богу живому?

15 І задля того Він посередник нового завіту, щоб, як станеться смерть, на одкуплення переступів, що (були) у першому завіті, прийняли покликані обітницю вічного насліддя.

16 Де бо єсть завіт, там мусить прийти й смерть завітуючого.

17 Завіт бо після мертвих має силу: яко ж бо нічого не стоїть, доки жив завітуючий.

18 Тим же й первий не був освячений без крові.

19 Як вирік бо Мойсей всяку заповідь по закону всім людям, то взявши крові телячої та козлиної з водою та червоної вовни та гисопу, покропив і саму книгу і ввесь народ,

20 глаголючи: „Се кров завіту, котрий завітував вам Бог.”

21 І скину і ввесь посуд служебний кровю так само покропив.

22 А мало не все кровю очищається по закону, і без пролиття крові не буває оставлення (гріхів).

23 Оце ж треба було, щоб образи небесного сим очищались, саме ж небесне лучшими жертвами, ніж сї.

24 Не в рукотворену бо сьвятиню ввійшов Христос, зроблену взором правдивої, а в саме небо, щоб нині являтися лицю Божому за нас,

25 ані щоб много раз приносити себе, яко ж архиєрей входить у сьвятиню по всі роки з чужою кровю;

26 (а то б треба було Йому много раз страдати від настання сьвіту) а нині раз у концї віків явився на знівечення гріха жертвою своєю.

27 І як призначено людям раз умерти, а потім суд,

28 так і Христос, один раз принесений, щоб понести гріхи многих, удруге без гріха явиться ждучим Його на спасення.

10

1 Маючи бо закон тінь будучих благ, а не самий образ річей, щороку тими самими жертвами, які приносять без перестану, ніколи не може звершити приступаючих.

2 Ато б перестали приносити їх, не мавши вже ті, хто служить, ніякої совісти за гріхи, раз очистившись.

3 А в них що року (робить ся) спомни гріхів.

4 Не можна бо, щоб кров волова та козлиная знімала гріхи.

5 Тим же, входячи у сьвіт, глаголе: „Жертви і приносу не хотїв єси, тіло ж наготовив Менї єси.

6 Огняні жертви і (жертви) за гріх не вподобав єси.

7 Тоді я сказав: Ось, йду (у починї книги написано про мене) вчинити волю Твою, Боже.”

8 Сказавши вище: „Що жертва і принос і огняні жертви і (жертви) за гріхи не хотїв єси, ані вподобав єси,” котрі по закону приносять ся,

9 потім рече: „Ось, йду вчинити волю Твою, Боже.” Зносить перве, щоб друге поставити.

10 По сїй-то волї освячені ми одним приносом тіла Ісус-Христового.

11 І всякий же сьвященик стоїть що-дня служачи і много раз ті ж самі жертви приносячи, котрі ніколи не можуть зняти гріхів.

12 Він же, принїсши одну жертву за гріхи, сїв на завсїди по правиці Бога,

13 дожидаючи далїй, доки положять ся вороги Його підніжком ніг Його.

14 Одним бо приносом звершив на віки освячаємих.

15 Сьвідкує ж нам і Дух сьвятий; по реченому бо перше:

16 „Се завіт, що завітувати му з ними після тих днів“, глаголе Господь:
„Давши закони мої в серця їх, і в думках їх напишу їх,

17 і гріхів їх і беззаконий їх не споминати му вже.“

18 А де відпущенне гріхів, там нема вже приносу за гріхи.

19 Оце ж, братте, маючи свободу входити у святиню кровю Ісусовою,

20 дорогою новою і живою, котру обнови́в нам Він завісою, се єсть тілом своїм,

21 і Єрея великого над домом Божим,

22 приступаймо з щирим серцем в повноті віри, окропивши серця від совісті лукавої, і обмивши тіло водою чистою;

23 держімо непохибне визнання надії (вірен бо Той, хто обіцяв)

24 і назираймо один одного, заохочуючи до любови і добрих діл,

25 не покидаючи громади своєї, як у деяких є звичай, а один одного піддержуючи, і стілько більше, скілько більше бачите, що наближуєть ся день.

26 Бо коли ми самохіть грішимо, прийнявши розум правди, то вже не зостаєть ся жертви за гріхи,

27 а якесь страшне сподіванне суду і огняний гнів, що має пожерти противників.

28 Хто відцурав ся закону Мойсейового, при двох або трьох свідках, смерть йому без милосердя:

29 Скільки ж, думаєте, гіршої муки заслужить, хто Сина Божого потоптав і кров завіту, котрою освятив ся, вважав за звичайну, і Духа благодати зневажив?

30 Знаємо Того, хто промовив: „Мені відомщенне, я віддам, глаголе Господь“; і знов: „Господь судити ме людей своїх.“

31 Страшно впасти в руки Бога живого.

32 Згадайте ж перші дні, в котрі ви, просьвітившись, перенесли велику боротьбу терпіння,

33 то на зневагу і знущання виставлювані, то буваючи спільниками тих, що так жили.

34 Бо і в моїх кайданах ви зо мною мучились, і жакування маєтків ваших з радістю приймали, відаючи, що маєте собі маєток на небесах вічний і луччий.

35 Не кидайте ж сьміливости вашої, котра має нагороду велику.

36 Терпінне бо вам треба мати, щоб, волю Божу вчинивши, прийняли обітування.

37 Вже бо незабаром ось, ось Грядущий прийде, і не загаєть ся.

38 „А праведний з віри жив буде,“ і: „Коли хто малодушен, не вподобає душа моя його.“

39 Ми ж не малодушні (собі) на погибель, а віруючі на спасенне душі.

11

1 Віра ж єсть підстава того, на що вповаємо, доказ (певність) річей невидимих.

2 Через неї бо були свідчені старі.

3 Вірою розуміємо, що віки стали ся словом Божим, щоб з невидимого видиме постало.

4 Вірою приніс Авель луччу жертву Богу ніж Каїн, через котру свідчено (йому), що він праведний, як свідкував про дари його Бог; нею він, і вмерши, ще говорить.

5 Вірою Єнох перенесен, щоб не бачити смерти, і „не знайдено його; бо переніс його Бог“: перед перенесенням бо його свідчено, „що угодив Богу.“

6 Без віри ж не можна угодити; вірувати мусить бо, хто приходить до Бога, що Він єсть, і хто Його шукає, тих нагороджує.

7 Вірою, звістку прийнявши Ной про те, чого ніколи не видано, в страсі (Божому) збудовав ковчег на спасеннє дому свого; котрим осудив сьвіт, і став ся наслідником праведности, по вірі.

8 Вірою, покликаний Авраам, послушав, щоб вийти на те місце, котре мав прийняти в насліддє, і вийшов, не знаючи, куди йде.

9 Вірою оселився у землі обітуваній, яко чужій, живучи в наметах, з Ісааком і Яковом, спільними наслідниками того ж обітування.

10 Дожидав бо города, що має основини, котрого будівничий і творець Бог.

11 Вірою і сама Сарра прийняла силу на зачаттє насіння і мимо пори віку вродила, тим що вірним уважала Того, хто обітував.

12 Тим же і від одного, та ще помертвілого, народилось множество, як зорі небесні і як піску край моря безліч.

13 По вірі померли ті всі, не прийнявши обітниць, а оддалеки видівши їх, і вірували, і витали, і визнавали, що вони чужинці і захожі на землі.

14 Бо котрі таке говорять, виявляють, що отчини шукають.

15 І справді, коли б ту памятали, з якої вийшли, мали б вони нагоду вернутись.

16 Нині ж луччої бажають, се єсть небесної; тим і не соромить ся їх Бог, називати ся Богом їх: наготовив бо їм город.

17 Вірою привів Авраам, спокушуваний, Ісаака (на жертву); єдинородного приніс, прийнявши обітницю,

18 про котрого було глаголано: „Що в Ісааку назветь ся тобі насіннє,”

19 подумавши, що і з мертвих силен Бог воскресити; тим і прийняв його в образі (воскресення).

20 Вірою в грядуще благословив Ісаак Якова та Ісава.

21 Вірою Яков, умираючи, благословив кожного сина Йосифого і „склонивсь на верх жезла свого”.

22 Вірою Йосиф, умираючи, про виход синів Ізраїлевих згадав, а про кості свої заповів.

23 Вірою Мойсей, народившись, хований був три місяці від батьків своїх, коли виділи вони, що дитина гарна, і не злякались повеління царського.

24 Вірою Мойсей, бувши великим, відрік ся звати ся сином дочки Фараонової,

25 а лучче зволив страдати з людьми Божими, ніж дізнавати дочасної розкоші гріха,

26 більшим багатством над Єгипецькі скарби вважаючи наругу Христову; озиравсь бо на нагороду.

27 Вірою покинув Єгипет, не боячись гніва царевого; устояв бо, яко такий, що Невидомого видить.

28 Вірою зробив пасху і пролиттє крови, щоб губитель первороджених не займав їх.

29 Вірою перейшли вони Червоне море, як по суходолу; що спробувавши Єгиптяне, потопились.

30 Вірою стіни Єрихонські попадали, після семидневних обходин.

31 Вірою Раава блудниця не згинула з невірними, прийнявши підглядників з миром.

32 І що мені ще казати? не стане бо мені часу оповідати про Гедеона, та Варака, та Самсона, та Єтая, та про Давида і Самуїла, та про пророків,

33 котрі вірою побивали царства, робили правду, одержували обітування, загороджували пащі левам,

³⁴ гашили силу огню, втікали від гострого меча, робились потужними від немочи, бували міцні в бою, обертали в ростіч полки чужоземців;

³⁵ жінки приймали мертвих своїх з воскресення; інші ж побиті бували, не прийнявши збавлення, щоб лучче воскресенне одержати;

³⁶ другі ж наруги та ран дізнали, та ще й кайдан і темниці;

³⁷ каміннем побиті бували, розпилювані, допитувані, смертю від меча вмирили, тинялись в овечих та козиних шкурах, бідуючи, горюючи, мучені,

³⁸ (котрих не був достоєн сьвіт,) по пустинях скитались та по горах та по вертепах і проваллях земних:

³⁹ І всі ці, одержавши сьвідчення вірою, не прийняли обітування,

⁴⁰ тим що Бог лучче щось про нас провидів, щоб не без нас осягли звершенне.

12

¹ Тим же оце й ми, маючи кругом нас таку тьму сьвідків, відложивши всяку гордість і гріх, що путав нас, з терпінням біжим на боротьбу, що перед нами,

² дивлячись на Ісуса, починателя і звершителя віри, котрий замість радості, яка була перед Ним, витерпів хрест, не дбаючи про сором, і сів по правиці престола Божого.

³ Подумайте бо про Того, хто витерпів од грішників такий перекир проти себе, щоб не внивали, ослабши в душах ваших.

⁴ Ще ви аж до крові не стояли, борючись проти гріха,

⁵ і забули напамин, що до вас, як до синів, глаголе: „Сину мій, не гордуй караннем Господнім, ані слабни, докоренний від Нього;

⁶ кого бо любить Господь, карає; і бє всякого сина, котрого приймає.”

⁷ Коли каранне терпите, Бог до вас такий, як до синів: чи єсть бо такий син, котрого не карає батько?

⁸ Коли ж ви пробуваєте без карання, котрого спільниками стались усі, то ви неправого ложа діти, а не сини.

⁹ Ще ж, мали ми батьків, тіла нашого карателів, та й поважали їх; то чи не геть більше коритись нам Отцю духів, і жити мемо?

¹⁰ Ті бо на мало днів, як самі знали, карали нас; а Сей на користь (нашу), щоб ми були спільниками сьвятости Його.

¹¹ Усяка ж кара на той час не здаєть ся radoщами, а смутком; опісля ж дає овоц впокою тим, що нею навчені правди.

¹² Тим же „зомлілі руки і зомлілі коліна випростайте”,

¹³ і „стежки праві робіте ногами вашими”, щоб не звернуло кульгаве з дороги, а лучче сцілилось.

¹⁴ Дбайте про впокій з усіма і про сьвятість, без чого ніхто не побачить Бога,

¹⁵ наглядаючи, щоб хто не відпав од благодати Божої, щоб який гіркий корінь, угору виросши, не зашкодив вам, і тим не опоганились многі;

¹⁶ щоб не був хто блудник, або необачний, як Ісав, що за одну страву оддав первородство своє.

¹⁷ Знаєте бо, що і опісля, як схотів наслідувати благословенне, відкинуто його; місце бо покаяння не знайшов, хоч і з слізми шукав його.

¹⁸ Не приступили бо ви до гори, до котрої доторкаємої і до палаючого огню, і хмари, і темряви і бурі,

¹⁹ і до трубного гуку, і голосу мови, котрий хто чув, то благали, щоб до них не мовило ся слово:

²⁰ (бо не видержали наказу: „Хоч і звів доторкнеть ся до гори, буде каміннем побитий, або стрілою пробитий.”

²¹ І, таке страшне було видінне, що Мойсей сказав: „Я в страсі і трепеті.”)

22 А приступили ви до Сионської гори і до города Бога живого, Єрусалима небесного, і до тьми ангелів,

23 до громади і церкви первородних, на небесах написаних, і до судді всіх, Бога, і до духів праведників звершених,

24 і до Посередника завіта нового, Ісуса, і крови кроплення, що промовляє лучче, ніж Авелева.

25 Гледіть, щоб не відректись глаголющого. Коли бо вони не втекли, одрікшись пророкуваншого на землі, то геть більше ми, одрікшись небесного,

26 котрого голос тоді захитав землею, нині ж обітував, глаголючи: „Ще раз потрясу не тільки землею, та й небом.“

27 Се ж: „ще раз“ показує переміну потрясеного, яко створеного, щоб пробувало нерухоме.

28 Тим же царство нерухоме приймаючи, маємо благодать, котрою треба нам служити до вподоби Богу з шанобою і страхом.

29 Бо наш Бог — огонь пожирающий.

13

1 Братня любов нехай пробуває.

2 Гостинности не забувайте, через се бо інші, не відаючи, вгостили ангелів.

3 Памятайте вязників, мов би з ними ви увязнені, бідолашних, самі будши в тілі.

4 Чесна женитва у всіх і ложе непорочне; блудників же і перелюбників судити ме Бог.

5 Не срібллюбиві обичаєм, довольні тим, що єсть. Сам бо рече: „Не оставлю тебе, ані покину тебе.“

6 Так що сьміло можемо сказати: „Господь моя поміч; не бояти мусь: що вдіє мені чоловік?“

7 Поминайте наставників ваших, що глаголали вам слово Боже; і позираючи на кінець їх життя, послідуєте вірі їх.

8 Ісус Христос учора і сьогодні, той же самий і на віки.

9 У всякі чужі науки не вдавайтесь. Добре бо благодаттю покріпляти серця, а не їжами, з котрих не мали користи ті, що пішли за ними.

10 Маємо жертівню, з котрої не мають права їсти, хто служить skinі.

11 Которих бо животних кров уносить в сьвятиню архиерей за гріхи, тих мясо палить ся осторонь стану.

12 Тим і Ісус, щоб осьвятити людей своєю кровю, осторонь воріт пострадав.

13 Тим же оце вийдімо до Нього осторонь стану, дізнаючи наруги Його.

14 Не маємо бо тут сталого города, а того, що буде, шукаємо.

15 Тим оце через Нього приносємо жертву хвалення без перестанку Богу, се єсть „овощ уст“, що визнають імя Його.

16 Благодотворення ж і подільчивости не забувайте; такими бо жертвами вельми догоджують Богу.

17 Слухайте наставників ваших і коріть ся (ім); вони бо пильнують душ ваших, яко мають перелік оддати; щоб з радістю се робили, а не зітхаючи; не користь бо вам се.

18 Моліте ся за нас: уповаємо бо, що добру совість маємо, у всьому хочачи добре жити.

19 Найбільше ж благаю се чинити, щоб скоро вернено мене вам.

20 Бог же впокою, що підняв з мертвих великого Пастиря вівцям через кров завіту вічного, Господа нашого Ісуса Христа,

²¹ нехай звершить вас у всякому доброму ділї, щоб чинили волю Його, роблячи в вас любе перед Ним, через Ісуса Христа, котрому слава до віку вічного. Амінь.

²² Благаю ж вас, браттє, прийміте се слово напому: бо коротко написав вам.

²³ Знайте, що брата нашого Тимотея випущено, з котрим, коли скоро прийде, побачу вас.

²⁴ Витайте всіх наставників ваших і всіх сьвятих. Витають вас ті, що з Італії.

²⁵ Благодать з усіма вами. Амінь.

До Жидів писано з Італії через Тимотея.

СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ЯКОВА.

¹ Яков, слуга Божий і Господа Ісуса Христа, дванайцяти родам, що розсіяні: Витайте.

² Усяку радість майте, братте моє, коли впадаєте в різні спокуси,

³ знаючи, що доказ вашої віри робить терпінне;

⁴ терпінне ж нехай має звершене діло, щоб ви були звершені і повні, нї в чому не маючи недостатку.

⁵ Коли ж у кого з вас недостає премудрости, нехай просить у Бога, котрий дає всім щедро та й не осоромлює, то й дасть ся йому.

⁶ Нехай же просить вірою, нічого не сумнячись; хто бо сумнить ся, той подобен філі морській, котру вітер жене та й розбиває.

⁷ Нехай бо не думає такий чоловік, що прийме що від Бога.

⁸ Чоловік двоєдушний не статечний у всіх дорогах своїх.

⁹ Нехай же хвалить ся брат смиренний висотою своєю,

¹⁰ а багатий смиреннем своїм; бо він, як травяний цвіт, перейде.

¹¹ Зійшло бо сонце із спекою, і висушило траву, і цвіт її опав, і краса лиця її зникла; так і багатий в дорогах своїх зів'яне.

¹² Блажен чоловік, що витерпить спокусу; тим що, будучи вірний, прийме вінець життя, що обіцяв Бог тим, що люблять Його.

¹³ Ніхто ж у спокусі нехай не каже: Що Бог мене спокушує; Бог бо не спокушуєть ся лихим, і не спокушує сам нікого.

¹⁴ Кожен же спокушуєть ся, надившись і лестившись похоттю своєю.

¹⁵ Потім похоть, зачавши, роджає гріх, гріх же зроблений роджає смерть.

¹⁶ Не заблуджуйтесь, братте моє любе.

¹⁷ Усяке добре даєнне і всякий звершений дар з висоти сходить, од Отця сьвітла, в котрого нема переміни ані тіни зміни.

¹⁸ Схотїв бо, то й породив нас словом правди, щоб бути нам якимсь почином творива Його.

¹⁹ Тим же, братте моє любе, нехай буде всякий чоловік скорий на слуханне, і нескорий на слова, нескорий на гнів.

²⁰ Гнів бо чоловіка правди Божої не чинить.

²¹ Задля того відкинувши всяку погань і останок зла, прийміть у лагідности посаджене слово, що може спасти душі ваші.

²² Будьте ж чинителями слова, а не тільки слухателями, обманюючи себе самих.

²³ Бо, коли хто слухатель слова, а не чинитель, той подобен чоловікові, що дивить ся на природне лице своє в зеркалі.

²⁴ Подививсь бо на себе, та й одійшов, та зараз і забув, який він був.

²⁵ Хто ж дивить ся в звершений закон свободи, та й пробуває в ньому, той не слухатель забуваючий, а чинитель діла; такий буде щасливий у діланню своїм.

²⁶ Коли хто думає, що він вірен між вами, не уздаючи язика свого, а обманюючи серце своє, у того марна віра.

²⁷ Ото бо віра чиста і неопоганена перед Богом і Отцем, щоб одвідувати сиріт і вдовиць у гору їх, і держати себе неопоганим од сьвіта.

2

¹ Братте моє, не на лиця вважаючи, майте віру Господа нашого Ісуса Христа прославленого.

² Коли бо ввійшов у громаду вашу чоловік з золотим перснем, в одежі осяйній, ввійшов же й вбогий в мізерній одежі,

³ і ви споглянете на того, що носить осяйну одержу, і скажете йому: Ти сідай отут гарно, а вбогому скажете: Ти стань отам, або сідай отут на підніжку моїм,

⁴ то чи не пересуджуєте між собою і не станетесь суддями з ледачими думками?

⁵ Слухайте, браттє моє любе: хиба не вбогих світу сього вибрав Бог на багатих вірою і наслідників царства, котре обіцяв тим, хто любить Його?

⁶ Ви ж зневажили вбогого. Хиба не багаті підневолюють вас, і не вони тягнуть вас на судища?

⁷ Хиба не вони зневажають добре ім'я, яким вас названо?

⁸ Коли ж оце звершуєте закон царський по писанню: „Люби ближнього свого, як себе самого“, добре чините;

⁹ коли ж на лица дивитесь, то гріх робите, докорені законом, як переступники.

¹⁰ Кожний бо, хто увесь закон заховає, та згрішить в одному, станеть ся у всьому винуватий.

¹¹ Хто бо сказав: „Не чини перелюбу,“ Той сказав і: „Не вбивай.“ Коли ж не зробиш перелюбу, а вбеш, став ся еси переступником закону.

¹² Так говоріте і так творіте, яко такі, що законом свободним судити метесь.

¹³ Суд бо без милосердя тому, хто не зробив милости, і вихваляєть ся милосерде суду (понад суд).

¹⁴ Яка користь, браттє моє, коли хто каже, що віру має, та діл не має? чи може віра спасти його?

¹⁵ Коли ж брат або сестра нагі будуть і жадні щоденної страви,

¹⁶ а з вас хто скаже їм: Ідіть з миром, грійтесь і годуйтеся, а не дасть їм потрібного для тіла; яка (з того) користь?

¹⁷ Так само й віра, коли діл не має, мертва сама по собі.

¹⁸ Ну, скаже хто: Ти віру маєш, а я діла маю. Покажи мені віру твою з діл твоїх, а я тобі докажу з діл моїх віру мою.

¹⁹ Ти віруєш, що Бог один; добре робиш: і біси вірують, та й тремтять.

²⁰ Чи хочеш же зрозуміти, чоловіче марний, що віра без діл мертва?

²¹ Авраам, отець наш, хиба не з діл оправдив ся, піднявши Ісаака, сина свого, на жертвник?

²² Чи бачиш, що віра допомагала ділам його, і ділами звершилась віра?

²³ І сповнилось писаннє, що глаголе: „Увірував же Авраам Богові й полічено йому (те) за праведність, і другом Божим наречено його.“

²⁴ Чи бачите ж оце, що з діл оправдуєть ся чоловік, а не з однієї віри?

²⁵ Так само і Раава блудниця хиба не з діл оправдилась, прийнявши посланців і вивівши їх іншою дорогою?

²⁶ Яко бо тіло без духа мертве, так і віра без діл мертва.

3

¹ Не будьте многі учителями, браттє моє, знаючи, що більший осуд приймемо.

² Багато бо грішимо всі. Коли хто в слові не грішить, се звершений чоловік, сильний обуздати і все тіло.

³ Ось бо і коням узди в ротикладаємо, щоб слухали нас, і все тіло їх повертаємо.

⁴ Ось і кораблі, хоч які величезні, і страшеними вітрами носять ся, обертають ся малим стерном, куди воля стерника хоче.

⁵ Так само й язик — малий член, а вельми хвалить ся. Ось малий огонь, а які великі речі палить!

⁶ І язик огонь, світ неправди; так, язик стоїть між членами нашими, сквернячи все тіло, і палючи круг природи, а запалюючись од геєнни.

⁷ Всяка бо природа, звірей і птиць, гадів і морських (звірів) вгамовуєть ся і вгамовано природою чоловічою;

⁸ язика ж ніхто з людей не може вгамувати; без упину бо (се) зло, повне отрути смертоносної.

⁹ Ним благословляємо Бога і Отця, і ним кленем людей, що постали по подобию Божому.

¹⁰ Із тих же уст виходить благословенне і проклін. Не подобає, браттє моє любе, сьому так бути.

¹¹ Хиба криниця з одного джерела випускає солодке і гірке?

¹² Хиба може, браттє моє, смоківниця маслини родити, або виноградина смокви? Так само ні одна криниця не дає солоні і солодкої води.

¹³ Хто мудрий та розумний між вами, нехай покаже з доброго життя діла свої в лагідности і премудрости.

¹⁴ Коли ж гірку зависть маєте та сварку в серці вашому, то не величайтесь і не кривіть на правду.

¹⁵ Не сходить ся премудрость звише, а земна (вона), душевна, бісовська.

¹⁶ Де бо зависть та сварка, там безладде і всяке лихе діло.

¹⁷ А та премудрость, що звише, найперше чиста, потім мирна, лагідна, покірлива, повна милости і добрих овочів, безсторонна і нелицемірна.

¹⁸ Овощ же праведности сієть ся в упокої тим, хто творить упокій.

4

¹ Звідкіля війни та сvari в вас? Чи не звідсіля: з розкошів ваших, що воюють у членах ваших?

² Бажаєте, та й не маєте; убиваєте і завидуєте, та й не можете осягти; сваритесь і воюєте, та й не маєте, тим що не просите.

³ Просите, та й не приймаєте, тому що погано просите, щоб обернути на розкоші ваші.

⁴ Перелюбники і перелюбниці! хиба не знаєте, що любов світла сього — вражда проти Бога? Оце ж, хто хоче бути приятелем світу, той стаєть ся ворогом Бога.

⁵ Або думаєте, що марно писанне глаголе: „До зависти пре Дух, що вселив ся в нас?”

⁶ Більшу ж дає благодать; тим же і глаголе: „Господь гордим противить ся, смиренним же дає благодать.”

⁷ Коріте ся ж оце Богу, противте ся ж дияволі, то й утіче од вас.

⁸ Приближуйтесь до Бога, то й приблизить ся до вас; очистіть руки, грішники, і направте серця (ваші), двоєдушники.

⁹ Страдайте, сумуйте та плачте; сміх ваш у плач нехай обернеть ся, і радість у горе.

¹⁰ Смирітесь перед Господом, то й підійме вас.

¹¹ Не осуджуйте один одного, браттє; хто бо осуджує брата та судить брата свого, осуджує закон і судить закон; коли ж закон судиш, то ти не чинитель закону, а суддя.

¹² Один єсть Законодавець, що може спасти і погубити; ти ж хто єси, що судиш другого?

¹³ А нуте ж ви, що говорите: Сьогодні або завтра підемо в той і той город, і пробудемо там рік, та торгувати мем та дбати мем,

¹⁴ (ви, що не знаєте, що буде завтрашнього. Яке бо життя ваше? та же ж воно пара, що на малий час явить ся, а потім щезає.)

¹⁵ Замість щоб говорити вам: Коли Господь зволить та живі будемо, то зробимо се або те.

¹⁶ Нині ж хвалитесь у гордошах ваших. Усяка така хвала лиха.

¹⁷ Оце ж хто знає, як чинити добро, та й не чинить, тому гріх.

5

¹ А нуте ж ви, багаті, плачте ридаючи над злиднями вашими, що надходять.

² Багатство ваше згнило, і шати ваші міль поїла.

³ Золото ваше та срібло поржавіло, і ржа їх на свідчення проти вас буде, і з'їсть тіло ваше, як огонь.

⁴ Ось, плата робітників, що порали ниви ваші, задержана од вас, голосить; і голосінне женців до ушей Господа Саваота дійшло.

⁵ Розкошували ви на землі та буяли; повгодовували серця ваші, мов на день зачення.

⁶ Осудили ви, убили праведного; він не противив ся вам.

⁷ Терпите же оце, браттє моє, аж до приходу Господнього. Ось, ратай же доброго овочу з землі, дожидаючись терпиво його, доки прийме дощ ранній і пізній.

⁸ Терпите же й ви, утвердіте серця ваші, бо прихід Господень наближуєть ся.

⁹ Не зітхайте один на одного, браттє, щоб вас не осуджено: ось, суддя перед дверима стоїть.

¹⁰ За візр тяжкої муки і довгого терпіння прийміть, браттє моє, пророків, що глаголали імям Господнім.

¹¹ Ось, ми звемо блаженними, хто терпів. Про терпінне Йовове чули ви, і кончину Господню виділи; бо Господь вельми милосерний і благий.

¹² Перше ж усього, браттє моє, не кленітесь ні небом, ні землею, ні іншою якою клятвою; а нехай буде в вас: так, так, ні, ні, щоб не впали ви в осуд.

¹³ Хто між вами тяжко страдає? нехай молить ся; хто радіє? нехай сьпіває.

¹⁴ Чи хто нездужає між вами, нехай призове пресвитерів церкви, і нехай молять ся над ним, помазавши його оливою в імя Господнє;

¹⁵ і молитва віри спасе болящого, і підійме його Господь; а коли гріхи вчинив, відпустять ся йому.

¹⁶ Визнавайте один одному гріхи, і моліте ся один за одного, щоб сцілитись вам. Много бо може молитва праведного ревна.

¹⁷ Ілия був чоловік подобний нам страстями, а помоливсь молитвою, щоб не було дощу, то й не було дощу на землі три роки і шість місяців.

¹⁸ А знов помолив ся, то й дало небо дощ, і земля зростила овоч свій.

¹⁹ Браттє, коли хто з вас заблудить від правди, і наверне хто його,

²⁰ нехай знає, що навернувший грішника від блудної дороги його спасе душу від смерти і покриє множество гріхів.

ПЕРВЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ПЕТРА.

¹ Петр, апостол Ісуса Христа, вибраним захожанам розсіяння по Понту, Галатії, Кападокиї, Азії і Витинії,

² по провидінню Бога Отця, через освяченне Духа, на послуханне і кропленне крові Ісус-Христової: Благодать вам і мир нехай помножить ся.

³ Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що, по великій своїй милости, знов породив нас на впованне живе воскресеннем Ісус-Христовим із мертвих,

⁴ до насліддя нетлінного і непорочного, що не зовяне, сховане на небесах про вас,

⁵ котрі силою Божою стережені пробуваєте через віру, на спасенне, готове явитись останнього часу.

⁶ Сим радуйте ся, мало нині (коли треба), смуткуючи у всяких напастях,

⁷ щоб випробувана віра ваша, геть дорожка золота пропадаючого, хоч і огнем випробуваного, знайшлась на похвалу і честь і славу в одкриттю Ісус-Христовому.

⁸ Котрого не бачивши любите, і на котрого нині не дивлячись, а віруючи, радуєтесь радістю невимовною і преславною,

⁹ приймаючи кінець віри вашої, спасенне душам.

¹⁰ Про се ж то спасенне розвідували і допитувались пророки, що про вашу благодать пророкували,

¹¹ дознаючись, якого або котрого часу являв у них Дух Христов, поперед свідкуючи про Христові страсті і про славу, що після них;

¹² котрим відкрито, що не самим собі, а нам служили вони (тим), що нині звістили вам ті, котрі благовіщували вам Духом святим, посланим із неба, (і) на що бажають ангели дивитись.

¹³ Тим то, підперезавши поясниці думок ваших, будьте тверезі, і звершено вповайте на благодать, що приносить ся вам в одкриттю Ісуса Христа.

¹⁴ Яко діти слухняні, не водячи себе по давнім хотінням вашим, що в незнанню,

¹⁵ а, яко Покликавший вас святий, і ви самі святі у всьому життю будьте:

¹⁶ бо написано: „Будьте святі, бо я свят.“

¹⁷ І коли Отцем зовете Того, що, не вважаючи на лице, судить кожного по ділу, то зо страхом провожайте час вашого домування,

¹⁸ знаючи, що не тлінним сріблом або золотом викупились од марного життя вашого, від отців переданого,

¹⁹ но дорогоцінною кровю Христа, як непорочного і чистого агнца,

²⁰ призначеного перш настання світа, обявленого в останні часи задля вас,

²¹ що через Його віруєте в Бога, котрий воскресив Його з мертвих і дав Йому славу, щоб віра ваша і надія була на Бога.

²² Душі ваші очистивши, в послуші правди Духом, на братню любов нелицемірну, із чистого серця любіте один одного щиро,

²³ як народжені не з тлінного сімя, а з нетлінного, через слово Бога живого і пробуваючого по вік.

²⁴ Бо „всяке тіло, як трава, і всяка слава чоловіча, як цвіт на траві: Зісохла трава і цвіт її упав;

²⁵ а слово Господнє пробуває по вік.“ Се ж слово — благовіщзоване між вами.

2

¹ Тим то, відложивши всяку злобу, і всякий підступ і лицемірство і зависть і всяку осуду,

² яко ж новорожденні діти будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому вирости на спасенне;

³ коли покушали, що благий Господь.

⁴ Приступаючи до Него, до каменя живого, від людей відкинутого, від Бога ж вибраного, дорогого,

⁵ і самі, яко живе камінне, будуйте дім духовний, сьвященство сьвяте, щоб приношено духовні жертви любоприємні Богу через Ісуса Христа.

⁶ Тим то й стоїть в писанню: „Ось, кладу в Сионі угольний, камінь, вибраний, дорогий; і віруючий в Него не осоромить ся.“

⁷ Оце ж вам віруючим, — дорогий, неслухняним же „камінь, що відкинули будівничі, та став ся у голову угла, — камінь спотикання і скеля поблазні“;

⁸ і спотикають ся, не слухаючи слова, на що вони й полишені.

⁹ Ви ж — рід вибраний, царське сьвященство, нарід сьвятий, люде прибрані, щоб звіщали чесноти Покликавшого вас із темряви у дивне своє сьвітло;

¹⁰ ви, колись і не народ, а тепер народ Божий; непомилені, а тепер помилувані.

¹¹ Любі, молю, як чужосторонців і прохожих, ухилийтесь від тілесного хотіння, котре воює проти душі,

¹² і вести добре життя своє між поганями, щоб, у чому судять вас яко лиходіїв, наглядаючи добрі діла (ваші), славили Бога в день одвідання.

¹³ Тим то коріть ся всякому чоловічому начальству ради Господа: чи то цареві, яко значному,

¹⁴ чи то начальникам, яко від него посланим на одмщенне лиходіям, а на хвалу добротворцям.

¹⁵ Така бо воля Божа, щоб ви, роблячи добро, затикали уста невіжи безрозумних людей,

¹⁶ яко свободні, а не яко ті, що мають свободу за покриття злоби, а яко слуги Божі.

¹⁷ Усіх шануйте; браттівство любіте; Бога лякайтесь; царя честіть.

¹⁸ Слуги, з усяким страхом корітесь панам, не тільки добрим і лагідним, а також лукавим.

¹⁹ Се бо угодно перед Богом, коли хто ради совісти Божої переносить смуток, страждаючи не по правді.

²⁰ Яка бо похвала, коли, согрішаючи й биті в лице, терпите? Тільки коли добре робите, і, страждаючи терпите, то се угодно перед Богом.

²¹ На се бо ви покликані, бо і Христос страждав за вас, оставляючи вам приклад, щоб ви йшли слідом за Його стопами;

²² котрий не зробив гріха, ані не знайдено підступу в устах Його;

²³ котрий, злословлений, не злословив, і страждаючи, не грозив, а передав Судячому праведно;

²⁴ котрий гріхи наші сам підніс на тілі своїм на дереві, щоб ми, для гріхів умерши, правдою жили; котрого „ранами сцілились“.

²⁵ Були бо ви, як вівці блукаючі; тільки ж вернулись нині до Пастиря і Владики душ ваших.

3

¹ Також і жінки, корітесь своїм чоловікам, щоб і ті, що не корять ся слову, життям жінок без слова були з'єднані,

² дивлячись на чисте життя ваше у страху (Божому).

3 Ваша окраса нехай не буде зовнішнє заплітання волосся і убирання в золоту, або з'одягання в одягу;

4 а потайний серця чоловік, у нетлінню лагідного й тихого духа, що перед Богом багатоцінне.

5 Так бо колись і сьвяті жінки, що вповали на Бога, украшали себе, корячись своїм чоловікам;

6 як Сарра слухала Авраама, паном його зовучи, котрої ви стали дітьми, добре роблячи і не лякаючи ся ніякого страху.

7 Чоловіки також, домуйте разом з ними по розумі, яко більше слабосильній посудині жіночій віддаючи честь, яко і спільні наслідники благодати життя, щоб не з'упинялись молитви ваші.

8 Наконєць же, будьте усі одної думки, милосердуючі, братолюбні, сердечні, привітливі;

9 не віддаючи зло за зло, або докір за докір; а насупроти благословляйте, знаючи, що на те ви покликані, щоб благословенне наслідили.

10 „Хто бо хоче життє любити, і видіти дні добрі, нехай вдержить язик свій від злого, й уста свої, щоб не говорити зради;

11 нехай ухилиєть ся від злого, і робить добре; нехай шукає упокою, і побиваєть ся за ним.

12 Бо очі Господні на праведних, і уші Його на молення їх; лице ж Господнє проти тих, що зле роблять.”

13 І хто ж такий, що заподіяв би вам лихо, коли будете наслідниками доброго?

14 Тільки ж, коли б і страждали задля правди, блаженні ви; страху ж їх не бійтесь, ані трівайте;

15 а Господа Бога сьвятіть у серцях ваших. Бувайте завсіди готові дати одвіт всякому, що домагаєть ся від вас слова про вашу надію, з лагідністю і страхом;

16 маючи совість добру, щоб, у чому судять вас, яко лиходіїв, осоромились ті, що докоряють добре життє ваше в Христі.

17 Лучче бо, коли воля Божа, пострадати за добрі діла, аніж за діла лихі;

18 тому що й Христос, щоби привести нас до Бога, один раз пострадав за гріхи наші, Праведник за неправедних, що був умертвлений по тілу, но ожив духом,

19 в котрому і тим духам, що в темниці, прийшовши, проповідував,

20 колись то неслухняним, як того часу дожидало (їх) довготерпінне Боже, за днів Ноя, як строїв ся ковчег, в котрий мало, то єсть, вісім душ, спасло ся од води;

21 чого образ хрещенне (не відложенне тілесної нечистоти, а совісті доброї обітниці перед Богом), що і нас тепер спасає через воскресенне Ісуса Христа,

22 котрий єсть по правіці в Бога, зійшовши на небо, котрому покорились ангели і власті і сили.

4

1 Тим же то, коли Христос страждав за нас тілом, то й ви тією самою думкою оружіть ся; хто бо страждав тілом, перестав грішити,

2 щоб уже не по хотінню чоловічому, а по волі Божій, жити остальний час у тілі.

3 Доволі бо з нас минушого часу життя, що чинили волю поган, ходячи в розпусті, пристрастях, пиянстві, бенкетах, напитках і мерзських ідолослуженнях.

4 Чим і дивують ся, що ви не біжете разом з ними на розлив розпусти, хулячи;

⁵ котрі дадуть одвіт Тому, що готов судити живих і мертвих.

⁶ На се бо і мертвим проповідувано благовісте, щоб прийняли суд по чоловіку тілом, і жили по Бозі духом.

⁷ Усьому ж кінець наближив ся. Будьте ж оце мудрі і тверезі до молитов.

⁸ Перш усього ж майте один до одного щирю любов, бо любов покриває множество гріхів.

⁹ Будьте гостинні один для одного без дорікання.

¹⁰ Кожний, яко ж прийняв дар, так ним нехай служить один одному, як добрі доморядники всякої благодати Божої.

¹¹ Коли хто говорить, то нехай говорить як слова Божі; коли хто служить, нехай же служить по силі, котру подає Бог; щоб у всьому прославляв ся Бог через Ісуса Христа, котрому слава і держава по вічні віки. Амінь.

¹² Любі, не чудуйтесь розпаленням, що буває вам на спокусу, наче б вам що дивного довело ся;

¹³ а радуйтесь, яко ж маєте участь в страданнях Христових, щоб і в одкриттю слави Його радувались і веселились.

¹⁴ Коли докоряють вас за імя Христове, — ви блаженні; Дух бо слави й Бога почиває на вас; ними він хулить ся, вами ж прославляєть ся.

¹⁵ Тільки ж ніхто з вас нехай не постраждає яко душегубець, або злодій, або лиходій, або як бунтівник;

¹⁶ коли ж яко Християнин, то нехай не соромить ся, а прославляє Бога за сю участь.

¹⁷ Бо пора початись судові від дому Божого; коли ж найперш од нас, то який кінець тих, що не корять ся благовістю Божому?

¹⁸ І коли „праведник тільки що спасеть ся, а безбожник і грішник де явить ся?“

¹⁹ Тим то й страждаючі по волі Божій, як вірному Творцеві, нехай передають душі свої, роблячи добре.

5

¹ Старших між вами молю, яко товариш-старший і свідок страдання Христового, і спільник слави, що має відкритись:

² пасіте стадо Боже, що у вас, доглядаючи не по неволі, ані для поганой користі, а з доброго серця;

³ ані пануйте над народом, а взором будьте стада;

⁴ і як явить ся Пастир-Начальник, приймете невянучий слави вінець.

⁵ Саме так, молодші, коріть ся старшим; усі ж, один одному корячись, смирністю підпережіть ся; бо „Бог гордим противить ся, смирним же дає благодать.“

⁶ Смиріть ся ж під сильну руку Богу, щоб підніс вас угору свого часу;

⁷ всяку журбу вашу скинувши на Него, бо Він стараєть ся про вас.

⁸ Тверезіть ся, пильнуйте, бо противник ваш, диявол, як лев рикаючий, ходить, шукаючи кого пожерти;

⁹ проти него вставайте тверді вірою, знаючи, що такі страждання доводять ся і братівству вашому в світлі.

¹⁰ Бог же всякої благодати, покликавший нас до вічної своєї слави в Христі Ісусі, коли трохи пострадаєте, Він нехай звершить вас, утвердить, укріпить і оснує (непорушно).

¹¹ Йому слава і держава по вічні віки. Амінь.

¹² Через Сильвана, вірного вам брата, як думаю, коротко написав, наповідаючи і свідкуючи, що се правдива благодать Божа, в котрій стоїте.

¹³ Витає вас вибрана з вами (церков) в Вавилоні, і Марк, син мій.

¹⁴ Витайте один одного у цілуванні любови. Впокій вам усім, що в Христї Ісусї. Амінь.

ДРУГЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ПЕТРА.

¹ Симон Петр, слуга і апостол Ісуса Христа, тим, що з нами однаку дорогу віру прийняли по правді Бога нашого і Спаси Ісуса Христа:

² благодать вам і впокій нехай умножить ся в познанню Бога й Ісуса, Господа нашого.

³ Яко ж усе до життя і побожності дароване нам Божою силою Його, через познанне Покликавшего нас славою і чеснотою (милостю),

⁴ чим найбільші і дорогі обітниці даровані нам, щоб через них були ви спільниками Божої природи, ухиляючись від тлінного хотіння, що в сьвітї,

⁵ то доложіть до сього усе ваше старання, і подайте у вірі вашій чесноту, а в чесноті розум,

⁶ а в розумі вдержанне, а у вдержанню терпінне, а в терпінню побожність,

⁷ а в побожності братню любов, а в братній любові любов (для всіх).

⁸ Коли бо се буде у вас і умножить ся, то не оставить вас лїнивими, ані безплідними в познанні Господа нашого Ісуса Христа.

⁹ У кого бо нема сього, той слїпий і коротко видющий, що забув на очищення давних своїх гріхів.

¹⁰ Тим то, брати, старайтесь більше утвердити ваше покликанне і вибране; се бо роблячи, ніколи не спотикнетесь.

¹¹ Так бо щедро дозволить ся вам вхід у вічне царство Господа нашого і Спаси Ісуса Христа.

¹² Тим і не занехую завсїди пригадувати вам сї речи, хоч ви й знаєте, і утверджені у сій правді.

¹³ Видить ся ж мені право, доки я у сій оселі, розбуджувати вас у наповіданню;

¹⁴ знаючи, що скоро оставлю оселю мою, яко ж і Господь наш Ісус Христос обявив мені.

¹⁵ Старати му ся ж, щоб ви і всюди, по моему розстанню, робили спомин сїх річей.

¹⁶ Не за байками бо, хитро придуманими, йдучи, обявили ми вам силу і прихід Господа нашого Ісуса Христа, а будши самовидцями величчя Його.

¹⁷ Бо Він прийняв від Бога Отця честь і славу, коли зійшов до Него од величньої слави такий голос: „Се Син мій любий, що я вподобав Його.“

¹⁸ І сей голос чули ми, як сходив з неба, будши з Ним на горі сьвятій.

¹⁹ Ще ж маємо певніше слово пророче, і ви добре робите, вважаючи на него, як на сьвітильника, що сьвітить в темному місці, аж день засияє, і денниця зійде в серцях ваших;

²⁰ се найперш знаючи, що жадне книжне пророцтво не дієть ся своїм розв'язаннем.

²¹ Бо ніколи із волі чоловіка не виповідано пророцтво, а від Духа сьвятого розбуджувані, промовляли сьвяті люде Божі.

2

¹ Були ж і лжепророки між людьми, як і між вами будуть лжеучителі, котрі введуть ересі погибелі, і відцуравшись викупившого їх Владики, приведуть на себе скору погибіль.

² І многі підуть за їх погибіллю, котрі дорогу правди хулити муть;

3 і в зажерливості придуманими словами вас підходити муть, для котрих суд з давнього часу не гаїть ся, і погибіль їх не дримає.

4 Бо коли Бог ангелів, що згрішили, не пощадив, а кинув їх в окови пекольної темряви, і передав, щоб хоронено їх на суд;

5 і коли первого світа не пощадив, а самовосьмого Ноя, проповідника правди, охоронив, повідь на світ нечестивих допустивши;

6 і коли городи Содому й Гоморру засудив на руїну, обернувши в попіл, і поставивши, яко приклад для будучих безбожників,

7 а ізбавив праведного Лота, омерзенного розпустним життям безбожників;

8 (живучи бо між ними праведник той, дивлячись і слухаючи про беззаконні діла, день в день мучив праведну душу;)

9 то й знає Господь побожних з покуси вибавляти, неправедних же хоронити про судний день на муки, —

10 найбільше ж тих, що ходять в слід за тілом в нечистому хотінню, і зневажають начальство; що сьміливі, самолюбні, не лякають ся хулити власть,

11 хоч ангели, кріпостою і силою більшими будши, не приносять проти них перед Господа докоряючого суду.

12 Сі ж, як безсловесні звірі, природні, що родять ся на лови і забитте, хулять, чого не розуміють, і в зотлінню своїм загинуть,

13 і нагороду неправди приймуть. Солодкими вважають вони дочасні розкоші; вони — самий сором і беззаконне, розкошують в обманстві своїм, ідаючи з вами;

14 очі мають повні прелюбодіяння і неперестаючого гріха, надять душі неутверджені; серце в них навчене до зажерливости, се — діти прокляття;

15 котрі, опустивши праву дорогу, заблудили, йдучи дорогою Валаама, сина Восорового, що полюбив неправедну нагороду,

16 тільки ж мав кару за своє беззаконне, бо підяремник німий, проговоривши чоловічим голосом, остановив нерозум пророка.

17 Се жерела безводні, хмари, хуртовиною гонимі, котрим чорна темрява на віки захована.

18 Промовляючи бо великими і марними словами, принаджують хотіннем тіла та розпустою тих, що ледво утікли від живучих в блуді,

19 обіцяючи їм волю, самі будши слуги зотління; хто бо ким подужаний, того він і невольник.

20 Коли бо, утікши від нечистоти світа через пізнання Господа і Спаси Ісуса Христа, однакож, знов замотавшись, бувають подужані, то останнє їх — гірше первого.

21 Лучче би їм було не пізнати дороги правди, як, пізнавши, одвернутись від переданої їм сьвятої заповіді.

22 Довело ся ж їм по правдивій приповіді: „Пес вертаєть ся до своєї блювотини“, а „свиня, скупавшись, (іде) валятись у калюжу“.

3

1 Се вже, любі, друге пишу вам послання, в котрих, наповідаючи, збуджаю чисту думку вашу,

2 щоб згадали слова, проречені від сьвятих пророків, і заповідь від нас, яко апостолів Господа і Спаси,

3 се найперш знаючи, що прийдуть в останні дні ругателі, ходящі по своєму хотінню,

4 і скажуть: Де обітниця приходу Його? від коли бо батьки умирають, усе так само пробуває від почину створіння.

⁵ Не знають бо ті, що так хочуть, що небеса були з давнього часу, і земля із води, і в воді постала словом Божим,

⁶ длячого й тогдашній світ водою затоплений, погіб;

⁷ нинішні ж небеса і земля тим самим словом заховані, і на огонь зберігають ся про день суду й погибелі безбожних людей.

⁸ Тільки ж одно се нехай не буде перед вами тайне, любі, що один день у Господа, як тисяча літ, а тисяча літ, як один день.

⁹ Не гаїть ся Господь з обітницею, як се декотрі за гайку вважають; а довготерпить вам, не хочачи, щоб хто погіб, а щоб усі до покаяння прийшли.

¹⁰ Прийде ж день Господень, як злодій в ночі; тоді небеса з шумом перейдуть, первотини ж, розпечені розтоплять ся, і земля і діла на ній погорять.

¹¹ Коли ж се все зруйнуєть ся, то якими слід вам бути в святаму життю і побожності,

¹² дожидаючи й бажаючи скорого приходу Божого дня, котрого небеса, палаючи, рунуть, і первотини, горючи, розтоплять ся?

¹³ Нових же небес і землі нової по обітниці дожидаємось, в котрих правда домує.

¹⁴ Тим то, любі, сього дожидаючи, старайтесь нескверними і чистими явитись перед Ним в упокою,

¹⁵ а довготерпінне Господа нашого за спасенне вважайте; яко ж і любий наш брат Павел по даній йому премудрості писав вам,

¹⁶ яко ж і в усіх листах, говорячи в них про сі речі; в котрих дещо тяжко зрозуміти, що неуки і неутверджені перекручують, як і інші писання, на свою власну погибіль.

¹⁷ Ви ж, любі, знаючи вперед, бережіть ся, щоб і вас не зведено блудом безбожників, і не відпали від свого утвердження;

¹⁸ а ростіть в благодаті і знанню Господа нашого і Спаси Ісуса Христа. Йому слава і тепер і по день віка. Амінь.

ПЕРВЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ЙОАНА БОГОСЛОВА.

¹ Що було від почину, про що ми чули, що бачили очима нашими, і на що дивили ся, і чого руки наші дотикали ся, про Слово життя, —

² (бо життє явилось, і ми бачили, і свідкуємо, і звіщаєм вам життє вічне, що було в Отця, а явилось нам;)

³ що ми бачили і чули, звіщаєм вам, щоб і ви мали спільність з нами; а спільність наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом.

⁴ І се пишемо вам, щоб радість ваша була повна.

⁵ І се обітниця, котру ми чули від Нього, і звіщаємо вам, бо Бог свѣтло, і нїякої у Нього темряви.

⁶ Коли говоримо, що спільність маємо з Ним, а в темряві ходимо, то не говоримо по правді і не творимо правди;

⁷ коли ж у свѣтлі ходимо, яко ж Він сам у свѣтлі, то маємо спільність один з одним, і кров Ісуса Христа, Сина Його, очищає нас од усякого гріха.

⁸ Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас.

⁹ Коли визнаєм гріхи наші, то Він вірний і праведний, щоб простив нам гріхи, і очистив нас од всякої неправди.

¹⁰ Коли кажемо, що ми не згрішили, то й слова Його нема в нас.

2

¹ Діточки мої, се пишу вам, щоб не грішили; а коли хто згрішить, заступника маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника.

² А Він вблаганне за гріхи наші; не за наші ж тільки, а також цїлого свѣта.

³ А по тому знаємо, що ми пізнали Його, коли заповіді Його хоронимо.

⁴ Хто говорить: Я пізнав Його, а заповідей Його не хоронить, той ложник, і в тому нема правди;

⁵ хто ж хоронить слово Його, істино у тому любов Божа звершена. По тому знаємо, що ми в Ньому.

⁶ Хто говорить, що в Ньому пробуває, повинен, яко ж Той ходив, і він так ходити.

⁷ Брати, не заповідь нову пишу вам, а заповідь стару, котру маєте з почину; заповідь стара, се слово, котре ви чули з почину.

⁸ Знов заповідь нову пишу вам, що єсть правдиве і в Ньому і в вас: що темрява переходить, а свѣтло правдиве вже свѣтить.

⁹ Хто говорить, що він в свѣтлі, а ненавидить брата свого, той в темряві аж досі.

¹⁰ Хто любить брата свого, в свѣтлі пробуває, і поблазні у ньому нема;

¹¹ хто ж ненавидить брата свого, той в темряві, і в темряві ходить, і не знає де йде, бо темрява осліпила очі його.

¹² Пишу вам, діточки, що оставляють ся вам гріхи задля імени Його.

¹³ Пишу вам, батьки, що ви пізнали Того, котрий (єсть) від почину. Пишу вам, молодята, що ви подужали лукавого. Пишу вам, діти, що ви пізнали Отця.

¹⁴ Писав я вам, батьки, що ви пізнали Того, що від почину. Писав я вам, молодята, що ви сильні, і слово Боже у вас пробуває, і що подужали лукавого.

¹⁵ Не любіте ж свѣта, анї того, що в свѣті. Коли хто любить свѣт, нема любови Отцівської у ньому;

¹⁶ Все бо, що в сьвітї, — хотїнне тіла і хотїнне очей, і гордощі сьвітові, — не з Отця а зо сьвіта.

¹⁷ І сьвіт перейде, і хотїнне його; хто ж чинить волю Божу, пробуває по вік.

¹⁸ Діти, остання година настала; і яко ж чули ви, що антихрист прийде, а тепер многи антихристи постали, то й звідтіля знаємо, що остання година.

¹⁹ Зміж нас вийшли, тільки не були зміж нас; бо коли б були зміж нас, то остали б з нами; тільки ж відступили вони, щоб явилось, що не всі наші.

²⁰ І ви помазанне маєте від Сьвятого, і знаєте все.

²¹ Не писав я вам, наче б ви не знали правди, а що знаєте її, і що всяка брехня не від правди.

²² Хто ложник, як не той, хто відрікаєть ся, що Ісус не Христос? Сей антихрист, хто відрікаєть ся Отця і Сина.

²³ Всякий, хто відрікаєть ся Сина, той і Отця не має.

²⁴ Ви ж, що чули від почину, те нехай в вас пробуває; коли в вас пробувати ме, що ви від почину чули, то й ви будете пробувати у Синї і в Отці.

²⁵ А се обітниця, котру обіцяв нам, — життє вічне.

²⁶ Се писав я вам про тих, що підманюють вас.

²⁷ Та помазанне, котре ви прийняли від Нього, в вас пробуває, і не потрібуєте, щоб хто учив вас; а як те саме помазанне навчає вас про все, і воно правдиве й не брехня, то яко ж воно навчало вас, пробувайте в тому.

²⁸ Так, діточки, пробувайте в Ньому, щоб, коли явить ся, була у нас одвага, і не осоромились перед Ним при Його приходї.

²⁹ Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, хто робить правду, від Нього родив ся.

3

¹ Глядїть, яку любов дав нам Отець, щоб ми діти Божі звались. Тим то не знає нас сьвіт, що не пізнав Його.

² Любі, ми тепер діти Божі; та ще не явилось, що ми будемо; знаємо ж, що, коли явить ся, подібні Йому будемо, бо побачимо Його, яко ж єсть.

³ І всякий, що має сю надїю на Нього, очищує себе, яко і Він чистий.

⁴ Кожен, хто робить гріх, робить також беззаконнє, і гріх єсть беззаконнє.

⁵ Знаєте ж, що Він явив ся, щоб гріхи наші взяти, і що гріха нема у Ньому.

⁶ Кожен, хто у Ньому пробуває, не грішить; кожен, хто грішить, не бачив Його, ні пізнав Його.

⁷ Діточки, нехай ніхто вас не обманює: хто робить правду, той праведний, яко ж Він праведний,

⁸ хто робить гріх, той від диявола, бо від почину диявол грішить. На се явив ся Син Божий, щоб зруйновати діла диявола.

⁹ Кожен, хто родив ся з Бога, гріха не робить, бо насїнне Його в ньому пробуває; і не може грішити, бо він з Бога родив ся.

¹⁰ По сьому явні діти Божі, і діти дияволські. Кожен, хто не робить правди, не від Бога, так само й хто не любить брата свого.

¹¹ Се бо віщаннє, котре ви чули від почину, щоб ми любили один одного,

¹² не яко ж Каїн, що від лихого був, і забив брата свого; та й за що забив його? тому, що діла його лихі були, а (діла) брата його праведні.

¹³ Не дивуйтесь, брати мої, коли ненавидить вас сьвіт.

¹⁴ Ми знаєм, що перейшли від смерти у життє, бо любимо братів; хто не любить брата, пробуває в смерті.

¹⁵ Кожен, хто ненавидить брата свого, той чоловікогубець; а ви знаєте, що жоден чоловікогубець не має життя вічного, в ньому пробуваючого.

16 У сьому пізнали ми любов, що Він за нас душу свою положив; і ми повинні за братів душі класти.

17 Хто ж має прожиток у сьвітї, і видить брата свого, що в потребі, та й зачинить серце своє перед ним, то як любов Божя пробуває у ньому?

18 Діточки мої, не любім словом, ані язиком, а ділом і правдою.

19 І по сьому пізнаємо, що ми від правди, і перед Ним втихомирюєм серця наші;

20 бо коли винує нас серце, (то о скільки більше Бог); бо більший Бог, ніж серце наше, і знає все.

21 Любі, коли серце наше не винує нас, одвагу маєм перед Богом,

22 і, коли що просимо, приймаємо від Нього, бо хоронимо заповіді Його, і угодне перед Ним робимо.

23 А се заповідь Його, щоб вірували в ім'я Сина Його Ісуса Христа, й любили один одного, яко ж і дав заповідь нам.

24 І, хто хоронить заповіді Його, у тому Він пробуває, а той в Ньому. І по сьому пізнаємо, що пробуває в нас, — по Духові, котрого дав нам.

4

1 Любі, не всякому духові віруйте, а досвідчайте духів, чи від Бога вони; бо многі лжепророки вийшли у сьвіт.

2 По сьому пізнавайте духа Божого: всякий дух, котрий визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, є від Бога.

3 І всякий дух, котрий не визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, не є від Бога; се дух антихристів, про котрого чували, що прийде, і тепер вже єсть у сьвітї.

4 Ви од Бога, діточки, і подужали їх; більший бо Той, хто в вас, ніж той, хто в сьвітї.

5 Вони від сьвіта, тим то від сьвіта говорять, і сьвіт слухає їх.

6 Ми від Бога; хто знає Бога, слухає нас; хто не від Бога, не слухає нас; із сього пізнаємо духа правди, і духа мани.

7 Любі, любім один одного; бо любов від Бога, і кожен, хто любить, від Бога родив ся, і знає Бога;

8 хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов.

9 У сьому явилась любов Божя в нас, що Бог Сина свого єдинородного у сьвіт післав, щоб ми жили через Него.

10 У сьому любов, не що ми любили Бога, а що Він любив нас, і післав Сина свого на вблагання за гріхи наші.

11 Любі, коли так Бог полюбив нас, то й ми повинні один одного любити.

12 Бога ніколи ніхто не бачив; коли ж любимо один одного, то Бог у нас пробуває, і любов Його звершена в нас.

13 По сьому пізнаємо, що в Ньому пробуваєм, а Він у нас, що від Духа свого дав нам.

14 А ми виділи й свідкуємо, що Отець післав Сина, Спасителя сьвіта.

15 Коли хто визнає, що Ісус Син Божий, то в ньому пробуває Бог, а він у Бозі.

16 Ми пізнали також, та й увірували в любов, котру має Бог до нас. Бог є любов, і хто пробуває в любові, в Бозі пробуває, а Бог в ньому.

17 У сьому звершена любов у нас, щоб мати одвагу на день суду, бо який Він, такі й ми у сьвітї сьому.

18 Страху нема в любові, а звершена любов геть виганяє страх, бо страх має муку, і хто лякаєть ся, той не звершений в любові.

19 Ми любимо Його, бо Він перший любив нас.

²⁰ Коли хто каже: Що люблю Бога, а брата свого ненавидить, той ложник; бо хто не любить брата, котрого бачить, Бога, котрого не бачить, як може любити?

²¹ І заповідь сю маємо від Него, щоб, хто любить Бога, любив і брата свого.

5

¹ Кожен, хто вірує, що Ісус єсть Христос, той від Бога родив ся; і кожен, хто любить Родившого, любить і рожденного від Нього.

² По сьому пізнаємо, що любимо дітей Божих, коли Бога любимо, і заповіді Його хоронимо.

³ Се бо любов Божа, щоб ми хоронили заповіді Його; а заповіді Його не тяжкі.

⁴ Все бо рожене від Бога сьвіт побіждає; і ся перемога, перемітивши сьвіт, віра наша.

⁵ Хто се, що побіждає сьвіт, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий?

⁶ Се Той, що прийшов з водою і кровю, Ісус Христос; та й не з водою тільки, а з водою і кровю; а Дух сьвідкує, бо Дух є правда.

⁷ Бо три їх, що сьвідкують на небі: Отець, Слово і сьвятий Дух; і сі три — одно.

⁸ І трое їх, що сьвідкують на землі: дух і вода і кров; і сі трое — одно.

⁹ Коли сьвідчення людей приймаємо, то сьвідчення Божі більше, бо се сьвідчення Божі, котрим сьвідчив про Сина свого.

¹⁰ Хто вірує в Сина Божого, має сьвідчення в собі; хто не вірує Богу, ложником зробив Його, бо не увірував у сьвідчення, котрим сьвідкував Бог про Сина свого.

¹¹ А се сьвідчення єсть, що життя вічне дав нам Бог, а се життя у Сині Його.

¹² Хто має Сина, має життя; хто не має Сина Божого, життя не має.

¹³ Се написав я вам, віруючим в ім'я Сина Божого, щоб ви знали, що маєте життя вічне, і щоб вірували в ім'я Сина Божого.

¹⁴ І се одвага, котру маємо до Него, що, коли чого просимо по волі Його, Він слухає нас;

¹⁵ і коли знаємо, що Він слухає нас, чого б ми не просили, то знаємо, що одержуємо прощення від Него.

¹⁶ Коли хто бачить брата свого, що грішить гріхом не на смерть, нехай молить ся, і (Бог) дасть йому життя, тим що грішить не на смерть. Єсть гріх на смерть; не за сей кажу, щоб молив ся.

¹⁷ Всяка неправда гріх, та єсть гріх не на смерть.

¹⁸ Знаємо, що кожний, хто родив ся від Бога, не грішить; тільки рождений від Бога, хоронить себе, а лихий не дотикаєть ся його.

¹⁹ Знаємо, що ми від Бога, і весь сьвіт у лихому лежить.

²⁰ Знаємо ж, що Син Божий прийшов, і дав нам розум, щоб пізнавали Бога правдивого; і ми в правдивому, в Сині Його Ісусі Христі.

²¹ Сей правдивий Бог, і життя вічне. Діточки, хороніть себе від ідолів. Амінь.

ДРУГЕ СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЪВ. АПОСТОЛА ЙОАНА БОГОСЛОВА.

¹Старець — вибраній пані і дїтям її, котрих я істино люблю (і не я тільки, а також усі, що пізнали правду),

²задля правди, що пробуває в нас, і з нами буде по вік:

³Нехай буде з вами благодать, милость, впокій від Бога Отця, і від Господа Ісуса Христа, Сина Отцівського, в правді і любові.

⁴Вельми я зрадував ся, що знайшов дітей твоїх, ходячих в правді, яко ж заповідь прийняли ми від Отця.

⁵І тепер прошу тебе, пані, не яко нову заповідь пишу тобі, а котру мали ми від почину, щоб любили один одного.

⁶І се любов, щоб ми ходили по заповідям Його. Се заповідь, яко ж ви чули від почину, щоб у ній ходили.

⁷Бо многі зводителі увійшли у світ, котрі не визнають Ісуса Христа, що прийшов у тілі; а такий зводитель і антихрист.

⁸Глядїть на себе, щоб не згубити нам, що заробили, а щоб нагороду повну прийняли.

⁹Кожен, хто переступає, а не пробуває в науці Христовій, не має Бога; хто пробуває в науці Христовій, сей має і Отця і Сина.

¹⁰Коли хто приходить до вас, і сієї науки не приносить, не приймайте його у хату, і не витайте його;

¹¹хто бо його витає, бере участь в ділах його лихих.

¹²Маючи много вам писати, не схотїв на папері і чернилом, а надїюсь прийти до вас, і устами з вами говорити, щоб благодать ваша була повна.

¹³Витають тебе діти сестри твоєї вибраної. Амінь.

ТРЕТЄ СОБОРНЄ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ЙОАНА БОГОСЛОВА.

¹ Старець — Гайові любому, котрого люблю істино.

² Любий, молю ся, щоб у всьому добре тобі вело ся, і ти здоров був, яко ж добре ведеть ся душі твоїй.

³ Вельми бо зрадїв я, коли прийшли брати, і свідкували про твою правду, яко ж ти в правді ходиш.

⁴ Більшої радости над сю не маю, щоб чути, що діти мої в правді ходять.

⁵ Любий, ти вірно робиш, коли що робиш для братів і для посторонніх,

⁶ котрі свідкували про твою любов перед церквою; добре ти зробиш, одпровадивши їх достойно перед Богом.

⁷ Вони бо ради імени Його вийшли, нічого не прийнявши від поган;

⁸ тим то мусимо приймати таких, щоб бути помічниками правді.

⁹ Писав я церкві; тільки Диотреф, що побиваєть ся за старшуванням, не приймає нас.

¹⁰ Тим, коли прийду, згадаю про його діла, що робить, докоряючи нас лихими словами; і не доволен тим, ні сам не приймає братів, і боронить тим, що хочуть, і з церкви виганяє.

¹¹ Любий, не повертай за лихим, а за добрим. Хто добре робить, (той) від Бога, хто ж лихе робить, (той) не бачив Бога.

¹² Про Димитрия свідковано од усіх, і від самої правди; і ми також свідкуємо, а знаєте, що свідчення наше правдиве.

¹³ Багацько мав я писати, тільки не хочу чернилом та пером тобі писати;

¹⁴ надію ся ж незабаром бачити тебе, то й устно поговоримо.

¹⁵ Впокій тобі. Витають тебе други. Витаї другів по імени.

СОБОРНЕ ПОСЛАННЄ СЬВ. АПОСТОЛА ЮДИ.

¹ Юда, слуга Ісуса Христа, брат же Яківів, — покликаним, од Бога Отця освященим, а Ісусом Христом охороненим:

² милость вам і впокій і любов нехай умножить ся.

³ Любі, стараючись з усією пильністю писати вам про спільне спасенне, вважав я за конечне написати вам, вговорюючи, щоб боролись за віру, св'ятим раз передану.

⁴ Повлазили бо деякі люде, давно призначені на сей суд, безбожні, що благодать Бога нашого обертають на розпусту, і самого Владики Бога і Господа нашого Ісуса Христа одрікають ся.

⁵ Приганути ж хочу вам, котрі загально се знаєте, що Господь, хоч спас нарід із землі Єгипецької, то опісля погубив тих, що не вірували.

⁶ І ангелів, що не схоронили свого начальства, оставивших свої оселі, про суд великого дня вічними оковами під темрявою схоронив.

⁷ Як Содом і Гоморра, і городи кругом них, що, подібно їм, жили в перелюбі і ходили в слід за иншим тілом, прийнявши кару вічного огня, виставлені яко приклад;

⁸ так і сї сновиди опоганюють тіло, начальством же гордують, а на власть хулять.

⁹ Михаїл же Архангел, коли, змагаючись з дияволом, говорив про Мойсейове тіло, не поважив ся піднести проти нього суду докоряючого, а сказав: Нехай Господь загрозить тобі:

¹⁰ Сі ж, чого не розуміють, хулять; що ж по природі, як безсловесні зв'їрі, розуміють, у сьому поганяють себе.

¹¹ Горе їм, бо пійшли вони дорогою Каїна, попались в обману нагороди Валаама, і погибли в бунті як Корей.

¹² Се погань (на вечерях) милостині вашої, що живлять ся з вами без страху, і пасуть ся; хмари безводні, од вітрів ношені; дерева осінні, безовочні, двічі умерші, викорінені;

¹³ люті філі морські, що пінять ся своїм соромом, блукаючі звізди, котрим чорна темрява на віки хоронить ся.

¹⁴ Пророкував же про сих і семей від Адама, Енох, глаголючи: „Ось, йде Господь із тисячами св'ятих своїх,

¹⁵ зробити суд над усіма, і докорити між ними усіх безбожних, за всі діла безбожності їх, що безбожно накоїли, і за всі жорстокості, що говорили проти Нього грішники безбожні.“

¹⁶ Се миркачі, докорителі, що ходять по хотінню своєму; і уста їх говорять гордо, і поважають лица задля користи.

¹⁷ Ви ж, любі, згадуйте слова, проречені від апостолів Господа нашого Ісуса Христа;

¹⁸ бо вони казали вам, що останнього часу будуть ругателі, що ходять по хотінню свого безбожя.

¹⁹ Се ті, що відлучають ся (від єдності віри,) тілесні, що не мають Духа.

²⁰ Ви ж, любі, найсвятішою вашою вірою будуйте ся, і в Духові св'ятому моліть ся,

²¹ і себе в любові Божій хороніть, дожидаючи милости Господа нашого Ісуса Христа до життя вічного.

²² Також инших милуйте, розсуджуючи;

²³ инших же страхом спасайте, вихоплюючи з огня, ненавидячи ще й одєжу, од тіла опоганену.

²⁴ Тому ж, що може вас оберегати без спотикання, і поставити перед славою своєю непорочних в радості,

²⁵ єдиному премудрому Богу, Спасителю нашому, слава і величчє, держава і власть, тепер і по всі віки. Амінь.

ОДКРИТТЄ СЬВ. ЙОАНА БОГОСЛОВА.

¹Одкриттє Ісуса Христа, котре дав Йому Бог, показати слугам своїм, що має скоро бути, і показав, піславши через ангела свого, служі своєму Йоанові,

²котрий засвідкував про слово Боже, і свідчення Ісуса Христа, і що видів.

³Блаженний, хто читає, і хто слухає слова пророцтва, і хоронить, що написано в ньому; бо час близький.

⁴Йоан семи церквам, що в Азії: благодать вам і впокій від Того, що єсть, що був, і що прийде, і від семи духів, що перед престолом Його;

⁵і від Ісуса Христа, котрий свідок вірний, первороденъ із мертвих, і князь царів земних; Йому, милуючому нас, і обмившому нас від гріхів наших в крові своїй,

⁶(і зробив тому нас царями і святицями Богу і Отцеві своєму,) слава і держава по вічні віки. Амінь.

⁷Ось, йде з хмарами, й побачить Його всяке око, і ті, що Його прокололи; і заголосять перед Ним усі роди землі. Так, амінь.

⁸**Я Альфа і Омега, почин і кінець, глаголе Господь, що єсть, і що був, і що прийде, Вседержитель.**

⁹Я Йоан, і брат вам, і спільник у горю і в царстві і в терпінню Ісуса Христа, був на острові, званім Патмос, за слово Боже, і за свідкування Ісуса Христа.

¹⁰Я був в душі в день Господень, і чув ізза себе великий голос, наче труби, що глаголав:

¹¹**Я Альфа і Омега, Первий і Останній; і що бачиш, напиши в книгу; і пішли церквам, що в Азії: в Ефез, і в Смирну, і в Пергам, і в Тиятир, і в Сарди, і в Филадельфию, і в Лаодикию.**

¹²І обернув ся я, щоб побачити, чий се голос, що глаголав до мене; а обернувшись, побачив я сім свічників золотих;

¹³і посеред семи свічників подібного Сину чоловічому, з'одягненого в довгу одежу, і підперезаного по грудех золотим поясом.

¹⁴Голова ж Його і волоссе білі, як вовна біла, як сніг; а очі Його як поломінъ огняна;

¹⁵а ноги Його подібні до міді, наче в печі розпаленої; а голос Його, як шум многих вод;

¹⁶а мав Він у правій руці своїй сім зізд; а з уст Його виходив меч обоюдний, гострий; а очі Його, як сонце, що світить у силі своїй.

¹⁷І коли побачив Його, впав я до ніг Його як мертвий; і поклав Він праву свою руку на мене, глаголючи мені: **Не бій ся, я Первий і Останній, і живий;**

¹⁸**і був я мертвий, і ось живу по вічні віки; амінь. І маю ключі пекла і смерти.**

¹⁹**Напиши, що бачив еси, і що єсть, і що має бути після сього;**

²⁰**тайна семи зізд, котрі бачив еси у правиці моїй, і сім свічників золотих (така): сім зізд, се ангели семи церков; а сім свічників, се сім церков.**

2

¹Ангелові Ефеської церкви напиши: Се глаголе Той, що держить сім зізд у правиці своїй, що ходить посеред семи свічників золотих:

²Знаю діла твої, і труд твій, і терпиливість твою, і що не можеш терпіти лихих, і досвідчив тих, що зовуть себе апостолами, та ними не є, я знайшов їх ложниками,

³ і терпів еси, і маєш терпиливість, і задля імени мого трудився еси, і не знемігся.

⁴ Тільки ж маю проти тебе, що ти любов твою перву оставив.

⁵ Згадай же, з відкля випав еси, і покайся і перві діла роби; а то прийду до тебе скоро, і двигну свічник твій з місця його, коли не покаєшся.

⁶ Тільки ж се (добре) маєш, що ненавидиш діла Николаїтів, котрі й я ненавиджу.

⁷ Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам: Хто побідить, тому дам поживати від дерева життя, що по середині раю Божого.

⁸ І ангелові церкви Смирнейської напиши: Се глаголе Первий і Останній, що був мертвий і ожив:

⁹ Знаю діла твої, і горе і убожество (багатий же еси), і хулу тих, що зовуть себе Жидами, та ними не є, а зборище сатани:

¹⁰ Нічого не бійся, що маєш терпіти. Ось, диявол вкидати ме декотрих із вас у темницю, щоб спокусити вас; і мати мете горе десять день. Будь вірний аж до смерти, і дам тобі вінець життя.

¹¹ Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, не мати ме кривди від другої смерти.

¹² І ангелові церкви, що в Пергамі, напиши: Се глаголе Той, що має меч обоюдний, гострий:

¹³ Знаю діла твої, і що ти домуєш, де престол сатани, і держиш ім'я моє, і не відрікся віри моєї і в ті дні, коли Антипа, свідок мій вірний, убитий у вас, де домує сатана.

¹⁴ Тільки ж маю дещо проти тебе, бо маєш там таких, що держать ся науки Валаама, котрий навчив Валака ввести поблазнь перед синами Ізраїлевими, щоб їли ідолські жертви і жили в перелюбі.

¹⁵ Також маєш і таких, що держать ся науки Николаїтів, що я ненавиджу.

¹⁶ Покайся; ато прийду до тебе скоро, і воювати му з ними мечом уст моїх.

¹⁷ Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, тому дам поживати від манни закритої, і дам йому камінь білий, а на камені нове ім'я написане, котрого ніхто не знає, тільки, хто прийняв.

¹⁸ І ангелові церкви в Тиятирі напиши: Се глаголе Син Божий, що має очі свої, як полومінь огняна, і ноги Його подобні міді:

¹⁹ Знаю твої діла і любов і служення, і віру, і терпиливість твою, і діла твої, і що останніх більше, як первих.

²⁰ Тільки маю дещо проти тебе, бо даєш жінці Єзавелі, що зове себе пророкинею, учити і зводити моїх слуг, жити в перелюбі і їсти ідолські жертви.

²¹ Я дав їй часу, щоб покаялась в перелюбі своїм, та не покаялась.

²² Се я кидаю її на постіль, і перелюбників з нею у велике горе, коли не покаються в ділах своїх.

²³ І діти її убо смертю; і пізнають усі церкви, що я досліджую внутро і серця; і дам вам кожному по ділам вашим.

²⁴ Вам же глаголю, і іншим, що в Тиятирі, скільки їх не мають сієї науки, і котрі не пізнали глибини сатаниної, як кажуть, що не кину на вас іншого тягару;

²⁵ тільки, що маєте, держіть, аж поки прийду.

²⁶ І хто побідить, і хто хоронить аж до кінця діла мої, тому дам власть над поганами;

- 27 і пасти ме їх жезлом залізним; як посуди глиняні покрушать ся; як се я приняв від Отця мого;
28 і дам йому ранню зору.
29 Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

3

1 І ангелові церкви в Сардах напиши: Се глаголе Той, що має сім духів Божих, і сім зізд. Знаю твої діла, що маєш імя, що живеш, а мертвий єси.

2 Будь чуйний, і утверджуй инше, що має вмерти, бо не знайшов я, щоб діла твої були скінчені перед Богом.

3 Тим то згадай, як приняв і чув єси, і хорони, і покай ся, коли ж не чувати меш, прийду на тебе, як злодій, і не знати меш, якого часу прийду на тебе.

4 Та маєш не багато імен в Сардах, що не опоганили одеж своїх; вони ходити муть зо мною у білих, бо достойні.

5 Хто побідить, то з'одягнеть ся в білу одіж, і не витру імя його з книги життя, і визнаю імя його перед Отцем моїм, і перед ангелами Його.

6 Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

7 І ангелові церкви, що в Филадельфії, напиши: Се глаголе Сьвятий, Правдивий, що має ключ Давидів, котрий відчиняє, і ніхто не зачинить, і зачиняє, і ніхто не відчинить:

8 Знаю твої діла; ось дав я перед тобою незачинені двері, і ніхто не може зачинити їх; ти малу маєш силу, а схоронив моє слово, і не відрік ся імени мого.

9 Ось, я дам, що деякі із зборища сатаниного, котрі зовуть себе Жидами, та ними не є, а брешуть; ось я зроблю, щоб вони прийшли, і поклонились перед ногами твоїми, і пізнали, що я полюбив тебе.

10 Яко ж схоронив єси слово терпиливости моєї, то й я тебе схороню від години спокуси, що має прийти на цілу вселенну, спокусити домуючих на землі.

11 Ось, йду скоро; держи, що маєш, щоб ніхто не взяв вінця твого.

12 Хто побідить, зроблю його стовпом в храмі Бога мого, і вже не вийде геть; і напишу на ньому імя Бога мого, і ймя города Бога мого, нового Єрусалиму, сходящого з неба від Бога мого, і ймя моє нове.

13 Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

14 І ангелові церкви Лаодикийської напиши: Се глаголе Амін, сьвідок вірний і правдивий, почин створіння Божого:

15 Знаю твої діла, що ти ні зимний ні гарячий; о, коли б ти був зимний або гарячий!

16 Тим то, яко ж літний єси, і ні зимний ні гарячий, викину тебе з уст моїх.

17 Бо кажеш: Я багатий, і збагатів, і нічого не потрібую; а не знаєш, що ти бідолашний, і мізерний, і вбогий, і сліпий і голий.

18 Раджу тобі купити в мене золото, огнем перечищене, щоб збагатив ся; і білу одіж, щоб з'одягнув ся, і не було видно сорому наготи твоєї; і мастью від очей намасти очі твої, щоб бачив.

19 Я, кого люблю, докоряю і караю; будь же ревний і покай ся.

20 Ось, стою під дверми і стукаю; коли хто почує мій голос, і відчинить двері, то ввійду до нього, і вечеряти му з ним, а він зо мною.

21 Хто побідить, дам йому сісти зо мною на престолі моїм, яко ж і я побідив, і сів з Отцем моїм на престолі Його.

22 Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

4

¹ Після сього поглянув я, і ось, двері відчинені на небі, і перший голос, що я чув, якби (від) труби говорячої зо мною, сказав: зійди сюди, і покажу тобі, що має бути після сього.

² І зараз був я в дусї; і ось, престол стояв в небі, а на престолі Сидячий;

³ а Сидячий був подібний видом до каменя ясписового і сардинового; і веселка кругом престола, подібна видом як смарагд.

⁴ А кругом престола дваїцять і чотири престолів; а на престолах бачив я дваїцять і чотири старців сидячих, з'одягнених у білі одежі; а на головах своїх мали золоті вінці.

⁵ А з того престола виходять блискавки, громи і голоси; і сїм свічників огняних горять перед престолом, а се сїм духів Божих:

⁶ А перед престолом море шклянне, подібне до христалі. А в середині престола, і кругом престола четверо животних, повні очей зпереду і ззаду.

⁷ А перше животне подобне до лева, а друге животне подобне до теляти, а третє животне мало лице, як чоловік, а четверте животне подобне до летячого орла.

⁸ А четверо животних мали, кожне з осібна, по шість крил в округ, а в середині повно очей; і не мають вони впокою день і ніч, говорячи: Сьвят, сьвят, сьвят Господь Бог вседержитель, що був, і єсть, і прийде.

⁹ І, коли давали ті животні славу і честь, і подяку Сидячому на престолі, Живучому по вічні віки,

¹⁰ упали дваїцять і чотири старці перед Сидячим на престолі, і поклонялись Живучому по вічні віки, і кидали вінці свої перед престолом, говорячи:

¹¹ Достоеєси, Господи, прийняти славу і честь і силу; Ти бо створив єси усе, і волею Твоєю (усе) єсть, і створено.

5

¹ І бачив я в правиці Сидячого на престолі книгу записану із середини і зверху, запечатану семи печатями.

² І бачив я ангела сильного, покликаючого голосом великим: Хто достоєє розгорнути книгу, і розломити печаті її?

³ І ніхто не міг на небі, ані на землі, ані під землею, розгорнути книгу, ані заглянути до неї.

⁴ І я вельми плакав, що ніхто достойний не знайшов ся, щоб розгорнути і прочитати книгу, ані заглянути до неї.

⁵ І один із старців каже мені: Не плач; ось, побідив лев, що з роду Юдиного, корінь Давидів, щоб розгорнути книгу, і розломити сїм печатій її.

⁶ І поглянув я, і ось, по середині між престолом і чотирма животними, і по середині старців, стоїть Ягнятко, наче заколене, і мало сїм рогів, і сїм очей, а се сїм духів Божих, що послані по цілій землі.

⁷ І прийшов, і взяв книгу з правиці Сидячого на престолі.

⁸ І коли взяв книгу, то чотири животні і дваїцять чотири старці впали перед Агнцем, маючи кожний кобзу і чашу золоту, повну пахоців, що були молитви сьвятих.

⁹ І співають пісню нову, глаголючи: Достоеєси прийняти книгу, і отворити печаті її, бо Ти був заколений, і відкупив єси нас Богу кровю своєю, з усякого роду, і язика, і народу і поган,

¹⁰ і зробив єси нас Богу нашому царями і священиками; і царювати мем на землі.

11 І я бачив і чув голос ангелів многих кругом престола і животних, і старців; і було число їх тьма тьмами і тисячі тисячами,

12 глаголючи голосом великим: Достоен Агнець, заколений, прийняти силу й багацтво, й премудрость, і кріпость, і честь і славу.

13 І всяке створіннє, що в небі, і на землі, і під землею, і що на морю, і все, що в них, чув я, що говорило: Сидячому на престолі і Агнцеві благословеннє, і честь, і слава і держава по вічні віки.

14 А четверо животних сказали: Амінь, а дваццять чотири старці упали, і поклонились Живучому по вічні віки.

6

1 І я бачив, що отворив Агнець одну з печатій і чув, як одно з животних сказало, наче громовим голосом: Прийди і подиви ся.

2 І я поглянув, і ось, кінь білий, а, що сидів на ньому, мав лук; і дано йому вінець, і вийшов яко побідник, щоб побіждати.

3 І коли отворив другу печать, чув я друге животне, що сказало: Прийди, і подиви ся.

4 І вийшов инший кінь рижий; а, що сидів на йому, тому дано взяти впокій із землі, і щоб один одного вбивали; і дано йому великий меч.

5 І коли отворив третю печать, чув я третє животне, що сказало: Прийди і подиви ся. І я поглянув, аж ось кінь карий, а, що сидів на ньому, мав вагу в руці своїй.

6 І почув я голос зпосеред чотирьох животних, що сказав: Міра пшениці за денар, і три міри ячменю за денар; і оливи і вина не марнуй.

7 І коли отворив четверту печать, чув я голос четвертого животного, що сказало: Прийди і подиви ся.

8 І я поглянув, і ось, кінь блідий, а, що сидів верх него, імя йому смерть, а пекло слідом за ним; і дана йому власть вбивати на четвертій часті землі мечем, і голодом, і смертю, і звірми земними.

9 І коли отворив п'яту печать, бачив я під жертівнею душі убитих за слово Боже, і за свідченнє, котре мали; і поклинули голосом великим, говорячи:

10 Доки, Владико сьвятий і правдивий, не будеш судити і мстити за кров нашу над тими, що домують на землі?

11 І дано кожному одіж білу, і сказано їм, щоб впокоїлись ще малий час, доки не доповнять (числа) слуги-товариші їх, і брати їх, що мають бути вбиті, як і вони.

12 І поглянув я, коли отворив шесту печать; і ось, трясеннє велике стало ся, і сонце стало чорне, як верета волосінна, а місяць став, як кров,

13 а зорі небесні попадали на землю, як смоківниця, од великого вітру трясена, скидає свої недостиглі смокви.

14 А небо зникло, як лист звинутий, і всяка гора і виспа двигнулись із місць своїх;

15 і царі землі, і вельможі, і багаті, і тисячники, і сильні, і всякий невірник, і всякий вільний скрились у печерах і скелях гірських,

16 і кажуть скелям і горам: Впадїте на нас, і закрийте нас від лица Сидячого на престолі, і від гніва Агнця,

17 бо прийшов великий день гніва Його, і хто може встояти?

7

1 А після сього бачив я чотирьох ангелів, що стояли на чотирьох краях землі, і держали чотири вітри землі, щоб не віяв вітер на землю, анї на море, анї на жадне дерево.

² Ще бачив я иншого ангела, що виходив від сходу сонця, і мав печать Бога живого; і покликнув голосом великим до чотирьох ангелів, котрим дано шкодити на землі і на морю, глаголючи:

³ Не робіть шкоди землі ні морю, ні деревині, доки не попечатаєм слуг Бога нашого на чолі їх.

⁴ І я чув число попечатаних, сто сорок і чотири тисяч попечатаних із усіх родів синів Ізраїлевих:

⁵ З роду Юдиного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Рубенового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Гадового дванайцять тисяч попечатаних;

⁶ з роду Асирового дванайцять тисяч попечатаних;

⁷ з роду Нефталимового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Манасіїного дванайцять тисяч попечатаних, з роду Симеонового дванайцять тисяч попечатаних;

⁸ з роду Левіїного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Іссахарового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Завулонового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Йосифового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Бенямінового дванайцять тисяч попечатаних.

⁹ Після сього поглянув я, і ось, пребагато людей, котрих ніхто не міг перелічити, з кожного народу, і роду, і людей, і язиків, стоїть перед престолом і перед Агнцем, з'одягнені в одежі білі, а пальмові вітки в руках їх.

¹⁰ І покликували великим голосом, говорячи: Спасення Богу нашому, сидячому на престолі, і Агнцеві.

¹¹ І всі ангели стояли кругом престала і старців і чотирьох животиных, і впали перед престолом на лица свої, і поклонились Богу,

¹² говорячи: Амінь; благословення, і слава, і премудрость, і подяка, і честь, і сила і кріпость Богу нашому по вічні віки. Амінь.

¹³ І сказав один із старців, говорячи мені: Хто се, що з'одягнені в білі одежі, і звідкіля прийшли?

¹⁴ І я сказав: Добродію, ти знаєш; і рече мені: се, що прийшли з великого горя, і вимили вони одежі свої, і вибілили одежі свої кровю Агнця.

¹⁵ Тим то вони перед престолом Бога, і служять Йому день і ніч в храмі Його; і Сидячий на престолі оселить ся в них.

¹⁶ Вже не будуть голодні, ані жадні, ані падати ме на них сонце, ані жадна спека;

¹⁷ Агнець бо, що на середині престала, пасти ме їх, і водити ме їх до живих жерел вод; і Бог отрє всяку сльозину з очей їх.

8

¹ І коли отворив сему печать, стало мовчання на небі, близько пів години.

² І я бачив сім ангелів, що стояли перед Богом, і дано їм сім труб.

³ І приступив инший ангел, і став перед жертівнею, маючи золоту кадильницю; і дано йому багато пахоців, щоб положив з молитвами усіх сьвятих на жертівню золоту, що перед престолом.

⁴ І зняв ся дим пахоців з молитвами сьвятих, від руки ангела, перед Богом,

⁵ і взяв ангел кадильницю, і наповнив її огнем із жертівні, і кинув на землю; і постали голоси, і громи, і блискавки і трясення.

⁶ І сім ангелів, що мали сім труб, готовились, щоб трубити.

⁷ І первий ангел затрубив, і постав град і вогонь, змішані з кровю; і спало на землю. І третя часть деревини згоріла, і вся трава зелена згоріла.

⁸ І другий ангел затрубив, і наче велику гору, огнем розпалену, кинуло в море. І третя часть моря стала кровю.

⁹ І погинула третя часть створіння в морю, що мала життє, і третя часть човнів знищена.

¹⁰ І третій ангел затрубив, і впала з неба велика зіззда палаюча, як смолоскип, а впала на третю часть рік і на жерела вод.

¹¹ А ймя зізззди Полин, і стала третя часть вод наче полин, і многі люде померли од води, бо гірка була.

¹² І четвертий ангел затрубив, і поражена стала третя часть сонця, і третя часть місяця і третя часть зізззд, щоб третя часть їх затьмилась, і день щоб третю часть не сьвітыв, так само й ніч.

¹³ І бачыв я, і чув, як один ангел летів серед неба, і говорыв великим голосом: Горе, горе, горе домуючим на землі від остальних голосів труби трьох ангелів, що мають трубити!

9

¹ І пятый ангел затрубив, і я бачыв зізззду, що впала з неба на землю, і дано їй ключ від бездонного колодязя,

² і відчинив він бездонний колодязь; і зніс ся дим з колодязя, наче дим великої печі, і затьмилось сонце, і повітре від диму з колодязя.

³ А з диму вийшла сарана на землю, і дана їй власть, ако ж мають власть скорпиони земні.

⁴ І сказано їм, щоб не шкодили траві земній, ані жодній зеленині, ані жодній деревині, тільки одним людам, що не мають печаті Божої на чолах своїх.

⁵ І дано їм, щоб не вбивали їх, а щоб мучили пять місяців; а мука від них, як мука від скорпиона, коли вкусить чоловіка.

⁶ І шукати муть в дні ті люде смерти, і не знайдуть її; і бажати муть вмерти, і втікати ме смерть від них.

⁷ А порода сарани наче то коні, приготовлені до війни, а на головах її наче вінці подобаючі на золото, а лица їх як лица людські.

⁸ І мали волоссе, як волоссе жіноче; а зуби їх, наче левині,

⁹ і мали броні (панцирі), наче броні залізні; а шум крил їх, наче шум возів, коли багато коней біжить на війну.

¹⁰ А хости у них подобні, як у скорпионів, і жала були в хвостах їх; а власть їх — шкодити людам пять місяців.

¹¹ І мають над собою царя, ангела безодні; ймя йому по єврейськи Авадон, а по грецьки має ймя Аполион (Губитель).

¹² Горе одно перейшло; ось, настагають ще два після сього.

¹³ І шестий ангел затрубив, і я почув один голос з чотирьох рогів золотої жертівні, що перед Богом,

¹⁴ що глаголав шестому ангелу, котрий мав трубу: Розвяжи чотирьох ангелів, що звязані над великою рікою Євфратом.

¹⁵ І розвязано чотирьох ангелів, що були приготовані на годину, і день, і місяць, і рік, щоб убили третю часть людей.

¹⁶ А число войська кінного двісті тисяч тисячей; і чув я число їх.

¹⁷ І так бачыв я коні у видінню, а ті, що сиділи на них, мали броні огняні і гияцинтові і сїрчані, а голови коней, як голови левів, а з ротів їх виходить огонь, і дим, і сїрка.

¹⁸ А від тих трьох убита третя часть людей, від огня, і від диму, і від сїрки, виходячої з ротів їх.

¹⁹ Сила бо їх в роті (і в хвостах їх); хости бо їх подобні зміям, маючи голови, котрими шкодять.

²⁰ А остальных люде, що не повбивані тими поразами, ані покаялись у ділах рук своїх, щоб не поклонялись бісам, і ідолам золотим, і срібним, і мідяним, і камінним, і дерев'яним, котрі ані бачити не можуть, ані чути, ані ходити.

²¹ І не каялись в убийствах своїх, ані в чарах своїх, ані в блудодіяннях своїх, ані в крадіжках своїх.

10

¹ І бачив я іншого ангела сильного, сходячого з неба, з'одягненого в хмару, а дуга над головою, а лице його, наче сонце, а ноги його, наче стовпи огняні;

² і мав він в руці своїй книжку розгорнуту, і поставив він ногу свою праву на море, а ліву на землю,

³ і покликнув великим голосом, наче лев рикає. І коли покликнув, тоді сім громів промовили своїми голосами.

⁴ І коли промовили сім громів своїми голосами, хотів я писати; і почув я голос з неба, що глаголав мені: Запечатай, що промовили сім громів, і не пиши сього.

⁵ І ангел, котрого я бачив, що стояв на морі і на землі, зняв руку свою до неба,

⁶ і покляв ся Живучим по вічні віки, котрий створив небо, і що в ньому, та землю, і що на ній, та море, і що в ньому: Що вже не буде часу;

⁷ тільки в дні голосу сегого ангела коли буде трубити, скінчить ся і тайна Божа, як благовістив слугам своїм пророкам.

⁸ І голос, що я чув його з неба, знов розмовляв зо мною, і глаголав: Иди, візьми книжку розгорнуту з руки ангела, що стоїть на морю, і на землі.

⁹ І я пійшов до ангела, кажучи йому: Дай мені книгу. І рече він мені: Возьми і з'їж її; і буде вона гірка в животі твоім, а в устах твоїх буде солодка, як мед.

¹⁰ І прийняв я книжку з руки ангела, і з'їв її; і була вона в устах моїх, як мед солодка; і коли з'їв її, то стало гірко в животі моїм.

¹¹ І рече мені: Мусиш ти знов пророкувати про люде, і народи, і язики, і царі многі.

11

¹ І дано мені тростину, подібну до жезла; і стояв ангел глаголючи: Встань, і змір храм Божий, і жертівню, і тих, що поклоняють ся у ньому.

² А двір, що навперід храму, викинь геть, і не мір його, бо він даний поганам; і топтати муть город святий, місяців сорок і два.

³ І дам двом моїм свідкам, і пророкувати муть днів тисячу двісті шістьдесять, з'одягнені у веретища.

⁴ Се дві оливині, і два свічники, що перед Богом землі стоять.

⁵ А коли хто схоче з'обідити їх, то огонь вийде з уст їх, і пожере ворогів їх; і коли хто схоче з'обідити їх, то (й) він мусить так бути вбитий.

⁶ Сї мають власть зачинити небо, щоб не йшов дощ за днів їх пророкування, і мають власть над водами, обернути їх у кров, і вдарити на землю всякою поразою, скільки раз схочуть.

⁷ А коли скінчать свідкування своє, то зв'їр, вийшовши з безодні, заведе з ними війну, і побідить їх, і повбиває їх.

⁸ А трупи їх будуть на улицах великого города, що зоветь ся духовно Содомо й Єгипет, де і Господь, наш розпятий.

⁹ І бачити муть (многі) з людей, і родів, і язиків, і народів трупи їх три і пів дня, і не дозволять до гробів положити трупів їх.

¹⁰ І радувати муть ся над ними ті, що домують на землі, і веселити муть ся; і дари посилати муть один одному; бо сі два пророки мучили домуючих на землі.

¹¹ А після трьох і пів дня дух життя від Бога зійшов на них, і вони встали на ноги свої, а великий страх напав тих, що виділи їх.

¹² І почули голос великий з неба, що глаголав їм: Зійдіть сюди. І зійшли на небо в хмарі, і дивились на них вороги їх.

¹³ І постало тієї години велике трясення і десята часть города впала, і забило у трясенню сім тисяч імен людських; а другі полякались, і дали славу Богу небесному.

¹⁴ Горе друге перейшло; ось, горе третє настигає хутко.

¹⁵ І затрубив семей ангел, і постали великі голоси на небі, глаголючи: царства сьвіта стали (царствами) Господа нашого й Його Христа, і царювати ме по вічні віки.

¹⁶ А дваццять і чотири старці, що перед Богом сиділи на престолах своїх, впали на лица свої, і поклонились Богу,

¹⁷ глаголючи: Дякуємо Тобі, Господи і Боже вседержителю, що еси, і був, і прийдеш, що прийняв еси силу Твою велику і воцарив ся еси.

¹⁸ І розгнівились погане, і настиг гнів твій, і пора мертвим суд прийняти, і дати нагороду слугам твоїм пророкам, і сьвятим, і боячим ся імени Твого, і малим, і великим, і знищити тих, що нищать землю.

¹⁹ І відчинив ся храм Божий в небі, і видно було ковчег завіту Його в храмі Його; і постали блискавки, і гуркіт і громи, і трясення, і великий град.

12

¹ І явилась велика ознака на небі, — жінка з'одягнена в сонце, а місяць під ногами її, а на голові її вінець з дванадцяти зізд.

² І будши важкою, кричала в болящах, і мучилась породом.

³ І явилась друга ознака на небі; і ось, змії великий, червоний як огонь, у котрого голов сім і десять рогів, а на головах його сім корон.

⁴ А хвіст його тягнув третю часть зір із неба, і кинув їх на землю. І став змії перед жінкою, що мала родити, щоб, коли вродить, пожерти дитину її.

⁵ І породила сина, хлопятко, що має пасти всі народи жезлом залізним; і взято дитятко її до Бога і до престола Його.

⁶ А жінка втікла у пустиню, де має місце, приготоване від Бога, щоб там кормили її днів тисячу двісті шістьдесять.

⁷ І постала війна на небі. Михаїл і ангели його воювали проти змії, і змії воював і ангели його,

⁸ і не здоліли; ані місця вже не знайдено по них на небі.

⁹ І скинутий змії великий, вуж вікодавній, званий дияволом і сатаною, що зводить цілу вселенну, скинутий на землю, і ангели його з ним скинуті.

¹⁰ І чув я голос великий, що говорив в небі: Тепер настало спасення і сила і царство Бога нашого, і власть Христа Його; бо скинуто винувателя братів наших, що винував їх перед Богом нашим день і ніч.

¹¹ І вони побідили його кровю Агнця, і словом сьвідчення свого, і не полюбили життя свого аж до смерти.

¹² Тим то веселіте ся, небеса, і що домуете в них. Горе живучим на землі і на морі, бо зійшов диявол до вас, маючи великий гнів; знає бо, що короткий йому час.

¹³ І коли увидів змії, що скинуто його на землю, погнав за жінкою, що породила хлопятко.

¹⁴ І дано жінці дві крилі великого орла, щоб летіла в пустиню на своє місце, де б жила пору, і пори, і половину пори, (далеко) від зазору вужа.

¹⁵ І пустив змій за жінкою з рота свою воду, наче ріку, щоб її в ріці втопити.

¹⁶ А земля допомогла жінці; і отворила земля уста свої, і випила ріку, котру пустив змій з рота свого.

¹⁷ І розлютив ся змій на жінку, і пішов провадити війну з іншими насіння її, що хоронять заповіді Божі, і мають свідчення Ісуса Христа.

13

¹ І став я на піску морському, і бачив звіра, що виходив з моря, в котрого сім голов і десять рогів; а на рогах його десять корон, а на головах його імена богохульні.

² А звір, котрого я бачив, був подібний до рися, а ноги його як у ведмеда, а рот його як рот у лева. І дав йому змій силу свою, і престол свій, і велику власть.

³ І бачив я одну з голов його, наче на смерть вбиту, і смертна рана її вилічена, і дивувала ся ціла земля, (ідучи) в слід за звіром.

⁴ І поклонились змієві, що дав власть звірові; і поклонились звірові, говорячи: хто подібний звірові? хто може воювати з ним?

⁵ І дано йому уста, говорити велике й хулу; й дана йому власть провадити війну сорок і два місяці.

⁶ І відчинив він уста свої на хулу проти Бога, щоб хулити ім'я Його, і оселю Його, і тих, що домують в небі.

⁷ І дано йому провадити війну з св'ятими, і побідити їх; і дана йому власть над всяким родом, і язиком, і народом.

⁸ І поклоняють ся йому всі, що домують на землі, котрих імена не написані в книзі життя Агнця, заколеного від основи світа.

⁹ Коли хто має ухо, нехай слухає.

¹⁰ Коли хто веде в полон, то піде (сам) в полон; коли хто мечем вбиває, то мусить сам бути вбитий мечем. Осьде терпиливість і віра св'ятих.

¹¹ І бачив я іншого звіра, що виходив із землі, а мав він два роги, подобні як у ягняти, а говорив як змій.

¹² І всією властю першого звіра орудує він перед ним; і наставляє землю і домуючих на ній, щоб поклонялись першому звірові, в котрого сцілена смертна рана його.

¹³ І робить великі ознаки, так що вогонь зводить з неба на землю перед людьми.

¹⁴ І підманує домуючих на землі через ознаки, що дано йому робити їх перед звіром, говорячи домуючим на землі, щоб робили образ звіра, що має рану від меча, і ожив.

¹⁵ І дано йому вложити духа образів звіра, нехай би також говорив образ звіра, і робив, щоб, хто не поклонить ся перед образом звіра, був убитий.

¹⁶ І зробить він, щоб усім малим, і великим, і багатим, і вбогим, і вольним, і невольним дано п'ятно на правій руці їх, або на чолі їх.

¹⁷ І щоб ніхто не міг купувати або продавати, як тільки, хто має п'ятно або ім'я звіра, або число імени його.

¹⁸ Ось де премудрость. Хто має розум, нехай вилічить число звіра; се бо число чоловіче; і число його шістьсот шістьдесят і шість.

14

¹ І поглянув я, і ось, Агнець стоїть на горі Сіон, а з ним сто сорок чотири тисяч, у котрих ім'я Отця Його написано на чолі їх.

² І чув я голос із неба, наче голос многих вод, і наче голос великого грому; і чув я голос кобзарів, що грали на кобзах своїх.

³ І співають, як би нову пісню, перед престолом, і перед чотирма животними і старцями. І ніхто не зміг навчитись пісні, тільки сто сорок чотири тисячі, що викуплені від землі.

⁴ Се що не опоганились з жінками, вони бо чисті. Се що йдуть слідом за Агнцем, де б Він не йшов. Се що викуплені від людей, первістки Богу і Агнцеві.

⁵ І в устах їх не знайшов ся підступ; вони бо непорочні перед престолом Божим.

⁶ І бачив я іншого ангела, що летів серед неба, а в нього Євангелія вічна, що мав її благовіщувати домуячим на землі, і всякому народові, і родові, і язикові, і людові,

⁷ глаголючи голосом великим: Бійте ся Бога, і дайте славу Йому, прийшла бо година суду Його; і поклоняйтесь Тому, що створив небо і землю і море і жерела вод.

⁸ І другий ангел ішов слідом (за ними), глаголючи: Упав, упав Вавилон, великий город, що пристрастним вином блудодіяння свого напоїв всі народи.

⁹ І третій ангел ійшов слідом за ними, глаголючи голосом великим: Коли хто поклоняється перед зьвіром і образом його, і приймає пятно на чоло своє, або на руку свою,

¹⁰ той пити ме також од вина гніва Божого, немішаного, наточеного в чашу гніва Його; і буде мучений в огні і сірці перед святими ангелами і перед Агнцем.

¹¹ А дим їх муки буде зноситись по вічні віки; і не мають впокою день і ніч ті, що поклоняються зьвірові і образіві його, і коли хто приймає пятно імені його.

¹² Ось терпиливість святих; ось ті, що хоронять заповіді Божі і віру Ісуса.

¹³ І чув я голос з неба, що глаголав мені: напиши: Блаженні мертві, що в Господеві вмирають від нині. Так глаголе Дух, щоб впокоїлись від трудів своїх; діла ж їх ідуть слідом за ними.

¹⁴ І поглянув я, і ось, біла хмара, а на хмарі сидів подібний Синові чоловічому, а на голові Його вінець золотий, а в руці Його гострий серп.

¹⁵ Ще інший ангел вийшов з храму і покликнув голосом великим до сидячого на хмарі: Пішли серпа твого, і жни; бо прийшла для тебе година жати, достигло бо жниво землі.

¹⁶ І скинув сидячий на хмарі серп свій на землю, і земля була пожата.

¹⁷ І вийшов інший ангел із храму, що в небі, а мав і він гострий серп.

¹⁸ І вийшов інший ангел із жертівні, в котрого власть над огнем, і покликнув покликом великим на того, що мав гострий серп, глаголючи: Пішли твій гострий серп і збирай грозна з виноградини земної, вже бо доспіли грозна її.

¹⁹ І кинув ангел серп свій на землю, і зібрав виноград земний, і кинув у велику винотоку гніва Божого.

²⁰ І товчено осторонь города в винотоці, і вийшла кров з винотоки аж по узди кінські на тисячу шістьсот стадий.

15

¹ І бачив я іншу ознаку на небі, велику і чудну; сім ангелів, а в них сім останніх пораз, котрими скінчив ся гнів Божий.

² І бачив я наче шклянне море, змішане з огнем і тих, що побідили зьвіра, і образ його, як стояли на шклянному морі, маючи кобзи Божі.

³ І сьпівають пісню Мойсея, слуги Божого, і пісню Агнця, глаголючи: Великі і чудні діла Твої, Господи Боже Вседержителю; праведні і правдиві дороги Твої, Царю сьвятих.

⁴ Хто не убоїть ся Тебе, Господи, і не прославить імени Твого? Ти бо один сьвятий, бо всі народи прийдуть і поклонять ся перед Тобою; бо Твої суди обявилися.

⁵ І після сього поглянув я, і ось, відчинив ся храм skinі сьвідчення на небі;

⁶ і вийшло сїм ангелів, у котрих сїм пораз, з храму, з'одягнені в чисту осяйну лнянку одежу, і підперезані по грудех золотими поясами.

⁷ І одно з чотирьох животних дало семи агнам сїм золотих чаш, повних гніва Бога живучого по вічні віки.

⁸ І наповнив ся храм димом слави Бога, і сили Його; і ніхто не міг увійти в храм, доки не скінчилось сїм пораз семи ангелів.

16

¹ І почув я з храму великий голос, що глаголав семи ангелам: Ідіть і вилийте чаші гніва Божого на землю.

² І пійшов первий, і вилив чашу свою на землю; і обкинуло людей злим і лютим боляком, тих що мали п'ятно зьвіра, і поклонялись образіві його.

³ А другий ангел вилив чашу свою на море; і стала кров наче у мерця, і всяка душа жива вмерла в морі.

⁴ І третій ангел вилив чашу свою на ріки і жерела водні; і стала кров.

⁵ І чув я ангела вод, що глаголав: Праведний Ти, Господи, котрий еси, і був, і сьвятий, що таке судив еси;

⁶ кров бо сьвятих і пророків пролили вони, тим і кров дав еси їм пити; вони бо достойні.

⁷ І чув я иншого, що з жертівні глаголав: Так, Господи, Боже Вседержителю, правдиві і праведні суди Твої.

⁸ А четвертий ангел вилив чашу свою на сонце; і дано йому пекти людей огнем.

⁹ І пекла людей велика спека, і вони хулили імя Бога, що має власть над тими поразами, та не надумались дати Йому славу.

¹⁰ А пятий ангел вилив чашу свою на престол зьвіра, і стало царство його темне. І кусали язики свої від болю;

¹¹ і хулили Бога небесного задля болещів своїх, і задля боляків своїх, а не покалялись від діл своїх.

¹² А шестий ангел вилив чашу свою на велику ріку Євфрат; і висохла вода його, щоб готова була дорога царям, що зі сходу сонця.

¹³ І бачив я із рота змія, і з рота зьвіра, і з рота лжепророка три нечисті духи, подобні до жаб.

¹⁴ Се бо духи бісовські, що роблять ознаки, що виходять на царів землі і цілої вселенної, зібрати їх на війну в день той великий Бога Вседержителя.

¹⁵ Ось іду, як злодій; блаженний, хто чуває, і хоронить одежу свою, щоб не ходити йому голим, і щоб не бачили сорому його.

¹⁶ І зібрав їх в одно місце, що зоветь ся по єврейськи Армагедон.

¹⁷ А семий ангел вилив чашу свою на повітре; і вийшов великий голос з храму небесного, від престола, глаголючи: Стало ся.

¹⁸ І постали голоси, і громи, і блискавки, і трясенне постало велике, якого не було, від коли люде на землі постали; таке трясенне! таке велике!

¹⁹ І розпав ся великий город на три часті, і городи поган попадали; і про Вавилон великий згадано перед Богом, дати йому чашу вина лютости гніва Його.

²⁰ І всякий острів зник, і не знайдено гори.

²¹ І град великий, як сотнар, упав з неба на людей; і хулили люде Бога задля градової поразі, бо пораза граду вельми була велика.

17

¹ І прийшов один із семи ангелів, що мали сім чаш, і говорив зо мною, глаголючи мені: Ходи, я покажу тобі суд блудниці великої, що сидить над многими водами;

² з котрою блудили царі земні, і впивались вином блудодіяння її, ті, що домують на землі.

³ І повів мене духом у пустиню. І я бачив жінку, що сиділа на звіві кармазиновому, повному імен хули, в котрого сім голов і десять рогів.

⁴ А жінка з'одягнена в багрянницю і кармазин, і озолочена золотом, і дорогим каміннем, і перлами, а в неї золота чаша в руці її, повна гидоти і нечистоти блудодіяння її,

⁵ а на чолі її імя написане: Тайна: Вавилон великий, мати блудницям і гидотам землі.

⁶ І бачив я, що жінка п'яна від крові святих, і від крові свідків Ісусових; і я дивувався, бачивши її, дивом великим.

⁷ І рече мені ангел: Длячого дивуєшся? Я тобі скажу тайну жінки, і звівіра, що носить її, у котрого сім голов і десять рогів:

⁸ Звівір, котрого ти бачив, був, і вже нема його, і має він вийти з безодні, та й іти в погибіль; і будуть чудуватись домуючі на землі, (котрих імена не записані в книзі життя від основання світа,) бачивши звівіра, що був, і нема його, хоч і єсть.

⁹ Ось розум, в котрого мудрість. Сім голов се сім гір, де жінка сидить на них, і царів сім;

¹⁰ п'ять упало, а один єсть, а инший ще не прийшов; і коли прийде, то не довго має він бути.

¹¹ А звівір, котрий був, і (котрого) нема, — він восьмий, та з сімох, і в погибіль іде.

¹² А десять рогів, що бачив їх, се десять царів, котрі ще не прийняли царства, тільки приймуть владу як царі, однієї години з звівіром.

¹³ Ті мають одну думку і силу, і владу свою звівірові передадуть.

¹⁴ Ті воювати муть з Агнцем, і Агнець побідить їх, бо Він Пан панів і Цар царів, а ті, що з Ним, покликані і вибрані і вірні.

¹⁵ І рече мені: Води, що ти бачив, де блудниця сидить, се люде, і громади, і народи і язики.

¹⁶ А десять рогів, що ти бачив на звівірові, ті зненавидять блудницю, і спустошать її, і обнажать, і тіло її з'їдять, і спалять її в огні.

¹⁷ Бог бо дав у серця їх, щоб чинили волю Його, і чинили однодушно, і дали царство своє звівірові, доки не сповняться слова Божі.

¹⁸ А жінка, котру ти бачив, се город великий, що має царство над царями земними.

18

¹ А після сього бачив я ангела, що сходив з неба, що мав велику владу; а земля освітилась від слави його.

² І покликнув сильно голосом великим, глаголючи: Упав, упав Вавилон, велика (блудниця), і став доміркою бісам і сховиском всякому духові нечистому, і сховиском всякій птиці нечистій і огидній.

³ Бо пристрасним вином блудодіяння свого напоїла всі народи, і царі земні блудили з нею, і купці земні з превеликої розкоші її збагатіли.

⁴ І чув я інший голос з неба, що глаголав: Вийди з неї, народе мій, щоб не мати вам спілки в гріхах її, і щоб не прийняти вам пораз її.

⁵ Дійшли бо гріхи її аж до неба, і згадав Бог про неправди її.

⁶ Віддайте їй, яко ж вона віддавала вам; і подвоїть їй удвоє по ділам її; і в чаші, в котрій вона мішала, мішайте їй удвоє.

⁷ Скільки вона себе славилася, і розкошувала, стільки завдайте їй муки і смутку. Бо в серці своїм говорить вона: Сиджу царицею, і я не вдова, і смутку не побачу.

⁸ Тим то прийдуть одного дня порази її: смерть і смуток і голод; і буде огнем спалена; сильний бо Господь Бог, що судить її.

⁹ І заплачуть і заголосять по ній царі земні, що з нею блудили й розкошували, коли побачать дим пожару її,

¹⁰ оддалеки стоячи задля страху перед мукою її, говорячи: Горе, горе (тобі,) великий городе, Вавилоне, городе кріпкий, одної бо години настиг суд твій!

¹¹ І купці земні заплачуть, і засумують по ній; товару бо їх ніхто вже не купить,

¹² товару: золота, і срібла, і каміння дорогого, і перел, і виссону, і багрянниць, і шовку, і кармазину, і всякого дерева пахучого, і всякого посуду з кости слонової, і всякого посуду з дерева дорогого, і з міді, і з заліза, і з мрамора;

¹³ і цинамону, і пахощів, і мира, і ладану, і вина, і оливи, і муки, і пшениці, і скоту, і овець, і коней, і возів, і тїл, і душ людських.

¹⁴ І овочі, бажання душі твоєї, відійшли від тебе, і все, що тучне і світле, відійшло від тебе, і вже більш не знайдеш того.

¹⁵ Купці сього всего, котрі збогатіли з неї, оддалеки стануть із страху перед мукою її, і будуть плакати, та сумувати,

¹⁶ та казати: Горе, горе (тобі,) городе великий, з'одягнений у виссон, і багрянницю, та кармазин, та озолочений золотом, і в каміннях дорогих, та перлах.

¹⁷ Одної бо години спустошене таке багатство. І всякий керманіч, і весь народ, що в кораблях, і корабельники і всі, що на морі орудують, стояли оддалеки,

¹⁸ і покликували, дивлячись на дим пожару його, і казали: которий подібний городу великому?

¹⁹ І посипали попелом голови свої, і кликали плачучи, та сумуючи, й казали: Горе, горе (тобі,) городе великий, в котрому збогатіли всі, що мають кораблі на морі, багатством твоїм; одної бо години спустошений!

²⁰ Веселись над ним, небо і святі апостоли і пророки; Бог бо суд ваш судив над нею.

²¹ І підняв один сильний ангел каменя, наче млинового, великого, і кинув у море, глаголючи: З таким розгоном буде кинутий Вавилон, великий город, і вже більш його не знайдуть.

²² І голосу кобзарів, і співаків, і сопільників, і трубачів вже не буде більш чути у тобі, і вже жоден іскутник від жодного іскуства не знайде ся у тебе, й голосу млинового каменя не буде вже чути у тебе,

²³ і світло свічника вже не засвітить у тебе, й голосу жениха й невісти не буде вже чути у тебе; твої бо купці були вельможі земні, і твоїми чарами зведені всі народи.

²⁴ І в ньому знайдена кров пророків і святих, і всіх вбитих на землі.

19

¹ А після сього чув я наче грімкий голос великого народу в небі, що казав: Алілуя! Спасення і слава і честь і сила Господеві Богу нашому;

² правдиві бо і праведні суди Його, що осудив велику блудницю, котра псувала землю блудодіянням своїм; і помстив кров слуг своїх од руки її.

³ І сказали удруге: Алилуя! а дим її сходить на вічні віки.

⁴ І впали дваццять і чотири старці, і чотири животні, і поклонились Богу, сидячому на престолі, глаголючи: Амінь! Алилуя!

⁵ А з престола вийшов голос і глаголав: Хваліте Бога нашого, всі слуги Його, і боящі ся Його, і малі і великі.

⁶ І чув я наче голос народу великого, і наче голос многих вод, і наче голос сильних громів, що казали: Алилуя! обняв бо царство Господь Бог Вседержитель.

⁷ Радуймо ся і веселімо ся, і даймо славу Йому; прийшло бо весілля Агнця, і жена Його приготувала себе.

⁸ І дано їй, щоб з'одягла ся у виссон чистий і світлий; виссон бо оправданне святих.

⁹ І рече мені: напиши: Блаженні, хто покликаний на вечерю весілля Агнцевого. І рече мені: сі слова Божі правдиві.

¹⁰ І впав я до ніг Його, поклонитись Йому; і рече мені: Ні, глянь, я слуга-товариш твій і батьків твоїх, що мають свідчення Ісусове. Богу кланяй ся; свідчення бо Ісусове — дух пророцтва.

¹¹ І бачив я відчинене небо, і ось, кінь білий, а що сидів на ньому, Того зовуть Вірним і Правдивим, а судить Він і воює по правді.

¹² Очі ж у Нього, як огняна полемінь, а на голові Його много корон; а мав Він імя написане, котрого ніхто не знав, як тільки Він сам.

¹³ А з'одягнений Він в одежу, закрашену кровю, а ймя Його зоветь ся: Слово Боже.

¹⁴ А війська, що на небі, йшли слідом за Ним на білих конях, з'одягнені у виссон білий і чистий.

¹⁵ А з уст Його виходить меч гострий, щоб ним побити поган; а сам Він пасти ме їх жезлом желізним; і сам товче винотоку вина лютости і гніва Бога Вседержителя.

¹⁶ А на одежі в Нього, і на поясниці в Нього імя написане: Цар царів, і Пан панів.

¹⁷ І бачив я одного ангела, що стояв на сонці; і кликав він голосом великим, глаголючи усьому птаству, що літало посеред неба: Ходіть і зберітесь на вечерю великого Бога,

¹⁸ щоб їсти тіла царів, і тіла тисячників, і тіла сильних, і тіла коней, і тих, що сидять на них, і тіла всіх вольних і невольних, і малих і великих.

¹⁹ І бачив я звіра, і царі земні, і війська їх зібрані, щоб воювати війну з сидячим на коні, і з військом Його.

²⁰ І схоплено звіра, а з ним лжепророка, що робив ознаки перед ним, котрими зводив тих, що прийняли п'ятно звіра, і що поклонялись образіві його. Живцем вкинуто обох в озеро огняне, палаюче сіркою.

²¹ І другі побиті мечем сидячого на коні, що виходив з уст Його; і все птаство наситилось тілами їх.

20

¹ І бачив я ангела, що сходив з неба, і мав ключ від безодні, і ланцюг великий в руці своїй.

² І схопив змія, вужа вікодавнього, що то диавол і сатана, і зв'язав його на тисячу років;

³ і вкинув його у безодню, і зачинив його і запечатав над ним, щоб не зводив більше народи, доки не скінчить ся тисяч років; а після сього має бути розв'язаний на короткий час.

⁴ І бачив я престоли, і посідали на них, і дано їм суд; також (бачив я) душі тих, що постинано їх задля свідчення Ісусового, і задля слова Божого, і що не поклонялись звіврові ані образів його, і не прийняли пятна на чоло своє і на руку свою; і жили і царювали з Христом тисяч років.

⁵ А остальні мертві не ожили, доки не скінчить ся тисяча років. Се перве воскресенне.

⁶ Блаженний і сьвятий, хто має часть у первому воскресенню; над сими друга смерть не має власти, а будуть сьвящениками Божими і Христовими, і царювати муть з Ним тисячу років.

⁷ І коли скінчить ся тисяча років, буде випущений сатана з темниці своєї,

⁸ і вийде зводити народи на чотирьох краях сьвіта, Гога і Магога, і збирати їх на війну, котрих число як пісок морський.

⁹ І вийшли на ширину землі, і обступили табор сьвятих, і город любий; і зійшов огонь від Бога з неба, і пожер їх.

¹⁰ А диявола, що зводив їх, вкинуто в озеро огняне і сірчане, де звівр і лжепророк; і будуть мучитись день і ніч по вічні віки.

¹¹ І бачив я престол великий білий, і Сидячого на ньому, від котрого лица утікла земля і небо, і місця не знайдено їм.

¹² Також бачив я мертвих, малих і великих, що стояли перед Богом, і розгорнуто книги; ще иншу книгу розгорнуто, то єсть життя; і суджено мертвих з того, що написано в книгах, по ділам їх.

¹³ І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і пекло дали мертвих, що в них; і суджено їх, кожного по ділам їх.

¹⁴ А смерть і пекло вкинуто в озеро огняне. Се друга смерть.

¹⁵ А коли кого не знайдено написаного в книзі життя, то вкинуто його в огняне пекло.

21

¹ І бачив я нове небо й нову землю; перве бо небо і перва земля перейшла, а моря вже більше не було.

² А я Йоан бачив город той сьвятий, новий Єрусалим, що сходив від Бога з неба, приготований, як невіста украшена чоловікові своєму.

³ І чув я голос великий з неба, що глаголав: Ось, оселя Божа з людьми, і домовати ме з ними; а вони будуть Його люде, і сам Бог буде з ними, Бог їх.

⁴ І обітре Бог усяку сльозу з очей їх; і смерти більш не буде; ані смутку, ані крику, ані труду не буде вже; перве бо минуло.

⁵ І рече Сидячий на престолі: **Ось, усе нове роблю.** І рече мені: **Напиши; сі бо слова правдиві і вірні.**

⁶ І рече мені: **Стало ся! Я Альфа і Омега, почин і кінець. Я дам жадному з жерела води життя дармо.**

⁷ **Хто побідить, наслідить усе, і я буду йому Бог, а він буде мені син.**

⁸ **А боязким, і невірним, і огидним, і душегубцям, і блудникам, і чарівникам, і ідолським служителям, і всім ложникам часть їх в озері, палаючому огнем і сіркою, що єсть смерть друга.**

⁹ І приступив до мене один із семи ангелів, що мають сім чаш, повні семи пораз останніх, і говорив зо мною, глаголючи: Ходи, покажу тобі невісту, жену Агнца.

¹⁰ І поніс мене духом на гору велику, і високу, і показав мені город великий, сьвятий Єрусалим, що сходив з неба від Бога,

¹¹ і мав славу Божу; а сьвітло Його подібне до найдорожчого каменя, наче до каменя ясписового, як хришталь блискучого,

12 а мав він мур великий і високий, мав дванайцять воріт, а на воротах дванайцять ангелів, та й імена написані, котрі були дванайцять роди синів Ізраїлевих.

13 Від сходу троє воріт, від півночі троє воріт, від полудня троє воріт, від заходу троє воріт.

14 А мур города мав дванайцять підвалин, а на них імена дванайцяти апостолів Агнця.

15 А той, хто говорив зо мною, мав золоту тростину, щоб змірити город і ворота його, і мур його.

16 А город той четверокутний, а довжина його стілька, скільки ширина. І змірив город тростиною на дванайцять тисяч стадий; довжина, і ширина і вишина його однакі.

17 І змірив мур його на сто сорок чотири локот міри чоловічої, котра була ангелська (міра).

18 А була будівля муру його ясписова, а город — золото чисте, подібне до чистого скла.

19 А підвалини муру городського всяким дорогим каміннем украшені. Перва підвалина яспис, друга сафир, третя халькидон, четверта смарагд,

20 пята сардоних, шеста сард, сема хризолит, восьма бериль, девята топаз, десята хризопрас, одинайцята гиякинт, дванайцята аметист.

21 А дванайцять воріть то дванайцять перел. А кожні ворота з однієї перли. А вулиця города — то золото чисте, як скло просяйне.

22 А храму не бачив я в ньому; бо Господь Бог Вседержитель — його храм, і Агнець.

23 І не потребує город той сонця, ані місяця, щоб сьвітили в ньому, бо слава Божа освітила його, а сьвітильник його — Агнець.

24 А народи, що будуть спасені, ходити муть у сьвітлі його; а царі земні принесуть славу і честь свою до нього.

25 А ворота його не будуть зачинятись днями; ночі бо не буде там.

26 І принесуть славу і честь народів до него.

27 І не ввійде до него ніщо погане, ані хто робить гидоту та лож, тільки ті, що написані в книзі життя Агнцевій.

22

1 І показав мені чисту ріку води життя, ясну як кришталь, що виходила з престола Божого і Агнцевого.

2 А посеред улиці його, та й по сей і по той бік ріки — дерево життя, що родить овочі дванайцять (раз), і що місяця свій овоч дає, а листе з дерева на сціленне поган.

3 І вже більш не буде жодного проклону; а престол Бога і Агнця буде в ньому, і слуги його служити муть йому.

4 І побачать лице його, а імя його на чолах їх.

5 І ночі не буде там; і не потребувати муть сьвічника і сьвітла сонця, бо Господь Бог освічує їх; і царювати муть по вічні віки.

6 І рече мені: Сі слова вірні і правдиві; і Господь, Бог сьвятих пророків, післав ангела свого, показати слугам своїм, що має незабаром бути.

7 Ось прийду незабаром. Блаженний, хто хоронить слова пророцтва книги сієї.

8 А я Йоан, що бачив се і чув; і коли чув я, і бачив, упав я поклонитись перед ногами ангела, що мені се показував.

9 І каже мені: нї, глянй, я бо слуга-товариш твій, і братів твоїх пророків, і тих, що хоронять слова книги сієї: Богу поклонися.

10 І глаголе мені: Не печатай слів пророцтва книги сієї; час бо близько.

¹¹ Хто з'обіжає, нехай ще з'обіжає, і хто поганий, нехай ще опоганюєть ся; і хто праведний, нехай ще оправдуєть ся, і хто сьвятий, нехай ще осьвячуєть ся.

¹² **І ось, я прийду хутко, і заплата моя зо мною, щоб віддати кожному, яко ж буде діло його.**

¹³ **Я Альфа і Омега, почин і кінець, Первий і Останній.**

¹⁴ Блаженні, що творять заповіді Його, щоб мали власть до дерева життя, і увійшли ворітьми в город.

¹⁵ **А на дворі будуть пси, і чарівники, і перелюбники, і душегубці, і ідолські служителі, і кожен, хто любить і робить лож.**

¹⁶ **Я Ісус післав ангела мого, свідкувати вам усе по церквах. Я — корінь і рід Давидів, зоря ясна і рання.**

¹⁷ **А Дух і невіста глаголють: Прийди! і хто чує, нехай каже: Прийди! Хто жадний, нехай прийде, а хто хоче, нехай приймає воду життя дармо.**

¹⁸ Сьвідкую ж також кожному, хто слухає словес пророцтва книги сієї: коли хто доложить до сього, доложить йому Бог і пораз, що написані в книзі сій.

¹⁹ Коли ж хто уйме від словес книги пророцтва сього, уйме Бог часть його з книги життя, і з города сьвятого, та й з того, що написано в книзі сій.

²⁰ Сей, що про се свідкує, глаголе: **Так, прийду хутко!** Амінь. О, прийди, Господи Ісусе!

²¹ **Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь.**

ПСАЛТИРЬ.

1

¹ Блаженний чоловік, що не ходить на раду безбожних і не ступає слідом за грішниками, ані засідає на зборах злоріків,

² Но в законі Господа любується й розмишляє о законі його день і ніч!

³ І буде він як дерево посаджене над водистими потоками, що приносить очі свої у пору свою, і котрого лист не вяне; і що він творить, все удається йому.

⁴ Не так безбожні: вони, як полова, що вітер розносить.

⁵ Тому не встоять безбожні на суді, ані грішні у зборі праведних;

⁶ Знає бо Господь про дорогу праведних, а дорога безбожних щезне.

2

¹ Чого ворущаться народи, і люде промишляють про нікчемне?

² Піднімаються царі землі, і князі радять раду проти Господа й проти Помазанця його:

³ Розорвім пута і скиньмо з себе посторонки їх!

⁴ Господь, що сидить на небесах, сьміється, і ругається над ними.

⁵ Тоді промовить до них у гніві своїм і яростю своєю перелякає їх.

⁶ Се ж я помазав царя мого над Сионом, сьвятою горою моєю,

⁷ Ізвіщу проповідь, що сказав Господь до мене: Ти син мій, нині зродив я тебе.

⁸ Проси в мене, й дам тобі народи в наслідде, а кінці сьвіта у владінне.

⁹ Жезлом залізним розібеш їх, як череповину потрощиш їх.

¹⁰ Зрозумійте ж се, царі, й одумайтесь, усі судді землі.

¹¹ Служіть Господеві зо страхом, і радуйтеся з дрожанням.

¹² Прославляйте Сина, щоб не прогнівився, а вам щоб не погинути на дорозі вашій, бо скоро загориться гнів його. Блаженні всі, що надіються на його.

3

¹ Сю псальму зложив Давид, як втікав перед своїм сином Авесаломом. Господи! скільки нападників моїх, скільки тих, що постають проти мене.

² Многі кажуть душі моїй: нема йому спасення в Бозі!

³ Но ти, Господи, оборонний щит передо мною, ти слава моя, ти підносиш голову мою.

⁴ Голосом моїм кличу до Господа, і він чує мене з гори сьвятої своєї.

⁵ Я положився і спав; я проснувся, бо Господь заступив мене.

⁶ Не боюся і десятків тисячей народу, що кругом проти мене встали.

⁷ Встань, Господи, спаси мене, мій Боже! бо ти розбивав щелепи ворогів моїх, ти торощив зуби беззаконним.

⁸ Від Господа спасенне; твоє благословенне над народом твоїм.

4

¹ Начальнику хора: на струнах. Псальма Давидова. Коли взиваю, вислухай мене, Боже правди моєї! В тісноті робив Ти мені простір; помилуй мене й вислухай молитву мою.

² Сини людські, доки слава моя буде посьміховиском? Доки будете любити марне й шукати неправду?

³ Знайте, що Господь звеличив праведника свого. Господь почує, коли буду молити його.

⁴ Зворушуйтесь і не грішіть! Роздумуйте в серцях ваших на постелях ваших, і втихомирітесь.

⁵ Принесіть жертву правди, і вповайте на Бога.

⁶ Многі кажуть: Хто покаже нам добро? Яви нам, Господи, світло лица твого!

⁷ Ти сповнив серце моє радістю більше, як часу того, коли було в них подостатком хліба й вина.

⁸ Спокійно і ляжу і засну; бо ти, Господи, один даєш мені жити безпечно.

5

¹ Проводиреві хора: на трубних. Псальма Давидова. Почуй, Господи, слова мої, зглянься на тугу мою.

² Прислухайсь голосу кликання мого, мій царю і Боже, бо до тебе молюся.

³ Досвіта почуєш, Господи, мій голос, досвіта стану перед тобою, і дождати му.

⁴ Ти бо єси Бог, що не любить беззаконня; перед тобою нема місця для лукавого.

⁵ Не устоять бутні перед очима твоїми; ти ненавидиш усіх, що беззаконствують.

⁶ Ти погубиш людей льживих; кровожадним і лукавим мерзиться Господь.

⁷ Я ж по великій милості твоїй увіду в дім твій і поклонюся в страху твоїм у святаму храмі твоєму.

⁸ Веди мене, Господи, правдою твоєю задля ворогів моїх; рівняй передо мною дорогу твою.

⁹ Бо нема правди в устах їх; серце їх пропасть, пелька в них роззявлений гріб; язики їх льстиві.

¹⁰ Суди їх, Боже; нехай вони пропадуть у зрадливих задумах своїх; відкинь їх задля множества переступів їх, бо вони встали проти тебе.

¹¹ І звеселяться всі, що вповають на тебе; вічно будуть радуватись, і ти будеш заступати їх; і будуть прославляти тебе люблячі імя твоє.

¹² Бо ти благословляєш праведника, Господи, і благоволенням, як щитом, покриваєш його.

6

¹ Проводиреві хора: на восьмиструнних. Псальма Давидова. Господи, не суди мене в гніві твоїм, і не карай мене в ярості твоїй.

² Помилуй мене, Господи! бо я немочен; вилічи мене, Господи, бо стрепожились кості мої.

³ І душа моя вельми злякалась. Ти ж, Господи, докіль?

⁴ Зглянься, Господи, вирятуй душу мою, спаси мене ради милості твоєї.

⁵ Бо після смерті ніхто не споминати ме тебе; а в гробі хто возхвалить тебе?

⁶ Я втомився від зітхання мого; кожну ніч умиваю ложе моє, сльозами моїми обливаю постіль мою.

⁷ Лице моє запалось од смутку, й постарілось задля всіх ворогів моїх.

⁸ Відступіть геть від мене, всі ділаючі беззаконне! Бо Господь почув голос плачу мого.

⁹ Почув Господь моленне моє; Господь прийме молитву мою.

¹⁰ Всіх ворогів моїх поб'є соромом, і поразить їх: всі вони обернуться, і притямом будуть осоромлені.

7

¹ Жалібна пісня, котру сьпівав Давид перед Господом задля слів Хуса, сина Беняминового. Господи, Боже мій! На тебе я вповаю, спаси мене від всіх гонителів моїх, і визволи мене!

² Щоб не попав душу мою, як лев, сокрушаючи, як нема спасаючого.

³ Господи, Боже мій, коли я що заподіяв, коли неправда є в руках моїх,

⁴ Коли я оддячив кому лихом, хто жив зо мною в спокою, — спасав же я навіть того, хто без причини ворогував на мене,

⁵ То нехай гонить ворог душу мою і постигне; нехай розтопче на землі життє моє, й славу мою кине у порох.

⁶ Встань, Господи, у гніві твоїм; вознесись проти лютування ворогів моїх, пробудись задля мене на суд, котрий заповів єси.

⁷ Зберуться громадою народи кругом тебе; піднімись на висоту над ними.

⁸ Господь судить народи. Суди мене, Господи, по правді моїй і по невинності моїй.

⁹ Зроби кінець злобі безбожників, а праведника підкріпи; Бог бо справедливий, випробовує серця і вна́тро.

¹⁰ Щит мій у Бозі, котрий спасає правих серцем.

¹¹ Бог суддя справедливий і Бог, що по всяк день гнівом палає.

¹² Коли хто не наvertsається, він гострить меча свого, напинає лука свого, і ціляє.

¹³ Готувить для него зброю смертиносну: стріли свої робить палящими.

¹⁴ Ось безбожник зачав лихо, завагонів од злоби, й породив лукавство.

¹⁵ Копав яму, і викопав її, і впав у яму, що приготував її.

¹⁶ Злоба його обернеться на голову його, і насильство його впаде на тім'я його.

¹⁷ Я прославлю Господа за правду його, і возвеличу ім'я Господа всевишнього.

8

¹ Проводиреві хора: при Гиттейських інструментах. Псальма Давидова. Господи, Боже наш! Як славне ім'я твоє по всій землі! Слава твоя вознеслась вище небес!

² Із уст дїтвори і немовляток вчинив єси хвалу задля ворогів твоїх, щоб зробити безмовним ворога і мстителя.

³ Коли спогляну на небеса твої, діло рук твоїх, на місяць і зорі, що сотворив єси,

⁴ То що таке чоловік, щоб ти дбав про него?

⁵ Бо хоч ти зробив його трохи меншим проти ангелів, то увінчав зате славою і честю.

⁶ Поставив його господарем над ділами рук твоїх, усе положив єси під ноги його:

⁷ Овець і волів усіх і також польового звїра,

⁸ Птаство піднебесне і риби морські, усе що верстає морськими шляхами.

⁹ Господи, Боже наш! Як величне ім'я твоє по всій землі.

9

¹ Проводиреві хора: під мутляббен. Псальма Давидова. Славити му Господа всім серцем моїм; я звїщу про всі чудеса твої.

² Радуватись і веселитись буду задля тебе і сьпівати хвалу імени твоєму, Всевишній!

³ Як вороги мої повернулись назад, і, спотикнувшись, погибли перед лицем твоїм.

⁴ Ти бо судив мою правду і мою праведну справу: Ти сів на престолі, суддя справедливий.

⁵ Ти погромив народи, знищив безбожника, імя їх затер еси на віки вічні.

⁶ Ох вороже! Конець руїнам на віки — і города понищив ти; ой пропала їх память.

⁷ Але Господь пробуває на віки; він приготував на суд престол свій.

⁸ І він, він судити ме весь сьвіт по правді, і зробить суд над народами по правоті.

⁹ І буде Господь пристанню пригнетеному, велике прибіжище під час злиднів.

¹⁰ І будуть вповати на тебе, хто знає імя твоє; бо ти не опускаєш нікого, хто шукає тебе, Господи.

¹¹ Сьпівайте Господу живущому на Сионі, звійчайте між народами діла його.

¹² Бо коли він слідить за пролитою кровю, то згадає про них; він не забуває голосіння бідолашних.

¹³ Помилуй мене, Господи, зглянься над долею моєю від ненавидників моїх, і підними мене від дверей смерті,

¹⁴ Щоб я ізвістив всю хвалу твою у брамах дочки Сионової; щоб я радувався спасенням твоїм.

¹⁵ Провалились народи в пропасть, що викопали її; зловилась нога їх у сітях, що заставили їх тайно.

¹⁶ Пізнали Господа, він звершив суд; безбожник запутався в ділах рук своїх.

¹⁷ Нехай повернуться безбожники в пекло, всі народи, що забувають Бога.

¹⁸ Бо не буде завсїди забутий вбогий, і не пропаде на віки надія смирних.

¹⁹ Встань, Господи, щоб не взяв верх чоловік; нехай перед лицем твоїм приймуть суд народи.

²⁰ Напусти, Господи, страх на них; нехай знають народи, що вони смертні люде.

10

¹ Чому, Господи, стоїш оддалеки, ховаєшся у час тісноти?

² Бутою своєю лякає безбожник бідолашного; зловляться вони у підступах, що придумали їх.

³ Бо чваниться безбожник ласощами душі своєї; і благословляє чоловіка захланного, він зневажає Господа.

⁴ В гордості каже безбожник: Бог не буде слідити; в него усе думка: нема Бога!

⁵ Всякого часу стелиться йому дорога; суди твої далеко від него; всіх ворогів своїх він сьміхом збуває.

⁶ Каже він в серці своїм: не подамся; з роду в рід не буде для мене лиха.

⁷ Уста його повні проклону, зради і знущання; під його язиком мука і погибель.

⁸ Він їде на засідки край осель; у сховисках вбиває він невинного; він пасе очима за нещасним,

⁹ Чигає по закутках, як лев в гушавині; чигає, щоб нужденного запопастися; хапає нещасного, й тягне в сіти свої.

¹⁰ Він припадає ниць до землі, притаюється, і нещасні гинуть від когтів його.

¹¹ Говорить в серці своїм: Бог забуває, закриває лице своє, не побачить ніколи!

¹² Встань, Господи Боже, піднеси руку твою, не забудь нужденних!

¹³ Чому зневажає Бога безбожник, кажучи в серці своїм: ти не будеш доходити?

14 Ти бачив, бо ти поглядаєш на тісноту й муку, щоб віддати рукою твоєю; на тебе вповає нещасний, ти єси поміч сиротині.

15 Переломи руку безбожникові, а за ледачими вчинками злюки сліди, аж поки вже нічого не знайдеш.

16 Господь царь на віки вічні; народи щезають із землі його.

17 Господи! Ти почув бажання смиренних; покріпив серце їх, і прихилив уху твоє,

18 Щоб судити правду сиротині і пригнобленому, щоб чоловік, що із землі взявся, не лякав більше.

11

1 Проводиреві хора: Псальма Давидова. На Господа вповаю; як же ви кажете душі моїй: відлітайте, як птиця, на гору вашу?

2 Ось бо безбожники натягнули лука, на тятіві стрілу свою направили, щоб у темряві на щирих серцем стріляти.

3 Коли зруйнують основи, що робити ме праведний?

4 Господь є у святиому храмі своєму, на небесах престол Господній; очі його дивляться, повійки його розглядають синів людських.

5 Господь випробовує праведного, а безбожного й того, хто любить насилле, ненавидить душу його.

6 Жаром посипле він на безбожних; огонь і сірка і вітер палящий буде частина їх чаші.

7 Бо Господь справедлив, і любить правду. Лице його бачить праведника.

12

1 Проводиреві хора: при восьмиструнному інструменті. Псальма Давидова. Спаси, Господи! Бо нестало праведного, і нема вірних між синами людськими.

2 Брехню говорить кожний своєму ближньому; уста льстиві говорять від лукавого серця.

3 Господь заціпить усі уста льстиві; язик великорічивий,

4 Що то говорять: ми поборемо язиком нашим; уста наші з нами, хто паном над нами?

5 Задля насилля над нещасними, задля стогнання бідних встану тепер, — говорить Господь, обезпечу того, на кого розлютились.

6 Слова Господні — слова чисті, срібло очищене від землі, в горнілі сім раз перетоплене.

7 Ти, Господи, сохраниш їх, заступиш їх на віки од кодла того.

8 Кругом поважають безбожники, коли нікчемність підніметься високо між синами людськими.

13

1 Проводиреві хора: Псальма Давидова. Доки Господи, будеш мене все забувати? Доки будеш ховати лице твоє від мене?

2 Доки носити мені щодня думу в душі моїй, журбу в серці моїм? Доки буде підніматись ворог мій надо мною?

3 Зглянься ж, дай відповідь, Господи, Боже мій! Просьвіти очі мої, щоб я не заснув смертю.

4 Щоб не сказав ворог мій: я подужав його. Щоб не зраділи гонителі мої, коли захитаюсь.

5 Я же вповаю на доброту твою; серце моє нехай зрадується спасенням твоїм. Сьпівати му Господеві, він бо сотворив добро мені.

14

¹ Проводиреві хора: Псальма Давидова. Безумний говорить в серці своїм: нема Бога. Вони розвратились, і вчинили мерзенні діла; нема там ні одного, хто б чинив добро.

² Господь споглянув з неба на дітей людських, щоб побачити, чи є розумний, що шукає Бога.

³ Усі одвернулись, усі разом зледащіли, нема там, щоб хто робив благодію, нема ні одного.

⁴ Не вже ж не прийдуть до розуму всі, що роблять беззаконне, що заїдають нарід мій, наче б вони хліб їли? Господа не призивають.

⁵ Тоді обняв їх страх, бо є Бог між праведним родом.

⁶ Ви насміялись над думкою бідного, но Бог пристань його.

⁷ Ох, коли б то прийшло спасення Ізраїлеві від Сиона! Коли поверне Господь народ свій з неволі, зрадїє Яков, і звеселиться Ізраїль.

15

¹ Псальма Давидова. Господи, хто буде пробувати в шатрі твоїм? Хто буде домовати на сьвятій горі твоїй?

² Той, хто ходить в чистоті, творить справедливість, і говорить щирю правду,

³ Не одсуджує язиком своїм, не робить лиха сусідові своєму, і не допускає неслави на ближнього свого.

⁴ В чийх очах погорда для покидї, а пошана для тих, що бояться Господа; хто присяг з утратою для себе, і держить слово,

⁵ Хто не дає гроша свого на лихву, і не приймає підкупів проти безвинного. Хто так ділає, не захитається по вік.

16

¹ Псальма Давидова. Хрань мене, Боже, бо я вповаю на тебе.

² Ти, душе моя, сказала Господу: Ти єси Господь. Моя доброта не сягає до тебе.

³ Ти сказав до сьвятих, що на землі, і до величніх: вони уся моя радість.

⁴ Умножаться болесті тих, що ганяють за іншим богом; не принесу жертви їх кровавої, і імена їх не спімну устами моїми.

⁵ Господь пай насліддя мого і чаші моєї; ти держиш долю мою.

⁶ Межі мої у пишних країнах; наслідде гарне моя займанщина.

⁷ Благословити му Господа, що просьвітив мене; навіть вночі навчає мене внутро моє.

⁸ По всяк час сяє Господь передо мною; як що він по правиці в мене, то не захитаюсь.

⁹ Тому радується серце моє, і веселиться душа моя, й тіло моє спочине у певноті.

¹⁰ Ти бо не оставиш душі моєї в підземній пропасті, і не даси твому побожному бачити зотліїння.

¹¹ Ти вкажеш мені дорогу життя; перед лицем твоїм повнота радощів, по правиці твоїй блаженство по всяк час.

17

¹ Молитва Давидова. Вислухай, Господи, правду, почуй голосіння моє; почуй молитву мою з уст нельживих.

² Від лица твого нехай вийде правда моя; очи твої нехай споглянуть на правоту.

3 Ти випробував серце моє, вислідив мене вночі; ти переглянув — і не знайшов нічого; думки мої не розходяться з устами моїми.

4 В ділах людських, по слову уст твоїх, я сохранив себе від дороги гнобителя.

5 Держи шага мої на дорогах твоїх, щоб не спотикнулись ноги мої.

6 До тебе взиваю, бо ти вислухаєш мене, о Боже; нахили ухо твоє до мене, почуй слова мої.

7 Яви дивну милість твою, ти бо спасаєш правицею твоєю від противників уповауючих на тебе.

8 Сохрани мене, як зіницю ока; в тіни крил твоїх стережи мене

9 Від безбожників нападаючих на мене, від ворогів душі моєї, що кругом обступили мене.

10 Серце їх в товщі їх сховалось, устами своїми згорда промовляють.

11 Де не ступиш, всюди нас обступили; витріщили очі свої на нас, щоб повалити нас на землю.

12 Вони, як лев той, що добичі шукає, і як левчук, що в закутку притаївся.

13 Встань, Господи, попереди їх, кинь їх на землю! Спаси душу мою від нечестивого мечем твоїм,

14 Від людей рукою твоєю, Господи, від людей світа сього. Доля їх у сьому життю, череву їх ти скарбом твоїм сповняєш; сини їх ситі, а наддостаток свій лишать дітям своїм.

15 А я в правді дивити мусь на лице твоє: пробудившись, буду образом твоїм насичатись.

18

1 Проводиреві хора: Від раба Господнього Давида, котрий сьпівав слово пісні сїєї до Господа, як Господь ізбавив його з рук ворогів його і з рук Саула. І сказав він: Люблю тебе, Господи, сило моя!

2 Господь скеля моя, і ізбавлення моє; мій Бог, моє прибіжище, на него вповати му. Він щит мій і ріг мого спасення, башта моя високая.

3 Покличу Господа, котрому належить слава, і від ворогів моїх спасуся.

4 Обгорнули мене муки смертні, злякали мене потоки погибелі.

5 Пута пекольні обняли мене, сіти смертні обхопили мене.

6 В тісноті моїй закинув я до Господа, і благав Бога мого; він почув з храму свого голос мій, і благання моє дійшло до слуху його.

7 Захиталась тоді і задрожала земля, тремтіли підвалини гір і хитались, бо запалав він гнівом.

8 Бухнув дим із нїздер його, і вогонь пожираючий посипався із уст його, угле паляще бурхало з него.

9 Нахилив небеса, і спустився на землю, і стала чорна хмара під ногами його.

10 І возсївши на херувима, прилетїв, і вознісся на крилах вітряних.

11 Темряву зробив своїм покровом, наметом кругом себе — темряву вод, густі воздушні хмари.

12 При сяєві блискавок його пересунулась перед ним густа його хмара, і посипались гряд і угле огнисте.

13 І загремїв Господь на небесах, і Всевишній підняв свій голос — гряд і угле паляще.

14 Пустив стріли свої, і розігнав їх, і метнув блискавками, і заколотив їх.

15 І зявилися зливні потоки, і підвалини світа розкрились від грізного голосу твого, Господи, від лютування гніва твого.

16 Він простер руку з високості, і, вхопивши, витяг мене з повіді великої.

17 Він вирятував мене від сильного ворога мого і від ненависників моїх, були бо вони дужші від мене.

18 Вони запопали мене в день нещастя мого, та Господь був підпорою моєю.

19 Випровадив мене на простір, і визволив, бо вподобав мене.

20 Віддав мені Господь по правді моїй, по чистоті рук моїх нагородив мене.

21 Бо державсь я на дорозі Господній, і не відступив, як безбожний, від Бога мого.

22 Бо всі заповіді його були передо мною, і від приказів його я не відхилився.

23 Я був правий перед ним, і стеріг ся робити кому кривду.

24 І Господь віддав мені по правді моїй, по чистоті рук моїх перед очима його.

25 Для милосердного ти являєшся милосердним; для чоловіка звершеного — звершеним.

26 Для чистого являєшся чистим, а від лукавого — ти одвертаєшся.

27 Ти бо спасаєш народ бідолашний, і принижуєш очі гордих.

28 Бо ти запалюєш світильника мого; Господь, Бог мій, просвітить темряву мою.

29 Бо з тобою піду на роту, з Богом моїм проберуся через мури.

30 Дороги Божі праві; слова Господні чисті; він щит для всіх уповаючих на него.

31 Бо хто Бог, крім Господа, і хто скеля, як тільки Бог наш.

32 Бог, що підперезує мене силою, і рівняє для мене дорогу.

33 Робить мої ноги, як в лані, і ставить мене на висотах моїх.

34 Навчає руки мої до бою, і напинати залізного лука.

35 Ти дав мені щит спасення твого, і правиця твоя піддержувала мене, і милість твоя зробила мене великим.

36 Ти дав простір стопам моїм, і ноги мої не спотикнулись.

37 Погнався я за ворогами, і здогонив їх, і не вернувся, доки не знищив їх.

38 Розбив їх, і не змогли встати; полягли під ногами моїми.

39 І ти підперезав мене силою до бою, кинув під ноги мої тих, що проти мене встали.

40 І ти віддав мені хребти ворогів моїх, і тих, що ненавидять мене, я знищу.

41 Підняли вони зойк, — та не було кому рятувати їх, — до Господа, а він не вислухав їх.

42 І я розбиваю їх як порошок перед вітром; як сьмітте з ulиці, викинув їх.

43 Ти спас мене від бунту людей, ти поставив мене головою над народами, мені служить народ, котрого не знав я перше.

44 Почувши тільки, вже стали послухними мені; сини чужоземні піддались мені, піддобруючись.

45 Сини чужоземні злякались, і тремтіли в замках своїх.

46 Господь жие, і благословенна будь моя скеля, і нехай буде прославлений Бог мого спасення!

47 Бог, що дав мені помститись, і покорив мені народи,

48 Що спас мене від ворогів моїх; ба й підніс мене над ними, що встали проти мене; від чоловіка розбишаки збавив мене.

49 За се, Господи, воздам хвалу тобі між народами, і сьпівати му псалми імени твому.

50 Ти бо дав велику підмогу і спасення цареві, і наділив милостю помазанця свого Давида і рід його по віки.

19

1 Проводиреві хора: Псальма Давидова. Небеса являють славу Божу, і простір звіщає про діла рук його.

2 День днів сповіщає про них, і одна ніч дає вістку другій.

3 Нї се мова, нї се слово, але чути їх голос.

4 Ціла земля свідчить про них; аж до краю вселенної слова їх, він зробив їх наметом сонця.

5 І воно, як жених, що виходить з комнати, воно радіє оббігти свого круга.

6 Від краю небес свій вихід починає, і кругобігом до кінця їх доходить, і ніщо не сховається перед жаром його.

7 Закон Господній звершений, душу оживляє; свідощтво Господнє вірне простоту навчає.

8 Веління Господні праві, серце звеселяють; заповідь Господня пресвітла, очі просвіщає.

9 Страх Господень чистий, вічно пробуває. Присуди Господні правдиві, всі справедливі.

10 Вони дорожші над золото і над щире золото, і солодші над мід і патоку.

11 І служі твому вони в науку; хто держить їх, тому буде велика нагорода.

12 Провини — хто їх вбачає? Від гріхів тайних очисти мене!

13 І від гордих бережи мене; не допусти, щоб взяли верх надо мною. Тоді не буде мені догани, буду чистий від тяжкого переступу.

14 Слова уст моїх і думки серця мого нехай будуть до вподоби тобі, Господи, моя скеле, й спасителю мій!

20

1 Проводиреві хора: Псальма Давидова. Господь нехай вислухає тебе в день тісноти; імя Бога Якового нехай заступить тебе.

2 Нехай пошле тобі поміч із святини та із Сиона нехай спроможе тебе.

3 Нехай згадає про всі жертви твої, і твій приніс цілопалення нехай прийме.

4 І нехай дасть тобі по серці твому, і сповнить всяку думку твою.

5 Звеселімся спасенням твоїм, і піднесім стяг в імя Бога нашого. Господь нехай сповнить всі просьби твої.

6 Тепер я знаю, що Господь спасає помазанця свого; з небес святості своєї вислухає його ділами спасення правиці своєї.

7 Одні славляться колесницями, а другі кінями, ми ж імям Господа, Бога нашого.

8 Вони хляють і падають, ми ж стоїмо і держимось просто.

9 Господи, спаси! Царю, вислухай нас в день поклику нашого!

21

1 Проводиреві хора: Псальма Давидова. Силою твоєю, Господи, радується царь, і як же вельми звеселиться він спасенням твоїм!

2 Бажання серця його дав еси йому, і не відкинув просьби уст його.

3 Ти бо прийшов на зустріч йому з добром і благословенням: на голову його вложив щиро-золоту корону.

4 Життя просив в тебе, ти дав йому довготу днів на всі часи і по віки.

5 Велика слава його через спасення твоє; царським сяєвом і красою окрасив його.

6 Бо благословення дав еси йому по віки; ти звеселив його ласкою перед лицем твоїм.

7 Бо царь вповає на Господа, і по милості Всевишнього він не захитається.

8 Рука твоя знайде всіх ворогів твоїх, твоя правиця досягне всіх ненавидячих тебе.

⁹Зробиш з них піч огнянну в час твого явлення; Господь обгорне їх гнівом своїм, і огонь пожере їх.

¹⁰Ти знищиш плід їх на землі, і рід їх зміж дітей людських.

¹¹Вони бо задумали лихо проти тебе, лукаву раду врадили, — та не здоліли нічого.

¹²Бо ти поженеш їх, і звернеш тятину твою проти них.

¹³Піднесись, Господи, силою твоєю! Будем співати і прославляти потугу твою.

22

¹Проводиреві хора: Після „Досвітна ланя”; псальма Давидова. Боже мій, Боже! Чому опустив еси мене — став оддалеки від ратунку мого, від слів мого стогнання.

²Боже мій! Кличу в день, а ти не озвешся, і вночі, та й нема мені впокою.

³Ти ж святий живеш, прославлений від Ізраїля.

⁴На тебе вповали батьки наші; вони вповали, і ти заступив їх.

⁵До тебе кликали вони, і спаслися; на тебе вповали, і не посоромлено їх.

⁶Але ж я червяк, не чоловік, людям посьміховиско і народові погорда.

⁷Всі, що дивляться на мене, кепкують; щирять зуби, покиваючи головами.

⁸Він вповає на Господа! Нехай же спасе його та визволить, коли він вподобав його.

⁹Ти бо визволив мене з лона матері, і при грудях матері моєї дав мені спочивати.

¹⁰Для тебе я призначений, як тільки вродився; від матернього лона почавши, ти еси Бог мій.

¹¹Не відступай далеко від мене! Бо нещастє близько, а нема заступника в мене.

¹²Обгорнула мене дика гущавина; бугаї Базанські обступили мене.

¹³Роззявили ротища свої, як лев рикаючий, що здобич шматує.

¹⁴І став я, як вода розлита, всі сугави мої розв'язались; серце моє, як той віск, у внутрі моїм розтопилось.

¹⁵Сила моя висохла, мов череповина, і язик мій присох до піднебіння; ти кинув мене між порохи смертні.

¹⁶Бо собаки обсіли мене, голота злюків облягла мене; перекопали руки і ноги мої;

¹⁷Всі ребра мої міг би я полічити; вони дивляться на мене, і не надивляться;

¹⁸Вони розпаювали між себе одіж мою, і на кожну одежину кидали жереб.

¹⁹Але ти, Господи, зостанься не далеко! моя сила, прийди мені в поміч!

²⁰Сохрани від меча душу мою вбогу, від лаб собачих;

²¹Спаси мене із пельки львиної! Так, ти вислухав мене, почувши буйволові роги.

²²Звіщати му ім'я твоє братам моїм; хвалити му тебе серед громади.

²³Ви, що боїтесь Господа, вихваляйте його; всі роди Якова, прославляйте його, і майте страх перед ним, всі покоління Ізраїлеві!

²⁴Він бо не мерзиться і не гордує бідним у злиднях, і не одвертає лиця свого від него; і молитву його він вислухає.

²⁵Від тебе хвала моя у великому зборі; обітницї мої сповню перед тими, що бояться його.

²⁶Покірні їстимуть і наситяться; хвалити муть Господа ті, що його шукають, серце ваше жити ме по віки.

²⁷Схаменуться і навернуться до Господа всі кінці землі; і перед тобою поклоняться всі покоління народів.

²⁸Бо Господне є царство, і він царює над народами.

29 Живляться і падають ниць всі тучні землі; перед ним поклоняться всі, що в порох повертаються, і хто не вдержить душі своєї живою.

30 Одно насінне буде служити йому; буде залічене Господеві, як рід.

31 Вони прийдуть і звістять людям, що народяться, правоту його, що так устроїв.

23

1 Псальма Давидова. Господь пастирь мій, не мати му недостатку.

2 Дав мені оселю серед лугів зелених, він веде мене до тихих потоків.

3 Він справляє душу мою; він веде мене по праведній дорозі задля імени свого.

4 Хоч би я ходив по долині тіни смертної, то не боюся жадного лиха, ти бо єси зо мною; твоя палиця і підпора дає мені духа.

5 Ти наповняєш стіл мій перед очима ворогів моїх; ти помазав голову мою і кубок мій повний, аж переливається.

6 Так, милосерде і благодать будуть провозжати мене по всі дні життя мого; і жити му в домі Господнім по всі дні.

24

1 Псальма Давидова. Господня земля і вся повня її; круг землі і хто живе на йому.

2 Він бо положив основи її над морями і над ріками утвердив її.

3 Хто вийде на гору Господню, і хто буде стояти на сьвятому місці його?

4 Ті, в кого безвинні руки і чисте серце, хто душею не пуститься на лукавство, і не присягне криво.

5 Тому буде благословення від Господа і справедливість від Бога спасителя його.

6 Се рід тих, що шукають тебе, що хочуть бачити лице твоє, Якове.

7 Відчиняйтесь, брами високії, отвирайтесь, ворота вічні, нехай входить царь слави!

8 Хто ж бо той царь слави? Господь сильний і потужний! Господь все в бою всемогущий!

9 Відчиняйтесь, брами високії, і отверайтесь, ворота вічні, нехай входить царь слави! Хто ж він, той царь слави? Господь сил небесних, се царь слави!

25

1 Давидова. До тебе, Господи, підношу душу мою.

2 Боже мій, на тебе я вповаю, не дай мені осоромитись, не допусти, щоб вороги мої втішались побідою надо мною!

3 І всі, що покладаються на тебе, не осоромляться; будуть же осоромлені, що зневіряються без причини.

4 Господи, вкажи мені дороги твої, і навчи, де стежки твої!

5 Веди мене в правді твоїй, і навчи; ти бо єси Бог спасення мого; на тебе цілий день я вповаю.

6 Згадай про милосерде твоє, Господи, і про доброту твою, що являєш од віку.

7 Не згадуй про гріхи молодості моєї, ні про переступи мої; згадай мене по благодаті твоїй, задля доброти твоєї, Господи.

8 Господь благий і правий, тому навчає грішника, де дорога спасення.

9 Він веде покірних до правди, і вказує смирному дорогу свою.

10 Всі стежки Господні — милість і правда для тих, що бережуть завіт його і свідчення його.

- 11 Задля імя твого, Господи, прости вину мою; бо вона велика.
12 Хто такий чоловік, що боїться Господа? Вкаже він дорогу йому, котру вибрати має.
13 Душа його буде в щасті, і рід його наслідить землю.
14 Довірність Господня для тих, що його бояться, а заповіт його на те, щоб звістити ім.
15 Очі мої все дивляться на Господа, він бо виведе із сітки ноги мої.
16 Зглянься на мене, і помилуй! Бо я самотній і бідний.
17 Збільшився пострах у серці моїм, виведи мене із тісноти.
18 Споглянь на горе моє, і на труди мої, і прости всі гріхи мої!
19 Глянь на ворогів моїх, бо їх багацько, і лютою ненавистю палають до мене!
20 Сохрани душу мою, і спаси мене! Не допусти сорому на мене, бо я вповаю на тебе!
21 Чистота і правота нехай стоять на сторожі коло мене! Бо я надіюсь на тебе.
22 Спаси, о Боже, Ізраїля з усякої нужди його!

26

- 1 Давидова. Суди мене, Господи, бо ходив я в невинності моїй; і на Господа вповав я, і не схитнуся.
2 Спробуй мене, Господи, і досвідчися; розглянь вгору і серце моє!
3 Бо милість твоя перед моїми очима, я живу по правді твоїй.
4 Не засідав я з людьми лукавими, і не приставав до підступних.
5 Я ненавидів зборища злочинників, і не засідав вкупі з беззаконними.
6 Обмію в невинності руки мої, і обійду жертівника твого, Господи,
7 Щоб було чути голос хвали, і щоб звістити про всі чудеса твої.
8 Господи, я полюбив красоту дому твого і оселю величчя твого.
9 Не губи з грішниками душу мою, ні життя моє з людьми кривавими,
10 Котрих руки на зло готові, і котрих правиця повна підкупу!
11 Я ж ходжу в невинності. Спаси мене і помилуй мене!
12 Нога моя стоїть на рівній дорозі; на зборах прославляти му Господа.

27

- 1 Давидова. Господь світло моє і спасення моє; кого мені боятися? Господь твердиня життя мого; перед ким мені лякатись?
2 Як здогнали мене злюки, щоб пожерти тіло моє; напасники мої і вороги мої, — вони спіткнулись, і наклали головами.
3 Коли військо облогою проти мене стане, не боїться серце моє; як вдарять боєм на мене, я їй тоді вповаю.
4 Одного в Господа прошу, одного тільки бажаю: жити в домі Господнім поки життя мого, щоб дивитись на благодать Господню і служити в храмі його.
5 Він бо захоче мене в своїй домівці в день неволі, він захистить мене в заулку намета свого, він підніме мене на скелю!
6 І тоді піднесеться голова моя над моїми ворогами кругом мене; і принесу жертву радісну в чертозі його; співати му псалми Господеві.
7 Почуй, Господи, голос мій ззиваючий; зглянься, і вислухай мене.
8 Про тебе сказав я собі в серці: Шукайте лице моє. Господи, лице твоє шукати му.
9 Не одвертай лиця твого від мене, не відсилай в гніві слугу твого, не зурхайся і не опусти мене, Боже, спасителю мій.

10 Бо коли б покинули мене батько мій і рідна мати, то Господь прийняв би мене.

11 Вкажи мені, Господи, дорогу твою, і провадь мене по простій стежці задля ворогів моїх!

12 Не віддай мене зажерливим гонителям моїм! Бо проти мене встали брехливі свідки й той, що злобою на мене дише.

13 Коли б я та не вірував, що побачу благодать Господню на світі між живими!

14 Вповай на Господа! Будь потужен, і май одвагу в серці, і дожидай помочі від Господа.

28

1 Псальма Давидова. До тебе, Господи, кличу; моя скеле, не одвертайсь мовчки від мене, щоб, коли цурати мешся мене мовчки, не бути мені як ті, що йдуть у яму.

2 Почуй голос благання мого, як на поміч тебе кличу, коли здійсмаю руки мої до храму святості твоєї!

3 Не відкинь мене до купи з беззаконниками і з тими, що беззаконне творять, що на словах мирні з ближніми своїми, а зло задумали в серці!

4 Дай їм по ділам їх і по вчинкам їх; по ділам рук їх віддай їм, і заплати по заслугі!

5 Вони бо не зважають на діла Господа, ні на твориво рук його. Він зруйнує їх, і вже не збудує.

6 Благословен Господь, він бо почув голос молення мого.

7 Господь сила моя й щит мій; на него вповало серце моє, і він допоміг мені; тому радується серце моє, йому віддам хвалу пісню мою.

8 Господь сила людей своїх і спасаюча твердиня помазанця свого.

9 Спаси людей твоїх і благослови власність твою; корми їх і возвисай їх по віки!

29

1 Псальма Давидова. Воздайте Господеві, ви, синове можних, воздайте Господеві красу і силу!

2 Воздайте Господеві красоту імени його; поклоніться Господеві у пишній святині!

3 Господній голос над водами; Бог слави гремить, Господь над великими водами.

4 Голос Господень потужний, голос Господень величній.

5 Голос Господень ломить кедри, Господь трощить кедри Ливанські;

6 Від голосу його скачуть, як телята, Ливан-гори і Сирион, як молоді буйволи.

7 Голос Господень сипле поломя огняне, голос Господень пустиню потрясає, Господь трясє пустиню Кадейську!

8 Од голосу Господнього злягає ланя, і опадає лісове листє; і все в храмі його — все говорить: величїє!

9 Господь над водами сидить на престолі, і сидить Господь, як царь вічний.

10 Господь дасть потугу народові своєму, Господь дарує супокій народові своєму.

30

1 Псальма на посв'ят дому Давидового. Вознесу тебе, мій Господи, ти бо підняв мене і не допустив, щоб втішались надо мною вороги мої.

2 Господи Боже мій! До тебе кликав я, і ти вилічив мене.

³ Господи, ти випровадив душу мою з пекла, оживив мене зміж тих, що йдуть під землю.

⁴ Сьпівайте псалми Господеві, ви, його побожні люде, і прославляйте сьвяту память його!

⁵ Бо на хвилину гнів його; ласка ж його поки життя; посилає на ніч сльози, а досвіта радість.

⁶ Я сказав, як жилось мені у добрі: не захитаюсь по віки.

⁷ Господи, — з ласки твоєї утвердив еси гору мою, ти одвернув лице твоє, і я стрвожився,

⁸ До тебе, Господи, кликав я, і до Бога мого молився.

⁹ Що за вжиток буде з крові моєї, як я ляжу в домовину? Чи буде прославляти тебе порох? Чи возвістить правду твою?

¹⁰ Почуй, Господи, і змилосярдися! Господи, прийди мені в поміч!

¹¹ Ти перемінив плач мій у радість, зняв із мене сумну плахту, і обгорнув мене радістю.

¹² Щоб душа моя сьпівала тобі, не мовчала. Господи, Боже мій, по віки буду прославляти тебе!

31

¹ Проводиреві хора: Псалма Давидова. На тебе вповаю, Господи; не дай мені осоромитись по віки; по твоїй справедливості спаси мене.

² Нахили до мене ухо твоє, спаси мене скоро! Будь мені баштою, домом оборонним, щоб спасти мене!

³ Ти бо еси скеля моя, башта моя, і задля імени твого веди мене й навчай мене.

⁴ Виведи мене з сітки, що тайно заставили її на мене; ти бо еси твердиня моя.

⁵ В руки твої віддаю духа мого; ти избавив мене, Господи, Боже правди!

⁶ Зненавидів я тих, що вважають на божища нікчемні; я ж вповав на Господа.

⁷ Зрадію серцем і звеселюся задля милосердя твого; бачивши горе моє, ти знав тісноту душі моєї,

⁸ І не віддав мене ворогові в руки, поставив ноги мої на широкому просторі.

⁹ Змилуйся надо мною, Господи! Бо я в тісноті; із журби запалились очі мої, душа моя і внутро моє.

¹⁰ Бо в горю нидіє життє моє, і літа мої в зітханню; в несправедливості ізнемоглась сила моя, і кості мої струпішали.

¹¹ Став я посьміховиском не то що для всіх ворогів моїх, а й надто ще більше для сусідів моїх, і страшилом для знайомих моїх; хто бачить мене на улиці, той втікає від мене.

¹² Забуто мене в серці, як помершого; став я наче розбита посудина.

¹³ Чув бо я брехню від багатько людей — кругом пострах — як всі змовлялись проти мене; вони чигали на життє моє.

¹⁴ Я ж, я вповав на тебе, Господи, я казав: ти еси Бог мій!

¹⁵ Дні мої в руках твоїх; вирятуй мене з рук ворога мого і від гонителів моїх!

¹⁶ Сьвіти лицем твоїм на слугу твого, спаси мене по милості твоїй!

¹⁷ Господи, не допусти сорому на мене, бо я призвав тебе на поміч! Побий соромом беззаконних, нехай в пеклі німіють!

¹⁸ Заціпи уста брехливі, що в гордості і зневазі верзять мерзоту проти праведника!

¹⁹ Як велика доброта твоя, що зберіг еси для боящихся тебе, що явив перед синами людськими людям, що вповають на тебе.

²⁰ Ти сховаєш їх у сховку перед лицем твоїм від заговорів людських; ти сховаєш їх у домівці від язиків сварливих.

21 Благословен Господь! Бо чудно явив він на мені милість свою в оборонному місті.

22 Сказав я, правда, в переляку: Я відлучений від очей твоїх; та все ж таки ти почув голос мого благання, як я взивав до тебе.

23 Полюбіть Господа, всі його праведні! Вірних сохраниць Господь, а сповна відплатить тому, хто живе в гордині.

24 Будьте сильні і майте в серці одвагу, ви всі, що вповаєте на Господа.

32

1 Давидова пісня про науку людям. Блажен, кому проститься беззаконне, кому гріх буде покритий.

2 Щаслив чоловік, котрому не полічить Господь несправедливість його, в кого нема зради в серці!

3 Як я мовчав, ниділи сугави мої від мого зітхання цілий день.

4 Бо цілий день тяготіла на мені рука твоя; соки мої висохли як під літню спеку.

5 Я виявив гріх мій перед тобою, і не покрит несправедливості моєї. Я сказав: признаюся перед Господом в переступах моїх, а ти, ти простив несправедливість гріха мого.

6 Тому нехай помолиться до тебе кожний побожний в час, коли мож знайти тебе; річ певна, хоч би прийшла велика повінь — не досягне його.

7 Ти мій рятунок; спасаєш мене в тісноті, ти сповняєш мене радістю спасення.

8 Навчу тебе і вкажу дорогу, по котрій тобі ходити; звернувши очі мої на тебе, дам тобі раду.

9 Не будьте як кінь, як мул, що розуму не має; наховставши уздою, окрасою їх, мусиш усмирити їх, коли не хочуть йти за тобою.

10 Великі болесті для беззаконника; хто ж вповає на Господа, того обгорне милосерде твоє.

11 Веселіться у Господі, і радуйтеся, праведні! ликуйте всі, в кого серце щире!

33

1 Радуйтеся, праведні в Господі! Щирим личить сьпівати псальми.

2 Прославляйте Господа на гусях; сьпівайте псальми при гарфі десятиструнній.

3 Засьпівайте йому нову пісню! Грайте-вигравайте з веселим відгуком.

4 Бо праве слово Господнє, і всі діла його вірні.

5 Він любить справедливість і правду; земля повна доброти Господа.

6 Словом Господнім сотворені небеса, і все войнство їх — подихом уст його.

7 Він збирає всі морські води до купи, і русла для поводи прокладає.

8 Нехай боїться Господа вся земля! Перед ним нехай мають страх всі, що живють на сьвітї!

9 Бо він сказав, і було так; він звелїв, і сталося.

10 Господь повертає в ніщо раду народів, він нівечить задуми людські.

11 Присуд Господній тріває вічно, помисли серця його з роду в рід.

12 Щасливі народи, що зовуть Господа Богом своїм, — народ, що вибрав його собі за власність!

13 Господь поглядає з неба, він бачить всіх дітей людських.

14 З престола дому свого дивиться він на всіх живущих на землі;

15 Він, що сотворив усі серця їх, що знає всі діла їх.

16 Не спасає царя велике військо його, і не визволиться лицарь великою силою своєю.

17 Марна надія спастись конем; хоч велика в його сила, не втікти йому.

18 Ось бо Господні очі на тих, що бояться його, на тих, що вповають на милосерде його,

19 Щоб рятувати душу їх од смерті, і спасти життя під час голоднечі.

20 Душа наша чекає на Господа; він наша поміч і щит наш.

21 Ним звеселиться серце наше, бо ми вповали на сьвяте ім'я його.

22 Милосерде твоє, Господи, нехай буде над нами, ми бо вповали на тебе.

34

1 Псалма Давидова по случаю, як він притворився розумом перед Авімелехом, і той відпустив його, й він вийшов. Благословлю Господа по всяк час, без устанку хвала його буде в устах моїх.

2 Господом хвалити меться душа моя; почують те смирні і звеселяться.

3 Звеличайте Господа вкупі зо мною, і вознесім ім'я його!

4 Я шукав Господа, і він озвався до мене, і від всякої журби збавив мене.

5 Хто вбачає на Господа, розвеселиться, і лице його не осоромиться.

6 Той бідолашний благав, і Господь почув його, і від всіх напастей вислобонив його.

7 Ангел Господень чатує кругом боящихся його; і визволяє їх.

8 Спробуйте і дізнайтесь, що Господь благий; щасливий чоловік той, що вповає на него.

9 Бійтесь Господа, ви, сьвяті його! Бо не знають недостатку ті, що бояться його.

10 Левчуки терплять голод і недостаток, але ж ті, що шукають Бога, у всякому добрі не зазнають недостатку.

11 Прийдіте, сини людські, послухайте мене; навчу вас страху Господнього.

12 Хто чоловік той, що рад би жити, любить дні, щоб вжиткувати добро?

13 Держи язик від злого, а уста твої, щоб не говорили зрадливо;

14 Одвертайсь від злого і твори добро, шукай супокою і дбай про него.

15 Очі Господні на праведних, і уші його на молитву їх;

16 Лице Господнє проти тих, що творять зло, щоб знищити пам'ять їх на землі.

17 Праведні взивають, і Господь чує і збавить їх з усіх тіснот їх.

18 Господь близько від тих, в кого роздерте серце; і в кого дух розбитий, він спасе його.

19 Багацько лиха у праведника, та від усього збавить його Господь.

20 Він хоронить всі кості його, і ні одна з них не переломиться.

21 Постигне від злого смерть беззаконника, і, хто ненавидів праведника, зазнає лиха.

22 Господь спасає душі слуг своїх, і всі, що вповають на него, не дознають лиха.

35

1 Давидова. Суди, Господи, тих, що зобіжають мене, побори тих, що йдуть боєм на мене.

2 Возьми щит і зброю, і стань до помочі мені!

3 Вийми меч, і загороди дорогу перед нападником моїм; скажи душі моїй: я твоє спасення!

4 Нехай осоромляться ті, що наважили на життя моє; нехай відступлять назад ті, що задумали зло проти мене!

5 Нехай вони будуть, як полова перед вітром, і ангел Господній нехай прожене їх.

⁶ Дорога їх нехай буде темна й ховзка, і ангел Господній нехай на здогін наступає на них.

⁷ Без причини бо заставили тайно сіти свої на мене, без вини викопали яму для душі моєї.

⁸ Нехай погибель спогонить його, щоб і не стямивсь, коли, — і сітка його, котру заставив тайно, нехай зловить його; нехай він впаде до неї на погибель.

⁹ А душа моя зрадується в Господі, і звеселиться від його спасення!

¹⁰ Всі кості мої скажуть: Господи! Хто рівня тобі? Тобі, що вирятував бідного від того, хто сильніший як він; мізерного і бідолашного від грабителя його!

¹¹ Встають несправедливі сьвідки, допитують в мене, про що я не знаю.

¹² Добро віддячують мені злом; осиротіла душа моя.

¹³ А я, коли вони нездужали, надягав волосінну плахту, смиряв постом душу і молитва моя верталась до груді моєї;

¹⁴ Як для друга або брата, так я побивався; як за матірню падкуючи, так я в журбі хилився.

¹⁵ Коли ж я кульгаю, вони втішаються, зібравшись; злоріки зібрались проти мене, і я не знав про них; вони озвірились на мене, і нема їм впину.

¹⁶ Вкупі з мерзенними брехунами скреготали вони зубами.

¹⁷ Господи, як довго будеш придивлятиись? Верни душу мою з спустошення їх, від левчуків одиноку мою!

¹⁸ Буду прославляти тебе перед великим збором, величати проміж громадним людом.

¹⁹ Не допусти, щоб втішались надо мною ті, що ворогують на мене без причини, щоб прижмурювали очі ті, що ненавидять мене безвинно.

²⁰ Бо не про супокій говорять вони; і проти тихих в країні зрада в них на думці.

²¹ І проти мене роззявили вони пельки свої, покликаючи: Ого! Ого! виділи очі наші!

²² Ти бачив, Господи, не мовчи! Господи, будь недалеко від мене!

²³ Встань, і спогадай правду мою, Господи, Боже мій! Явивсь на правуванням моє!

²⁴ Признай мені правду по справедливості твоїй, Господи, Боже мій! Не дай їм втішатись надо мною.

²⁵ Нехай не скажуть в серці своїм: От, того й ми бажали! Не дай їм сказати: ми його заїли!

²⁶ Нехай повстидаються і осоромляться всі, хто втішається з мого нещастя! Нехай окриються ганьбою і соромом ті, що вихваляються проти мене.

²⁷ Нехай радуються і веселяться ті, що любуються правдою моєю, і най завсіди кажуть: Великий Господь, що любить спокоєм слуги свого.

²⁸ І язик мій звіщати ме про справедливість твою, про хвалу твою цілий день.

36

¹ Проводиреві хора: Псальма слуги Господнього Давида. Переступ беззаконника каже в серці його: Нема страху Божого перед очима його.

² Він бо лестить собі, сам перед собою, коли хто вкаже на його неправду, та що її ненавидіти треба.

³ Слова уст його беззаконне і зрада, він перестав обертати розум на добре діло.

⁴ Про беззаконне промишляє він на постелі своїй, ступає на дорогу недобру; злом він не гидує.

5 Господи, милість твоя сягає на небеса, вірність твоя під хмари.

6 Справедливість твоя, як високі гори, суди твої, як глибині велика; ти, Господи, спасаєш людей і скотину.

7 Як дорога благість твоя, о Боже, коли діти людські сховку шукають у тіні крил твоїх.

8 Поживляться до сита достатками дому твого, і струями солодоців твоїх напоїш їх.

9 Бо в тебе жерело життя; в твоєму сяєві побачимо світло.

10 Продовжи ласку твою тим, що знають тебе, і справедливість твою над людьми правого серця.

11 Не дай здогонити мене ногам високогордого, і рука безбожного нехай не прожене мене.

12 Там упали злочинники, вони провалились, і вже не зможуть встати.

37

1 Давидова. Не палай гнівом на злочинників, не завидуй творящим неправду.

2 Вони бо, як трава, скоро поникнуть, і, як зелене листє, повянуть.

3 Вповай на Господа, і твори добро; оставай в країні, і любуйся вірністю;

4 І радуйся в Господі, то він дасть тобі бажання серця твого.

5 Відкрий Господеві дорогу твою, і вповай на него, і він допоможе;

6 І виявить він правоту твою, як світло, і правду твою, як полудне.

7 Вповай тихим серцем на Господа, і дожидай його! Не запалюйся гнівом на того, кому щаститься дорога, на чоловіка, що лихі задуми свої сповняє!

8 Відхилийся від гніву, і не досадуй! Не подавайся гніву, щоб творити лихо.

9 Бо лиходії будуть знищені; хто ж надіється на Господа, ті будуть властєнцями землі.

10 Тільки ще трохи, і не буде беззаконника; і споглянеш на місце його, та й нема його.

11 Тихі ж люде займуть землю, і будуть радуватись повним супокоем.

12 Беззаконник замишляє проти праведника, і зубами своїми скрегоче на него.

13 Господь сьміється з него, бачить бо, що прийде день його.

14 Добули беззаконники меча, і натягнули лука свого, щоб повалити мізерного і бідного, порубати ходячих правою дорогою.

15 Меч їх пройде їм крізь серце їх, і луки їх сокрушаться.

16 Луччий малий достаток праведника, як наддостатки многих беззаконників.

17 Бо руки безбожників будуть поломані, а праведника піддержить Господь.

18 Знає Господь дні тих, що непорочні, і спадщина їх буде по віки;

19 Вони не осоромляться в лиху годину, і в день голоднечі вони наситяться.

20 Бо погинуть беззаконники, і вороги Господа, як товсті ягнята; вони никнуть, никнуть вони, як дим.

21 Беззаконник пожичає, і не віддає; праведник же щедрий, і дає.

22 Бо благословенні його унаслідують землю, а прокляті його будуть винищені.

23 Господь править ходю чоловіка, і дорога його подобається йому;

24 Коли часом впаде, не забється, бо Господь піддержує руку його.

25 Був я молодим і зостарівся, та ніколи не бачив я опущеного праведника, або, щоб рід його просив хліба.

26 Цілий день щедра рука його, і він пожичає, і рід його буде благословенний.

27 Одхиляйсь від злого і твори добро, і останешся по віки!
28 Бо Господь любить правду і не покине преподобних; по віки сохраниць їх, а знищить рід беззаконних.
29 Праведні будуть мати землю, і жити на ній по віки.
30 З уст праведника виходить премудрість, і язик його говорить правду;
31 Закон Бога його в серці його, не спотикнеться нога його, ступаючи.
32 Беззаконник чигає на праведника, і хоче зігнати його з сьвіту;
33 Господь не оставить його в руці його, і не осудить його на суді.
34 Дожидай Господа і пильнуй дороги його, і він удостоїть тебе мати землю.
Коли будуть знищені беззаконники, побачиш її.
35 Я бачив беззаконника, потужного, що розростався, як не пересажене зелене дерево;
36 Та й минувся він, і бач, не було вже його; і я шукав, та й не знайшов його.
37 Вважай на безвинного і гляди на правдивого; є бо добра доля для чоловіка мирного.
38 Переступники ж будуть знищені всі до одного, буде загороджена будучність беззаконним людям.
39 Спасенне ж праведних від Господа, він сила їх в час тісноти.
40 І Господь допоможе їм і спасе їх; він вислобонить їх від беззаконних і сохраниць їх, вони бо вповали на него.

38

1 Псальма Давидова на спомин. Господи, не картай мене в гніві твому, не карай у досаді твоїй.
2 Бо стріли твої прошибли мене, і рука твоя спустилась на мене.
3 Нема здорового місця на моїм тілі задля гніву твого; нема спокою в костях моїх задля гріха мого.
4 Бо несправедливості мої спали на голову мою, як тягарь великий, вони затяжкі для мене.
5 Смердять, гниють рани мої задля нерозуму мого.
6 Я скорчився, над міру зігнувся; сумуючи, цілий день похожаю.
7 Бо стегна мої ранами зовсім покриті, і нема здорового місця на тілі моїм.
8 Я знемігся і занепав надто, я ридаю від жалю серця мого.
9 Господи, перед тобою все бажанне моє, і зітханне моє не є перед тобою закрите.
10 Серце моє бьється, опустила мене моя сила, і сьвітло очей моїх, вже й його нема в мене.
11 Мої друзі й побратими мої оддалеки стали від нужди моєї; і родина моя стоїть оподаль.
12 А ті, що наважили на життє моє, заставили сіла для мене; і ті, що бажають нещастя мого, говорять, як зробити мені пакість, вони цілий день про зраду міркують.
13 Я ж, як глухий, не чую, і як німий, що уст своїх не отворить.
14 Я став, як чоловік, що не чує, в котрого устах нема оправдання.
15 Бо на тебе, Господи, надіюся; ти даси відповідь, Господи, Боже мій.
16 Бо я сказав: Ой, щоб вони не втішались надо мною! Як я спотикнуся, вони величаються проти мене!
17 Я бо мало що не кульгаю, і біль мій все передо мною.
18 Бо я виявляю несправедливість мою; я зажурився задля гріха мого.
19 Мої ж вороги живуть, набрали сили, і багацько їх, що ненавидять мене без причини.
20 І хто злом оддячує добро, ті проти мене, я бо про добро дбаю.

21 Не опусти мене, Господи, Боже мій, будь недалеко від мене.

22 Спіши на поміч мені, Господи, мій спасителю!

39

1 Проводиреві хора, Ідутунові, псальма Давидова. Сказав я: Буду пильнувати дороги моєї, щоб не согрішити язиком моїм, забезпечу уста мої, як довго беззаконник передо мною.

2 Я онімів в мовчанню; я мовчав про добро, і біль мій заворушився.

3 Серце в мені загорілось, від думок моїх огонь займився; я сказав язиком моїм:

4 Вияви, Господи, кінець мій і міру днів моїх, яка вона, щоб я знав, як довге життя мені.

5 Бач, долонею відміряв еси дні мої, і вік мій, як ніщо, перед тобою; марна постать всякий чоловік, що стоїть на землі.

6 Як тінь, ходить чоловік; даремне він побивається; він громадить та й не знає, хто збирати буде.

7 І чого ж я тепер дожидаю, Господи? Моя надія на тебе!

8 Спаси мене від всіх переступів моїх, не віддай мене на глум лихим людям.

9 Онімів я, не отвираю уст моїх, бо ти се вчинив еси.

10 Одверни від мене твою кару! Я пропадаю від замахів руки твоєї.

11 Коли ти караєш чоловіка за несправедливість, то як павутину розриваєш те, чого йому бажається; оттак, як подих той, всі люде.

12 Почуй молитву мою, Господи, і вислухай прошення моє; не мовчи на мої сльози! Бо я прохожий перед тобою і чужинець, як всі батьки мої.

13 Дай полекшу, нехай прийду до сили; перше нім зйду з того світа, і більше не буду!

40

1 Проводиреві хора. Псальма Давидова. Терпеливо дожидав я Господа, і він нахилився до мене; вислухав молитву мою.

2 Він випровадив мене з погибельної пропасті, з болотнистого багна; і поставив ноги мої на скалу, і утвердив кроки мої;

3 А в уста мої вложив нову пісню, псальму Господеві нашому. Побачать многі, побоятся і вповати муть на Господа.

4 Щаслив чоловік, йому же Господь надія, і котрий не пристає до гордовитих і тих, що до брехні прихиляються.

5 Многі чудеса твої явив еси, Господи, Боже мій, і помисли твої про нас; ніхто не зможе розказати про них. Як би хотів я звістити і розповісти, то за багатько їх, щоб їх полічити.

6 Жертви і приноси тобі не до вподоби; слух приготував ти для мене: Ти не домагався жертв палення і приносів за гріхи.

7 Тоді сказав я: Ось я приходжу; в змісті книги написано про мене.

8 Чинити волю твою, мій Боже, моя радість: і закон твій в глибині серця мого.

9 Я звістив про справедливість у великому зборі; уст моїх неспиняв я — Господи, ти про се знаєш!

10 Не заховав я в середині мого серця твою справедливість; я розказував про вірність твою і спасення твоє, не затаїв доброти і правди твоєї перед великим збором.

11 Ти, Господи, не відхиляй від мене милосердя твого; милість твоя і правда твоя нехай завжди стоять на сторожі коло мене!

12 Лиха без кінця обступили мене, мої несправедливості постигли мене, що годі переглянути їх; більше їх, як волосся на голові моїй, і серце моє опустило мене.

13 Нехай буде воля твоя, Господи, спасти мене! Господи поспіши на поміч мою!

14 Нехай осоромляться і повстидаються всі, що чигають на життя моє, щоб запропастити його; нехай назад повернуться і осоромляться ті, що з мого нещастя втішаються!

15 Нехай пропадуть в нагороду за їх сором ті, що до мене кажуть: Ого! Ого!

16 Нехай радуються і веселяться в тобі всі, що шукають тебе; що люблять спасення твоє; нехай все кажуть: Да звеличиться Господь.

17 Я ж мізерний і бідолашний, Господь дбає за мене. Ти моя поміч і моє спасення; Боже мій, не загайся!

41

1 Проводиреві хора. Псальма Давидова. Щасливий, хто про вбогих дбає! В день нещастя спасе його Господь.

2 Господь заступить його і сохранив життє його; він буде на землі щасливий, і ти не віддаси його в руки ворогам зажертим.

3 Піддержить його Господь на смертному ложі; ціле ліговиско його перемінієш в недужі його.

4 Я сказав: Господи, змилуйся надо мною! Сціли душу мою, бо согрівив я проти тебе.

5 Вороги мої розказують лихі речі проти мене: Коли згине він і пропаде ім'я його?

6 Хто прийде побачитись зо мною, той говорить лукаво; таїть зло в серці, а, вийшовши, говорить.

7 Між собою виговорюють проти мене всі ненависники мої; видумують зло проти мене:

8 Прийшов кінець його; і як повалився, то вже більш не встане.

9 Навіть чоловік, що мирно жив зо мною, котрому давав я віру, котрий хлібом моїм живився, той підніс п'яту проти мене.

10 Ти ж, Господи, змилуйся надо мною і підійми мене, щоб я відплатив їм!

11 Що ти вподобав мене, дознаюсь після того, як ворог мій не буде втішатись надо мною.

12 Мене ж ти сохраниш задля чистоти моєї, і поставиш мене перед тобою на віки.

13 Благословен будь, Господи, Боже Ізраїля, від віка до віка! Нехай так буде, амінь!

42

1 Проводиреві хора. В науку синам Корея, псальма Давидова. Як жагне ланя води з потоку, так багне душа моя до тебе, Боже!

2 Душа моя жадає Бога, живого Бога; коли ж прийду і явлюся перед лицем Божим?

3 Сльози мої в день і в ночі хлібом мені стали; цілий бо день говорять до мене: Де Бог твій?

4 Про се згадуючи, виплю передо мною серце моє, як йшов я серед громади, простував з ними до Божого дому з піснями радості і хвали — торжествуюча громада.

5 Чому хиляєшся, душе моя, і затревожилась в мене? Вповай на Бога! Бо я буду ще прославляти його за спасення лиця його.

6 Боже мій, душа моя хиляється в мене; тому спогадав я тебе із землі Йорданської і Гермонської, з гори Мізгар.

⁷ Глибинь кличе до глибині при шумі поводі твоєї; всі філі твої і пруди твої ринули понад мене.

⁸ В день явить Господь милість свою, а в ночі буде пісня його від мене, молитва до Бога життя мого.

⁹ Скажу до Бога, скелі моєї: Чому забув еси мене? Чому ходжу сумуючи задля ворожої тісноти?

¹⁰ Наче кості мої торощать, коли вороги мої ругаються з мене, кажучи цілий день до мене: Де ж твій Бог?

¹¹ Чого хилишся душе моя, і чого тревожишся в мені? Вповай на Бога! Буду бо ще прославляти його, спасення лица мого й Бога мого.

43

¹ Суди мене, Боже, і розсуди мою справу проти безсердешного народу! Від чоловіка лукавого і неправдивого визволи мене!

² Бо ти еси Бог сили моєї. За що ж ти відкинув мене? Чому ходжу сумуючи задля ворожого гнету?

³ Пошли світло твоє і правду; вони нехай ведуть мене і заведуть на твою гору святую до чертогів твоїх!

⁴ І так прийду я до жертівника Божого, до Бога, що сповняє мене превеликою радістю, і прославлю на гусях тебе, Боже, мій Боже!

⁵ Чого хияєшся, душе моя, і чого непокоїшся в мені? Вповай на Бога! Буду бо ще прославляти його, котрий є спасення лица мого і Бог мій!

44

¹ Проводиреві хора: Синам Корея в науку. Боже, ми чули слухами нашими, батьки наші розказували нам про велике діло, що зробив еси за часів їх, в давні давна.

² Ти вигнав народи рукою твоєю, а їх осадив; знищив народи, а їх розмножив.

³ Не мечем бо своїм вони землю забрали, і не їх рука спасла їх, а твоя правиця і твоє рамя, і світло лица твого; ти бо вподобав їх.

⁴ Ти сам еси царь мій, о Боже; звели спасення Якова!

⁵ Через тебе поб'ємо гнобителів наших; через ім'я твоє розтопчемо тих, що проти нас встали.

⁶ Не вповаю бо на лука мого, і не спасе мене меч мій.

⁷ Ти бо спасаєш нас від гнобителів наших і посоромляєш ненавидників наших.

⁸ Богом хвалимося цілий день, і ім'я твоє будем прославляти по віки.

⁹ А тепер ти нас відкинув і засоромив, і не виступив з військами нашими.

¹⁰ Ти допустив, щоб ми назад ступали перед гонительом, а ненавидники наші щоб нас для себе рабували.

¹¹ Віддав еси нас, неначе вівці на жир, і розсипав нас між народи.

¹² Продав еси народ твій без користі, не поставивши за його ціни високої.

¹³ Ти віддав нас на погорду сусідям нашим, на сьміховиско і наругу тим, що кругом нас.

¹⁴ Зробив нас поговоркою між народами, щоб люде хитали головами.

¹⁵ Цілий день передо мною мій сором, і встид лица мого покрив мене,

¹⁶ Задля голосу ругателя і хулителя, задля ворога і мстителя.

¹⁷ Се все впало на нас, та ми не забули тебе, і не спроневірилися завіту твому.

¹⁸ Не відвернулось серце наше, і не зійшли стопи наші з дороги твоєї;

¹⁹ Хоч ти розтер нас на місці людожерів, і покрив нас тінню смерті.

- 20 Коли б ми забули імя Бога нашого і простягли руки наші до бога чужого.
21 То чи не провідав би се Бог? Знає бо він тайни серця.
22 Але ж задля тебе вбивають нас цілий день, вважають нас, як овечок на зарізь.
23 Пробудися! Чого спиш, Господи? Встань, не відкидай нас на віки.
24 Чого закриваєш лице твоє, забуваєш за горе наше і тісноту нашу.
25 Бо душа наша кинута між порохи а черево наше до землі прилипло.
26 Встань на поміч нам, і спаси нас задля милосердя твого!

45

- 1 Проводиреві хора: під кобзу шестиструнну; для синів Корея в науку; пісня любощів. Із мого серця добре слово летється. Я кажу: Моя пісня цареві! Язик мій, як тростинка в руці вправного писаря.
2 Ти красотою понад синами людськими; любя врода розлилась на губах твоїх; тому благословив тебе Бог по віки.
3 Привяжи, лицарю, меча твого на поясниці, меча слави твоєї і величия твого.
4 І в потузі твоїй йди щасливо задля правди і лагідності і справедливості; і навчить тебе страшного правиця твоя.
5 Стріли твої гострі в серце ворогам царя! Від них падають народи під тобою.
6 Престол твій, Боже, по всі віки, жезло правоти — жезло царства твого.
7 Ти полюбив справедливість і зненавидів беззаконне; для того помазав тебе Бог, твій Бог, миром радості, понад товаришами твоїми.
8 Мир, алое і кассія, се все шати твої, що приносять тобі в палатах із слоневої кості, де звеселяють тебе піснями, виграваючи на струнах.
9 Між твоїми красотами царські дочки; праворуч коло тебе стоїть цариця в золоті Офирському.
10 Слухай, дочко, і глянь та й прихили ухо твоє, і забудь про нарід твій і дім батька твого!
11 І буде любя врода твоя цареві; як що він Господь твій, то поклонися йому чесно!
12 І дочки Тирські, дуки народів, з дарами шукати муть лице твоє.
13 Преславна там царівна; шати її золотом ткані;
14 У пишних шатах поведуть її до царя; за нею приведуть до тебе дівиць, другинь її.
15 Приведуть їх серед найбільшої радості і веселості, увійдуть вони в палату царя.
16 На місці батьків твоїх будуть сини твої; зробиш їх князями по цілій землі.
17 Згадувати му імя твоє всякого часу; тому прославляти муть тебе народи по віки вічні.

46

- 1 Проводиреві хора: для синів Корея: після голосу аламот, пісня. Бог нам прибіжище і сила, поміч скоро в нещастях.
2 Тому не злякаємось, хоч би земля зворушилась і гори захитались серед моря.
3 Хоч би ревіли і пінилися поводі його, гори тряслись від його досади.
4 Ріка — потоки її звеселяють город Божий, сьвяте місце домівок Найвисшого.
5 Бог серед него, він не захитається; Бог допоможе йому, як настане ранок.
6 Зворушились народи, захитались царства; підняв він свій голос — земля розтопилась.

7 Господь сил небесних з нами, висока твердиня наша Бог Якова.

8 Прийдіть, гляньте на діла Господа, які знищення він допустив на землю!

9 Як смирить брань аж до краю землі, ломить лука, торощить спису, палить огнем колесниці!

10 Вгамуйтеся і пізнайте, що я Бог! Я вознесуся між народами, вознесуся на землі!

11 Господь сил небесних з нами, висока твердиня наша Бог Якова.

47

1 Проводиреві хора: для синів Корея; псальма. Ви, всі народи, плещіть у долоні! Звеселяйтесь Господеві радісними піснями!

2 Бо Господь всевишній страшний, великий царь на всю землю.

3 Він покоровив нам людей і народи під ноги наші.

4 Він вибрав для нас наслідчину нашу, славу Якова, котрого він полюбив.

5 Піднісся Бог серед веселого гукання, Господь серед голосів трубних.

6 Сьпівайте псальми Богу нашому сьпівайте; сьпівайте цареві нашому, сьпівайте!

7 Бог бо царь на всю землю; сьпівайте псальми в науку.

8 Бог править народами; Бог сидить на престолі сьвятості своєї.

9 Люде доброї волі між народами зібрались до купи, народ Бога Авраамового; бо щити на землі Божі; вознісся вельми він.

48

1 Пісня, псальма для синів Корея. Великий Господь, достоен великої слави в городі Бога нашого, на сьвятій горі його.

2 Стремить у воздух гора Сион, радість землі цілої, на самій півночі город царя великого!

3 Бог живе в палатах їх, знають його там, як високу твердиню.

4 Ось бо зібрались царі; всі вони відступили.

5 Побачили, тай сторопіли; затрівожились, втікли, злякавшись.

6 Обняв їх там страх, злякались, як родюча жінка.

7 Бурею східною порозбивав еси кораблі Тарзійські.

8 Як ми почули, так і бачили в городі Господа сил небесних, в городі Бога нашого: Бог укріпить його на віки.

9 Згадуємо, о Боже, про милосерде твоє, в середині храму твого.

10 Як ім'я твоє, Боже, так і хвала твоя аж по край землі; правиця твоя повна справедливості.

11 Нехай веселиться гора Сионська, нехай зрадуються дочки Юди задля судів твоїх, Господи.

12 Обійдїть кругом Сиона, окружїть його, і полічіть башти його.

13 Огляньте добре оком його, перегляньте його палати, щоб ви розказали будучому поколінню.

14 Бо той Бог наш — Бог по віки! Він буде проводирем нашим аж до смерти.

49

1 Проводиреві хора, для синів Корея, псальма. Слухайте се, всі народи; почуйте всі люде на землі.

2 Сини людські як і сини мужів — старшин, разом багаті і вбогі.

3 Уста мої скажуть мудре слово, і думкою серця мого помножу розум.

4 Прихилю ухо моє до притчі, при гусях відкрию загадку мою:

5 Чому б то мусів я боятися в день лиха, як обгорне мене несправедливість тих, що на здогін за мною,

- 6 Котрі вповають на свої достатки, і великістю багатства свого величаються.
7 Ніколи не здоліє чоловік спасти брата свого, і не зможе дати викуп за него,
8 (Бо дороге спасенне душі їх, і тому мусить понехати на віки.)
9 Щоб він жив на віки, і не бачив зотління.
10 Бачить бо він, що розумні вмирають, що дурень і безумний разом пропадають, і достатки свої другим лишають.
11 В них на думці, що доми їх вічно стоять, і що домівки їх з рода в рід; вони називають країни своїми іменами.
12 Але ж чоловік, що живе в повазі, не зостанеться; він зрівняється скоту, що на зарізь.
13 Ся дорога для глупоти їх; а ті, що після них приходять, любуються їх думкою.
14 Кладуть їх, як овець, в підземну країну, а смерть пасе їх; аж поки вранці возьмуть верх над ними праведні, і підземна країна пожере постать їх, кожного далеко від домівки його.
15 Та Бог спасе душу мою з рук підземної країни; він бо прийме мене.
16 Не лякайся, коли чоловік обогатіє, коли зросте слава дому його.
17 Бо, вмерши, не возьме нічого з собою; не піде з ним пиха його до гробу.
18 Чи він благословив душу свою за життя свого, і будуть люде славити тебе за те, що ти твориш добро собі,
19 То все таки прийде вона до рідних батьків своїх; ніколи вже не побачать вони світла.
20 Чоловік, що має повагу, а розуму не має, зрівняється скоту, що на зарізь.

50

- 1 Асафова псальма. Всемогущий Бог, Господь, прорік і кликнув на землю від сходу сонця до його заходу.
2 Із Сиона звершеної красоти засияв Бог.
3 Бог наш прийде, і не буде мовчати; перед ним огонь пожираючий, кругом него сильна буря.
4 Кличе він небо і землю на суд народу свого:
5 Зберіть мені праведних моїх, що над жертвою прийняли завіт мій.
6 І небеса звіщають справедливість його; Бог бо сам суддя,
7 Слухай, народе мій, я буду говорити; Ізраїлю, я буду свідчити проти тебе! Я Бог, твій Бог!
8 Не за жертви твої буду тебе докоряти, ні за жертви всепалення; вони все передо мною.
9 Не прийму телят із дому твого, козлів із отар твоїх.
10 Бо моя вся звірину в дібровах, звіре на тисяч горах.
11 Знаю я усе птаство в горах, та й дичина по полях — моя.
12 Коли б я зголоднів, нічого б казати тобі; бо моя вселенна й достатки її.
13 Хиба ж їм я мясо биків, і пю кров козячу?
14 Жертвуй Богу хвалу, і віддай Всевишньому обіти твої!
15 І клич мене в день тісноти; я визволю тебе, і ти прославиш мене.
16 До грішника ж говорить Бог: Чого ти говориш про устами мої, і носиш в устах твоїх завіт мій?
17 Ти ж зненавидів докір, і кинув слова мої позад себе.
18 Бачив ти злодія, то й радо приставав до його, і з перелюбниками ти накладав;
19 Губам твоїм дав ти волю до злого, а язиком твоїм ковав зраду.
20 Ти сидів там і виговорював проти брата твого, ти кидав безчесть на сина матері твоєї.

21 Таке ти творив і я мовчав; ти думав, я рівня тобі. Я покараю тебе, і перед очі твої поставлю гріхи твої.

22 Зрозумійте ж се, ви, що забули Бога, ато зловлю вас, і ніхто не спасе вас.

23 Хто жертвує хвалу, прославляє мене, і хто справляє дорогу, тому дам побачити спасення Боже.

51

1 Проводиреві хора: Давидова псалма, як прийшов до його пророк Натан, після того, як зійшовся з Бет-Сабою. Помилуй мене, Боже, по милості твоїй, по великому милосерддю твому прости переступи мої!

2 Обмий мене зовсім від несправедливості моєї, і очисти мене від гріха мого!

3 Знаю бо переступи мої, і гріх мій все передо мною.

4 Перед тобою одним я согрівив, і вчинив те, що є зло, перед очима твоїми; признаюсь в гріхах, щоб ти був оправданий в словах твоїх, і справедливий в суді твоїм.

5 Ось бо я в беззаконню родився, і в грісі почала мене мати моя.

6 Ось, ти любиш правду в серці, і в середині серця покажеш мені мудрість.

7 Очисти мене від гріха іссопом, і буду чистий; обмий мене, і буду над сніг білійший!

8 Дай мені почути радість і веселість, і зрадять кості, тобою розбиті.

9 Одверни лице твоє від гріхів моїх, і прости всі переступи мої!

10 Сотвори мені, Боже, чисте серце, і віднови в мені духа сильного!

11 Не відкинь мене від лица твого, і духа твого святаго не відбери від мене.

12 Приверни мені радість спасення твого, і дух доброї волі нехай покріпить мене!

13 Покажу беззаконним дороги твої, і грішники вернуться до тебе.

14 Избави мене від кривавої вини, Боже, Боже спасителю мій, і язик мій радісно величати ме твою справедливість.

15 Господи, відчини уста мої, і губи мої звістять хвалу твою!

16 Ти бо не любиш жертви, ато приніс би її, жертва всепалення не любя тобі.

17 Жертва Богу дух сокрушений; серця сокрушеного і смиренного ти не відкидаєш, Боже.

18 Щастя, Боже, Сиону по благій волі твоїй, здвигни мури Єрусалима!

19 Тоді будуть тобі любі жертви правди, жертви цілопалення і приноси; тоді возложать телців на жертівник твій.

52

1 Проводиреві хора: наука Давидова, як прийшов Доаг Ідумейський, і звівив Саулові, і сказав йому: прийшов Давид в дім Ахімелеха. Чого бо ти, потужний, хвалишся злобою твоєю, надуживаєш милосерде Боже цілий день!

2 Пакості промишляє язик твій, як гострена бритва, готовиш зраду.

3 Ти любиш зло більше як добро, більше говорити брехню, як правду.

4 Ти любиш всі імена погибелі, ти язик зрадливий!

5 Бог знівечить тебе на віки; він вхопить тебе і вирве з домівки, і викоренить з землі живих.

6 Побачать се праведники і злякаються, вони сьміяти муться над ним:

7 Ось чоловік, що не шукав в Бога сили своєї, а надіявся на величину багатства свого, і ледачими вчинками своїми добув сили.

8 Я ж, мов оливне дерево зелене, в дому Божім; я надіюсь на ласку Божу по віки.

9 Буду прославляти тебе по віки, ти бо все зділав; і на імя твоє буду вповати, ти бо благий до праведників твоїх.

53

¹ Проводиреві хора: на Махалаті, наука Давида. Безумний каже в серці своїм: Нема Бога! Розвратились і творять огидну неправду; нема там ні одного, хто б добро чинив.

² Господь споглянув з неба на дітей людських, щоб побачити, чи є розумний, що шукає Бога.

³ Всі одвернулись, всі разом зледащіли; нема там, хто добро творив би, нема ні одного.

⁴ Не вже ж не прийдуть до розуму всі, що роблять беззаконне, що заїдають народ мій, наче б вони хліб їли? Господа вони не призивають.

⁵ Тоді злякались вони, хоч страху не було; Бог бо розсипле кості того, хто став облогом проти тебе. Ти осоромив їх. Бог бо відкинув їх.

⁶ Ой, коли б прийшло спасення Ізраїлеві із Сиона! Коли Господь поверне народ свій з неволі, возрадується Яков і возвеселиться Ізраїль.

54

¹ Проводиреві хора: при струнах; наука Давида, коли прийшли Зифеї і сказали Саулові: Чи Давид не сховався між нами? Боже, імям твоїм спаси мене, і силою твоєю допоможи правді моїй.

² Боже, почуй молитву мою, вислухай слова уст моїх!

³ Бо чужі піднялись на мене, і розбишаки чигають на життя моє; не мають вони в серці Бога.

⁴ Ось, Бог мій помічник; Господь між тими, що піддержують життя моє. Він відверне лихо на ворогів моїх; по правді твоїй знищи їх!

⁵ Радю принесу жертву тобі; прославлю імя твоє, Господи; благо бо є.

⁶ Він бо вибавив мене з усякої біди; і на помсту ворогам моїм дивляться очі мої.

55

¹ Проводиреві хора: при струнах; наука Давидова. Вислухай, Боже, молитву мою, і не ховайся перед моїм моленням.

² Прихились і вислухай мене! Я блукаю, нарікаючи, й мушу стогнати,

³ Задля ворожого голосу, задля гнету беззаконника; вони бо громадять лихо на мене, і гнівом запалившись, ворогують на мене.

⁴ Серце моє жахалося в мене, і смертний страх обняв мене.

⁵ Страх і дрожання напали на мене, і жах обняв мене.

⁶ І я сказав: Ой, коли б мені крила, як в голубки! Полетів би я, і відпочив би.

⁷ Полинув би я далеко, став би жити в пустині.

⁸ Рад би чим скорше втічи від вітру буйного, від бучі.

⁹ Запропасти їх, Господи, розрубай на двоє язика їх; бо насильства і сварки бачив я в городі.

¹⁰ День і ніч обходять його на мурах його; та в середині його нещастє і кривда.

¹¹ Роблять пакості один одному, гноблення і зрада не щезають з їх улиці.

¹² Бо се не ворог, що глузує з мене, ато перетерпів би я; та й не мій се ненавидник, що надо мною виноситься, а то не зважав би я на него;

¹³ А ти, чоловіче, рівня мені, мій довірник і мій знакомий,

¹⁴ З котрим ми довірливо сходились, і до дому Божого вкупі з народом ходили.

¹⁵ Погибіль на них; живцем нехай проваляться під землю, бо пакості в домівці їх, в середині їх.

¹⁶ Кличу до Бога, і Господь спасає мене.

¹⁷ Вечером і вранці і в полудень мушу стогнати, і він чує мій голос.

¹⁸ Він вибавив душу мою в бою проти мене; було бо їх багатько проти мене.

¹⁹ Почує Бог і покорить їх, він на престолі од віку; нема бо в них поправи, не бояться вони Бога.

²⁰ Підніс руки свої на тих, що спокійно з ним жили; він зложив заповіт свій.

²¹ Губи його масніші, як сметана, а в серці його війна; гладші слова його над оливу, а вони — обнажені мечі.

²² Спустиись на Господа з твоїм оберемком, і він піддержить тебе; не допустить він ніколи, щоб праведник захитався.

²³ А ти, Боже, провалиш їх в яму погибелі: люде кровожадні і зрадники не доживуть половини віку свого. Я ж буду вповати на тебе.

56

¹ Проводиреві хора: після „Голубка з далеких дубравин“; памятна пісня Давидова, як Филістії зловили його в Геті. Помилуй мене, Боже, бо розлютився на мене чоловік; день в день нападає на мене, і доскуляє мені.

² Вороги мої цілий день лютують; багато бо їх наступає на мене, розбуявшись.

³ В день страху мого я вповаю на тебе!

⁴ Ради Бога хвалити му слово його: на Бога вповаю, не побоюся; що заподіє мені тіло?

⁵ Цілий день зневажають вони слова мої, всі думки їх на зло проти мене.

⁶ Збираються, ховаються, мої п'яти назирають, бо засіли на душу мою.

⁷ Хиба в беззаконню спастись їм? Відкинь, Боже, у гніві народи!

⁸ Блукання моє залічене в тебе. Збери сльози мої в посудину твою; чи не записані вони в тебе?

⁹ Тоді відступлять вороги мої, в день, коли я покличу; знаю се, що Бог зо мною.

¹⁰ В Бозі восхваляю слово, в Господі восхваляю слово.

¹¹ На Бога вповаю, не побоюся; що заподіє мені чоловік?

¹² Зо мною, Боже, обіти слюбовані перед тобою, віддам хвалу тобі.

¹³ Ти бо збавив душу мою від смерті. Чи не спасеш і ніг моїх від спотикання, щоб ходити мені перед Богом в світлі життя сього?

57

¹ Проводиреві хора: „Не пропадеш.“ Давидова памятна пісня, коли втікав від Саула до печери. Помилуй мене, Боже, помилуй! Бо до тебе прибігає душа моя, і я сховаюсь під тінню крил твоїх, поки перейде погибіль.

² До Бога Всевишнього кличу, до Бога, що дає мені долю.

³ Пішли з неба і спаси мене; осороми того, хто наважив на мене. Пішли, Боже, ласку твою і правду.

⁴ Душа моя між левами: я лежу між людьми, огнем палаючими, між синами людськими, котрих зуби — ратища і стріли, а язик їх меч гострий.

⁵ Прослався, Боже, висше неба; по всій землі слава твоя!

⁶ Приготовили сітку стопам моїм, похилилась душа моя; викопали яму передо мною, самі впали як раз до неї.

⁷ Підкріпилось моє серце, Боже, серце моє підкріпилось! Заграю і засьпіваю псалмами.

⁸ Пробудися, славо моя! Пробудіться, гуслі і псалтиря! Розбуджу я зорю ранню.

⁹ Буду прославляти тебе, Господи, між людьми; буду сьпівати тобі між народами.

¹⁰ Бо звеличилась милість твоя до небес, і під облаки правда твоя.

11 Прослався, Боже, висше неба! По всій землі нехай буде слава твоя!

58

1 Проводиреві хора: „Не пропадеш!” Давидова памятна пісня. Чи справді говорить із вас справедливість, коли ви мовчите? Чи по правді судите ви, сини людські?

2 Нї, ви творите в серці несправедливе; насильствами рук ваших торгуєте на землі.

3 Почавши від матернього лона відступили беззаконники: блукають брехуни, як тільки зродила їх мати.

4 Отрута в них, як їдь у змій, як в гадюки глухої, що зачиняє уші свої,

5 Не слухає голосу знахаря-заклинателя, що добре знає замовляти.

6 Потрощи, Боже, зуби в пелці їх, виломи, Господи, левчукам челюсти їх.

7 Нехай зчезнуть, як вода розлита! Коли пустить стріли свої, нехай йому отупіють!

8 Нехай будуть йому, як слимак, що лізе, знемогаючи; бодай би вони, як недорід жіночий, ніколи не бачили сонця!

9 Перше нїм горшки ваші загріються, нехай вітер рознесе тернину, сьвіжу і горючу!

10 Зрадіє праведний, бачивши помсту; він скупає ноги свої в крові беззаконних.

11 І скажуть люде: Є нагорода для праведного; існо, є Бог, що судить на землі.

59

1 Проводиреві хора: „Не пропадеш!” Памятна пісня Давидова, як Саул післав стерегти дім його, щоб вбити його. Визволь мене від ворогів моїх, мій Боже! Оборони мене від тих, що встали проти мене.

2 Визволь мене від тих, що роблять беззаконне, і спаси мене від крвожадних!

3 Ось бо вони чигають на душу мою; сильні збираються на мене не за переступ мій і не за гріх мій, Господи!

4 Без вини моєї збігаються і готовляться; встань на поміч мені й поглянь!

5 Встань, Господи, Боже сил небесних, Боже Ізраїльський, щоб побачити всі ті народи! Не пощади ні одного з тих невірних беззаконників!

6 Вечером вертають назад, виють, як собаки, і кругом обходять город.

7 Ось, губами своїми верзаять, мечі в устах їх, бо, думають вони, хто почує?

8 А ти, Господи, посьмієшся над ними, осорочиш всі народи.

9 Сило моя! До тебе я обертаюсь, ти бо прибіжище моє.

10 Бог милосердний на зустріч мені вийде; Бог дасть мені втіху над ворогами моїми.

11 Не повбивай їх, щоб не забув народ мій! Розсип їх потугою своєю, і притисни їх, Господи, захитнику наш!

12 За гріхи губ їх, за слова уст їх, нехай спіймаються в гордині своїй, і за проклони і за брехню, котру розказують.

13 Зроби кінець в ярості, зроби кінець, щоб їх більш не було, щоб пізнали, що Бог править над родом Якова аж по край землі.

14 А вечером нехай вертають назад, нехай виють, як собаки, і кругом города ходять.

15 Нехай шляються за їдою, і неситі ночують.

16 А я про силу твою буду сьпівати, і вранці прославляти благодать твою; ти бо був великою зашитою моєю, і прибіжищем в день тісноти моєї.

17 Тобі, сило моя, буду сьпівати псалми; Бог бо защита моя, Бог помилює мене.

60

1 Проводиреві хора: На Шушан-Едут; памятна пісня Давидова, в науку,

2 як він воював з Сирийцями в Мезопотамії і з Сирийцями Зобанськими, і Йоаб, вернувшись, побив Едоміїв на Солянній долині, двацять тисяч люда.

3 Боже, ти покинув нас, розсипав нас, розгнівившись; приверни нам ласку твою!

4 Ти потряс землею, і вона порозпадалась; сціли щелини її, бо вона хитається!

5 Ти дав народові твому зазнати гіркої долі, напоїв нас вином, забуваючим памороки.

6 Ти дав прапора боячимся тебе, щоб вони піднялись задля правди.

7 Щоб спаслись любі твої, борони правицею твоєю і вислухай нас!

8 Бог сказав у сьвятості своїй: возрадуюся і розділю Сихему, і розміряю долину Сукот.

9 Мій Галаад, мій Манас, і Ефрем твердиня голови моєї; Юда скептро моє.

10 Моаб чаша моя вмивальна; на Едому кину сандали мої; Филістемська земле, ликуй передо мною!

11 Хто проведе мене до города утвердженого, хто проведе мене аж до Едома?

12 Хиба не ти, Боже, що відкинув нас, хиба не вийдеш, Боже, з нашими військами?

13 Пішли нам поміч в тісноті! Марна надія на людську защиту.

14 З Богом покажемо силу; і він розтопче гнобителів наших.

61

1 Проводиреві хора: при струнах; Давидова. Почуй Боже просьбу мою, вислухай молитву мою!

2 З кінця землі взиваю до тебе, бо серце моє ние; ти виведеш мене на скелю, що за висока для мене.

3 Ти бо був прибіжище моє, сильна защита від ворога.

4 Дай мені жити в шатрі твоїм по віки, знайти притулок під покровом крил твоїх.

5 Бо ти, Боже, вислухав обітниці мої, дав мені наслідде тих, що бояться імени твого.

6 Причини, Боже, дні до днів цареві; літа його з роду в рід.

7 Нехай буде він вічно перед лицем Божим. Даруй ласку і правду, щоб стерегли його.

8 Так прославляти му ім'я твоє по віки, сповняючи день в день обітниці мої.

62

1 Проводиреві хора: про Ідутуна; псалма Давидова. Тільки на Бога вповає тихо душа моя, від него моє спасення.

2 Він тільки моя скеля, моя защита, моя висока твердиня; не захитаюсь ні трохи.

3 Доки будете нападати на чоловіка? Всі термосите його, як стіну похилившуюся, як той мур надломаний.

4 Нараджуються вони тільки, як би з висоти звалити його; брехнею вони радіють; устами своїми благословляють, а в серці своїм проклинають.

5 На одного Бога вповай, душе моя! Бо на него надія моя.

6 Тільки він є моя скеля, моя защита, моя висока твердиня; я не захитаюсь.

- 7 В Бозі моє спасенне і моя слава; сильна моя скеля, моє прибіжище в Бозі.
8 Вповай, народе, на него по всякий час! Виливайте перед ним серця ваші!
9 Сама марнота сини людські, сама брехня, сини чоловічі; на терезах вони йдуть у гору скорше, як пара
10 Не вповайте на здирство, і не надійтесь марно на грабіж! Коли росте багатство, не прилягайте до него серцем вашим!
11 Раз сказав Бог, двічі чув я се, що сила в Бога.
12 І в тебе, Господи, милість; ти бо даєш кожному по заслугі його.

63

- 1 Давидова псальма про те, як він був у пустині Юдейській. Боже, ти єси Бог мій! Тебе шукаю пильно! Жадає тебе душа моя, за тобою прагне тіло моє у землі висохлій, прагнущій, безводній,
2 Щоб бачити силу твою і славу твою, як видів тебе в святині.
3 Милість бо твоя над життям лучша; уста мої прославляти муть тебе.
4 Так, буду тебе хвалити, поки життя мого, руки мої підносити в ім'я твоє.
5 Як шпiгом і товщею, насититься душа моя, і радісним голосом хвалити муть тебе уста мої.
6 Як згадаю тебе на моїй постелі, розмишляю про тебе у всі доби ночі.
7 Бо ти прийшов до помочі мені, і я буду радуватись в тіні крил твоїх.
8 Душа моя йде слідом за тобою, правиця твоя піддержує мене.
9 Ті ж, що чигають на життя моє, щоб знищити його, пiйдуть у пропасті підземні.
10 Поразить їх сила меча, вони будуть здобичею гиєн.
11 А царь возвеселиться в Бозі; хвалити меться всякий, хто кленеться ним; позатикає бо пельки брехунам.

64

- 1 Проводиреві хора: псальма Давидова. Почуй, Боже, голос падкування мого! Від страху ворога зашити життя моє!
2 Захисти мене від тайних змовин злочинників, від збіговиска тих, що творять беззаконне!
3 Котрі вигостили, як меча, язик свій, приготували, як стрілу, гірке слово.
4 Щоб із закутка стріляти на безвинного; нечаяно стріляють на него, і не бояться.
5 Додають собі охоти до злого; радяться, як тайно заставити сіла; вони кажуть: Хто бачити ме їх?
6 Видумують лиха: Ми приготували, що задумали; заховали тайну глибоко в серці.
7 Але ж Бог стрілить на них; нараз — стріла, і бачать вони рани свої.
8 І язик їх зробить заколот між ними; хто погляне на них, похитає головою.
9 І побоятися люде, звістять про діла Божі, пізнають діло рук його.
10 Праведний зрадується в Господі, і буде вповати на него, і будуть хвалитись всі праві серцем.

65

- 1 Проводиреві хора: псальма Давидова, пісня. Мовчки дожидає тебе, Боже, хвала на Сионі, і сповняться обітниці тобі.
2 Ти слухаєш молитву нашу; до тебе прийде всяке тіло.
3 Неправедливості подужали мене; наші провини, ти простиш їх.

4 Щасливий, кого ти вибереш і даси йому приблизитись: він жити ме у дворах твоїх. Наситимось добром дому твого, святотощами храму твого.

5 Дивні речі промовиш до нас у справедливості, Боже, спасителю наш, ти надія всіх кінців землі і далекого моря!

6 Ти, що утвердив гори силою своєю, підперезавшись потугою,

7 Котрий тихомирить бурханне моря, ревучі його філії і заверюху народів.

8 Перед дивами твоїми лякаються народи на всіх кінцях землі; ти звеселяєш країну сходу і заходу.

9 Ти дбаєш про землю, і даєш їй достатку: щедриш її великим багатством: Божий потік повний води. Ти приготавляєш для неї хліб, що даєш рости йому.

10 Ти наповляєш борозни її, рівняєш скиби її, м'якчиш їх дощами, благословиш рослину її.

11 Ти увінчав рік добротою твоєю, і сліди твої повні товщі.

12 Ростуть буйно левади в пустині, радістю вкриваються узгір'я.

13 Луги покриваються стадами, а долини поростають житом; все торжествує, все сypіває.

66

1 Проводиреві хора: пісня, псальма. Воскликніть Господеві, всі на землі!

2 Співайте славу імені його, звеличіть хвалу його!

3 Кажіть Богові: як страшні діла твої! Задля великої сили твоєї піддаються тобі вороги твої, піддобруючись.

4 Ціла земля поклониться тобі, і співати ме псальми; вона співати ме імені твому.

5 Прийдіть і погляньте на діла Божі! Страшний він в ділах проти синів людських.

6 Він обернув море в сушу, пішки перейшли вони ріку; там ми радувались о ній.

7 Він царює потугою своєю на віки; очі його споглядають на народи: Щоб не збунтувались ворохобники!

8 Прославляйте, народи, Бога нашого, і голосіть хвалу його!

9 Він дав життя душі нашої і не допустив, щоб похитнулись ноги наші.

10 Ти спробував нас, Боже, ти перетопив нас, як срібло перетоплюється.

11 Ти завів нас у сіті, завдав нам тяжкі оберемки на плечі наші.

12 Ти допустив, щоб люде насіли нам на шию; ми перейшли вогонь і воду; да ти вивів нас на чисте поле.

13 Увійду я в дім твій з жертвами цілопалення, віддам тобі обітницї мої,

14 Що уста мої слюбували, і губи мої обіцяли в тісноті моїй.

15 Як жертву всепалення, принесу тобі тучних баранів з кадилом; пожертвую воли вкупі з козлами.

16 Прийдіть, послухайте, всі, що боїтесь Бога, і я розкажу, що він вдіяв душі моїй.

17 До него взивав я устами моїми, і величав язиком моїм.

18 Коли б я бачив в серці моїм беззаконне, то Бог не почув би мене.

19 Та Бог почув, він зглянувся на голос молитви моєї.

20 Благословен Бог, котрий не відкинув молитву мою, і не одвернув милосерде своє від мене.

67

1 Проводиреві хора; при струнах; псальма, пісня. Нехай милує нас Бог і благословить, нехай засьвітить лице його над нами!

2 Щоб пізнати на землі дорогу твою, між усіма народами твоє спасенне.

- 3 Нехай славлять народи тебе, Боже! Нехай прославляють тебе всі народи!
4 Нехай радуються і веселяться племена; ти бо будеш правотою судити народи, і роди на землі — ти поведеш їх.
5 Нехай славлять народи тебе, Боже, нехай прославляють тебе всі народи!
6 Земля дає плоди свої; Бог, наш Бог, благословити ме нас.
7 Бог буде благословити нас, і ціла земля від краю до краю буде благовіти перед ним.

68

- 1 Проводиреві хора: Давидова псальма, пісня. Нехай встане Бог! Щоб розсипались вороги його, і розбіглись перед ним ненавидники його!
2 Як дим щезає, нехай вони так щезнуть; як віск топиться від огню, нехай так погинути грішники від лиця Божого.
3 А праведники нехай звеселяться, нехай возрадуються перед лицем Божим, і торжествують в радості.
4 Співайте Богу, величайте ім'я його! Зробіть дорогу тому, хто проходить крізь пустині — Господь ім'я його — і радуйтеся перед ним!
5 Батько сиротам і суддя вдовам Бог у св'ятому домі своїм.
6 Одиноким дає Бог жити вкупі в одній домівці, закованих виводить на волю до щастя; ворохобникам же дає місце в пустині.
7 Боже! Як йшов ти поперед твого народу, як переходив пустиню,
8 Тремтіла земля — і небеса клянули перед Богом — сам Синай перед Богом, Богом Ізраїля.
9 Дав линути животворному дощеві, о Боже; ти кріпив наслідде твоє, коли воно томилось.
10 Племя твоє осіло там; в доброті твоїй, Боже, приготавляв ти для бідного.
11 Господь прорік слово, і було вістовниць велика сила.
12 Царі з військами втікали, вони втікали, а хто обняв домівку, паював здобич.
13 Коли ви й впокоїтесь по вівчарнях, то маєте бути, як крила голубки, сріблом покриті, котрих піре золотом сяє.
14 Як Всемогущий розсипав царів на землі, побіліла, як сніг, на Цальмоні.
15 Гора Базанська, гора Божа, щоглами багата гора Базанська.
16 Чого ви, гори-бескиди, споглядаєте зазидно на гору, котру взяв Бог на домівку для себе? Господь жити ме там по віки.
17 Колесниця Божа двічі десять тисяч, тисячі і знов тисячі; Господь між ними — Господь живущий у св'ятині Синая.
18 Вийшов еси на гору, ти забрав в неволю бранців; прийняв дари для людей, і навіть для противних твоїй волі, щоб Господь Бог мав оселю.
19 Благословен Господь! День в день щедрить нам Бог нашого спасення.
20 Бог наш, Бог спасення, і в руках Господа Бога збавлення від смерті.
21 Річ певня, що Бог розтрощить голову ворога свого, косматий лоб того, хто закастенив в гріхах своїх.
22 Господь сказав: Приверну їх із Базан-гори, приверну з безодні моря,
23 Щоб ти полоскав ноги твої в крові, а для язиків собак твоїх була з ворогів частина їх.
24 І бачили вони твій похід, Боже, похід мого Бога, мого царя, у св'ятиню.
25 Поперед йшли люде, що співали; за ними ті; що на струнах вигравали, кругом їх дівчата тимпанами брязчали.
26 На зборах прославляйте Бога, Господа, ви потомки Ізраїля!
27 Ось вони, Бенямин, наймолодший, їх владики; князі Юдині, їх полки, князі Завулонові, князі Нефталимові.

28 Звелів наперед Бог силу твою. Укріпи, Боже, те, що дав єси нам!
29 Ради храму твого в Єрусалимі царі принесуть дари тобі.
30 Вгамуй зв'яра-дикуна, стадо бугаїв з ялівками народів: кожний з них підбиває людей брилою срібла. Розсип народи, що війни бажають!
31 Прийдуть можні з Єгипту; Етиопія скоро простягне руки свої до Бога.
32 Царства земні! Сьпівайте Богу, прославляйте Господа,
33 Котрий сидить на небесах, небесах одвічних; ось він гремить голосом своїм, голосом сильним.
34 Воздайте славу Богові! Величчє його над Ізраїлем і потуга його над хмарами.
35 Дивен Бог в сьвятині своїй, Бог Ізраїля; він дає народові силу й потугу. Благословен Бог!

69

1 Проводиреві хора: На Шошанїм. Давидова. Спаси мене, Боже, бо повідь займає душу мою!
2 Загруз я в глибокому болоті і нема в йому дна; попав на глибину, і бистрінь заливає мене.
3 Я знемігся від поклику, гортань моя висохла; втомились очі мої, визируючи Бога мого.
4 Більше ненавидящих мене безвинно, як волосся на голові в мене; потужні мої губителі, що без причини ворогують на мене; чого я не загарбав, те мусів я дати.
5 Ти, Боже знаєш мій нерозум, і провини мої не закриті перед тобою.
6 Не дай же через мене осоромитись тим, що вповають на тебе, Господи, Боже сил небесних! Не дай осоромитись через мене тим, що шукають тебе, Боже Ізраїля!
7 Бо за тебе терплю зневагу, і сором покрив лице моє!
8 Чужим став я братам моїм, і чужинцем синам матері моєї.
9 Бо ревність для дому твого ізсушила мене, і зневага тих, що тебе зневажають, впала на мене.
10 Коли я плакав і душа віддалась посту, то й те було мені в наругу.
11 Надів я волосінницю, і стався їм приповідкою.
12 Сидячі у воротах мають помовку про мене; складають пісні на підпитуку.
13 Я ж, Господи, — молитва моя до тебе, в час благоволення твого. Боже, по великості милосердя твого вислухай мене, по правді спасення твого!
14 Витягни мене з болота, не дай мені потонути! Дай мені вирятуватись від ненавидників моїх, і з глибині вод.
15 Бистрінь водяна нехай не затопить мене, і глибинь не проковтне мене, й яма роззявлена нехай не затулить челюстей своїх.
16 Вислухай мене, Господи, велика бо твоя милість; поглянь на мене по великості милосердя твого.
17 І не одвертай лиця твого від слуги твого, я бо в тісноті; вислухай мене скоро!
18 Приблизися до душі моєї, вирятуй її; спаси її задля ворогів моїх!
19 Ти знаєш мою наругу, і зневагу мою, і сором мій; всі гнобителі мої перед тобою.
20 Від наруги серце мов розбилось, я став вельми нужденний; ждав я милосердя, не дождався, і потішителів, та не знайшов нікого.
21 До страви моєї вкинули вони жовч, а прагнущого оцтом мене напували.
22 Стіл їх нехай буде сіттю перед ними, і що на благо людям, нехай на петлю їм обернеться.

23 Нехай в очах їм почорніє, щоб не бачили сьвіта, і литки їх нехай їм завсїди трясуться.

24 Висип на них ярость твою, і поломя гніву твого нехай обгорне їх!

25 Спустошення нехай спаде на оселю їх; в наметах їх щоб не осталось ні одного живого!

26 Вони бо знущуються над тим, кого ти покарав, втішаються болями ранених твоїх.

27 Полічи їм неправду їх до неправди, і не дай їм увійти в правду твою.

28 Нехай вичеркнуться з книги живих, і не будуть записані вкупі з праведними!

29 Я ж бідний і горе мені; спасення твоє, Боже, нехай вислобонить мене!

30 Буду прославляти імя Боже піснями, величати його хвалою.

31 Буде се любійше Господеві над бики, над теля рогате з розколеними ратицями.

32 Побачать впокорені, вони звеселяться; ви, що шукаєте Бога, нехай оживе серце ваше!

33 Господь бо слухає бідних, і не одвертаєсь від попавших в неволю.

34 Да восхвалять його небеса і земля, моря і все, що там живе-кишить.

35 Бог бо спасе Сиона, і збудує городи Юдейські; і мати муть там оселю і займаницину.

36 І потомство слуг його мати ме наслідде; і хто любить імя його, жити ме там.

70

1 Проводиреві хора; Давидова, на спомин. Поспіши, Боже, спаси мене, Господи, прийди на поміч мені!

2 Нехай осоромляться і повстидаються всі, що на життє моє чигають! Нехай назад кинуться і осоромляться ті, що втішаються з мого нещастя!

3 Нехай повернутися назад, в нагороду за свій сором, ті, що кажуть: Ого! Ого!

4 Нехай радуються і веселяться в тобі всі, що шукають тебе! А ті, що люблять спасення твоє, нехай кажуть: Бог великий!

5 Я ж мізерний і бідний; Боже, поспіши до мене! Ти моя поміч і моє спасення; Господи, не загайся!

71

1 На тебе, Господи, вповаю, нехай не повстидаюсь по віки.

2 По справедливості твоїй вислобони мене і спаси мене! Прихили до мене уху твоє і спаси мене!

3 Будь мені скеля на домівку, де б мені мож було завсїди ходити! Ти звелів спасти мене, ти бо еси моя скеля і моя твердиня.

4 Боже мій, спаси мене з рук беззаконника, з рук неправедника і гнобителя!

5 Ти бо еси моя надія, Господи Боже! Моє вповання від молодого віку мого.

6 Почавши від лона матернього, я на тебе покладався; від внутра матернього ти стережеш мене; тебе в піснях моїх все прославляю.

7 Многим людям чудовищем я здавався; але ти сильна моя зашита.

8 Usta мої повні хвали твоєї, слави твоєї цілий день.

9 Не відкинь мене у старості; коли знеможу силою, не опусти мене!

10 Мої бо вороги змовляються на мене, і ті, що чигають на мене, нараджуються.

11 І вони кажуть: Бог опустив його; гоніть за ним, і зловіть його, нема бо йому спасителя.

12 Боже, будь не далеко від мене, поспіши мені на поміч!

13 Нехай осоромляться, нехай щезнуть ті, що проти душі моєї встали! Нехай покрие сором і безчесте тих, що нещастя для мене бажають!

14 Я ж буду все на тебе вповати, і хвалу твою ширити.

15 Уста мої будуть звіщати справедливість твою, цілий день твоє спасенне; я бо не знаю їм ліку.

16 Буду ступати силою Господа Бога, буду згадувати твою справедливість, твою тільки.

17 Боже! Ти вчив мене з малку; і досі я проповідував чудеса твої.

18 І до старості, до пізної старості, не опусти мене, Боже, поки не возвішу рамя твоє будущому роду; всім, що прийдуть, потугу твою!

19 І твоя справедливість, Боже, надто велика, ти Боже, що вчинив еси діла великі, хто рівня тобі?

20 Ти, що дав нам зазнати богацько біди і лиха, ти знов даєш нам життє, і добуваєш нас із пропастей землі.

21 Побільши потугу мою, обернись і потіши мене.

22 І я буду на псалтирі прославляти тебе, правду твою, мій Боже! Буду псальмувати при гуслях тобі, Сьвятий Ізраїля!

23 Радуються уста мої, сьпіваючи псалми тобі, і душа моя, котру ти збавив еси;

24 І язик мій звіщати ме всякий день справедливість твою; ти бо допустив сором і встид на тих, що лиха мені бажали.

72

1 Про Соломона. Боже! Суд твій дай цареві, і справедливість синові царя.

2 Нехай судить народ твій по справедливості, і бідних твоїх по правді.

3 Гори і підгір'я давати муть блага людям, як буде справедливість.

4 Нехай він судить правду пригнобленим людям; нехай спасає дітей бідолашного, а гнобителя нехай він розтопче.

5 Будуть боятись тебе з роду в рід, як довго сонця і місяця стане.

6 Він зійде, як дощ на скошену луку, як злива, наповоаюча землю.

7 В день його зацвितе праведник, і буде достаток спокою, аж поки місяця не стане.

8 І буде він царювати від моря до моря, і від ріки аж по краї землі.

9 Перед ним схиляться жителі пустині, і вороги його будуть цілувати землю;

10 Царі Тарзийські, і з островів, принесуть дарунки, заплатять данину царі Шevi і Севи.

11 Перед ним поклоняться всі царі, йому служити муть всі народи.

12 Він бо спасе бідного, що о поміч кличе, і пригнобленого, що жадного помічника не має.

13 Він змилосердуєсь над мізерним і бідним, і спасе душі бідних.

14 Від гнету і насилля вибавить їх душі, і кров їх буде дорога перед його очима.

15 І буде він жити, і давати муть йому золото із Шevi; і будуть завсїди за його молитись, і що дня його благословити.

16 Будуть достатки збіжа на землі, на гірських верховинах; як Ливанські ліси, так зашумить колос; і зацвितуть люде в городах, як зілля на землі.

17 Імя його вічне; доки сонця стане, буде імя його; в йому будуть один одного благословити: всі народи будуть прославляти його.

18 Благословен Господь Бог, Бог Ізраїля, що творить чудеса сам один тільки!

19 І благословенне імя його по вікі! І наповниться ціла земля славою його! Амінь, нехай так буде, Амінь!

20 Конець молитвам Давида, сина Ессейового.

73

- 1 Псальма Асафова. Що за благий Бог для Ізраїля, для чистих серцем!
2 А я — мало що ноги мої не зійшли з дороги; мало що не поховзлись стопи мої.
3 Бо я завидував бутним людям, бачивши щасливу долю беззаконних.
4 Вони бо не знають горя до самої смерті, і тіло їх добре згодоване.
5 Не зазнають нужди людської, і не бідують, як люде.
6 Тому бута — намисто їх, а насильства — одежа їх.
7 Од жиру викотило їм очі, серце їх переповнене забагами.
8 Кепкують і злобно говорять про тісноту; з висока вони гордують.
9 Підносять уста свої до неба, а язиком проходять землю.
10 Тому збігаються сюди люде його, і дають їм води достатком.
11 А вони кажуть: Чи знає Бог? Чи є знатте у Всевишнього?
12 Ось там беззаконники, а нема в них журби ніякої; здобувають собі багатства.
13 Даремне дбав я про чистоту серця, вмивав руки мої в невинності,
14 Що дня приймаючи гірку муку, і що ранку мою кару.
15 Коли б я сказав: буду ж і я так говорити, то я б спроневірився родові синів твоїх.
16 І став я думати-гадати, щоб ті речі збагнути; трудна була се для мене праця.
17 Аж увійшов я в сьвятиню Божу, і там зрозумів я долю їх.
18 На ховзьких місцях ставиш їх, провалюєш їх в погибіль.
19 Як притьмом знищені вони! Конець їм; пропали вони від страшного лютування.
20 Як сновида пробудившийся, так ти, Господи, вставши, будеш зневажати образ їх.
21 Як серце моє кипіло, і в середині пекло мене,
22 То стуманів я і не знав нічого; став я скотом перед тобою.
23 Та при тобі я zostався: ти взяв мене за праву руку.
24 Радюю твоєю будеш мене вести, і приймеш мене в славу.
25 Кого маю в небі? І крім тебе нема для мене втіхи на землі.
26 Як зотліє тіло моє і серце моє, то скеля серця мого й доля моя — Бог по віки.
27 Бо ось, погинуть всі, що віддалились від тебе; ти нищиш усіх, що, спроневірившись, відхиляються від тебе.
28 Мені ж благо приблизитись до Бога; я покладаю надію на Господа Бога, щоб проповідувати всі діла твої.

74

- 1 Наука Асафова. Для чого відкинув еси нас, Боже, на віки, палає гнів твій на стадо пасовиска твого?
2 Спогадай твою громаду, що зєднав її оддавна, — ізбавив, як твоє насліддє, тую гору Сион, на котрій ти осівся!
3 Зверни стопи твої до недавньої руїни! Все у сьвятині зруйнував ворог.
4 Рикають вороги твої серед зборів твоїх; поставили знаки свої як знамена.
5 Вони, як той, що сокирою замахнув в гушавині ліса,
6 І тепер вони топором і молотами розбивають різьбу його.
7 З пожаром пустили сьвятиню твою, осквернили дім імені твого.

⁸Сказали в серці своїм: Нуте, винищимо їх до ноги! — Пустили з димом всі Божі собори на землі.

⁹Знамен наших ми не бачимо: нема більш пророка, й нема між нами, хто б знав, доки так буде.

¹⁰Доки, Боже, буде ругатись гнобитель? Чи вічно буде ворог зневажати імя твоє?

¹¹Чому здержуєш руку твою і правицю твою? Із лона твого допусти кінець!

¹²Бог царь мій з поконвіку, що дає спасення на землі.

¹³Ти розділив море силою твоєю, розбив голови змій морських.

¹⁴Ти потрошив голову левіатана, дав його на поживу людям в пустині.

¹⁵Ти вітворив жерела і потоки; ти висушив прудисті ріки.

¹⁶І день твій і ніч твоя; ти сотворив світло і сонце.

¹⁷Ти утвердив всі грязиці землі; ти постановив літо і зиму.

¹⁸Спогадай се: ворог поругав Господа, а народ безумний зневажив імя твоє.

¹⁹Не попусти звійрючі душу горлиці твоєї, не забудь на віки громаду нужденних твоїх.

²⁰Спогадай завіт! Бо темні закутки землі наповнились домівками насильства.

²¹Нехай не вернеться з соромом пригноблений! Нужденний і бідний нехай возхвалять імя твоє.

²²Встань, Боже, суди справу твою! Спогадай щоденне ругання беззаконного!

²³Не забудь крику ворогів твоїх! Буянне тих, що проти тебе встали, не має кінця.

75

¹Проводиреві хора: „Не запропасти“; псальма Асафова, пісня. Славимо тебе, Боже, прославляємо; і близько імя твоє, чудеса твої про се звіщають.

²Як виберу годину, судити му по правді.

³Розступилась земля і хто живе на ній; я утвердив стовпи її.

⁴Я сказав до бутних: Покиньте буту, — до беззаконних, — не підносять рога!

⁵Не підносять високо рога, не говорять, витягнувши безсоромно шию!

⁶Тому, що не зі сходу, ні з заходу, і не з полудня прийде возвишенне.

⁷Бог бо суддя; того принизить, а того високо поставить.

⁸Бо в руці Господа чаша, вона піниться від вина, повна вина заправленого, і він наливає з неї; гущу його мусять вихлептати всі беззаконники землі.

⁹А я звіщати му по віки; буду співати псальми Богові Якова.

¹⁰І позбиваю всі роги беззаконних; вознесуться роги праведних.

76

¹Проводиреві хора; при струнах; псальма Асафова, пісня. Відомий Бог в Юдеї, велике імя його в Ізраїлі,

²І в Салемі оселя його, а дім його на Сионі.

³Там переломив він блискавки-стріли лука, щит, меч і війну.

⁴Ти величній, ти сияєш краще над хижі гори.

⁵Одважні серцем здобичею стали; обняв їх сон; і ніхто із сміяків не знайшов рук своїх.

⁶Від погрому твого, Боже Якова, напав твердий сон коня і колесницю.

⁷Ти страшений, і хто устоїть перед тобою, як гнів твій запалає.

⁸Ти дав почути суд твій з неба; земля, злякавшись, заніміла,

⁹Як Бог встав на суд, щоб спасти всіх покірних на землі.

¹⁰Бо гнів людський прославить тебе; останком гніву підперешся.

11 Робіть і сповняйте обітницї Господеві, Богу вашому; нехай принесуть дари свої страшенному всі, що кругом него.

12 Він відбере духа князям, він страшений для царів землі.

77

1 Проводиреві хора: під Едутун; псальма Асафова. Голос мій до Бога, я буду взивати; мій голос до Бога, і він вислухає мене.

2 В день тісноти моєї шукав я Господа; простирав в ночі руки мої без устанку; душа моя марно шукала одради.

3 Спогадав я Господа, і застогнав: став я думати, і знемігся духом.

4 Ти держав повійки очей моїх; я стреповився і відняло мені мову.

5 Спогадав я дні давні, літа віків минувших.

6 Згадав в ночі пісні мої; думав-гадав я в серці моїм, і дух мій допитувався:

7 Чи по віки відкине Господь, і не явить більше ласки своєї?

8 Хиба на завсіді кінець доброти його? Скіньчилися слова з роду в рід?

9 Чи забув Бог милосердуватись? Хиба він зачинив в гніві милосерде своє?

10 Тоді сказав я: Нездужаю. Згадаю про літа правиці Всевишнього,

11 Про діла Господа; про чудеса днедавні згадаю;

12 Буду думати-гадати про всі діла твої, розмишляти о діяннях твоїх.

13 Боже! Дорога твоя у сьвятині; хто такий Бог великий, як ти, Боже?

14 Ти Бог той, що чудеса творить, ти явив між народами силу твою.

15 Ізбавив народ твій раням твоїм, синів Якова й Йосифа.

16 Тебе побачили води, Боже, води побачили тебе і — злякались; безодні здригнулись.

17 Линуло з хмар водою; од тучі роздався голос, і стріли твої миготіли.

18 З вихром розносився голос грому твого, блискавки осьвічували круг земний; земля задрожала і задудніла.

19 Через море веде дорога твоя й стежки твої, через великі води, і тропи твої невідомі.

20 Ти провадив народ твій як стадо, рукою Мойсея і Аарона.

78

1 Наука Асафа. Слухай, народе мій, науки моєї! Прихиліть ухо ваше до слів уст моїх!

2 Вітворю уста до приповіді, розкажу загадки з перед віків давних;

3 Про котрих ми чули і знаємо, і що їх розказували нам батьки наші.

4 Не втаїмо перед синами їх, будучим родам, звіщаючи хвалу Господа, і його потугу, і чудеса, котрі він сотворив.

5 Він бо поставив сьвідчення своє в Якові, і положив закон в Ізраїлі, заповідаючи батькам нашим, щоб синам своїм переказали.

6 Щоб знав їх рід будучий, сини, що народитись мають, щоб і вони встали і синам своїм розказали,

7 Щоб на Бога вповали, і про діла Божі не забували, і заповіді його сповняли,

8 І не були, як батьки їх, рід непокірний і ворохобливий, рід, що не статкував серцем, котрого дух не був вірний Богу.

9 Сини Ефремові, оружні сагайдачні, кинулись назад в день бою.

10 Не сповнили завіту Божого, і не схотіли ходити в законі його.

11 Забули діла його і чудеса його, котрі явив їм.

12 Він сотворив чудеса перед батьками їх, в землі Египецькій, на полі Зоан.

13 Він розділив море, і дав їм перейти, звелівши водам загатою, як ті вали, стояти.

14 І провадив їх в день під хмарею, і цілу ніч при сьвітлі огня.

15 Пробивав скелю в пустині, і щедро, як з глибині, напував їх.

16 Велів потокам із скелі плисти, і воді річками збігати.

17 Вони ж не покидали проти його грішити, і Всевишнього в пустині гнівити.

18 І скушали Бога в серцях своїх, просячи поживи для похоті своєї.

19 І говорили вони проти Бога, кажучи: Чи може Бог приготувити стіл у пустині?

20 Бач, скелю пробив він, і бризнула вода, і заклекотіли потоки; чи зможе він дати хліба? Або чи дасть мяса народові своєму?

21 Тим то, як почув Господь, розгніївся і поломя запалало проти синів Якова, і гнів піднявся проти Ізраїля.

22 Бо не вірили вони Богові, і не вповали на спасення його.

23 А все ж таки повелів він в горі хмарам, і відчинив двері небесні,

24 І велівши, щоб падала манна на поживу їм, дав їм хліба небесного.

25 Хлібом сильних живився чоловік, страви післяв їм подостатком.

26 Післяв від сходу вітра з неба, і силою своєю пригнав вітра з полудня.

27 І велів, щоб падало мясо між них, як порошня, і птаство піряте, як пісок морський,

28 І велів падати серед табору їх, кругом домівок їх.

29 І їли до сита дуже, і доставив їм, чого забаглося.

30 Та ще не одвернулись від забіганок своїх, ще була страва їх в губах їх,

31 Як піднявся гнів Бога на них, і став він губити зміж сильних їх, і повалив вибраних Ізраїлевих.

32 Та ще й тоді вони грішити не переставали, і в чудеса його не вірували.

33 І дав їм коротати дні свої в марноті, і літа свої в страху.

34 Коли вбивав їх, то шукали його і наvertsались, і благали Бога пильно.

35 І спогадали вони, що Бог скеля їх, і Бог всевишній — спаситель їх.

36 І притворялись перед ним устами своїми, і брехали язиком своїм.

37 Серце бо їх не статкувало перед ним, завіту його вірно вони не сповняли.

38 Але він змилосердився, він простив неправоту, і не запропастив їх; і часто одвертав гнів свій, не дав попусту ярості своїй.

39 І спогадав, що вони тіло, вітер, що проходить, і не вертає.

40 Скільки то разів сердили вони його в пустині, приводили в степах до смутку.

41 І знов, скушаючи Бога, завдали жалю сьвятому Ізраїля.

42 Не спогадали вони руки його, дня того, як вислобонив їх від гнобителя.

43 Як явив знаки свої в Єгипті і чудеса свої на полях Зоан:

44 Він перемінив у кров ріки їх, так що не змогли пити води текучої.

45 Допустив на них собачі мухи, щоб кусали їх, і жаби, щоб губили їх.

46 Плоди їх віддав гусеницям, і працю їх сарані.

47 Виногради їх побив градом, а садовину-морву ожеледдю.

48 І віддав скотину їх градові, а отарі їх блискавкам.

49 Післяв на них жар гніву свого, лютість і ярість і горе, юрбу ангелів нещастя.

50 Дав попуст гніву своєму, не зберіг душі їх від смерті, і життя їх віддав чумі.

51 І побив всіх первороднів в Єгипті, первенців сили у Хамових шатрах.

52 І велів народові своєму, як вівці, пускатись в дорогу, і вів їх, як стадо, в пустині.

53 І провадив їх безпечно, нічого було їм боятись; а ворогів їх море покрило.

54 І привів їх до границі сьвятині своєї, до гори тої, котру здобула правиця його.

55 І порозганяв народи перед ними, жеребом розпаював наслідде, і поселив у шатрах їх покоління Ізраїлеві.

56 Але вони скушали і сердили Бога всевишнього, і свідчень його не додержували.

57 Відступили і спроневірились, як батьки їх, вивернулись, як лук зрадливий.

58 Розсердили його горбищами своїми, образами своїми вразили його.

59 Бог почув і розлютився, і зовсім відкинув Ізраїля.

60 І покинув домівку Силомську, намет, що між людьми поставив його.

61 І віддав в неволю силу свою, і славу свою в руки напасників.

62 І віддав під меч нарід свій, і розлютився на наслідде своє.

63 Огонь пожер молодців їх, а дівчатам їх не співали весільних;

64 Сьвященники їх полягли під мечем, а вдовицям їх ніколи було заплакати.

65 Тоді пробудився Господь, мов би спячий, як лицарь, що вином покріпившись, гукає.

66 І побив ворогів своїх на стрімголов, завдав їм вічний сором.

67 І погордував шатром Йосифа, і не вибрав покоління Ефремового;

68 Тільки вибрав Юдин рід, гору Сион, що полюбив її.

69 І збудував він сьвятиню, як гора високу, як земля, що на віки утвердив її.

70 І вибрав Давида, слугу свого, і взяв його від отар овечих;

71 Із за кормлящих овець покликав його, пасти Якова, свій народ, і Ізраїля, наслідде своє.

72 І він пас їх в чистоті серця свого, і розумними руками провадив їх.

79

1 Псальма Асафова. Боже, погани увійшли в наслідде твоє, осквернили сьвятий храм твій, обернули Єрусалим в руїну.

2 Трупом слуг твоїх птаство небесне годували, тіло праведних твоїх зьвірам земним кидали.

3 Як воду, кров їх кругом Єрусалима розливали, і не було кому ховати їх.

4 Ми стали посьміховиском для сусідів наших, наругою і соромом для всіх, що кругом нас осілись.

5 Доки, Господи, буде гнів твій тревати, і серце твоє поломям палати?

6 Вилий гнів твій на народи, що тебе не знають, і на царства, що не призивають імені твого!

7 Вони бо зажерли Якова, і зруйнували домівку його.

8 Не памятай нам несправедливості давні! Пошли нам скоро на зустріч милосерде твоє, ми бо дуже нужденні стали!

9 Поможи нам, Боже, спасителю наш, для слави імені твого; і спаси нас і прости нам гріхи наші задля імені твого!

10 Чому мали б казати народи: Де Бог їх? Нехай народи перед очима нашими дізнають помсту за кров слуг твоїх пролиту!

11 Нехай дійде до тебе стогнанне невольника! По великості рамени твого сохрани дітей смерті!

12 І верни в семеро у серце сусідам нашим наругу їх, котрою зневажали тебе, Господи!

13 Ми ж, люде твої і стадо твого пасовиска, будем вічно прославляти тебе, звіщати хвалу твою з роду в рід.

80

¹ Проводиреві хора: На Шошанїм; свідчення Асафове, псальма. Пастирю Ізраїля, послухай! Ти, що ведеш Йосифа, як стадо, що сидиш між херувимами, явись у сяєві!

² Перед Ефремом і Бенямином, і Манассією збуди силу твою і прийди на спасення наше!

³ Боже, верни нас назад, засияй лицем твоїм і ми спасемся.

⁴ Господи, Боже сил небесних, доки буде палати гнів твій проти благання народу твого!

⁵ Ти годував їх гірким хлібом і мірницею поїв їх сльозами.

⁶ Ти віддав нас сусідам нашим на ворогування їх, і вороги наші ругаються між собою над нами.

⁷ Боже сил небесних, засияй лицем твоїм, і ми спасемся!

⁸ Ти приніс виноградину з Єгипту, прогнав народи і посадив її.

⁹ Ти зробив місце кругом неї, і запустила вона коріння, і заняла країну.

¹⁰ Гори покрились тінню її, а віття її було, як у кедрів Божих.

¹¹ Простерла китиці свої аж понад море, а парости свої аж до ріки.

¹² Чому розвалив еси мури її, так що всі обривають її, чия веде сюди дорога.

¹³ Підриває її лісовий вепер, і спасає луговий зьвір.

¹⁴ Боже сил небесних, обернися ж! Глянь з неба і подивися, і завитай у виноградник,

¹⁵ І сохрани пароста, котрого посадила правиця твоя й виростила, котрого ти укріпив для себе.

¹⁶ Спалено його вогнем, зрубано його; погибли вони від докору лица твого.

¹⁷ Рука твоя нехай буде над чоловіком правиці твоєї, над сином людським, котрого ти укріпив для себе.

¹⁸ І не відступимо від тебе; оживи нас, і будемо взивати імя твоє.

¹⁹ Господи, Боже сил небесних, верни нас назад! Засияй лицем твоїм, і спасемся!

81

¹ Проводиреві хора: На Гіттейських гусях. Асафова. Торжествуйте перед Богом, нашою твердиною! Торжествуйте перед Богом Якова!

² Засьпівайте псальму, вдарте у тимпани, заграйте на гусях милозвучних і купі на псалтирі.

³ Гукніть трубою, як новий місяць настане, під повню його, в день празника нашого!

⁴ Бо такий закон для Ізраїля, і така заповідь Бога Якового.

⁵ Постановив се як свідчення для Йосифа, коли він йшов проти землі Єгипту, де я чув мову і не зрозумів її.

⁶ Я скинув тягар з плечий його, руки його визволились від коша.

⁷ В біді кликав ти мене, і я вислобонив тебе; я озвався до тебе із громової хмари; я пробував тебе над водами Мериви.

⁸ Слухай, народе мій, і я дам свідчення тобі; Ізраїлю, ох коли б ти послухав мене!

⁹ Нехай не буде в тебе чужого Бога, і щоб ти не кланявся перед чужоземнім богом.

¹⁰ Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з землі Єгипту; відчини уста твої, і я наповню їх.

¹¹ Та народ мій не послухав голосу мого, і не покоровся мені Ізраїль.

¹² І я покинув їх на волю запеклого серця їх. Нехай ходять собі своїм робом.

¹³ Ой, коли б то народ мій та послухав мене, коли б Ізраїль, було, ходив дорогами моїми!

¹⁴ Скоро покорив би я ворогів їх, і проти гнобителів їх обернув би руку мою.

¹⁵ Ненавидники Господа покорили б ся йому, піддобручись, а будучність була б їх на віки.

¹⁶ І хлібом пшеничним кормив би їх, і медом із скелі ситив би тебе.

82

¹ Псальма Асафова. Бог стоїть серед громади Божої, серед суддів судить він:

² Доки будете судити не по правді, будете дивитись на лице беззаконних?

³ Признайте правду бідному і сиротині; оправдайте нужденного і вбогого.

⁴ Визволяйте бідолашного і нужденного, спасайте його з руки беззаконних!

⁵ Не знають нічого, не розуміють нічого; у темі блукають вони: всі основи землі хитаються.

⁶ Сказав я: Ви божі, і всі ви сини Всевишнього!

⁷ Тільки ж, як той чоловік, помрете ви, як кожний князь, упадете.

⁸ Встань, Боже! Суди землю, ти бо маєш право судити всі народи.

83

¹ Пісня, псальма Асафова. Боже! Не мовчи; не німуй, озвися, Боже!

² Бо ось, вороги твої розбуялись, і ненавидники твої підносять голову.

³ Зрадливо змовляються проти народа твого, і наряджуються проти тих, що бережеш їх.

⁴ Кажуть: Ходім, знищемо їх, щоб не були вже народом, щоб ніхто не згадував більше імя Ізраїля!

⁵ Вони бо радили раду однодушно, зробили змову проти тебе.

⁶ Намети Едомові і Ізмаїлії, Моаб і Агаряне,

⁷ Геваль і Аммон, і Амалик, Филістії з людьми Тирськими;

⁸ Тай Асур пристав до них; стали рамям синам Лота.

⁹ Зроби їм те, що Мидіяніям, що Сісері, що Явиму коло потоку Кисона,

¹⁰ Котрі, знищені коло Ендора, гноєм для землі стали.

¹¹ Зроби з ними, з їх можними, як з Горобом, і з Зебом, і як з Зебаком і з Зальмуном, з усіма князями їх,

¹² Котрі сказали: позаймаймо домівки Божі!

¹³ Боже мій, зроби їх, як порох у вихрі, як термітте перед вітром!

¹⁴ Як огонь ліси пожирає, і як поломя гори запалює,

¹⁵ Так ти гони їх вихром твоїм і бурею-хуртовиною, злякавши, змети їх!

¹⁶ Сповни лице їх соромом, щоб шукали імені твого, Господи!

¹⁷ Щоб осоромились і злякались на віки, і зо встидом погинули.

¹⁸ Тай щоб знали, що ти, котрого імя Господь, один еси найвисший над цілою землею.

84

¹ Проводиреві хора: На Гиттейських; для синів Корея, псальма. Що за любі домівки твої, Господи сил небесних!

² Бажає і лине душа моя до двора Господнього; серце моє і тіло моє радісно звивають до Бога живого.

³ Навіть горобець знайшов собі домівку, і ластівка гніздо своє, де кладуть писклять своїх, а я жертвеники твої, Господи сил небесних, мій царю і мій Боже!

⁴ Щасливий, хто жиє в домі твоїм! По віки будуть тебе хвалити!

⁵ Щасливий чоловік, котрого сила в тобі, у кого в серці дорога до тебе!

⁶ Йдучи долиною плачу, переминають її в місця водисті: весняний дощ покриває її благословенням.

⁷ Що раз набирають сили; кожний з них явиться перед Богом в Сионі.

⁸ Господи, Боже сил небесних, вислухай молитву мою, почуй, Боже Якова!

⁹ Ти, щите наш; поглянь, Боже, і подивися на лице помазанника твого!

¹⁰ Один бо день у твоєму дворі лучший над тисяч де-небудь; волю лучше у порога стояти в домі Бога мого, як жити у шатрах беззаконних.

¹¹ Бо Господь Бог — сонце й щит; Господь дасть ласку і славу, та й не уйме добра тим, що живуть в чистоті.

¹² Господи сил небесних! Щасливий чоловік, що вповає на тебе!

85

¹ Проводиреві хора: для синів Корея; псальма. Господи, ти явив благоволення землі твоїй, вернув з неволі синів Якова;

² Ти простив несправедливість народу твого, покрити всі гріхи їх.

³ Ти спинив цілу лютість твою, одвернув жар гніву твого.

⁴ Поверни нас, Боже, спасителю наш, і зроби кінець гніву твому проти нас!

⁵ Чи вічно будеш гніватись на нас? Чи продовжиш гнів твій з роду в рід?

⁶ Чи не відживиш нас, щоб зрадувався в тобі народ твій?

⁷ Дай нам, Господи, побачити ласку твою, і пошли нам спасення твоє!

⁸ Послухаю, що Господь Бог скаже; обявить бо він мир народові своєму і вгодникам своїм, щоб тільки вони не вернулись до нерозуму свого!

⁹ Справді, близьке спасення його для тих, що бояться його, щоб слава його була на землі нашої.

¹⁰ Стрінулись ласка і правда; справедливість і мир поцілувались.

¹¹ Зійде правда на землі, а справедливість буде дивитись з неба.

¹² І пішли Господь добро, і земля наша видасть плід свій.

¹³ Буде йти справедливість поперед него, і ставити стопи його на праву дорогу.

86

¹ Молитва Давидова. Приклони, Господи, ухо твоє, вислухай мене! Бо я нужденний і вбогий.

² Сохрани душу мою, бо я богомільний. Спаси, Боже мій, слугу твого, що вповає на тебе!

³ Помилуй мене, Господи! Бо кличу до тебе цілий день.

⁴ Звесели душу слуги твого! Бо до тебе, Господи, підношу душу мою.

⁵ Ти бо, Господи, благий і лагідний, і дуже милосердний для всіх, хто призиває тебе.

⁶ Приклони, Господи, ухо до молитви моєї, і почуй голос благання мого!

⁷ В день туги моєї покличу тебе, ти бо вислухаєш мене.

⁸ Нема між богами такого, як ти, Господи, і ніщо не рівняється ділам твоїм.

⁹ Всі народи, що сотворив їх, приймуть і поклоняться перед тобою, Господи, і будуть імя твоє прославляти.

¹⁰ Ти бо великий єси і чудеса твориш, ти єси Бог, сам один.

¹¹ Покажи мені, Господи, дорогу твою; буду ходити в правді твоїй; прихили серце моє до страху імені твого.

¹² Восхваляю тебе, Господи, Боже мій, цілим серцем моїм, і прославляю імя твоє по віки.

¹³ Велика бо милість твоя надо мною, ти вибавив душу мою з підземної пропасті.

14 Боже, бутні піднялись на мене, і голота розбишак чигає на життя моє, й не вважають вони на тебе.

15 Ти ж, Господи, еси Бог, милосердний і благий, повільний до гніву, і великий милостю і правдою!

16 Озирнись на мене, і змилуйся надо мною! Дай слугі твому силу твою, і спаси сина служки твоєї.

17 Яви знамя милості твоєї, щоб ненавидники мої осоромились, бачивши, що ти, Господи, допоміг мені і потішив мене.

87

1 Для синів Корея; псальма, до співу. Оселя його на святих горах.

2 Любить Господь брами Сиона більше, як всі домівки Якова.

3 Преславні речі говорено про тебе, місто Боже.

4 Згадаю про Єгипет і Вавилон перед тими, що знають мене; дивись, Филистия і Тир вкупі з Етіопією скажуть: той родився там.

5 А про Сиона скажуть: Той і той родився там; і Всевишній, він утвердить його.

6 Господь напише в переписі народів: Той родився там.

7 Тому співують і веселяться тобою всі жерела життя мого!

88

1 Пісня, псальма, для синів Корея; проводиреві хора, під Махалят Леанот; на науку; від Емана Езрагітського. Господи, Боже мій спасителю! В день і в ночі благаю тебе.

2 Нехай дійде до тебе молитва моя! Приклони ухо твоє до мого благання!

3 Бо душа моя сита від муки, і життя моє близько коло пропасті підземної.

4 Залічено мене до тих, що йти мають в домовину; я став як чоловік, що сили не має;

5 Моє місце між мерцями, я наче ті вбиті, що лежать в домовині, про котрих ти не згадуєш більше, і котрі далеко від руки твоєї.

6 Ти кинув мене в глибоку яму, в тьму, в безодню.

7 Гнів твій лежить тягарем на мені, всіма філями твоїми ти звалив мене.

8 Ти віддалив знайомих моїх від мене, зробив мене огидою для них; я в неволі і не можу вийти з неї.

9 Очі мої знемоглись від горя; до тебе, Господи, кликав я що дня, до тебе простирав руки мої.

10 Хиба на мерцях сотвориш чудо? Хиба померші встануть і прославлять тебе?

11 Хиба звіщати муть милість твою в могилі, в місці зотління вірність твою?

12 Хиба пізнають в темряві чудеса твої і справедливість твою в землі забуття?

13 Я ж, Господи, благаю тебе, і вранці зустрічає тебе молитва моя.

14 Чого, Господи, покидаєш душу мою, одвертаєш лице твоє від мене?

15 Почавши з малку, горюю я й занепадаю; переносючи страшні допусти твої, вже здеревенів я.

16 Поломя гніву твого пронеслось надо мною, страшні допусти твої знищили мене.

17 Обгортали мене, як води, цілий день, всі вони обступили мене.

18 Віддалив еси від мене друга й товариша; моїх знайомих. — Темрява.

89

1 На науку; від Етана Езрагітського. Про милості Господа буду співати по віки, з роду в рід устами моїми звіщати вірність твою.

2 Я бо сказав собі, що на віки основана милість, і на небесах утвердиш вірність твою.

3 Зробив я завіт з вибраньцем моїм; я клявся перед Давидом, слугою моїм:

4 На віки забезпечу насінне твоє, і на всі роди престіл твій збудую.

5 І небеса прославлять чудеса твої, Господи, і вірність твою в зборі сьвятих.

6 Кого бо над облаками рівняти з Господом? Хто між синами потужних рівня Господеві?

7 Бог вельми страшний в громаді сьвятих, і страшний над усіма, що кругом його.

8 Господи, Боже сил небесних, хто потужний, як ти, Господи? І вірність твоя кругом тебе.

9 Ти правиш над бурханнем моря; підіймуться філі його, — ти втихомиряєш їх.

10 Ти розтоптав Єгипет, як вбитого; сильним рамям твоїм розсипав ворогів твоїх.

11 Твої небеса і земля твоя; земного круга і всю повню його ти основав єси.

12 Північ і полудень — ти сотворив їх; Табор і Гермон торжествують задля імені твого.

13 Рамя твоє потужне, рука твоя сильна, висока правиця твоя.

14 Справедливість і суд — підвалини твого престолу; милість і правда йдуть перед лицем твоїм.

15 Щасливий нарід, що розуміє голос твій торжествуючий! Господи, при сьвітлі лица твого вони ходити будуть.

16 Твоїм імям радуються цілий день, і справедливістю твоєю будуть возвисшені.

17 Ти бо єси окраса сили їх, і благоволенням твоїм піднесеться ріг наш;

18 Бо Господь щит наш, і сьвятий Ізраїля царь наш.

19 Тоді говорив ти у видінню про твого праведника і сказав: Положив я поміч на потужного, я вивисив вибранця з народу.

20 Знайшов Давида, слугу мого, сьвятим миром моїм помазав його.

21 З ним буде кріпко рука моя, і рамя моє дасть йому силу.

22 Не подужає його ворог, і син несправедливості не буде гнобити його;

23 Я розітру перед очима його напасників, і поражу ненависників його.

24 А моя вірність і моя милість буде з ним, і моїм імям буде возвисшений ріг його.

25 Положу руку його на море, а правицю його на ріки.

26 Він буде звати мене: Ти єси батько мій, Бог мій і скеля спасення мого!

27 І зроблю його первородним, найвисшим над царями землі.

28 По віки сохраню милість мою до него, і заповіт мій з ним не зміниться.

29 І посаджу насінне його на віки, і престіл його, як дні небесні.

30 Коли сини покинуть закон мій, і не будуть ходити в присудах моїх,

31 Коли осквернять установи мої, і заповіді мої не будуть хоронити,

32 То жезлом покараю переступи їх, і ударами несправедливості їх,

33 Але милості моєї, не одійму від його, і не кину вірності моєї.

34 Не зневажу заповіту мого і не зміню, що вийшло з уст моїх.

35 Один раз поклявся я сьвятостю моею: Не злукавлю перед Давидом!

36 Насінне його буде по віки, і престіл його, як сонце передо мною;

37 Як місяць, так буде він стояти вічно, а сьвідок на облаках вірний.

38 Тепер же ти відкинув і відрікся, розгнівився вельми на помазанця твого;

39 Ти відкинув заповіт слуги твого, зневажив до землі корону його.

40 Розвалив усі мурі його, обернув в руїну оружжі його замки.

41 Рабують його всі, котрих дорога сюди попаде; сьміховиском стався сусідам своїм.

42 Ти підніс правицю напасників його; обрадував всіх ворогів його.

43 Гострого меча його ти на бік одводив, і не дав йому подужати в бою.

44 Ти знищив славу його, і повалив на землю престіл його.

45 Ти убавив йому віку молодого, соромом окрив його.

46 Доки, Господи, будеш все ховатись, буде огнем палати ярість твоя?

47 Згадай що до мене, яке життя моє! Хиба на суєту мізерну сотворив ти всіх дітей людських?

48 Котрий чоловік живе і не побачить смерті, визволить душу свою від сирії землі?

49 Господи, де твої давні милості, про які ти вірністю перед Давидом клявся?

50 Згадай, Господи, наругу слуг твоїх, що ношу в серці моїм від усіх тих багато народів;

51 Від ворогів твоїх, Господи, що соромили сліди помазанця твого. Благословен Господь по віки! Амінь, нехай так буде, амінь!

90

1 Молитва Мойсея, чоловіка Божого. Господи, ти був пристанню нашою з роду в рід.

2 Перше, чим гори постали, і ти сотворив землю і весь сьвіт, од віку до віку ти єси, Боже.

3 Ти вертаєш людей у зотління і кажеш: Вернітьесь, діти людські!

4 Бо тисяча літ перед очима твоїми, мов день вчорашній, що минув, і як одна сторожа в ночі.

5 Змітаєш їх геть; вони — як сон вранці, як трава, що прозябає.

6 Вранці цвите і зеленіє, у вечір вяне і сохне.

7 Ми бо нидіємо від гніву твого, від ярості твоєї ми тремтимо.

8 Ти поставив перед собою несправедливості наші, тайни наші перед світлом лиця твого.

9 Всі бо дні наші никнуть од ярості твоєї, літа наші минають, як одна думка.

10 Днів віку нашого на всього сімдесять літ, а як при силі, вісімдесять літ, а слава їх — то труди і біда; час бо скоро минає, і ми зникаєм.

11 Хто знає силу гніву твого, і ярість твою по мірі страху твого?

12 Навчи нас, як дні наші лічити, щоб придбати розумне серце!

13 Зглянься, Господи! Доки? І змилосердися над слугами твоїми!

14 Насити нас вранці милостю твоєю, і будем радуватись і веселитись по всі дні наші!

15 Звесели нас по мірі днів, в котрих понижив нас, по мірі літ, в котрих ми горя зазнали.

16 Яви діла твої слугам твоїм, а величє твоє над синами їх!

17 І благоволеннє Господа Бога нашого нехай буде над нами! І діло рук наших утверди для нас. Боже утверди діло рук наших!

91

1 Хто під покровом Всевишнього, той буде в тїні Всемогучого.

2 Я кажу до Господа: Ти моя пристань і твердиня, мій Бог, на його вповати буду.

3 Він бо спасе тебе від сіла птахоловця і від чуми погибельної.

4 І закрий тебе покровом своїм, ти знайдеш притулок під крилами його; щитом і тарчею буде правда його.

- 5 Не злякаєшся перед страхом серед ночі, перед стрілою, що в день летить.
6 Перед чумою, що в темряві ходить, перед заразою, що в день нівечить.
7 Тисяча впаде коло тебе, і десять тисячей правобіч від тебе, — тебе ж не займе.
8 Тільки будеш позирати очима твоїми і помсту над беззаконними бачити.
9 Ти бо Господа всевишнього, мою пристань, взяв собі за оселю.
10 Так, не постигне тебе жадне нещасте, і жадне лихо не приблизиться до шатра твого:
11 Бо він ангелам своїм звелить над тобою, берегти тебе на всіх дорогах твоїх.
12 На руках понесуть тебе, щоб нога твоя не спотикнулась о камінь.
13 На левів і зміїв будеш наступати, левчуків і гадюк ти розтопчеш.
14 Він любить мене, за те збавлю його; поставлю його на місці певному, він бо знає імя моє.
15 Покличе мене, і озвуся, буду коло него в тісноті; вислобоню його і прославлю.
16 Довгий вік йому дарую і дам побачити спасення моє.

92

- 1 Псалма, пісня; на день суботній. Благо є, прославляти Господа, і співати псалми імені твому, Всевишній!
2 Вранці звіщати милість твою, і вірність твою поночах,
3 При десятиструнній і при псалтирі, при гуслях з піснями.
4 Ти бо звеселив мене, Господи, творивом твоїм; ділами рук твоїх я возраднуюся.
5 Як великі творива твої, Господи! Глибокі вельми задуми твої.
6 Безумний чоловік не збагне того, а дурень не зрозуміє.
7 Коли беззаконники, як билина, буйно ростуть і всі процвітають, що безчесте творять, то се на те, щоб знищені були на віки.
8 А ти, Господи, величній по віки!
9 Глянь бо, вороги твої, Господи, глянь бо, твої вороги погинуть; підуть у розсип всі, що творять беззаконня.
10 А рога мого піднесеш як в однорожця; свіжим елеєм намастиш мене.
11 І очі мої бачити муть втіху над ворогами моїми, слухи мої почують втіху свою над злочинниками, що проти мене встали.
12 Праведний, як пальмове дерево, розпустить гіллі своє, як кедр Ливанський рости ме вгору.
13 Посаджені в Господньому домі процвітати муть у дворах Бога нашого.
14 Ще в пізній старості будуть плодовиті, ядерні й зелені,
15 Щоб звістити, що Господь правий. Він скеля моя, і нема неправди в нему.

93

- 1 Господь царює, одягнувся величчєм; зодягнувся Господь; він силою підперезався, і земний круг стоїть твердо, не захитається.
2 Престіл твій стоїть кріпко з давних давен, од віку еси, Боже.
3 Водні пруди підняли, Господи, пруди водні підняли свій голос, водні пруди заревіли бурханням.
4 Господь на висоті потужніший, як шум вод великих, як дикі філі моря.
5 Свідчення твої вельми певні; дому твому, Господи, личить святість на віки.

94

- 1 Боже, помсти, Господи Боже, помсти, явись в сяєві твому!

- ² Піднесись, судде землі, заплати розгордіяшам!
- ³ Доки будуть беззаконники, Господи, доки беззаконники будуть веселитись?
- ⁴ Будуть безсоромне верзяканне говорити, будуть вихвалюватись всі, що беззаконне творять?
- ⁵ Господи, нарід твій вони топчуть, і гноблять наслідде твоє.
- ⁶ Вбивають удовиць і захожого, і сиріт вони мордують,
- ⁷ І кажуть: Не побачить Господь, і не спостереже Бог Якова!
- ⁸ Одумайтесь, нерозумні люде! І ви, безумні, — коли проясниться розум ваш?
- ⁹ Хто дав слух вам, той хіба не почує? Хто утворив око, той би не мав бачити?
- ¹⁰ Хто карає народи, чи вже ж той не карати ме? Він, що навчає розуму чоловіка?
- ¹¹ Бог знає думки чоловіка, що вони марні.
- ¹² Щасливий чоловік, котрого ти, Господи, караєш, і закону твого навчаєш,
- ¹³ Щоб дізнав супокою перед злиднями, поки викопається беззаконному яма!
- ¹⁴ Бо Господь не кине свого народу, і не оставить свого насліддя;
- ¹⁵ Бо до справедливості повернеться суд, і всі щирі серцем підуть слідом за ним.
- ¹⁶ Хто встане за мене проти злочинників? Хто поступиться за мене проти тих, що творять беззаконне?
- ¹⁷ Як би не Господь став до помочі мені, — не багацько забракло, то в мовчанню зупинила б ся душа моя.
- ¹⁸ Коли я сказав: Нога моя хитається, то милість твоя, Господи, піддержала мене.
- ¹⁹ Як було важко мені на серці від натовпу думок моїх, твоя потіха роскошою сповняла душу мою.
- ²⁰ Чи може з тобою з'єднатись престіл погибелі, що з нещастя робить закон?
- ²¹ Збігаються до купи проти душі праведного, і безвинну кров засуджують.
- ²² Та Господь високий мій замок, і Бог мій скеля притулку мого.
- ²³ І нещастє їх він одверне на них, і злобою їх він погубить їх; знищить їх Господь, Бог наш.

95

- ¹ Прийдіте, в радості засьпіваймо Господеві, з покликом звеселімося перед скелею спасення нашого!
- ² Підем на зустріч йому з хвалою, явимо радість перед ним у псальмах!
- ³ Бо Господь Бог великий, і великий царь над всіма богами.
- ⁴ В руці його всі глибині землі, його ж і гори високі.
- ⁵ І море його, він сотворив його; й сушу руки його сотворили.
- ⁶ Прийдіте, поклонімся йому богомільно, приклонім коліна наші перед Господом, що сотворив нас!
- ⁷ Бо він Бог наш, а ми нарід пасовиска його, і стадо руки його. Ой, коли б ви сьогодні, як почувте голос його,
- ⁸ Та не стали тверді серцями, як в Мериві, як у день Масси в пустині!
- ⁹ Як батьки ваші спокушали, пробували мене, хоч твориво мое бачили.
- ¹⁰ Сорок років був рід той огидою для мене, і я сказав: вони нарід, що блукає серцем, і не пізнали вони доріг моїх,
- ¹¹ Так що я поклявся в гніві моїм, що не ввійти їм в упокій мій!

96

- 1 Засьпівайте Господеві пісню нову, сьпівайте Господеві, вся земля!
2 Сьпівайте Господеві, прославляйте ім'я його, звіщайте з дня на день спасення його!
3 Ясуйте між народами славу його, між усіма родами — чудеса його.
4 Бо Господь великий і вельми достойний слави, він страшний над всіма богами.
5 Всі бо боги народів ніщо, Господь же сотворив небеса.
6 Величче і краса перед лицем його, сила і слава в сьвятині його.
7 Воздайте Господеві, ви покоління народів, воздайте Господеві славу і силу!
8 Воздайте Господеві славу імені його, принесіть дари на жертву, ввійшовши в двори його.
9 Поклоніться Господеві в пишній сьвятині його. Сповнись страхом перед ним, ціла земле!
10 Звіщайте між народами: Господь царює! І круг земний стоїть твердо, не похитається; він судить народи у правоті.
11 Да звеселиться небо і возрадується земля! Да заграє море і повня його!
12 Да возрадуються поля і все, що росте на них! Тоді звеселиться перед Господом всяка лісна деревина.
13 Бо йде, він бо йде судити землю: Він буде судити круг земний в справедливості, і народи у вірності своїй.

97

- 1 Господь царює. Да радується земля, да звеселиться велика сила островів!
2 Хмара і темрява кругом його; справедливість і суд — підвалини престолу його.
3 Огонь йде поперед його, і палить кругом ворогів його.
4 Блискавки його освічують круг земний: побачила земля і затремтіла.
5 Гори, як віск, топляться перед Господом, цілої землі владикою.
6 Небеса звіщають справедливість його, і всі народи бачили славу його.
7 Осоромляться всі, що перед ідолами кланяються, славляться нікчемностями; всі ангели, поклоніться йому.
8 Почув і зрадів Сион, і звеселились дочки Юдині задля судів твоїх, Господи.
9 Ти бо, Господи, еси найвисший над цілою землею; ти вельми вознісся над всі боги.
10 Ви, що любите Господа, ненавидьте зло! Він хоронить душі людей побожних; з рук беззаконних визволяє їх.
11 Сьвітло сиплеться на праведника, а радість на щирих серцем.
12 Радуйтеся, праведні, в Господі, і прославляйте сьвяте ім'я його.

98

- 1 Засьпівайте Господеві пісню нову! Він бо сотворив чудеса; правиця його і сьвяте рамя його дали перемогу йому.
2 Господь об'явив спасення своє, перед очима народів відкрив справедливість свою.
3 Згадав про милість свою і про свою вірність для дому Ізраїля; всі кінці землі побачили спасення Бога нашого.
4 В радості сьпівайте Господеві, вся земля! У захваті пісні похвальні засьпівайте!
5 Принесіть похвальні пісні Господеві при гуслях, присьпівуючи при гуслях голосами.
6 Трубами кованими і голосом рога засурміть перед царем Господом!

⁷ Нехай заграє море і повня його, круг землі і що живе на ній!

⁸ Нехай ріки в долоні плещуть, гори разом торжествують перед Господом!

⁹ Він судити ме землю по справедливості, і по правоті — народи.

99

¹ Господь царює; нехай обійме страх народи; престіл його на херувимах: нехай земля трясеться.

² Великий Господь на Сионі, і високий над усіма народами.

³ Нехай славлять імя його; велике, страшне — сьвяте воно!

⁴ І силу царя, що любить правосудде! Ти утверджуєш правоту, ти судиш право і справедливість в Якова.

⁵ Вознесіть Господа, Бога нашого, і поклоніться у підніжя ніг його! Сьвятий він!

⁶ Мойсей і Аарон між сьвященниками його, і Самуїл між тими, що призивають імя його; вони возвали до Господа, і він дав їм відповідь.

⁷ В облачному стовпі промовляв до них; вони держали свідчення і заповіт його, що дав їм.

⁸ Господи, Боже наш, ти озвався до них! Ти був для них Богом, що прощає і мстительом за лихі діла їх.

⁹ Вознесіте Господа, Бога нашого, і поклоніться на сьвятий горі його! Бо сьвятий Господь, Бог наш.

100

¹ Похвальна Псальма. Воскликніть Господеві, ціла земля!

² Служіть Господеві з радістю! Прийдіть перед лице його з піснями!

³ Знайте, що він Господь Бог! Він, не ми, сотворив нас, — нарід його й отару паші його.

⁴ Ввійдьте у ворота його з хвалою, у двори його з піснями похвальними! Хваліть його, прославляйте імя його!

⁵ Благий бо Господь; милість його вічна і вірність його з роду в рід.

101

¹ Псальма Давидова. Про милість і правосудде засьпіваю; похвальні піснї засьпіваю тобі, Господи.

² Буду розумно ходити правою дорогою; коли завитаєш до мене? В домі моїм буду в чистоті серця мого жити.

³ Не поставлю перед очі мої нічого нечестивого; діла відступників ненавижду; не приліпляться до мене.

⁴ Серце нечестиве нехай обминає мене, злого не хочу знати.

⁵ Хто тайно обмовляє ближнього свого, того б я знищив; хто має горде око і пиху в серці, не стерплю того.

⁶ Мої очі на вірних землі, щоб були коло мене. Хто ходить правою дорогою, той нехай служить мені.

⁷ Не буде в моїй хаті жити, хто творить підступ; хто брехню говорить, не сьміє стояти перед очима моїми.

⁸ Кожного ранку нищити му всіх беззаконних землі, щоб вигубити з города Господнього всіх, що ділають беззаконне.

102

¹ Молитва нужденного, що, униваючи серцем, виливає жаль свій перед Господом. Господи, почуй молитву мою, і прийми жаль мій!

² Не ховай лица твого в день тісноти моєї; прихили ухо до мене; в день, коли призиваю тебе, не гайся, вислухай мене.

- 3 Бо дні мої, як дим, улітають, і кості мої, як у жарі, тліють.
4 Як билина, серце моє обгоріло та ізсохло, вже забув я хліб мій їсти.
5 Від голосу мого стогнання пристали кості мої до тіла.
6 Я, мов пеликан в пустині, мов сова на руїнах.
7 Не сплю і став, як одинока пташина на криші.
8 Цілий день кепкують з мене вороги мої; кленуться мною ті, що проти мене лютують.
9 Попіл став для мене хлібом, а напиток мій з сльозами мішаю,
10 Задля гніву твого і ярості твоєї; ти бо підняв мене, і кинув мене.
11 Дні мої, як тїнь зникають, і як трава я сохну.
12 Ти ж, Господи, будеш по віки, і пам'ять твоя з роду в рід.
13 Ти встанеш, змилосердишся над Сионом; час бо вже, помилувати їх, прийшов бо визначений час.
14 Твої бо слуги полюбили каміння його, і жаль їм розвалин його.
15 І побояться народи імені Господа, і слави твоєї всі царі землі.
16 Коли Господь відбудує, явиться в славі своїй.
17 Він прихилиться до молитви понижених, і молитвою їх не погордує.
18 Буде се написано для будучих потомків; і нарід наново сотворений буде Господа хвалити.
19 Він бо глянув з висоти святини своєї, Господь споглянув з неба на землю,
20 Щоб почути стогнання невільника, щоб розкувати дітей смерті.
21 Щоб звіщали імя його на Сионі і хвалу його в Єрусалимі,
22 Коли разом зберуться народи і царства, щоб Господеві служити.
23 Він змучив в дорозі силу мою; вкоротив дні мої.
24 Я сказав: Боже мій, не возьми мене в половині днів моїх! Від роду до роду літа твої!
25 З нащадку світа ти утвердив землю, і небеса — твориво рук твоїх.
26 Вони перейдуть, ти ж останешся, вони всі, як одежа, зостаріються; як шати переміниш їх, і вони переміняться.
27 Ти ж все той самий, і літам твоїм нема кінця.
28 Сини слугів твоїх будуть жити, і насіння їх не загине перед тобою.

103

- 1 Псальма Давидова. Благослови, душе моя, Господа, і все всередині моєї — сьвяте імя його!
2 Прославляй, душе моя, Господа, і не забудь усі добродійства його!
3 Він прощає всі несправедливості твої, сціляє всі недуги твої;
4 Він вибавляє тебе із могили, вінчає тебе ласкою і милосердем;
5 Твою старість добром ситить, молодість твою, як у орла, відновляє.
6 Господь творить справедливість і суд усім поневоленим.
7 Він показав дороги свої Мойсейові, а діла сином Ізраїлевим.
8 Господь милосердний і благий, до гніву повільний, а добротою великий.
9 Не буде вічно карати і по віки памятати.
10 Не по гріхам нашим дав нам, ані по несправедливості нашій відплатив нам.
11 Бо як високо небо над землею, така велика милість його над тими, що бояться його.
12 Як далеко схід від заходу, так віддалив від нас переступи наші.
13 Як батько милосердується над дітьми, так милосердується Господь над тими, що бояться його.
14 Він бо знає постать нашу, памятає, що ми з пороку взяли.

- 15 Чоловік, — як трава дні його, як квітка в полі, так він цвіте, відцвітає;
16 Понесеться вітер над нею, і вже не стало її, і не знайти більш місця її.
17 Милість Господа од віку до віку над тими, що бояться його, і справедливість його над дітьми дітей їх,
18 Над тими, що заповіт його хоронять, і про заповіді його памятають, щоб сповняти їх.
19 Господь утвердив престіл свій на небесах, і над усім володіє царство його.
20 Благословіть Господа, ви ангели його, силою потужні, сповнителі слова його, покірні голосові слова його!
21 Благословіть Господа, всі сили його небесні, ви слуги його, сповнителі його благоволення!
22 Благословіть Господа, всі творива його, по всіх місцях володіння його!
Благослови Господа, душе моя!

104

- 1 Благослови Господа, душе моя! Господи, Боже мій, дивно ти великий, ти зодягнувся величчєм і красою;
2 Ти світлом, як шатою, покрився, розіпняв небеса, як плахту наметну;
3 Поставив двори свої над водами, обертаєш хмари на колесницю для себе, ти несешся на крилах вітру;
4 Ангели твої в тебе послами, слуги твої — огонь пожираючий.
5 Він утвердив землю на підвалинах її; вона не захитається по віки;
6 Безоднями покрив її, як одежою, води стояли понад горами.
7 Перед грозою твоєю погнались, перед голосом грому твого помчались далеко.
8 Гори піднялися, долини спустились до місця, котре призначив для них.
9 Визначив їм гряницю, і не перейдуть її; не вернуться назад, покрити землю.
10 Із жерел посилаєш у долини потоки: шумлять вони проміж горами;
11 Напувають всю звіріну з поля; дикі ослята гасять смагу свою;
12 Над ними кублиться небесне птаство, між віттем голос їх роздається.
13 Ти напуваєш гори з висоти твоєї; земля насичується плодом творива твого.
14 Ти кажеш рости траві для скота і зеленіні на вжиток людям: щоб хліба достачити із землі,
15 І вино, щоб веселило серце чоловіка; щоб міг оливою лице намастити, і щоб хліб покріпив серце чоловіка.
16 Насичаються дерева Божі, кедри Ливанські, що посадив їх,
17 На них гніздиться птаство; на кипарисах бузько знайшов собі домівку.
18 Високі гори для козлів диких, скелі — сховиско лисицям.
19 Він сотворив місяць, щоб часи значити; сонце знає, коли заходити.
20 Ти розкинеш темряву, і ніч настала; тоді ворушиться вся звіріна лісна;
21 Молоді леви ричать за здобичею, і щоб жадати поживи для себе від Бога.
22 Зійде сонце, вони вертають назад і в своїх норах лягають.
23 Чоловік виходить до свого діла, і до своєї праці аж до вечора.
24 Як багато, Господи, творива твого! Все премудростю сотворив єси, земля повна багатства твого.
25 Те море, велике і на всі сторони широче: там ворушиться безліч звірину, малої і великої.
26 Там судна дорогу верстають, за ними кит, котрого сотворив єси, щоб там побивався.
27 Всі вони тебе дожидають, щоб їжу їх у свій час дав їм.

28 Ти даєш їм, вони збирають; ти відчиниєш руку твою, вони добром насичаються.

29 Ти одвертаєш лице твоє, вони лякаються; возьмеш духи їх, вони, визівнувши, у порох повертаються.

30 Пішлеш твого духа, будуть сотворені, та й оновиш лице землі.

31 Слава Господня буде по віки, Господь буде радіти творивом своїм;

32 Він погляне на землю, і вона тремтить; доторкнеться гір, і вони димують.

33 Сьпівати му Господеві, поки життя мого, сьпівати му псальми Богові мому, як довго життя стане.

34 Нехай буде любя йому думка моя, і звеселюся в Господі.

35 Нехай счезнуть грішники із землі, і беззаконних нехай не буде. Благослови, душе моя, Господа! Аллилуя*!

105

1 Прославляйте Господа, призывайте ім'я його, звіщайте між народами діла його!

2 Сьпівайте йому, похвальні пісні сьпівайте йому, про всі чудесні творива його думайте-гадайте!

3 Хвалітьс'я іменем його сьвятим! Нехай радується серце тих, що шукають Господа!

4 Шукайте Господа і силу його, шукайте пильно лице його!

5 Згадайте чудеса його, що творив їх, чудесні знамена й присуди уст його!

6 Ти, сім'я Авраама, слуги його, ви сини Якова, вибрані його!

7 Він, Господь, Бог наш; суди його по всій землі.

8 Вічно памятає він заповіт свій, те слово, що заповів для тисяча родів.

9 Свій заповіт з Авраамом і свою клятву, котрою перед Ізааком клявся;

10 І поставив її законом Якову, вічним заповітом Ізраїлеві,

11 Глаголючи: Дам тобі землю Канаанську, як пай насліддя вашого;

12 Як була їх ще мала горстка, дуже мала, а між ними чужі,

13 І як вони від народу до народу переходили, з одного царства до другого люду.

14 Він не допустив нікому робити їм кривду, і карав за них царів:

15 Не доторкайтесь моїх помазаників, і не творіть злого пророкам моїм!

16 І призвав він голод на тую землю; поломив всяке хлібне стебло.

17 Післав перед ними чоловіка, проданого, як невільника, Йосифа.

18 Кайданами сковали його ноги; життє його було в желізних путах,

19 Аж поки сповнилось слово його; слово Господнє явило чистоту його.

20 Післав царь, і випустив його владика народів, і вислобонив його;

21 Поставив його господарем над своїм домом, і правительом над усім маєтком своїм.

22 Щоб князів його здержував, як знає; і старших його розуму навчав.

23 Прийшов Ізраїль до Єгипту, і Яков осівся в землі Хама.

24 І розмножив дуже Бог людей своїх, і зробив їх сильнішими над їх гнобителями.

25 Допустив же серцю їх ненавидіти нарід його, видумувати напасті проти слуг його.

26 Післав він Мойсея, слугу свого, Аарона, що вибрав собі його.

27 Вони творили між ними знамена його і чудеса в землі Хамовій:

28 Наслав темряву і стало темно, і не противились слову його.

29 Перемінив воду на кров, і поморив всю рибу їх.

* 104:35 По єврейськи: Галлелу Яг — хваліть Господа! „Яг” замість „Єгова - Господь.

30 Закишло в країні від жаб, у дворах царських.
31 Сказав він, і роями взялись песячі мухи і комарі у всіх грязицях їх.
32 Наслав на них град замість дощу, огонь палящий на землю їх;
33 Побив виноград і фігове дерево, і полобив деревину в країні їх.
34 Сказав, і прийшла сарана і гусениця, тьма тьмою.
35 І пожерли все, що було зелене в країні їх, і плоди на полі їх пожерли.
36 І повбивав всякий перворід в країні їх, первенців всієї сили їх.
37 Випровадив їх з сріблом та золотом, і не було недужого між поколіннями їх.
38 Зрадів Єгипет, як вони вийшли; бо обняв їх страх перед ними.
39 Він простер хмару, як покривало, й огонь, щоб ніч освітити.
40 Забажали, і перепелиць післав їм, і хлібом з неба ситив їх.
41 Розколов скелю і ринула вода, й клекотіла рікою по спеченій землі.
42 Бо згадав съвяте слово своє до Авраама, слуги свого;
43 І випровадив нарід свій з radoщами, з торжеством вибраних своїх.
44 І дав їм землі народів, і забрали в займи труд людей.
45 Щоб заповіді його сповняли й закони його хоронили. Аллилуя!

106

1 Хваліте Господа! Прославляйте Господа, він бо благий, бо милість його по віки!
2 Хто виповість великі діла Божі, звістить всю хвалу його?
3 Щасливий, хто за правосуддє дбає, і всякого часу творить справедливість!
4 Спогадай мене, Господи, з благоволенням до народу твого! Завитай в мене з спасенням твоїм!
5 Щоб побачити щасну долю вибраних твоїх, звеселитись radoщами народу твого, хвалитись насліддєм твоїм.
6 Ми согрішили, як і батьки наші, жили не по правді, творили беззаконне.
7 Батьки наші в Єгипті не зрозуміли чудес твоїх, не памятали про багатство милосердя твого, і були впертими коло моря, коло Червоного моря.
8 Але він спас їх задля імя свого, щоб явити потугу свою.
9 І кликнув він на Червоне море, й висохло; і велів їм переходити безодні, як степи.
10 І вислобонив їх з руки ненависника, і визволив їх з руки ворога.
11 Води покрили гнобителів їх, ні один з них не остався.
12 Тоді повірили вони словам його, засьпівали хвалу йому.
13 Та скоро забули діла його, не чекали на присуд його.
14 Забаглось їм ласощів в пустині, і стали скушати Бога в пустині.
15 Тоді дав їм, чого бажали, але післав знуренне душам їх.
16 І позавидували вони в таборі Мойсейові, і Ааронові, съвятому в Господа.
17 Розступилась земля, і проковтнула Датана, і покрила ватагу Авирама.
18 І бухнув огонь під ватагою, і поломя пожерло беззаконних.
19 Вони зробили тельця коло Гореба-гори, і поклонялись перед литим творищем.
20 І заміняли славу свою за подобу бика, що травою годується.
21 Вони забули Бога, спасителя свого, що сотворив велике діло в Єгипті,
22 Чудеса в країні Хама, страшне діло на Червоному морі.
23 Тоді сказав він, що запропастив би їх, якби Мойсей, вибраний його, не стояв перед ним над проваллю, щоб відхилити ярість його від погибелі.
24 Потім відріклися землі благословенної, не повірили слову його;
25 Нарікали в шатрах своїх, на голос Господа не зважали.

26 Тоді, піднявши руку свою, поклявся, що трупом положить їх в пустині,
27 І повалить потомство їх під ярмо народів і розсипле їх по землях.
28 Пристали вони до Баал-Пегора, й їли жертви мертвих ідолів.
29 Прогнівили Бога ділами своїми; і спала на них кара.
30 Тоді Пинегас, зробивши суд, умилосердив Бога, і кара минула.
31 І полічено йому се за справедливість з роду в рід аж по віки.
32 Ще прогнівили Бога над водами Мериви; і задля них дізнав Мойсей лиха.
33 Бо так допекли серцю його, що нерозважно говорив устами.
34 Вони не знищили народів, про котрих говорив їм Господь;
35 Але помішались з народами, і навчились звичаїв їх.
36 Почали служити божищам їх, котрі для них сіткою стались.
37 Синів своїх і дочок своїх в жертву бісам приносили;
38 Проливали кров невинну, кров синів своїх і дочок своїх, що жертвували
їх божищам Канаанським; і осквернилась земля від крові.
39 І опоганили себе ділами своїми, і творили блуд починками своїми.
40 Тоді запалав гнів Господа на нарід його, і з'огиділо йому наслідде його;
41 Віддав їх в руки народам, і їх ненавидники панували над ними.
42 Вороги їх гнобили їх, і вони були поневолені під рукою їх.
43 Часто спасав він їх; вони ж гнівили його радою своєю, і падали за
несправедливість свою.
44 Але він зглянув на їх неволю, як почув моленне їх;
45 І згадав він заповіт свій з ними, і жаль йому стало по великості милосердя
його.
46 І дав їм знайти милосерде в усіх, що в полон їх забрали.
47 Спаси нас, Господи Боже наш, і збери нас до купи зпоміж народів, щоб
могли прославляти съвяте ім'я твоє, і хвалитись славою тоєю. Благословен
Господь, Бог Ізраїля, по віки! І нехай скаже весь нарід: Амінь! Аллилуя!

107

1 Хваліте Господа! Він бо благий, бо милість його по віки.
2 Да скажуть вибавлені від Господа, котрих він вислобонив з руки ворога,
3 І котрих до купи зібрав з країв, зі сходу і заходу, з півночі і від моря.
4 Вони блукали в пустині, по степових шляхах, не знайшли місця собі на
оселю.
5 Терплючи голод і смагу, вони томились душею.
6 Тоді зивали до Господа в тісноті своїй, і він визволяв їх з біди їх.
7 І він проводив їх правою дорогою, щоб прийти до людяного міста.
8 Да славлять Господа за милість його, і чудеса його над синами людськими!
9 Він бо наситив душу прагнущу, й голодуючу душу сповнив добром.
10 Седіли вони в темі і в тінї смерті, сковані нуждою і желізом,
11 Бувши впертими проти слова Божого і зневажаючи волю Всевишнього,
12 Тому смирив він серце їх бідною; вони падали, і не було помочі для них.
13 Тоді Господа вони благали у своїй тісноті, і він спасав їх з біди їх.
14 Вивів їх з темноти і з тінї смертної, і розбив їх кайдани.
15 Нехай прославляють Господа за милість його і за чудеса його над синами
людськими!
16 Він бо розломив брами мідянні, і сокрушив засуви желізні.
17 Безумні — за свої переступні дороги і за свої несправедливості караються.
18 Душа їх одвертається від їжи, і вони приближились до воріт смертних.
19 Тоді благають Господа в своїй тісноті, і він визволяє їх з біди їх.
20 Посилає слово своє і вертає їм здоровле, і спасає їх від домовини їх.

21 Нехай прославляють Господа за милість його і за чудеса його над синами людськими!

22 Нехай принесуть жертву хвали, і піснями прославлять діла його!

23 Ті, що в суднах пускаються на море, на водах великих мають торгове діло,

24 Вони бачать діла Господні і чудесні творива його в глибині;

25 Рече він, і буйний вітер знявся, що високо підносить філі.

26 Кидає ними під небо, провалює їх в безодню, в біді душа їх мліє.

27 Мотаються, хилляються, як чоловік п'яний, поникла вся мудрість їх.

28 Тоді до Господа вони у своїй тісноті взивають, і він виводить їх з біди їх.

29 Він перемяє хуртовину на тишину, і філі втихомирились.

30 І вони радіють, що стає тихо, і до бажаної пристані він їх приводить.

31 Нехай прославляють Господа за милість його і за чудеса його для синів людських,

32 І возносять його в зборі людей, і в раді старших хвалять його!

33 Він обертає ріки в пустиню, і жерела водні в суходіл,

34 Плодовиту землю — в соляний степ, за злобу живущих там.

35 Він обертає й пустиню в озера водисті, і суходіл в жерела водні;

36 І поселяє там голодних, і закладають оселю.

37 Засівають поля, насаджують виноградники, котрі видають овочі і плоди.

38 Він благословить їх, і вони вельми розмножуються; і скота дає їм не мало.

39 Часами стає їх менше, і вони хилляються від неволі, горя і нещастя.

40 Він кидає сором на князів, і велить їм блукати в безлюдді і в безвідді;

41 Бідного він з нужди видвигає, і роди його, як стадо, розмножує.

42 Щирі серцем побачать се і звеселяться, і всяка несправедливість заціпить уста свої.

43 Хто мудрий, той замітить ті речі, і нехай зрозуміють милості Господні.

108

1 Пісня, псальма Давидова. Утвердилось серце моє, Боже! Засьпіваю, похвальні пісні засьпіваю; та й душа моя.

2 Пробудися, псалтире і гуслі! Збудимо ранню зорю.

3 Буду прославляти тебе, Господи, між народами, і сьпівати тобі між племенами;

4 Бо милість твоя понад небеса велика, і правда твоя під облаки.

5 Будь возвисшений, Боже, над небеса, і слава твоя нехай буде по всій землі!

6 Щоб спаслися твої любі, рятуй правицею твоєю, і вислухай нас!

7 Бог сказав в святині своїй: Заторжествую, розділю Сіхему, і долину Суккот розміряю.

8 Мій Галад, мій Манас, і Єфрем — голови моєї твердині, Юда скептро моє.

9 Моаб чаша моя вмивальня; на Едому кину сандали мої. Филистійська земле, ликуй передо мною!

10 Хто проведе мене до города утвердженого, хто проведе мене аж до Едома?

11 Хиба не ти, Боже, що відкинув нас, хиба не вийдеш, Боже, з нашими військами?

12 Пішли нам поміч в тісноті! Марна надія на людську заштиту.

13 З Богом докажемо силу; і він розтопче гнобителів наших.

109

1 Проводиреві; псальма Давидова. Боже, хвало моя, не мовчи!

² Бо губи грішника і губи зрадливі проти мене відчинились; брехливими язиками говорять проти мене.

³ Ненависними словами мене обступили, і безвинно напали на мене.

⁴ За любов мою ворогують на мене; а я все молюся.

⁵ А вони мені злом за добро, за любов ненавистю відплатили.

⁶ Пуси на него беззаконника, і сатана нехай стоїть праворуч у него.

⁷ Коли на суді стане, нехай вийде виноватий, і бланне його нехай за гріх полічитьсЯ.

⁸ Нехай віку свого не звікує, а уряд його возьме инший!

⁹ Сини його будуть сиротами, а жінка його вдовою!

¹⁰ Нехай сини його, блукаючи, на жєбри розійдутьсЯ, і покинувши пуски свої, хліба просять!

¹¹ Лихварь нехай все, що він має, загорне, й чужі люде працю його розхоплять!

¹² Нехай нікого не має, хто постояв би в доброті до його, і нехай не буде нікого, хто б сиріт його помилував!

¹³ Потомство його нехай згине, в другому поколінні нехай імя його буде затерте!

¹⁴ Нехай згадаютьсЯ перед Господом несправедливості батьків його, і гріх матері його нехай не затретсЯ!

¹⁵ Нехай гріхи їх все будуть перед Господом, а він знищить пам'ять їх на землі!

¹⁶ Тому, що не було на думці в його, творити милість, що до смери гнобив чоловіка нужденного і бідного і засмученого в серці.

¹⁷ Любив він проклін, нехай же спаде на його! Не любив благословення, нехай же ніколи не зазнає його!

¹⁸ Прокляттем, як одєжою, зодягавсЯ, нехай же як вода просякне внутро його, і, як олій, кості його проникне!

¹⁹ Нехай буде йому одєжою, котрою зодягаєтьсЯ, і поясом, котрим все підперезуєтьсЯ!

²⁰ Така доля від Господа нехай буде ворогам моїм, і тим, що проти душі моєї зло говорять.

²¹ Ти ж, Господи, Боже, заступи мене задля імені твого! Блага бо милість твоя; спаси мене!

²² Я бо нужденний і бідний, і серце моє зранене в мене.

²³ Як тїнь, що простираєтьсЯ, я зникаю, як сарана полохаюсь.

²⁴ Колїна мої від посту охляли, і тїло моє змарніло.

²⁵ І став я сьміховиском для них; побачивши мене, головами своїми покивають.

²⁶ Поможи мені, Господи, Боже мій! Спаси мене по милості твоїй!

²⁷ Щоб люде знали, що се рука твоя, Господи, і твоє діло.

²⁸ Нехай вони проклинають мене, а ти благослови! Встануть вони, то допусти сором на них, і дай зрадуватисЯ слuzі твому!

²⁹ Вороги мої нехай соромом покриютьсЯ і ганьбою своєю, як плащом, обгорнутьсЯ.

³⁰ Буду щиро прославляти Господа устами моїми, і серед збору хвалити його.

³¹ Бо він стоїть по правиці бідного, щоб спасти його від тих, що душу його судять.

110

¹ Псальма Давидова. Сказав Господь моему Господеві: Сядь праворуч коло мене, доки не положу ворогів твоїх підніжком тобі в ноги!

² Жезло сили твоєї пришло Господь із Сиона; царюй серед ворогів твоїх!

³ В день потуги твоєї буде нарід твій готовий у святій оздобі; з лона зарева раннього спаде тобі роса молодості твоєї.

⁴ Клявся Господь, і не пожалує того: Ти святий по віки по постанові Мелхизедека.

⁵ Господь по правиці в тебе сокрушає царів в день гніву свого.

⁶ Він зробить суд між народами, покривши землю трупом; розбивши голову, що над великою країною панує.

⁷ По дорозі пити ме з потока, тому підніме він голову.

111

¹ Аллилуя! Прославлю тебе, Господи, всім серцем, в раді праведних і в зборі.

² Діла Господні великі, явні всім, хто любиться ними.

³ Діла його краса і величчє; і справедливість його по віки.

⁴ Чудесні діла його незабуті; благий і милосердний Господь.

⁵ Він дає поживу тим, що бояться його; памятає вічно свій заповіт.

⁶ Явив силу діл своїх народові своєму, щоб дати їм наслідде народів.

⁷ Діла руки його правда і правосудде; всі заповіді його вірні;

⁸ Установлені на віки вічні; в правді і правоті виповнені.

⁹ Післав збавлення народові своєму, поставивши на віки заповіт свій; свята і страшне імя його.

¹⁰ Страх перед Господом — початок мудрості; добрий розум у всіх, що заповіді сповняють. Хвала його по віки вічні.

112

¹ Аллилуя! Щасливий чоловік, що боїться Господа, що дуже любить заповіді його!

² Насінне його буде потужне на землі; буде благословений рід праведників.

³ Достаток і багатство буде в домі його, і справедливість його буде по віки.

⁴ У темряві сходить світло праведникам; він благий і милосердний і справедливий.

⁵ Благо чоловікові, що милосердується і поживає! Він докаже справу свою на суді;

⁶ Він бо по віки не захитається; память праведника буде вічна.

⁷ Від злої вістки не злякається; серце його безпечне, вповаючи на Господа.

⁸ Безпечне серце його; він не боїться, поки не побачить погибелі ворогів своїх.

⁹ Він роздає щедро, дає вбогим; справедливість його триває по віки; риг його в славі буде возвисшений.

¹⁰ Побачить се грішник і розсердиться; скрегочучи зубами, буде пропадати; жадання грішників загине.

113

¹ Аллилуя! Хваліте, слуги, Господа, хваліте імя Господнє!

² Благословенне імя Господа від нині по віки вічні.

³ Від сходу сонця до його заходу да хвалять імя Господа!

⁴ Високо над народами Господь, над небесами слава його.

⁵ Хто як Господь, Бог наш, що живе на висотах,

- ⁶ Що нахилиється, щоб поглянути на небеса і на землю?
⁷ Що з пороху піднімає мізерного чоловіка, з болота підносить бідного,
⁸ Щоб посадити його поміж благородними, між благородними народа свого?
⁹ Що дає неплідній жити в домі, як щаслива синів мати.

114

- ¹ Аллилуя! Як виходив Ізраїль з Єгипту, дім Якова зпоміж людей чужої мови,
² Стала Юдея святиною його, Ізраїль царством його.
³ Побачило море і розступилось, Йордан назад повернувся.
⁴ Гори, як барани, скакали, горби — як ягнята.
⁵ Чого ж се ти, море, розступилось? І ти, Йордане, чого назад повернувся?
⁶ Ви, гори, що як барани скачите? Ви, горби, як малі ягнята?
⁷ Здвигнись перед Господом, земле, перед Богом Якова!
⁸ Що обернув скелю в озеро, й добув жерело з кременистої опоки.

115

- ¹ Не нам, Господи, не нам, но імені твому дай славу по милості твоїй, по правді твоїй!
² Чому мають казати народи: Де ж їх Бог?
³ Але ж Бог наш на небесах; все, що любо йому, він творить.
⁴ Божища їх — срібло і золото, твориво рук чоловічих.
⁵ Мають уста, і не говорять; очі мають, і не бачать;
⁶ Мають уші, і не чують; ніздра мають, і нема в них нюху.
⁷ Руки їх не беруть; ноги їх не ходять; не чути жадного голосу з їх горла.
⁸ Їм рівні ті, що роблять їх, кожний, що на них вповає.
⁹ Ізраїлю, вповай на Господа! Він поміч їх і щит їх.
¹⁰ Доме Ааронів, уповай на Господа! Він поміч їх і щит їх.
¹¹ Ви, що боїтесь Господа, вповайте на Господа! Він поміч їх і щит їх.
¹² Господь спогадав нас, він буде благословити: Благословити ме дім Ізраїля, благословити ме дім Аарона.
¹³ Буде благословити боящихся Господа, малих вкупі з великими.
¹⁴ Помножить вас Господь, вас і дітей ваших.
¹⁵ Нехай благословить вас Господь, що сотворив небеса і землю.
¹⁶ Небеса, Господні небеса, а землю дав дітям людським.
¹⁷ Мертві не будуть хвалити Господа, ні всі ті, що йдуть до місця мовчання.
¹⁸ Ми ж будем прославляти Господа, від нині по віки. Хваліте Господа!

116

- ¹ Люблю Господа; він бо почув голос мій, благанне моє;
² Він бо прихилив до мене ухо своє; буду призивати його по всі дні мої.
³ Обняли мене смертні пута, і підземна тіснота постигла мене; в гору і в тузі я зостарівся.
⁴ І призвав я імя Господа: Благаю тебе, Господи, спаси душу мою.
⁵ Благий Господь і справедливий; і милосердний Бог наш.
⁶ Господь заступає простодушних; я знемігся, і він вирятував мене.
⁷ Вернись, душе моя, до спокою твого! Бо Господь добродій твій.
⁸ Ти бо спас душу мою від смерти, очі мої від сліз, ногу мою від пропасті.
⁹ Буду ходити перед Господом в країні живих.
¹⁰ Я вірував, тому й казав. Був я дуже прибитий.

11 Сказав у зворушенню моїм: всі люде обманьчиві!
12 Чим віддячити мені Господеві за добродійства його, сотворені мені?
13 Чашу спасення піднесу, і ім'я Господа призову.
14 Сповню Господеві всі обітниці мої, перед всім народом його.
15 Дорога перед очима Господа смерть угодників його.
16 Благаю тебе, Господи, я бо слуга твій; я слуга твій, син слугині твоєї; ти розбив кайдани мої.
17 Тобі принесу жертву хвали, і призову ім'я Господа.
18 Сповню Господеві всі обітниці мої, перед усім народом його,
19 У дворах дому Господнього, серед тебе, Єрусалиме. Аллилуя!

117

1 Хваліте Господа, всі народи! Величайте його, всі люде!
2 Бо велике милосердє його над нами; і правда Господа перебуде по віки.
Хваліте Господа!

118

1 Прославляйте Господа! Він бо благий, милість його перебуде по віки.
2 Нехай каже Ізраїль, що вічна милість його.
3 Нехай каже дім Аарона, що вічна милість його.
4 Нехай кажуть боячіс'я Господа, що вічна милість його.
5 З тісноти кликав я до Господа; Господь вислухав мене, вивів на простір широкий.
6 Господь зо мною, не злякаюсь; що зможе чоловік заподіяти мені?
7 Господь зо мною між помічниками моїми, і я побачу втіху мою над ненавидниками моїми.
8 Лучче вповати на Господа, як покладатись на чоловіка.
9 Лучче вповати на Господа, як на князів надіятись.
10 Всі народи обступили мене; річ певна, — в імені Господа я подужав їх.
11 Вони обступили мене, окружили мене; річ певна, — в імені Господа я подужав їх.
12 Обсіли мене, як пчоли; та потахли, як огонь з тернини; річ певна — в імені Господа я подужав їх.
13 Туго ти вдарив на мене, щоб кинути мене на землю, але Господь допоміг мені.
14 Господь моя сила і моя пісня, він стався моїм спасенням.
15 Голос торжества і спасення в шатрах справедливості; правиця Господня доказує діла потужні.
16 Піднялась правиця Господа; правиця Господа доказує діла потужні.
17 Не вму, буду жити і розказувати про діла Господні.
18 Тяжко покарав мене Господь, та не віддав мене смерті.
19 Відчиніть мені ворота справедливості, я увійду ними, прославлю Господа.
20 Ось ворота Господні, праведники ввійдуть ними.
21 Буду прославляти тебе, ти бо вислухав мене, і стався спасенням моїм.
22 Камінь, котрого відкинули будівничі, угольним каменем стався.
23 Від Господа се сталося; дивно се в очах наших,
24 Се день, що сотворив його Господь; радуймося і веселімся в йому!
25 О Господи, спаси! Господи, благаю тебе, пошли щасну долю!
26 Благословенний той, що в ім'я Господа приходить! З дому Господнього ми благословили вас.

27 Господь є Бог, і дав нам світло; привяжіть жертву на празник мотузами до рогів жертівника.

28 Ти Бог мій, і буду прославляти тебе; Боже мій, тебе величати буду.

29 Прославляйте Господа! Він бо благий, бо милість його вічна!

119

1 Алеф. Блаженний, в кого дорога чесна, хто в законі Господа ходить!

2 Блаженний, хто свідчення його хоронить, хто цілим серцем його шукає,

3 Хто кривди не робить, його дорогами ходить!

4 Ти велів заповіді твої пильно повнити.

5 Ой коли б дороги мої та вели мене, щоб устави твої хоронити!

6 Тоді б я не посоромився, на всі заповіді твої зважаючи.

7 Буду прославляти тебе, навчаючись законів справедливості твоєї.

8 Повнити му твої устави; не опусти мене зовсім. Бет.

9 Як держати мені чисто парень стежку свою? Коли дбати мені про неї після слів твоїх.

10 Цілим серцем моїм шукав я тебе; не дай мені відхилитись від заповідей твоїх!

11 Слово твоє заховав я в серці моїм, щоб не согрішити проти тебе.

12 Благословен будь, Господи! Навчи мене уставів твоїх!

13 Устами моїми звіщав я присуди уст твоїх.

14 Дорогами свідчень твоїх я більш любувався, як найбільшим багатством.

15 Про заповіді твої буду промишляти, і стежок твоїх пильнувати.

16 В уставах твоїх моє милування; не забуду слова твого. Гімель.

17 Твори милість слугі твому, і буду жити і слово твоє хоринити!

18 Отвори очі мої, і побачу дива закону твого!

19 Я сторонній на землі, не крий від мене заповідей твоїх!

20 Втомилась душа моя від щоденного бажання за присудами твоїми.

21 Ти погрозив бутним, проклятим, що відступають від заповідей твоїх.

22 Одверни від мене сором і зневагу! Бо я хоронив свідчення твої.

23 І князі засідають, змовляються проти мене; слуга ж твій про устави твої промишляє.

24 Свідчення твої моя розкіш, моя рада. Далет.

25 До пороку пристала душа моя; оживи мене по слову твому.

26 Про дороги мої розказав я, і ти вислухав мене; навчи мене уставів твоїх!

27 Дай зрозуміти дорогу розказів твоїх, і буду промишляти про дивні діла твої.

28 Ние душа моя від смутку; піддвигни мене, по слову твому!

29 Одверни від мене дорогу лживу, і закон твій даруй мені!

30 Вибрав я дорогу вірності, твої присуди поставив перед собою.

31 Я пристав до свідчень твоїх; Господи, не дай осоромитись мені!

32 Пійду дорогою твоїх заповідей, коли зробиш простір серцю моему. Ге.

33 Навчи мене, Господи, дороги уставів твоїх, і додержу її до кінця життя.

34 Дай мені розум, і буду хоронити закон твій, і повнити з цілого серця.

35 Дай ходити стежкою заповідей твоїх! Бо в тому радість моя.

36 Нахилий серце моє до свідчень твоїх, а не до користі.

37 Одверни очі мої, щоб марноти не бачили! Оживи мене в дорозі твоїй.

38 Сповни слово твоє слугі твому, що благовіє перед тобою.

39 Одверни від мене сором, котрого я боюся! Твої бо присуди благі.

40 Глянь, я бажаю розказів твоїх; оживи мене правдою твоєю. Вав.

41 І пошли мені милість твою, Господи, твоє спасення після слова твого!

- 42 Тоді дам відповідь кепкуючим з мене, бо я вповаю на слово твоє.
43 І не відбери зовсім слова правди від уст моїх! Бо я вповаю на присуди твої.
44 І хоронити му закон твій, без устанку, все і по віки.
45 І буду ходити по широкому просторі; бо я шукав заповідей твоїх.
46 І перед царями говорити му про свідчення твої і не посоромлюсь.
47 І мати му роскоші у заповідях твоїх, любих мені.
48 І простирати му руки мої до заповідей твоїх, любих мені; і про встанови твої промишляти му. Заїн.
49 Спогадай слова до слуги твого, на котре казав мені вповати!
50 Се ж одрада для мене в горю моїм, що слово твоє оживляло мене.
51 Бутні над міру посьміялись з мене; та я не відхилився від закону твого.
52 Споминаю, Господи, суди твої одвічні, і даю серцю обраду.
53 Обгорнув мене гнів великий на беззаконних, що закон твій покинули.
54 Устави твої були піснями для мене в сторонній оселі моїй.
55 Ночами згадував я ім'я твоє, Господи, і повнив закон твій.
56 Сталось се зо мною, бо я хоронив прикази твої. Хет.
57 Сказав я, Господи, доля моя, повнити слова твої.
58 З цілого серця благов я тебе; будь милостивий для мене, по слову твому!
59 Про дороги мої промишляв я, і ноги мої повернулись до свідчень твоїх.
60 Я спішився і не гаявся, заповіді твої повнити.
61 Сіти беззаконних обгорнули мене; та не забув я закону твого.
62 О півночі встаю, щоб прославляти тебе за праведні суди твої.
63 Товариш я всім, що бояться тебе, і тим, що прикази твої шанують.
64 Милосердя твого, Господи, повна земля; навчи мене уставів твоїх. Тет.
65 Добро вчинив еси, Господи, служі твому, по слову твому.
66 Настав мене на розум добрий і пізнання! Бо я вірив заповідям твоїм.
67 Як ще не був я впокорений, блукав я; тепер же сповняю слово твоє.
68 Ти благий і благодворящий; навчи мене твоїх уставів!
69 Бутні зновили брехню проти мене; я сповняю твої веління.
70 Серце їх, мов від товщі потовстіло; моя роскош в законі твому.
71 Благо мені, що був я впокорений, щоб уставів твоїх навчитись.
72 Луччий для мене закон уст твоїх, як тисячі золота і срібла. Йод.
73 Руки твої сотворили і приготували мене; дай мені розум і навчусь заповідей твоїх.
74 Боящися тебе побачать мене і звеселяться, що я вповав на слово твоє.
75 Знаю, Господи, що суди твої справедливі, і що по правді ти покарав мене.
76 Милість твоя нехай буде образою для мене, по слову твому до слуги твого!
77 Змилосердися надо мною, то буду жити! Бо закон твій моя роскош.
78 Допусти сором на бутних! Вони бо понижили мене безвинно; я промишляю про веління твої.
79 Нехай обернуться до мене, хто свідчення твої знає.
80 Серце моє нехай буде без докору в уставах твоїх, щоб не осоромитись мені. Каф.
81 Душа моя тужить за спасенням твоїм, я вповаю на слово твоє.
82 Очі мої виглядають слова твого, я кажу: коли потішиш мене?
83 Я бо став, мов шкурлат у димі; уставів твоїх я не забув.
84 Чи довгий ще вік служі твому? Коли зробиш суд над гонителями моїми?
85 Бутні люде копали яму для мене, вони, що не ходять по закону твому.

86 Всі заповіді твої правда. Вони безвинно нападають на мене; допоможи мені!

87 Мало, що не знищили мене на землі; я ж не покинув заповідей твоїх.

88 Оживи мене по милості твоїй, і буду хоронити свідчення уст твоїх! Ламед.

89 На віки, Господи, слово твоє стоїть твердо на небесах.

90 З роду в рід правда твоя; ти утвердив землю, і вона стоїть твердо.

91 По твоїй волі стоїть все до днешного дня, всі бо речі тобі служать.

92 Як би не закон твій, моя розкіш, я в біді моїй пропав би.

93 Ніколи не забуду приказів твоїх; ти бо ними оживив мене.

94 Я твій, спаси мене! Бо я сповняв повеління твої.

95 Засіли на мене беззаконники, щоб погубити мене; я ж на свідчення твої вважаю.

96 У всякої звершеної речі бачив я кінець; заповідь же твоя вельми далеко сягає. Мем.

97 Як же любий мені закон твій! Цілий день думка моя про його.

98 Мудрішим став я над ворогів моїх через заповіді твої, вони бо все зомною.

99 Понад усіх учителів моїх став я розумнішим, бо свідчення твої на думці в мене.

100 Більше розуму в мене, як в старців, бо я хоронив прикази твої.

101 Від всякої лихої стежки спиняю стопи мої, щоб хоронити слово твоє.

102 Від присудів твоїх я не відхилявся, бо ти, Боже, вчив мене.

103 Як солодкі слова твої для уст моїх, вони понад мід губам моїм!

104 Заповідьми твоїми розумним став я, тому ненавиджу всяку стежку лъживу. Нун.

105 Слово твоє світильник перед ногами моїми, і світло на стежці моїй.

106 Я клявся хоронити присуди справедливості твоєї, і встою в слові моїм.

107 Над міру я похилився, Господи, оживи мене по слову твому!

108 Прийми ласкаво, Господи, добровільну жертву уст моїх, і навчи мене присудів твоїх.

109 Життя моє безустанно в небезпеці, та не забув я закону твого.

110 Заставили безбожні клітку на мене, та я від приказів твоїх не відхилявся.

111 Свідчення твої як спадщину вічну взяв я, вони бо радість серця мого.

112 Я наклонив серце моє, повнити устави твої вічно аж до кінця. Самех.

113 В кого серце подвійне, ненавиджу, і закон твій люблю.

114 Ти єси мій притулок і щит мій; на слово твоє вповаю.

115 Ідять геть від мене, ви беззаконні, а я хоронити му заповіді Бога мого.

116 Допоможи мені по слову твому, щоб жити мені, і не дай осоромитись в надії моїй!

117 Підопри мене, і я спасуся, і буду все пильнувати устави твої.

118 Ти всіх відкинув, що від уставів твоїх відхилились, бо мантийства їх лъживі.

119 Як жужлі, так відгорнув ти всіх беззаконників землі, тому люблю я свідчення твої.

120 Від страху перед тобою жахається тіло моє, і судів твоїх я боюся. Аїн.

121 Творив я суд і справедливість; не віддай мене ворогам у руки!

122 Служі твому будь порукою до доброго; не дай бутним пригнічувати мене!

123 Очі мої нетерплячо визирають спасення твого, і слова справедливості твоєї.

124 Яви ласку твою служі твому, і навчи мене уставів твоїх.

- 125 Я твій слуга, дай мені зрозуміння, і пізнаю свідчення твої.
126 Пора Господеві до діла; вони закон твій зломали.
127 Тому люблю заповіді твої над золото і над шире золото.
128 Тому всі прикази твої вважаю зовсім правими; ненавиджу кожну стежку
льживу. Пе.
129 Дивні свідчення твої, тому хоронить їх душа моя.
130 Обявлене слово твоє просвічує, дає зрозуміння людям простодушним.
131 Устами отвертими лакнув я, бо заповідей твоїх бажав.
132 Повернися до мене і помилуй мене, як милуєш тих, що імя твоє люблять.
133 Утверди шаги мої в слові твоїм, і не дай неправоті запанувати надо
мною!
134 Вибави мене з неволі людської, то буду сповняти веління твої.
135 Засвіти лицем твоїм над слугою твоїм, і навчи уставів твоїх!
136 Потоком плинуть сльози з очей моїх, бо люди не хоронять закону твого.
Цаде.
137 Справедлив еси, Господи, і праві суди твої.
138 Ти заповідав свідчення твої в справедливості і в повній вірності.
139 Ревність моя сушить мене, напасники бо мої забули слова твої.
140 Слово твоє випробоване, і любе служі твому.
141 Малий я і мізерний; та не забув приказів твоїх.
142 Справедливість твоя, вічна справедливість, і закон твій правда.
143 Скорбота і горе постигли мене; та заповіді твої роскіш моя.
144 Справедливість свідчень твоїх вічна; дай мені зрозуміння, і жити му!
Коф.
145 З цілого серця кликав я; вислухай мене, Господи! Устави твої хоронити
му.
146 До тебе кликав я; спаси мене і свідчення твої сповняти му.
147 Перед досвітом вставши, благав я; вповав на слово твоє.
148 Очі мої випереджували сторожу нічну, щоб над словом твоїм
промишляти.
149 Почуй голос мій по милості твоїй; Господи, по суду твому оживи мене.
150 Приблизились ті, що задумали лихо; від закону твого вони далеко
стали.
151 Близько еси, Господи, і всі заповіді твої правда.
152 Від давна знаю із свідчень твоїх, що ти утвердив їх на віки. Реш.
153 Споглянь на горе моє і вибави мене! Я бо не забув закону твого.
154 Заступи справу мою і визволи мене! Оживи мене по слову твому!
155 Далеко від беззаконних спасення, вони бо не дбають про устави твої.
156 Велика милість твоя, Господи; оживи мене по правосуддю твому.
157 Багацько в мене напасників і гнобителів моїх; від свідчень твоїх я не
відхилився.
158 Бачив я невірних, і вони були огидою для мене, бо не хоронили слова
твого.
159 Дивись, як я люблю веління твої; по милості твоїй, Господи, оживи
мене!
160 Основа слова твого правда, і всякий присуд справедливості твоєї вічній.
Шін.
161 Безвинного гонили мене дуки; та слова твого боїться серце моє.
162 Радію словом твоїм, як той, хто здобич велику находить.
163 Брехню ненавиджу й гидую нею; закон твій люблю я.
164 Сім раз у день хвалю тебе за присуди справедливості твоєї.

¹⁶⁵ Великим спокоєм радуються ті, що люблять закон твій і нема для них спотикання.

¹⁶⁶ Я вповав на спасення твоє, Господи, і сповняв заповіді твої.

¹⁶⁷ Душа моя хоронила свідчення твої, і вони мені вельми любі.

¹⁶⁸ Твої веління і свідчення сповняв я, всі бо дороги мої перед тобою. Тав.

¹⁶⁹ Моє благання нехай прийде близько до тебе, Господи! Дай мені зрозуміння, по слову твому.

¹⁷⁰ Моє молення нехай дійде до тебе! Вирятуй мене, по слову твому.

¹⁷¹ Уста мої віддадуть хвалу тобі, коли навчиш мене уставів твоїх.

¹⁷² Язик мій грімко промовить слово твоє, всі бо заповіді твої справедливості.

¹⁷³ Простягни руку твою на поміч мені! Твої бо веління вибрав я.

¹⁷⁴ Тужив я за спасенням твоїм, Господи, і закон твій розкіш моя.

¹⁷⁵ Дай жити душі моїй, і буде тебе хвалити, і присуди твої нехай допоможуть мені!

¹⁷⁶ Блукаю, мов вівця заблудивша; шукай слугу твого! Я бо не забув заповідей твоїх.

120

¹ Посходня пісня. До Господа покликав я в тісноті моїй, і він вислухав мене.

² Господи, визволи душу мою від уст льживих, від язика зрадливого!

³ Що дасть тобі, і що причинить тобі язик зрадливий?

⁴ Гострі стріли потужного і тернове угля.

⁵ Горе мені, що проживаю у Мосоха, перебуваю в шатрах Кедарських!

⁶ Довго жила душа моя між тими, що ненавидять спокою.

⁷ Я бажаю спокою, як же про се говорю, то вони за війною.

121

¹ Посходня пісня. Очі мої підношу на гори, звідки поміч моя прийде.

² Поміч моя від Господа, що сотворив небо і землю.

³ Не дасть нозі твоїй спіткнутись; твій сторож не дрімає.

⁴ Бач! Сторож Ізраїля не задрімає, і не засне він.

⁵ Господь сторож твій, Господь тінь твоя, праворуч у тебе.

⁶ Не вдарить на тебе сонце в день, ні в ночі місяць.

⁷ Господь заступить тебе від всякого лиха, він заступить душу твою.

⁸ Заступить Господь вихід твій і вхід твій віднині по віки.

122

¹ Посходня пісня Давидова. Звеселився я, коли казали мені: Ходім до дому Господнього!

² Наші ноги стояти муть у брамах твоїх, Єрусалиме!

³ Єрусалиме! Збудований, як город, кріпко замкнутий,

⁴ Куди покоління приходять, покоління Господні, на свідчення Ізраїля, ім'я Господнє прославляти!

⁵ Там бо стоять престоли суду, престоли дому Давидового.

⁶ Просіть спокою для Єрусалиму! Нехай дасть Бог щасну долю тим, що люблять тебе!

⁷ Нехай буде мир серед мурів твоїх, і супокій певний в палатах твоїх!

⁸ Задля братів моїх і друзів моїх скажу: мир з тобою!

⁹ Ради дому Господа, Бога нашого, всякого добра тобі бажаю.

123

¹ Зняв я очі мої до тебе, живущий на небесах!

² Ось бо, як очі слугів на руку панів своїх, як очі служки на руку господині своєї, так позирають очі наші на Господа, Бога нашого, аж помилує нас.

³ Помилуй нас, Господи, помилуй нас! Бо надто ми наситились від погорди;

⁴ Душа наша надто наситилась від посьмішки ледачих, від погорди бутних людей.

124

¹ Посходня пісня Давидова. Як би не Господь, що був з нами — скажи бо Ізраїлю! —

² Як би не був Господь з нами, коли люде проти нас встали,

³ То живцем проковтнули б нас, як запалав гнів їх проти нас;

⁴ Затопили би нас води, рвучі потоки залили б душу нашу;

⁵ З шумом пронесли б ся буйні води понад душею нашою.

⁶ Благословен Господь, що не дав нас зубам їх на здобич.

⁷ Душа наша спаслась, як пташина із селяця птахоловця; селяце розірвалось, і ми спаслися.

⁸ Поміч наша в імени Господа, що сотворив небо і землю.

125

¹ Посходня пісня. Вповаючи на Господа подібні горі Сиону, що не хитається і вічно перебуде.

² Кругом Єрусалиму гори; так і Господь кругом народу свого, від нині по віки.

³ Бо жезло беззаконня не спочине на долі праведних, щоб праведні не простягли рук своїх на кривду.

⁴ Благотвори, Господи, добрим і людям щирого серця!

⁵ Хто ж повернув на свої криві дороги, того поверне Господь вкупі з тими, що беззаконне роблять. Мир Ізраїлеві!

126

¹ Посходня пісня. Як вертав Господь невольників Сиона, були ми, наче в сні нам здавалось.

² Тоді були уста наші повні втіхи, а з губ наших пісні лунали. Тоді між народами казали: Велике діло сотворив Господь над ними!

³ Велике диво явив Господь над нами; ми раділи серцем.

⁴ Верни, Господи, невольників наших, як потоки на спражену землю!

⁵ Хто сіє з сльозами, той збере з піснями.

⁶ Іде з плачем, несе сімя сіяти; вертає домів веселий, несучи снопи свої.

127

¹ Посходня пісня Соломонова. Коли Господь не будує дому, даремно трудяться будівничі; коли Господь не стереже міста; даремне пильнує сторожа.

² Даремне встаєте ви рано, лягаєте пізно, і їсьте хліб гіркий; дає він і сон тим, кого любить.

³ Ось і діти, наслідде Господнє, плід тілесний народа.

⁴ Як стріли в руках сильного, так сини молодого віку.

⁵ Щасливий чоловік, що наповнив ними сагайдака свого!

⁶ Не осоромляться вони, говоривши у воротах з ворогами.

128

¹ Посходня пісня. Щасливий всякий чоловік, що боїться Господа, що дорогами його ходить.

² Бо жити меша працюю рук твоїх; будеш щасливий, і добре тобі буде.

³ Жінка твоя буде серед дому твого, як плодовитий кущ виноградний; сини твої, як відрослі на дереві оливному кругом стола твого.

⁴ Ось, так буде благословенний чоловік, що Господа боїться.

⁵ Благословити ме тебе Господь із Сиона, і нехай дасть тобі бачити щасливу долю Єрусалиму по всі дні життя твого,

⁶ І бачити діти дітей твоїх! Мир Ізраїлеві!

129

¹ Посходня пісня. Часто неволили мене від молодості моєї, — нехай скаже Ізраїль —

² Часто неволили мене від молодості моєї, все ж таки не подужали мене.

³ На хребті в мене орали плугатарі, побороздили довгі скиби свої.

⁴ Господь справедливий; він порозрізував посторонки беззаконних.

⁵ Нехай осоромляться і відступлять всі ненавидячі Сиона!

⁶ Нехай будуть, як трава на криші, що скорше сохне, ніж вирвуть її,

⁷ Котрою жнець не наповнить жмені своєї, ні вязальниця лона свого;

⁸ А прохожі не скажуть: Помагай Бог вам! Благословимо вас ім'ям Господнім.

130

¹ Посходня пісня. З глибині кличу до тебе, Господи!

² Господи, почуй голос мій! Нехай слухи твої повернуться до голосу мого благання!

³ Коли ти, Господи, будеш пам'ятати несправедливості, — Господи, хто встоїть?

⁴ Та в тебе є помилювання, щоб люде благовіли перед тобою.

⁵ Надіюся на Господа; душа моя надіється, і вповаю на слово його.

⁶ Душа моя дожидає Господа, більше як сторожа ранку, як сторожі ранку.

⁷ Вповай, Ізраїлю, на Господа! Бо в Господа милість і багатство спасення в його.

⁸ І він спасе Ізраїля від всіх несправедливостей його.

131

¹ Посходня пісня Давидова. Господи! Не виноситься серце моє, ні гордують очі мої; і не ганяю за речами, що за великі і за дивні для мене.

² Чи не втихомирив я і не заспокоїв душу мою, як відлучене дитятко при матері своїй? Душа моя, як відлучена дитинка, в мене.

³ Вповай, Ізраїлю, на Господа віднині по віки.

132

¹ Посходня пісня. Спогадай, Господи, Давида і всі скорби його.

² Як він клявся Господеві, робив обітницю могучому Богу Якова:

³ „Не ввійду до шатра дому мого, не ляжу на постелі відпочити;

⁴ Не дам спати очам моїм, ні дрімати повікам моїм,

⁵ Поки не знайду для Господа оселі, дому для Бога Якова!“

⁶ Ось ми чували про неї в Ефраті, знайшли її на полях Яарських*.

⁷ Ходімо, ввійдемо до дому його, поклонимось у підніжжя ніг його!

* **132:6** Може поетична назва замість: Кірят-Ярім.

- ⁸ Встань, Господи, поступи на місце спокою твого, ти і скеня сили твоєї.
⁹ Сьвященники твої нехай правдою зодягнуться, а угодники твої нехай торжествують!
¹⁰ Задля Давида, слуги твого, не відсилай від себе лице помазанця твого!
¹¹ Клявся Господь Давидові правдою, не відступить він від неї: З плоду тіла твого посаджу на твоїм престолі.
¹² Коли сини твої хоронити муть заповіт мій і веління мої, котрих навчу їх, то й сини їх по всі часи сидіти муть на твоїм престолі.
¹³ Бо Господь вибрав собі Сиона, бажав його собі за оселю.
¹⁴ Ось місце мого вічного спокою; ту оселюся, бажав бо я того.
¹⁵ Буду щедро благословити їду його, вбогих його хлібом до сита нагодою.
¹⁶ Сьвященників спасенням зодягну, і побожні люде його радуватись будуть.
¹⁷ На тому місці дам рости рогові Давида; я приготував світильника для помазанця мого.
¹⁸ Ворогів його соромом покрию, а на йому сияти ме корона його.

133

- ¹ Посходня пісня Давидова. Глянь, як добре і як люблю, коли брати живють вкупі!
² Як пахуще миро на голові, що на бороду спадає, на бороду Аарона, що спадає на край одежі його;
³ Як роса Єрмонська, що на горби Сиона спадає; там бо післав Господь людям благословення і життя по віки.

134

- ¹ Посходня пісня. Нуте, прославляйте Господа, всі слуги Господні, що по ночам стоїте в домі Господньому!
² Піднісіть руки ваші до сьвятині, і хваліте Господа!
³ Нехай благословить тебе Господь із Сиона, що сотворив небо і землю!

135

- ¹ Аллилуя. Хваліте ім'я Господа! Хваліте його, слуги Господні!
² Що стоїте в домі Господньому, у дворах дому Бога нашого.
³ Хваліте Господа, благий бо Господь; сьпівайте псалми імені його, воно бо любе.
⁴ Бо Господь вибрав собі Якова, Ізраїля — як власність свою.
⁵ Знаю бо, що Господь великий, і Владика наш понад усіма богами.
⁶ Все, що Господеві подобається, творить він на небесах і на землі, на морях і в глибинах.
⁷ Підносить хмари понад землю, дає дощ з блискавками, виводить вітра із сховищ його.
⁸ Він повбивав перворіднів в Єгипті, від чоловіка до скоту.
⁹ Явив ознаки і чудеса серед тебе, Єгипте, над Фараоном і над всіма слугами його;
¹⁰ Погромив великі народи, і повбивав потужних царів:
¹¹ Сигона, царя Аморійського, і Ога, царя Базанського, і всі царства Канаанські;
¹² І віддав землю їх в насліддє Ізраїлю, в насліддє народові своєму.
¹³ Господи, ім'я твоє вічне; Господи, пам'ять твоя з роду в рід.
¹⁴ Бо Господь зробить суд над народом своїм, і змилюється над своїми слугами.

- 15 Божища народів — срібло й золото, твориво рук людських.
16 Usta мають, і не заговорять; очі мають, і не бачать;
17 Уші мають, і не чують, і в устах їх нема диху.
18 Рівні їм ті, що роблять їх, кожний, що на їх вповає.
19 Доме Ізраїля, прославляйте Господа! Доме Аарона, прославляйте Господа!
20 Доме Левії, прославляйте Господа! Боячися Господа, прославляйте Господа!
21 Да буде благословен Господь від Сиона, що живе в Єрусалимі! Аллилуя!

136

- 1 Хваліте Господа! Він бо благий, милість його вічна.
2 Хваліте Бога над богами! Бо милість його вічна.
3 Хваліте Пана над панами! Бо милість його вічна;
4 Він один творить чудеса, бо милість його вічна;
5 Він премудро сотворив небеса, бо милість його вічна;
6 Він утвердив землю над водами, бо милість його вічна;
7 Він сотворив великі світла, бо милість його вічна;
8 Сонце, що має правити в день, бо милість його вічна;
9 Місяць і зорі, що мають правити в ночі, бо милість його вічна;
10 Він покарав Єгипет на перворіднях, бо милість його вічна;
11 Вивів зміж них Ізраїля, бо милість його вічна;
12 Сильною рукою і піднесенням рамам, бо милість його вічна;
13 Він розполовив Червоне море, бо милість його вічна;
14 І провів Ізраїля крізь його, бо милість його вічна;
15 А Фараона і військо його кинув у Червоне море, бо милість його вічна;
16 Провів нарід свій через пустиню, бо милість його вічна;
17 Погромив царів великих, бо милість його вічна;
18 Повбивав царів потужних, бо милість його вічна;
19 Сигона, царя Аморійського, бо милість його вічна;
20 І Ога, царя Базанського, бо милість його вічна;
21 І землю їх дав в наслідде, бо милість його вічна;
22 В наслідде Ізраїлеві, служі своєму, бо милість його вічна;
23 Він спогадав нас, як ми були понижені, бо милість його вічна;
24 Вирятував нас від ворогів наших, бо милість його вічна;
25 Він дає поживу всякому тілу, бо милість його вічна;
26 Хваліте Господа небесного! Бо милість його вічна.

137

- 1 Над ріками Вавилона, там сиділи ми і плакали, як Сиона спогадали.
2 На вербах її повішали ми псалтирі наші.
3 Там бо захотіли від нас слова пісні і радості ті, що в неволю нас забрали, знущались над нами: „Нуте, засьпівайте нам пісень Сионських!“
4 Як же нам пісень Господніх на чужій землі сьпівати?
5 Коли забуду тебе, Єрусалими, нехай праву руку мою відніме в мене!
6 Нехай язик мій прилипне до гортані моєї, коли не згадаю тебе, як не поставлю Єрусалима над усі радощі мої!
7 Не забудь, Господи, день Єрусалима синам Едомським, що кричали: Руйнуйте, до нащадку його руйнуйте!
8 О дочко Вавилона, ти окаянна! Щасливий, хто відплатить тобі все, що ти заподіяла нам.

9 Щасливий, хто, вхопивши діточок твоїх, розібіє їх о камінь!

138

1 Давидова. Буду прославляти тебе з цілого серця, і псалми тобі співати перед потугами.

2 Буду поклонятись перед сьвятим храмом твоїм, і хвалити ім'я твоє задля милості і правди твоєї; ти бо над усе возвеличив слово твоє й ім'я твоє.

3 В день, як я кликав тебе, ти озався до мене; ти підняв силу душі моєї.

4 Будуть прославляти тебе, Господи, всі царі землі, коли почують слова уст твоїх;

5 І будуть співати про дороги Господні, і про велику славу Господню!

6 Господь високо; але він бачить пониженого, і гордого з далека пізнає.

7 Коли жити му в тісноті, ти оживиш мене; проти лютості ворогів моїх простреш руку твою, і правиця твоя заступить мене.

8 Господь докінчить за мене; Господи, милість твоя вічна! Не покидай діла рук твоїх!

139

1 Проводиреві хора; псалма Давидова. Господи! Ти розглянув мене, і пізнав.

2 Ти знаєш, коли я сяду, і коли встану; ти з далека розумієш думки мої.

3 Ти бачиш стежку мою і місце відпочинку, і всі дороги мої знаєш.

4 Бо ще нема слова на язика в мене, а вже ти Господи, добре все знаєш.

5 З заду і з переду обступив мене! і руку свою положив на мене.

6 Розумінне, надто — дивне, надто високе для мене, не зділю збагнути його.

7 Куди йти мені перед духом твоїм, куди втекти мені від лица твого?

8 Зійшов би я на небо, — ти там еси; спочив би я під землею, і там ти еси.

9 Взяв би я крила в зорі ранньої, та й на самому краю моря осівся,

10 І туди б рука твоя провела мене, і правиця твоя попала.

11 І сказав би я: Тьма таки покрие мене, то й в ночі стане світло кругом мене.

12 І тьма не затьмить перед тобою, і ніч ясніє як день; тьма — одно що світло.

13 Ти сотворив внутро моє; ти зложив мене в утробі матері моєї.

14 Прославляю тебе за те, що дав снагу мені предивну. Діла твої чудесні, душа моя добре се знає.

15 Не були втаєні кості мої перед тобою, коли в тайні постав я, як тая грудка в долішніх місцях землі штучно зложена.

16 Очі твої бачили зародок мій, і в книзі твоїй все було записано; минали дні, як кості творились, від часу того, як ще ні одної не було.

17 Як любі для мене думки твої, Боже! Як велика безліч їх!

18 Полічив би, та більше їх, як піску. Пробуджаюсь, і я ще з тобою.

19 О коли б ти, Боже, погубив беззаконника! І ви, людожери, відступіться геть від мене!...

20 Та ворогів твоїх, що згадують тебе для беззаконня, що за марним ганяють.

21 Чи не мати мені ненависті проти тих, що тебе ненавидять, і не гидитись тими, що проти тебе встали?

22 Повною ненавистю ненавиджу їх; вони вороги в мене.

23 Розглянь мене, Боже, і пізнай серце моє! Випробуй мене, і пізнай думки мої!

24 І подивись, чи йду я дорогою труду, і веди мене дорогою вічною.

140

¹ Проводиреві хора; псальма Давидова. Визволи мене, Господи, від лихих людей! Від чоловіка насильного, заступи мене!

² Котрі злобу в серці замишляють, що дня до бою збираються.

³ Гострять язик свій, як у змія; їдъ гадюча в устах їх.

⁴ Сохрани мене, Господи, від рук беззаконного, від чоловіка насильного заступи мене, котрі задумали спинити кроки мої.

⁵ Горді тайно заставили на мене сіла і посторонки, розіпняли сітку при дорозі, западню приготували для мене.

⁶ Сказав я до Господа: ти Бог мій! Почуй, Господи, благання моє!

⁷ Господь — Владика мій, твердиня спасення мого; ти покритв голову мою в день бою.

⁸ Не дай, Господи, напасникові оскому зігнати, не пособи задумам його! Не дай вознестись їм.

⁹ Отрута окружючих мене, зараза з уст їх нехай на них самих спаде.

¹⁰ Нехай посиплеться на них горюче угля! Нехай Бог кине їх в огонь, у вир, щоб не спаслися!

¹¹ Чоловіку злорічивому, щоб не було життя йому на землі; чоловіка насильного, щоб злоба у пропасть його загнала.

¹² Я знаю, що Господь явить правосудде пригнобленим, справедливість бідним.

¹³ І будуть праведні імя твоє прославляти, щирі серцем лице твоє оглядати.

141

¹ Псальма Давидова. Господи! До тебе кликав я, поспіши до мене! Почуй голос мій, коли до тебе взиваю!

² Буде ж молитва моя, як кадило, перед тобою, простирання рук моїх, як жертва вечірня!

³ Постав, Господи, сторожу губам моїм! Пильнуй дверей уст моїх!

⁴ Не дай серцю мому до злого прихилитись, в неправоті з людьми накладати, що беззаконне творять; та й щоб не бути мені учасником ласощів їх.

⁵ Нехай покарає мене праведний, — се доброта; нехай докоряє мене, — се олива на голову; не одвернеться голова моя, бо навіть за лихі їх вчинки буде моя молитва за них.

⁶ Як скинуть суддів їх стрімголов із скелі, тоді буде чути слова мої, які вони милі.

⁷ Як земля з'орана і розбита, так кості наші розсиплються в челюстях пропасті підземної.

⁸ Та на тебе, Господи, Владико мій, очі мої поглядають, на тебе вповаю; не відкинь душі моєї!

⁹ Сохрани мене від сіл, що вони заставили на мене, і від западні тих, що творять діла беззаконні!

¹⁰ Дай беззаконним попасти в їх власні сіти, а мені перейти мимо.

142

¹ Научна пісня Давидова. Молитва, як був в печері. Голосом моїм взиваю до Господа, голосом моїм до Господа молюся.

² Виблю перед ним жаль мій, виявлю перед ним тісноту мою.

³ Як дух мій знемігся в мене, то знав ти стежку мою. На дорозі, де ходив я, заставили тайно сіла на мене.

⁴ Гляну правобіч мене, та й бачу: нема нікого, хто б пізнав мене; нема жадного притулку для мене, ніхто не дбає про душу мою.

⁵ До тебе взивав я, Господи, кажучи: Ти моє прибіжище, моя доля в країні живих!

⁶ Зглянься на поклик мій, бо я вельми знемігся; спаси мене від гонителів моїх, вони бо надто сильні для мене.

⁷ Виведи з темниці душу мою, да прославлю ім'я твоє! Праведні обступлять мене, коли явиш мені милість твою.

143

¹ Псалма Давидова. Господи, вислухай молитву мою, нахили ухо до благання мого! Вислухай мене по вірності твоїй, по справедливості твоїй!

² І не входи в суд із слугою твоїм, ніхто бо з живих не оправдиться перед тобою.

³ Бо ворог слідить душу мою, топче життя моє до землі, закопує мене у темних місцях, як мерців давно померших.

⁴ І дух мій охляв в мене, серце моє ние.

⁵ Згадаю дні давні, про діла твої промишляючи; думаю-гадаю над творивом рук твоїх.

⁶ До тебе простираю руки мої; як спрагнена земля, так душа моя тебе жадає.

⁷ Поспіши, Господи, вислухай мене! Дух мій холоне. Не крий лиця свого передо мною! ато буду як ті, що йдуть в домовину!

⁸ Вранці дай почути милість твою! Бо на тебе вповаю. Яви мені дорогу, котрою ступати маю! Бо до тебе підношу душу мою.

⁹ Рятуй мене, Господи, від ворогів моїх! До тебе прибігаю.

¹⁰ Навчи мене творити волю твою! Ти бо єси Бог мій; дух твій благий нехай по рівнині веде мене.

¹¹ Задля імени твого, Господи, оживи мене; у твоїй справедливості виведи душу мою з тісноти!

¹² А по милості твоїй вигуби ворогів моїх, і гнобителів душі моєї занапасти! Я бо слуга твій.

144

¹ Давидова. Благословен Господь, скеля моя; він навчає руки мої до бою, до війни палці мої!

² Він моя милість і огорода моя, твердиня моя висока і мій спаситель; щит мій, і той, на кого я вповаю, котрий корить народ мій під мене.

³ Господи, що таке чоловік, щоб тобі знати про його, той син чоловічий, щоб ти зважав на його?

⁴ Чоловік, як той подих; дні його, як тінь, що перелітає.

⁵ Господи, прихили небо твоє, і зійди на долину! До гір торкнися, нехай задимують!

⁶ Блискавками, і розсип їх! Пусти стріли твої, й замішай їх!

⁷ Простри руку твою з висоти, вихопи мене, і вирятуй із вод великих, із руки чужинців.

⁸ Уста їх про марне говорять, а правиця їх є правиця брехні!

⁹ Боже, нову пісню тобі засьпіваю, на псалтирі десятострунній до похвальної пісні тобі заграю;

¹⁰ Тобі, що даєш спасення царям, ізбавляєш Давида, слугу свого, від меча смертиносного.

¹¹ Вихопи мене і вирятуй з руки чужинців, котрих уста про марне говорять, а котрих правиця є правиця брехні!

¹² Щоб сини наші були, як висадки, зрощені в їх молодості; дочки наші струнки, як тесані стовпи угольні збудованої палати;

13 Щоб засіки наші були повні, всяким хлібом багаті; щоб скотина наша тисячма множилась, десятки тисяч по вертепах наших;

14 Щоб корови наші телились; щоб не було влому, і жадного убитку, і жадної лайки на улицах наших.

15 Щасливий нарід, в котрого така доля! Щасливий нарід, котрому Господь — Бог його!

145

1 Похвальна пісня Давидова. Вознесу тебе, мій Боже, і царю, і буду прославляти ім'я твоє по віки.

2 Щодня буду величати тебе, і ім'я твоє хвалити по віки.

3 Великий Господь і вельми достойний хвали, і величче його недослідиме.

4 Рід перед родом прославить твори твої, і звістить про могуті діла твої.

5 Розкажу про пишну красу величчия твого, і про чудеса твої,

6 Будуть говорити про силу страшних діл твоїх, а я звіщу про великі діла твої.

7 Вознесуть память за велику благість твою, і піснями прославлять справедливість твою.

8 Господь ласкавий і милосердний, до гніву повільний і милостю великий.

9 Господь благий до всіх, і милосерде по над усі діла його.

10 Возхвалять тебе, Господи, всі творива твої, а праведні твої люде прославлять тебе.

11 Будуть розказувати про величче царства твого, і проповідувати про силу твою,

12 Щоб явити дітям людським потужні діла його, і пишну славу царства його.

13 Царство твоє, царство всіх віків, і влада твоя через всі роди.

14 Господь піддержує всіх падаючих, і підносить всіх похилившись.

15 Очі всіх на тебе споглядають, і ти даєш їм свого часу поживу їх.

16 Одкриваєш руку свою, і насичуєш всяке живе, як котре бажає.

17 Господь справедливий у всіх дорогах своїх, і благий у всіх ділах своїх.

18 Господь близько до всіх, хто кличе його, до всіх, що кличуть його в правді.

19 Він сповняє бажання тих, що бояться його; чує благання й спасає їх.

20 Господь хоронить всіх, що люблять його, а беззаконних погубляє.

21 Да звістять хвалу Господню уста мої; і всяке тіло да прославить сьвяте ім'я його по віки!

146

1 Аллилуя! Хвали, душе моя, Господа!

2 Буду хвалити Господа, поки життя мого, буду сьпівати псальми Богові моєму, поки мене стане.

3 Не вповайте на князів, на сина чоловічого; нема в його спасення!

4 Вийде дух з його, знов до землі своєї він вертає; того ж дня самого задуми його марою стали.

5 Щасливий той, кому дає поміч Бог Якова, в кого надія на Господа Бога його!

6 Що сотворив небо і землю, море і все, що в йому; що стереже вірність по віки;

7 Творить правосудде пригнобленим, дає хліба голодним. Господь вьзнів визволяє.

8 Господь сліпим очі вітворює, Господь пригноблених підносить, Господь любить праведних;

⁹ Господь захожих заступає, він сироту і вдову піддержує; а дорогу беззаконних на бік повертає.

¹⁰ Да царствує по віки Господь, Бог твій, Сионе, з роду в рід. Аллилуя!

147

¹ Хваліте Господа! Бо се благо; сьпівайте Богові нашому, бо се люблю; пісня похвальна належить ся йому.

² Господь будує Єрусалима, він збирає прогнаних людей Ізраїля.

³ Він сціляє розбитих серцем, і зав'язує рани їх.

⁴ Він перелічує безліч зьвізд, і кожну імям називає.

⁵ Великий наш Владика, і велика його сила; розумінню його нема міри.

⁶ Господь нужденних підносить, а беззаконних принижує до землі.

⁷ Засьпівайте Господеві похвальну пісню! Сьпівайте псальми Господеві нашому при гуслях!

⁸ Він хмарами покриває небо, і посилає дощ на землю, він ростить траву на горах;

⁹ Дає скотині поживу її, і молодим крукам, що квилять.

¹⁰ Не в силі коня він любиться, і не стегна пареня йому до вподоби.

¹¹ Господеві любі боячіся його, і хто вповає на милість його.

¹² Возвісти славу Господеві. Єрусалиме! Хвали, Сионе, Бога твого!

¹³ Він бо укріпив засуви брам твоїх, благословить дітей твоїх серед тебе;

¹⁴ Ставить мир у твоїх границях, насичує тебе плодом пшениці;

¹⁵ Він посилає слово твоє на землю, і скоро несуться глаголи його;

¹⁶ Дає сніг, як вовну, як попіл, іней розсипає;

¹⁷ Кидає град грудками; хто встоїть перед його морозом?

¹⁸ Пошле слово своє, і все тане; подує вітром своїм, — шумять води.

¹⁹ Він звіщає слово своє Якову, устами свої і присуди свої Ізраїлю.

²⁰ Жадному народові не вдіяв того, і присудів його вони не пізнали. Аллилуя!

148

¹ Аллилуя! Хваліте Господа з небес, хваліте його на висотах.

² Хваліте його, всі ангели його! Хваліте його, всі войнства небесні!

³ Хваліте його, сонце і місяць! Хваліте його, всі ясні зорі!

⁴ Хваліте його, ви небеса небес, і ви води над небесами!

⁵ Да хвалять імя Господнє! Він бо велів, і вони сотворились,

⁶ І поставив їх на всі часи і на віки; положив закони, і не переступлять їх.

⁷ Хваліте Господа, земні творива, ви велетні морські і всі безодні!

⁸ Огонь і гряд, сніг і мрака, ти бурний вітре, що сповняєш слово його;

⁹ Ви гори і узгір'я, садовина і всі кедри,

¹⁰ Дикі зьвіри і всякий скот, повзаюча зьвірина і пташина крилата;

¹¹ Ви царі землі і всі народи, ви князі і всі судді землі;

¹² Ти юнацтво і ви дівчата, ви старі з діточками!

¹³ Да хвалять імя Господа! Бо вивисилось імя тільки його одного, величче його над землею і небесами. Аллилуя!

149

¹ Аллилуя! Засьпівайте Господеві нову пісню, хвалу його в соборі праведних його!

² Да звеселиться Ізраїль Сотворительом своїм; сини Сиона да зрадуються Царем своїм!

³ Да хвалять імя його хором, при тимпанах і гусях засьпівають йому похвальні пісні!

⁴ Бо Господь любується своїм народом; він украшає смиренних спасенням.

⁵ Да торжествують праведні в славі, радуються на ложах своїх!

⁶ Славославія Богу в устах їх, і обосторонь гострий меч в руці їх,

⁷ На одмщенне народам і кару племенам;

⁸ Щоб царів їх в кайдани забити, й дуків їх в желізнi пута закувати;

⁹ Сповнити над ними суд написаний. Така слава для всіх угодників його.
Хваліте Господа!

150

¹ Аллилуя! Хваліте Господа в сьвятині його! Хваліте його в ширині сили його!

² Хваліте його за діла його великі! Хваліте його по великості величчя його!

³ Хваліте його при голосах трубних! Хваліте при псалтирі і гусях!

⁴ Хваліте його хором і при тимпанах! Хваліте його при струнах і органах!

⁵ Хваліте його при цимбалах звучних! Хваліте його при цимбалх гучних!

⁶ Все, що дише, да хвалить Господа! Аллилуя!